Refik Halid Karay _ Nilgün Cilt1 Türk Prensesi
Birinci Cilt TÜRK PRENSESİ
NİLGÜN
BİRİNCİ KISIM
ITALYAN'ların Habesistan'a sevkiyat yaptıkları sırada idi; 936 senesinde... Fasist askerle dolu
bir İtalyan vapurundayım: Ma-otla isleyen 22 bin tonluk, 24 mil süratinde bembeyaz Conte Verdi
dmdaki bir yolcu vapuru...
Doğu'ya gidiyorum. Niçin? Ben kimim?..
Sizlere bunu simdi söylemeyeceğim. Yazıma ifsaatla baslama-ıalıyım. Önceden izahat vermemekle beraber öyle tahmin ediyorum i hikâyem ilerledikçe sahsiyetim kendiliğinden belirecek.
Hüviyetime ait olan kısmı az çok örtülü geçmek istememin se-ebi, okuyucuları meraka düsürmek gibi bir roman tekniğine da-anmıyor. Birdenbire açığa vurmak hosuma gitmiyor. İsime
gel-ıiyor da diyebilirim. Sayet kısım kısım, yahut sonuna doğru hep-meydana çıkarsa pekâlâ!
Olacağın önüne geçilmez.
Neyse, sadede gelelim:
İkindi üzeri dört yolcu briç oynuyor; ben seyrediyorum. Bü-ük kumarı sevdiğimden böylelerine
katılmanı. Yanıma yaklasan teward, (*) tepsi içinde bir kâğıt uzattı; usulca, âdeta sıkılarak sıldadı:
— «Ekonomika» yolcularından bir kadın sizi görmek için sid-etle ısrar ediyor.
Eski harflerle ecis bücüs yazılmıs olan pusulaya göz attım:
«Sehzade merhum Rükneddin Efendi Hazretlerinin kerimeleri metlû Nilgün Sultan zatıâlileriyle
görüsmek arzu buyuruyorlar, esrijinizi istirham ederim.» Teyzesi
Dübeste
I
H) Kamarot
NİLGÜN
Bunlar da kim? İlk aklıma gelen su oldu: Darda kalmıslar; benden yardım isteyecekler. Sonra
düsündüm: Nereye gidiyorlar? Bu vapur İtalyan askerlerini Musavva iskelesine bosaltınca doğruca Bombay, sonra Seylân Adasında Kolombo'ya uğrayıp Singapur'a, oradan Hong - Korıg'a
gidecek... Uzakdoğu!..
Garip sey...
Avrupa'da, Mısır'da, Suriye'de barınacak yer kalmadı mı? Yanlarında erkek olmadığı mektuptan
ve kadının bizzat Steward'a müracaatından anlasılan Sultanla teyzesi turist mevkiinde seyahat
zorluğuna katlandıklarına göre, Hint, Çin, Cava taraflarına elbette muayyen bir maksat için gidiyorlar.
Bir anda kafamdan bunları geçirdim; ayağa kalktım.
İkindi üzeri Kızıldeniz ortasında aklınızdan memnun olmanız epeyce güçtür... Hangi mevsimde
ve hangi ayda bulunursanız bulununuz, aynı vaziyet; beyin pelte, pıhtı gibidir.

Mevsim ve ayların orada ne ehemmiyeti var? Hepsi birbirinden farksız. Hava daima sıcak, boğucudur. Denizi su mefhumuna uyar renkte, seste ve sekilde göremezsiniz. Üstünde olduğunuz
halde altında imisçesine gece gündüz ağırlığını tasırsınız. Dumanlana dumanlana kaynar bir lâv
tabakası... Gemiye nasıl sıvasmadığına ve teknesini nasıl eritmediğine sasarsınız.
Gökyüzü de denizin esidir. Mavilik aramayınız. Zaten Kızılde-niz'de nereye bakılsa ekseriya bir
tek renkle karsılasılır: Çürüme-ğe yüz tutmus kursun kubbeler rengi... Sahile yakın da geçseniz
toprak, kursun tabakasından ibarettir; bir tutam yesillik ve bir avuç gölgeye rastlamamak sartiyle.
Steward'a isaret ettim; salondan çıktık...
Onun «Ekonomika» dediği mevki, bu vapurlarda cumhur cemaat ucuza seyahat eden yolculara
mahsus yerdir.
Tuğla harmanlarının sıcağı... Vapurun etrafına beyaz keten örtüler çekildiği halde gölgelikte olduğum hissini duymuyordum. Kızıldeniz'in gölgesi de kursunîdir, tesirsizdir. Gölgelik bir göz
bağcılığıdır; içinde bulunduğunuz zaman hafif losluğunu görür,
TURK PREJNSüSi
fakat rahatlığını farkedemezsiniz. Hattâ gölgenin ayrı bir tazyiki vardır; ağır bir kumas sırtlamıs
gibi...
Sunu söyleyeyim ki Sultan Hazretlerinin teyzeleri Dübeste Hanımefendiyle mülakata etiketsiz
gidiyorum. Beyaz pantolon ve kısa kollu, yakası açık bembeyaz bir gömlekle...
Sordum:
— Nerede?
— Efendim zahmete katlanacak... Kendisinin buraya çıkması usulden olmadığına göre turist kısmına kadar size yol göstereceğim.
O önde, ben arkada yürüyoruz. Kendi kendime diyorum ki:
— Vah vah! Osmanlı hanedanından biri, bir Sultan su vapurun içinde bir çesit mahpus... İstediği
tarafa gidemiyor. Sırf parası olmadığı için paralı bir takım adamların yanına sokulabilmek hakkından mahrum edilmis vaziyette... Fena yapıldı bu is. Çoluk çocuğa ilismemeliydiler; yahut
bütün hanedan servetine el koyarak gelirini bir barem dahilinde her ay kendilerine göndermeliydiler. Çoğu sefil, perisan oldu
Merdivenleri iniyoruz.
— Evet, diye söyleniyorum, perisan oldular, çil yavrusu gibi etrafa dağıldılar, yerlere serildiler,
ayaklar altında çiğnenenler var. Kaç tanesini ne düskün halde gördüm, ne berbat, ne üzücü halde!..
Bir takım sahneler gözümün önünden geçiyor; Fransa'da İtalya'da, Suriye ve Lübnan'da, biraz da
Mısır'da karsılastığım sahneler... Çok gezen, memleket memleket dolasan bir adam olduğum için
o sahneleri benim kadar gören azdır. Hele bir tanesini aklımdan hiç çıkaramam:
Paris'te idim; bir ev tutmus, rahatıma bakıyordum, günün birinde kapı çalındı, aralık yapıp

baktım. Loslukta iyi seçemediğim bir erkek. Fransızca:
— Ne istiyorsunuz? diye sordum. Türkçe cevap aldım:
— Tanımadınız, tanılacak halim yok a...
Yol verdim; girmekte tereddüt ediyordu. Utanırca kekeledi:
— Ben, Hayrullah...

— Hayrullah?
— Evet, Hayrullah... Kanhca'dan Hayrullah... Yine hatırlamadığımı görünce yavasça ilâve etti:
— Sultanzade Hayrullah...
— A, diye haykırdım, siz misiniz? Sen misin? Buyur, buyur!
Simdi açtığım kapıdan aksetmis ısık altında onu iyice görüyordum. Hayrullah idi, muhakkak...
Lâkin kendisi söylemeseydi tanımam imkânsızdı. Evvelâ kıyafeti beni sasırttı: üzerinde isçi tulumu, basında musamba kasket vardı. Sonra bütün çehreden kala kala iri kirpikli yesil, sahane
gözleri kalmıstı. O kadar!.. Kıvırcık, hattâ büklüm büklüm sarı saçları nerede? Kasketini çıkarınca gördüm: Dazlak bir bas.
Ne çabuk olmus bu yıkım?
İçeriye girmesi için ısrar ediyorum.
— Hayır, diyor, kıyafetim fena., iki kelime söyleyip gideceğim.
Senli benli konusamıyorum artık., sefalete düsen eski varlıklılara karsı insan düsünmeden tekellüflü oluyor.
— Yok, geliniz, biraz oturunuz; dinlenirsiniz.
Kabul etmiyor. Zira belli ki halini teshirden utanıyor. Ayrıca ezilmis artık; eski benliğinden eser
yok. Ayak takımından olup gitmis.
— Nedir emriniz?
Ayak takımından olmus; fakat henüz ar damarı patlamamıs. Söyleyemiyor. Ben yardım ettim:
— Bes yüz frank yetisir mi?
Kansız çehresi —sevinçten mi, utandığı için mi?— önce al al oldu, sonra mor ar di:
— Çok bu... yüz frank isteyecektim.
«Giriniz!» diye âdeta yalvarıyorum. Dinlemiyor. Döndüm, çantamdan parayı çarçabuk, içindekileri masaya dökerek, seçtim, getirdim. Aldı; ne el verdi, ne tesekkür etti; merdivenlere
seğirtti; gitti. Gitmedi, hırsızlık yapmısçasma kaçtı.
Çocukluğumuzda beraberce Boğaziçi'nin altını üstüne getirirdik;
bir devir sıkı fıkı arkadaslık etmistik. Sandallarına, atlarına, arabalarına binerdim. Koruda ava çıkar, Göksu'da tiyatroya gider, körfezde lüfer avlardık. Yanımızda lalalar, haremağaları, dalkavuklarla...
Merdivenleri inmekte devam ediyorum.
Asağıdan uğultu halinde konusmalar geliyor; İtalyanca konusmalar... Galiba üçüncü sınıf kamaralar askerlerle dolu...
— Evet, efendim, küçük zabitler, çavuslar ve onbasılar orada seyahat ediyorlar. Bir miktar da
sivil yolcu var... Nilgün Sultan da bunlardan biri...
Dip tarafta yalnız uğultu değil, rüzgâr da var. Rüzgâr? Bu kelime Kızıldeniz'de demin

bahsettiğim gölgelik gibi mefhumunu tarriamiyle kaybetmistir. Hele bir Boğaziçi, bir Marmara
çocuğu
için...
Yüzüme vuran rüzgâr vantilatörlerden geliyor. Sıcaklığına ilâveten insan soluğu, yarı bozuk peynir, keçi sütü kokan ve etrafa teke kılları savurduğu sanılan bir rüzgâr! Maamafih her taraf
tertemiz, bembeyaz, yağlıboya... Bir hastahane pavyonunu andırıyor. İste fasist ordusunun çavusları; onlar da temiz... hem çoğu ne kadar genç, güzel delikanlı! Delikanlıdan ziyade bu çağa
girmeğe
hazır çocuklar.
Delikanlılık çağına girmek kaçta kaçına müyesser olacak? Habesistan'a sefer, dönüs ihtimali az
bir yolculuktur. Dus altından yeni çıktığı anlasılan bir asker, kamara camını ayna yerine koymus,
saçını tarıyor.
Ben onu, yarın o saçlardan yakalamıs bir Habes'in elinde, gırtlağına aynadan daha ısıklı bir bıçağın sürüdüğü vaziyette görüyorum; bakamıyorum.
Hak Habesli'de... Hakkını tanıyorum, lâkin küçük fasiste acıyorum.
Steward yolunu değistirdi, askerlerin isgal ettikleri bölmeleri geçtik; dar bir koridordayız; kamara kapılarından biri açıldı; bir kadın basını uzattı ve hemen geri çekildi.
Durduk.
İste o kadın karsımda. Ancak kırklık... Hem de endamlı, eni konu güzel, camii yıkılmamıs mihraplardan. Nilgün Sultan bu mu?
— Aman, beyefendi, sizi büyük zahmetlere soktuk; mahcubuz, vallahi... Fakat Nilgün'e söz geçiremedim ki...
Yeltendikçe isveli konusuyor. Demek Dübeste Hanımla karsılasmıstım. Üzerinde beyaz ketenden bir etek ve incecik bir bluz. Tam bas ucumuzda yanan ampul, ısığını kadının açık yakalı
göğsü üstüne döküyor. Değme genç kızda böylesine rastlamak güç.
Sıcak, kapalı yerlerde, hele ikindi üstü erkek, kadın hakkında daima müsamahalı, daima istahlıdır.
Konusmasına devam ediyor:
— Bir dakika bekleteceğim, Nilgün hemen tesrif buyuracağınızı ümit etmiyordu; yatıyordu. Maamafih ziyanı yok, girelim!..
Sultan büsbütün yabancı bir adamı, velevki vatandası olsun, yatağında mı kabul edecekti?
Durakladığımı gören Dübeste Hanım tekrarladı:
— Girelim. Bir doktor olsaydınız girmeyecek miydiniz? Zavallı zaten hastadan farksız; sıcağa tahammül edemiyor.
«Peki, öyleyse, kusur bende değil» manasına gülümseyerek bir yüz hareketi yaptım. Kapı açıldı.
Hos, benim de ceketsiz ve kolsuz gömlekle gelisim lâubalilikti ya! Sıcak, lâubaliliğe yol açar, lâubaliliğe ve tabiîliğe... Su var ki Nilgün Sultanınki kadar değil.
Zira onu yatakta gecelikle buldum. Yalnız, omuz ve göğüs çıplaklığını örtmüs olmak için pembe
renkli bir ipek esarpa sarılmıs vaziyette... Kımıldanmadı; tuhaf tuhaf gülümsüyordu. Sımarık,
adetâ arsız, belki de küstah bir gülümsemeyle!
Bu gülümsemeye çocuksu, saf da denilebilirdi. Birden hüküm veremedim. Beni, yine çocuk

meraklılığı ve saffeti ile bir süzüyor, bastan asağı, ağzını açmağa lüzum görmeden, hakkı imis, ne
yapsa olur, mubah görülürmüs gibi enine boyuna bir tetkik ediyordu ki...
Katıla katıla gülecek diye korktum.
Çılgının biri!
Ama ne tatlı, ufacık tefecikliği içinde ne seker, ne cici, ne iç

açıcı bir çılgın. Sadece yüzünü görüyorum. Belki de sandığım kadar ufak tefek değil. Ayağa kalkınca, karsımda ince, fakat boylu boslu bir vücut bulmam da ihtimal dahilinde. Yatakta iken
bunu
kestirmek güç.
Teyze hanım ona —hakikaten bir hasta ve bilhassa bir çocukmus gibi— yarı azar, yarı muhabbet
dedi ki:
— Yavrum bir sey söylesene! Beyefendi ricamızı kabul buyurdu da tâ buralara kadar geldi.
Ben mırıldanıyorum:
— Zarar yok, efendim, zarar yok! Nasıl isterlerse... Ağzımdan çıkan bu sözlere kendim de sastım. Hiç de mazur
görmek ve Sultan hanımın kaprisine boyun eğmek niyetinde değildim. Hattâ bir ân, dönüp kamaradan çıkıvermeği bile düsünmüstüm. Yapamadım: hâlâ yapamıyordum. Bana acaip bir tutukluk arız olmustu.
Yılan gözleri karsısında tavsanın basına gelen hal, sanki! Yoksa bu kesikliği kamaranın havasına
sinen koku mu veriyor? Fazla keskin bir muz ve eter rayihası. Ha, tanıdım: Tırnak cilâsı kokuyor;
Sultan'm tırnakları sıkır sıkır. Cila sisesini de —dikkat ettim— yanındaki masacığm üstünde, fırçasını cama yapısık açık bırakmıs- Müsrif, dağınık, pervasız bir mahlûk.
Yirmisinde var mı? Ancak. Genç kızlar yatakta, olduklarından fazla körpe görünürler. Belki yirmi iki, yirmi üç yasında. Nihayet sesi çıktı:
— Safa geldiniz. Mil mersi!
Ses nefis; kelimeler bayağı. Terbiye alamamıs bu kızcağız. Alamaz da... Kendini bir beğeniyor
ki, beğendiğini öyle belli ediyor
ki!
Dübeste Hanım bir tabure uzattı:
— Lütfen oturmaz mısınız? Günes öte yana geçtiği için bu saatte kamaramız nisbeten az sıcaktır.
— Cehennemin dibidir. Katran kazanına düsmüs böceklere
döndük!
Sultan öyle dedi ve esarpınm ucunu çekip «püf püf» yaparak

yelpazelenmeğe koyuldu. Malûmat taslamak için olacak, ilâve ediyordu: -
— Dante buralara gelseydi «L'Enfer»'ini (*) daha iyi yazardı. Tahammül edilmez bu kıza!
Dislerimi sıktım ve teyzeye dönerek sordum:
— Ne konusacağız efendim?
Nilgün'e kıymet vermediğimi anlatmak için ötekine hitap etmistim. Fakat Sultan cevap verdi:
— Ben de pek iyi bilmiyorum. Konusayım dedim iste!
Bu kadarı fazla idi. Ağzımı açacaktım, Dübeste imdada yetisti. Ha, bir de su olmustu: Nilgün

Sultan'm esarpı omuzlarından kaymıstı.
— Müskül bir vaziyet karsısındayız da, efendim... Vapurda tek vatandasımız sizsiniz. Kime meramımızı anlatabiliriz?
Tamam; tahmin ettiğim gibi... İs para talebine dayanacak. Hem içimde, deminden beri bir süphe
hâsıl olmustu. Bunlar ne Sultan, ne saraylı. İki avantüriyer; belki de basbayağı dolandırıcı. Zaten
ben Sehzade Rükneddin Efendi diye birini pek hatırlamıyorum. Hos, hanedanın hepsinin de tanımam. Öyle bir çok Efdalüddin'ler, Mükrimüddin'ler vardır; isitiriz. Bakalım, böyle bir zat mevcutsa bile Nilgün onun kızı mıdır?
Olamaz. İsin içinde is var ve isi çeviren Dübeste. Dübeste, eline geçirdiği sirin, fakat görgüsüz
bir kızı Sultan yerine koyarak gezdiriyor. Geçim yolunu bulmus! Ayıp sey... İlk fırsatta bu rezaletin devamına mâni olmalıyım.
Çatık kasla bu sefer Nilgün'e bakıyorum. Çok zeki., zihnimden geçenleri okuyordu. Teyzesine
dedi ki:
— Beyefendi bizi gözüne kestiremedi. Evvelâ, kendisinden para isteyeceğimizi sandı; sonra da
hüviyetimiz hakkında süpheye düstü. İkisinde de aldanıyor.
Bana dönerek devam etti:
(*) Cehennem.

Aldanıyorsunuz, Beyim... Para meselesini aklınızdan çıkarın.
— Ya ötekini?
Böyle demedim tabiî., gözlerim sordu.
— Ötekini de! Ben sizin çocukluk arkadasınız Sultanzade Hayrullah'ın büyük anası Selime Sultan'la kardes çocuğuyum. Babam yasasaydı simdi dördüncü veliaht olacaktı.
Hiddetlenmemisti; gülümsemesi daima (yerinde. Disleri ta?e cilalanmıs tırnaklarından daha parlak., demin saf, çocuksu olan tebessümü artık alaycı, çapkın... seyrine doyulmuyor. Ömrümde
o kadar manalı, cazibeli, sihirli tebessüm görmemistim. Gözlerimi ayır army ordum. Aman Yarabbi! Tebessüm ne büyük kuvvetmis.
Bunun da farkına vardı:
— Teyze, dedi, Bey de gülüsümü beğendi!
Gülümsemeği bırakarak gülmeğe basladı. Ben de gülüyordum. Dübeste Hanım da... Birdenbire
hepimiz çocuklasıvermistik. Sıcağı duymuyordum ve aklımdan geçirdiklerim için nezaketen olsun özür dilemeğe lüzum hissetmiyordum. Ama henüz inanmıs değildim.
Gülmek bizi yordu, terletti. Nilgün, tekrar esarpiyle yelpazelenmek lüzumunu duymus olacaktı
ki, elini omuzuna götürmüstü. İpek kumasın çoktan kayıp kenara düstüğünü anladı; lâkin tekrar
örtünmeğe ihtiyaç görmedi. «İste, tanıstık, ahbap olduk. Hacet kalmadı...» der gibi de yatağından
fırlayıp dizlerime sürünerek, belki de omuzuma elini basarak kalkar, kamarada kimseyi adam
yerine koymayan bir fütursuzlukla geceliği yarı açık dolasabilirdi.
Onu bir Osmanlı Prensesi diye kabul edemezdim. Önüme bir yığın vesika, höccet, tasdikname

koysa bile!
— Affedersiniz, Sultanım, bu vapurda isiniz ne? Nereye gidiyorsunuz, ne yapmağa? Ticaret maksadiyle mi seyahate çıktınız?
Esprimin yavanlığı, söz ağzımdan fırladıktan sonra dikkatime çarpmıstı. Nilgün çıplak omuzlarını hafifçe oynatmakla iktifa etti ve gayet ciddiyetle su kısa cevabı verdi:
— Evlenmeğe gidiyorum.
Dübeste Hanım da teyit lüzumunu duydu:

— Evet, izdivaç maksadıyle gidiyoruz.
Nilgün gülümsüyor. Hattâ beklemediğim bir mahcubiyetle gözlerini önüne eğmis vaziyette. Saskmcasına yüzüne baka kalmısım.
Nasıl sasmayabilirim ki bu Osmanlı Prensesiyle evlenecek o-lan adam her kimse evvelâ Uzakdoğu'da bulunuyordu; sonra onu üçüncü mevkide seyahat ettirmek suretiyle yanına getirtiyordu. Demek ki geçimi j'olunda bir koca değildi. Neden gidiyor, nasıl bir mecburiyetle?
Düsüncemi sözlerimle gizledim:
— Âlâ, dedim, tebrik ederim; hayırlı olsun!
— Daha olan bir sey yok.
— Ne gibi?
¦ — Yâni evlenmek niyetiyle yola çıktım ama kiminle evleneceğimi henüz bilmiyorum. Daha açık söyleyeyim: Es aTamağa gidiyorum.
O, saskınlığımı tuhaf bulduğunu tatlı gülümsemesiyle anlatmak istiyordu. Beni hüzün kaplamıstı. Dübeste Hanıma döndüm, tenkitkâr bakıslarımla sessizce, fakat belâgatle teyzeye
hitap ettim; gözlerim:
— Haydi, su kız delismenin biri... sen, kırkını bulmus bir kadın nasıl oluyor da böyle bir macera
pesinde onu cehennemin bucağına sürüklüyorsun? Ayıp!
Diyordu, Lâkin birdenbire aklım basıma geldi; Nilgün'ün Prenses ve Dilbeste'nin hakikî teyzesi
olması sartıyle ayıplamamda haklı olabilirdim. Yoksa, iki sergüzestçi kadının yaptıklarına, yapacaklarına kayıtsız kalmam lâzım gelirdi. Ayıplamağa kalkısmakla inanmadığım hüviyetlerini
zımnen tasdik etmis olmuyor muydum? Budalalık istemez :
— Allah kısmet açıklığı versin, iyi sanslar temenni ederim. Dedim ve ben de manalı yapmağa çalısarak gülümsedim; tabureden kalktım.
Tam bu sırada kapıya vuruldu. Dilbeste'nin telâs alâmeti göstermesine Prenses ehemmiyet vermedi; seslendi:

— Entrez! (*)
Körpe bir İtalyan askerinin içeriye kafasını uzattığını gördük. Asîl hatlı bir çehre. Nilgün sevindi; gözlerinin içi gülerek İtalyanca ona birseyler söyledi. Anlayabildiğim kadarı su mânaya
geliyordu:
— Yarım saat sonra hazırım... Geciktiğimi affediniz! Delikanlı çekildi. Nilgün:
— Yazık su gençlere, diyordu, ölüme gidiyorlar. Azrail eğer bir çehreye sahipse bu, Habes askerinden daha korkunç olamaz herhalde... biçare çocukları azıcık oyalamak için ne mümkünse

yapıyorum. Beraber hos vakit geçiriyoruz; siirler okuyoruz, eğlenceler tertip ediyorum; dans ve
çalgı... hepsi oluyor.
— İyi ediyorsunuz...
— Elbette iyi yapıyorum. Bana tapıyorlar. Gidiyor musunuz?
— Evet. Yukarıda bekleyen ahbaplarım var.
— Ama daha bir sey konusmadık.
— Öyle... konusmadık. Lâkin yarın, öbür gün, münasip bir saatte tekrar ziyaretinize gelirim.
Dübeste söze karıstı:
— Nilgün birinci mevki bir kamaraya nakletmek istiyordu. Musavva'dan evvel bos yer yokmus...
— Peki?
— Lüks bir kamara olduğunu haber aldık... İlle oraya geçecek-
— Kendisine lâyık yer böylesidir.
Alay ediyordum ama güya karsımdakine belli etmemek için asık suratla söylüyordum. Nilgün'ün
gözleri ilk defa gözlerimin içine dikildi, sabit kaldı. O zamana kadar göz göze gelmeden, bakısmadan konusmustuk.
Evvelâ gözlerim, az sonra suurumun ufukları, derinliği, kıyısı, kösesi, bütün benliğim, maddî ve
manevî varlığım, tamamım, ismini tâyin edemeyeceğim renkteki bu ısıklı nemle aydınlanmıs gibi
oldu. Ama nasıl bir aydınlık? Nasıl bir renk?
(*¦) Giriniz.

Bu aydınlığın da, rengin de ismi yoktur; tarifi yapılamaz. En fazla, yağmurlu aksamlarda tramvay tellerindeki elektrik mavisi kıvılcımları hatırlatıyor. En sevdiğim rengi ve aydınlığı...
Vücudumu —«hararet» diyemeyeceğim; zira sıcak memleketlerde gezenler o kelimenin ne kadar
tatlı söylense bir zevke delâlet edemeyeceğini bilirler— hos bir buğu kaplamıstı. Dumanı görünmeyen erimis, hiç olmus, yine de mevcut bir tütsü ki rengi ancak güzel hülya renklerini
andırıyor.
Güzel hülyalarımızdaki renkler hakkında bir fikir edinmis misiniz? Meselâ dünya yesili hülya yesiline benzemez. Onu sadece görmezsiniz; aynı renge girmis gibi olursunuz. Ben de simdi bu
halde idim; Nilgün'ün gözleri renginde idim. Ama hangi renktir bu? Belki gökyakut... içine bazan
zümrüt, bazan firuze rengi karısan, gölgeler dolup yine açılan bir gökyakut!
Bakısıyoruz.
Birdenbire eği)sem ve Dilbeste'yi, unvanları, izzetinefsimi, terbiyemi hiçe sayarak o gözleri öpüversem mi? Öpsem, öpsem mi? Öpsem ne olur ki?
¦— Yarın bu saatte beklerim, yarın muhakkak!
— Muhakkak gelirim.
Nilgün öyle söyledi; ben kat'î lisanla bu cevabı verdim. Bir yemin etmediğim kaldı:
•— Vallahi gelirim, billahi!
Demediğim...

Habesistan'ı fethe giden İtalyan askerlerinin çalgı ve sarkı sesleri arasından kaçarcasına kosarak
koridorları geçtim; merdivenlere saldırdım. Kararlar alıyor, hükümler veriyordum:
— Bir daha yanlarına gitmem. Pek bayağı, âdice düzenbaz, çok asağı tabakadan kadınlar... ne
söyledilerse yalan. Olgun bir fahise körpe bir kızı sermaye yapmıs, pahalıya satmak için bir unvan takarak onu hakikatin meydana çıkması imkânsız uzak bir yerlere götürüyor, uzak ve parası, meraklısı bol diyarlara! Zaten oralarda

Türk kadını rağbettedir, üstelik Sultan diye de sürülür, yutturu-lursa altın madeni, inci tarlası!
Oh! Yukardayım, genisliğe kavustum. Deniz ve gök hep kurgun renginde ve kursun kaplı kubbe
hareketsizliğinde ama daha rahat nefes alıyorum.. Hayır, «nefes almak» yanlıs bir söz... Daha.
rahat soluyorum. Kızıldeniz'de teneffüs soluk seklindedir.
Bara girdim. Bir Tennt's birası ısmarladım. Bu, gayet berrak, gayet açık renkli, köpüğü, her biramnkinden daha beyaz, daha nazenin bir İngiliz içkisidir. Buğulu bardağı ellerimin içine alıp
tuttum; pencereye uzatıp baktım; serinliğe benzer bir sey duyuyorum. Bundan sonra herkesin
anladığı mânada serinlik duymak bana kimbilir ne zaman müyesser olacak?
Vapurda kırk bir buçuk milleti temsil eden yolcular kaynasıyor. Tabiî İtalyanlar basta... Fakat Alman da çok, Çinli, Japon, Hintli, Cavalı da var. İngiliz'siz hangi vapur gördünüz? Güzel kadınların az olmasından baska eksiğimiz yok.
Yarın, dediğini yapar, lüks kamarayı tutarsa Nilgün aramızda güzel kadın mı sayılacak? Bunu düsünüyorum.
Tayin edemiyorum. Zira ondan bende kalan intiba tabiatiyle bir sekil alamıyor. Sadece gülüsü,
göz göze geldiğimiz zamanki renkli ısık, iki yuvarlak omuz aklımda kalmıs. Endamını ve umumî
heyetini görmemistim ki... bücür bir sey olabilirdi.
Hanedandan da öylelerini tanımıstım; yerden yapma, sıska, hemen hemen rüküshanıtn denilecek
kızlar Onların da yüzleri, gözleri hiç fena değildi; vücut züğürdü idiler. Fakat büsbütün görgüsüz,
vekarsız sayılmazlardı.
Nilgün güzel, zeki de olsa sosyetede yer alacak terbiyeden mahrumdu. Birden ürktüm:
— Ya, yukardaki kamarayı tutunca acaip kıyafetlerle meclisimize katılır, afur tafur yemek salonuna girer, münasebetsizlikler ederse? Bu kızın giyim kusam nedir bildiği yok. Kâfi ve muvafık elbiseleri bulunmadığı da belli. Rezil edecek kendisini... beni de!
Gözümün önüne geldi: Meselâ aksam yemeğine allı dallı bir sabah elbisesiyle oturuyor! Masa basında kendisini idare edebile-
cek, çatalını düsürmeden, kadehini kırmadan, örtüye dökmeden bu isin içinden alnının akıyla çıkabilecek miydi?
— Çok süpheli, çok!
Tabağa vurarak garsonu çağırması, tiz sesiyle konusması, çm-latıcı kahkahalarla gülmesi beklenebilir. Yolcular birbirlerine:
— Kimdir bu? Diye soracaklar.

— Bir Türk Prensesi! diyerek söylesecekler.
Rezalet! Asıl rezalet bana musallat olması... Eminim hep yanımda vakit geçirecek. Belki de koluma girerek, eteğimden çekerek, omuzuma vurarak... evet rezalet?
Nereye kaçabilirim? İyisi surat etmek, daha olmazsa azarlamak, sırnasırsa dehlemek... Teyzesine
açıkça anlatmalı:
— Tanısmamıs olalım.
Biranın ikinci bardağında mühim bir nokta zihnime takıldı. Beni nerden biliyorlardı? Biliyorlardı: zira Nilgün, Sultanzade Hay-rullah ile çocukluk arkadası olduğumuzu söylemisti...
Tuhaf sey... bu nu bilmek için hanedandan bir kısmını yakından tanımak, ayrıca benim hakkımda
da malûmat sahibi olmak gerekir. Öyle olmasa vapurda bulunduğumu nereden anlayacaklar?
Defterde yazılı ismim, büsbütün yabancı için bir mâna ifade etmez-
Sakın Nilgün gerçekten hanedana mensup olmasın?
— Daha fena, diye mırıldandım, üzüntüm ve mahcubiyetim artacak. Bir belâya çattım ki... insallah üçüncü mevkide kalırlar. Lüks kamara çok pahalıdır; o fedakârlığı göze alamazlar; zaten
paraları da muhakkak kıt; koca çıkıncaya kadar idare etmeleri lâzım.
«Koca çıkıncaya kadar?..» Gülümsemekten kendimi alamadım. Barmen beni neselenmis sandı
ve üçüncü birayı doldurmak için yüzüme tesvik edici bir tavırla baktı.
— Peki...
Dedim. Deminki mülakatın tesirinden kurtulamıyordum. Kim olsa kurtulamaz. Nilgün, Prenseslik iddiasında bulunmasaydı bile o sahne yine tuhaftı, acaipti, kolay unutulamazdı. İlk göreceği erkeği, geceliği sırtında yatakta kabul eden bir kız. Omuzundaki
esarpla «püf püf» diye sesler çıkararak yelpazelenmesi, tok ve saf-casma konusması, zihnimden
geçenleri cin gibi sezmesi...
— Çok tuhaftı, çok garipti...
Böyle mırıldanıyordum. Sahte Prenses, İstanbul'da yanma alıp Küçüksu'ya gitmek, oradan sütlü
mısır veya kâğıt helvası disleyerek Göksu içersine doğru kolkola yürümek için hos bir kızdı, kenar kızı... Paris'te bulussaydık nehir kıyısı lokantalarında parmaklarımızı sürmekten çekinmeyerek balık tavası yer, sarap içer, sarhos olur, otlar üstüne yatar, sızardık. Sonunda belki
de" saç saça, bas basa gelir, ayrılırdık.
Ama burada? Neuz-i billâh! Zevkinden de, serrinden de sakınmalı.
Acaba nerede inecekler? Her halde Müslüman zenginlerin, prenslerin kaynastığı malûm diyarlardan birine... Belki de benim gideceğim yere... Zira bu vasfı en ziyade o sehir haizdir. Bir
kere daha konussana da meraktan kurtulsam mı?
Bereket, ahbap olduğum yolcularla sohbete daldık ve epeyce heyecanlı mevzular üzerinde münakasa ettik de Nilgün'ü unuttum. Büsbütün mü unutmustum? Hayır, arasıra kafamda bir sey
duyuyordum, bir dalıs, kısa süren bir kayma. Bu, beynimin iç geçir-mesiydi; iç geçirmeğe benzeyen hatırlamalar vardır.
Nilgün'e rastlayısımın bir tesiri de bana çoktan beri aklımdan geçirmediğim Osmanlı hanedanını

düsündürmek oldu. Taze sultanlardan, hanım sultanlardan geçim sıkıntısına uğrayanlar hep böyle,
diyar diyar evlenme pesinde mi kosacaklar? Onlara lâzım gelen hayat bilgisini ve cemiyet terbiyesini vermeyen bizlerdik; görgüsüzlük içinde yetismelerine aldırmamıstık. Filvaki bir kısmı
esasta varlıklı olduklarından iyi kötü tutunabileceklerdi ama içlerinde, ellerinden yakalanıp yeni
emekleyen çocuklar gibi yürütülmezse su koca dünyada düsmeden yol alamayacaklar da epeyce
vardı.
Simdi asağıda mandolin seslerine uyarak İtalyan küçük zabit -leriyle sarmas dolas danseden,
belki de tepine tepine Çarliston oynayan Nilgün —eğer gerçekten hanedandan ise— o bedbahtlar
kafilesinden bir numune değil miydi?
Nilgün, daha ziyade İstanbul'un çocukluğumda bazı akrabalarımızı ziyaret için gittiğimiz, birkaç
gece misafir kaldığımız sehir etrafı mahallelerinde tanıdığım komsu kızı tiplerini gözümün önüne
getiriyor. Tamamiyle onlara benzediğinden dolayı mı? Hayır. Bizim o zamanki komsu kızları süphesiz kendilerine göre terbiyeye, bir ahlâk göreneğine bağlıydılar; çoğu arsızlık, hele hayâsızlık etmezdi. Ama birdenbire, bir lâübalî oluverisleri vardı ki bu hal tıpkı Prensesin tarzına
uyardı.
Ah o mahalleler ve evler!
Sokak cephesinden manzaraları belki kasvetliydi. Ahsap, kara •a-. _,yüzlü, çarpuk çurpuk, birbirlerine yaslanarak ancak tutunabilen, P\ birbirlerine koyunlar gibi sokularak uyuklayan, sessizce gevis getirdikleri sanılan bu, takati tükenmis evlerin arka tarafları hep bahçelikti. Küçücük bahçeler...
İyi geçinenler yahut ikide bir dargınlık çıkarıp yine çarçabuk, bir kandil, bayram, sünnet düğünü,
nikâh, ölüm, kaza, hastalık vesilesiyle barısıveren o komsular arasında yemis hediyesi âdetti.
Mevsiminde, bahçesindeki meshur karadutfen bizimkiler gönderir, zamanı gelince yandaki evden
onlara bir tepsi kayısı yollanırdı. Erik, incir, nar, kızılcık, ayva... oralarda hepsi ve en iyisi olurdu.
Hünnap, üvez ve musmulanın âlâsını yine o bahçelerde yemistim. Hünnap ağaçlarına bayılırdım.
Sonra her bahçede asma ve çardak vardı. Makaralı kuyulardan bol bol su çekilir, yerler daima
rutubetli dururdu. Islak ve çürük toprak kokusunu simdi duyar gibi oluyor, çardak gölgesinin hasretini çekiyorum. Ne serinlikti o? Su içindeydik; insanları da ayak taraflarından kökleri mevcutmusçasına beslediğine, keyiflendirdiğine, ıslak tuttuğuna inanacağım bir serinlik!
Vapurumuz Mendep, Boğazına doğru giderken yas toprak ile çardak bölgesi, Cenneti tarife yeter; Kevser ve huri lüzumsuz. Çıkrıklı kuyuda su tabakasına çarpan gaz tenekesinin çıkardığı
evvelâ sert ve cumburtlu, sonra tok ve boğuk sese, o «gulu gulu» ya kulak
vermis haldeyim, simdi... isitemiyorum. İsittiğim pervanenin lâv sathını yarmağa çalısan zahmetten bitkin gümbürtüsüdür.

Ne diyordum? Evet, bu mahallelerde hemen hemen her ev ka- „ fesli arka pencerelerinden birbirinin bahçesini görürdü. Lâkin erkekler ise yahut kahveye gitmedikçe kadınlar oralara ayak
bas- mazdı. İs saatinde, yâni sabahtan aksam vaktine kadar erkeğin hasta olmadıkça evde kalması
ayıp sayıldığı için kadın artık iç bahçelerde sere serpe gezebilirdi.
Maamafih erkek baslarının sezildiği pencereler de büsbütün yok değildi. Yaslı ve evde çalısan erkekler... meselâ bizim misafiri olduğumuz teyzemizin kocası hattat Avni Efendi, tefsir-i serif
yazdığı için mübareklesmis Hacı Zühtü Hoca, Kur'an-ı Kerîm kab-' lan yapan mücellit Ruhî Baba
gibi...
Hattat Avni Efendi, kâğıt üzerine yazı yazmayı sevmezdi. Bir dut veya incir yaprağını küçücük
deliklerle isleyerek faraza bir (Masallah) tasvir eder, yahut hurma çekirdeğine (Fatiha) yerlestirirdi. Fakat asıl hüneri, ihtisası (Kul hü vallahi)'nin tamamını, yâni (İhlâs Sûresi)'ni pirinç
tanesine sığdırmaktı. Bunu bir ayda yazar, yarım altına satardı. Güllâç üstüne yazı yazdığı da
olurdu.
Her üçü de köse minderine bağdas kurmus vaziyette çalısırlardı. Yazın, baslarında takkeleri, sırtlarında haydarî hırkaları, hemen hemen yerlerinden kımıldamadan! Biz kısın o taraflara uğramazdık.
Mücellit Ruhî'nin ciltleri san'at eserleriydi; bunu sonradan anlamıstım ama çocukluğuma rağmen
o zaman da sezmistim. Babama, bir Kuran'ı altı parçaya bölerek her birine ayrı cilt, her cilde ayrı
bir kap yapmıstı. Ciltler, bas taraflarından birer kulak çekilip açılarak bu kablara sokulurdu. Türbe yesili renginde deri üstüne mihrap biçimi altın yaldızlı nakıslarla bezenmisti. Derilerin kokusunu bile unutmamıstım: Bildiğimiz iyi sepilenmis sahtiyanın ödağacı ve buhur dumanı sinmis kandil aksamları rayihası!
Babam Ramazanda hergün bu ciltlerden birini kabiyle" paltosunun iç cebine yerlestirir, cami cami dolasarak hatim indirirdi. Tasıması kolaydı; az yer tutardı.
Sıra sıra rafta durusları da hostu, doğrusu... Ayrıca bir kabda saklı bulunmaları da Allah Kelâmına baskaca bir hürmet teskil ediyordu.
Müfessir Zühtü Hoca, ayrı ve sağlam kab içinde bulundukça Kur'an-ı Kerîm'in yanda tasınmasında mahzur-u ser'i olmadığını söylemisti. Babam onlarla övünür, camide açarken etraftakilerin bakıp görmesini istediğinden gayet ağır hareket ederdi. Tavırları aklımda yer edip
kalmıs ki aradan otuz sene geçtiği halde bugün oluyormus gibi gözümün önünde...
O mahallede erkekler islerine gider gitmez —erkeklerin bir kısmı devlet dairelerinde memur, bir
kısmı da kavaf, saraç, nalıncı, pestemalcı gibi esnaftı; aralarında gelin elbisesi, teli, tacı, yapıstırması, askısı kiralayan zengin bir yağlıkçı da vardı— bahçe kapıları açılır, kadınlar ve kızlar takunyelerini tıkırdatarak dısarıya uğrarlardı.
i Çoğu evin siftah isi sileceklerle, hamam havlularını ipe asmak, kurutmak. Erkenden bir gusulhane sonu faaliyeti olmayan ev nadirdi. Galiba kadınlar onunla, ipe serilen takımlarla övünür-lerdi de! Zira tombul tazelerin bu vazifeyi yaparken tuhaf bir hal aldıklarını, kaslarını çatmalarına rağmen memnun göründüklerini ve kalçalarında bambaska bir oynaklık olduğunu

görürdüm; anlamazdım. Neden sonra hatırlamalarım arasında sebebini kesfettim.
Simdi yeniden zihnimde canlandırmam da galiba hep su ile alâkalı olusundan...
Kuyu çıkrıkları, tulumbalar harekete geçerdi. Taslıklara, bahçeciklere, geceleyin keyfince dinlenmis, durulmus serin sular kova kova dökülürdü. Maltatası döseli avlulara da... Bazı evlerde
tahtalar da uğulurdu. Her taraf ıslanır, yas tahta ve toprak kokusu etrafa yayılırdı.
Çocukların o esnada ayak altında dolasmasına cevaz olmadığından bizler odada mahpus tutulurduk. Kusluk vakti faaliyet sona erer, mutfak islerine sıra gelirdi. Hep gölge, nem, serinlik
içinde ve kâfi bir günes altında...
Sıcaktan en fazla bunaldığımız saatteyiz: Günes batmak üzere. Zannetmeyiniz ki günesin batısı
Marmara'daki bir lodos gurubu kadar renkli, sa'saah olacak... bilâkis! Günes, çekmeyen ocaktaki
bir kütük parçası gibi tüte tüte sönerek öbür tarafa kayıp gidecek.
Nilgün Sultan'm «püf püf!»leri aklıma geldi. Üst kat salonlarda ve uzandığı hasır sezlonglarda da
mı amiyane hareketleri tekrarlayacak? İtalyan Koloneli, İngiliz majoru, Amerikan konsolosu, Alman bilgini, Oxford'tan dönen genç Hint Racası, Mısır Üniversitesini bitirmis Cavalı Prens ile
konusurken de mi?
Belki de daha ilerisine gidecekti: Göğsünü aralıyarak içeriye doğru üfleyecekti. Bahsettiğim, mahallenin bir kızı «Aman, ne sıcak, ne sıcak!» der, öyle yapardı. Adı Sükûre idi; ben «Asure»
çağırırdım; kızar, üstüste koyduğu yüksük ve kına yakılmıs serçe parmaklarını uzatarak:
— Bir daha söylersen boz!
Tehdidinde bulunur, yâni darılacağını anlatırdı. Darılırdı da..-dargın ayrıldığımız olurdu. Bir sene sonra tekrar gelisimizde yine dargın bulurdum; siftinirdim de ben barısırdım. İçimde öyle bir
his var ki Nilgün'le de yolculuğumuzda böyle olacak!
Peki ama zihnim Dilbeste'yle neden mesgul değil? Azıcık geçkin ama asıl güzel kadın o... Hem
bir İskandinavya güzelini andırıyor. Gözleri menekse renginde, teni seffaf, kanı gürbüz, boy uzun, endamı ince. Tuhafı sivesi de acaip... belli belirsiz Anglo-Sakson aksanı! Acaba ben mi yanılıyorum da Kafkas sivesini yanlıs tefsir ediyorum?
Vapurun birinci süvarisi Senyor Guido Garjoulo karsımda. İn-gilizcemi beğenen bu Cenova'lı denizci Atatürk'ün Habes meselesinde İtalya'ya karsı İngiliz siyasetini tutmasına pek kızıyor; belli! Telsizden aldığı taze haberleri verdi. Fikrini açıkça bildirmeği bir yolcu gemisi kaptanı olduğu için muvafık bulmuyor; bitaraf olmağa gayret ediyor. Lâkin bir Akdeniz ve Lâtin çocuğu
ne kadar çalıssa ve Kuzey milletlerine benzemeğe uğrassa hislerini yine gizleye mez.
Ayrıldık. Az sonra döndü:
— Vapurumuzda bir Osmanlı Prensesi bulunduğundan haberdar mısınız?
— Evet.
Kısa kesmek istedim ama hemen fikrimi değistirdim. İzahat vermek daha doğru ve benim için de
ilerde hayırlı olurdu:
— Görüsmek arzu etmislerdi; bugün tanıstım. Azıcık konustuk.
— «Osmanlı», «Türk» mânasına da gelir mi?

-— Bir milleti anlatmak için gelmez; İmparatorluğun çesitli milletlere mensup unsurlarını ve o
devleti anlatır. Lâkin burada «Osmanlı», «Osmanoğlu», demesine bir aile, bir soy adıdır. Hemen
hemen «Bourbon», «Hohenzollern», «Habsburg», «Romanof) gibi yahut farzediniz bir «Tudor»,
bir «Stuart».
— Tesekkür ederim, Sir.
Kaptan benimle «sir - sör» unvanı kullanarak İngilizce konusur. Zira kartımdaki ismimin sonunda, Doğu memleketlerinde Türklüğümü gösteren bir alâmet bulunsun diye «Bey» kelimesini koyarım; bu, onun için asalet unvanı gibi bir sey...
Dedim ki:
— ...Fakat bilmem ki genç Hanım, gerçekten Osmanlı hanedanından mı?
Yüzüme tuhaf bakısından çekindim, ilâve ettim:
— Çoğunu, hepsini tamımam da...
— Pasaportu tamamiyle yolundadır. İngiliz vizesi de var; «Prenses» olarak tasdik edilmis. Yanındaki hanım için böyle bir kayıt yok. Paralı olmamaları bir sey ifade etmez.
— Elbette...
— Kendisini asaletine lâyık sekilde ağırlamak fırsatını bulamadığıma müteessirim...
— Haklısınız.
Uzaklastı. İtalyan kaptanı yeni Türk rejiminin memleketten çıkardığı hanedana hürmet göstermek suretiyle Atatürk'ten hıncını almak niyetinde! Son sözünde âdeta bir ayıplama sezmistim. «Siz
zengin adamsınız; fedakârlık ederek onu yukarı aldırmanız lâzımdır» dercesine...
Ben, aksine asağıda kalmasına, bu tarafa burnunu bile göstermemesine taraftardım. Para meselesi değil.-. Tasıdığı unvanı düsürülmüs görmek korkusu.
Yarın behemahal onlarla konusmalı, lüks kamaraya tasınmaları ihtimalini önlemeliyim. Keske Dübeste, Prenses olsaydı yahut velev sahi, velev yalan o unvanı tasısaydı.. Çok iyi idare edeceğine, iyi tesir bırakacağına emindim; iki kat elbise ile dahi...
Hos onun da bir kusuru gözümden kaçmamıstı: Fazla erkek-cile benziyor, durgun ve ağır hali
altında azgın bir disilik sakladığı seziliyordu. Bana, bütün vücudumda dolastığını elleriyle yokluyor-musçasına hissettiren öyle bakısları vardı ki... Sırtım kendisine çevrili olduğu zaman
bile bu bakısların her tarafımda çırpınıp gezindiğini duyuyordum. Çiçeğe konmadan önce bal arısının çırpınısı gibi! Çiçeklerin o vaziyette kalınca ürperip ürpermediklerini bilmem; fakat ben
sırtımda ürpermemsi seyler, hafif, ısırıcı temaslar duymustum. Beyaz tenine uymayan, daha çok
esmer kadınlarda rastlanan bir «göz açgözlüğü!»
Nilgün'ünkilerde o hal yoktu. Nükte, saka, alay, çocuksu, kurnazlık ve sizi kavradığı zaman da
muhitinizin rengini gökyakuta çeviren sihirli bir renkle dolu idi.
Zavallı!
Derinliğine bir sefkat, bir acıma ruhumu kapladı. Garip bir hisle felâkete doğru gittiğini, kendisinin de bunu bildiğini, isi hırçınlığın bir sekli olan delismenliğe vurduğunu anlıyordum. Belki de bu acıma ve bu his, birinci süvarinin pasaport hakkında verdiği teminattan ileri geliyordu. Osmanlı Prensesi olduğunu tastik eden İngiliz vizesi... Kolay elde edilemez; İtalyan
kaptan da İngiliz aleyhtarlığına rağmen buna siddetle güvenmektedir.

Geçici politika cereyanları asırlardanberi köklesmis kanaat-ları sarsamıyor.
Yarın Prenses Nilgün'ü tekrar göreceğim; «Muhakkak ge1" rim» demistim; gitmeliyim.
Bu sefer merdivenleri tek basıma iniyorum; inerken de kendi kendime diyorum ki:
— İnsallah giyimli bulurum; salonun bir kösesine çekilir, rahat rahat konusur; boyu posu hakkında da bir fikir hasıl ederim. Bakalım, yepyeni ne marifetler gösterecek, ne tuhaflıklar, ne
aca-iplikler yapacak?
At cambazhanesinde fevkalâde eğlendirici bir numara seyrine gidiyormusum gibi simdiden içimde nese var. Dün gece sıcaktan, belki biraz da o kızla teyzesinden dolayı rahat edememistim.
Kafam, yatağımın basucundaki vantilatör gibi, aynı uğultu ile dur-mamacasma isledi. Rüya ile
hülya arası neler görmedim, ne münasebetsiz seyler!
Serin bir denizde bulunsaydık elbette böyle olmazdı. Mütemadiyen teri emistim; sırıksıklam kesilen yatağımı ikide bir çeviriyor, ikide bir havluma yüzümü siliyordum. Boynuma talk sürmek
için de kalktığım oldu. Zira ter cildimi tahris ediyor; yine terden gözlerimin yanması ayrı bir azab. Çarsı hamamlarında göbek tasına terlemek için uzandığım zaman da yanardı.
«Ekonomika» kısmı bugün sessiz. Herkes kamarasında, yarı çıplak kalmayı tercih etmis olacak.
Askerler de öyle... kendilerinden geçmis bir halde uyukluyorlar galiba... Yalnız hamam dairesinde su sakırtıları: bunalan gidip dusun altına giriyor, herhalde.
32 numaralı kamaraya giden koridorun dönemecindeyim. Losluk arasında, kenara dayanmıs ve
birbirine sarılmıs iki vücut far-kettim. Evet, yanılmıyorum, iki vücut. İki erkek mi? Ayak seslerimden irkilip ayrıldılar.
Rezaletin daniskası: Bunlar Nilgün ve dün kamaraya basını uzatan İtalyan askeri!
Ters yüzüme hemen döndüm; merdiveni buldum; ilk basamağa ayağımı atmıstım, pantalonumun
kemerinden biri yakaladı, çekti, durdurdu. Kim olabilir ki? Nilgün'dür. Evet, Nilgün'dü.
— Bırakmam!
— Rica ederim... her seyin bir haddi var.
— Ama sizin hususî hayatıma karısmağa hakkınız yok.

Ona hiddetle mi, nefretle mi, tiksinme içinde bir acıma ile mi baktım, farkında değilim. Baska
bir nokta, öfkeme rağmen bütün dikkatimi çekmisti: Nilgün uzun boylu idi; gayet biçimli, ne zayıf, ne dolgun, harikulade güzel vücutlu bir kız.
Gözlerimi ayırmayarak bakmakta devam ediyordum: Bilhassa —Birinci Dünya Harbi sonrası modasına uygun— kısacık eteği altından boylu boyuna görünen bacakları güzelden ziyade yüksek cins, halis kan, su katılmamıs asîl pek nadir rastlanan kisizadelik-te... kızı öyle bir yükseltiyor, arz ve takdim ediyordu ki belki de onu, olduğundan fazla uzun boylu gösteren de
bunlardı.
Ayağımı basamaktan indirdim.
— Değil mi, ama? Hayatıma karısamazsınız. Ne akrabayız, ne nisanlı, ne karı koca.
— ...Fakat tasıdığınız isim, unvan?
— Buradakiler beni sadece turist olarak tanıyorlar.
-— ...Yarın, unvanınızla yukarıya çıktığınız zaman ne olacak?

— Büsbütün baska biri olacağım.
Yine gülümsüyor. İnsan uzun müddet kızamıyor bu tatlı sapığa. Bambaska biri olacakmıs! Kolay
sanki mahalle kızının bir yer değistirmekle yüksek sosyete kadınına dönmesi...
dayanamadım:
— Siz ne yaptığınızı, ne yapacağınızı bilmiyorsunuz! Dedim. Gülümsemesini mânalastırarak cevap verdi:
— İyisini biliyorum. Geliniz, hazır teyzem kamarada uyurken biz salona geçelim. Bombos. Daha
serbest konusuruz.
Nilgün, anladım ki yalnız kendisi istediği vakit karsısındakini gözlerinin gökyakutluğulu içine alıyor. O gözler her zaman aynı kuvvette değil. Lüzum gördükçe, sihirbazlık olarak fosforlu ısığını kullanmaktadır. Simdi bunlar sadece elaya çalan, alelade, fakat cilâsı henüz kurumamıs, el
sürülürse çizilir, silinir hissini veren taze gözlerdir.
Salona girdik. Ne yapayım? Öfkem geçmemisti ama Prensesin hosluklarını, delismence söyleyislerini kaçırmak su eğlencesiz vapurda ve su ölü saatte fazla bir ağırbaslılık olur, isi lüzumun-

dan fazla ciddîye aldığıma delâlet ederdi. Nilgün'ü olduğu gibi
kabul lâzım...
— Düsündüm, tasındım, yanımızdaki 28 İngiliz lirasını gözden çıkarıp üst kata nakledeceğim. Bu, cebimizde kalan son paradır. Toputopu 28 lira!
E, yok, bu kadarı cinnet! Kız yanaklarına iki samar hak ediyor. Ellerimi zor tutuyorum. Bir, birine; bir öbürüne... oh! ne iyi olurdu. Hüngür hüngür, katıla katıla bir ağlamadır tutturur, sonra
rahat eder, açılır, tekrar gülümsemeğe baslardı.
Ben ki buraya nasihat vermek için gelmistim. Dinleyecek
kim? Susup duruyorum.
— ...Demin vapur komiserinıe teyzemi gönderdim. İ§ oldu,
bitti.
Bir sey demekliğim icabediyor. Söz bulamıyorum. Nilgün çocuksu değil; zirzoptan, hoppadan,
delismenden üstün... âdeta deli; tipik bir ruh hastası. Sultanzade Hayrullah da böyle idi; cebindeki
parayı harcamadan içi rahat etmezdi. En iyi arkadaslarımdan Mısırlı Prens Ali vardı ki, ayda bir
kendisine gönderilen iki yüz lirayı o gece, postadan alır almaz gazinolarda, barlarda, yabancı kadınlar ve erkeklerle yer, tüketir; geri kalan günlerini odasında kapanarak yarı aç, yarı tok, felsefî eserler okumak, vecizeler yazmakla geçirirdi.
Nilgün de o hastalardan... Hattâ bu hali bana Osmanlı hanedanına mensup olduğunun bir ispatı
gibi geliyor. Hos, bütün Gotha almanağı bir ruh hastaları listesi sayılmaz mı? Yabancı hükümdarlarla soyları sopları arasında akıl muvazeneleri bozuk olanlar bizimkine kıyas edilince
daha genis ve sümullü yer tutar. Mühim bir kısmı akıllı delilerdir. İngiltere'nin en büyük hükümdarı Kraliçe Elisabeth bile anlayısımca bir nevi hasta idi.
Tarihçiler Osmanlı Hanedanında suur bozukluğunun «velî> lâkabı taktığımız Beyazıd II. ile basladığına galiba dikkat etmemislerdir. Veli, Deli, Yavuz ve saire hepsi bir kapıya çıkar.

Tabiîdir ki psikiatr gözüyle bakınca...
Genç Nilgün o yaslı kütüğün bir sürgünü, bir filizi!..

Ama ne körpe bir filiz...
Onun söylediklerine aldırmamış görünerek sordum:
— İsminiz «Nilgün» mı, «Nilgün» mü?
— Doğrusu Nilgün, yani «çivit renkli» ama Nilgün olunca biraz Türkçelesiyor; hem söylemesi çok kolaylasıyor. Kolay, kıvrak, bana da uygun!
— Tamamiyle! Gülgün de olabilirdi.
— Fazla pembelesirdim, istemem. Telâffuz ederken karsımdakilerin dudaklarını büzmesini seyretmek de canımı sıkardı. Zaten teyzem beni kısaca «Nil» diye çağırır.
Nil? Ben de zihnimden geçirirken sanırım onu bu isimle çağıracağım. Sırası gelmisken sordum:
— Teyze Hanımefendi evli değil mi?
— Üç kocadan bosandı; simdi dul. Siz evlisiniz, bir İngilizle... biliyorum.
— Beni iyi bildiğinizi! anladım. Bunları hep Prens H'ay-rullah'tan mı öğrendiniz?
Ne olursa olsun, ister hakikî prenses, ister evlâtlık... Nil'in tasvirini yaptığım mahalledeki çocukluk sevgilim Sükûre'ye benzeyen tarafı çok; mücellit Ruhî Baba'nın torunu Sükûre de esrarengiz görünmeğe, insanı merakta bırakmağa, merakta kalmamdan zevk almağa düskündü.
Muhtelif vesileler icat eder, sözünü tamamlamaz, gözlerim açılmıs, sabırsız ve sinirli halde beklememe aldırmaz, gülerdi.
Sükûre bugün Ankara'da zamanın büyüklerinden birinin karısı olmak dolayısıyle yüksek mevki
sahibi, sosyete kadını, refah içinde... Kızını Londra'da gördüm; kolejden çıkmıs, kurumlu, saçları
platine, soğuknevâ bir mahlûk... diplomat zevcesi. Anasını küçüklüğünden tanıdığımı ihtiyatsızca
söyleyince suratını astı ve:
— Ya... öyle mi efendim?..
Dedi ve basını öte yana çevirdi. Halbuki büyük babası mücellit Ruhî Baba bir sanatkârdı; zenginlesen soyu sopu onun eserlerini toplayıp salonlarındaki vitrine dizmeli, övünmelidirler.
"Mirî

miran» rütbesinden sivil pasa unvanını almıs bir mürtekip kaymakam olsaydı «pasa babamız»
diye asalet taslarlardı.
Sükûre'nin gözlerini hatırlamağa çalısıyorum, bulamıyorum. Saz benzi, azıcık yanmağa baslamıs
mısır püskülü renginde saçları ve yeni giydiği hasır hasır basma entarisinin kirisli teması... iste
hâtıram bu kadar. Ponponlu mercan terliklerini de görüyorum. Köpek ulursa hemen ayaklarından
çıkarır, güllü frenk keçesinin
üstüne ters kapatırdı.
Frenk keçesi? Onlara bu isim verilmis; Avrupa'dan gelir, arsınla satılır, odalara siyah baslı çivilerle mıhlanırdı. Yün yerine kenevirden dokunduğu için az zamanda tüyleri asınır, ip kanaviçesi meydana çıkardı. Silindiği vakit etrafa ıslak halat kokusu yayılır, bana Boğaziçi

iskelelerini hatırlatırdı. Deniz suyunu içtikten sonra çöreklenip günes karsısında bir vapur daha
gelinceye kadar uykuya yatan halattan boa yılanlarını...
Ben bunları bir lâhzada düsünmüstüm. O sözünü kesmemisti:
— ... Karınızı da, sizi de bir yıl evvel Mısır'da Heliopolis otelinde görmüstüm. Bir suvarede...
— Nasıl oldu da ben sizi göremedim?
— Görseniz de hatırlayamazsmız. O sene hem sarısındım, hem de tombul bir kızcağızdım. Manasız, sahsiyetsiz, utangaç bir sey... bu sefer, yani geçen gün Port-Sait'ten vapura binerken
yukarıda, küpesteye dayanmıs, giren yolcuları seyrediyordunuz. Pek ehemmiyet verip bana dikkatli bakmadınız bile... dalgın, âdeta mahzundunuz da... Halbuki bilmediğiniz yerlere gitmiyordunuz. Yoksa bu karınızdan da ayrıldınız mı?
Benimle bu kadar mesgul olmus bulunması üzerimde küçük bir memnuniyet hasıl etmisti ki Nilgün'e bir yakınlık duymağa baslamıstım. O tesirle ve tatlılastığını kendimin de isittiğim bir sesle dedim ki:
— Güzel Sultanım, yanınızdaki bütün parayı harcamak doğru mu? Musavva'dan sonra bu turist
yahut ekonomika kısmında pek az yolcu kalacak. Ben de sık sık ziyaretinize gelirim. Gerçi sizin
karaya bes parasız inmemeniz için elimden gelen nâçiz hiz-

meti yapabilirim ama lüks kamara sefası o fedakârlığa değmez. Siz, asıl İtalyan askerleri vapurdan çekilip gidinceye kadar yukarıda bulunmalıydınız.
Deminki sarılma sahnesini hatırladığım için son cümlede sesim de, bakısım da sertlesivermisti ki
Nilgün:
— Düsünmeyin o seyi, diye sesime ve bakısıma cevap verdi, koketri değil, bir vazife idi. Beni bir kere kucaklarsa ölmeden memleketine döneceğine inanıyordu, esirgeyemedim...
Hoppala! Sarılıp öpüsmeği de ne kadar hafiften alıyor ve ne hiçten sözlerle kandırılıyor! Nil'i elde etmek her çapkının basaracağı islerden... karısı olsa insanı öldürür bu kız... hem de su akla,
hayâle sığmaz cevapları çocuk saflığiyle vere vere, masum edala-rıyle! Farketmiyor mu münasebetsizliklerini? O zekâ ile anlamaması imkânsız. Mahsus yapıyor. Hattâ bana koridor sahnesini isteyerek ve ayak seslerime kulak vererek mahsus hazırladı. Ne gibi bir maksatla?
. . -. •
•
Ellerimi sikâyet ve saskınlık ifade eden bir hareketle yukarı kaldırdım, basımı sağa sola salladım.
Susmus, halimi hayretle seyrediyordu; «nedir bundaki acaiplik?» dercesine...
— Düzenbaz!
İçimden dört, bes kere o kelimeyi tekrarladım. Dilbeste'nin uyumus olması da uydurma! Kızla
basbasa kalmam için beraberce düsünmüsler; hep düzen. Düzenbazlar!
Benden ne beklediklerini, beni neye âlet etmek istediklerini anlasam... Nilgün, tekrar konusuyor:
— Size kendimi kolay tanıtıp ısındıramayacağım. İçiniz vesvese dolu, aldatılmak korkusu bir cins ruh hastalığıdır; kurtulunuz bundan! Benim hallerim karakterimin icabıdır. Herkesinkine benzemediğimi biliyorum ama...
Omuzlarını silkti. Bu omuzlar ince delikli kumastan bir buluz altında. Sutyeninin ve kombinezonunun birbirine zıd renkteki brö-telleri —biri leylâkî, öbürü kavun içiydi!— gözleri

çekiyor.
İntizamsız sağa sola kaydıklarından düzeltmek ihtiyacını da duyuyorum. Bu derece ihmalkâr giyinilir mi? Karsımda ayak ayak
üstüne atmıs öyle bir oturus ki... çoraplarını muhakkak burup diz kapakları üzerinden sıkıstırmıs
olarak tutturmustur. Evet, tam dediğim gibi... Galiba hanedandan birkaç zengin, aralarında para
toplayıp Nilgün'ü baslarından savmıslar. Tâ Uzak Doğu'ya... Münasebetsizliklerinden kurtulmak
için! Kendimi tutamadım:
— Yukarıda, dedim, daha itinalı giyinmeniz ve daha ağır baslı hareket etmeniz sizi sıkmayacak
mı?
Bir güldü, bir güldü... gülmekten gözleri yasaracak nerdeyse,
alay da ediyor:
— Ömürsünüz, vallahi... pek hossunuz. Sizi kardesim gibi seveceğim; simdiden seviyorum zaten. Ömür adam billahi! Ömür, ömür, pek tatlı!
Masaya dayadığım elimi de bu esnada hafif hafif oksuyor. Oksamak yetmedi; tuttu; sıkıyor. Keske gelmeseydim!
— Sözlerimde gülünecek, alaya alınacak ne var? ' Üzülmüs göründü; cevap vermiyor; yahut cevabını arıyor. Az
sonra kendi kendine söylenircesine:
— Fena ediyorum, dedi, bana dost olacak iyi insanları gücendiriyorum.
Ağlayacak simdi de... Bir öfkelendiren, bir kendisine açındıran Nilgün'le ahbaplık için sinirlerin
çok sağlam olması lâzım. Bu defa ben onun elini tuttum. İnce ve uzun parmaklı, oldukça büyük,
fakat kibar eller.
— Yok, diyorum, gücenmedim. Sizi mümkün olduğu kadar mazur görmeğe karar verdim. Söyleyiniz, seyahatinizin çok riskleri olan bir avantüre benzediğini elbette anlıyorsunuz. Beni dinlerseniz kamaranızı değistirmekten vazgeçiniz.
— Olamaz artık.
— Ben komiserle, kaptanla konusurum.
— Kararım karardır. Hem, sizin hayatınız hep «avantür» içinde geçmedi, geçmiyor mu? Nasihat
yerine ders verseniz daha iyi
edersiniz.
Elini bıraktım, ayağa kalktım. Nilgün ağlıyor. Güzelce bir kadının ağlaması beni bitirir. Tek «fetisist» olduğum nokta budur:
Cinsî bir zevk benliğimi kaplar, kendimi güç zaptederim. Filvaki bu zevkim, kadını bilhassa ağlatacak derecede, sadizm seklinde değildir. Avucumdaki eli öpmek arzusuna hâkim olamadım;
dudaklarıma götürürken Prenses birden elini çekti, yerinden fırladı, haysiyetine dokunulmus, büyük bir hakarete uğramısçasına:
__ Rica ederim, diye bağırdı, hürmetsizliğe gelemem!
Daha demin İtalyan çavusuyla sarmas dolas halde yakalamıstım onu... Seni gidi asifte! Samar
değil adamakıllı dayak istersin! Hürmetsizliğe gelemezmis? Bu kız, bir tımarhane kaçkını! Gözleri de, bacakları da, omuzları da, hepsi de kendisinin olsun!

Yürüdüm, salondan çıktım. Lanet bir daha selâm verene! Hem böyle olusu bir nimet: yukarıda
tanımamazlıktan gelirim. Kurtuldum! Kurtuldum! Artık tanımamaktan gelmek hakkım!
Nilgün hayatımı mükemmelen biliyor. Kendisine nasihat yerine macera dersi vermemi istedi; yanılmıyor. Fakat beni nereden bu kadar iyi öğrenmis? Kimlerden?
Conte Verdi —bu vapurumuzun ismidir— Afrika kıyısına yakın gidiyor ki dumanlı ufuklar hizasında karayı seçiyoruz. Karayı, yani toprağı... kara, toprak, kıyı böyle mi olur? Kül renginden, tek renk paftası ve en küçük bir tümsek bile görünmeyen düzlükler. Hayat eseri yok.
Halbuki arkasında los ormanları, coskun nehirleri, genis gölleri, hattâ tepeleri karlı yüksek dağlarıyle ucu bucağı bulunmaz Afrika saklı. Ressam paletinin bütün boyaları orada. Renk, ses,
hareket âlemi orası.
Tuhafı sudur ki vapur Asya sahiline yaklassa, manzara aynıdır; iki kıyı birbirinin esidir. Lâkin solumuzun arkasında öbürünün ihtisamını bulamazsınız. Arabistan yarımadasında ne var? O bölgeye bir tane akarsu, bir gölcük, bir orman parçası bile nasip olmamıs. Olmamıs ama ismi
«Arabic heureuse - Bahtiyar Arabistan!»
Tarihin en eski devrinde hakikaten bahtiyar imis; henüz Fenikeliler ortada yokken bir medeniyet
merkezi imis; ıtriyat diyarı imis. Günlük, buhur, bütün güzel rayihalı zamklar, öd ağaçları Kızıldeniz'in ormanlık ve yesil vahalarında yetisirmis. Bunlar ka-

nallarla sulanır, keskin günesten ve bol sudan feyiz alarak gelisir, etrafı rayihalı buğulara boğarmıs.
Zaman bu medeniyeti ve bu bereketi tamamiyle yerin dibine sokmus, örtüp en küçük izini bile
kaybetmis. Saka değil: Saba Melikesi Belkıs ülkesindeyiz.
Vapurumuz öyle bir ülkenin kraliçesi olmak sevdasına kapılmıs modern bir Belkıs'ı Uzak Doğu'nun baharat cennetine götürüyor. Ama ne acaip bir Belkıs!
Kızıldeniz'den bir çıksak... İki sahilin görünmediği enginlerin de bile —haritası gözümün önünden gitmediği için olacak— daima darlığını duyar sıkıntısını çekerim.
Ayrıca bugün Nilgün meselesi de beni sıkıyor; aksama pan-domima baslayacak onu burada göreceğim. Neler yapacak acaba? Simdiden yerin dibine geçecek gibi oluyorum. İn, inemezsin,
çık çıkamazsın... Kamarama kapanıp oturmağa mı mecbur kalacağım? Vapurda üç Türk olacağız:
Ben, deli Nil, isterik Dübeste! Muaseret âdabını bilisim beni kurtarıyor. Lâkin onlar? Çok üzücü
bir seyahat mukadder imis. Zaten kendileriyle görüsmemekliğim de acaip düsmeyecek mi? Koyu
Kemalist görünürüm, düsük hanedan âzasıyle temas etmek istemediğimi sezdiren bir tavır alırım,
olur.
Bulunduğum bir pencereden dısarıyı gözetlemekteyim; lüks kamara tarafına bakmadan duramıyorum. Geliyorlar mı diye... Belki kavgamızdan sonra fikrinden vazgeçivermistir.
Yalnız sunu itiraf edeyim ki vazgeçmesini hem istiyor, hem istemiyordum. Bir dam altında uzun

müddet karsılasmazsam göreceğim gelecek, galiba. Simdi biliyorum: Nilgün güzel, güzel olduğu
kadar sevimli. Bir kere tanıdınız mı unutamayacağınız güzellerden ve sevimlilerden... Beraberken
ikide bir onu kucaklamak, kucağıma alıp tasımak, vücudunu kollarımda ve göğsümün üzerinde
duymak arzusu veriyordu. Hem de öbür ciheti, düsündürmeden... kedi ve ceylân yavrusu, kuzu,
çocuk insana nasıl böyle bir arzu verirse, tıpkı! Tasırken arasıra ağzından, gözlerinden,
kulaklarından da öpersiniz. Memnundur, ses çıkarmaz, uslu uslu durur. Nihayet yerine
bırakırsanız, birden fırlar, hürriyetine kosar, kaçar.
Hayalât içinde yüzüyorum. Neler söylüyorum? Nil öyle bir mahlûk mu? Titiz, aksi, hasarı, hain
bir kız. Dedim ya, dayak yoksulu. Kucağa almalı ama kollarınızla kemiklerini cıtırdatmalı; sıkmalı,
sıkmalı, canını yakmalı! Ancak o zaman rahatlık duyarsınız. Kendisi de ondan sonra
keyfinden bayılır; bir müddet yatısır, uslanır. Hani evlâtlıklar vardır, hasta ruhlu seyler... aksilik,
lânetlik damarları kabarır da hanımlarından bir temiz dayak yemedikçe akıllanıp uslu ve muti is
görmezler, normal hale dönmezler. İste Nilgün o huyda!
Poker masasına çağrıldığım için gözcülük ettiğim yerden uzaklasıyorum. İsi oluruna bırakmalı.
Vapurda azabsız eğlenceler var. Ben de az mal değilimdir; Nilgün gibi vartaları çok atlatmısımdır.
Yemek salonundayız; aksam yemeği, etiket saati...
Erkekler beyaz smokinli, kadınlar tuvaletli. Benim masamda dört kisiyiz. Amerikalı bir petrol
mütehassısı ile karısı ve bir İngiliz emekli binbasısı. İtalyanlar hep bir arada, hepsi de erkek ve
zabit. Baska masalarda karmakarısık, yer yer öbürleri...
Kösede Port-Sait'den beri bos duran masaya iki kisilik takım konmus. Eyvah! Asıl fenası gu ki
buraya gelecekler henüz meydanda yok. Hepimizden önce otursalardı ne olurdu? Alısmamıslar
için dolu bir yemek salonuna girmek, çevrilen gözler karsısında sendelemeden tabiîliğini
bozmadan yürümek o kadar zor ki...
Sumatra'ya gidecek olan petrol mütehassısının karısı dedi ki:
— Vapurumuzda bir Türk Prensesi var, biliyor musunuz? Simdiye kadar turist kısmında imis,
bugün lüks kamaraya tasınmıs. Acaba nasıl bir «sultan?»
Bana soruyor.
— Genç, güzel, fakat cemiyete girmemis bir kız... malûm ya, kapalı saray hayatı içinde geçti
ömürleri... bazısının görüsleri noksan kaldı.
Diye bazı lâkırdılar geveledim; kapı tarafına bakmaktan kor-

kuyorum. Hattâ masamdakileri olsun giris sahnesinden ayırmak maksadiyle batı tarafını isaret
ederek:
— Gurub bu gece nispeten renkli, dedim, bakınız hilâl de parlıyor.

Sessizlik içinde dikkatin isitilmeyen sesini duydum; gözlerin bir tarafa çevrilmesinden hasıl olan
akissiz sadayı. Hepimiz kapıya bakıyoruz.
İste onlar!
Evet, iste onlar! Lâkin bunlar onlar mıdır? Maceralarla yüklü hayatımın sayılı sürprizlerinden biri, belki birincisi: salona, yan-yana iki kibar kadın giriyor. Nilgün ile teyzesi mükemmel, mükellef, bütün etiket kaidelerine uygun giyinmisler; eğilen metrdo-tel'in önünden vekar ve ihtisamla geçiyorlar. Yine metrdotel seğirtip sandalyelerini çekiyor, tekrar eğiliyor. Nilgün ona
hafif bir tebessümle ve güç sezilir bir bas isaretiyle tesekkür etti. Dahası var; yerinden hürmetle
kalkıp selâm veren süvariye pek nazik bir sekilde mukabeleyi iki kadın da unutmamıstı.
Az daha alkıslayacaktım. Salonda bir takdir mırıltısı mı dolasıyor? Hayır. Fakat dolasıyor diyeceğim geliyor.
Belli etmemeğe çalısarak süzüyorum: Dübeste Hanımın elbisesi açık gri bir tuvalet; onun üstünde de çıplaklığını kapayan ufacık bir bolero. Nil beyaz dantel tuvaleti içinde enfes! Göğsüne
kadar köpük içinde gibi... öyle hafif bir köpük ki nasıl oluyor da vantilatör rüzgârı çarptıkça üflenerek sıyrılıp uçmadığına, sabit kaldığına sasıyorum.
İngiliz emeklisi, hanedana karsı beslenen irsî hayranlıkla yeni yolcular hakkındaki fikirlerini bir
kelimede hülâsa etmekten kendini alamadı:
— Hasmetlû!
Hasmetlû! Nilgün mü hasmetlû? Evet, su anda, o kıyafette ve o edasıyle cidden böyle.
Amerikalı kadın yine sordu:
— Yanındaki kim?
öi)Teyzesi. Ana tarafından olduğu için unvanı yoktur; sadece «hanım»dır. Sultan'ın ismi: Nilgün.
Bakmadan gördüğüne inandığım binbası Mac Clellan bir müddet sonra su hükmü verdi, sustu ve
artık konusmadı:
— Çok güzel kız. Hem de söylediğinizin aksine fevkalâde görgülü. Avrupa saraylarında yetismis
gibi. Pek de ciddî...
Ne kadar zaman için? Bu delinin ipiyle kuyuya inilmez. Simdi birdenbire, belki de bana bakarak
bir gülmedir tutturursa!
Hiçbir tarafa bakmıyor; bakıyor göründüğü halde... Beni de aramıyor. Fakat muhakkak yerimi
biliyor, görmüstür. Ne seytandır o! Kayıtsız, neseli lâkırdıcı olmam lâzım... Lüzumundan yüksek
sesle konustuğumun farkındayım. Baksın diye mi? Aldırma-mazlığı gücüme mi gidiyor? Hani onu tanımamazlıktan gelecek ben idim?
Bir aralık göz göze geldik, gelmemis gibi olduk. Bakısı dokunmadan geçti. Yaptığı sürprizin tesirini bile merak etmeyen, büsbütün alâkasız, azametli olmağa dahi yeltenmeyen, doğustan
heyecansız bir bakıs. Nilgün asağıda mahalle kızı, burada sultan rolünü oynayan bir sahne ve
sinema yıldızıydı. Hangi hali, asıl karakterine uygun? Hem niçin böyle, iki sahsiyetli, birbirine zıd roller yaparak yasıyor? Hâdiseyi sadece suur kargasalığiyle mi izah edeceğim? Baska ne

olabilir?
Gizlice bakıyorum: Kusursuz yemek yiyorlar, alçak sesle, ürkek sesle değil, icap eden tonda konusuyorlar. Prenses teyzesine karsı kâfi derecede hürmetkar.,, teyze de dozunu bulmus halde:
«onun yasça büyüğüyüm ama o bir sultan...» diyor, bunu belirtiyor.
Sultan? Sahi! Sultanlığı üzerinde; basında tacı eksik; ama eksikliği duyulmuyor. İkisinde de mücevher namına bir sey yok. Varmıs tesiri yapan nedir? Galiba Nilgün karaya ayak basmadan
aradığı kocayı bulacak. Oxford'lu genç Hint Racası ile Cava'lı Müslüman Prensin gözleri onun üzerinden ayrılmıyor. Delikanlı raca çok yakısıklı. Cava prensi pek zeki...
Yolculuğumuz eğlenceli olacak.
40
Simdi kahvelerimizi içiyoruz. Salona en sonra giren Prensesle teyzesi herkesten önce kalktılar.
Kaptan Garjoulo bunu gözlüyordu ki yanındakileri selâmlayarak masasından ayrıldı, yollarına dikildi ve hürmetle eğildi, uzatılan elleri öptü.
Çıt yok. Sadece vantilatörlerin artık alıstığımız ve duymamağa basladığımız uğultusunu birdenbire tekrar isitiyoruz.
Benim bulunduğum kösenin önündeler. Nil İtalyanca konusuyor. Ne yapacağım? Petrol mütehassısıyle karısı, hattâ İngiliz mütekaidi hareketimi gözlüyorlar. Kalktım, Dilbeste'nin mütebessim bakısından cesaret alarak müphem bir sekilde ikisini birden selâmladım. Yalnız teyze cevap verdi. Prenses orada olduğumu görmemis, lâkırdıya dalmıs rolünü yaptı ki benim bile
inanacağım geldi.
Küskün... Acaba küskünlüğü uzun sürecek mi? Mahzun gibiyim. Salon yavas yavas bosalıyor.
Nilgün simdiden vaziyete hâkim. Hep kendisinden bahsolunduğuna eminim; gruplar arasında Prenses kelimesi çok geçiyor.
Amerikalı kadınla —kocasına nispetle pek genç, beyaza yakın sarı saçlı, sigara düskünü güzelce
biri— küpesteye dayandık, denizi seyrederek sessiz duruyoruz. Vapurun saldığı yüzlerce ısıktan
sütunlar üzerine kayıp giden bir masal saraymdayız. En ufak kırısık veya ürperti eseri görülmeyen denizin sıcaklığı yüzümüze vuruyor, sanki... sigaramı atmaktan çekmiyorum: bir neft
tabakası imis te alev alacak, parlayıverecekmis gibi...
Aklım Nilgün'de. Hâlâ vekarını muhafaza ediyor mu? Rolünden bıktı mı yoksa? Yarın gece nefeslikler ardında, kuytuluğa sığınmıs, Raca ile öpüsürken görürsem ben sasmam. Öbür yolcular
hayretten küçük dillerini yutarlar; o baska!
Fazla duramadım; kadını da lâfa tutarak yürüyüs yapıyoruz. Yollarımı mütemadiyen değistiriyorum, her tarafa göz atıyorum, bizimkileri arıyorum. Tamam oradalar, hasır koltuklara
gömülmüs oturan, altı kisilik grup içinde, İtalyan koloneli, Alman arkeolog, Japon diplomatı, kaptan ve kendileri... Geleceğin Mihver devletlerini temsil eden grupta...
TÜRK
Uzaklastım, yakınlastım. Amerikalı kadınla flört yaparca tavırlar alarak gidip geliyorum. Nil bu
halime gülümsüyordu. Kimi aldatıyorum? İste çocukluğumda mahalle kızı Sükûre ile olduğu gibi

siftinmeğe yine ben basladım. Elimde değil; civardan ayrılamıyorum. Bir bakısta âsık olmadım
ya bu kıza? Fransızların yıldırım darbesi dedikleri neviden!
Hayır, kalbimden değil, oyuna, düzene geldiğimden dolayı izzetinefsimden vuruldum. Onu görüp azarlamak istiyorum. Hesap sormadıkça ve birkaç söz söylemedikçe gece uyku gözüme
girmez.
Bir vesile bulup Amerikalıyı kocasına bıraktıktan sonra Nil-gün'ün kamarasına giden yol üzerinden, kuytu bir yer seçtim. Bekliyorum, aynı zamanda gözetliyebiliyorum da...
Çok geçmedi, Nü koltuğundan kalktı, teyzesi de. Erkeklerin dördü de yerlerinden fırlamıs askerce, dimdik ayakta duruyorlar. Ne hürmet! Hürmet mi? Tazim!
Aradaki mesafe epeyce. Nihayet geldiler; gölgem önlerine serildi. Fakat, daha ben ağzımı açmadan o konustu:
—.Burada olduğunuzu biliyordum, dedi, yukarı çıktığımız zaman sizi kıyafetimizle, görgüsüzlüklerimizle utandıracağımızı sanmıstınız; mani olmağa çalıstınız. Simdi siz mahcup mevkie düstünüz. Bonsuvar! Hayır, bonsuvar değil, bayıldığınız dilden söyleyeyim: Good Night!
Yüzü karanlıkta, hatlarını göremiyorum, lâkin sesinden intikam alısın zevki dalgalanıyor.
Bir sey söyleyemedim.
Azıcık daha durdu; sonra yine karanlıkta taze ananas ve hafifçe gül kokan eli ağzımın üzerinde
dolastı:
— Old boy!
Dedi; uzaklastılar. Bir lâhza eli sürüldüğü için meyve ve çiçek kesilen dudaklarımı hiddetle, fakat sevkle ısırıyorum.
Ertesi gün sabah kahvaltısından sonra iki mektup yazdım. Birisi, Beyrut'a geldiği sırada kendisine yerlesmesi için yardım etti-

ğim ve dostluğunu kazandığım Sehzade Ahmet Feridüddin Efendiye; öbürü Nis'de tanıstığım Damat Kâmi Beye... Zarfları Musav-va'dan postaya vereceğim. Onlardan Nilgün hakkında malûmat istiyorum. Ustalıklı idarei kelâm ettim; süphelendiğimi söylemedim. Eğer hanedan arasında böyle biri yoksa yahut münasebeti Sultan sayılmayacak kadar uzaksa elbette bildirirler.
Sehzade Feridüddin Efendi'nin kullandığı kabartma ve yaldızlı bir taç altında divanî hatla ismi basılmıs hakikî pargümen mektupluk kâğıt ve zarf elime geçer, içinden kendi el yazısıyle Nilgün'ün sahte hüviyeti meydana çıkarsa görür gününü! Parmaklarını ağzımın üstüne vurarak,
çocukla sakalasırcasına:
— Old boy?
Öyle mi? İngilizlesmemi kastederek:
— Good Night!
Değil mi? Öğretirim sana! Bildiği iddiasında ama benim ne adam olduğumu henüz anlamamıs.
Onun gibi nice seytan çekicinin ayağına papucunu ters giydirmisim ben! Eğer kendimden bahsetmemek kararında olmasaydım bir kaç misal verir, bos övünmediğime sizi de inandırırdım.
Zarfları ceketimin dıs yan cebine koydum; vapurun posta kutusuna hemen atacağım. Fikrimi değistirmemek için...

O tarafa doğru gidiyorum. Bu sabah Nilgün'e karsı fazla öfkeliyim. Rüya ve kâbusların tesiri de
mi var? Bütün gece hep kendisiyle uğrastım; daha doğrusu o benimle uğrastı, beni yordu. Saçma
sapan seylerdi; lâkin az çok realiteye uyuyordu. Meselâ yemek salonuna geceliği ile giriyordu,
yolcuların birer birer yüzlerine eğilip:
— Püf püf!
Yaparak üflüyor, «Serinlersiniz! Serinlersiniz!» diyordu. Asağı kamaradaki sahnelerden aldığım
intibalarla rüyamda bunları görmem pek tabiî idi. Hakikat o sahneler kadar acaip olursa rüyalardan mantık mı beklenir?
Hele bir tanesi çok tuhaftı: Vapurun güvertesine toplanmıstık; ortada yüksek bir yer hazırlamıslardı. Uzaktan kaptan göründü!

Yanında siyah bir örtüye sımsıkı sarılmıs bir insan sekli... kösteklenerek yürüyor. Halk uğuldamakta...
O heyulayı yüksek yere çıkardılar. Garjoulo düdük çaldı. Sükût...
— Müzayede baslıyor. Muhammen kıymeti 5000 liret! Tayfalardan biri siyah örtüyü çekti. Altından çırçıplak Nilgün
çıktı. En lâtif tebessümü dudaklarında, hos bir poz almıs, memnun, heykel gibi duruyor.
Ben yanımdakilere soruyorum: «Neden onu satıyorlar?» cevap veriyorlar: «Mussolini emretmis!» Sesler:
— 6,000 Sterlin!
— 7,000 Mark!
— 8,000 Yen!
— 9,000 Dolar!
Herkes milletinin parasiyle arttırıyor. Londra'dan dönen genç Mihrace, kızın ayakları altına, ceviz iriliğinde inciler dizili bir kolye fırlattı. Cavalı Sehzade ne yapacak diye bakıyorum. İste elinde bir Mali hançeri! Bileğini bükemedim; keskin çelik kulağımda vızıldayarak uçtu, Nil'in tam yüreğinin hizasına saplandı; sapının titrediğini bile görüyorum ama kanlar akmadıktan baska
sanki nisan yerlerinde kursun hedefi bulunca mekanizması harekete geçen kuklalar gibi o, bir
gitara nağmesine uyarak Tino Rossi'nin:
Marinella! Restez encore dans mes bras!
türküsünü çağırıyor, dansediyor. Biz de hep bir ağızdan döne döne aynı türküyü söylüyoruz.
Delilik!
Daha ne delice seylerle didistim! Alaca karanlıkta kalkıp banyoya kostum. Günes, ufuktan fırladı; derhal bir öğle günesi kadar keskin —sulara renkler ve gölgeler salmadan, ısık sakalarıyle
bir müddet oyalanmadan— derhal göğe yapıstı, kaldı. Buranın günesi zerre kadar artist değil.
Softa bir günes!
Ancak mektuplarımı bitirince biraz ferahladım.
Vapur Komiserinin bulunduğu kısma inmek için Nilgün'ün da-

iresi önünden de geçilir. Bu yolu belki de bir ümitle geçtim. Lüks kamara iki yatak odasıyle bir
saloncuktan ibaretti; salonun perdeleri kapalı, genis camları da yukarıdan o tarafa nazırdır.

İçimde bir his var: Beni görecek, çağıracak... yolumu gözlediğini bile sanıyorum.
Fakat beklediğim olmadı; kös kös merdiveni inmeğe basladım, onunla orada karsılastık: Nereden
geliyor? Basiyle selâmladı; aynı surette cevap verdim. Nilgün çıkıyor, ben iniyorum; rayihasını
duyarak...
— Biraz bakar mısınız?
Durdum. Parmağıyle spor ceketimin yan cebinden tasan zarfları isaret ediyor:
— Bunlar ne?
— Mektup. Musavva'dan postaya verilmesi için kutuya atacağım.
— Simdiden?
— Evet, hem «simdi» veya «sonra?» Bu benim bileceğim is. Size taallûku yok.
— Var.
— Ne gibi?
— İçinde benden bahsetmediğinizi söyleyebilir misiniz? Kızardığımı görmesin diye bir basamak
daha indim. Ne seytan
çekici! Hakikaten cin yavrusu!
— Daha vakit çok. Geliniz biraz dolasalım. Yabancıların iki vatandası birbiriyle dargın, birbirine
düsman farz etmelerini istemem. Siz de istemezsiniz, tabiî.
Basamakları çıktım. Devam etti:
— Ayrıca ikimiz de aynı yolun yolcusuyuz. Değil mi, efendim? Yani «İkimiz de sergüzest pesindeyiz» demek istiyor, galiba. Sordum:
— Hep didisecek, yenisecek miyiz, Sultanım?
— Vesvese ve süpheyi bırakıncaya kadar öyle olacağa benziyor.
Gülümsüyor ve gözlerimin içine bir lûtufta bulunurcasma

gözlerine gökyakut rengi vererek, beni o renkle kavrayıp o renkte tutusturarak bakıyor. Ayak
sesleri duyduk; merdiveni çıkmağa koyulduk. Konusuyor;
— Asağıya, ahbaplarıma uğradım. Ayıp olurdu hatırlarını sormamak... Yarın aksam karaya çıkacaklar... Ölüm sahiline!
— Bir sey söylemiyorsunuz?
— Karısmam artık... Müsaade buyurunuz da münakasasız konusalım. Zaten bu geceyi hep sizinle uğrasarak geçirdim.
— Tahmin etmistim. Ama bir aralık ben de sizi sinirlenerek düsündüm.
— Hangi kusurumdan dolayı?
— Hep aynı seyden, itimatsızlığınızdan dolayı. Ne vardı sabah karanlığı oturup suna buna mektup yazarak öteberi sormak?
Yukardayız. Çok oluyor artık; susamam:
— Prenses, dedim, galiba ciddî konusmamız lâzım.
— Peki, bizim daireye girelim, sigaranızı yakınız; istediğiniz içkiyi getirtelim; iki dost gibi konusalım. Kabul mü?
— Pekâlâ!
Muamma çözüleceğe benziyor. Belki de bir itirafla karsılasacağım. Bana ne? Sultanlığı sahte de
olsa umurumda değil. Osmanlı hanedanının haysiyetini korumak bana mı kaldı? Hindistan'da yalancı Sehzadelere, düzme Osmanlı Pasalarına ve yalancı saray erkânına az mı rastladım? Artık

meselenin bu cihetini mühimsediğim yok; merakımı halletmek için aslını öğrenmek istiyorum.
İstediğim uzun bir müddet daha Nilgün'ün oyuncağı olmamak. Benimle üç gündür oynuyor. Müsavi kuvvette değiliz. Sonunda yenilecek olan kendisidir; zira —anlatması uzun— karsısındaki adam bu oyunlara idmanlıdır. Çok seyahat etmislerden korkmalı. Nilgün önce kâh
mahalle kıza, kâh Han nesli görünerek, bir taaruza geçip bir açındırarak sinirlerimin takatini tüketmekle mesgul. Kendisine âsık olmam için sahsına mahsus bir taktikle de çalısmakta... Yağmur yemis kurt, harcıâlem usullerle kapana sıkıstırılmaz. Yenilikler lâzım.

Onu ilk defa çiy ısık altında, açık havada görüyorum: göz kuyruğu ile tetkik ediyorum. Basit sanılan hünerli makiyajı dikkatime çarptı. Renkler deri üstüne yapısmıs durmuyor; kanından geliyormus gibi içerden aydınlık ve uçucu... Profilini ehemmiyetle süzüyorum; zira aklıma geldi:
Osmanlı hanedanında burnun mevkii büyüktür; Burunlar ekseriyetle sahanedir. Nilgün'ünkü de
küçük değil ama halis üslûpta düz Grek burnu...
Burnu ile mesgul olduğumu anladığına yemin edebilirim. — Alâmeti farikadan mahrum muyum?
Demesini bekledim; geçistirdi. Onda Kafkas ırkı galip...Oynak, yaman bir Lâtin zekâsıyle karısmıs halde. Güzelliğini arttıran da bu. Zaten zekâ yalnız gözlerinde okunmuyor, bütün yüz
hatlarında, vücut hareketlerinde kendini gösteriyor; sinirli bir sua gibi etrafında dalgalanıyor. Kadınların cinsî cazibe olarak bir sua nesrettiklerini ileri süren Doktor Besanson haklı. Nilgün,
bu nurun en tılsımlısını da yaymaktadır. Evet, doktora göre kadın vücudundan ısığımsı bir seyler
yayılırmıs. Fakat ayni derecede ve tesirde değil. Kimisininki yelpaze biçiminde dağılır, kesifliğini
kaybeder, bazısmmki ise bir noktaya toplanır, keskinlesirmis.
Suanın ismi var: (N) veya Charpentier suası... Besanson'un id-diasınca kadın ısıklı bir mahlûktur;
vücudunun her parçasından ısık sızar. Adaleler, sinirler de ısık kaynağıdır ama fosfor bakımından
en kesif, kuvvetli olanını beyin verir ve çehrenin üst kısmından dısarıya aksettirir; alından, gözlerden ve düz olmak sar-tiyle burundan... Fen adımlarının hususî fotoğraf camı üzerine geçirdikleri bu «rayon»larm tesiri erkeğe ask telkin etmesidir.
Aramızda «fam fatal» diye isim taktığımız felâket getirici ve erkeği kendisine esir edici kadınlar
o suayı bir noktaya toplayarak keskinliğine nesredebilenlerdir. Güzel olmak sart değil. Nilgün bunlardan biri midir?
Bu sabah onu dün geceki kadar güzel bulmuyorum. Hayır, Nil güzel olmaktan ziyade acaip... yahut hem güzel, hem acaip. Bazan güzellik, bazan acaiplik galebe ediyor; karar alamıyorsunuz.

Hattâ tuhafı su ki gözlerinde de fevkaladelik yokmus. Benim eökyakut renginde sandığım ve nuruna dald. im gözler bildiğimiz elâ gözler... Yalnız bakıs mükemmel! Zaten d rtorun kitabında

da (N) suasının müthisini güzel gözlerden ziyade ıkısları acaip gözlerden saçıldığı yazılıydı. Çok
doğru.
Dikkat ediyorum: Nil'i tarife kalkısınca daima «acaip» kelimesi kullanmaktayım. Kadının kudretli tarafını anlatmak için bu kelimeden münasibi yoktur. Osmanlı Prensesinde ise en bariz
vasıf o!..
Besanson bir paradoks meraklısıdır; belki bahsettiği ısık da lâf! Fakat benim bildiğim sudur: Kadını kadın yapan, yalnız kadına mahsus, kadına uygun, kadın tarafından yapılınca hosa giden
hususî «hal»dir; kendisinde o «hal» olunca —taskın, ürkütücü, tiksindirici kusurlar haricinde—
çirkin kadın da yoktur ve o «hal» sürüp gittiği müddet, yas ne olursa olsun kadın, kadındır.
Bu «hal» acaba Charpentier suaı mı?
Nilgün'ün burnuna bir daha baktım. Paradokscu Fransız, erkeğe «büyük ask»ı ilham eden Grek
heykellerindeki gibi kırısıksız, düz, biçimli bir burundur, demisti... Kleopatra'nın tarihî burnu simdi karsımdadır. Bu kız biçimli olan burnu, çok güzel olmayan gözleri ve pürüzsüz, saf ve asîl
alnı ile o doktorun ısık saçan kadın iddiasını bana âdeta tastik ettirecek.
İhtimal ki gökyakut renginde diye anlatmağa kalkıstığım nur o (N) suasıdır; ben çok hassas bir
pelikül gibi onu zaptettim, zapt-oldum.
Kamarasının kapısına yaklastık. Konusma yahut çekisme ânı hulul etmek üzere... neler diyecek,
yine masal mı okuyacak? Ben dobra dobra fikirlerimi ve süphelerimi söyleyeceğim.
Nilgün, odaya girmeden, aklına birdenbire birsey gelmis gibi telâsla sordu:
— Saat kaç simdi?
— On buçuğa geliyor.
it--
— Ne? On buçuğa mı geliyor? Eyvah! «Swimming pool»'da (*) bulusacaktık; beni bekliyorlar.
Dün gece söz vermistim.
— Kimlere?
— Japon diplomatiyle Alman zabitine...
— Beraber suya mı gireceksiniz?
— Evet.
— Ben de geleceğim.
— Gelebilirsiniz. Orada elbette baskaları da var.
(Conte Verdi)'nin yüzme havuzu kusursuzdur; yesilimtrak bir boya ve ısık tertibatıyle serin, kuytu hale sokulmustur. Barında oturarak suya girenleri rahatça seyredebilirsiniz. Zaten vapur
mekanik at yarısı, sinema, tenis sahası nev'indeıı vakit geçirtecek eğlence vasıtalarından mahrum
değil! Orkestrası güzel ama ikide bir İtalyanların Habeslilere tarizen yjaptıkları bir türküyü «Facetto nero» havasını çaldığı için beni sinirlendiriyor. Her cumartesi aksamı da maskeli balo
veriliyor; yani bu gece verilecek.
«Pisin»e «Siz de geliniz» demedi; gelebilirmisim; orada baskaları da varmıs... «İki dost gibi konusalım» kararıyle basbasa oturmak için kamarasına çağrılan adama böyle mi söylenir?

— ...Maamafih, dedi, ikindi üstü odamdayım; beklerim. Çaylarımızı birlikte içeriz.
— Peki.
«Belki gören olur, zahirî kurtarmak lâzım» düsüncesiyle hürmetkar bir vaziyet takınarak kapıdan
ayrıldım.
Nilgün parfömünü mevkiine münasip seçmis doğrusu... Turist kamarasında aynı kokuyu sürünmemisti ki yerin darlığına rağmen böyle kibar bir lavanta rayihası sezmemis, sadece tırnak
cilasının muzlu kokusunu ve biraz da harcıâlem Origan de Coty losyonunun âdice kamçılayıcı havasından rahatsızlık duymustum.
Koku alma hassası kuvvetli ve kokulardan siddetle müteessir bir adam olduğum için kadının hem kendi tabiî kokusuna, hem de kullandığı lavantaya ehemmiyet veririm. Lavantanın bir müzik
(*) Yüzme havuzu.

gibi insanı hisliliğe sevkettiği, sihirli bir âleme götürdüğü muhakkaktır. Aklımdan çıkmaz: Bir zamanlar güzelliği Ve zer af etiyle söhret derecesine yükselmis, sonradan servetini mahvederek
mahrumiyete düsmüs bir kadın demisti ki:
«— Elime senede ancak üç elbise yaptıracak kadar para geçiyor. Elbisemin birini hazfediyorum,
onun yerine eskidenberi kullandığım lavantayı alıyorum; teselli buluyorum. Mahrumiyetlerden en
büyüğü sevdiğim parfümden ayrılma olurdu.»
Hayatı müddetince lavantasını değistirmeyen hanımları ben de bilirim. Baba evinde —kaç göç
zamanıydı henüz— bazı kere selâmlıktan harem dairesine girip de antredeki rayihayı duyunca
hangi hanımın misafir geldiğini sezerdim:
— Ha, derdim, filânca pasanın kızı veya gelini içerde!
Hayatımıza karısmıs kadınları düsündüğümüz vakit lavantalarını da beraber hatırladığımız çoktur. Bunu hele benim gibi sıcak ve soğuk iklimlerde durmamacasma dolasmıs, hatıratı yüklü
bir adama sorunuz. Amber ve tarçından, sandal ağacından tutunuz, karlı dağ çiçeklerine kadar ne
rayihalar duyarım! Bes kıtanın kadın kokusu ve lavantası zihnime sinmistir.
Nilgün tek parfüm taraftarı değil. Kız öyle değisik mizaçlı ki rayihaların birinden birine atlamayı
da seviyor. Okuduğum bir kitapta «Eğer bir gün lavantanızdan bezer, değistirmek arzusu duyarsanız, bu, ruhunuzda bir değisiklik olduğuna, bir maceraya sürükleneceğinize, bir sürprizle
karsılasacağınıza isarettir» deniliyordu.
Simdi kamarasında yüzme havuzuna girmek için hazırlanan Nilgün, günde dört parfüm değistirse sasılmaz. Ruh değisikliği ve döneklik. O bunun rekorunu kırmıstır. Sayet bu gece maskeli baloya katılırsa kendisini kokusundan tanıyamayacağıma eminim. Kim bilir ne sürünecek?
Peki ama cebinde topu topu otuz su kadar sterlin kaldığını söyleyen ve ekonomika kamarasında

iyi giyim kusama delâlet edici hiç bir esya, elbise bulunmadığı görünen bu kız, mükellef tuvaleti
ve tuvalet ayarındaki parfümü hangi para ile temin etmis?

Elinde ne varsa zengin bir evlenme yapmak maksadıyle göz boyayıcı bir çeyize mi harcamıs? Mümkün.
Fakat istifham isaretleri bununla bitmiyor ki... Salon kadınlığını nerede öğrenmis? Ya İtalyancayı? Bir kaç kelime İngilizce söylemesi o lisanı bildiğine alâmet sayılmazsa da telâffuzu
pürüzsüzdü. Anlasılan lisan öğrenme istidadı pek kuvvetli. Her seyi çabuk kapıyor... müthis bir
temsil ve temessül kabiliyetine malik. Hepsi âlâ... Lâkin akıl muvazenesinde bir bozukluk olduğu
da asikâr! O yüzden, istediği zengin evlenmeyi de yapsa devam ettiremez. Fil sürücüsüne, yahut
caz kemancısına, bir münasebetsiz herife tutulup servet ve samanını ayaklar altına alamayacağını
kestiremem.
Bombay'daki «Tac Mahal» Palasta —dünyanın sayılı büyük otellerinden biri de budur— Tino ismindeki metrdotele âsık olup servet ve saman değil, bir mihracelik tahtını tacını feda eden kadını hatırladım. Hindistan'a koca avlamak kastiyle gelmis bir sergüzestçi idi; kendisine Kürt
Prensesi unvanını takmıstı. O unvana rağmen sahneye hemen hemen çıplak çıkar, frenklestirilmis
göbek dansları yapardı. Mihraceyi elde etti; saraya kuruldu; fakat ask deliliğinden sonra kovuldu.
Ona Sanghay'da bir daha rastladım: Sigara küllerinden mâna çıkarmak suretiyle bakıcılık ediyordu.
Benim gördüğüm, tanıdığım, mahremiyetlerine girdiğim maceracı kadın bir, bes değil düzinelerledir. Ya bir maceracı Sehzade ile de münasebetim olmadı mı? Türkistan tahtına geçirilmek üzere Japonların hazırladığı halis Osmanlı Sehzadesine dair bildiklerimi yazmak isterim. Zavallı New York otellerinden birinde beynine bir kursun sıktı kurtuldu. Daha önce odada sömine üzerinde duran İngiliz ajanının resmini bes kursunla delik desik etmisti. Orası ajanın odasıydı. Kimdi bu ajan? Geçelim.
Simdi zihnimde sade Nilgün var.
Bugün Kızıldeniz'in suları masmavi... zaten mavilestiği saatlerde dünyanın en mavi denizi odur;
en tuzlusu da, zira denizden

ziyade denizlerin bir çıkmaz sokağı olan Kızıldeniz, hem pek sıcak bir bölgeye rastladığı, hem de pek dar olduğu için günesin keskin ısığını bağrına toplar; siddetli tebahhurat neticesinde sularının tuzluluğu artar. Hiç bir tarafında kızıllıktan, kırmızılıktan eser yoktur; ya mavi, yahut
kursunidir.
Deniz simdi mavimsi ama benim için kursun renginde...
Nilgün'e tutkun görünmemden memnun değilim. Yüzme havuzuna gitmesem mi? Saçma fikir!

Modern Belkîs'i mayolu kıyafetinde seyretmek zevkinden kendimi mahrum edemem. Emekli İngiliz binbasısıyle aram çok iyi. Elli bes yasındaki bu sağlam adam gerçekten kendi halinde eski bir asker midir? Süpheleniyorum. Süveys Kanalını astıktan sonra vapur yolcularının
birbirinden sakınmaları haklı olur. Zira öyle bir zamanda, öyle ülkelere gidiyoruz ki, bütün devletlerin menfaatleri oralarda zaten çarpısmaktaydı; simdi bir meydan muharebesi halini almıstır.
İtalya'nın Habesistan'a saldırması İkinci Dünya Harbinin ilk isareti olarak telâkki ediliyor. Genis
mânasıyle Hindistan, bütün Hint ve Pasifik adaları, yani İngiliz, Amerikan ve Fransız nüfuz bölgeleri tehlikede... Üçünün de gizli teskilâtı bugün faaliyette bulunmasın da ne yapsın?
Binbası Mac Clellan, filvaki kimseyle mesgul görünmüyor, hiç bir sey sormuyor; ne Japonlarla,
ne de İtalyanlarla temas ediyor. Tamamiyle bitaraf vaziyetinde ama yaslanmamıs gözleri velfecri
okuyor. Bir sürü İngiliz vapuru dururken neden bu asker tasıyan ve içinde daha ziyade mihver
devletleri vatandası bulunan İtalyan vapurunu seçmis?
Belki kendisi sadece baska ajanları gizli veya açık kontrol eden bir sef. Öğle yemeğinden önce
birer viski içmekteyiz. Kendisine yüzme havuzundan geldiğimi söyledim ve ilâve ettim:
— Prenses de oradaydı. İyi yüzemiyor. Alman zabitleri hocalık ettiler. Beyazdan baska ırkın «Swimming pool»'a girmesi usulen yasaktır ama Japonlar da oradaydı; ses çıkaran olmadı.
Binbası sadece kızardı. Kırk yasını astıktan sonra insanlar kı-zarmazmıs. Lâf! Binbası kıpkırmızı
oldu. Kuzey halkının kızarması bizimkine benzemez; fazla renkli... «puf» diye coskun bir kan yüzüne hücum etmis, çenesi bile kıpkızıl kesilmisti. Bu kızarıslar bana ateste kaynayan bir kızılcık surubu gibi birdenbire kabından tasacağı, etrafa yayılacağı vehmini verir. Beyaz gömleğinin al renge boyanmadığma sastım. Rusya'ya karsı kullanmak için adam ettikleri Japonyalılardan simdi İngilizler nefret ediyorlar. Aynı maksatla Çinliye yaranmağa çalısan Amerika'nın yarın böyle bir hayal sükûtuna uğramayacağı ne malûm?
Evet, Nilgün iyi yüzemiyor. Fakat bana öyle geldi ki, yüzme
bildiği halde kasten acemilik yapıyordu. Her seyden süpheleniyor,
her harekete fena mânalar mı veriyorum? Hayat beni böyle yaptı.
«Swimming pool» da sadece el selâmlarını aldım ve tebessümleriyle
uzaktan iltifata mazhar oldum. Konusmadık; daha doğrusu
konusmadı.
Geceki kadar vekarlı davranmayısı acaba bir havuz basında azıcık lâubalilik göstermek lâzım geldiğinden mi, yoksa tedricen ekonomika kısmındaki sahsiyetine döneceğinden mi? Mahalle kızı ruhu tekrar üste çıkarsa benden baska bütün yolculara bir sürpriz olacak!
Nilgün'le Dübeste öğle yemeklerini kamaralarında yediler, u-mumî salona gelmediler. Hepimiz
az çok eksikliklerini duyduk; diyebilirim ki neselenemedik. İkindiyi zincirle çekiyorum.
Kalçaları meğerse tahminimden fazla dolgunmus; ama biçimli bir dolgunlukta. Hiç süphesiz en
güzel yeri bacakları... bir gün —uzak olmasa gerek— tekrar uzun etek modasına dönülürse Nil
zararlı çıkacak. Diz kapaklarının o derece mütenasibini, sevimlisini görmemistim; ayaklarını gerdiği, büktüğü, rahat bıraktığı zaman, daima güzelliğini muhafaza ediyor. Buna pek nadir rastlandığını değme erkek bilmez.

Saat dört buçuk. Kravat taktım; ceketimi giydim; evvelki gün olduğu gibi teklif ve tekellüf lüzumu duymadan gidemezdim, artık... Yüreğim çarpıyor; iki sahil daraldıkça sıcak tahammül
edilmez bir
hal aldı. Kolonya süründüm. Kolonya suyu icat edilmeseydi bu kızgın diyarlarda ferahlamak imkânsız olurdu. Su var ki siseyi gece gündüz, tam vantilatörün rüzgârladığı yerde bulunduruyorum.
İspirto çarçabuk ısınıyor; ısınınca da serinletici hassasını ta-mamiyle kaybediyor.
Soğuk havalı trenler islemediği devirde Kalküta'dan, Delhi'ye giderken kolonya sisemi iki kisilik
vagon bölmelerinin ortasındaki kablara konan buz kalıpları üstüne yerlestirirdim. Evet, vagonlara
buz koyarlardı: vantilatörün rüzgârı ancak bu sayede hafifçe serinlerdi. Hararet derecesi kaça
çıkardı? 54'ü bulurdu. «Tuvalet» deki dusun altma girmek için oraya mesane hastalıklı bir adam
gibi ikide bir kosar, alnımdan terler sızarak dönerdim.
Yine oraları göreceğim ve baska ne yerler!
Çıkıyordum, kapıma vurdular; Steward bir mektupla kamarama girdi.
— Hah, diye mırıldandım, bir bahane daha buldu, konusmaktan kaçıyor.
Uzatılan zarf vapur ismini tasımıyor, ne de kâğıt. İkisinde de italik yazı ile bir damga ve ufacık
bir ay yıldız basılı:
HATİCE NİLGÜN Binti sehzade-i âl-î Osman Rükneddin
İçindeki hieroglifi zorlukla okuyorum:
«Sıcak bizi harap etti. Nilgün sizi suvarede bulacak.»
Altında yine teyzenin imzası.
Garsona öfkemi belli etmemek için gülümser bir çehre takındım ama o dısarı çıkınca kâğıdı da,
zarfı da avucumda sıktım, sıktım, yere fırlattım. İngiliz parsömeni olduğundan kenarları derimi
örselemisti; kemik gibi sertti. Fakat bir dakika sonra eğildim, aldım. Bunlar elimde matbu birer
vesika idi. İste, sultanlık tasladığının, haklı olmadan meshur hanedana nisbet iddia ettiğinin isPatı!

1934 senesinde aynı ise kalkısan bir kıza haddini bildirmemis miydim? Himalaya eteklerinde Messuri'de bulunuyordum. De-radun'a kadar trenle gelinir; sonra otomobile binmelisiniz; civar
dolasmaları için bir nevi «puspus» olan fakat o yokus yollarda iki kisi önde, üç kisi arkada, bes
sürücü tarafından çekilip itilen «rik-shaw» (*) ' lan tercih etmelisiniz. Bunlar iki yolcu alır. Ben
«rik-shaw»'ı pek severim.
İndiğim Charleville oteli bir zamanlar Kraliçe Viktorya'yı misafir etmis olmakla övünür; yakın tarihin bir devrine ismini veren hükümdar kadının dairesi hâlâ kapalıdır; tek esya yerini değistirmeden...
İste bu otelde bir kızcağız hâsıl oldu: Sultan değil ama Hanım Sultan olduğunu yayıyordu.

Yanında onun da bir halası yok muydu? Tahkikat yaptım; netice beni hayrete düsürdü: Düzme
Hanını Sultan aslında Anus Terliyan idi. Halası da Takuhi... Ankara'da Katolik bir aileden imisler. Suriye'ye geçmisler, oradan buralara uzanmıslar. Seyahat sebebi: Koca avı! Görüyorsunuz, bu avın meraklısı çoktur.
Türkçeyi hemen hemen aksansız, azıcık Anadolu ağzı konusan hala kız —Matmazel Anus da güzeldi; zekî ve fettandı!— Emniyet amirliğine çağrıldılar; bir daha Osmanlı hanedanına mensubiyet rolü takınırlarsa hemen hudut dısı edilecekleri kendilerine bildirildi.
O gece Anus yatak odama girdi, benden yardım istedi. Yardım mı? Hayır, ortaklık teklifine kalkıstı: O isi üçümüz beraber yapacaktık; zengin koca bulunca mükâfatımı alacaktım. Simdiden
avans veriyordu: Kendini!
Daha iki sene evvel basından böyle bir macera geçen adamın Nilgün ile teyzesinden süphelenmesini nasıl mazur görmeyebilirsiniz?
Parsömen kâğıtla zarfı iyice düzelttim; bastırdım, valizime sakladım. Kendi kendime:
(*) İnsan tarafından çekilen iki tekerlekli tasıt.
teyze.
Hah hah, diyordum, mektup yazan daima Dübeste Hanım Nilgün «hattı dest»ini ele vermiyor;
aklınca ihtiyatlı davranıyorf
Yeni bir nevi Anus yolumun üzerine çıktı. Görürler oyunun sonunu!
Böyle demekle beraber Katolik Ermeni kızı ile Nilgün arasındaki farkı sezmekteyim. O, küçük sergüzestçi idi; Nil daha iri kalibre; en büyük avı yere serebilir. Her halde bu gece kozumuzu paylasacağız. İstese de istemese de, skandali göze alarak meraktan kurtulacağım.
Sıkıntı da bastırınca sıcak büsbütün bunalttı; kolonyalara bulandım, göğsüme dökerek gömleğimin yakasından üflüyorum.
Asıl sıcağı nasıl tarif etmeli?
Fikrimce asıl sıcağın miyarı sudur: Oturduğunu unutamamak, oturmaktan bile azap çekmek! Mutedil iklimlerde oturmus halde bulunduğunuzu farkedemezsiniz. Sıcak bölgelerde ise — nasıl
hasta bir uzvunuz size sancısı, sızısı, zonklaması veya gerilip yanması ile kendini ara vermeden
hatırlatırsa— oturmak da aklınızı daima kurcalayan, biteviye rahatsızlığını duyuran bir cins sakatlıktır. Oturulan yere nereniz dokunursa orasını iltihaplı sanırsınız.
Hele Lahor'da sam yelinin ağzıma sımsıcak ve incecik kumlar doldurduğu bir haftayı hatırlarım,
dehsetti! Otelin terasında vücudumun kurutulmak için asılmıs bir çiroz gibi suyunu çektiğini, odun-lastığımı duyuyor, boyuna, «lâsi» dedikleri buzlu ayran içmeme rağmen kendimi tahtadan
oyulmuscasına sıska ve vahsi putu kadar çirkin buluyordum.
Sıcak memleketlerde oturmak bir dert ise yatmak da dayanılmaz bir iskencedir. Ah serin yurtların yatağı! Çarsafların serin teması! Yorgan altına girmek, hattâ yorganı basınıza çekmek
keyfi! Oralarda yatağa girmeğe can atarsınız; buralarda telâsa düsersiniz. Uyku dinlendirici olmaktan ziyade yıpratıcıdır; diri yatarsanız, ölü kalkarsınız. Deliksiz uyku? Buna artık veda etmeliyiz.
İkindi çayına gitmedim; bara girdim, buzlu Fernet Bianca içiyorum; sıcak, sıtmalık müstemlekeler için İtalyanların yaptığı

turunç kabuğu kokan kınakına lezzetinde acı bir aperatif... mideyi yakan sıcaklığı serinliğe benziyor; halsizliği gideriyor.
Ah Boğaziçi! Su saatte Rumeli yakası gölge içindedir: biraz deniz, biraz manolya, azıcık ıhlamur
çiçeği kokan bir gölgelik içinde... Boğaziçi gölgelerinde bir köpük hali sezmez misiniz? O, yalınkat gölgelerden değildir; katmerlidir; daha ziyade iyi cins tras sabunu gibi köpüklenmis bir
gölgedir. Yüzünüzde durduğunu sanırsınız; bir havlu ile silseniz bez üzerinde sönmüs bir sabun
ıslaklığı bırakacağına hükmedersiniz. Yas ve rayihalıdır.
Su anda sanki o gölgelikte, Büyükdere'deyim. Anadolu yakasından günesin henüz elini çektiği
bir saatte... tam çekti de sayılmaz; tepelerin üstünde hâlâ parmaklarının izleri duruyor. Yusa tepesi sabit ısıklı bir deniz feneri gibi için için yanıyor.
İkindi ve aksam günesleri, gölgeleri, gecesi, serin suları, sulara mütemadiyen damladığı hissini
veren ısıkları, vahsî katırtırnağı ve medenî manolya rayihaları, geçmis karpuz ve çiroz kokuları
ile Boğaziçi gözümün önünde, burnumun dibinde, elimin altında, hayır kafamın içinde!
Conte Verdi Kızıldeniz'den kaçıp kurtulmağa can atıyormus-casına süratini arttırdı; mazot kokuyoruz. Barmenin önündeki kadehler birbirlerine hafif hafif vurarak perde arkasında kalıp camdan dısarı çıkmağa çabalayan iri sinek âhengiyle durmadan vızlıyor. Elimin tersiyle vurdum;
kimi sağa, kimi sola fırladı.
Sinirliyim.
Nes'eliyim.
Taze harman yeri samanı renginde krep saten bir tuvaletle yemek salonuna giren Nilgün, masamın önünde bir lâhza durdu, iç açıcı tebessümüyle:
— Unutmadım, konusacağız!
Dedi, geçti. Binbası Mac Clellan'm gözlerinden bir sey kaçmıyor. Basını tabağa eğmis olduğu halde sevincimi gördüğüne eminim. Amerikalıların Nilgün'e dikkatle bakmalarına rağmen onun
kadar görmedikleri, hele benim ruhî haletimi sezemedikleri de muhakkak. Zaten Osmanlı Prensesinin tadına varamıyorlar. İstedik-

bir «Binbir gece» sultanıdır; atlas salvarlı, çıplak karnı üzerinde kocaman düğümlü sal kusak,
basında yüzünü yarı örten tül... sinemada olduğu gibi. Hele kalkıp edalı nağmeli, yata kalka dans
etse çok keyiflenecekler.
Nil bunu elbette muvaffakiyetle yapabilir. Sakın maskeli baloya öyle bir kıyafetle gelmesin!
Hava ağırlastıkça ağırlasıyor. Zira tepemizde tabahhurat bir bulut yığını teskil etmis; daha ziyade
kaim bir yağ tabakası gökyüzüne asılmıs duruyor. Kalın, kaba gölgesi göğsümüzüe çökmüs gibi.
Kaç para eder buzlu içkilerle donatılmıs bir masa basında, su üzerinde olmamız. Orkestra çalmaktadır, elektrikler yanmaktadır. Durgun denizde ısık hâreleri usul usul yayılıp toplanmaktadır. Muhit ve manzara, içinde bulunmamak sartiyle gerçekten süslü ve sakrak... neyleyelim ki bulut yığınının külçesi yalnız omuzlarımıza binmemistir, midemize de oturmustur.

Bir taraftan hem eridiğimizi, cüssemizden kaybettiğimizi duyuyoruz, hem de ufalıp azaldıkça ağırlığımızın arttığını! Vücudumuzda en ağır basan kısım basımız. Sanıyoruz ki, o kafa etten ve
kemikten değil, betondan ve demirden yapılmıs. Ayrıca içinde dibek kahvesi döğülen bir yerdir:
her darbe sakaklarınızın damarlarını hoplatıyor!
Meyve ve Kianti sarabından baska ağzıma bir sey koymadım. Nil fütursuz her yemekten alıyor,
sarap da içiyor; teyzesiyle bu gece gülüserek konustuklarına herkes dikkat etti. Yahut ben dikkat
ettim, baskaları da bunun farkına vardı sanıyorum.
Bir kaç kere göz göze geldik. Birisinde belli belirsiz bir isaretle yanımdaki Amerikan kadınını göstererek basını salladı; sakadan kıskançlık taklidi yaptı. Kaçıncı sarap kadehi bu? Sarhos oluverir, kendisini idare edemezse berbat!
Yemek havlumu masa kenarına koyduğumu gördü; yeni bir isaret; yanma çağırıyor. Arkadaslardan izin alarak gidiyorum.
— Otur!

Senli benli mi konusacak? Müteredditbir vaziyet aldığımı sezince daha yüksek sesle tekrar etti:
— Otur diyorum, otur! Emrini yerine getirdim.
— Ne içelim? Meyve ve Kianti'ye devam mı? Peki!
Dübeste de çakır keyif... dizlerini dizlerime sürüyor hissediyorum, çekiniyorum. Yüzüme baygın
baygın bakması daha fena; görecekler. Nilgün'e:
— Rica ederim, dedim, artık içmeyiniz. İlk gece bıraktığınız iyi tesir bozulmasın. Ne olsa tasıdığınız bir unvan var.
— Senin kavlince uydurma o!
Fransız usulü ellerini hep masanın üzerinde tutuyor. Bir tanesini çenesine dayadı, düsündü, sonra
sesi tatlüasarak ve sertliğini kaybetmis gözlerle sarap kadehine bakarak dedi ki:
— Hakkmız var. Kendimi toparlayacağım. Deminki kabalığımdan dolayı da özür dilerim. Benden süphelendiğiniz aklıma gelince böyle oluveriyorum. Sizi nasıl inandırayım, bilemiyorum
ki...
Dilbeste'nin dizleri bu sırada yine dizlerime dayandı, gözleri de arsızcasma, âdeta gözlerimin koynuna girdi: Al bir belâ daha! Nü sözünü kesmedi:
— ...Halbuki bana ne mükemmel rehberlik, dostluk, arkadaslık, kardeslik edebilecek vaziyettesiniz. Siz bir hanedan dostusunuz. Haniya Hindistan'ın bir yerinde sultanlık taslayan bir
Ermeni kızma nasıl haddini bildirmistiniz?
— Bunu nereden biliyorsunuz? Omuzları kalktı; indi.
— Telâs etmeyiniz... ne oluyorsunuz?
Demek ki pek heyecanlanarak sormusum... böyle yapmamalıydım.
— Halifeye siz yazmıstınız; mektubunuzdan hepimiz haberdar olmustuk.
Doğru; öyle bir mektup göndermistim. Nilgün'den süphelenmem galiba yersiz; kızm bana öfkelenmesi yerinde!
— Affedersiniz.

Dedim. Göstermesini istememekle beraber acıklı bir çehre takınmıstım ki Nil de müteessir oldu.
— Basım dönüyor, teyze!
Dübeste yanımda oturup kalmaktan memnun su tavsiyede bulundu:
— Biz gecikelim, salonun bosalmasını bekleyelim. Fakat lâfa dalmıs gibi görünmemiz lâzım.
— Dinleyemeyeceğim, yatmak istiyorum ama yürürken sendelemekten korkuyorum.
Ne yapacağız? Nü daima belâlı. İnsanı rahat ettirmiyor. Baloyu düsünmeli, içmemeli, istahını sonraya saklamalıydı. Bunu söyledim.
— Sebep sizsiniz, kabahat sizde!
Cevabını verdi ve yerinden kalktı. Helecan geçiriyorum: Yalpalar, masalara çarpar, belki de düser diye... artık onun bir Osmanlı Prensesi olduğuna inanmıs gibiyim: Korumak icabediyor.
Dübeste ile arkasında, tâ yanında yürüyoruz.
Hayır, sendelemiyor. Sendelemek söyle dursun, dimdik ve akıcı adımlarla geçip gidiyor: biz ona
nispetle daha sarsak haldeyiz. Dısarıya çıktık. Döndü:
— Nasıl, korktun mu?
Dedi, güldü. Bir seyciği yok; ne sarhos, ne rahatsız... kızdırmak, sasırtmak, ürkütmek, insanı
çarpıntıya düsürmek merakında! Bilhassa benimle daima böyle yapıyor. Neden?
Hep beraber kamarasına doğru yürüdük. «Gir!» veya «Girme!» diyen olmadı; arkalarından daldım. Denize nazır büyük pencere açık; Öbürlerinin camlarını da, perdelerini de indirmisler.
Bizi dısarıdan görmezler. Buzları erimekle beraber henüz suyu tamamıy-le ısınmamıs terli gümüs
kapta bir sise yan yatmıs duruyor. Ne olduğunu düsünmeden kadehe doldurdum.
— Teyze, su elbisemi çek, çıkar.
Böyle diyen Nilgün, tıpkı asağı kamaradaki tavırlarla Dilbeste'nin önünde eğildi; o da aynı pervasızlıkla tuvaleti kızm üzerinden sıyırdı.

inilajUin
¦— Rob dö sambrımı verir misin?
Teyze, sadakordan yapılmıs, genis, serin rob dö sambrı içeri' odadan getirip arkasına koyunca
kadar Nilgün karsımda kombinezonla kalmıstı, fakat bu kombinezon tuvalet altına giyilenlerden
olduğu için uzundu.
Çıkarılan, getirilen elbiselerle soyunan vücut, kuytu küçük salonu bir kıs bahçesine çevirivermisti; çesitli ılık rayihalar nefes almamı güçlestiriyor; zevkli bir boğulma halindeyim.
Dübeste hem yandan bir cam daha açtı; hem masa üstündeki —odanın dösemeleri renginde—
küçük bir vantilatörü isletti.
— Baloya ne kıyafetle geleceksiniz?
Diye sordum. Teyze, elbise değistirmek için odasına girmisti, ama, kapısını açık bırakmıstı. Onun da soyunduğunu seyredebilirdim; bakmadım.
— Söylemem.
İkinci mevki yolcularının da katılacağı suvarede yüz kisiden fazla olacağız. Conte Verdi, Port Sait'ten Musavva'ya üç buçuk günde, Bombay'a haftasına kalmadan varacak. O soruyor:
— Yolcumuz Hintli Mihrace Müslüman mı?
— Müslüman olanlara Mihrace, Raca denilmez; unvanları «Nevab»dır.

— İsmini beğenmedim; Mihrace, Raca daha güzel...
— Evet ama her Mihrace ve Raca zengin değildir. İçlerinde milyonlarca insana hâkim ve milyarder olanları vardır; iki köylük araziden baska malı mülkü bulunmayan yoksulları, maaslıları da...
— Bunları öğretmislerdi.
— Bombay'da ineceksiniz, değil mi?
— Evet. Tac Mahal oteline...
— Oda fiyatları 13 rupyeden baslar.
— Öyleymis.
Paraya aldırmaz görünüyor. İyi ama bol olmak sartiyle... İlâve ettim:
— Otelde Moresk stilinde dösenmis üç odalı mükellef bir daire de vardır. Oymalı ve islemeli. İspanya'dan getirilmis mobilya

le döselidir, söminesi, yazıhanesi, sütunlu karyolası, her seyi stil... Günlük ücreti 120 rupye!
__. Modern takımlı odaları sevdiğim için bedava verseler istemem.
Öyle ciddî söylüyor ki, vaziyeti bilmeyen elinde su daireyi tutacak kudret mevcutmus farzedebilir. Yine sordum:
— Paranızı oraya mı yollayacaklar?
Yastıkların arasından bir yelpaze çekti. Derhal tanıdım: biri zamanlar kullanılması moda olan,
deve kusu tüyünden, her sal- i lanısmda yumusak tüyleri uçup gidecekmiscesine telâslı telâslı f
titreyen kocaman yelpazelerden... isittirdim: Saraylılar yelpazeyi i çok severlermis. Muhakkak
ana, hayır, büyük ana yadigârı, sarayy malı.
Yelpazeyi kayıtsızca oynatarak:
— Para mara geleceği yok, dedi. Fakat parya hanlarına veya Müslüman misafirhanelerine inemem ya! Düsünürüz.
Gözüm yelpazesinde. Eğer üzerinde genis etekli, kabarık sabahlığı olmasa yelpaze bu kadar hos
durmayacak; onu eski devir hanımlarına büsbütün benzeten, o sabahlığıyle yelpazenin imtizacıdır.
— Size ne kadar yakıstı yelpaze, diyorum. XVIII. asrın salonlarını canlandırdınız; salonlarını, prenseslerini, markizlerini... bilir misiniz, dünya bir yelpaze saltanatı sürmüstür; üç asır süren bir
saltanat...
— Öyleymis. Saraydaki sandıklarda çesit çesidini görmüstüm. Fildisi, altın, abanoz, bağa, sedef
çubuklarla tutturulmus ve pahalı dantellerden, kumaslardan, tavus tüylerinden yapılmıs hos seyler. Saplarına inciler, elmaslar islenmis minelileri de vardı, resimlileri de... kâğıttan Japon yelpazeleriyle de çocukken oynardık. Hatice Sultan'ın kızı Selma ile...
Süphelerim gittikçe hafifliyor. Nilgün'ün bunları bilmesini haydi müzeleri gezerken elde ettiği malûmata verelim. Fakat su son cümle? Müvesvisliğin bu kadarına hastalık denir; yanılmısım.

— Ben de yelpaze devrine pek yetisemedim ama bayıldığım seydir. Kullanıldığını az çok

gördüm. Görenler arasında kimse yoktur ki yelpazenin tesiri altında kalmasın ve çesitli yelpazelerle yelpazelenleri gözünün önünden geçirerek hayal olmus hâtıralara lezzetle dalmasın.
— Fransız edebiyatında da bahsi çok geçer.
— Evet, iyi söylediniz. Bu edebiyatta yelpaze kadının alâmeti farikası, hattâ daha ileriye varılarak hükümranlık nisanesi sayı-
*" lir. Adını unuttuğum bir sair «Allahım, sen yelpazeyi dünyanın asası olmaktan geri bırakma»
diye yalvarır. Yazık ki duası kabul
olmadı.
Nilgün zannım kadar kültürsüz değilmis; sözlerimi dikkatle
dinliyor, zevkine varıyor. Cesaret aldım:
— Hele geçen asrın romanlarında kadın tasviri yapılırken yel pazesinden muhakkak bahsetmek,
yelpazeyi uzun uzadıya tarife girismek ve yelpaze kullanıstaki cilveli, sevimli, çapkın yahut içli
ve manalı hareketleri canlandırmak, kadını yelpazesiyle tanıtmak
adetti.
— Bir kaç tanesini hatırlıyorum.
— ...Pek sevimlice açılıp kapanan, çok sirin tarzda çırpınan, kadın göğsündeki çırpınıslarında hem ılık, hem serin bir rayiha ile hâlelenen o nazlı seyi —ne esya, ne âlet demeğe dilim varmıyor— nasıl oldu da terkettik?
Sırtına bir robdenteriyör geçirip karsıma oturmus olan Dübeste talâkatimden cinsî bir keyif alıyor gibi gözlerini ağzımdan
ayırmıyor.
— Yelpaze saltanatı hüküm sürdüğü devirlerde kadın utanır, kızarırdı ve renklerin en güzeli, en
sıcağı ile lâtif bir makyaj yerine geçen bu heyecanı, yelpazesiyle yarı örtmeği çok sever, yakıstığını bildiği için de utanmak vesilelerini dört gözle beklerdi. Nilgün benden asağı kalmamak için olmalı, dedi ki: — Yelpazenin bir güzelliği de Avrupalı kadına ara sıra, diledikçe
bir yasmak hizmetini görmesiydi, değil mi? Yüzünün alt kısmını kapatıp yalnız gözlerini meydanda bırakarak onu bir Sark
saraylısına benzetmesi, zannederim, Garplı erkekleri yelpazeye düskün kılan sebeplerden biridir.
Karsısındaki kadının bir hareketle değismesi, yenilenmesi ve bir an için olsun uzak, esrarlı memleketler odalığı sekline girip arzuları tazelemesi...
.__ Mükemmel anlattınız, diye alkısladım, mükemmel bir bulus?
Simdi de beni kültürünün orijinalitesi, derinliği ile sasırtıyor.
Böyle, daima sürprizlerle karsılasa karsılasa sersemleseceğ'im. Altta kalmamalıyım. Sözüme devam ediyorum:
— Yelpazeyi hos hareketlerle keyfince sallayıp çırparak kapayıp açısı kadına muhabbet halindeki güvercinlerin cazibesini verir. İnilti, boğuk, tatlı seslerle dem çektiklerini insan isitir gibi olur. Yelpaze kadar nazik, narin, nazlı sey —âdeta mahlûk diyeceğim geliyor— su vantilatöre kurban gitti!
Salonun vantilatörleri hırıltıyla beni tasdik ediyorlardı.
— Saat dokuz, dedim. Hazırlanacaksınız, dinlenmeniz de lâzım; gideyim bari...
İkisinin de hürmetle ellerini öptüm. Yelpaze bahsi Nil ile aramda fikir dostluğu, fikir akrabalığı
temin etmisti. Kapıya elimi atmıstım, seslendi.

— Emriniz? dedim.
— Mektupları ne yaptınız? Kutuya attınız mı?
— Hayır. Yırtacağım, göndermekten vazgeçtim.
— Geliniz öyleyse, sizi öpeyim.
Oksanmağa gağrılan çocuk adımlarıyle yarı çekingen, yarı memnun geri döndüm. İki elleriyle
omuzlarımdan tuttu, basımı kendine çekti ve safiyetle alnıma bir buse kondurdu; yine elleriyle
vücudumu tekrar kapı tarafına çevirip arkamdan hafifçe itti.
Yarabbi! Nedir basıma gelenler!
Conte Verdi, bu gece yarısı Kızıldeniz üstünde «au relenti» (*) düsen göktasına benziyor; nur
halinde! Baska bir gemide olup da,
(*) Yavaslattlmts halde.

bazı seyahat filmlerinde haritanın bir noktasını isaret için kullanılan beyaz ok sihirbazlığı ile karanlığı yararak giden vapuru göremediğime yazık: Müzik, içki, mücevher, tuvalet, billur, rayiha dört tarafımı sarmıs. Gittikçe koyulasan sıcak —sıcağın buralarda kaynadıkça külçelesen
bir madde imisçesine koyulastığı, vücudu-nuza lapa gibi yapısıp kaldığı duyulur— artık bizi rahatsız etmiyor; sıcaktan daha sıcak mahlûklarız.
Maamafih denizin en rutubetli güney kısmına, pek tabiî kapısına yaklastığımızdan çok terliyoruz. Kamarasına inip elbise ve çamasır değistiren erkek ve kadın yolcu çok. Zaten buna
alısmalısınız. Yolunuz meselâ Singapur'a düserse Raffles otelinde verilen muhtesem, aynı zamanda komik suvarelerde Çin kumasından ipek smokin ve gömleğinizi üç defadan fazla değistirmek mecburiyetinde kalacağınızı öğrenirsiniz.
Terziye bir değil, altı kat smokin bir çırpıda ısmarlanır. Doğrusu, terziye «Smokin isterim» derseniz size altı kattan asağı yapmaz. Raffles oteli dünyadaki 80 büyük otelden biridir.
Elliyi asan kadın arasında Nilgün'ü görür görmez tanıdım. Fransızların «odalisk» dedikleri bizim
odalık kıyafetine veya bir markiz kılığına mı girmisti? Hayır. İnce bulusunu burada da beğendim.
Otel «sasör»leri kıyafetinde idi: Parlak sarı düğmeli kırmızı erkek elbisesi, basında aynı kumastan
kalpak... su var ki, kumas yünlü değildi, ipekliydi. Japon, İtalyan ve Alman trupu ile yanımdan
geçerken fısıldadı: — Tanıdın hemen... kâfir!
İtiraf edeyim ki onunla konusmamız ve münasebetimiz sadece bundan ibaret kaldı; dans bile
nasip olmadı. Gecenin büyük kısmını Dübeste ile geçirmek alnımın yazısı imis. Yakamı bırakmadı ki... Önceleri yüz vermemistim; fakat nihayet içki ve havayı kaplayan tahrik edici balo
buğusu, bu gizli tütsü içinde kendimi bı raktım. Aklım Nil'de, vücudum teyzesinde kaldı.
Zaten söylemistim: Dübeste gösterisli kadın; adaleleri alabildiğine sert... galiba karar vermis:
Zevkini tatmin bakımından

eyahatinden âzami istifade edecek. Kendine uygun erkeklerden tekini kaçırmamak niyetinde!
Eh, benim de alıstığım budur. Seyahatlerin temin ettiği kolaylıklardan biri de çok kadın görmek,
tanımak ve bir çoğu ile yolculuğun önünüze koyduğu fırsatları kaçırmayarak kısa süren maceralar
geçirmek değil midir? Fazla gezenler nihayet o isin ustası olurlar; acemilerin birkaç günde elde
edeceğini en kısa zamanda ve en akla gelmez sekilde neticelendirirler.
Sırf bu maksatla ömrü mütemadiyen vapurlarda, otellerde, trenlerde asman kadınlar vardır; on
senedir hayatım aralarında geçiyor; ilk hocalarım onlar oldu; henüz bezmedim. Seyahat ayni zamanda daimî değismeleriyle erkeği de, kadını da ara vermeden heyecan ve arzu içinde, bulundurur. Bezerken yeni sebepler, sahneler ve simalarla tekrar dirilirsiniz; fasıla vermeyen bir
dinçlik, evinde ve memleketinde yasayanların uyustuğu çağlarda bile uzviyetimize hâkimdir.
Dilbeste'nin beni —acemilik devrimde imisim gibi— nasıl bir bahane ile kamarasına sürüklediğini bir lâhzada söyleyip susayım. Eğer azıcık uysal oldumsa kabahat bu kamaraya ve
salona sinmis rayihadadır; Nil'in lavantasında, Nil'in kokusunu muhafaza eden kuytulukta!
Nil'in sürüntüğü koku, insanı Chopin'in valsleri gibi hülyaya ve hisliliğe sevkeden yumusaklıkta
ve tatlılıkta değil. Aksine, sosyete hayatının simdiki hareketli gidisine uygun, caz, tenis, kayak
sahnelerini hatırlatan dokunaklıkta çok diri, aynı zamanda çok disi bir sey... fakat fazla açık manalı, doğrudan doğruya arzu kamçılayan cinsinden olmadığına dikkat ettim. Bir lavanta, kadını
elbiselerinden soyunmus vaziyette düsündürmemen ve elle çağırır-casma davetkâr olmamalıdır.
Benim gibi bir adam için satılık kadın lâvantasıyle hanım lavantası arasındaki farkı sezmemek
ayıp! Su var ki lavanta biraz da vaadedici olmalı, müphem ümitler vermelidir. Nil'in kokusu iste,
böylesinden... Diyebilirim ki, ruhunun esans haline girmis sek-

li. Rengine ve gülümsemesine de uyduğunu sanıyorum. Kendinden
bir sey...
Kadın, bazan seçtiği lâvantasıyle hüviyetini belli eden bir suçludur. Bunu anlamayan kocaya ne
denir?
Dilbeste'ye bir aralık sordum:
— Sahiden teyzesi misin?
— Hayır.
— Sahiden Prenses mi?
— Evet.
Yerine basını tasdik makamında salladı. Yeter. Tafsilâtı baska zaman alırım; teyze elimdedir.
Fakat sunu söylemeliyim ki, Nil-gün'e karsı bambaska hislerini var: Delismenliğine ve bana

mütemadiyen eziyet çektirmesine, hafif ve havaî olmasına rağmen bu kızın o tarafı çok temiz.
Hattâ ruhu kadar vücudu da, hiç süphe etmiyorum, bakir. Nereden o kadının pençesine düsmüs?
Sinsi ve hakikî iblis, Dilbeste'dir. Nilgün'ü, yalancı teyzeden ayırdığım gün kız kurtulacak.
Ama vakit, imkân var mı? Dört gün sonra Bombay'dayız. Ben, durmadan değisen yollara gideceğim. Belki de Sanghay'a. Aylarca Cava'da kalacağım, timsah satın almakla uğrasır görüneceğim. Evet, timsah! Tuhaf sanat, acaip bir ticaret, değil mi? Timsahı ne yapacağım? Derilerini toplayacağım.
Simdi size Cava Müslümanlarının, Kur'an-ı Kerim okuyarak bir nevi efsunla nasıl timsah avladıklarını anlatacak halde değilim. İleriye bırakalım.
Conte Verdi'nin balosu devam ediyor. Nilgün çoktan sasör kıyafetini bırakmıs, fazla dekolte bir tül tuvalet giymisti. Maskesizdi; hep deminki dostlarıyle dansediyor, geziyor, oturuyor ve içiyor.
Sampanya siselerinin biri gidiyor, biri geliyor.
Mihver devletlerine ve milletlerine pek mi hayran? Yoksa A tatürk İngiliz siyasetini tutuyor diye inadına mı böyle yapıyor Hanedan içinde çoğu mihvercidir, zaten...
İkinci mevkiden katılan yolcular daha cana yakın... hele tran sit olarak Çin Hindistanma ve Yeni Kaledonya'ya gidecek Fransı

fnemurlarıyle küçük rütbede zabitleri çok neseli. Ağızları büyük, avakları kemikli, burun uçları kalkık, karılarını veya kızlarını ayrı ayrı tetkik ederseniz çirkin... umumî heyetleri bakımından güzel gibi görünüyorlar. Her halde baloya tadını bunlar getirdiler; bunlarla etiketli, kendini beğenmis havamız epeyce lâübalilesti, az cok kasaba balosunu, Paris bulvarlarında 14 temmuz senliklerini andırdı ama eğlendik. Biz bize kalsaydık sabahın dördünü kabil değil bulamazdık.
Nilgün'ü:
— AH Oü Formidable!!
Diye sesler çıkararak coskuncasma beğenenler de yine Fransız kadınlarıydı. Onu sinema yıldızlarına karsı duydukları hayranlıkla seyrettiler. İmzasını isteyenler, alanlar da oldu.
Alaca karanlık birden ısıldadı; safak söküyor; kalabalık dağılmıs, vapurun ısıkları yer yer, biri biri arkasından sönmekte... sular mor susam çiçeği rengini ve cilasını almıs, fakat nedense denizböceği, İstakoz, pavurya, yengeç, kokuyor. Hem de bunların günes altında kalmıs, bozulmağa yüz tutmus geçkin kokusuyla...
Serinlik çıktığından değil, yorgunluk, uykusuzluk, alkol yüzünden sırtımda ürpermeler duyuyorum; hazzediyorum. Boğaziçi sabahlarının serinliği içinde vaktiyle duyduğum ürpermelere benzettiğim için!
Hangi insan vardır ki, böyle bir gecenin sabahında yatağına girince, en alâkadar olduğu simayı düsünmeden uyusun? Nilgün'-ün:
— Tanıdın hemen... kâfir!
Diye fısıltısı, orkestranın kafamda hâlâ çalkalanan samatasını da bastırarak kulaklarımda dolasıyor; oksarcasına! Dilbeste'den ne fena, ne iyi hiç bir hatıra kalmadığını ertesi günü, gecenin

muhasebesini yaparken anladım.
Musavva'dayız; Eritre'nin iskelesi... Habesistan'ı İtalyan İmparatorluğuna katacak olan kuvvetler
buraya çıkarılıyor ve hemen içerlere sevkolunuyoi.

Nilgün'ün delikanlılarını bosaltıyoruz.
Ben Asya sahilindeki bir yeri, Yemen'i ve oraya asırlarca gömdüğümüz askerlerimizi düsünüyorum. Onun iskelesi Hüdeyde, azıcık güneyde, karsımızda. Belki de dünyada hiç bir devlet evlâdını hiç bir yer için bu kadar pisi pisine, insafsızca, idraksizce, lüzumsuzca harcamamıstır. Hele Abdülhamid devrinde... Tek gambotu olmayan ve hem ticaret, hem harp
filosundan mahrum bulunan bir imparatorluk tasavvur edilir mi? İste böyle bir imparatorluk külüstür teknelerle, Süveys Kanalı sirketine geçis parasını bile borçlanarak ve basında günesliği
olmayan kızıl fesler, sırtında siyah abadan elbiselerle asker yollayarak tutunmağa, isyanları bastırmağa uğrasırdı.
Facia! Ölmeyenler kaç yılda dönerdi?
Akrabamızdan tüfekçi Mülâzim sanisi bir Sabit Efendi vardı. Bütün çocukluğum onun bir gün Yemen'den geri gelmesini beklemekle geçmisti. Nihayet Mesrutiyette çıkageldi; fakat altı ay sonra kara sarılıktan göçüp gitti. Kundakta bıraktığı kızının çocuğunu, yani torununu karsısında
görünce bunu «Aysem! Yavrum!» diye kızı yerine kucaklamıs, asıl kızını karısı sanmıstı. Tam 16
sene! Akıl, hafıza mı kalır? Dönüs heyecanlarıyle büsbütün suurunu kaybetmisti.
İtalyan denizci... içinde bulunduğum su vapur —Conte Verdi'-nin Conte Rosso adında bir de esi
vardır, ikiz çocuklara benzerler— bunu ispata kifayet eder. Lâkin o, Akdeniz için (Bizim denizimiz) iddiası ile mezarını kazıyor.
Akdeniz bir zaman bizim, Türklerin deniziydi Karadeniz de öyle. Peki, su Kızıldeniz —iki sahili ile— bizim olmamıs mıydı? Bizimdi; fakat hulul edememistik. Hâlâ Süveys Kanalından geçip Hint Okyanusuna açılan bir tek gemimiz yok. Ertuğrul faciasından sonra sanki öyle bir sefere çıkmamak için yemin ettik.
İyi ki Atatürk'ün denizlerde de salınan, dalgalanan söhreti imdadımıza yetisiyor. Yoksa benim
için de, Nilgün ve Dübeste için de uzaklarda seyahat onurlu bir sey olmayacaktı... Üçümüz de
onun memleket dısına attığı insanlarız ama ziyanı yok... yine övünüyo-

ruz. Lozan Barısı, dısarda kalanların bile dik adımlarla yürümesini temin etti.
Böyle olduğu içindir ki çekinmeden Musavva'ya indik. Hasmetine rağmen İtalya'yı hiçe sayıyoruz.
Tuhafı su ki, neticenin dünya sulhu bakımmdan korkunçluğuna rağmen, kimse Habes seferini
mühimsemiyor. Vapurdaki çesitli milletler, hattâ Mihver teb'ası, limanda kaynasan İtalyan askerini ve yığılmıs harp levazımını filme alınmak için yapılan hazırlığa benzetiyor, yahut bunlara film seyreder gibi bakıyor. Ciddiyetine inanmayan gözlerle... Kumandanlar, üniforma giyinis bir nevi «sahneye koyucu» sanki!
Nil'e, İtalyan küçük zabitleriyle neseli neseli çarsıda dolasırken rastladım. Arap, zenci, hattâ

Japon bir sürü halk arasında beni görmedi; belki de hiç anlatmayarak görmemezliğe vurdu. Enfesti, neme lâzım! Sırtında, vücudunu kıskıvrak kavrayan bir keten tayyör, basında yine beyaz
ketenden mantarlı müstemleke sapkası vardı. Güya Mirna Loy —o senelerle yeni parlamıstı ve
hosuma giderdi— stüdyonun uydurma bir müstemleke limanı dekorunda rolünü yapıyordu. Önce iyi hükmetmistim: Nilgün bir sahne ve perde sanatkârı... hem de en hünerlilerinden. Her
role geliyor, her yere uyuyor, her ruhu aksettiriyor. Arkasından durup uzun uzun seyrettim: Musavva'nm
yer yer balık tavası, biberli aside ve hacı yağı kokulu sefil, kirli, kavruk sokaklarında
bir müstemleke valisi kızı yürüyüsü ile gidiyor; hem azametli, hem de yıllardır bu hale alısmıs
halde...
İtalyanlar Musavva'yı Trablus gibi ilk nazarda göze çarpan bir imarcılık gayretiyle senlendirmemisler. Galiba, Habesistan'ı aldıktan sonra Cibuti'yi de koparıp orasını modern sehir
haline getirecekler. Burası, sadece Negüs İmparatorluğunu ele geçirinceye kadar köprübası vazifesi görecek. Uğrasmağa değmez.
Hepsi de sırça saraylardan hülya malikâneleri!
Öğleye doğru, vapurumuza dönmek için rıhtıma gelince bir anda koca bir toz bulutu karadan deniz istikametinde üzerimize
nilgün
kostu; girdabına tutulduk; göz gözü görmüyordu. Bu, durup dururken hasıl oluveren ve iki üç
dakika süren bir rüzgârdır, bir samyeli... hava yine durgunlasıverdi.
— Persembe sabahı Bombay'dayız.
— Siz de Tac Mahal'e mi inersiniz?
— Hayır. Bir İngiliz ailesinin «bungalow»unda oturuyorum; iki oda benim kiramdadır.
Kızıldeniz'den artık çıkıyoruz; Mendeb kapısının esiğindeyiz. Kenarda ısıldayan fenerler Perim Adaları olacak. Gecenin rutubeti pek fazla ki ısıklar biteviye yanar söner gibi cıvıldıyor. Basları
fosforlu bir küme kus oraya konmus da yem yiyormuscasma karanlığı gagalamakta. Birdenbire
uçup gidecekler, görünmez olacaklar, ziyadan eser kalmayacak gibi bir iğretilik seziyorum.
Nil ile daha birinci defadır ki vapur güvertesinde, küpesteye dayanmıs, denize bakarak konusmaktayız. Ama birbirimize pek yakın durmuyoruz. Benimle arasında daima mesafe bırakmağa çalıstığı muhakkak. Kendinden asağı, unvansız bir adam olduğumu hissettirmek yahut
etrafa bunu sezdirmek için mi? Can sıkmadığı saatini bilmiyorum; her zaman bir sey buluyor.
— Teyzem yorgun... dün gecenin yorgunu. Karanlıkta istemeyerek gülümsedim. Nil, sakin sesiyle:
— Dübeste Hanımın teyzem olmadığını öğrendiğiniz için mi gülümsediniz? Bununla mı gururlanıyorsunuz? Onu yanımda bir hizmetçi, en yüksek pâyesiyle nedime, dam dö kompani
mevkiinde bırakmamak için teyzem dedim, çıktım. Türklerde kim teyze sayılmaz ki? Dükkancı
da yüzünü ilk gördüğü orta yaslı bir hanımla teyze diye konusur. Siz, ne kadar hiçten seyleri

muvaffakiyet sayıyorsunuz. Dilbeste'nin teyzem olmadığını öğrenmenizle beni müskül vaziyete
sokacağınızı zannettiniz.
Bir mahalle çocuğu gibi basını çevirip: — Guguk!

Demesini bekledim, demedi; haliyle bunu anlattı.
__ Aklımdan öyle bir sey geçirmemistim, suizan simdi sizde
basladı...
Gibi seyler söylemeğe kalkıstım. Fakat faydasızlığmı anladım, kestim. Yanımdan ayrılmasını istemiyorum. Darılıp kaçması korkusu içinde, telâslıyım. Neye yaramıs benim seyahat tecrübelerim, kadın avcılıklarım? Genç bir kızın karsısında nasıl hareket edeceğimi bilmiyorum
iste!
— Bana bir sigara veriniz! Diyor. Oh gitmeyecek; küsmemis.
— Sigara içer miydiniz? Hiç görmemistim...
«Daha ne marifetlerimi göreceksin» gibi bir tavırla karanlıkta uzattığım yumusak paketten bir
sigara çekti; çakmağı yaktım. Keski su an uzasa... bir ortaçağ gece manzarasını ve mesaleyi düsündüren kızıl dumanlı alev yüzünü öyle garip surette aydınlattı ki, lâhzada asırlarla geriye
yuvarlandım. Vapurun yüzme havuzunda kulaç atan ve baloda sasör kıyafetiyle dolasan modern
Nilgün'ün çehresi karsımda yok. Süslü tahtıravanına binerek saraydaki davete gidecek taze bir
markiz, mesale tutan usağının önünden geçiyor!
Boğazın daraldığını sahildeki bir deniz fenerinin vapurumuzu ısık çemberine almasından anladık. Bu sefer de Nil, bir stüdyo Sunlight'inin karsısındaki yıldıza benzedi; ikimiz de benzedik... Vapurda geçen bir ask ve macera filminde imisiz gibi!
Sigarası yarıya geldi, benden ayrılacak artık... Seven gönül böyle seyleri çabuk sezer. Evet, Nilgün'ü sevmeğe basladım. Bana çocukluğumda ilk askı tattıran Sükûre'nin darılıp küsmeleri,
esrarlı görünmeleri, aklımdan geçirdiklerime cevap vermeleri de aynı tesiri yapmıstı. Rahat aska
sergüzestçi ruhum cevap vermiyor. Didiserek sevismek için Nü harikulade...
— Beni götürür müsünüz?
¦ Aramızdaki mesafeye dikkat ederek karanlıktan aydınlığa, saton tarafına yürüdük; ayrıldık. Vapur Musavva'dan sonra pek sessizlesti.

Hint Okyanusuna, daha doğru tabirle Umman Denizine çıktık. Bizi ilk karsılayan rüzgâr oldu. Arkasından fırtına gelebilir. ¦
Sabaha karsı kamaramdan, çok alıstığım dalga sesi, dalgaların vapur bordasına çarpmasından
çıkan derinliğine sarsıcı gümgüm-leri —«gümbürtü» az çok devamlısına ve fasıla vermeyenine
denir— duyunca hemen Nilgün'ü düsündüm: — Deniz tutar mı, acaba?
Hos, fırtınaya dönmek istidadı gösteren rüzgârı vesile etmeseydim düsüneceğim baska sey mi
kalacaktı? Huyu ayrı, inci gibi kız! Bu, herkesçe kullanılan tâbirlerden olmasaydı onun fizyolojik

tarafını anlatmak için en güzel bir bulus olurdu. İçinden aydınlık, duru, sert ve beyazlığı — çok
kaynamaktan azıcık sararıp çiğliği kalmamıs— süt renginde, tertemiz bir madde...
Günesten çekiniyor, esmerlesmek istemiyor. Hakkı yar: Yanık derili insanlar memleketine gidiyor; orada geçer akçe elbette açık tenli olmaktır. Esmer bir Osmanlı Prensesini de akıl kabul
etmez. Hanzadeliğine inanmıs mıyım?
Tamamiyle emin değilim; zaten artık benim için kimin nesi olması talî mesele. İnci gibi kız... parlak zekâ... her seyi biliyor. Ama delismen, kararsız, maceracı imis. Sahsiyetini yapan da bunlar!
Lavabonun iki tarafına ellerimle dayanarak henüz tras ettiğim yüzüme bakıyorum: Güzel adamım. Saçlarına ak düsmemis, dinç, olgun bir erkek... yesile çalan gözlerimden çok memnun
değilim; fakat kaç kadın bu gözlerime kıymet verdi! Halbuki vermemeliydiler: Gözlerim, iri ve
uzun kirpiklerimle kadınımsı!
Belki de kadımmtrak gözlerimden dolayı Nil benden hoslanmayacak. Nil, o tiplerden ki cinsiyeti
tam normal olan kadınlar gibi Batı mânasıyle erkeği tercih edecek. Erkeklere çirkin görünen asıl
erkeği...
Nü! Nil'im! Nilgün[Nilgün'üm!
Diye dolasıyorum. Ask, devirler ne kadar değisseaynı! Fuzul

hi inlemekten XX. asır adamı olmak beni menedemiyor. Sevmeyen insanlara çocuksu gelen bir
sey yapıyorum: --•"_" Nü! Nil'ciğim!
Diye bağırmak istiyorum. Her hangi yasta keski sevebilsem •e bir kadın ismini, gözümde tüterek, bağrım yanarak, ah çekerek, cılgma dönerek inlesem:
__ Nil! İncim! Sultanım!
Gümgümler devam ediyor; benim gönlüm de darbeleniyor. Âdi bulduğum için tüylerimi ürperten:
__ Canım! Sekerim! Yavrum!
Gibi kelimeler meğerse ne güzelmis; Ask kibarlığa tahammül etmez. Aç ve susuz kalmıs bir adamın içtimai mevkii, terbiyesi ka-lir"~înı? Ask acısı insanları müsavi kılar.
Yanıyorum!
Bir külhanbeyi ağzıyle böyle bağırmak mümkün olsa ferahlayacağım. Nilgün tutkunluğumun farkında mı? O, neyi farketmez? İlk görüste kendisine âsık olduğumu anlamıstır; anlamakta geciken benim. Evet, ayıp ama baska söz bulamıyorum: Yanıyorum. Nil'i istiyorum; uyuduğunu
görmek istiyorum; soyunup giyindiğini, aynasının önüne oturup boyandığını, gezinip dolastığını
görmek istiyorum. İstiyorum ki saçlarını oksayayım; toparlak omuzlarını ve yuvarlacık diz kapaklarını öpeyim; gözlerinin gökyakut ısığına gömüleyim.
Baska isteklerim daha var: Hırpalanmak ihtiyacı da duymaktayım. Bana alayları, azarlamaları,
dargınlıkları ile azap çektirsin; hep esrarengiz kalsın. Kimdir? Bir fahise mi? Bir sokak kızı mı,
bir hayır veya ser ilahesi mi? İçinden çıkamayayım. Bütün düsünce, endise ve ızdırabımm kaynağı kendisi olsun... Zevkimin de, saadetimin de!

Buhran içindeyim; yirmi yasındaki delikanlı buhranı içinde.
Hangi ismin ona bir âsık ağzıyle daha yakıstığını arıyorum; oldukça yüksek sesle söyleyip aksini
dinliyorum:
— Nü!
— Nilgün!
74
— Nilgûn!
Hepsi de bos. Fakat su dakikada o benim:
— İncim!
Böyle çağırıyorum: İncim! İncim!
İncime deniz dokunacak mı? Bugün İncimi hangi saatte gö-rebileceğim? Saat? Hergün önünde
yüzlerce defa eğildiğimiz, isaretini beklediğimiz, emrini dinlediğimiz hayatın akısını kumandasına uydurduğumuz o put... Allahı, ölüm kadar sakaya gelmez korkuyu, neleri, her seyi
unuttuğumuz olur; saati unutmayız. Saate bakmak bu dünyanın bir çesit namazıdır, ibadetidir.
Saate baktım: Henüz yedi...
Cebimizde ve kolumuzda birer küçüğünü tasımamız yetmiyormus gibi saat kuleleri seklinde onun büyük boyda putlarını da kurmusuz. Medenîlestikçe saat perest olan bir mahlûk...
Hattâ saat dediğimiz put, belli baslı dinlerin üstünde de yer almamıs mıdır? Kiliselerin kulelerine
kadar çıkmıstır ve camilerin hiç değilse yanlarmda ayrı birer mabet gibi mekân tutmustur. Saat
günesin dünya yüzündeki vekilidir. İsleyen her saat makinesinde günesten bir atom gizlidir ve her
saat minesi günesin bir minyatürüdür. Saate taptığımızı, saatleri güzellestirip bir sanat eseri haline sokmak için sarfettiğimiz emeklerden de anlamak mümkündür. Akreple yelkovanın dönmesini az bularak bu puta ses de vermisiz. İtiraf etmeli ki Müslümanlık, saati en fazla mühimseyen bir dindir. Yirmi dört saatte bes defa bizi onun emri altına sokar. E-zan, saatlesmis
insan sesinden baska nedir? Müezzin bir guguklu saatin günde bes kere uzun, uzun öten beyaz
baslı kusudur.
Putuna öfkelenip onu parçalamak arzusu duyan bir vahsî gi bi saate kinle bakıyorum: Sevgilimi
görmemi uzatmak için ağu isliyor. Onları, on birleri nasıl bekleyeceğim? Dısarıya fırladı».
Amerikalı petrol mütehassısı da benim gibi yapmıs; güvertede dolasıyor. Selâmlastık. Rüzgâr
saçlarımızı dağıtıyor. — Erken kalkmıssınız? Dedim. Saçlarını muhafazaya çalısarak:

__ Evet, dedi, geç yattığım halde... oyuna daldık. Sizin Prens
de Almanlarla poker oynadı. Hem yüksek poker!
__ Kaybetti mi?
Diye heyecanla, yüreğim burkularak sordum; iyi etmedim.
__ Galiba... zira memnun görünmüyordu.
Endiseliyim. Ya borcunu veremediyse? Nasıl verebilir ki, son parasını lüks kamara tutmak için
delicesine sarfetmisti. Hemen ödemeliyiz; ödemeliyim; ödemek bana düser.

Kamaraya döndüm, bir kâğıda sunu yazdım:
«Ne kadar takdim edeyim?»
Elkap, hitap, imza bulunmayan bir pusula. Öyle seye lüzum yok; kâğıdı bos göndersem anlar.
Steward'a tenbih ettim:
— Prenses yahut teyzesi kalkınca bunu veriniz.
Uyanınca üzülmesine gönlüm razı değil. Borçtan kurtulacağını hemen anlasın, rahatlasın.
Rahatlasın sevgili çılgınım, sevgili İncim!
Suya girdim; gidip tek basıma mekanik at yar isiyle oynadım. Köpüklenen denizi seyrettim. Eski
seyahatlerimden tanıdığım vapur komiserinin yazıhanesine girip çene çaldım. Saat on bir... Cevap
gelmiyor. Halbuki uyandıklarını perdesi açılan pencereden anlamıstım.
Nihayet cevap beni komiserin yanında iken buldu. Terbiyesiz! Sirret! Bası ezilecek yılan bu kız!
Pusulada su yazılı:
«Ağa Han'ın tartıldığı terazinin öbür gözündeki kadar!» -^
Ne belân varsa gör, deli Çerkes! Bombay'a varır varmaz basımı alıp Bengale'ye, Rajupatra Mihracesi'nin yanına kaçacağım; dostumdur. Kaplan avına çıkmak, Nilgün'le uğrasmaktan daha
az tehlikeli!
Belki de Cava'yı boylar, timsahlarıma kavusurum. Nil'in ruhu timsahın ağzından daha çirkin ve
daha korkunç!
Fırtına zerre kadar serinlik getirmedi; sıcağı arttırdı, hattâ... Ah, bir yağmur yağsa. Islanmak ihtiyacı içindeyim. Ama buraların / yağmuru değil; İstanbul'un nisan yağmurları. O yağmurlar ki
bu 1 günlerde günes ısığına karısmıs, damlalarının göbeklerinde, üstüne J
düsecekleri çiçeklerin çesitli rengi, ılık ılık, dolgun dolgun, usa.
reli, rayihalı, geçici sağnak halinde ne güzel serpilir! Yesile konar
" yemyesil olur; leylâklar üzerine düser, leylâk kokar. Yeni bas ver.
mis erikler üzerinde sanki mayhos, kirazda tatlı, marul yaprakla.
rında yağlıdır.
Çocukluğumda, kafalarımıza mıhlı feslerimizi nasılsa çıkara.
rak altında dolasmayı, saçlarımızı ıslatmasını uğur saydığımız 0
I ilkbahar sağnakları! Bir tarafa su, bir tarafa nur serpen, gölgeli
I günesli, eleğim sağmalarla süslü, çocuk göz yasları gibi hüzünsüz
ve devamsız yağmurlar!
! Gökte tek bulut yok. Bulutsuz fırtınayı sevemedim gitti. Buıi
lut ve yağmur sılası çeken bir İstanbul çocuğuyum. Bulut hasreti
ir çekiyorum; yağmur bekliyorum; oluktan çinkoya damlayan me-
>;\ kanik yağmur sesini dinleyerek uykuya dalmak istiyorum.
Nilgün'ün sirretliği beni her seyden vazgecirip yatağa girmeğe sevkediyor. Yarın tam tropikal bölgelere, hele Hint Okyanusu'na girince yağmura kanacağım ama o yağmurlar insanın cismini
çürüten ve ruhunu ıslak mutfak paçavrasına çeviren sürekli, amansız, âfet yağmurlardır. Ben İstanbul'un renkli balpeteğini andıran mor salkımları üzerine bir su, bir günes süzdürücü nisan
yağmurlarını istiyorum. Ancak o, gönlüme su serpebilir.
Sırtımı çevirmis, denize dalgın dalgın bakıyorum. Nilgün'ün

sesiyle titredim:
— Beyefendi! Beyefendi!
Diye beni çağırıyor. Aldırmadım. Yanımda duran Binbası Clellan kolumu dürttü. Dönmemek, cevap vermemek yakısık almaz.
— Dilbeste'yi deniz tuttu. Bana tesir etmez, size de etmediğini görüyorum. Yalnız basıma yemek
yemesini sevmem. Lütuf buyurur, masamda bulunur musunuz?
Her zaman olduğu gibi dıs görünüsü kurtarmak için eğildim tesekkür ediyormusçasma... Salona
beraber girdik; gözler daha ziyada benim üstümde. Kıskanılıyorum. Acaip bir gururla kızardım
Haniya deli Çerkezdi o? Sirret ve bası ezilesi yılan kızdı? Ah, ne gü'

i yılan! İnce belinden yakalayıp boynuma dolamak arzusu veri-or- hattâ eski zaman eczanelerinin remzi olan yılan gibi keski "ki çatal, sipsivri dilini uzatsa da resimdeki çanak yerine
zehirini ağzıma dökse!
__ Esprili bir sakama öfkelenmis görünüyorsunuz.
Dedi. Cevabım sert oldu:
__ Sakanın hududunu astınız. Ben haysiyetinizi korumak isterken siz havailik ediyorsunuz.
Havailik mi? Hainlik mi?..
__ ...Münasebetsizlik mi? Delilik mi?
Diye söylemek istemediğim kelimeleri kendisi saydı. Tasdik edercesine basımı salladım; sonra
yine dayanamayarak sordum:
— Kaybınız ne kadar?
— On lira kadar...
— On sterlin?
— On bire yakın...
— Hemen vermeliyiz.
Masum edasını takınarak usulca:
— Peki...
Dedi, Fakat ne tesekkür etti, ne de minnet ifade eden gözlerle yüzüme bakmak tenezzülünde
bulundu. Ne beis var, memnunum. Artık hesaptan bahsetmiyorum; Nil'e faydalı olusumun keyfi
içinde nesem geri geldi. Su var ki bir endise duymuyordum diyemem. Param onun israflarını dayanacak bollukta değil. Elden giden su 11 sterlini bu gece yine oyunla kazanmam, yerine koymam icabe-diyor. Ben iyi oynarım.
Denizin kabarması salonu tenhalastırmıs. Küçük dalgalar büyüklerinden fazla safra yapar.
— Dübeste Hanıma iki komprime «Vasano» vereyim. Önceleri azıcık titreme ve ter yapar, sonra
deniz tutmasını önler.
— Verelim, efendim.
Ne mut'i oldu birdenbire... hanım hanımcık, gözlerini etrafına çevirmeden öyle seker bir durusu,
tatlılığı, cana sokulacak hali Var ki... içimden «Uslu bebeğim, yavrum! Kediciğim! Kumrum!» diyorum.

VJ
»¦¦¦
Göğsüne pembe renkli ve katmerli iki karanfil ilistirmis. Ne,
reden bulmus?
— Çiçekleriniz pek güzel, pek de taze...
— Öyle... denleti asağıda buz dairesinde saklatıyorum, her gün iki tane takacağım.
— Nereden buldunuz?
— Salvatore'nin hediyesi... Musavva'dan vapura yollamıs... __ 1
— ...Su beni koridorda beraber gördüğünüz İtalyan küçükza.
biti...
— Masallah! Monden delikanlıymıs...
— O bir konttur; zengin bir çocuk; Conte Salvatore Foretti... kendisiyle ahbaplığım epeyce eski;
tâ San Remo'dan... Zaten turist kamarası tutmamın sebebi de Salvatore. Küçükzabit olduğu için
baska yere binemezdi, gidemezdi de...
— Büyük fedakârlığa katlanmıssınız.
— Ne yapayım? Çok dostluğunu gördüm.
— Seviyorsunuz da galiba...
— Eh... biraz. Kendisiyle Mısır'da iken de mektuplasıyordum; mahsus onun bindiği vapuru seçtim. Israr etmeseydi son günü de yukarıya tasınmazdım. Dar kamarayı bana yakıstıramadı;
yalvardı, yakardı, zorla buraya çıkarttı. Çok iyi çocuktur, dedim ya... Ölnıese
bari!
Karsılıklı sustuk. İkimiz de Salvatore'yi düsünüyoruz, sarp Habes balkanları içine sokulan kamyon dolusu askerler arasında giderken... asıl o:
— Nil!
Diye inliyordur. Nilgün sanki zihnimden geçeni okumus gibi içi bir sesle neden sonra ilâve etti:
— Bana «Nil»derdi, k.ısaca Nü... teyzem gibi.
— Ben de öyle diyorum.
— İsitmedim.
— İçimden sizi çağırdığım zamanlar...
Bu, bir itiraftı; yüzüme bir lâhza baktı; memnun mu acaba
canın mı sıkıldı yoksa? Dikkat ettim: gözlerinde merhamet vardı. Acıdı bana. Bana acıyor. Neredeyse «Sakın ha, diyecek, bunu yapma pisman olursun!» Olayım. Olacağımı zaten biliyorum.
__ Asağıda daha rahattım, diyerek sözü değistirdi, iki günde
su etiketten ve bu adamlardan bıktım. Ben hilkaten çok laubaliyim. Bırakınız da sizinle konustuğum, bulunduğum zamanlar nefes alayım. Hattâ simdi, burada!
Ve Mihverci yolcuların askercesine oturup sert ve dik yemek yedikleri masaya âdeta meydan okuyarak göz attı, kahkahasını duydum; bütün salon bizim tarafa baktı. O adamakıllı yüksek sesle:
— Maymunlar! Mendeburlar!
Diyor, ne etiket, ne söz, alelade terbiye kaidelerine uymayan bu hareketle masayı isaret ediyordu. Bir belâ çıkaracaktı.
— Aman yapmayınız!
Diye yalvardım. Basını öbür tarafa çevirdi ve ciddî tavrını aldı ama ferahlamıs gibi hafif bir «oh!» çekti. Ne olduğunu kimse kavrayamamıstı sanıyorum. Beni ter basmıstı. İnsanın basına is

açmak için birebir bu kız!
Sunu da düsündüm: Madem ki hazzetmiyor, ne diye hep onlarla düsüp kalkıyor? Nil bir muamma... Bir muamma kumkuması!
Kendisini kamarasına kadar götürüp ayrıldıktan sonra pantolonumun cebine 12 banknot koyarak
kumar salonuna girdim, fis hesaplarını tutan Valori adındaki kıranta barman'a —bizim Yesilköy'deki meyhaneci Barba Sotiri'nin kardesiydi, sanki... pazar günleri kiliseye giderken giyindiği zaman tıpkı Valoriy'ye benzerdi— sordum:
— Prensesin bir hesabı olacak... tarafından geliyorum... Ne
kadar?
— Hatırlamıyorum.
Cevabını vermekle beraber defterine baktı:
— Altes'in alıp vereceği yok, efendim. ¦— Kapatılmıs mı?

Düsünüyor, müteredditbir halde... nihayet söyle diyor: — Yanılmıyorsam Prenses Hazretleri epeyce kazanmıslardı,., fislerini ben değistirdim, hattâ bendelerini epey bahsisle taltif lût-funda
bulunmuslardı. Unutmus olacaklar.
Yine oyununa geldim, düzenbazın! Borcunu sorduğum vakit
ne de tabiî bir hal takınarak mahcup ve masum, miktarını uyduruvermisti!
Kaybetmek söyle dursun, anlasılan yirmi, otuz sterlini,
• belki de fazlasını çantasına atmıs. Pokeri, briçi, hepsini belki de
benden iyi oynuyor. Ayrıca kumarbaz! Kumarbaz olduğu kadar
da düzenbaz!
Fakat benimkisi de tuhaf: Amerika'lının müphem bir sözii üzerine kaybettiğine hükmederek telâsım, mektup yazıslarım, yardıma kosuslarım!.. Neydi zorum? Alay etmekte haklı imis, haketmisim
bu oyunu! Kızmamalıyım.
Vasano haplarını yanıma aldım, kamaralarının kapısını vurdum. Açan Dübeste. Perisan bir Dübeste...
— Size ilâç getirdim.
— Giriniz. Gürültü etmeyelim. Sultan uyudu. İstediği zaman bir dakikada uyuyuverir.
Fısıl fısıl konusuyoruz. Yatağının bulunduğu bölmeyi bir perde örtüyor.
— Nasıl alacağım bu ilâcı? Bitkinim...
— Hele önceden bir tane yutunuz. Yarım saat sonra bir daha alırsınız. Su ile... hafif titreme yahut bir sıcaklık yaparsa korkmayın.
Dilbeste'ye aldırmayarak bölmeye doğru yürüdüm, perdeyi aralıyorum, bakıyorum. Nü göğsü
kabarıp inerek, vapurun yalpalanmasından memnun, sallanan çocuk keyfiyle kirpiklerinin gölgesi
yanaklarına vurmus, derli toplu uyuyor. Göğsü açıktı, belki... Aklımda uyuyusunun güzelliği kaldı.
Hürmetle çekildim. Dilbeste'ye isaretle anlatıyorum: — Ben gideyim. Sonra, aksama bulusuruz.
TÜRK
1N±.LAjU1N
öl
Guruptan sonra deniz tekrar yatıstı; fırtına bir günlükmüs. guralarda öylesi de olur; haftalarca
süreni de...

Kızıldeniz yolunu tutmus iki transatlantik tâ yanımızdan geçti Bunlar Avrupa'ya gidiyor. Avrupa? Benim gibi Uzakdoğu'nun sonsuz yükseklikleri ve derinlikleri, renk ve sekil değisiklikleri, uğultu ve sessizlikleri, yağmurları ve kuraklığı alabildiğine büyük, korkunç, taskın,
esrarlı olan bir sey içinde yıllar yasamıs bir adam Avrupa'yı düsünürken onu bir Avrupalı'nm küçücük İsveçresi'ni düsünmesi kabilinden pek hos, fakat pek küçük, pek monoton, âdeta tek tip
ve tek renk görür.
Paris'in ve Londra'nın kalabalığı Sanghay'ın karma karısık daima yağma ve ayaklanma hissi veren insan selleri yanında tesir bakımından nedir ki? Çok renkli, çok dağınık ve kıyafetlerin birbirine benzemediği kalabalıklar insana daima olduğundan da fazla gelir; hele lisan ve tipler de
çesitli olursa; hava baharat ve yağlı ağaç kabukları, kızık yün, sepi kokarsa!..
Nilgün bu kalabalıklara ve bu kokulara katılıp karısacak... Katılıp karıstıktan sonra konforlu bir
otelin sabun kokan çarsaflarına kavusmak, çölde bir vahaya ermek kadar can kurtarıcıdır. Fakat ya —hasarı, kararsız hareketleri yüzünden, kafasının dikliğine giderek— sefil kalır, kendisini kurtaramaz, emsaline çok rastladığım morfin, kokain, hashas müptelâsı kadınlardan
birine dönerse? Hani, cigara külleri falına bakan eski Mihrace karısı Jorjet gibi...
Nü'in Cavalı Prens ile tenis oynamasını yahut genç Raca ile dolasmasını seyrederken düsüncem
hep bu mesele. Dilbeste'ye epeyce söylendim.
— Beni dinlemez... kimseyi dinlemez... aklına eseni yapar.
Diyor. Ona kimin nesi olduğunu, niçin bu sergüzeste atıldığını sormuyorum. Faydasız. Daima kısa cevaplar veren ve yalnız isine geleni söyleyen bir kadın.
Conte Verdi, Hindistan'a burnunu çevirmis, bana lüzumsuz görünen bir telâsla kosuyor. Deniz
yolculuğumuzun uzun sürmesini atıyorum. Karaya ayak basınca Nilgün'ü kaybetmek korkusu
için-

deyim; öyle bir vesveseye kapılmısım. Onu Bombay'ın (Gate of İndia) zafer takı önünde, bir kere daha son defa göreceğim; bana elini sallayacak. Bitti! Hind'in muazzam ağzı İncimi hap gibi
yutacak ve esrarlı hazım cihazında bir lâhzada sindirip eritecek. Dil-beste'ye uyarak tekrar ediyorum:
— Beni dinlemez... kimseyi dinlemez... aklına eseni yapar. Aklına eseni yapmasa bir Nevap melikesi olması mümkündür.
Avrupa'yı ziyarete gittiği vakit gazetelerde ve mecmua kapaklarında resimlerini, sütunlarında
mücevherlerinin tariflerinin okuruz.
Hindistan'da iken hasmetlû imparator serefine verilen kral naibi resmi kabullerine kocasıyle girerken toplar atılarak karsılanır.
Nilgün Sultan, nice eski (Binbir gece) sultanlarının en moderni ve üstüne en fazla titreneni olurdu.
O zaman görmesem de yanmazdım. İsmi geçtikçe Conte Ver-di'nin turist kamarasında esarpınm

ucuyla «püf! püf!» göğsünü üflediğine kadar bütün bu vapur seferinin değisken sahnelerini hatırlar, hüzün içinde kalır, ama gülümserdim:
— Nil muradına erdi! derdim.
Beni hiç üzüntüye sokmadığı gün, ilk defa bugün...
Yanıma gelip Cava'lıyı tanıstırdı. Raca ile de görüstük. İkisiyle de tercümanlığı ben yapıyordum;
Nilgün İngilizce bilmiyor. Bilmediği bir sey olmasına sastığımı sezince:
— Kendimi zorlasam çat pat konusurum ama istemiyorum.
Dedi. Halbuki ona gideceği yerde o lisan lâzım. İlk bakısta insana mükemmel İngilizce bildiği,
İngiliz kültürüyle gelistiği hissini vermesi nedir?
Mihverci grubuyla hangi dilde konustuklarını sordum. İtalyanlar inmeden önce onların tercümanlığıyle, simdi de Japonya'lı diplomatın Fransızcasından faydalanarak anlasıyorlarmıs;
Alman-casi hiç yokmus.

Galiba bahsetmemistim: Vapurumuzu bir de Çin'li banker süslüyor; anası İskoçyalıymıs; yüzü
çok az Çin'li ama ruhu tamamiy-le her yerde önüme çıkar, daima terlikle yürüyormus gibi bir hali
vardır; sesini duyurmadan konustuğuna sasarsınız. Eski ahbabım-(j2r- zengindir. Ona kızıyorum;
isi gücü Nil'i tarassut edercesine seyretmek... Ama kendisini Prensese takdim etmemi istemedi.
U-zaktan sinsi ve hayran keyfini sürüyor.
— Çok mu güzel buluyorsunuz? Dediğim zaman su cevabı verdi:
— Çok güzel! Çok güzel İngilizce konusuyordur herhalde, yüce soyuna tazimatımla!
— Bilâkis, hiç İngilizce bilmezler.
Hadisesiz geçen o gün pazartesiydi; salı günü Nilgün'ün beni tekrar sasırtıp öfkelendiren bir oyununu öğrendim: Kendisinin bulunmadığı sırada Dübeste ile küçük salonlarında bezik oynuyordum, gözüme etajerin alt rafında duran bir kitap ilisti; İngilizce bir polis romanı... Kahire'den ayrılırken son çıkan eserler arasında ben de onu almıstım.
— Kim okuyor bunu?
Diye sormamak ustalığını gösterdim ve bir aralık, Dilbeste'ye farkettirmeden kitabı, divan üstüne
bırakmıs olduğum ceketimin cebine sokuverdim. Çinli banker tahmininde yanılmamıs... Eğer bu
bir tahmin ise! İkindi üstü Nilgün bana karsı yine alaycı, uzak ve küçümseyici çehresini takınmıstı:
— Hıh!
Diye omuz silken bir tavır... Bu tavrında bilhassa hos oluyordu; o da baska! Artık zeki ve hünerli
görünmek sırası benimdi. Fırsatını bulup dedim ki:
— Bilmediğinizi iddia ettiğiniz bir seyi bildiğinizi öğrenmis olduğum için mi iltifatınızdan mahrumum?
¦— Hayır. Meraklı bir yerinde kaldığım kitabı aldığınıza kızdım. Lütfen geri veriniz.
— Simdi kimseye göstermeden kamaranıza götürürüm. Fakat...

— ...İngilizce bildiğim halde neden bilmez göründüğümün se. bebini mi soracaksınız?
— Haddim, vazifem değil ama...
— Onu öğrendiğiniz gün, beni öğrenmis olursunuz, yani be. nim «kompleks»imi, ruhumun bütün girintilerini, çıkıntılarını, ter.
kibini!..
Havaî bir seyden bahsetmisçesine sakin, yürüyüp gitti.
Ertesi sabah ufukta ulu bir sehir ve sehirle çevrilmis bir kör. fez göründü: Pembemsi sislerin genis cibinliği altında henüz uykusundan uyanmıs bir Bombay.
Bombay yerli bir isim değildir. Portekizce «iyi koy» mânasına gelen «Bon Bahia«'nın zamanla
değisip sadelesmisidir. İyi körfez -
Fransızca; Bon - baie...
Herseye rağmen Nilgün Sultan'a bu iyi körfezin iyilikler getirmesini, uğurlu olmasını diliyorum... Hüzün içinde, yürek çar-pıntılarıyle!
İKİNCt KISIM
Conte Verdi'den ayrılmadan önce Dilbeste'yi bulup sormayı unutmamıstım:
— Sahi, Tac Mahal'e mi ineceksiniz?
— Telsizle dairemizi tuttuk bile.
— Para?
— Nilgün umursamıyor...
— Neye güveniyor?
— Bilinmez.
Kamaradaki bavullar dikkatime çarptı. O kıymette en yüksek İngiliz malı, her biri hakikî birer kürk kıymetinde çantalarla bir otele giren yolcuyu simsardan, kapıcıdan, sasörden, tesrifat ve
kabul memurlarından tutunuz müdüre kadar herkes iyi karsılar. Bavul, büyük otellerde servet
miyarıdır. Parlak isim ve unvanlardan evvel size yol açar, saygi temin eder, hattâ icabında kredi
sağlar.
Dilbeste'nin tesiri, nihayet anlıyorum ki sandığım gibi değil... O, Nilgün'ün emir kulu; ne derse,
dilerse itirazsız yerine getiriyor. Acaipliklerine alısmıs. İsin içinden daima çıkacağına güvendiği
de belli...
Vapur, pilot aldıktan sonra, suları alçaltıp yükseltilen doklardan geçerek, rıhtıma yaslandı. Daha
önce Gate of İndia takını ve Türk - Moğol üslûbunda kuleleriyle Tac Mahal otelini açıktan seyretmistik. Otelin içini, bir labirent olmasına rağmen cebim gibi tanırım; her tarafında hâtıralarım vardır: «Soda fontain»'inden tutunuz, binanın altındaki falcı dükkânına kadar! Hatta,
geç vakit Misafir dağılırken çalınması mutad İngiliz dans havası slow fox -t: Good Night Lovely
Litte Lady» kulaklarımda...
U>

<(Musalla» denilen biberli harç ve yoğurt içinde bekletildikten sonra yapılan sis kebabının, «katın kebap»'xn tadı damağımda! Bu, nu otelin Müslüman asçıbasısı hazırlar; Fransız sefin meshur ye. meği Hind domuzu kızartmasıdır.
Vapurdan çıkmak için acele etmiyorum; bekleyenim yok; öbür yolcuları seyrediyorum.

Nilgün'ün gözleriyle beni aradığını görünce yanma kostum.
— Beklerim, dedi, bizi bırakıvermezsiniz, elbette...
— Ne münasebet? Her zaman emrinize hazırım. İsterseniz otele kadar refakat edeyim.
— Hacet yok. Rahatsız olmayınız, bosu bosuna...
Prenses Nilgün'ü selâmlamak için merdiven basında bir heyet toplandı: Birinci süvari Garjoulo,
diğer süvariler, Mihverci zabitler ve diplomatlar, tayfa ve hademe...
Hamidiye marsı çalınacak neredeyse!
İngiliz binbasısı, genç Raca, Cava'lı Sehzade, Çin'li dostum, ben heyete dahiliz.
Kimimiz eğildik, kimimiz askerce selâm vaziyeti aldık. Ömürdü vallahi! Gurur duymadım, diyemem; yanaklarıma pembelik bastı; Nil de kızarmış azıcık... saltanat sürmekte devam eden bir
hanedandan imisçesine uğurlanıyor. Merdivenin ortasında dfurdu, döndü, eldivenli kibar elini, en
tatlı tebessümü dudaklarında, hafif hafif salladı; yüzlerimiz birer birer oksanmısa, hepimiz mükâfatımızı almısa döndük.
İste, türabı olasım ayağı Hint toprağına basıyor. Ah Nil! Ne güzeldin bu dakikada... Nasıl da körpe, kıvrak, sen ye canlı idin, candın.
Dimağımızın pek değisik, pek kaprisli çalısmaları oluyor: Aynı dakikada İtalyan delikanlısı Kont
Salvatore'yi düsünüyorum. Son telsizler harbin basladığını haber veriyordu. Yağlı saçlı Habes vatanseverinin zağlı bıçağı gırtlağını desti mi, acaba? Bir kaya dibine uzanmıs perisan cesedi üstünde çoktan sinekler uçuyor, böcekler kosusuyor mu?
Nilgün, az sonra_ banyosunda, suya batmayan seffaf Pear's sa-

bununun temizlik çiçeği kokan —böyle bir çiçek yoktur ama o sabun varmıs tesiri bırakır— gliserinli köpükleri içindedir:
— Teyze! Nasıl? İyi atlattık mı, hepsini?
Diyecektir. Atlatılanlar arasında ben, birinci geliyorum, her halde... öyle söylerken beni aklından
geçirdiğine süphem yok! Vapurdan ayrılıs sırası yüzüme bakısında —düzenbazlık değilse— ufacık bir muhabbet sezmistim. İlk defa! Ama o kadar belli belirsizdi ki... zaten belirsiz olusundan dolayı samimiliğine hükmedebilirim. Zira, iradesi dısında kendiliğinden açılmısa benziyordu.
Hem en çok beni üzdüğüne göre ona sevimsiz gelmediğim muhakkak. Sükûre de aynı seyi yapardı, fasılasız üzerdi. Bana âsık olduğunu neden sonra baska kızların ifsaatından öğrenmistim.
Düğmelerimi, kursun kalem parçalarını, yontup oyarak sigara ağızlığı sekli verdiğim mürver dallarını sandıkta saklar, öper, koklarmıs. Aradan nice zaman geçti; nerelerde, ne ağaçlar gördüm; ağaçların nasıl azman ve acaipleri arasında yasadım. İstanbul'un kenar mahalle bahçesinde, duvar kösesinden fıskırmıs bu, elli altmıs kadar sürgünüyle gelisen mürveri unutamadım. Boğazım ağrıdığı vakit gargarasmdaki yumusatıcı lezzeti ve baygın kokusunu da!
Sükûre, sevgimizi birbirimize itiraf etmediğimiz halde, bütün hayatımca arayıp özlediğim, ihtiyacını duyduğum, basımı dizine koysam rahat edeceğime ve beynimin sızılarını dindireceğine
inandığım tek kadındı. Ankara'da simdi bir sahsiyet; dediğim gibi gözde. Ama, eminim, o da beni
unutmadı; basını göğsüme day asa kedi mahmurluğu ile hırıl hırıl sesler çıkararak en huzurlu

uykusuna dalacak!
Bombay'a bir gün kala Dilbeste'ye söylemistim: «— Evvelki sene Hindistan'a bir Sehzade, bir Pasa ve bir de Padisah zevcesi heyet halinde geldi. Sehir sehir, kapı kapı dolastılar, ne Madras
kaldı, ne Kalküta, ne Delhi, ne de hadsiz hesapsız racalıklar, mihracelikler, Müslüman ticarethaneleri... Toplanan parayı aralarında taksim edeceklerdi. Bir gün —üçünün de ismini Dilbeste'ye vermekte mahzur görmedim, burada gizli tutacağım— Padisah zevcesi beni buldu:

— Hissemi vermeden yarın kaçacaklarmıs. Yardım ediniz.
Dedi. Elli yaslarında, dolgun, sırtında çarsaf, basında İstanbul'dan çıktıkları zamanın modası türban, kibar tavırlı bir kadındı. Special Branch'e kostum. Sehzade ile Pasayı —Pasa aslen Filistinli ve galiba hakikatte Miralay!— çağırdılar. İkisi de öyle bir ortaklığı, hele paraları olduğunu inkâr ettiler ve ortadan kayboldular.
Kadmefendi bir Müslüman misafirhanesine yatağı serdi. Ara-sıra yanma gidiyor, yardımda bulunuyordum. Suluboya resim yapıyor, siir yazıyordu ve bir asktan bahsediyordu. Acıklı bir hikâye... sonunda sormustum:
«— Hanımefendi! Sevdiğiniz bu erkek simdi nerede?
İçini çekti, hüzünle su cevabı verdi:
— Ne öyle bir vak'a oldu, ne de böyle bir erkek var. Hayalimin romanı!
— İste Dübeste Hanım, Hint budur, dedim, haritada misafirhane kösesine düsmek de vardır, Newab Hazretlerinin mücevherat hazinesine konmak da! Bilhassa vatandaslarınızdan çekininiz...
İkindi üstü Bungalov'ımın kapısını yerli elbise giymis bir Hintli çaldı. Geldiğini pencereden görmüstüm; tanıdım: «Special Branch» (*) 'da çalısan biri... Daire sefi Watkens beraberce çay
içmemiz için beni köskûne çağırıyordu. Prenses hakkında da malûmatıma müracaat edeceği anlasılıyor. Special Branch Hintli, Müslüman, Arap, Yahudi, her çesit memur kullanır. Surasını söylemeğe bilmem lüzum var mı: Vaziyetim icabı onlarla aram çok iyidir; karsılıklı birbirimize hizmetimiz dokunur. Sahsımdan fazla bahsetmemek kararında olduğumdan — söylemistim zaten— dokunup geçelim.
Avdetime sevinmis görünen Watkens ile bir müddet havaî seyler konustuk. İngilizleri iyi tanımayanlar ne kadar terbiyeli olabileceklerini ve ufacık «nüansnlara bile dikkat edeceklerini
akılla'
(*). Polis hususi dairesi.

rina kabul ettiremezler. Watkens pek centilmendi; Çanakkale Boğazını harben geçemeyenlerin,
bilhassa orada yaralananların çoğu gibi de Türk dostu idi. «Gelecek harpte bir safda bulunacağız,
silâh arkadaslığı edeceğiz» der, bir Türk - İngiliz ittifakı beklerdi. Sözü ben açtım:
— Bir Osmanlı Prensesi getirdim, size!
— Evet.
— Fakat unvanını zekâsı kadar garanti edemem. Asıl sahici ciheti güzelliği ve —İngilizce münasip bir kelime arıyorum— ele avuca sığmaz hali! Bilirsiniz ki Türk Hanedanı arasından ülkemize uğrayanlar parlak zekâlı insanlar değildi.
— Evet.
— İngilizce bildiği halde gizlemesine mâna veremedim. Vapurdaki vak'acıkları kısa kısa

anlatıyorum. Zevk alarak
dinliyor; arasıra gülüyor. İtalyan küçükzabitiyle kucaklasma sahnesine katıldı; poker hikâyesinde
gözlerinden yas geldi. Sonunda:
— Fiilî politikaya karısmamak sartıyle bu «Miss Sahab»'ın isine karısmayız. Bir Prenses olmamasını düsünmek için de sebep yok.
«Miss Sahab» Hintli otel garsonlarının kibar genç kızlar hakkında kullandıkları bir söz ve bir hitaptır; kadınlarına da «Mem sahab» derler. İngilizlerin yerli, hattâ her ırktan kadını aralarında
bu isimlerle anmaktan keyif duyduklarını bilirim.
— Peki ama, diye hem memnun, hem ürkek mukabele ettim, nedir o, bir bayağı, bir kibar tavırları? Gördüklerimden hiç birine benzemiyor.
Askerî emniyet sefi yazıhanesinde duran klasörden bir kâğıt çekti; tekrar okuyordu, muhakkak...
Az sonra ilâve etti:
— Etrafa süphe yayıp da haksızlığa meydan vermeyelim. Madem ki güzel ve zeki bir kız, evrakına nazaran da hanedana men-SUP, iyi bir izdivaç yapmasını isteriz. Bu hanedan içinde hepsi sefalet mi çeksin? Bakınız Türkiye'ye büyük bir donanma kazandıran Padisahlarınızdan birinin torununa! Elinde olmayarak ruhî bir hastalık tesiriyle islediği suçtan dolayı kendisini az
daha ha-

pishaneye sokacaktık. Son Padisahlarınızdan birinin torunu da Japon siyasetine kapıldı, hatasını
hayatiyle ödedi.
— Haklısınız!
Söz İtalyan - Habes harbine ve dünyanın sürüklenmek üze. re olduğu umumî felâkete intikal etmisti. Bahis kızısınca sef usağım çağırdı; emir verdi:
— Pim's.
Az sonra «boy» üstünde siseler ve iki büyük kadeh bulunan bir tepsiyle odaya döndü. İçinde uzun uzun kesilmis hıyar parçaları, dallı yaprak nane, limon halkası ve buz kırıntıları bulunan portakal suruplu bir içkiyi soda karıstırıp kamıslarla içmeğe basladık.
Çin'le yapıldığına göre Pim's numara 1 idi; konyak katılanı 2 numaralısıdır; viskili olanı 3 ve romlusu 4... bilmez olur muyum? Barmenlik etmedim mi?
Memnunum; fakat Nilgün'ü süphelerimle sinirlendirdiğime üzgünüm. Bir tesellim var: Süphelenilmeyecek haller miydi onlar? Ziyaretine kosacağım, öğrendiğim kanalı bildirmeden, isi
sezdirmeden artık hüviyeti hakkında tam bir emniyet ettiğimi vaziyetimle kendisine anlatacağım.
Daha evvel Green otelinde bir ahbabı aramağa gitmistim. Bo-hibo Nevab'mm Huzur Sekreteri
küçük küçük, çeneden gözlere kadar yaylım ates selâmlar vererek yanıma sokuldu:
— Tac oteline bir Sultan inmis.
Diye fısıldadı Huzur Sekreteri bir nevi kâhyadır; zevklerine düskün bazı Nevab'larm ve Mihracelerin mükellef eğlencelerini de onlar tertip ederler; kulakları delik olur. Canım sıkıldı: Ne
maksatla malûmat edinmek istediği malûm. Kaslarımı çattım; geri geri uzaklastı.
Nü, seni ne'tehlikeler bekliyor!
Huzur sekreterleri caz, saz, sarkıcı, sinema ve bale kızla-rryle uyusurlar; saraydaki bir zevk

âlemi için meselâ 6 bin rupye* lik fahis masraf gösterirler, parayı aralarında paylasırlar. En güzel
Ordu dili konusan bölge Lucknoy'dur; bar ve beyazperde artist-
91
leri rakkaseler ekseriyetle o bölgeden yetisir. Endamlı ve beyaz tenli kızlar... Müslümandırlar.
Bu eğlencelerde bulunmuslardanım. Nilgün'ü memleket hakkında henüz bir fikir hasıl etmediği
için kandırıp götürürlerse fe-naı Gözünü açmasını söylemeliyim.
Söylememe fırsat mı verdi? Allak bullak oldum.
Tac Mahal otelinin ikinci katında «Kokteyl» salonundayız. Nilgün beni oraya çağırdı; masamızda Dilbeste yok; basbasa oturuyoruz. İlk sözü su:
— Ey, ne yapacağız, simdi?
— Size bir «Bristol cream» ısmarlarız; kadın içkisidir. Ben de bir «Old fashion» içerim; «Eski moda»...
— Nasıl isterseniz. Benim derdim baska: Ne olacak simdi?
— Ne gibi?
— Hindistan'a geldik.
— Öyle; geldiniz. Hayırlı olsun!
Dokunsalar ağlayacak... Sonsuz bir melalin koyulastırıp derinlestirerek büsbütün mânalandırdığı
elâ gözleriyle saskın ve ürkek salonun kalabalığına bakıyor. Yadırganılmayacak kalabalık mı bu?
«Sari» ile örtünmüs yerli hanımlar; kıymetli taslarla düğümlenmis bizim eskiden «istanbulin»
dediğimiz setrenin pırıl pırıl ipek kumastan yüksek yakalısını giymis, ayaklarında incecik, daracık pantolonları ile nevablar ve mihraceler, sakallı fesli abdâr-lar, yani barmenler, kadın, erkek Avrupalılar, bunların yarı rüyada, yarı operette bulunduğunuz tesiri yapan dalgalanısı! Her
sey karmakınsık, birbirine zıt: Elbiseler, çehreler, içkiler, renkler, mücevherler ve rayihalar, ne
mevcutsa. Öyle bir kokteyl parti ki...
Nil korkmus. Nil pisman! Nü bana sığınacak!
— Alısırsınız; seveceksiniz belki de... aramanız bile mümkündür.
Diye avutuyorum. Kendisini arada kaybolmus görmekten mi mahzun? Yarın, kim olduğu duyulunca is baskalasacaktır. Zaten §ımdi bile dikkati çektiği seziliyor. Necme Begüm bize bakıyor. Ni-
92
kâhla kadın alamayan acaip mezhepteki imtiyazlı bir zümrenin zengini; fabrikatör Dernaj da merakta...
— Âb ka fermâye?
Diye soran garsona içkileri ısmarladım.
— Çabuk alısacaksınız; görürsünüz, Sultanım!
Nilgün'ü yatıstırmakla mesgulüm. Bu son sözüm üzerine bir.
denbire söyle dedi:
— Ben Sultan, multan değilim.
Gülmeğe baslıyordum, kendimi tuttum. Alay sırası artık katiyen bende: Hüviyeti hakkında malûmat aldığımdan haberi olmadığı için hazırladığı yeni sasırtmacası bosa gidecek. Simdi onunla istediğim gibi ben oynayacağını.

— Ne diyorsunuz? Pek fena... İngiliz polisi sahtekârlığa göz yummaz. En kısa zamanda hudut
dısı edilirsiniz.
— Zaten hemen döneceğim.
— En doğrusu belki de böyle yapmaktır.
İçimden kıs kıs gülüyordum. Cici düzenbaz! Blöfünü görme-mezlikten geldim; aldattım san, eğlen! Asıl eğlenen benim. Soruyorum:
— Peki, kimsiniz?
«Bırak! Sorma!» diye bir bas sallayıs, enfes yapıyor rolünü... daha da mükemmel sahnelere hazırlanmalıyım.
— Pederiniz, valideniz hayattalar mı?
«Olsalar da neye yarar?» mânasına omuz hareketi. Bir kol
çengi bu Nil.
— Peki, güzel Türkçeniz, hanedanı tanımanız, pasaportunuz?
— İstanbul'da doğdum; San Remo'da, Beyrut'da, Nis'te onlarla sıkı münasebetlerim oldu: zaten
halam saraylıdır. Pasaport isini de para mukabilinde bir sebekeye yaptırdım. Bu cins sebekeleri
siz de bilirsiniz.
Ne uydurmalar!
— Vah, vah, diyorum, teessüfüm hanzade olmamanızdan ile11
gelmiyor. Endise içindeyim de...
Kadehe el sürmüyor. Nes'emi gizleyemediğimi fark ediyoruraTÜRK
PRENSESİ NİLGÜN
93
— İçiniz Sultanım, dedim, ihtiyacınız var. İçiniz de dansa kalkalım. Ya herrü, ya merrü... olacağın önüne geçilmez.
Gözleri gözlerime saplandı. Göz hâkiminin projektörü gibi keskin, toparlanmıs ısığı bebeklerimi
arayıp tarıyor. Anladı isi! Ne yapacak? Beni bırakıp bir hısımla salondan çıkacak mı? O gözler cok muğlak bir seyler anlatıyor ama kavrayamıyorum. Sonunda:
—- Peki, dedi, djansedejlim; inanıp inanmamak eize ait bir
keyfiyet!
Benimle ilk dansı. Fakat içime yine bir süphe sokmustu. Ya dedikleri doğru, Watkens'in istihbaratı yanlıssa? Ya hakikaten dönüp gidiverirse? Ya son dansım, son görüsümse? Usulcacık
inledim.
— Nil! Nil!
Benim âsıkdaslığımı kendine lâyık bulmuyor. Kont Salvatore değilim, asaletsizim. Vücudumdan
çözüldü. Sultan vekarını takınarak, maiyetindekilerden birine hitap edercesine:
— Yarın sehri gezeriz. Saat onda hazırım. Simdi beni asansöre kadar götürünüz. Ha, bir hatıra
var, onu da satarız. Dönüs harcırahı!
Dedi. Ben giderken Watkens'in otomobili otelin arka cephe kapısından bahçe yoluna giriyordu.
Yalnızım! Nasıl da ızdıraplı bir yalnızlık duyuyorum! Sanki sehrin asıl yabancısı benim; trotuvar
ortasında, gideceği yeri tayin edemez halde mıhlanmıs, saskın bir adam!
Nilgün'den evvel ben basımı alıp kaçmalıyım. O kız bu bası büsbütün çatlatacak!

Evime, nerelerden geçtiğimi bildiğim halde etrafımı görmeden döndüğüm zaman Bohipo nevabının bir davetnamesini buldum. Aksam yemeğine beni Tac'a çağırıyor. Anlıyorum: Prensesin ahbabı olduğumu öğrenmis, tanısmak için delâletimden istifade niyetinde...

Filvaki ekseriya bulusuruz;-davetinde zahiren bir fevkalâdelik yok; avdetimi kutlamak vesilesiyle çağırdığını söyleyecek. Gitmeyeceğim; tam saatinde kendisine telefonla bir mazeret
uydu. rurum. Büsbütün kırmak, alâkayı kesmek de hata... öyleleriyle iyi geçinmek menfaatim
iktizası. Ne olsa yabancıyım; tutunabilmek için mühim sahsiyetlerle münasebette görünmem lâzım geliyor. Yoksa gideyim mi?

Gidersem tekrar Nilgün'ü karsımda bulacağım. Bu, bir fırsattır; zira yarın çok uzak. Ama gitmemek daha vekarlıca bir hareket. Hayır; beni mükellef bir Nevab masasında görmesi, ahbaplığından fayda gelecek bir adam olduğum kanaatini verir; kolayca silkip atmamağa çalısır.

Gitmeliyim!

Böyle, birbirine zıd düsüncelerle zihnimi yorarken, behemahal gideceğime de eminim, Ne diye
kendimi aldatmak için çırpınmaktayım? Galiba Nil'i Nevab'dan kıskanıyorum.

— Ey koca budala! Bir de kıskançlık baslarsa halin nice olur? Seylân adasındaki Âdem tepesinde yerli bir falcı kadın bana kırk yasıma basınca büyük bir aska tutulacağımı, üç sene yanıp tutusacağımı, fena ruhlar yüzünden saadete eremeyeceğimi söylemisti. Fal? Bu, belki yüzüncüsüydü; yüzlercesini daha dinledim. Hasır nesir olduğum diyarlarda faldan bol ne var?

Fakat daha bir ay önce kırk yasma girmemle hemen' Nilgün'e rastlamam simdi o Âdem tepesi
falını nazarımda kıymetlendiriyor. Üç yıl yanıp tutusacak, fena ruhların araya karısması yüzünden saadete kavusama-yacakmısım! Fena ruhlar? Kimlerin ruhu? Kendimi zaten iyi ruhların mevcut olduğu bir âlemde yasıyor farzetmiyorum ki...

Nevab hazretlerinin otele tesrif buyurduğunu sekreteri haber veriyor. Ne sabırsızlık bu! Kosayım, Nil'i derhal kucağına mı atayım? O sayısız odalıklı abanoz delikanlının kolları arasına?

Hem söyleniyor, hem de usağımın ütüeüden yeni getirdiği kolalı beyaz keten pantolunumu, siyah
softan smokinimi itina ile gi' yiyorum. Burada monkey jaket - maymun ceketi denilen kısa srn°'

kin rağbette değildi; o Singapur'un aksam elbisesidir. Hind'de ba-an siyah pantolon ve beyaz
smokin de giydiğimiz olur.

Aynada zarif ve güzel bir erkek, asık suratla bana bakıyor. 4jj su uzun siyah kirpiklerimle kadınımsı yesil gözlerim! Bunlar değil mi beni maceracı yapan? Evet, bunlara kadınlar çarçabuk
tutuluveriyorlardı; körpecik yasımda bir «kadınlar sevgilisi» oldum. Hattâ bazan'yaslı kadınlar
sevgilisi!

Adanın ismini söylemeyeceğim, bizim elimizden giden bir Akdeniz adası... yirmi iki yasındayım, macera hayatına atıldığım yas. Oralarda ne arıyorum? Unuttum bile! Öğle üstü, yemek salonuna süslü bir kocakarı girdi; los kösedeki masasına geçti, geçer geçmez kösede

birdenbire künhüne vâkıf olmadığım küçük küçük, eleğim-sağmalı ısıklar göz kırpıstırmağa baslamıstı. Ne mücevher bolluğu bu? Bir İngiliz veya Amerikan milyoneri mi? Hayır, adadaki en
zengin vakfın mütevellisi. Yılda bir gelir, paraları toplar, gidermis.
Ah, uzun kirpikli yesil gözlerim! Beni kendimden kaç defa tiksindirdiniz? Hâlâ, eski hatıralarımla tiksindirmekte devam ediyorsunuz! Fakat bana ne oluyor? Nilgün'e uzak çağrılarımın hesabını vermeğe mi mecburum? Eskiden islemis günahlarımın pis-manlığıyle dövünmek neden? Onun sevgisi bir vicdan tasfiyesi mi emrediyor? Simdiye kadar kapılmadığım
bu heyecan ve bu nedamet henüz basımdan geçmeyen büyük askın ilk ruh çalkantısı mı, yoksa?
Handiyse, akıl muvazenesi bozulmuslar gibi nefsime bir takım ağır suçlar yükleyeceğim. Belki
aynı alâmetlerle baslayan ask sapıtmaları da oluyor. Silkinmeliyim. Ben bir melek değilim ama o
nedir? Hem bir soru, hem bir hayret isareti!
Nevab'm Tac'daki hususî dairesinde bu üzüntü ve sevinç med-dücezirleri gönlünde bir uzanıp bir
çekilme halinde, yorgun girdim, "evab'ın o güne kadar pek ehemmiyet vermediğim yüzünü tetkik
ediyorum. Nil hesabına beğenilir bir adam bulmak endisesiyle!
Nevab Hazretleri «pan» yiyor; ağzındaki kırmızı lûabın çe-nesine doğru sızısı hiç hos değil. Hele
arasıra tükürük hokkasına

eğilmesi! Nil bunlara tahammül eder mi? Kadındır, hüküm olu.
namaz.
O, masallah! Neler görüyorum? Nilgün gemisini kurtaracak
bir kaptan!
Yemek salonuna daha ayak atmadan koridordan bakınca onu, çiçeklerle donanmıs bir masada
kimlerle buldum, bilir misiniz? Akla gelmez: Yushen - Kaishen erkânıyle!
Bu, görünüste bir Japon vapur acentasının ismidir. Nasıl olmus da derhal münasebet temin edebilmisler? Beynim attı. Fakat sonra aynı masada Conte Verdi'deki Japon diplamatını zorlukla
seçince —Japonları ve Çinlileri toplu haldelerken birbirinden ayırt etmek bize kolay değildir— isi anladım. Acenta müdürü diplomatı, dip. lomat da Nilgün'ü ağırlıyor. Fevkalâdelik yok; yolda
ikisi de iyi ahbap idiler. Almanlar geçip gitmis, diplomat Bombay'a inmis.
Tac Mahal'in yemek salonunda hususî tertip ve tanzim olunmus, buketlerle donatılmıs mükellef
masalar hemen her zaman birbiriyle riekabet ederler. En satafatlı gecelerinden birindeyiz: İki
Nevab, bir Mihrace, üç Raca ve bir çok zerdüstî zenginleri, Ba-haî komandoları, Ağa Han takımı,
İngilizler ve turistler yer almıs. Salonun havası soğutulduğu için sıcaktan bunalmayacağız.
Zerdüstî'lerden erkek isimleri Dadaboy, Cibiyo gibi hos seylerdir. Kadınları Avrupalıların küçülmüs adlarını kullanırlar: Kety, Mimi nev'inden...
Haniya Nil geldiğine pismandı? Hindistan'ı yadırgamıstı, il vapurla dönecekti? Onu bu derece

memnun, neseli —hattâ bayağı bir tâbir kullanacağım— kabak çiçeği gibi açılmıs görmemistim
Bütün ruhu, bütün vücudu sevincinden zil çalıyor.
Sanki Japonya'da doğmus, bu milletle canciğer olmus, ana Japon, bir misyoner kızı! Aralarında
öyle rahat, öyle JaponlasW ki... dillerini bile konustuğu zehabını veriyor.
İçeriye Nevab'la beraber girdiğimi görünce, vapurda tasl: dığı Prenses vekarına uymayan lâubalilikle elini havada sallay rak «ben buradayım» mânasına bir hareket yaptı. Eğileyim "

elimi sallıyayım mı, bilemedim. İkisi arası bir isaret vererek önünden geçtim. Dilbeste'ye gülümsemistim.
Yerimize oturunca Nilgün'ün yeni ve lüzumsuz bir el salla-ması daha! Neredeyse:
— Hello!
Diye seslenecek.
Nevab sordu:
__ Bu Miss kim? Sizinle pek arkadas...
— Vapurda tanıstığım bir hanım... Prensesmig.
Fazla izahat vermedim. Prensesin keyfi yerinde... benimki bozuk. Bir aralık kahkahası bile kulağıma geldi. İsi azıtacağa benziyor. Bu yolu tutarsa beklediği iyi izdivacı yapamaz; otelde itibarı kalmaz. Yine deliliği tutmus; ekonomika kamarasında aldığı tavırlara dönmek üzere.
Beni Nevab ile basbasa mı oturuyor, sanıyorsunuz? Söylemeği aklıma getiremedim: Masamızda
yirmi kisi var. Ağa Han takımının masası otuz kisilik. Kırk davetlisi olan masalar da yok değil.
Bir havyar bolluğudur gidiyor: buzlu havyar kapları sıram sıram her masaya dizilmis. Burada havyar merakı basta gelir.
Pek sevdiğim bir yemeğe kavustum: Curry salçalı karides. Bombay'ın karidesleri bizim orta boy
ıstakozlarımız kadardır. Curry ne ile yenmez ve neye girmez? Pilâva, tavuğa, balığa, köfteye,
yengece, karidese; her seye... Azıcık zırnık, kına ve zerdeçal kokusuna rağmen bu salçaya bayılırım. Yerken İstanbul'un çocukluğumdaki / kadın hamamlarını hatırlamaklığım istahımı kesmez. '
Büyük anam hamamdaki hayaliyle bazan gözümün önüne ge- \ ür: Zenci dadım tas içinde, rengi
yesile bakan sulu bir un getirir, .{ göbektasmda oturan ninemin kırçıl saçlarına, tellerini ayıra
ayıra, ! diplerine kadar, bir eski dis fırçasıyle sürerdi. Sonra bası bir yemeniyle sararlardı; kuruması lâzımdı.
— Oldu mu acaba? Sakın fazla durmus olmasın?
Müddeti dadım tayin ederdi. Tabiî saate bakarak değil, küçü-cük Sudanlı kafasiyle! Nihayet:
— Eh, dökelim!

Derdi; nineyi kolundan tutar, kurna basına götürür, oturtur, baslardı tas tas su bosaltmağa...
saçlar boyanmıs olurdu. Günese rastlayınca horoz tüyü gibi kızılması, yesilimsi pırıltılar yapan

bir renk... zerdeçal karıstırılmıs kına rengi! İste o hamur kokusu curry'yi, curry de ninemi ve İstanbul'un kadınlar hamamını bana
hatırlatır.
Pek küçükken hamama Sükûre ile beni çıplak soktuklarını da
unutmus değilim. İlk cinsiyet farklarını orada görmüstüm. Mini mini kızın —bizim Osmanlı Türkçesinde «cebel-i zühre» diye anıldığını sonradan öğrendiğim— kabarık karmaltı aklımdan
çıkmadı gitti. Büyüdüğümüz ve beraber oynadığımız zaman da hayalini gözümden silemezdim.
Nilgün bu gece çok konusuyor, hararetle konusuyor. Neler anlatıyor? Onlara da Prensesliğinin
uydurma olduğunu mu? Her
sey beklenir.
Birdenbire aklımda bir bulus simseği çaktı: Nil o değismeleri ve rolden role geçisleriyle kendine
bir sahsiyet, bir orijinallik verdiğine mi kani? Yoksa asıl sahsiyetini bu sasırtmacalarla daha iyi
gizlediğine mi inanıyor?
Anlamak istercesine ve en mütecessis bir dikkatle kendisine bakıyorum: Çok tabiî halde; daima
tabiî... ne görünmek isterse doğustan. Hayır!... Nil hasta! Nil'imin akıbeti bir sifa yurdunda tecelli
edebilir. Gözlerinde iki, üç defa gördüğüm, sasırdığım, tesiriyle sarsıldığım gökyakut esrarengiz
ısık bir delilik suası!
Boyuna içiyorum. Simdi benim gözlerimde de alkolün sabit mıhlı alevi parlıyor. Hastalığına bir
inanmısım ki kendimi sifa yurdunda onu ziyaretine gitmis halde görüyorum. Beni tanımıyor. Mütemadiyen yakasını üflüyor:
— Püf! Püf!
Konusmuyor. Rahat ettiği hissini veren aldatıcı bir kayıtsızl* bir durgunluk içinde benliği ıztıraptan burkuluyor. Ruh hastaki rınm en hazin tablosu budur; sakin deli manzarası!
— Nil! Hasta olma, sen! Her sey ol! Mihrace gözdesi, bav artisti, Açe Sultanı, Hong-Kong kumarhaneleri öksesi, her sey! ^at'
benim karım ol... Evlenip ayrıldığım kadınların dördüncüsü! Deli ima! Aklın her yerinden daha
güzel!
Hanı limon yesili tuvaletini omuzlarından sadece iki kordelâ tuyor. Alabildiğine sırt çıplaklığı ve
göğüs açıklığı... yarın sata-Sırnız mücevher, su parmağında arasıra ısığı; beklemediğim zamanlarda gözüme damlayan yüzük mü? Mücevherat memleketin-He bulunduğumuz halde onun dönüs masrafını karsılayabilir.
__ Prensesin malî vaziyeti nasıldır?
Nevab'm bu sualini pek iyi olmadığına hükmettiğimi söyleyerek cevaplandırdım; fakat yardıma
muhtaç sanmadığımı da ilâve ettim. Seyahat sebebini sordu. Dedim ki: __ Evlenmek olsa gerek.
Bana açılmadı.
— Tanısmak ve elimden gelen dostluğu yapmak isterim.
— Müsaadesini alır, size bildiririm.

Benim gibi kadın hususunda her zaman daha uysal, geveze bir adamın çekingenliği gözünden
kaçmadı.
Nil bir ara, sezdirmeden Nevab'm kıyafetini isaretle ve yersiz kıkırdamalarla güldü; kaslarımı çattım. Daha gevrek gülüyor. Basımı çevirdim.
Hindistan Nilgün'ün aklını büsbütün zıvanadan çıkaracak.
— Dün gece iyi ettiniz de yemekten kalkar kalkmaz odanıza çekildiniz. Ben de epeyce sarhos olmustum; sizin yatmağa gittiğinizi görünce doğruca evime döndüm.
Sehri gezdiğimiz sırada bunları kendisine otomobilde söylüyorum. Devam ediyorum:
Ha, bir de suna memnun oldum: Öte salona gitmediğinize... Jernek arası, zevkine düskünler oraya geçer; orada flört ve âsık-aShk haddini asar. Los tutulan bu yer hostur ama sizin o haliizde,
o meclise istirakiniz doğru olmazdı. Hele Japonlarla! Önce-"°yle bir yer olduğunu ve gitmemeniz lâzım geldiğini söyle-¦ ektim unuttum. Bereket sizi hususî ziyafet salonu Princess'
ağırlamağa kalkmadılar. Fena tesir ederdi.
*

— Ben bunları biliyordum.
— Kim söyledi?
Nilgün sağ elinin serçe parmağını gösterdi... Tıpkı mahalu kızı Süküre'nin yaptığı gibi! Tırnağı
manikürlüydü; bana kına], göründü; amiyane hareketiyle Sükûre'nin parmağındaki yüksiij kınayı
hatırlattığı için!
Bu sabah otelin bürosundan:
— Prenses'in oda numarası kaç?
Diye sorduğum zaman tanıdığım memur hayrete düsmüstü:
— Prenses? Hangi Prenses, efendim?
— Prenses Nilgün.
Hâlâ anlamıyor. Fislere göz attı, simdi o soruyor:
— Miss Nil Osman mı?
Nil Osman! Bulduğu, uydurduğu, takındığı isme bakınız! De mek ki unvanını hakikaten bırakmıs; sadece Nil Osman olmus. Ne! rede zarf ve kağıtlarındaki «Nilgün binti Sehzade-i âl-i
Osmam.
lığı?
Yanımdaki incecik, kıvırcık, fidan kız sadece Miss Nil! Deli?
men İngiliz kızı Nil! Japonların masasında İngilizce konusmadığın göre, hâlâ bu lisanı bilmediği
sanılan akıl ermez Nil!
Bombay, ben görmeyeli, altı ayda yeni insaata hız vermis. Bo yuna büyüyor, genisliyor ve yenilesiyor. Fakat her türlü eski esei lerden ve tarihî binalardan mahrum bir sanayi ve ticaret sehri
ol duğundan turist için halktan baska enteresan ciheti yok. Hint'lilf rin istilâ ettikleri bir nevi Akdeniz sehri, bir nevi muazzam Ce: yir, İskenderiye! Nilgün'ü Parsiler mezarlığı menhus «Sükût " leleri»'ne götüremezdim, tabiî...
— Demek hemen yattınız, siz... dün gece?
— Evet, yorgundum, basım dumanlıydı. Bu yorgunluğuma alkol çarpmasına biraz da siz sebep

olmustunuz.
Aldırmıyor; pencereden sokağa dalmıs görünüyor. Neden s» ra dedi ki: I
— Ben yatmadım.
— Ne yaptınız?
__ Acentalarla birlikte dansözleri görmeğe gittik.
Yüzüme baktı ve yerli selâmını taklit ederek süratli el hareketleri ve komik bir telâffuzla sunu
dedi:
__Adâbires!
Bu söz «Hosgeldiniz» manasınadır. Yerli sarkıcılar odalarına giren ziyaretçileri o sözle selâmlar:
tıpkı Nilgün'ün taklit ettiği telâffuz ve hareketle...
__ (Congress Exibition Road)'a da mı gittiniz yoksa?
— Yes!
Otomobili durdurup ini vereyim mi?
__ ...Ama yanımda Dübeste de vardı.
Ne çıkar? Dübeste neyi garanti edebilir? İsmini söylediğim yere ecnebi kadınlardan uğrayanlar
pek nadirdir. Orası yerli sarkıcılar sergisidir. Halılar, minderler serilmis odalarda sarkıcılar yere
oturur, çalgıcılar da... Girip çıkanın haddi hesabı yoktur. Basında fes, kılık düskünü bir oğlan —
sarkıcının vasıtası— müsterilere cıgara ve pan ikram eder. Tutkunlar birbirleriyle rekabet ederek
boyuna para atarlar. Su var ki Congress Exi-bition'da fuhus yapılmaz.
Nil, öfkelenmemi görmemezlikten gelerek ilâve etti:
— Hem de en meshur sarkıcıya gittik.
— Sahcihan'a mı?
— Yes!
— Böyle daha baska yerlere gitmek niyetinde misiniz?
— Yes!
— Dönmekten vazgeçmise benziyorsunuz?
— Yesî
— Elması satmaktan da mı?
— Yes! Bağırdım:
— Rica ederim, su «yes»leri bırakınız, alayı da! Ona sormadan soföre emir verdim:
— Otele!
Bu sabahlık çektirdiği cefayı kâfi bulmustu ki itiraz etmedi;
sustu; ne dargın, ne de öfkeli oturuyordu. Tac Mahal'e yaklasıyOt duk, dizimin üzerinde duran
sağ elimi, kabarmıs mavimtrak <j, marlarma basarak, vücudu kımıldatmadan yan tarafıma
rastlaya. sol eliyle ve gizlice oksadı; bana isittirmek istemediği için alçaltı, ğını sandığım sefkatli
sesiyle:
— My dear!
Dedi. Bu da mı oyun? Değil! Değil! Her milletten her ırj - öyle basit, tek heyecanlı, sadede
cinsiyeti galip kadınlarla <jjj, süp kalkmıstım ki, bu mefhum hakkında fikrim yok; varken kot,
leserek yok olmus. Nilgün'ü anlayamam elbette... Nilgün, birbirin, benzemeyen yüz çesit, bin

çesit kadın! Her kadın! Hep kadm! Hav va'yı lâhzada değistirerek, birinden ötekine geçerek bütün
tip. leriyle temsil eden kadın! Dârû ve zehir, mükâfat ve mücazat, Siy ve Hürmüz, erkeği kahreden, ona can veren, yine öldüren, yin, dirilten madde ve ruh iste suncağız: Keten eteğinin
içinde, yuvar. lacık, dürüst, terbiyeli kalçaları oynamadan ağır ağır yürüyen za rif, narin, oyuncak, hiçten sey... Nil!
Arasıra is aldığım ticarethane, Efgan ricalinden biriyle dost luğuma güvenerek beni acele Kabil'e
yolluyor. Habes harbi b gibi müesseseleri telâsa soktu. Rakip müessesenin, faaliyetini za rarlı
gördükleri bir ajanını atlatmak vazifesiyle gidiyorum. Seya hatim kısa sürecek.
— En geçi yarınki trenle!
Dediler. Paraya ihtiyacım olmasa yerimden kımıldamam. Nil gün için, her ihtimale karsı para lâzım. Kaderin bir emanetiynİ korumak ve gözüm gibi esirgemek mecburiyetinde bulunuyormf
sum gibi:
— Ben yokken ne olacak?
Korkusu içindeydim. Daha ziyade, «yarın öbürgün basını ali gidecek, bir sabah yatağımdan süzülüp kayıplara kavısıverece* endisesine düsen kadınlar tarafından muhafaza olunmağa alısı*
bir erkeğin bu hal ve telâsı tuhafıma gidiyor. Eskiden öyle bir5(
hate can atardım; bir kadından kurtulup baskasını bulmak se-cjyle, yeniliklerle karsılasacağım
diye... Simdi mahzunum, muhafazakâr oluvermisim.
Aklımdan geçirmediğim, geçerse budalalık telâkki ettiğim sey-r düsünüyorum: Bir yerde, bir tek
kadının yanında bulunmak. Me--elâ su Bombay'da ve su iki odalı bangalov'un içinde. Ne kadar
kâfi gelecek! Fakat o kadın Nü olmak sartıyle... Ondan mahrum kalınca Nil'i kuruyuvermis Mısır
gibi çorak, ıssız, hazin bir çöle döneceğime inanıyorum. Yegillik, ses, bereket, hepsi tükjenecek.
Birkaç gün sonra içine dalacağım Efganistan'm ve Küh-i Baba arasında uzanıp giden Dest-i-Margû yaylası gibi korkunçlukta esine o-üç raslanır öldürücü vadi, benim ruhum olacak. Bir defa
ne acaip bir maceraya sürüklenerek geçtiğim o berzahı hasyetle hatırlamaktayım.
Böyle, bangalov'umun ön bahçesi gibi suya kanmıs karanfil tarhlı bir dünya kösesi olusuna, daha
doğrusu aynı dünyada ikisinin de bulunusuna hayretle bakıyorum.
Bilir misiniz Dest-i-Margû'yu asarken ne düsünüyordum, nereyi özlüyordum? Halamın Pasabahçe'deki asma çardağını! Ona «Çardaklı Hala» derdim. «Reçelli Hala»'dan ayırmak için!
Ama ikisi de asıl halalarım değildi; kiracı olarak evlerinde oturup akrabadan fazla ısınıp bağlandığımız kadınlardı.
Eskiden böyle seylere hangi İstanbul'lu ailede rastlanmazdı ki?x Ev sahipliği ile kiracılık millî ve
dinî bir tesanüde yol açar, sağlam dostlar kazandırırdı.
Biz, çmaraltı ve havuzbası kadar asma çardaklarından da hazzeden nesillerin evlâdıyız. Çocukluğumda İstanbul'da kır evi yoktu ki bahçesinde bir çardaklı asma bulunmasın; altında

çardak keyfi sürülmesin. Hele yaslı kadm ve erkek için çardak gölgesi bir ihtiyaçtı; yaz mevsiminin en tatlı saatlerini çardak altında geçirir-kr; kahvelerini, en fazla lezzet duyarak yine
asma gölgesinde içer-'er; sigaralarını veya çubuklarını da o, coskun taze yapraklarla örülmüs
tavanı baslarının üstünde buldukları zaman ayrı bir ke-ytfl tüttürürlerdi.
104
Asma çardağının gölgesi ne kadav sık olsa, daima günesli gu bidir; ısıldak âdeta ültraviyoleli, hassalı bir gölge... Çürük veya haddinden yüklü, basa ağırlık veren, omuza çöken gölgelerden
değildi. Yeni moda, Avrupa'dan sokulmus sarmasıklar gibi kuytuluğunda insanı da saracak, boğup kaplayacak, böcek ve kertenkele yuvasına döndürecek acı yesil, ifratlı bir gelisme yoktur.
Gölgelerin en nazlısını, en ferahını, asma çardağı altında bulursunuz.
Bu çardaklar bizi, yalnızsak hos düsüncelere, ahbap arasında bulunuyorsak tatlı konusmalara
sürükler. Gölgesinde konustuklarımız gibi içtiklerimizin tadı bambaska olur, sanki... ayrıca çardak ne kadar basit, iptidai sekilde yapılmıssa, hattâ az çok harap-lasmıssa o derece güzel görünür.
Halamın asma çardağı Pasabahçesi üzerinden Boğaziçi'ne doğru uzanmıs bir çıkıntıya kurulmustu. Çardak tahtların en rahatı, asma taçların en hafifiydi. Sepsafa Hanım kul cinsiydi;
yani eski halayıklardandı; azat edilmis, evlenmis, ev bark sahibi olmustu. O tahtın ve tacın hükümdarıydı, simdi...
İste Dest-i-Margû'yu hep, Pasabahçe'sindeki çardağın gölge, yesillik ve serinliği gözümde tüterek, bir serap imisçesine pesi sıra kosarak bin belâ geçmistim.
Beykoz'dan İstanbul'a götürülmek üzere iyi su damacanaları yüklemis mavunaları ve bunları sürükleyen lagar römorkörü görür gibi olarak!
Ticarethaneden çıktım. Saat on bir... gideceğimi Nilgün'e haber vermek, randevu istemek lâzım.
Rastgele bir telefona kostum. Bombay'ın neresinden olsa ücret vermeden telefon edebilirsiniz; hiç
bir mağaza konusma ücreti almayı hatırından geçirmez.
Otel santralından gelen cevap inanılır sey değildi:
— Bu müsteri oteli terk etmistir.
Niçin? Ne zaman? Büroyu istedim ve ismimi söyleyerek —be' ni pek sık gittiğim yerlerden olduğu için tanırlar— sordum:
— Miss Osman nereye gitti?
.__ Bir saat evvel Hiro-Maru vapuruna... Kolombo'ya gidiyorlar.
Ahizeyi hiddetle kapadım. Hiro-Maru bir Japon vapurudur; ısiil'i Japonlar götürdüler... Dünkü el
oksayısı bir veda. lütufkarlığı imis, meğer! Bitti mi artık su acaip Nilgün Sultan masalı? Aca-. ve
tatlı hikâye? Nil güneyde bir adaya, ben kuzeyde bir kasaba-va gidiyoruz. Koca Hindistan bütün
uzunluğu ile ve Umman Denizi bütün genisliğiye aramızı açıyor; açtı.
Derhal bir otomobile atladım; limandayım. Rıhtıma yanasmıs veya açıkta demirlemis irili ufaklı
teknelere acele göz gezdiriyorum. Hiro-Maru'yu seçemiyorum. Enginde bir vapur var. Geliyor

mu, gidiyor mu? Liman kalemine basvurdum:
— Japon bandralı Hiro-Maru nerede? Su giden mi?
— Evet. Demir alalı üç çeyrek oldu.
— Kolombo'ya mı gidiyor?
— Evet.
Ümitle soruyorum:
— Oradan yine buraya mı dönecek?
— Hayır. Singapur ve Hong Kong'a uğrayarak Sanghay'a gidecek.
Elimle dizime vurdum: Nilgün sahiden deli veya sandığımdan daha maceraperest! Ufka bakıyorum: Gidiyor mu Nil simdi? Su vapurun içinde, tıpkı Conte Verdi'deki gibi Nil mi var? Daha dün, bu saatte otel kapısı önündeki güzel siluetine hayranlıkla baka-kaldığım Nil? Sarkıcı
Sahcihan'ı taklit ederek söylediği:
— Adâbires!
Sözü kulağımda çınlıyor ve sinirlendiğim «yes»lerini bir daha isitmeyeceğimi düsününce «neye
susturdum?» diye kendimi pay-layasım geliyor.
Bir kadeh sek viski yuvarladım, bir daha, bir daha... Bir bir üstüne dört kadeh. Ne yapacağım?
Aklımı basıma toplamağa çalı-. Az sonra yeni bir ümit belirdi. Tac'a girdim. İstanbul'da abanisi
satarak epeyce para yapmıs bir Müslüman oğlu olan ıesepsiyon memurlarından Ahmed'i buldum:

— Bütün esyalarını da alıp götürdü mü?
Diye sordum. Kimden bahsettiğimi birden anlamadı.
— O, dedim, Prenses midir, Miss midir, Nil midir? İste o kadın! Uykuda mısın? Anlasana!
Gözlerim dönmüs, korkunç haldeyim, muhakkak. Sakin, cevap verdi:
— Hayır, efendim. Odayı terketti ama büyük bavullarını bıraktı. İcabederse telgrafla adres bildirecek; biz de oraya gönde.
receğiz.
— Hesabı?
Yine anlamıyor bu adam... Yüzüme bakıyor!
— Senden hesabını kapattı ;mı diye soruyorum? İngilizceyi
unuttun mu?
— Kapatmasından tabiî ne olabilir, efendim? Dağıttığı bahsis
hesabından fazla tuttu.
Yüzüğünü satmıs, galiba... Çok kaba muamele ettiğimin birden
bire farkına vararak:
— Affedersin dostum, diye özür diledim, bugün bir aksiliğim var. Senin Türkçe bildiğini unutan
benim. Sersemlik bende!
Bunları Türkçe söylüyorum ve basımı kulağına uzatarak tekrar soruyorum:
— Giderken parmağında iri taslı bir yüzük dikkatine çarptı
mı?
— Prenses zaıif ve sade giyinmisti; üzerinde mücevher yoktu. Ellerini bilhassa unutamadım. Ayakta durarak bir mektup yazarken uzaktan bakıyordum.
Yine ümit: Bana yazmıs olmasın?
— Kimeydi o mektup?
Cevabını geciktiriyor, yine kızacağım, galiba...

— Dostunuz Nevab Hazretlerine bırakılmak üzere yazdılar. Neler olmus, yirmi dört saatten beri!
Neler de neler! Seyahat
kararı, Nevab'la tanısıp mektuplasma, muhakkak daha bilmediği^1 bir sürü sey! Nevab'a mektup
yazıyor; bana selâm dahi yok. S1'
sırnla yürüyorum; otelin altındaki sıra mağazalardan geçiyorum. Kuyumcuya girdim. Onlar da
beni sayar.
— Dün öğleden sonra veya bu sabah size tek taslı pırlanta bir yüzük satmak isteyen oldu mu?
Dükkânın losluğu yüzümü soğuk suya batırılmıs bir tülbent gibi serinletti. Zaten içerde bir gül
sirkeci rayihası duyuluyor. Yarı eczane ve atesli hastalık korkusu...
— Hayır. Bir nisandan baska bir sey almadık. .— Ne nisanı?
— Bir Türk nisanı... Sultan Abdülhamid zamanının nisanlarından.
— Göreyim.
— Buyurunuz.
Kırmızı deri kaplı bir muhafaza üstünde yer yer yaldızları dökülmüs veya kararmıs bir Osmanlı
arması... Muhafazanın kanca mıdır, kopça mıdır, neyse, o ıvırzıvırını açmağa çalısırken takılan
tırnak bir teneke sesi çıkardı; billur gibi titreyen, fakat asaletsiz bir tınlama!
Visne çürüğü kadife üzerinde mücevherli mineli nisan, olan biten islere kayıtsız yatıyor. Mücevherler ve murassa nisanlar bana bu hissi verirler; Kayıtsızlık! Göğüse takılı iken, vitrinde
ve kasada dururken, satılırken daima kayıtsızdırlar. Duygusu körlesmis parlak odalıklara benzerler. Sahibine ısınmayan, etrafına aldırıs etmeyen, yalnız kendi güzelliğine meftun, onunla
mağrur, hodbin, tas yürekli seyler!
Tetkik ediyorum: Nisan ortasındaki altın plâk üzerine Abdül-hamid'in Tuğrası naksedilmis; altında beyaz mineden bir defne dalı. Ucundaki kordon bağı yeri de yine beyaz mine. Her tarafına
küçük küçük elmaslar kakılmıs. Sıkır sıkır!
Nilgün'ün babasından kalmıs olacak. Nil gerçekten Sultan! Bu nisan Hanedan-ı âl-i Osman nisanıdır; hanedandan ve hükümdarlardan baskasına verilmez. Evet, Nilgün'ün aile yadigârıdır.
Zira "Kim sattı?» sualime karsı kuyumcu:

— Orta yaslı, kibar tavırlı, yakısıklı bir kadın. Bozuk bir
Fransızca konusuyordu.
Cevabını vermisti. Muhakkak Dilbeste'dir. Heyecanla, bir solukta sordum:
— Kaça aldınız?
— Tarihî kıymetini göz önünde bulundurarak 1400 rupleye
verdik.
— Ayni fiyatla bana devrediniz!
Neden böyle söyledim? Kendim de sastım ve söylediğime pisman oldum. Kuyumcu patronunun,
patron benim yüzüme bakıyor.
— Bu kadar değmez ama bir hatıra olarak alacağım, memleketimin hatırası...

— Sey, efendim, üstündeki Sultan Abdülhamid Tuğrası sayesinde çok alıcı çıkar. Nevab'lardan,
Müslüman zenginlerden, hattâ
ecnebilerden...
Vazgeçsem ya... Hayır, ısrar ediyorum:
— Veriniz. Size baska müsteriler bulurum, kâr ettiririm. Komisyonumu vermeleri sartiyle bunlar
yaptığım islerdendir.
Memnun görünmeyerek, daha doğrusu baslarına bir mesele çıkarmaktan çekinerek razı oldular.
Derhal bir çek imzaladım; kutuyu aldım.
Bankadaki param bu 1400 rupyeyi, yani 100 İngiliz lirasını
tediyeye müsait değildi. M
Hayatıma o gibi hâdiseler çok karısmıstır. Aylarca çalısarak teminine muvaffak olduğum iyi vaziyetimi böyle pek de zarurî sayılmayacak bir sey için berbat ettiğimin haddi hesabı mı vardır?
Ya, birdenbire, âdeta durup dururken suuruma hâkim olup her emrine rameden seytana uyarak
yaptıklarım? Çektiklerim? Fransızların «Coup de tete» dedikleri o mecnunluklar?
Bir defa racalardan birinin refakatinde tahtıravana binmis>

lay_ı vâlâ ile bir gezintiye çıkmıstık. Sanskritçede «Çankada» denilen ve çöl mânasına gelen ağaçlar, otlar, sarmasıklar sahrası! Mey-sur bölgesinde, Madras üstündeyiz; Çengelistan içinde!
Ne oldu, bilemiyorum, racanın münasebetsiz, sımarık hareketlerine kafam kızdı. Bir terbiyesizlesmisti ki...
— Asaletlûm, dedim, sizin ruhunuzda bir «filban» ruhu yasıyor!
Dedim ama bittim. Kendisine fil sürücüsü ruhlu dememe karsı
ne yapacaktı? Sunu yaptı:
— Efendiyi indiriniz; bizden ayrılmak arzu buyurdular!
Emir, muhafızına verilmisti. Çengelistan içinde tek basına bırakılan bir adam, bir yabancı. Hemen hemen bir idam hükmü... Söylemistim a, inadım tuttu mu hiçe saymaktan çekinmem.
İtiraz etmedim; sükûnetle yere ayağımı bastım, racayı müstehzi bile görünmeyerek selâmladım.
Ben gerisin geri, hiddetin tesiriyle fütursuz dönerken alay, olanca heybetİ5'le yoluna devam ediyordu. Fillerin ayakları altında çatırdayan dal seslerini uzun müddet duydum. Sonra, iste, filimlerden bildiğiniz o, sessizliği korkunç gizli mahser! Hayvanlar âleminin katliâm labirenti!
Bereket racanın, galiba cesaretimi beğenerek, yahut İngiliz otoritesinden çekinerek kafileden ayırıp yolladığı adamlar, beni beraberlerinde getirdikleri file bindirdiler. İlk kasabaya ulastırdılar.
Bu genç Raca evlendiği bir Avrupalı kadını zehirlediği sayia-sıyle zaten mimli idi.
Hindistan'ın yakın tarihinde bir mihracenin tahtından atılmasına sebep olan bir vak'a vardır: İndor Mihracesi rakkase Mümtaz Begüm'e tutulmus ve aynı kadını seven Balwola'yi Bombay'ın
(Hanging Garden - Asılmıs Bahçe) köprüsünden geçerken öldürtmüstü. Mihraceler hakkında dâva açılamaz. Fakat Mümtaz'ın anası hem zengin, hem inatçı bir kadındı; Kral naibine, Londra'ya basvurdu. Nihayet katiller asıldı ve mihrace de azledildi. Kolombo'ya «ğmdı.
Simdi Nil'in gitmekte olduğu Seylan adasına...

Benim Bungalov'um da o Hanging Garden'in bulunduğu Ma-

labar Hill semtinde, deniz kenarındadır; zenginler semti. Ağa Han'ın köskü de buradadır; zengin
Müslümanlar, Parsiler, Hintliler ve İngilizler de burada otururlar. Otomobille Tac oteline yedi dakikalık bir yer...
Eskiden Cuhu'da otururdum; plaj civarında. Uzak buldum. Cuhu, Bombay eğlence yerlerinde içip içip kafaları tütsüleyen insanların gece yarısından sonra gittikleri bir nevi Florya ve Büyükdere'dir.
Nilgün gidiyor... buram buram tarçın kokan adaya! Bana iki defaki seyahatimde memleketimin
tavukgöğsünü ve sıcak salebini düsündüren Kandi adasına. Taze tarçının nasıl, bambaska, uçucu,
eterli, ferahlık ve hafiflik veren, aynı zamanda cinsî zevke hitap eden bir rayihası olabileceğini
Seylan'a gitmeyenler bilemezler. Onu buraya götürmeyi ben kuruyordum; Kabil dönüsü elime
geçecek parayı bu seyahate ayıracaktım. Hattâ hiç bir zaman yapmadığım tasarruflara, cimriliklere katlanarak paramı çoğaltacaktım.
Olamadı; Nil gitti. Tekrar gelecek mi? Süpheli.
Nisan muhafazasını sımsıkı yakalamıs, evime dönüyorum. Kafamın için hem dolu, hem bos; anlatılmaz haldeyim. Dolu... Fakat bosluğunu duyuyorum; bos... lâkin ağırlığı altındayım.
Evet, neler olmus dünden beri? Nevab'ı nasıl tanımıs? Bir gecede seyahate nasıl karar vermis?
Yoksa beraberce sehri gezerken hepsini çoktan mı tasarlamıstı? Asıl gücüme giden bana isi sezdirmemesi ve iki kelimelik bir veda mektubu bırakmaması! Telefon mu edemezdi? Nisanı neden delâletime lüzum görmeden satıverdi? Benden çekiniyor, kaçınıyor, kaçıyor mu? Niçin?
Bir türlü mâna veremiyorum. Hangisine yetisebilirim? «Ni-çin»ler o kadar çok ki! Sıcağa aldırmadan yürüyorum, yürüyorum-
Eve girisimden «boy» korktu.
— Sizi telefonla Tac'dan aradılar. Diyordu, anlamıyordum.
— ...Bir telsiziniz varmıs. " ;

Telsiz mi? Daha evvel haber veremez misin? Dilini mi
yuttun?
y
Otelini numarasını çevirdim; ne zormus büroyu bulmak. Kızlara da çıkısıyorum. Nihayet cevabı
aldım:
.__ Evet, bir telsiziniz var.
__ Açınız! Hemen okuyunuz!
Okuyorlar; hay kırıyorum:
__ Tekrar ediniz! Tekrar ediniz!
Tekrar edilecek neyi var? Üç kelime: «Siz olmadıkça_tatsız.»
— İmza? İmzayı okusanıza! __ Okuduk ya, efendim: Nil.
— Nereden çekilmis?

Bunu pek iyi bildiğim halde yine soruyorum. Nil bu? Baska bir vapurda olabilir. Hayır, tamam...
Hiro-Maru'dan.
Boy'un kafasını iki elimle tuttum, sarstım: sevinçten! Ona dedim ki:
— Ben olmadıkça tatsız! Anladın ya: Beni arıyor!
Anlamıyor ama anlamamasından hoslanıyorum. Ne çok mânalara geliyor o üç kelime? Simdi Nilgün'le aramda hava dalgaları isliyor. İki saattir, bozuk, suskun bir radyo basında gibiydim.
Bütün yollar açık; bütün istasyonlarda müzik var; bütün dünya neseli artık! Dün, otomobilden
ineceği sırada elimi oksamasmdaki sefkati, muhabbeti ne mükemmel sezmistim! Erkeğin elini o
sekilde oksayan kadın seven kadındır. Sevmeyen bu arzuyu^duymaz; bilâkis tiksinir. Birine elini
sürmek ihtiyacını duydu mu kadın? Sizindir! İster masuka, ister dost, ister kardes, her halde sizin
göğsünüze basını koymaktan hazzedecek bir sevgilidir.
Sevgili Nil... yavrum, kızım, askım. İncim. Muhafazayı açıp Boy'a içindekini gösteriyorum:
— Bak, Sultan Abdülhamiid Han'ın hanedan azasına verdiği nisan! O büyük Padisahın... Hakikî
son halifenin! Hani Müslümanların camilerde okunan hutbelerde ismi geçtikçe ömrüne dua ettikleı'i
ulu hakanın! Tuğrası su iste: Elgazi Abdülhamid Han-ı sanî bjn Abdülmecid Han!

Birden farkına vardım: Boy'a Türkçe söylüyorum. Simdi <je anlıyor görünerek dinliyor, zavallı...
— Al, bu senin!
Ona tabiîdir ki nisanı vermiyorum; pantolonumun cebinde ne varsa masanın üstüne dökmüs, paraları isaret ediyorum: «Pese»'ler «âne»'ler; asağı yukarı 13 rupye, yani bir İngiliz lirası... sevinsin
çocuk!
Benim boy, en makbul boylar gibi Hindistan'ın Portekiz böl.
gesinden, Goyalı bir Katolik'tir; İngilizce bilir.
Nil'e cevap vermeli miyim?
Verip vermemek hjususunda hienüz karar almamıs olmakta beraber on kadar müsvette karaladım; kimini yırtıp, kimini burus. turarak sepete attım. Çoğu yersiz sözler: «Mesut ettiniz,
nisan kutusu bende», «Tesekkürler, dönüsünüzü bekliyorum», «Siz olma-| dıkça yasayamıyorum», «En samimi temennilerimle...»
Sonunda sunu makine ile yazdım: «Ömrüm oldukça emrinh
deyim.»
Boy, Tac oteli altındaki posta merkezine kostu; kostu denilemez, uçtu. Aynı zamanda telsizin kâğıdını da alıp getirecekti.
Buna Nil'in eli sürülmemisti ama enginden gelen sevgisi, için de yazılıydı. Benimkini alınca ne
diyecek acaba? «Çıldırttım!» nu| yoksa «Zavallı» mı? Ne derse desin... beni yine düsünecek ya!
Düsünüldüğümü, düsünüleceğimi düsünmenin keyfini çıkan rak odama kapanmıs, telsiz denilen

icada secde halindeyim.
Nikbinliğim aksama kadar heyecan seklinde devam etti. Faj kat iki milyonluk sehir, lâmbaları yanmağa baslarken her büyûi sehir gibi bir kısım mahalleri susup bir kısım uğultusunu arttırmıs
beni bir durgunluk kapladı. /
— Nilgün dönmez!
Bu kanaati veren, zihnime hançer keskinliğiyle saplanan faraziye idi: Conte Verdi'deki Endonezyalı genç prens, onu m leketine davet etmisti! Nil, Seylan'da durmayacak, aynı vapur*
Batavia'ya gidecekti! Bu kumpas, her zaman olduğu gibi bend6! gizli kurulmustu! Peki ama Bombay'a neden indi? Neden olaca*|

Hindistan hakkında bir fikir hasıl etmek için! Tesir hos olmayınca lk hareket eden ve kendisine
belki de azamî kolaylık gösteren Yus-. en Kaishen acentasınm teklifini cana minnet bildi; sevimli
maymununun yanma kosuyor!
Peki ama esyasının hepsini ne sebeple götürmedi ve niçin bizim Nevaba mektup bıraktı? Bunlar
dönüsünü ümitlendiren alâmetlerdir. Su var ki Nilgün gibi çok ruh değistiren ve her değisiminde
bir evvelkini hiç yasamamısa dönen kadınla alâmetler ve ihtimaller üzerine ümit kurulamaz.
Artık tevekkül halindeyim. Önce nikbinlik, sonra bedbinlik ve simdi de hayatımda daima olduğu
gibi kadere rıza!
Nil bir varmıs, bir yokmus. Telâsım ve hırsım mantıksızdı. Ne çare, ben o bardağa benziyorum
ki musluğu çok açılan bir çesmeye uzatılmısçasına hiç bir zaman ölçüsüne göre dolduğunu göremezsiniz. Suyun çoğu akar, gider; içinde kalan daima yarıdan asağıdır.
Ama delicesine, tasa kabara, sakır sakır, israflı akıs ne kadar keyiflidir!
Size sunu söylemeği unutmustum: Kuyumcu nisan bedeli olan yüz rupyeyi almak için bankaya
gittiği zaman eli bos dönmeyecektir. Zira bizim ticarethanenin evime yolladığı harcırahı sıcağı
sıcağına hesabıma geçirtmistim. Fakat seyahate pek cüz'i bir para ile çıkmak zorunda kalıyordum.
Yarı yola kadar ya götürür, ya götürmez...
Mazbut, intizamperver adamların böyle bir hâdise karsısında akılları basından gider; gözlerine
uyku girmez; benim katago-uye, benim gibilere ise vız gelir. Biz paraya hem çok ehemmiyet ;
eren, hem de onu hiçe sayan adamlarız.
— Para!
°iye yapmayacağımız kalmaz; sonra da o parayı, her sabah •Snı miktarını bas yastığımız altında
bulacakmıscasma harcayıve-ırız- Harcamak mı? Hayır, birine ihsan ediveririz. Meteliksiz ka-

lacağımızı bildiğimiz halde jest yapmak bayıldığımız istir. He]e ise izzeti nefis meselesini de

karıstırırsak!
İzzeti nefsini en çok kıranlar, çok defa onun serefini de fazla koruyan, hattâ yükselten insanlardır. Hem ne pahasına! Bu tip]e> re daha ziyade bizler arasında rastlanır. Kusur surasındadır jjj is, izzeti nefis meselesi yapılmağa ekseriya değmez.
Meselâ bir defa, Sanghay'da iken o yüzden basıma geleni hie
unutamam:
Bir kumarhanede poker oynuyorduk. Kaybettim, kazandım-yine zarara düstüm; tekrar kendimi
toparladım. Kaprisli bir sans —Nil gibi— bir teveccüh ediyor, bir kaçıyordu. Nihayet iyi vaziyet.
te iken karsımdaki Brezilyalı esmer güzeli bir kadın rölans etti Ben sürrölans yaptım. Yine artırdı.
Bir lâhza sasaladım ve akabinde:
— Rest!
Dedim. O kare bulmus; ben bir kenti bozarak iki kâğıt almak sartıyle flos ruayal yapmıstım; bir
servet kazanıyordum. Fakat kara gözlü koket itirazımsı bir hal takındı:
— Geç gördünüz!
Diyor, yüzüme bir hilekâr veya gangster imisim gibi iğrenirce-sine bakıyordu. Tepem attı. Fisleri
—benimki de dahil— topladım. bir küme yaptım; sonra kumarhane müdürünü çağırdım, yığını
isaretle dedim ki : .
— Pour le personnel!
Hepsini müstahdemlere ve hademeye bırakıyordum. Hayret ve hayranlıkla açılmıs gözler karsısında kalkıp yürüdüm.
Ertesi sabah, bavullarını otele bırakarak kaçan ve haftalardı: bir Rus barının siymis köpek kokan
mutfağında mayonez çanağm1 karıstıran serseri bendim.
Asıl tuhaflığa bakınız ki, otelden sıvısmısım, disi kahveci güzeli milyoner pesimden yelyepererek yelken kürek oraya geln* Jestim ve yesil gözlerim için, her halde!
Simdi tahlil ediyorum da güzel kadının bana kayıtsız durc sundan o çılgınlığa tutulduğum neticesine varıyorum. Kadın >'

fjndan sevilmeğe alısmıs erkek, erkeğe düskün olan kadının ka-tsizlığına tahammül edemez; bunu sonun baslangıcı sayar. Otelde bulustuğum Nevab bana dedi ki: _-- Kuzeye gidiyor mussunuz...
__Evet. Kim söyledi?
Aldığım cevap karsısında durakladım. Siz de inanmazsınız ve ^asırtmak için uydurduğuma hükmedersiniz. Hikâyem o kadar uy--durulmusa benzemek istidadını göstermeğe basladı ki!
Nevab'ın cevabı su idi:
— Miss Osman söyledi... Dün gece.
— ...Ama ben kendisine haber vermemistim; veremezdim, zira seyahatim ikindi üstü kararlasmıstı. Sultanı öğleden sonra hiç «örmedim; telefonla konusmadığım gibi mektup da yazmadım. Aca-ip sey!
— Belki de acaip bir ciheti yoktur. Gizli bir yolculuk değil a... biri söylemistir.
•— Öyle olmalı...
Dedim ama ısrar etmemek için! Bu seyahati pek te açığa vurulacak basit meselelerden saymam.
İngiliz müessesesi, bana Japon acentasinm gizlice çalıstığı bazı isleri akamete uğratmak

vazifesini vermisti.
— Bana büyük bir zattan name getirmislerdi. O münasebetle tanıstık; buraya tekrar dönerlerse
mevkilerinin icabettirdiği tazimde tabiî kusur etmeyeceğim. Zaten Seylân'ı ziyaretleri münasebetiyle de tertibat aldım.
Hem konusuyor, hem —sofrada bulunduğumuzdan— bir nevi Aharlı biberli, içirie Curry doldurulmus muska börekleri, «sa-Wusa»lar atıstırıyorduk. Kuvveti içkiye vermekten baska çare
yok! •"l'e kim haber vermis gideceğimi? Beni o derece yakından mı ta-kıP ediyor? Hangi sebeple? Neveb'a bir mektup getirmis te ben-en niye gizli tutmus? Halbuki bizi bir arada görmüstü. Nedir bu Uer? Hayatımın hiç bir devrinde kendime bu kadar sual sordu-^U) sormus
olsam dahi cevaplarını bulamadığımı hatırlamıyorum. ~~ Miss'in döneceği tarih malûm değil mi?
116
— O da bilmiyor. Pasaportu bütün İngiliz müstemlekelerine
sâmil.
Nevab'm Nilgün'den pek hürmetle bahsetmesine memnunum,
Bir yandan çektirdikleriyle kahroluyorum, bir yandan haysiyetin;
korumus görmekten sevinç duyuyorum. Düpedüz âsıklık, bu! Çek,
tirmediğimi bırakmadığım kadınların âhma uğradım... cezası! Ertesi günü saat 10'da hareket edeceğime rağmen pek geç
yediye doğru eve döndüm, hiç uyuyamadım. Nil'i düsündüğüm için mi? Hayır: Kendimi oyuna
verdiğimden dolayı! Harcırahımdan kalan para da bu suretle gitti. Bereket Pesaver'e kadar biletimi bir gün evvel almıs, cebime koymustum. Trene Boy'dan geri aldı-ğım 13 rupyemle bindim. Nisan yanımda idi; Simalde Müslümanlık kesiftir: muhtaç kalırsam bir kaç misline satarım; elimi öpen
alır.
Bu sefer Bombay'dan ayrılısım eskilerine benzemedi. Nil orada
bulunmamakla beraber varmısçasma içimden bir sey koptuğunu duyuyorum. Ömrü müddetince,
doğduğu yerden baska dünyanın tek kösesini benimsememis bir adamı nasıl etmisti de bir sehre
bağlamıstı? Yalnız üç gün kaldığı sehre! Bombay'ı benim sevgili sehrim yapmıs, ayağını basması
bana kâfi gelmisti.
Tren penceresinden uzanan basım —görmüyorum ama biliyorum— sevgilisini bırakıp gidenlerin
hüznünü tasıyor. Boy bile1
farketti, galiba... İçinden:
— Sahab, eski efendime benzemiyor; Avrupa'dan seytan çarp
mıs halde döndü!
Demistir. Doğru: Büyülenmisim ben...
Size daha evvel sunu anlatmam lâzımdı: Dün sabahleyin ki marhaneden çıktığım sırada daha üç
saat vaktim olduğunu h' saplayarak Mohammed Ali Road tarafındaki Müslüman misafiri* nelerinden birine uğramıstım.
O misafirhanelerden bir kısmı bu semttedir. Yolcuya bos 0(!" verilir; esyasını ve yatağını kendisi

getirmekle mükelleftir. ^
İN11AİUJN -*¦-*»*¦ * 117
bir bedelle haftalarca kalırsınız. Bilhassa hac mevsimi misafirhaneler tıklım tıklım dolar. Hilkat Pasa ile Zekeriya Bey de orada otururlar; bir odada •İtelerini yere sermis, sonsuz bir bekleyis halinde!
Kimlerdir bunlar? Kendi rivayetlerince Hilkat Pasa Sultan Vahidettin'in Basmuhasibi, Zekeriye
Bey de Padisah'm kayınbiraderidir. Yalan! Hindistan'a gelen gelen kâselisler hep böyle unvanlar
takınırlar. Su var ki, ikisi de —ne pasa, ne kayınbirader— alelade eshastan olmalarına rağmen
sarayı, hanedanı ve mensuplarını epeyce tanıyorlar. Her halde alâkaları yok değil. Hademe haseme kabilinden hizmetinde bulunmus olacaklar.
Hilkat, remil döker, zaiçe çıkarır, okur üfler, Türkiye'de Padisahlığın yakında tekrar kurulacağını
gaipten haber verir. Zeke-riya, diplomatlık tasladığından Avrupa hükümetlerinin, basta İngilizler,
Hilâfeti yeniden, nasıl Âl-i Osman'a vereceklerini ispata çalısır. Kara cahil ve ölesiye mürteci bunaklardır. Misafirhaneye gelen Müslüman Hintlilerden para sızdırarak kûk-i lâyemut yasarlar.
Sabah namazını kaçırmadıkları için uyanmıslardı. Ar;a sıra yaptığım gibi kilimin altına üç âne sokusturdum; görmemezlikten geldiler ama sevinçten yüreklerinin hopladığmı biliyorum.
Bu imparatorluk döküntülerini niçin ziyarete gitmistim? Belki sizin de tahmin ettiğiniz gibi Nilgün'ü konusmak için!
Kısa bir hos besten ve kafalarına uygun tâvizlerden sonra dedim ki:
— Pasam, hanedan âzasından bir Sehzade Rükneddin Efendi \ var mıydı? i
— Olmaz olur mu— Sarayı Arnavutköyü ile Kuruçesme ara-C I s'nda idi; genç yasta vefat etti;
etmeseydi bugüne bugün dördün- (\ | cu veliahdımızdı. Cenabı Hak mekânını Cennet etsin. Tavuskusu ',
Ve Papağan meraklısıydı; onun bahçesindeki beyaz tüylü, sorguçlu ; tavusların Hindistan'da bile
esi yok!
— Çoluk çocuğu ne oldular?
Remil dökercesine önüne dikkatle bakarak ve acaip bir vecid
118
hali alarak kınalı sakalını sıvazlaya sıvazlaya düsünüyor. Söze burnunu çekerek Zekeriya Bey karıstı; burun çekmeden konusa
mazdı:
— Oğlu Sehzade... vallahi adı dilimin ucuna geliyor ama bu. lamıyorum, evvelki sene İtalya'da
rahmeti rahmana kavustu. Mü. barek nâsmı Sam'a getirip Sultan Selim camii haziresine defnet.
tiler. Bir de kerimesi olacak...
Pasa tasdik makamında basını sallayarak:
— Vardır; hattâ simdi aklıma geldi, Civanbghtın irtihalini müteakip dünyaya gelmisti. Vahidettin Han'ın «Delismen Sultan» diye sevip oksadığını gözlerimle görmüstüm. Bes, altı yaslarında idi; bugün hesabıma göre yirmi biri, yirmi ikisinde olacak.
Doğru. İkisinin de söyledikleri hakikate uyuyor. Nilgün'ün hasebi, nesebi hakkında süphelenmemden utanıyorum. İçimden:

— Benim güzel Nil'im! Delismen Sultanım!
Diye söylenerek misafirhaneden çıktım. Cebimdeki sigara paketine usulcacık son üç anemi de
koyup yere bırakmağı unutmayarak...
Pesaver, Afgan hududunda merkez istasyonlardan en mühimi Burayı bulmak için ne kadar yol
alacağım! Bütün merkezî Hindistan'a, Racputan'a, Pencap, Kesmir'le Kâfiristan arasına sokulacağım. Kaç gün, kaç gece!
Ya sonrası? Otomobilin bir saniye sarsılıp zıplamadan geçemediği, ıssız, korkunç yol? Berbat...
benim halim berbatlastı. Seyahat mihnetinden dolayı mı? Ne münasebet: Yayan bile gitsem aldırmam, yolculuk gönül üzüntüsünü dindirir, derler; köhne lâf... Arttırıyor' iste!
İki kisilik vagonda tek basımayım. Benim Boy, masamın üstündeki henüz göz atmadığım gazete
ve mecmuaları bavulum^ birine koymus. Garda aldıklarım da var. Aklıma bir sey geldi; k tarihli
Times of İndia'nın cemiyet hayatı ve gelen gidenler sütununu karıstırıyorum. Bu gazete Hindistan'ın en fazla tirajı ^
 vasıtalarındandır; son tekniğe uygun
olarak kurulmus matsı
foütün öbür gazetelere tas çıkarır. Buldum: Birinde ondan bah-diliy°r: Conte Verdi'den çıkıp Tac oteline misafir olanların banda ve Japon vapuriyle gidenler arasında ismi yazılı:
' Miss Nil Osman
Kaptan Garjoulo, Nilgün'de bir Prenses pasaportu olduğunu söylemisti. Peki, niçin artık kısaca
Miss Osman?
İkinci bir pasaport da mı tasıyor? Yoksa gazeteler acentenin verdiği ismi mi kaydetmisler? Peki
ama bana ne oluyor? Onunla bu derece uğrasmamı icap ettirecek sebep yok; ne nikâhlandığım, ne
de sevistiğim bir kız. Ne evlenmem ihtimal dahilinde, ne de beraberce yasamaklığım... tekrar
göreceğim bile süpheli.
Fakat kafama da, kalbime de dinletemiyorum, anlatamıyorum ki! Oturamıyorum, yatamıyorum,
uyuyamıyorum ki! İkide bir kapıya saldıracak, dısarıya atlayacak gibi dolasıyorum, sarkıyorum,
tekrar dönüyorum; hep ayaktayım. Termos sisesine doldurulmus White Lebel çoktan tükendi.
Simdi Gardenal hapları yutuyorum. Azıcık sakinleseyim, azıcık uyku kestirebileyim diye!
Neden sonra kendimden geçmisim.
İne bine tâ Pesaver'e kadar —sırasıyle bir teheyyüç, bir çökkünlük— harap oldum. Yüzümün sarılığını aynaya bakmadan hissediyorum; sırtımdaki ürpermelerle sakaklarımda, bildiklerimden
kuvvetli artan nabızlar da baska... bunlara parmağımı basıyorum. Vagon tekerlekleri sanki iki
hecede:
— Nil - gün! Nil - gün!
Sesi çıkararak dönüyor, dönüyorlar.

Pesaver, Müslüman yatağıdır. Kuru yemis ticareti yapan be- tenli, iri yarı, dağ adamı bu zengin
Müslümanlar, Hindistan'- öbür dindaslarına karakter itibariyle da benzemezler.
I
120 *
İki geçis sırası davet ve ziyaretlerinde bulunmustum; yemeli leri az biberliydi; üzerine kızarmıs
etler konulmus safranlı pilâv., lan da nefisti. Yayla koyununun etindeki tadı cenuptan gelenler iyi
sezerler. Sıcak iklim hayvanı âdeta yenir yutulur sey değil. Hele tarçın kokulu güzel Seylân'da
eğer Avustralya, buz sarnıçlarıylç et yollamasa, yerli hayvanın lokmasını yutamazsmız.
Nil artık Seylân'a varmıstır.
Colomba'daki «G. O. H.» otelini görüyorum; hem de bizim «vakti kerahat» dediğimiz «settle down time» saatinde... otelin müdürü İtalyan Sosa'yı bile! Nil'i, göz ucuyla tetkik ediyor ve mu.
hakkak beğeniyor. Bellerine daracık, gergin beyaz pestemallar sarmıs, beyaz gömlekli ve siyah
kısa ceketli boyları da görmekte, yim. Nil'e hayranlıkla bakıyorlar.
Belki de Colomba civarında, suyu doğrudan doğruya denizden giren yüzme havuzuyla meshur
Gollias oteline inmistir. Belki vapurda kalıyor. Colomba'nm bütün zengin çapkınları için limanda
demir atan vapura gitmek ve yolculardan güzel Avrupalı kadınları seyretme âdettir. O milyoner
Müslüman kuyumcular, büyük bakkaliye mağazaları sahibi Rumlar, İngilizler, hattâ müflis maceracılar bu kadını görünmeyen, görünse de çirkin olan memlekette vapur beklerler.
Nil orada olduğundan dolayı, tren yolculuğunu hep Seylân'ı düsünerek, gözümde canlandırarak
tamamlamıstım. Jules'i unutmadım: Colombo'da tahta kaplı duvarları, tahta iskemle ve masalarıyle
bir Fransız «auberge»'i, bir han lokantasını kuran ihtiyar ve sağır Marsilya'lı!
Ah! Orta ve Uzak Doğu! Kaç milyon Avrupalı'yı refah içinde yasatıyor, kaç milyonunu da süründürüyor ve birbirine tamanıiyle zıd ne maceralara sahne oluyor! Her yerde refaha kavusmus, ya' hut sefalete düsmüs insanlar vardır. Lâkin bu ülkelerde refah ne derece bastan
taskın olursa sefalet de o kadar derin, akla sığma2 korkunçluktadır. Sıcak, sefaleti kokutuyor ve
soğuktan fazla çir' kinlestiriyor.
Hele tabiatın misilsiz zenginliği, saha kalkmıs hasmet ve sal'
öl JNİLUUN 121
atı karsısında para denilen sihirli yaprak veya çekirdeğin yoksunu çekmek, kıtlığına uğramak ne
acı! O yerler ki tutulan topak bir lâhzada altın, avuçlanan çakıl bir ânda zümrüt olabiliyor, fciniz
rastgitmek sartıyle... Kısmet! Gitmezse kimbilir kimin —Budist veya Brahman mı, Protestan rahibi yahut Katolik papazı mı, Zerdüsti veya putperest, yahut da Müslüman mı?— yabancı dinden bir adamın ne yapacağını kestiremeyerek tiksinti ile baktığı bir lâse... sansı yardım etmeyen maceracının sonu!

Size bu gibi sözler belki de yabancı edebiyat nevinden gelir. Kösenizde oturduğunuz yahut maas
ve iradınızla dört bası mamur, dönünce kösk, konak, itibar yerinde seyahatlere çıktığınız için...
Bana sorunuz! Aldırıs etmez görünmekle beraber hakikaten en korktuğum akıbet su: dünyanın
en ucu bucağı bulunmaz, en çok girintili çıkıntılı ve en fazla din, ırk, anlayıs farkı gösteren, medeniyetle vahsetin paylastığı bir kıtasında memleketime kavu-sanıadan meçhul sekilde hiç
olmaktır.
— Bir yerde, Çin'de mi, Hint'de mi, Hint adalarında mı, Avustralya veya Yeni Zelanda'da mı, vallahi nerede bilmiyoruz, ölmüs!
Simdi bir de Nilgün'e kavusamadan gidivermekten ürkmekte-yim. Pesaver garında kararsız duruyorum. Yemeğe, ihtiyacım var. Dünden beri ikisine de perhizim. Belki de beni deminki acı
düsüncelere sevkeden aç, içkisiz kalısımdır. Zengin kıyafetli bir yoksulum su anda! Cebimde iki
âne ile Avrupa'lı otel ve lokantasında karın doyuramam; olsa olsa üzerlerinde Arap harfleriyle ve
iki gözlü «ha»'siyle «Hotel» yazılı bir yerli kahvesinde çay içer, pide yerim. Bunların çoğunda Mustafa Kemal Pasa'nm resmi asılıdır.
Ötesi kolay: Otomobil beni Kabil'e götürünce ahbapların kasası emrime açıktır. Bombay'dan para tedarik etmeden yola çıkı-Sını yanlıs oldu ama ben öyleyim; daima ihtiyatsız hareket eder;
üzüntü çekmekten anlatamayacağım bir haz duyarım. Tesadüfler ve sürprizlerle yasayan bir adamdan ne beklenir? Daima bir -sey °lacağı hissi içimden çıkmaz ki!
Nitekim öyle oldu: Biri omuzuma dokunuyor; döndüm. Çenesinde bir tutam çelebi sakalı, değirmi yüzlü, iri gözlü, pehlivan

yapılı, acaip giyinmis bir adam; yakası kürklü bir avcı ceketi sır, tında, savaklı bir Çerkes kamçısı elinde, beyaz kuzudan kalpak basında! En garip ciheti çizmeli olusu. Hem de bildiğimiz
eski usuj rugan çizmeler! Hava buralarda serin, ayrıca mevsim icabı serin. lenıisse de yine de su
kılığa lüzum göstermez.
Tanımamak kabil mi? Karsımdaki adam Hindistan'ı karıs karıs dolasan, bir aralık kaybolup, yine
turnesine baslayan Tevfifc Efendi... Sehzade Tevfik Efendi. Avrupa'lı hanedan âzası bütün bu ülkelerde, Himalaya ve Tibet'lerde tetkik seyahati yaparak ilmj maksatlarla gezer, eserler vücude
getirirken bizim bedbaht gene cerre çıkmaktadır. Bunun mesuliyetini yalnız onun iri ve adaleli
olmakla beraber manen kof omuzlarına mı yükleteceğiz?
Bir klinikte tedaviye ihtiyacı var; bası bos bırakılmıs.
— Vay civanbahtım, dedim, burada mısınız?
— Yüklü dönüyorum. Sen ne tarafa?
— Afganistan'a.
Birbirimizden galiba pek farkımız yok; bana kendi miyarında bir insan nazariyle bakıyor. Ama
iyi cihetleri çoktur; derhal sordu:

— Vaziyetin nasıl?
— Kötü.
Onun «vaziyet» sözüyle anlattığı paradır. Keske vaziyeti iyi olsa da kendisinden dört yüz rupye
kadar alacağım olduğunu hatırlayıp birazını ödese... ama, ödemez; ziyafet çeker, bara götürür,
sampanya ikram eder, kızları çağırır su içinde yüz rupye harcar, eğleniriz. Borcunu vermez.
— Haydi gel, evvelâ bir yemek yiyelim; vaktin varsa... bizim tren ikindiye kalkacakmış.
Bir huyu da sudur: Otelinden çıktıktan sonra tren saatini garda, vapurunkini limanda öğrenir;
bekler; hep «takribi» hesapla dolasan bir dünya seyyahıdır. (Seksen Günde Devr-i Âlem)
romanındaki Phileas Fogg'un zıddı!
Yanında fesli bir zat duruyor; her yola çıkısta değistirmek kavga edip metelik koklatmadan
kovmak sartiyle nedimsiz b'r

e kımıldamaz. Bu defaki yarı zenci... eski mutasarrıflarımız-" nrnıs. Efendinin maiyetinde yiyip
içtikleri yanma kâr kalacak.
Bir İngiliz Lorduna benzeyen ben, bir Türkistan derebeyini ndıran Sehzade ve bir Afrika
Pasasını hatırlatan Zülkadir Efendi, otomobile atladık; lokantadan ziyade bar yapısı bir yere
gittik. Avrupa'lı kızların servis yaptığı, mekanik piyanosu durmadan isleyen acaip bir hane...
Patates tavası, lavanta ve pudra kokusunu bastırmaktan âciz!
Bir yiyoruz, bir içiyoruz ki... görülecek sey... Dillerimiz pel-teklesti.
— Sehzadem, diye basladım, hanedanı devletlerine mensup Nilgün isminde biri var mı?
Viyana usulü yapılmıs Snitael parçalarına tereyağı sürerek cevap veriyor:
.— Ne bileyim ben bunların hepsini! Yenileri de durmadan ürüyor.
— Hayır, dediğim o Nilgün yirmi iki yaslarında.
— Babası kimmis? Sehzade mi? Damat mı?
— Galiba Sehzade... Sehzade Rükneddin Efendi.
— Ha! Abdülmecid soyu...
Kendisi Abdülaziz torunudur; öteki koldan gelenlere antipa-tisini hiç saklamaz. Maamafih fazla
güvenmemelidir; birdenbire bir Osmanoğulluğu tutar, hepsini göklere çıkarır. Devam etti:
— Dur bakayım, öyle bir kızcağız hatırlıyorum. Sey, Zülkadir Efendi, senin aklına gelmiyor mu?
Hani tavuskuslarma meraklı Rükneddin Efendi merhumun kızı... nerede rastlamıstık ona? Çok
zaman geçti, bulamıyorum.
Hacı fısfıs düsünmek zahmetine bile katlanmıyor, yahut katlanacak halde değil, uyku bastırmıs.
Zaten Sehzadenin suali bir «tik»tir; bilsin bilmesin yanındaki gidis ağasına bir sey sorar, her seyi
sorar, sormadan iki cümle konusamaz.
Meraktan öyle bir hale gelmistim ki Zülkadir'i dürttüm. Karaciğer bozukluğundan akları
sarılasmıs gözlerini hasta kuslar gi-bı zorla açtı; bakındı, tekrar kaylulesine daldı.

— Ne dedindi, ismi ne?
— Nilgün
— Yahu, böyle bir isim biliyorum. Nilgûn mu, Nirân mı, j^
rende mi?

İsimlerin «i»'lerini, «a»'larmı çekerek ahenkle söylüyor; söy. lemiyor, okuyor. Yine Hacı Efendiden sordu:
— Niran değil miydi canım, su Beyrut'taki hasta Sultan?... Uykudan Arapça cevap:
— Naam ya hadretek: Neyyiran!
— Yok, yok, Nilgûn idi. Söylesene!
— Nilgûn! Naam! Yine bana döndü:
— Hatırladım: Nilgûn... Tekrar Afrika Pasasından sual:
— Asfuriye'de bulunmuyor muydu? Üç sene evvel? Gözler açılmadan tasdik; ama bu sefer Türkçe:
— Evet, Asfuriye'de, Efendimiz! Üç sene akdem!
Ben bittim. Yerimden kalktığımı, hemen çöktüğümü biliyorum ve hay kırıyor um:
— Asfuriye'de mi? Söyleyiniz? Asfuriye mi dediniz? Sehzade, masaya hizmet eden kızı süzüyor,
umurumda değil.
Niçin bu derece heyecanlandım? Neden hem dislerimi, hem peçetemi sıkıyorum? O kadar haklıyım ki... ilk defa helecanım, endisem kederim ciddî, fevkalâde ciddî bir sebebe dayanmaktadır. Feryat
etsem haklıyım.
Zira ismi geçen yer, Lübnan'da bir akıl hastanesidir.
Nilgün bir akıl hastası!
Akıl hastanesinde yatmıs, orada kalmıs ve —tamamiyle sife bulup bulmadığı meçhul— çıktıktan
sonra su seyahate baslamıs-Hareketleri muvazeneli bir dimağa delâlet etmediğine nazaran tam
iyilestiği çok süpheli. Hayır, henüz esintisi var. Baska türlü olsaydı kendisini daha normal vaziyette görmekliğim lâzım gelirdi. K^Ç
defa:
— Deli bu kız! Çılgının biri!

Diye —doğrudan doğruya hastalığına hükmetmemekle bera-
__münasebetsiz, mantıksız, sinirlendirici hallerinden dert yana
mıydım? Neydi o alt kamara sahnesi, İtalyan askeriyle ku-klasrnak, son parasını lüks kamaraya
harcamak, kâh bayağılık, kğh kibarlık taslamalar, kumarda kaybetme yalanı, İngilizceyi bilmez
görünmekte ısrar, isim değistirmeler, Bombay'a gelir gelmez tekrar denize açılmak? Suur karısıklığını meydana koyan bütün bu alâmetlerden, bu arazdan sonra onun hakkında nasıl «sifa
bulmus» diyebilirim?
— Zavallı Nil! Talihsiz Nil!
Cinnet, yarı perdelenmis sekilleriyle devam ediyor.
Sehzadeyi barda bırakmıs, sokağa fırlamıstım. Pesaver'de bir caddeden öbürüne dalarak kosarcasına dolasıyorum. Nil'in akıbeti karanlık... hattâ çok acıklı: Bir gün kendisini denize atıverir; yahut buhran bastırır, alıp uzak gurbet ellerinde yeniden bir tımarhaneye kapatırlar...
— O kadar zekî, o kadar cazibeli, o derece nefis olan Nilgün'ü mü?
Diye kaza ve kaderden soruyorum. Buna kıyılır mı?
Tanıstığımız dakikadan itibaren ne yaptıysa birer birer, inceden inceye, teferruatını kaçırmaksızın gözden geçirmekteyim. Çehresi, vücudu, elbiseleri, evza ve etvarı, hepsi —bir filmde seyrediyormusum gibi— karsımda beliriyor.

Gerçekten deli olmadığını sandığım sıralarda ona içimden deli» derken, bu kelime serzenisli muhabbet ifade eden bir «sıfat» idi. Simdi aynı kelimeyi kullanmaktan azap duyuyorum; zira «de-'•", Nil'in bir ismi oldu. Fransızcasmı, İngilizcesini de tekrarlıyorum:
— C'est une folle! C'est une alienee! She is mad!
Lisan bilenlerde bir keder veya sevis o kabil tekrarlamalar '"tiyacı hasıl eder. Geçen gün de yine
Nil'i düsünürken:
— Je l'aime! I love her!
Diye Fransızca ve İngilizce cümleler söylenip durmamıs mıy-
126 »++T-r-rTTT. . . ,..... NİLG%
Bana yaptığı eziyetler gibi gösterdiği sevgi tezahürleri de it^ hakkak suursuz! Vapurdan çıkarken
yüzüme bakısındaki Ve otele girerken elimi oksayısındaki, telsiz yollayısmdaki muhabbet alâmetlerine artık kıymet veremem. Hepsi sarsılmıs bir dimağa ölü dalgaları... asıl fırtına dinmis
olabilir; çalkantısı bitmemistir.
Bir aralık —yürümekten dizlerimin titrediğini farkettim-^ söyle bir hisse kapıldım. Hastalığını öğrendikten sonra Nilgün'y sevemeyeceğim; yavas yavas soğumağa baslayacağım; artık birbirimize rastlamayacağız da... unutacağım.
O hissin tesiri altında— kafa kendiliğinden böyle koruyucu tedbirler bulur— yatısarak etrafıma
baktım: Bir otomobil garajı-mn önündeyim. Bir Ford'la uyustum, gardan bavullarımı aldık. Endüs'e karısan ırmakların suladığı yesil araziden geçerek Kabil'in
çorak yolunu tuttuk.
Sağımızda Kûhistan, solumuzda Sefid-i Kûh sıradağları... kendimi biraz Anadolu'da sanıyorum.
On gün sonra yine Pesaver'deyim. Ne seyahat, ne de coğrafya kitabı yazmadığım için sizi o yolculuğumun tafsilâtından esirgeyebilirim. Nil'in bulunmadığı yahut konusulmadığı yerler anlatılmağa değmez
Yalnız sunu bildireyim ki vazifemi basarmıs olarak dönüyorum ve Nil'e âsıklığım artmıs halde!
Deli değil, frengili ve cüz-zamlı deseler sevmeğe mahkûm olduğumu anlamıs halde!..
Bombay'dan ayrılmadan önce otele uğramıs, resepsiyon memurlarından ahbabım Ahmed Beg'e
ve evde usağıma tenbih etmistim: Denizasırı yerlerden mektup veya telgraf gelirse sahft1 tarafından aranması kaydiyle Pesaver postanesine yollamalarını Tabiîdir ki, ilk isim posta gisesinden namıma bir sey buluWP bulunmadığını sormak oldu. «Yok» cevabını alacağıma kaniyd"1' varmıs: Bir Kablogram...
Pasaportumu gösterdim; verdiler:
«Tesekkürler stop kalacağız stop mümkünse geliniz stop
PRENSESİ NİLGÜN
127
İki gün evvelki tarih. Demek ki Kabil'den dönüsümü hesap tmS! beni çağırıyor. Sevinjemediğime sasıyorum ve kızıyorum. rise memuru fena bir haber aldığıma hükmedebilir.
Suratım asık, sjar çatık, kâğıdı evirip çeviriyorum. İngiliz idaresinde posta mu-melâtmın seyyahlar için nasıl düzenli çalıstığını bilemezsiniz, jlüvezziler limana yanasan vapurlara kadar
giderek sahipleri bu-lunmamıs mektup ve telgrafları aylarca sorarlar; senelerce saklarlar. Bir

soyadı, aynı aileden birine gösterilmek sartiyle yeni adresi öğrenilerek Avrupa'ya, Amerika'ya,
Mançurya'ya gönderildiği çoktur. Muhabere mukaddes sayılır; postacı bir din adamı, postane Tanrı binasıdır. Âlemsümul bir din!
Kâğıt elimde, düsünüyorum: Hemen cevap yollayım mı? Al-mamazlıktan mı geleyim? Yoksa «Geliyorum» mu diyeyim? Çağıranın bir hasta olduğunu unutmamak, acele etmemek lâzım. Tren kalkacak. Daha fazla düsünmeğe vakit müsait değil.
— Karar verirsem yoldan bir telgraf çekerim.
Dedim, gara kostum. Paralıyım, gidebilirim. Nilgün'ün benden daha bir pese, bir peni, bir frank
bile almadığına göre davetin sebebi para sızdırmak olamaz. Seylân'ı sevdi. Almanlarla Japonlar
da gittiler; candan arkadas arıyor, bir vatandas!
Evet, lâubaliliklerini hos görecek, çilesine zevkle katlanacak, kızsa da hemen yatısacak, kavga
edilse çarçabuk barısacak bir arkadas...
Yahut bir güllâbi!
İlk büyük istasyonda trenin bir çeyrek durmasından faydalanarak telgrafhaneye kostum; fakat
giseye yaklasırken vazgeçtim; döndüm. Gitmem hata olur; nazik bir cevap yazar, isi tesadüflere
bırakırım. Belâyı kendi elimle aramalıyım.
Ne zaman aramadım ki... güzel «deli» mi, seytan deliciği çıl-wasiya sevdiğime eminim. Bu maceraya da onun için atılmaktan mı Çekineceğim? Yeni bir maceracılığa değmez mi Nil? Ben
değil 'ydim onunla Seylân seyahatini tasarlayan?
Colombo'nm fildisi sırça, sedef ve mercandan yapılmıs bir "ötürünü, kuyumcu eseri küçük bir maketini elimde tutuyo-

rum, seyrediyorum, sanki! Yasadığım güzel sehirleri böyle küçüj,
müs sekilde hatırladığım çoktur. Kimini eski zaman cep saatleri.
nin arka tarafındaki mineli tablolar, kiminin tepsi resimleri veya
(tavanlardaki İstampa nakıslar gibi görürüm. Meselâ Dolmabahce
, Sarayı, tenekeden boyalı tepsi içi süsüdür; Kızkulesi, saat arkası
*-^ minesidir; Sarayburnu İstampa bir tavan resmidir. Hepsi de gayr;
v tabiî renklerde, sun'îlesmis halde!
Bilmeyenler sanırlar ki, çay rayihasının en nefisi Seylân'da duyulur. Hayır, Seylân, dediğim gibi
tarçın kokan bir adadır. Ta-ze çay havasını her yerdekinden lâtif ve kuvvetli olarak Himalaya eteklerinde son tren istasyonu Darjeeling'de teneffüs edersiniz. Tekmil orası çay bölgesidir: Tibet
yolu baslangıcıdır. Turistler, Himalaya'nın en yüksek tepesi Everest'i oradan temasa ederler, Bu,
İngilizlerin verdiği ve övündüğü bir isimdir. Yerliler için «Gor-i Sankar»'dır Ekseriya bir bulut yığını!
Semaverlerde demlenmis çay rayihasından bütün benliğim di-rilmis halde. Tigger Hill, yani Kaplan Tepe üzerinde bir tulü seyretmisim, esini hiç bir yerde görmedim, göremem.
Bulut denizi üstünden muazzam bir bakır sini, sathında görünmeyen eller tarafından hâlâ uğulduğu vehmini veren bir takım hohlama buğuları ve açıklı koyulu ısık gölgeleri çalkalana

çalka-lana yükseliyor. Öyle sanıyorum ki yükseldikçe büyüyecek, genisleyecek, göğü tamamiyle
dolduracak ve dünya bakır renginde bir sema altında kalacak.
Arz'ı hiçe sayan, Himalaya'nm dev merdivenlerini basamak yapmağa tenezzül etmeyen bir kendine güvenisle tek basına ne ağır, ne korkunç bir vekar içinde göğe çekiliyor!
Ömrümde gördüğüm güneslerin en büyüğü, günesten bambaska bir seyyareye benzeyeni buydu.
Sanki o sabah güneş yerin* ufukta Jüpiter seyyaresi doğmustu; kâinatımızın gündüzleri artık bakır rengi bağlayacaktı.
Bir de İstanbul'un Kayısdağı ardından çıkan, tas atılsa ca"1 sesi vererek kırılacağına inanacağınız
ufacık, sevimli, oyuncak gu' nesini düsünmüstüm. Ötekine, Tiger Hill karsısında yükselen1"
PRENSESİ NİLGÜN *++
¦
jnsanüstü bir mahlûk tokmağım indirse «ivi ¦•
gibi çalacak ve kıyamet koptaktı
Kayısdağı? İstanbul çocuğuna ijir * -viffl]i kabarcık! gUM '* da§ ™fhumunu öğreten
Ne diyordum?
129
semm
ben? iste bir gar daha- tren yin d yara<Uj§ta hir adam Telgrafımı memura uzatıyorum
kelimeW "'^k' Postanedevim. madan ücretini söyledi. VeriyOTUm ^^ TarİfeveI b^-
Oldu. Gideceğim' ffpm a<± ^
Âdem Köprüsü» ismiyle küçük gemilerle geçerim. : Söyle yazmıstım:
Miss Osman G. O. H. Colombo !'k VaSlta ile hareket ediyorunı.
Bombay'a kusluk Ca en te
n°ktaSlna
Çabucak vapur
Adayı Fından saat sonra alır.
Ebedî dost
bir sey
'• Mahdut ve tek szmf yolcu ile edecek bir W vapuru
iyim ki.. ««W. ta«VBoiy ikM gÜM§inin aitMa o
F.: 9
130
palmiyeli parklı manzarasına rağmen kezzap dökülmüs gibi köpürerek ve göz sulandırarak beyaz
bir alevle yanıp erirken,.
Altı yolcuyuz; altısı da erkek. Bir poker karesi kurarsak 2a
manın geçtiğini duymayız. Fakat kimsede bu arzu yok. Hepsi d
yaslı baslı, misyoner ruhlu, âlim insanlar... Mütemadiyen ökuy0
lar. .
Ben de okuyorum.
Limana gelmeden önce Hornby caddesindeki kitapçı bir kitap almıstım. İngilizceyi gayet iyi konusmama rağmen, y lisanda yazılmıs ilmî eserleri anlamakta güçlük çeker, Fransız^ lar mı tercih ederim. Elimdeki kitap da Fransızcadır: Psycholon de Fous adında İtalyancadan çevrilmis
bir eser. Onu okuyacağa ve Colombo limanına girerken denize atacağım. Nü'in gözüne it mesin.
Okuyorum. Cahili olduğum bahislere daldıkça —hastalıkla:

ve tedavilerini anlatan harcıâlem tıp diksiyonerleri nasıl insat her illetin kendinde mevcut olduğunu vehmettirirse— bu b hisler de bana hep Nil'in tarifi, tasviri gibi geliyor. Asıl derdin büsbütün geçici, sifa ile biten akıl hastalıkları bulunup bulunm; dığmı öğrenmek ve Nil'dekinin
bu cinsten olup olmadığını anlı
mak!
İçinden çıkamıyorum ki...
Aksam yemeğinden sonra —buna mükemmel bir yemek i
nilemezdi ama sıhhî ve doyurucu idi— yine kitap ve bazı gazetei
yanımda, tek basıma bir köseye çekildim, bez kaplı açılır kapat
iskemlemde oturuyorum; okumaktayım. (Delilerin Psikolojisi) E
gün'le bulusmak zevkini bozuyor. Fırlattım; sulara karıstı, gi"-
Simdi Aksam gazetesine göz gezdiriyorum; daha ziyade İs"
bul'un hayatını aksettirdiği için ona aboneyim. Evde yığılır $
Son nüshaları —bir aylıktı, en asağı— beni sehir içi ropotw
riyle alâkadar etti.
Dalmıstım, önümde bir gölgenin dikildiğini sezdim. B rum: Gemi tayfalarından biri. Ne istiyor?
Konusacak ama reddit...

__ Türk müsünüz ağabey? Türkçe gazete okuyorsun!
Böyle söyleyen o tayfa, baskası değil. İsveç silebinde bir Türk tayfa' Hem de kelimeyi «aabey»
diye telâffuz edisine göre İstanbul çocuğu!
__Evet, dedim, sen nerelisin?
__Kasımpasalı.
Dosdoğru semt ismi veriyor. Su anda tıpkı İstanbul'da bulunmakta imisiz gibi... İstanbul nerede,
biz neredeyiz! Niçin ürkek? Neden etrafı kolluyor?
__Sizi bana Allah gönderdi.
Diyor ve yine sağa sola bakınıyop:
— ...Evet. Hızır gibi imdadıma yetistiniz. Canım tehlikede! Söyle, nefesliğin ardına sokulayım,
görmesinler... bitirirler!
Ne oluyor bu adama? Ben de gözlerimle etrafı arıyorum. Yalnızız.
— ...Ağabey, beni dün gece boğup denize atacaklardı; güç kurtuldum.
— Kimler? Ne sebeple?
Hâlâ, korku içinde bir arkaya, bir sağa, bir sola bakınmayı bırakmıyor.
— ...Öbür tayfalar, gâvurlar! Garez oldular, iste! Aramıza nefsaniyet girdi, bir kere... artık beni
haklamadan bırakmazlar. Türk olusumu çekemiyorlar!
— Kaptana söylesene, oğlum. Ben söyleyeyim. «Sus!» isareti verdi; kulağıma eğildi:
— Kaptan da onlarla birlik... Asıl domuzun büyüğü kaptan ya! Bu gece bir kamaraya kapanacağım, kapısını örteceğim, arkasına da ne esya varsa yığacağım. Aman, bir gürültü duyarsan yetis imdadıma!
Anladım: Aklını bozmus. İsveçli kime fenalık eder? Bir Bul-»ar vapurunda olsaydık belki! Delikanlı nasılsa memleketini bıktnıS,
âdi cürümden maznun bir kaçaktır, her halde. Ne mace-c ar geçirerek buralara düsmüs; tam rahat edeceği bir vapurda
ffete girmisken —kimbilir sebebi nedir, irsî bir firengi, gurbet

felâketi mi? Bilemeyeceğim seyler, beyni sarsılmıs. Belki de ummadığı sırada bir vatandasına
rastlamak müthis bir sok yaptı.
— Sen merak etme evlâdım, diyorum, uyumam, bekler, bir patırdı olsa kosarım. Haydi, isine bak. Belli etme, ha!..
Elimi öptü. Yüreğim sızlıyor. Kafam zaten hep o düsüncelerle uğuldarken ne fena, ne mesum bir
tesadüf..-.
Tayfa uzaklasınca —belki gözetliyordur, «haber vermeğe gj. diyorsun» diye üstüme atılır korkusuyle— okumama devam eder göründüm. Sonra ağır ağır esneme taklitleri yaparak kalktım; güya uykum gelmisti, yatacaktım.
Doğruca «percer»'i, yani komiseri buldum; anlattım. Esasen süpheleniyorlarmıs; muhafaza altına
aldılar. Colombo'ya indirir-lerse kendisiyle bilhassa mesgul olacağım. Müslüman kuyumculardan
zengin ve hükümet idaresinde nüfuzlu ahbaplarım vardır; zavallıyı bırakamam. Simdi bana akıl
hastaları, her hastadan daha ziyade acınmağa ve yardıma muhtaç görünüyor. Evet, Kasımpasa
neresi, Batı Hint Denizi neresi?
Fena gecelerimden birini de bu vapurda geçirdim. İki gecem daha var. Bombay, geldiğim Pesaver ile gideceğim Colombo'ya aynı uzaklıktadır; biri karadan, öbürü denizden aynı mesafeyi
asmak lâzım. Evimde ancak iki saat kalmak suretiyle durmadan yola devamım da gösteriyor ki
sağlam adamım.
Nilgün'e muhabbetim de o derece sağlam! =^ — Nil, sen benim ilk sevgilimsin!
Diyorum ve kendi kendime soruyorum:
— Nasıl olur? Yüzlerce kadın tanımıs, üç kadınla evlenmis, birini Mısır'da, birini San Francisco'da, üçüncüsünü Kalküta'da b>-rakmıs, kırklık bir adamın ilk sevgilisi mi Nilgün?
Aramızda on sekiz yas fark bulunan bir kıza mı tutuldum ilk def.9. ben?
Öyle olduğu muhakkak! Sehzade köylü kızına vuruluım* çoban kızı Sehzadeye... Üç karıdan ve
bir çok kadından arta kalmıs su serseri de körpe Sultan için çıldırıyor iste!
Vapurda, bir asağı, bir yukarı, sporcu adımlariyle, bacakları"1'

ja sadece bir sort, vücudum çıplak, mütemadiyen dolasıyorum ve bjr sarkı mırıldanıyorum:
Endamının hayalini gözlerimden silemem, Kollarında can vereyim baska bir sey dilemem.
Bunu yazan veya besteleyen adam bir gün, vatandaslarından birinin Umman Denizinde, uçan
balıklar, kosusan çimen yesili sulara bakarak o sarkıyı yüreği yana yana okuyacağını tahmin eder
miydi?
Deniz hakikaten zümrüt renginde... Uçan balıkların kanatlarından serpilen toz kadar ince damlalar âdeta yesil bir duman kaldırıp geçiyor. Yemyesil bir sabah denizi ki, böylesine ancak,
bazı günlerde Galata Köprüsünün Kadıköy iskelesiyle Haliç iskelesi altında bulunan dubalar arası
kuytu derinliğinde rastladım. Köp-rüaltı yesili!

Tayfanın ne halde bulunduğunu sormak için «percer»'in yanma indim. Morfin iğnesi yapmıslar,
uyuyormus ve böyle uykuda tutarak Colombo'ya götürecekler, hastaneye yatıracaklarmıg. Percer:
— Tropikal denizlerde rastlanan vakalardandır, diyor, asrımız böylelerinin ızdırabım uyku ile dindirebiliyor ve tehlikesini de o sayede önlemis oluyor. Su denizlerde ilkönce Arap ve Portekiz,
sonra İspanyol ve daha yakın devirlerde İngiliz gemicileri en iptidaî vasıtalar ve kanunlarla yol
alırlarken kimbilir tayfalardan kaç tanesi suurunu kaybeder, kaç kanlı hadise çıkar ve çıldıranlar
nasıl vahsî sekilde tasfiye olunurdu? Bugün her büyükçe limanda bir kaç sifa yurdu var.
— İyilesir mi acaba?
— İhtisasım bulunmayan meselelerde fikir veremem.
— Nereden aldınız bu denizciyi?
— Hobart'dan...
— Hobart?
— Evet, Tasmanya adasında bir liman.
Vah zavallı Kasımpasa çocuğu! Avustralya'nın güneyine kaI
dar mı sürüklenip gitmissin? Acaba kaç yıldır Türkçe konusma, dm? Hiç de bozulmamıs İstanbul
ağzı kıvrak Türkçen! Tenkitler yapıyorum:
— Bizde roman ve hikâye yok, diyorlar. Nasıl olabilir ki mu, harrirlerimizce deniz sadece Köprü
- Büyükada arasındakindej ibarettir. Dünyamızı öyle küçültmüs, hokkabazca, sihirbazca bit incir
çekirdeğine sığıstırmısız ki! Nerede Jack London gibi dünya çapında söhret yapan gezginci ruhta
yazarlar? Su KasımpasaU fte mükemmel bir macera romancısı olabilirdi veya gezgin bir yazar
onun hayatından ne mükemmel bir hikâye çıkarırdı... Peki, ben niye bunu yapmıyorum?
O saatte bir gün gelip de Nilgün Sultan'ın romanını yazacağımı nereden bileyim? İstidadım olmadığına kani idim; bir askın ve bir felâketin yepyeni bir istidat yaratacağını nasıl sezebilirdim?
Nil'e yaklasıyorum; Nil ile öyle bir adada bulusacağım ki, her din, muhakkak güzelliğinden dolayı onu benimsemistir. Müslümanlar, Seylân'ı, Âdem'in Cennet'ten yeryüzüne indiği zaman
aya ğını bastığı yer addederler. Âdem Tepesi üzerinde bir çukur Budistler için Buda'nm ayak izidir; Hindu'lara göre iz Siva'ya aittir; Hıristiyan bunu Saint-Thomas'a maleder; Müslüman ise
Haz-reti Âdem'e! Her din Seylân'ın methinde birbirini geçmeğe çalısı Brahmanlarm «Kırmızı zambaklarla kaplı bir göl» dediği Seylân, Çinli'ler nazarında «Tek kisinin zahmet çekmediği bir
dürçs parçasıdır.» Eski Grek'ler «Yakut ve akik ülkesi» diye tasvir ederlerdi. Budist sairler daha
lâtif anlatıyorlar: «Hindin bağrında tazeliğini ebediyen muhafaza eden inci.» Müslümanlar için de
«Cet netten kovulan dedemizle ninemizin ilk teselli buldukları diya imis. Bunları vapur yolcularından bir İspanyol âlimi bana okudu? kendi lisanında bir kitaptan tercüme ederek söylüyor.

Onlar bilgince seyahat eden ve ayak basacakları yeri önce* tanıyan insanlar... Ben her tarafa en
az malûmatım bile olma"* gözü kapalı giden modern bir dervisim. Ne biliyorsam, ne o
e hepsini içinde çalkalanıp didistiğim coskun hayata borçluyum-
"^ On yaslarında idim; babamla anam hacca gittilerdi; beni haslanır, sıcağa sıkıntıya dayanamaz
diye götürmemislerdi; hakkılar. Lâkin ne kadar kederlenmistim... Seyahat ifriti o yasta karnı
pençesine almıstı. Zaman geçti. Hicaz'a da gittim; gidisim Kurban Bayramına rastladığından hacı
da oluverdim.
Mekke'de ne isim vardı? Zemzem suyu ticaretine gitmistim!.. «jCaz Kralını da tesebbüse
alâkadar ederek bu suyu gayet güzel e sağlam mühürlü siselere koyarak Müslüman ülkelerine
ihraç niyetinde idim.
Numuneleri yanıma aldım, Cidde'ye, oradan Port-Said'e gel-djm. Gümrük memurları:
__Bunların içindeki nedir?
Diye sordular.
— Zemzem!
Dedim. Tahlil etmeden ithal edemezlermis. Arapça bildiğimden «Licenabek Hazretek! Ya ahî!
Ya uyunî» kabilinden samimiyet ve hürmet ifade eden kelimelerle yırtındım; para etmedi. İngiliz
müfettise basvurdum; dinlemedi. Siseler gümrükte kaldı, ben Ka-hire'ye gittim. Bir hafta sonra
cevap geldi:
«Tahlil neticesi mayide çesitli basil ve mikroba rastlandığı, fennen içilebilir olmadığı, bu sebeple
ithaline ruhsat verilemeyeceği bildiriliyordu. Zemzem ticareti projem suya düsmüstü ama hacdan
Mısır'lı zengin bir dul kadınla dönüyordum. Biçare, hacılığının haftasında günah islemekten
kendisini koruyamamıstı. Hem beni geceleyin evine alır, hem de her seferinde, muhabbet s°nu,
sesi boğuklasarak güzel sivesiyle:
— Haccım murdar oldu! Der, ağlardı.
Kesme zümrütten bir ayna gibi serilen denize, falcı dikkatiy-egilmis, uzun uzun bakıyorum:
İçine o, hacca giden güzel dulla
kj
beraber kaç kadın hayali aksetmis! Hepsi de dipte, etekleıhlcj kayalara sıkısmıs, yüze çıkamamıs
kazazedeler gibi korku veren kj hareketsizlikle upuzun yatıyorlar.
Nil aralarında değil.
Nilgün Sultan —senelerce sonra filmini gördüğüm zaman zettiğim gibi— Pamuk Prenses
sevimliliğiyle Seylân'ın hayal çelerinde bütün çiçeklerden daha güzel, daha taze, bir masal pe, risi
olmus, geziyor. Bir gül sekline girerek silinivermesinden kot, kuyorum.
Hayır! Hayır! Sehzade Tevfik Efendi yanılıyor; onda hâfcj
hâtıra mı kalmıs? Asfuriye'de yatan Sultan, Nilgün olamaz. Zatm
ismini de bulamadı, yanındaki bunak da bir sey söyleyemedi; ju
" dejenere sarhosun lâfına bakarak hükümler çıkarmağa kalkısıp
rum.
Gerçekte Prenseste bir gayrı tabiîlik olmadığını iddia edemeiJ

Nil, sadece eksantrik bir kız. Bir orkide çiçeği gibi eksantrik Seylân'ın tatlı sularında yetisen, üzerine seker yerine altın toi serpilmis sanacağınız İstanbul çileği pembeliğinde yazılı ve saki kokulu nilüferleri gibi eksantrik!
Zaten bu noktanın aydınlanması kısa bir zaman meselesi: Öbiij gün yanlarındayim; Dilbeste'nin
ağzını ararım. Dudaklarım sürü nürse bu ağız kolay açılır. Fakat sürebilecek miyim? Zannetmem
Zira gidis dönüs Kabil yolculuğumda rastladığım kadınlara hiç ti alıcı gözüyle bakmamıstım. Hattâ evine misafir olduğum adaid Lübnanlı esmer güzeli zevcesi Sittî Badîa'yı gelisimle memnu
edememistim.
Halbuki 1934'te kendisini Beyrut'tan kocasına, Delhi'ye götiij ren bendim; bir bahane icad edip
de seyahatimizi İndor'da on gif geciktiren de oydu.
Bu defa çekingen davranısıma sastı; ümitle odama girip soğuk durduğumu görünce «Ne oldu sana?» diye sordu. «Has yım!» cevabını verdim; «Âsıkım!» diyemezdim. Halbuki kadın, * ni kimbilir nasıl heyecan.ve hararetle bekliyordu! Geleceğim ""* berini aldığı zaman nasıl sevinmis,
eski hâtıraların tesiri alt*110
üc ancak bizim gibilerce sezilecek içten bir hazla günlerce naSıl gizli kıvranmalar geçirmisti? Eh, ne yapayım, ben böyle oldum iste!.. Demistim ya, benliğimde kendiliğinden bir tasfiye basladı. Ruhumdan gelen bu temizlik vücudumu da kirlenmekten koruyor.
Doğu tarafına doğru, gecenin lâcivert muhafaza kadifesi üstüne uzanmıs, sâhâne bir mücevher
pırıldıyor. Yanımdaki İspanyol âlimi, parmağını uzattı:
.— Taproban!
Dedi. Evet, simdi hatırladım: Taproban...
Taproban, Seylân Adası'na Hint'lilerin verdiği bir isimdir. Bizim masal ve din kitaplarımız ona Serendib Cezиresi der.
Ben (Nilgün Adası) demek istiyorum.
— Miss Nil Osman hangi numarada?
— Gideli bir hafta oldu, efendim. ¦
Yumruğumu büronun abanoz tezgâhına indirdim, memur az daha korkusundan yüksek iskemlesiyle beraber asağı yuvarlana-caktı.
— Gitti mi? Gitti ha!
Diye bağırıyorum; âdeta gürlüyorum. Hiddet buhranlarım fren kabul etmeyen cinstendir. Bir defa Haleb Garı'nda, yanlıslıkla Müslümiye istasyonundan trenini değistiremeyerek Suriye hududuna girmis bir Türk neferine kaba muamelede bulunan Fransızlara kapılanmıs soysuz bir
Türkiye'li sivil polis müfettisini ayağımın altına almıs, yetmiyormus gibi yüzünü de üç yerinden
ka-natmacasma ısırmıstım.
Hele bir tanesini —sırası değil ama— yazmadan geçemeyeceğim.
Haydarabad'a birinci gidisimde; geceyi geçirdiğim Vicacajee °telinden erkenden sehri gezmeğe,
bir fikir edinmeğe çıktım. Bir aralık sordum:
— Burada Türk var mıdır?
— Vardır, dediler, Sultan Abdülhamid Han'ın ikinci kâtibi.
— Nerede bulabilirim, kendilerini?
¦— Ekseriya Nizam Oteli'nde vakit geçirir.

Ben bu oteli de benimki gibi muazzam bir sey farzediyordum; gide gide bir çayhane önüne vardım. Daha Hindistan'ın acemisi olduğumdan Müslüman çayhane ve lokantalarına otel ismi veril, diğini bilmiyordum. Sabık Kâtib-i sanî hazretlerini gösterdiler: Balkonda oturan setreli ve
fesli bir adam.
Abdülhamid'in ikinci kâtibi meshur Arap İzzet Pasa idi; bir milyoner... Onun da öldüğünü duymustum. Bir sahtekârla karsılasıyordum.
— Gel evlât, dedi, evime gidelim.
Beraberce bir misafirhaneye girdik; tek oda, mutfak ve banyodan ibaret yeni yapı, tertemiz bir
daire. Adamcağız konuksever... Kendi eliyle bana kahve pisirdi; yemeğe kalmamı da istiyordu;
iyi ahçı imis. Acıdım:
— Beyefendi, dedim, niçin vatana dönmek için tesebbüste bulunmuyorsunuz? Memlekete girmek istemez misiniz?
Ne cevap verdi, bilir misiniz? Rezalet...
— Ben, dedi, memlekete tekrar İngiliz bayrağı girmeden ayağımı basmam. "
Neresinden yakaladım, gırtlağından mı, yoksa doğrudan doğruya al asağı mı ettim, bilmiyorum;
öldürüyordum. Yerli polis yetisti; beni yakaladıkları gibi Politik Departement'e götürdüler. Sef,
bir İngiliz. Hakikati söylemekten korkuyorum. Fakat baska çare yoktu; en iyisi olanı anlatmak.
İğrenç herifin sözünü de aynen tekrarladım.
Sef masasından kalktı, elini uzattı, elimi yakalayarak sıktı ve kapıyı isaretle:
— Buyurunuz, serbestsiniz!
Dedi. «Adviser» denilen hükümet müstesariyle ahbaplığın1 böyle baslamıstı.
Simdi de vak'ada hiç alâkası bulunmamakla beraber Grand Oriental Hotel'in camını çerçevesini
indirecektim. Bereket versin

• aretlerimde tanıstığım —söyledimdi galiba— müdür Sosa uzak-değilnûS- Kostu, beni mükellef
odasına aldı; nefes nefeseyim.
Masanın üzerinde İtalyan markalı Magnium sampanyası buza tmıs duruyordu. Bir kadeh, bir kadeh daha... Yatısmıs gibiyim.
__ Affedersiniz, dedim, bir oyuna geldim, beni aldattılar, buralara kosturup kendileri kaçtılar!
._ Kimler, bunlar?
._ iki maceraperest...
__Pardon, her halde Prensesten bahsetmiyorsunuz?
__ Bilâkis onu kastediyorum. Hangi Prenses? Bir tımarhane
kaçkını!
İtalyan omuzuma vuruyor:
— Fakat dostum, o Adadadır ve sizi beklemektedir. Aptal aptal yüzüne bakıyorum.
— Evet, hemsirenizle beraber sizi bekliyorlar. Kandi civarında ikametlerine tahsis edilen bir bungalov'da. Teyze kızınız Batının süphesiz en güzel Prensesi... Doğunun ve Adamızın Sultanı
oldu. Asıl hüviyetini gizliyor ama biz sezdik.
— Teyze kızım? Hemsirem? Nereden çıktı bunlar?

Diye sormayacak kadar kendime gelmistim. Gülümsüyorum. Bir sey daha uydurmus, kurnaz Nil:
Beni Dilbeste'nin kardesi, kendisini de tabiatiyle yeğenim yapmıs. Seytan yeğenim!
— Size, geçen defaki seyahatimden bir borcum olacak... vereyim.
Elimi cüzdanıma götürüyorum. Bu borcun bir hikâyesi vardır; ileride belki anlatırım.
— Sonra, sonra, diyor, siz simdi istirahat ediniz, iyi bir oda ayırsınlar. Vakit geç. Artık Kandi'ye
yarın sabah gidersiniz. İster trenle, ister otomobille...
— Derhal gideceğim.
Gece yarısından sonra yorgun argın dört saatlik yolu göze almama Sosa cenapları sasmıyor; beni
bilir. «Nasıl isterseniz» dedesine ellerini hayaya kaldırıyor.
Geçeceğim yol hakkında —eğer buraları görmedinizse— bir
fikriniz olamaz. Cennete giden yol gerçekten orasıdır. Kadife par laklığmda bir yesillik arasından
ve pembe renkli bir sose üzerinde* dağa tırmanacaksınız. Dünyanın en güzel yoludur bu... Fakat
ay^. yoldan kocaman boğa yılanlarının da geçtiği olur. Eğrelti otlar. ve fujerler ağaçlasmıstır;
bambu kamısları bel kalınlığmdadif. Hindistancevizi ve palmiye yaprakları mjuazzam çardaklar
kur. mus, sarmasıklar dev masallarına yakısacak gelin askılarına dön. müstür.
Güzelliği, korkunçluğunu bastıran bir yol ki uzaklardan süzülüp gelen çay, çeltik, kauçuk zamkı,
kâh vahsî hayvan postu kâh manolya, hepsinden fazla taze tarçın kabuğu kokuyor. Bazan hepsini
ayni dönemeçte duyuyorsunuz.
Biraz da yorgun erkek kokusunu andıran taze tarçına, uyuyan kadın kokusunu düsündüren manolya kokusu da karısınca bu yol, bir sehvet geçidi oluyor.
— Hemen gideceğim!
Diye tekrar ettim. Sosa zile bastı, içeri giren fraklı, tam Av-rupa'lı meslektasları gibi kusursuz
giyinmis, fakat ayakları çıplak Hintli metrdotellerden birine otomobil çağırmaları için emir verdi.
Tanyeri ağarıyordu; otelden adresini aldığım bungalov'un önünde otomobil durdu.
...Nilgün'ün pancurları inik; genis pencereli ve uzun verandalı tek kat köskün önündeyim.
Bahçesinde kargalar sabah keyfi yapıyor. Seylân'da bunlar, bizim güvercinlerimiz ve kumrularımız gibi tarhlarda gezip oynasan adamcıl kuslardır. Hattâ nebat, insan, hayvan, her
bakımdan ülkelerimize benzemeyen bu Adada, bildiğimiz kargayı bulmak tuhafıma gitmisti: bana
daha hususî bir tanısık hüsnü kabulü gösteımediklerine:
— Oo, safa geldin, hemseri!
K Diyerek etrafımı almadıklarına gücenir gibi olmustum. Is" tanbul'u düsünen bir gurbet yolcusu, bu sehrin kargalarını nas1 hatırlamaz? Kabahatlerimizi annelerimize söyleyen fitçi,

gaları... Ninnilerde kanatlarım yolup yelpaze yaparak sattığı-kargalari... Minare tepelerinden İstanbul'u seyrederek keyfini ••ren kargaları... Saçaklara tutunarak meraklı erkek gözldriyle komsu kızlarını gözetleyen kargaları!

Hani, puslu aksam saatlerinde avaz avaz bağrısarak parça arca siyah ve sisli bulutlar halinde yas
damlar, kubbeler üzerin-ıen hızla geçip Karacaahmet ve Eyüp serviliklerine dönen kar-galan...
Bunlar, sanki o servilerden kopmus, kanatlanmıs mahlûklardır; her sabah havalanırlar ve geceye
yakın, koptukları dallara tekrar yapısarak yeniden servi olurlar, ağaç kesilirler. İstanbul kargası
muhakkak servi kokar. Buradakilerin tarçın koktuklarını tasavvur ediyorum.
Bungalov'u yesillik, çiçek, pafta pafta gölge ve günes içindeki huzurlu, konforlu uykusundan kaldırmağa cesaret edemiyorum. Kendi kendime:
— Yarabbi, diye söyleniyorum, Nil simdi su damın altında mı? İstediğim anda kapıyı çalıp onu
bulmak, görmek, sesinin güftesine ve endamının bestesine kavusmak mümkün mü?
Elinde büyük ikramiye kazanmıs piyango bileti tutan bir adam gibi duraklamıs, âdeta kederli haldeyim. Sevinç ile kederin birbirinden farkedilmediği acaip ruh haletini geçiriyorum.
Soför isaret ediyor:
— Burası! Bu kösk!
Biliyorum orası, o kösk... Eski cür'etkârlığım nerede? Nilgün yerine baska bir kadın beni çağırmıs olsaydı çoktan kapıyı açtır-m'S, gürültülü, nümayisli, kendinden emin bir hiçe saymazlıkla çoktan içeriye dalmıstım.
— Neredesiniz? Kalkmadınız mı, hâlâ? Bu ne tenbellik? Diye bağırarak girerdim; yahut çağrılmıs olmanın gururuyla
yorgun görünerek kadına bir lütuf yapmısçasma tavırlar takınır, indimi ağır satardım.
Bavullarımı tarhın yanına bırakan soförün hesabını verdim. ört saatlik yol için vpi-hiw------ - ört
___ j^mıo un attan soförün
saatlik yol için verdiğim para otuz rupye.
142
Köskün arka tarafından bir yerli delikanlının bana baktığıtı görüyorum. Kosuyor, selâmlıyor. Çantalarımı aldı. Nil mükemmel yerlesmis doğrusu! Asıl bungalov'un içine girince dösenis tarzı ^
na bu hükmü verdirdi: Modern bir saray yavrusu. Mobilyalara ba.
kınca anladım; zira bir aralık esya alıp satmıstım... Hepsi İngin,
malı ve muhakkak Meapl markalı.
Ses etmiyoruz. Usağın tavrından bana yerimi göstereceğini
sezerek arkasından yürüdüm. Bir koridor geçtik. Boy, nihayetin.
deki kapıyı açtı ve yan tarafa çekildi; sonra gelip storları kaldırdı
(Marndayım.
Bir kapı daha açılıyor: Banyo dairesi...
— Kahvaltınızı simdi mi getireyim —hamam tarafına baka-rak söylüyor— sonra mı?
— Hele bir yıkanayım.
Dedim. Nil'in misafiri miyim, ben? Hizmetçiye talimat verilmis, her sey hazır. Bungalov'un içinde çıt yok. Yalnız dısards çimen ve çim örtülü yemyesil tarhlar üzerinde kargalar altalta. üstüste oynasıyor ve bu oynayıs siyah vernikli bir köpüklenmeye
benziyor.
Banyonun içinde kafam tekrar islemeğe basladı: — Soracağım, öğreneceğim ne kadar çok sey
var! Evvelâ para meselesi... Paranın kaynağı neresi? Bombay'da sattıkları nisar. bu hayatı

sürdürmeğe yeter mi? Sonra su: Kabil seyahatimi kimden öğrendi de Nevab'a haber verdi? Niçin
benden gizleyerek Ko-lombo'ya geldi ve beni hangi sebeple simdi yanma çağırmak lüzumunu
duydu?
Evet, eksantrik bir kız olabilir ama onun da çerçevesini asıı»;' tır. Deli? Böyle mi olur akıl hastası? Hayatını düzensizliğe ve kararsızlığa benzeyen zahirî bir perde arkasında kronometre
gibi 'c' tizamla yürütüyor. Nil deli değil; fakat ben hiç süphesiz aptal «' dum... Ahmağa çevirdi
beni!
Boy, ütülenecek gömleklerimi, elbiselerimi soruyor; veri>c rum. Sıcak memleketlerdeki Avrupa'lı efendi ve yerli usak için " ima ütüsü üstünde bir adamdır. Pantolonlar, ceketler, gömlekle1 %
TÜRK
PRENSESİ NİLGÜN -¦ 143
udümüzde bembeyaz, tiril tiril titremelidir. Boyuna değismeliyiz. t>una en az dikkat edenler ekseriya Fransızlardır.
Saat yedide tras olmus, yıkanmıs, giyinmis, karnımı doyur-r(ıUs! «brandy»sini bile yuvarlamıs,
sigarası ağzında hazır haldeyim-
«Odama ilk girecek Dübeste olacaktır» diyorum; hemsirem
pilbeste! Arkasından da ablamın kızı gelecek, tabiî... Gülümsüyorum.
Öyle olmadı, kapı vuruldu da Nilgün'ün sadakor pijamasiyle kollarıma atıldığını görünce yüreğim hopladı. Nil göğsümün üzerinde... Sırtını gerçekten küçük bir akrabam imisçesine oksuyorum.
— Nasılsın, sevgili yeğenim?
Diye saka ediyorum. Evet, Nü; elâ gözleriyle, Grek burunu ve pürüzsüz teni ile Nil! İncecik beli,
yuvarlacık kalçaları, çocukluktan henüz ayrılmıs, doldurmamıs göğsüyle Nil! Bana dedi ki:
— Hemen bir seyler sormağa baslamayalım, verandaya geçelim. Kavgaya ayıracak vaktimin çok. Tam on gün beraberiz.
— Sonra?
Elimden tutup çekiyor. Cevap verir mi, hiç! İlk dakikada içime yine bir süphe, bir korku soktu.
— ...Sonra?
Diye tekrar soruyorum. O, sesleniyor:
— Teyze! Teyze! Kalk artık! Bak seninki geldi! Yüzüme çapkın çapkın bakarak ilâve ediyor:
— Ağabeyin geldi! Yine çağırıyor:
— Bearer! Bearer!
Ne güzel de öğrenivermis: Zengin ve kibar ailelerde «boyalar böyle çağrılır. Bu kelime «çekici»
demesinedir; istilâcılar önünde geceleyen karanlık sokaklarda fener çektikleri devirden kalma bir
soz- Kosan gence emrediyor:
— Tennt's!
Benim o birayı pek sevdiğime ve sabah kahvaltılarından sonra
bile
içtiğime vapurda dikkat etmis; süphesiz hosuma gitmek için

de bilhassa aldırtıp buzdolabına koydurmus. Hazdan yüreğim, yokus asağı birdenbire iniyormusçasına kayıyor, kayıyor. Su noktayı söyleyeyim ki Nil, burada boyla İngilizce konusmaktadır.
Dübeste dallı Çin kuması pijaması içinde, saçları oksijenli rimelleri taskın, dudakları kıpkırmızı,
simdiye kadar görmediğim bir makyaj ifradiyle ve geçkinliğe yüz tutmus bir aktrisin genç kız rolüne çıkmıs haliyle kosup geldi. Birbirimizin yanaklarımızdan öptük.
— Ağabey!
Diye mi konusacak benimle? Mümkün.
Boy —adalı genç örülmüs gür saçlarına öbür bütün erkek adalılar gibi bağa bir tarak geçirmistir— beni göz ucuyle süzmüs ve bakısından beğendiğini belli etmisti. Beğenilmek, velev
ki yarı esir bir Seylân çocuğu tarafından da olsa, güzel seydi...
Su dakika ben, uzanıp giden bir kavusma «concentration»»! içindeyim; bastan ayağa hazdan
ibaretim; zevkten inleyecek halim bile kalmamıs. Zevk ve haz duymuyorum; onlar bizzat ben'im!
Ben haz kesilmisim! Hattâ dünyaya ben haz nesrediyorum! Haz günesi olmusum.
Predanya nebatat bahçesindeyiz. Yere günes düsürmeyen bu bir kısmı kırk metreye yaklasan
ağaçlaraltı gölgeliği su saatte bile, üzerinden bir çağlayanın astığı ve yarı duman halinde zerrelerini serptiği bir yosun kadar serin ve ıslaktır.
Ufacık vücutlarında ve kanatlarında her biri Seylân'da çıkan bütün o zümrütlerin, yakutların, gökyakutlarm, kimi mavimtrak, kimi yesilimsi, kimi tozpembesi, kimi portakal sarısı kıymetli çesit çesit tasların rengini, pırıltısını, kosusturan kuslar, hele minicik sinekkusları bu ormanın insana konmayan rengârenk konfetileridir. Dallar ve sarmasıklar mütemadiyen o canlı konfeti
serpintileri ile oksanır, sarsılır, titrer, hısırdar veya çatırdar.
Nilgün'e sormaktan kendimi alamadım:
— Yalnız on gün daha mı kalacaksınız?
— Evet.

Gitmeniz pek mi lâzım? _— Öyle, galiba...
__ Niçin benimle açık konusmuyorsunuz? Omuzuma vuruyor:
__ Sevgili dayıcığım! Daha bulusalı yarım gün olmadı. Hani
ddî bahislere girmeyecektik; birbirimizi Münkir Nekir sualleriyle üzmeyecektik?'
Evet, demin köskte böyle kararlastırmıstık. Fakat sözümde duramıyorum; diyorum ki:
_. Yalnız bir tanesine cevap veriniz; benim için en hayatî
oianı bu: Yolumuz ayrılacak mı?
Sesim titriyordu ki yüzüme, gözlerini açmıs bakıyor. Boylarımız bir olduğundan ben de bakıyorum, göz bebeklerinde kendimi görüyorum.
— Beni çok mu seviyorsunuz?
Nilgün'ün sesi! İnanamıyorum. Ne diyeyim, acaba? Âdî bir âsıkdaslık hali takınmamalıyım; kuru
cevap vermek de tehlikeli. Baska biri olsaydı o soruyu —romanlardaki ve filmlerdeki gibi— beline sarılıp basını göğsüme çekerek ve ağzımı dudaklarına yapıstırarak cevaplandırırdım; mesele kalmazdı. Dekor bu sahneye doğrusu pek uygundu.
Sustum ve az sonra yine sordum:
— Ayrılacak mıyız?

Nilgün de susuyor. Nihayet söyle dedi:
— Konusuruz. Dönsek artık... Bu bahçe güzelliğinden ziyade devliğiyle insanı eziyor. Kendimi
Gülliver'in Brobdingnag memleketindeki cücelesmis haline benzetiyorum. Suradan kırk metre
boyunda bir adam çıkacak, beni avucuna alıp götürecekmis gibi ge-"yor- Kaçalım!
— Kaçalım.
Otomobilde bekleyen Dübeste ile bulustuk. Yol tamirinde çakanlar hep kadın. Yalnız gözleri meydanda; yerlere kadar uzanan anler giymisler, bacaklarında halhallar, kollarında bilezikler,
"nadan uğrasıyorlar. Bunlar Seylân'lı değildir. Hindistan'ın do-
F.: 10
146
ğu taraflarından gelmis Hintli'lerdir; para yapınca evlenmek ic memleketlerine dönecekler. Ben ne olacağım? O kadar maksatsız dönüp dolasan,
bir adamım ki...
Nil öğle uykusune çekilmis. Biz teyze ile, hayır hemsirem^ her zamanki gibi bezik masasmdayız. Bir aralık dedim ki:
— Benden Sultan'ın teyzesi olmadığını saklamamıstın. Senden bir sorum daha var, sonuncusu:
Nilgün, Beyrut'da bulundu muydu'
— Evet; 1932 senesinde, kısa bir müddet...
— Bir hastalık da geçirdi mi?
— Evet; kısa süren bil hastalık...
Elimle basımı isaret ettim; cevabını can kulağıyle dinliyorum,
Gülüyor:
— Evet.
Diye tasdik ediyor.
— Hiç eser kalmadı mı? Yine gülüyor ve diyor ki:
— Eskisinden çok daha uslu akıllı oldu. Çocukluğunu bilseydiniz!
Tesekkür yerine sandalyemden kalktım, iki yanağından öptüm Alıstık ya artık! Hemsirem, hem
de küçük hemsirem değil mi, tenim? Maamafih dudaklarımı sezdirmeden mendilimle siliyorum
Keten parçası, pembe ve turuncuya boyandı.
Pancurları indirilmis, yalnız aralıklarından kafes ısığı bu los salonda tabiatiyle dısarıyı görmüyorum, ama yine de güzelliğini hissediyorum. Zira manzara sabahleyin zihnime öyle naksolup
kalmıs, verandadaki haz ile beraber içime öyle islemis & gece uyurken de penceremden bakıyormusçasına görmekte deva? edeceğime süphe yok...
— Beni çok mu seviyorsunuz?
Diye sormustu; cevap vermemistim. Niçin vereyim ki, tu #

.ol değildi; «Beni pek cok seviyorsun» mânasına gelen bir ten SUd .
tasdik cümlesıydı.
Otelden pek neseli dönmüstük. Kızıldeniz'i asarken hilâl sekde
gördüğümüz ay —aradan otuz günden fazla geçmis olacak
.¦— dolgunlasmıs, yamaçlara ısık salacak hale gelmisti. Onun, ek-

. kızarttığımız elektrik ısgarasının serit telleri gibi birdenbire
• ¦ den kızıllasarak azman ağaçlı bir dağ yarığı arasından battı-
' j gördük; yaprakları tutusturmasını ve alevler çıkmasını bekliyorduk.
Demirci ocağından çekilip henüz örse yatırılmıs kalın, kaba biçimini almamıs bir oraktı bu ay!
Nilgün, yatmak için odasına girdikten biraz sonra sırtına beyaz ve incecik bir lâhur sal almıs, etekleri yere uzanan geceliğiyle tekrar geldi. Ben Dübeste ile oturmaktaydım. Köske dağ serinliği
vuruyor. Kandi, Ada'nm sayfiyesidir.
— Uyuyamayacağımı anladım.
Dedi. Dilbeste'nin, gözümle iznini alarak kâğıtları bıraktım, usulca marközleri indirdim:
— Lâkırdı ederiz; sundan, bundan bahsederiz. Uykumuz gelinceye kadar...
«Konusuruz» bile diyemedim; kendinden bir seyler soracağıma hükmedip, öfkelenmesini istemiyordum. Sözü nereden açacağımda da kararsızdım. Aklıma İsveç vapurundaki hastalanan
tayfa geldi: bana geçirdiği rahatsızlığı hatırlatır diye anlatmadım. Pesaver'-de rastladığım Sehzade ile hacı fısfısını da söyleyemezdim; hem hanedanı küçük düsürecek bir lisan kullanmıs,
hem de kendi hakkında malûmat edindiğimi sezdirerek üzmüs olurdum.
Hayatımın hemen her safhasına kadın karıstığından basım-°atı geçenleri de açıkça anlatmak yakısık almazdı. Kırık dökük !aflar geveliyordum.
~~ Anlasıldı, dedi, bari beziğe baslayalım.
Ve Dilbeste'nin yerine geçti; ona dedi ki:
~~ Esniyorsun, teyze... Gidip yatsana!
«albuki kadının esnediği mesnediği yoktu. Az sonra esniyor-

musçasma elini bir kaç defa ağzına götürdü. Nil'i öptü, bana d.
güzel rüyalar temenni ederek çekildi.
Henüz kâğıtları karıstırıyordum, elime vurdu: — Bırak, onları!
Bıraktım, yüzüne baktım. Otelde dansederken, yolda gelirker biraz evvel daha kapıdan girerken
neseli olan yüzü baskalasım Tıpkı Tac otelinde, kokteyl salonundaki gibi bu çehre simdi bez gin
ve mahzun... Derinden gelen bir sesle tekrar ediyor:
— Bırak, onları!
— Bıraktım, Nil...
— Ben ne Nil, ne Nilgün, ne de Sultan'ım!
— Peki, öyle olsun, ne çıkar? Gördüğüm kadınların en hari. kulâdesi sensin. Benim gördüğüm
ve dünyanın gördüğü kadınları:
en harikuladesi...
— Pek mi emin oldun, Nilgün'lüğüme, Sultanlığıma? Gözleri karmakarısık... Hattâ, ne elâ, ne gökyakut, acaip renk!
ler almıs. Saskınlığımı hissetmesi korkusuyle bakmıyorum. SorJ
yor:
— Ben neysem, kimsem sevecek misin?
— Zaten öyle sevdim.
— Bundan sonra ne olsam yine sevmekte devam edecek mil
sin?
— Daima sürprizlerle karsılasacağımı bile bile sevmenin em
salsiz zevki içindeyim.

— Ben seni sevmesem de sen beni sevebilecek misin?
— Sevilmediğime emin olarak sevmekte değil miyim simdi' Sükûnet bulduğunu, yüzündeki sıkıntının buğu gibi ağır 4
sıyrıldığını görüyorum. Zavallı Nil! Demek ki arasıra böyle ta» buhranlar geçiriyor, suurunda kısa aksamalar oluyor. O zar* büyük «fikr-i sabit»i, Sultan Nilgün sahsiyetinden sıyrılmak, 1$
mak, baska birinin, hayalindeki tipin benliğine sığınmak isti}'01 — Neyse, dedi, madem ki, beni
bir sahtekâr olarak da ^ yorsun, seveceksin, içim rahat etti. Bunu birine muhakkak son meliydim;
bazı bazı söylemek ihtiyacındayım. Seni seçtim:
149
sen için
az çok bana benziyorsun. Hayır, kızma! Sade benzediğin
seçmedim, galiba seviyorum da...
perisan haldeyim. Bir taraftan son sözü ile sevinçten tasıyo-bir taraftan da tamamiyle sifa bulmadığını anlayarak korkugeciriyorum.
Bu sahne nasıl bitecek? Onu bilememenin azabı içindeyim de...
Kollarıma alıp odasına götüreyim mi? Acaba benim olmağa hazır rm? Bir sey yapmam lâzım!
Hayran hayran bakıyorum; gü-Vmsüyor; ben de gülümsüyorum. Yarım saat önceki Nil tekrar
eelmis- Sakacı gözleri, nükteli tebessümüyle:
__ Haydi, diyor, al beni kucağına, götür odama! Anlıyorum,
böyle yapmak istiyorsun? Fakat yalnız kapıya kadar...
__ Mesafe pek kısa...
Dedim, yanına yaklastım, benim istediğim ve onun anladığı gibi kucakladım; kapıya doğru götürüyorum. Bası kolumda, sağ taraf göğsünün katılığını tam kalbimin üzerinde duyarak püsküllü sal ile uzun dantel etekleri cilâlı parkelere kokulu bir çağlayan gibi köpüğünü sere sere
götürüyorum. Biri:
— Mesafe pek kısa...
Diye az evvelki sözünü tekrarlıyor. Bunu söyleyen Nil'dir. Bakamıyorum; kapıya geldiğim halde
geri dönüyorum, salonu bir daha dolasıyorum, bir daha! Mesafe uzadıkça Nil vücuduma daha fazla sokuluyor; âdeta ufalıyor ve hafifi esiyor.
Ağzından öpmek istedim; basını çevirdi:
— Bu olmaz, diyor, bunlar yok!
Saçlarını öpüyorum; bırakıyor. Nihayet yeniden kapı önüne gelince kollarımdan sıyrıldı. Simdi
ayakta... Fakat nefes nefese göğsü kabarıp iniyor. Kendisi beni tasımıs gibi...
İncecik parmağıyle alnını isaret ediyor. Anlamıyorum; bası 1111 ağrıyor? Aklım hep kafasiyle,
hastalığıyle mesgul olduğu için 'nlamıyorum. Nihayet anladım. O, esrarengiz cinsiyet ısığının yan-'£' alnına dudaklarımı kondurdum.
odasına girdi; ben de simdiden uyumus, rahatsız olurmus
gibi
ayaklarımın ucuna basa basa odama döndüm.
150 **¦¦
Nilgün'e artık hiç bir sual sormayacağım. Zaten arasıra yol layan buhranlar gösteriyor ki canını

sıkmağa gelmez. Dilbestev de uysallığı ve ne yaparsa yapsın ses çıkarmadan boyun eğmesi d
bundan...
En iyi tedavi seyahat olduğuna göre kendi haline bırakın • I lâzım... Peki, beni sevdiğine inanabilir miyim? Süpheli... Onu b\J ran haricinde, normal zamanda söylese belki kıymet verebilirk Yoksa soyunu sopunu, adını sanını bile inkâr ettiği sırada suurm-hâkim olamayarak
yaptıkları ciddiye alınmaz.
İsterse sevmesin! Kendisine de anlattığım gibi ben onu h kim ise, her ne ise, sevdiğime emin
olarak da, sürprizler ve hav kırıklıklarıyle karsılasacağımı bile bile sevmenin zevki içinde sev. mekte devam edeceğim...
Ertesi gün Dalada Maligava mabedine gittik. Burası Budizt kâbelerinden biridir; zira Buda'nın bir disi —koskocaman, ucu çengel seklinde azman bir dis— o mabette muhafaza olunur ve arasın
merasimle Budist hacılara gösterilir.
Ben herhangi dinle alâkalı ziyaret ve merasimi sevmediğinden öyle gezintilere katılmam. Seylân
ve Hindistan tarihini dolduran bu mukaddes dis hikâyesini isite isite iyi öğrenmis olmatt beraber yazmayacağım.
Sıkıntılı bir efsaneye dayanan ve sonu Portekizlilerin isi
devrine varan uzun bir hikâyedir.
Su kadarını söyleyeyim ki, dis, birbirinin içine geçmis y^ muhafazanın sonuncusu içinde saklıdır. Merasim esnasında sırt larma kırmızı örtüler geçirilmis, yüzlerinde gümüs maskeler, i»
keçeli fil dizilir. Bir tanesi beyaz tüylüdür ve mahfazayı o fil ^ Beyaz fil öbür fillerin önüne geldi
mi, hepsi birden diz çöker« sonra kalkarak kutlu mahfazayı tasımak serefini kazanan t>e-* filin
ardına düser. Seyredenlerin anlattıklarına göre merasimin
hosa giden sahnesi budur.
Nil ve ben mabede sadece dısardan baktık. İçeriye
ve
sini lerce
tını
duyarlarını kaplayan iptidai, acaip, korkunç freskleri görme--temiyordum. Bunlar akılda iz bırakacak ve kötü tesiri gün-sürecek sevimsiz resimlerdir. Ölümden sonraki insan hayatasvire
çalısan kaba taslaklar.
Kandi sehrinin ortasındaki göl kenarına varınca ferahladım. jar salkım saçak, uzun etekli, yelloz
Japon balıklarıyle dolu. rtavada biraz yosun, biraz manolya kokusu var. Fakat Nilgün'ün H'n gece
koklayıp öptüğüm saçlarının kokusu hâlâ içimde! Her ge-bunları koklayıp öpmek artık hakkımdır; ibadetimdir.
Fakat kaç gece daha? On geceden bir tanesi gitti, biri de git-melc üzere... Ötesi belirsiz. Hattâ
daha evvel, bir sabah uyandığım vakit bungalov'u bombos bulursam sasmamalıyım. Boy bana:
.__ Gece yarısı gittiler!

Diyebilir. Dört saat sonra limana varınca ufukta dumanını sürükleyen bir vapuru isaretle:
— Yetisemediniz!
Diyecekleri muhakkak. Hepsini, bütün fena ihtimalleri bekleyebilirim.
— Nil, dedim, bu sefer habersiz kaçma!
— Söz veriyorum, dedi, ayrılsak bile normal sekilde ayrılacağız. Kucaklasarak, «acele mektup
beklerim» diye söyleserek, mendil sallayarak! Belki gözlerimiz de yaslanır... Bilinmez.
Gölün sarımtrak durgun sularında akislerimiz uzana, yassıla ağır ağır sallanıyor. Kâh ince uzun
boyluyuz, kâh kalın ve yayvan... Bunlar bana simdi ismini ve yerini hatırlamadığım bir İstanbul
lokantasının antresindeki dev aynalarını düsündürüyor. Beyoğlu'nda idi. Beyoğlu! Yarabbi!
Dünyayı fersah fersah gez- \ m'§, bes kıtanın yüzlerce büyük sehir caddelerinde dolasmıs bir (
adama orası sonradan zihninden geçirince bize bir Anadolu kasabasının tahta kepenkli dükkânlar
sıralanmıs hükümet caddesi adar nasıl da bakımsız, gösterissiz, tenha, hazin görünüyor!
°yle olmakla beraber ilk gençliğimizde teneffüsüyle zehir-nchğimiz çürük Piver losyonlu bir
Beyoğlu yan sokaklar- havası j ar(Jır ki, bunu unutmak kabil değildir. Doğu ve Uzak Doğu li-
/

inanlarında behemehal bu kokuda sokaklar bulursunuz; kendili eski Timoni sokağından geçiyormus sanırsınız.
Kandi o yerlere ne kadar uzak ve ne derece tertemiz...
Nil soruyor:
— Kolombo'da senin Jules'e gideceksek acele edelim, dört... Yemeğe ancak yetisiriz.
Ötomobilim|iz dağ yolundan denize doğru iniyor; inis... Bir müddet sonra boğucu ovadayız; sonra da inci sehri, sı cak, fakat sen Kolombo'da.
Önceden telefon ettiğim için Jules bizi bekliyor. Ben ise daha ziyade sabaha karsı bungalovumuza dönüsümüzü beklemekteyim Belki Nil yine:
— Mesafe pek kısa! Der.
ı Benim Kolombo'da bir dostum ve hemserim var, yüzellilft.
;i lerden... Ama öyle nazır, müstesar, yazar gibi ismi cismi bilinenj\
lerden değil. Zaten o listede bilinenler büyük bir adet doldurmaz: fi Çoğunluk bilinmeyenlerde
ve yarı bilinenlerdedir.
i1; Surasını, sırası gelmisken söyleyeyim: Beni de politikacı ola-
| rak memleketten çıkarılmıslardan sanmayınız; Türk pasaportlui;
yum, pek istersem dönerim de... Uğradığım sehirlerde eğer bizim İ memurlarımız bulunuyorsa
hemen münasebete girerim; onlara
;j| hizmetim de dokunur; onlara ve icabında hükümete de...
j| Kolombo'daki yüzellilik basit bir adamdır; sadece bir polis ko-
?! miserliğini de meslekten yetiserek elde etmemistir, bos gezenii
'i, bos kalfası iken bir kabine değisikliğinde sağlam muhaliftir diye araya katıvermisler. Avurt zavurt bir kaç ay İstanbul'da karakoldan karakola dolasmıs, çalım satmıs, mimlenmis; listeyi doldurmakta güçlük çekilince tıpkı tâyin olunusu gibi ismini bir taraf* sıkıstırmıslar. Olmus Yüzellilikten biri de o!
Allah, ona da «Yürü ya kulum!» demis ki, Hindistan ve va'ya kadar gelmis; fakat dalkavukluğu

sevmiyor. Nereye gürelden öteberi satarak, ayak esnaflığı yaparak ekmeğini çıkarn"' Simdi Kolombo'nun iç sokaklarında bir çayhane sahibidir, BlU'
153
ileri hep Müslümandır. Duvarlarda Atatürk'ün sedef ve deniz-• ceği kabuklarıyle islenmis bir çerçeve içinde fotoğrafı asılı. İki rafında (Ya Allah), (Ya Muhammed) levhaları da biraz yükse-
¦nde bas köseyi donatıyor. Oracıkta küçük ve akıl ermez bir mâbed
vücuda gelmis.
Adada Türk ve Türk koruyucusu kendisidir, propagandacısı ja Yüz elli vatandas arasında onun
kadar hararetli yeni Türki-taraftarı bulmak zordur. Değme hariciyecilerimizde bu hararet ve heyecanı görmek bana kısmet olmamıstı.
Jules'e varınca Nil'den müsaade alarak otomobille dükkânına kostum ve öpüstükten sonra kendisine vapurda aklını kaçırıp sehir hastahanesine kaldırıldığını öğrendiğim zavallı Kasımpasa'lımn hikâyesini anlattım, adresini verdim. İki rupye vermeği de unutmadım.
Artık içim rahat. Hasta ve gurbetzede vatandas; yüzellilik Tayfur'un himayesi altına girmistir.
Zaten Tayfur'a kendi adresimi de yazdırdım; bir sey icap ederse bildirecek.
Lokantaya neseli dönüyorum ve bir aralık Jules'ü kenara çekip bağırarak soruyorum:
— Nasıl «niece» (*) 'im? Beğendin mi?
Sağır Marsilya'lı ellerini tavana kaldırıyor; bağırdığını sanarak pes sesle cevap veriyor:
— «Une Sultane de Mille et Une Nuits! Mais, c'est un vrai bijou!»
Halbuki gerçekten Sultan olduğunu bilmiyor. Demek Nil ne kadar Sultan!
Fakat bu Sultan, çok dürüst, vekarla yiyip içtikten, ölçüsünde aansedip eğlendikten sonra otomobile binince birdenbire somurttu. Söylediklerimize cevap vermiyor. Dilbeste'den isaretle
soruyorum:
— Nesi var? Ne oldu?
f*J Yeğen. ') Binbir gece sultanı. Hakikî bir mücevher.
154 **++'
«Bilmem» mânasına kaslarını kaldırıyor; en küçük bir h ket yapmaktan çekiniyor. Hepimizin ağzı kilitlendi.
Sükût devam ettikçe kan basıma çıkıyor, eh, içkiliyim de... aralık usulca:
— Nil, diye fısıldadım, rahatsız mısın? İsitmedi değil... Mahsus susuyor. Kendi kendime:
— Yok, diyorum, bu derecesine dayanılmaz; oyuncağı beni... Yasanılmaz onunla... Kurtulmağa
bakayım. Kolombo Sjfa Yurdu'na Kasımpasa'lı tayfa kadar bu da yatırılmağa muhtaç.
Alkol gittikçe beynime vuruyor. Bir kere daha denemek iste. dim:
— Kederlisin Nil... Üzülüyorum.
— Susacak mısın, sen! Sirret bir sesle iste cevabı!
Benim sağım solum yoktur demistim ya... Hele eğlence dönüsü, kafam dolu iken, bir kadının hakaretine uğrayınca!
— Dur, soför!
Kolombo'dan bir saat uzaktayız; henüz ova içinde... Vaziyetim her halde Meysur Çengelistan'ındaki kadar korkunç sayılmaz ama yine de lüzumsuz bir dik kafalılık... Nilgün'ün
hastalığını bildikten sonra kendimi tutmaklığım, sinirlerime hâkim olmaklığım icabe-derdi. Ben
de neyim, zaten? Bir nevi deli!

Kapıyı açtım, iniyorum. Dübeste saskın; soför hayrette. Nü ne yapacak? Hâlâ susuyor. Hos, ben
aldırıs etmeyeceğini bilerek inmeğe karar vermisim. Sose üzerindeyim. Selâmlıyorum.
Otomobil gidiyor... Arkasındaki kırmızı ısık damlası az sonra bir dönemeçte karanlığa düstü, eridi. Yıldızım sönmüs kadar mahzunum ama öfkem de devam ediyor.
Yetisir! Beni bulamayacağı bir yere gizleneceğim, Tayfur'un evine... Ve ilk vapurla Bombay!
Yürüyorum; yürüdükçe sükûnet buluyorum; kendimi kabahatli çıkarmağa basladım bile...
Bungalov'daki odam, göl sularında y any ana akislerimiz, dün gece bu saatte kucağıma ahp tasi'
dığım sahne ve sesi:
155
._Mesafe pek kısa!
Hepsi gözümde tütüyor. Az sonra tekrar hiddet basıyor. Sükûnet buldukça adımlarım kısalıyor;
âdeta geri geri gidiyor; öfke devrine girince sehre kavusmağa can atarcasına kosuyorum.
Ceketimi çıkarıp elime aldım, sallayı sallaya, söylene mırıldana bir yürüyorum ki...
Trafiğin kesildiği aksi bir saat. Nerdeyse gök ağaracak... Ba-zan durup otomobil sesine kulak kabarttığımı da inkâr etmeyeceğim. Pisman olur, döner, beni alır, belki de yalvarır, ağlar diye
düsünüyorum. Bir hırıltı duyuyor gibiyim ama görünürde hiç bir sey yok.
Yorgunum, dermansızım; düsüp kalacak bir güçsüzlük içinde sendeliyorum. Tekrar dinçlesiyorum; ökçelerimi soseye «pat! pat!» vurarak gürültümden cesaret alıyorum. Onlar, köske yaklasmak üzere... Konusmadan soyunacak, dusun altına girecek. İste o zaman yaptığına
pisman olacak.
— Çok geç!
Sehrin ısıkları yüzüme vurmağa basladı. Caddeyi bıraktım, en kısa yoldan otele saptım. Bu saatte
Tayfur'u bulamam. G.O.H'e gideceğim. Bulana askolsun!
— Bitti, Nilgün Hanım, oyuncağını, kuklanı, soytarını elinden kaçırdın!
Diyerek gülüyorum ve ökçelerimi daha hızla asfalta vuruyorum. Bir bar henüz kapanmamıs. İçeriye daldım; garsonlar iskemleleri masaların üzerilerine koymakla mesgul.
Sek bir viski... Hayır, bir tane de sodalı içeceğim. İki olsun! Uç, dört olursa kıyamet mi kopar?
Öyle hatırlıyorum ki, bardan beni neden sonra, zorlukla dısarıya çıkardılar.
Oteli açtırdım. Bereket kapıcı tanıdıktır; bir sey sormadan söylemeden koluma girdi, demek sendeliyorum, oracığa yuvarlanacak haldeyim. Ne genis bina, ne yüksek tavanlar! Basımı döndürüyorlar. Kapıcı:
— Lütfen su sağ taraftaki küçük salona tesrif buyurunuz. O-damz hazırlanıncaya kadar...
I
156 hu
Dedi, yahut o mânaya bir seyler mırıldandı. Anlamamısım ki sol koridora doğru yürüyorum.
Tekrar kolumdan tutarak beni Em. pire stilinde, Goblen kumaslı çok güzel bir takımın bulunduğunu bildiğim küçük salonun önüne getirdi.
Kapı zaten açık, içerisi aydınlık... Koltuğa çöksem ötesi ko. lay; iki Hintli usak kucaklayıp yatağıma götürürler. Ayakkabı. dan hiç hazzetmedikleri için ilk isleri beni iskarpinlerimden ve
çoraplarımdan kurtarmak, yalınayak bırakmak olacaktır. O sırada zihnimden geçen bu!
Hissediyorum ki kafamın son ayık faaliyeti.. Sızmak üzereyim; Nil'i unutmus gibiyim.
Su var ki —sarhosluğun âzami haddi olacak bu!— Nil, girdiğim salonda, Empire kanapenin

ortasına ilismis, hareketsiz bana bakıyor. Ama bir tek Nil mi? Çekilirken oynamıs fotoğraflardaki
insan sekilleri gibi yanyana, titrek çizgilerden hasıl olmus üç Nil! Hayır, üç baslı, tek vücutlu bir
Brahman teslisi!
— Nil, Hindu putu olarak karsıma çıktı. Tapmayacağım! Üç yüzlü suratına tüküreceğim!
Diyorum ve bu kararla yürüyorum; ağzım kupkuru... Tükürük bulmağa çalısmaktayım. Kimbilir
su anda ne kadar çirkinim, iğrencim, korkuncum!
O kadar... Dört aslan pençesine dayanmıs, bronzlu süslü akaju masaya tutunmak istedim. Evvelâ
masa, sonra her sey kaydı... Ben de! Artık Nirvana'dayım: Ebediyet içinde bir «sönüs»...
Bir Nirvâna ki Nil'in saçları kokusunda ve renginde. Hattâ, bosluğundan Nil'in sesi geliyor...
Sirret sesi değil; tatlı! Tatlı! Hem
de:
— Sevgilim! Yavrum!
Diyor. Bana dediğini sanıyorum; sese sarılmak istiyorum-
Kaymakta devam ediyorum.
Gözlerimi açtığım zaman kendimi otelin bir odasında, yatakta buldum. Dübeste yanımda... Ne
arıyor bu kadın? Basımın üstünde ağır bir sey var; yastığıma yuvarlandı. Buz kesesi... Dübeste
diy°r
ki:
— Uyandığını Nil'e haber vereyim.

__. Nü de burda mı?
__ Demin biraz uzanmağa gitti.
__ Otele ne zaman geldiniz, siz?
Empire salonda karsılastığım Brahman putu, demek oluyor ki Nil'in kendisiymis; demek ki, yoldan dönmüs ve ben barda iken otele gir™?; oraya geleceğimi tahmin ettiği için bekliyormus...
__ Busen ne kadar üzüldü, ağladı, bes saat yatağının bası
ucundan ayrılmadı. Harap oldu, kız! Yanına gelince sakın surat etme!
İnledim:
_ Nü!
Sonra dedim ki:
— Bırak, uyusun! Hem ben bu çehremle ona kendimi göstermek istemem. Azıcık toparlanayım,
berber çağırtayım, bir gömlek satın alsınlar...
Dübeste gülüyor: Yatağımda sadece kolsuz bir iç gömlekle yarı çıplağım.
— Hele biraz da kolonya sürün...
Diyor, açtığım avuçlarıma Atkinson sisesini bosaltıyor. Oh!
— Size bir de Fruit salt vereyim; iyi gelir.
İçiyorum. Suyun kabarcıkları burnuma kadar giriyor, nefesimi tıkıyor ama serinletiyor da... Daha
emin olmak için soruyorum:
— Döndü o halde yarı yoldan?

— Evet. «G.O.H.'ya gider, muhakkak, yetiselim» dedi. Bulamayınca beklemek için ufak salona
girdik; usakları sehre yolladı. Açık barlarda seni aramaları için... İyi tahmin etmis. Barda idin muhakkak...
— Bungalov kimin?
— Senin Nevab'm.
— Getirdiğiniz mektup üzerine mi bu ikramlar?
— Öyle olacak. Simdi bunları düsünme. Uyu, istersen...
— Tesekkür ederim; sen istirahat et; ben kendimi çeker çevırırım.
Yanıma yaklasılır vaziyette olsaydım yanaklarından öperdim.
158
Dilbeste gitti. Zillere basıyorum, gelenlere emirler veriyorum-Berber çağıracaklar, keten ceketimle pantolonumu götürüp bir hazırcı mağazadan aynı ölçüde yenisini alacaklar... Bir kat da
ic çamasırı, üst gömleği.
Berbat haldeyim; hepsine alkol ve ter kokusu sinmis, hepsi kirli ve burusuk.
Nilgün beni murdar seklimle, suratımla mı saatlerce seyretti?
— Madem ki seyredebildi, seviyor öyleyse!
Hükmünü vererek seviniyorum.
Öğle üzeri benzim epeyce uçuk, gözlerim az çok saskoloz olmakla beraber tertemizim, tiril tiril
ütülü çamasırlar ve elbiseler içindeyim. Ama bunlar benim köskten getirilmis esyam... Zira her
seyi düsünen Nil, anlasılan Boy'a telefon etmis, bir otomobille hemen yollamıslar. İyilesiyorum
ki açlık duyuyorum. Çok alkol içtiğimin ertesi günü karnım acıktı mı korku yoktur; aksama tekrar
sapasağlam olurum.
Eh, Nil ile karsılasmak zamanı geldi! Ne diyeyim, nasıl hareket edeyim? Af mı dileyim, sadece
tesekkür mü edeyim, dizlerini mi öpeyim? İyisi, onun haline bakarım. Benim pek sakaya gelir
adamlardan olmadığımı anladı. Kafam kızdı mı çekerim arabamı! Taptığım putu da parçalarım,
inandığım kitabı da çiğnerim, askımı da ayaklar altına alırım, Seylân olmazsa Cava, Polenezya
Adaları, Kamçatka, bir yere kapağı atarım.
Kendisini tek basına salonda oturmus gazete okurken buldum. O beni görmüyor; resimlere dalmıs. Usul usul yaklastım. Üzerinde keten etek ve beyaz bluz var; dün gece ayrıldığım zaman
suare kıyafetinde idi. Nil de elbise getirtmis. Yumusak sesle:
— Bonjur!
Dedim. Basını kaldırdı; yüzü benimkinden çok yorgun; yumusaklık ve sefkat içinde öyle tatlı, öyle güzel süzülmüs ki... Nereden hatırladım: Bir Marguerite Gautier çehresi... Hani, dargınlıktan
ve ayrıldıktan sonra bir aksam Duval'in evine geldiği zamanki Lâ daw o Kamelya'nın üzgün çehresi, büyük sevgili ve ümitsiz hasta çehresi.
— Bonjur...

Dedi, koltuklardan karsısında duranı isaret etti. Kolombo, öğle tilinden önceki telâslı kalabalığı
ile uğulduyor. Karısık üç yüz . kisinin kaynastığı Doğu limanı ve turist memleketi kalabalığı...
Kıyamet! Biz, bir köy evinde imisçesine kendimizi tenha ve dıs yata uzak buluyoruz. Âdeta horoz sesi eksik. Nedir bu mahser rtasmdaki inziva halimiz? O kadar birbirimizle mesgul, birbirinize katılmısız, bütün duygularımızla birbirimizde toplanmısız ki, dıs dünya diye bir sey kalmamıs! Tam mânasıyle «o ve ben!»
Nü yüzüme bakıyor. Çok mu bitkin buluyor? Gökyakutlasan gözlerinin rengi sarıyor, sarmalıyor,
tedavi ediyor ruhumu...
.— İkimiz de kabahatliyiz, dedi, o bahsi kapatalım. Kapatalım, değil mi?
— Kabahatli benim... Bunu bırakınız itiraf edeyim, sonra bahsini etmeyelim.
— İkimizi de alkol çarptı; dağ havasından ayrılınca sehrin sıcağı çarptı.
— Beni alkolden de, sıcaktan da, seytandan da daha fena bir sey çarptı; arasıra çarpar.
Basımı gösteriyorum ve alnıma vuruyorum:
— Bu serkes kafa!
— İkimiz de öyleyiz, dik kafalıyız.
Ah Nil'inki ne sevimli, ne biçimli, hele su anda ne uysal kafa... Lâkırdıyı değistirmek için soruyorum:
— Gözlerinizin bazan gökyakut rengi aldığını, renk değistirdiğini biliyorsunuz tabiî... Bu anda,
hiç bir zaman görmediğimden fazla «safir» renginde...
— Bir yere, birine haz duyarak baktığım zaman öyle oluyor; kendim de farkına varıyorum. Onlar
mavilesirken aynı zamanda düsüncelerim, hislerim de sanki gök rengine giriyor. Daha doğrusu
evvelâ duyus ve düsünüs sistemim renk değistiriyor, sonra rengi Sözlerime vuruyor.
— Harikulade oluyor. İlk defa bunu vapurun alt kamarasm-da sezmistim.
— Demek ki size o zaman haz duyarak bakıyormusum...

Simdi de mi hazla bakıyorsunuz,
— Evet, simdi de! Tekrar ediyor:
— Simdi de...
Bir daha söylüyor:
— Simdi de, sevgilim!
Ben ağlıyorum, Nil tekrarlıyor:
— Sevgilim, simdi de! Belki de daima!
Dostum Tayfur'dan haber aldım: Hastahaneye gitmis. Türk tayfasının hastalığı uzun sürebilirmis.
Kolombo'nun Müslüman kuyumcularına basvurarak —kendisine hepsinin emniyeti vardır-. bey
gibi bakılmasını temin edecek. — Sağol, konsolosum!
Dedim. Vaktiyle polis komiserliğini beceremeyen bu adamı gurbet öyle olgunlastırmıs, ayrıca merhametli bir insan yapmıs ki, gıtpa duyuyorum. Ben, hâlâ eskisiyim.
Tayfur, Seylân'lı bir kızla evlidir, çocukları da yetismis. Fakat bu kız, bütün kadınları çirkin olan
asıl yerlilere benzemez. Zira büyük dedesi Portekiz'li, belki de Hollanda'lıdır. Vaktiyle istilâcıların adalı kadınlarla birlesmesinden türemis olan nesil tunç rengindedir, ama saf kan

yerlilerden bambaskadır. Zaten hâlâ kendilerini adanın hakikî sahibi sayanlar da bunlardır.
Bir gün evlerine yemeğe gideceğim. İyi asçı olan Tayfur, bana domatesli ezik pilâv, güveçte türlü, döner kebap yedirecek. Kebap takımını resmini çizerek yaptırmıs; arasıra kullanıyor. Ab
küçük evlerde kadınların pisirdikleri o, içinde büklüm büklüm domates kabuklarıyle, bazı pirinç
taneleri öbürlerinden daha pe"1' be, ezikliğine rağmen lezzetli İstanbul pilâvı! Kim hasretini çe»-
mez? Hem pirinç ve pilâv memleketlerinde büsbütün özlersin12 — Piyazla ciğer tavası da isterim, dedim ama tam, eski*1 kalem odalarında yenilen Arnavut ciğeri... Küçük küçük, üstlen
deki un tabakası bumburusuk, ne sert, ne yumusak, dörder k° bildiğimiz acımtrak ciğerden!
__ İste o güç, diyor, bakalım İtalya'dan gelme berrak, lüzumca filtre edilmis sise zeytinyağlarma
o lezzeti verebilir miyim? çal,sacağım.
Kendi memleketinde kalsaydı Tayfur, bu derece iyi olabilir •ydi? Ancak yurt dısında olgun insan
olmak için yaratılmıs adam-r vardır. Gurbet bazısına hiç fayda vermez; aksine fenayı büsbütün
bitirir, iyiyi de kötüye çevirir. Nadiren de mermer tasından br cevher peyda eder. Tayfun, çakıl
iken gurbette elmaslasmıstı. İstanbul'da kumardan basını alamazdı; simdi sabahları en'am okuvor,
geceleri Kısas-ı Enbiya... Evliya olmus.
Fakat hep buralarda mı yasayacak? Su kimi sarıklı, kimi fesli, kimi takkeli, kiminin saçları taraklı, kiminin baldırları meydanda, kimi sârı'ya sarılmıs, kiminin belinde bir değirmi bez, kiminde pes-temal, kimi cübbesine sokulmus, kiminin sar'ası tutmus su çıplak ayaklılar arasında?
Yük tasıyan fillerin ve araba çeken hörgüçlü öküzlerle mandaların iğrenç idrar ve gübre sıcaklığı
içinde? Çıkısı ve ucu bucağı bulunmaz bir «Mısırçarsısm'nm biber, baharat, kınakına, safran, zırnık kokulu gecesinde? Pan çiğneyen kızıl ağızlı ve kızıl salyalılarla hasır nesir olarak?
Biçare dostum Tayfur! Söylemiyorsun ama ben biliyorum: Koca Seylân'ı, o yüzlerce Amerikanvâri muazzam otelleriyle; hasmetli binaları, parkları, köskleri, ormanları, pagodlarıyle,
filleri, boaları ve kaplanlarıyle; inci hazineleri, yakut ve zümrüt dolu andıklarıyle bütün adayı acımadan atese verebilirsin... Eğer tekrar Rumelihisarı'nm kale içindeki bir tek penceresinden
Boğaziçi'-nı gören, kapıları esikli, künk lâğım borusu eğri büğrü yere uzan-mıS, ot minderli evinde kendini bulman onu yapmana bağlı ise!
Hügo, kısacık bir yalvarıs cümlesiyle vatan dısı sürgün ceza-ıı ne derinine ayıplamıs:
~~ «O, n'exilez jamais!»
Evet, «Aman! İnsan sürmeyiniz!»
Hattâ bir kedi yavrusunu evinden çıkarıp bir baska sokağa
yınız. Atılan yavrunun gözlerindeki hüzne dikkat etmis mi-3lî? Kabahatli de olsa!

Nilgün, ikindi üzeri emir verdi:
— Haydi bungalov'a! Aksam yemeğimizi orada yiyeceğiz, evi mizde, hanım hanımcık... Ben size reçelli krep yapacağım; teyz6ft Çerkestavuğu. Lâzım olanları geçerken alalım. Siz ne

yapabil^ siniz? Bir marifetiniz var mı?
— Çok, hem pek çok! Benim lokanta islettiğimi bilmiyor mu sunuz?
— Nerede?
— Singapur'da. Barmenlik, krupyelik, timsah avcılığı da yap. tim. Yaptıklarımı saysam...
— Onlar baska! Yemeklerden soruyorum.
— Kurmakari yapayım size, yahut Karibâd...
— Bunlar Hint yemeği olacak... İstemez.
— Peki prown kotletine ne buyuruyorsunuz, yani —teyzeye dönüyorum— karides külbastısı? Singapur'daki Aral Street'in en makbul yemeğidir. Çin kebapçılarının bulunduğu cadde... Otomobiliniz bir lokanta önünde durur; arabanın iki yan pencerelerine dayanan uzun bir tahta
uzatırlar; yemeğiniz inmeden, oturduğunuz yere gelir. Oranın katmerli hamurdan yapılmıs gözleme biçimi pideler içindeki sıcak kebabı pek nefistir. Soğuk biraları da... Dükkânlar sabaha
kadar açık durur.
— Peki, prown kotleti yaparsınız.
Lüzumlu malzeme ile köske döndük. Nil'i bu defa ev hanım: rolünde seyrediyorum. Emsalsiz bir
sevinç içindeyiz. O, Maurice Chevalier ile Janette Mac Donald'ın «Ask Resmi Geçidi»'nden bir parça okuyor. Malûm sürükleyici marsı. Ben ıslıkla «Kralın 41 Beygirlik Otomobili» filminde Liliane Harvey tarafından söylene» türküyü çalıyorum. Çağırmağa da basladım:
Bu, güzel bir rüyadan ibaret; Bir gün uyanacağım. Bu, bir rüya, bir tatlı yalan! Bir gün uyanacağım!
İRK PRENSESİ NİLGÜN
163
pilbeste, saçı taraklı, ince belli, tığ gibi delikanlı olan Boy'a kuliflUS' cev^n va£ını çıkartmak için tülbendi nasıl sıkacağını
•f ediyor, memnun! Boy da anlamıyorum ama sanırım neseli. v rü çehrelerle bizimkiler kadar
kolaylıkla mâna sezemediğim için tam fikrim yok.
pjsarda mehtaplı gece, Kandi yaylasının yemyesil dekoru üs-t-ne yarı seffaf ve soğutulmus bir
gümüs cibinlik gibi inmis. Hele erandanın yanında adam boyu, yassı kafalı, çıkık göğüslü bir »ac
var, sanki gümüs zırh kusanmıs bir orman sövalyesi... Dısa-ıya kim burnunu çıkarırsa ok atarak
sisleyecek! Ona, evvelce okuduğum bir İngiliz efsane kahramanından ilham olarak Robin Hood
ismini verdim.
— İçki yasağı koyalım mı?
__Hayır. Sadece içki tahdidi... Birer sise Tennet's.
Nilgün krep hamurunu kendi eliyle hazırladı, ustalıkla, dövüyor, çalkalıyor. Ben azman karidesleri dilim dilim bölerek beyaz saraba batırdım. Bir lâboratuvar kadar ısıklı, bastan basa
beyaz çini kaplı, ne varsa hepsi bembeyaz mutfakta iç açıcı ve istah kamçılayıcı bir deniz ve kirs
kokusu teneffüs ediyoruz. Nil, krep hamuruna bu içkiden karıstırmıs; acıbadem kurabiyesi kokusu...
Nü'in henüz öpmediğim ağzında da muhakkak ona benzer bir koku bulacağım. İçimde bir his var

ki, o, bu gece olacak.
Masayı biz donatıyoruz. Filvaki acele acele gidip gelislerimizde ve sakalasıp gülüsmelerimizde
azıcık Amerikan filmlerini hatırlatan bir «bizden olmayıs», bir frenklesmis hali görülüyorsa da ziyanı yok Nilgün'ün bir hünerini daha kesfetmekle memnun oldum: Piyanoya geçti, alaturka bir
kaç sarkı çaldı. Bir tanesini ?"ndi bile mırıldanacağım geliyor:
Ümitlerim hep kırıldı, yârim artık gelmeyecek.
Sesi öyle hazin oluvermisti ki, içime dokunmustu; bereket * nra isi curcunaya çevirdik; ne türküler çalıp söylemedik... "Entarisi ala benziyoro'dan, «Recebim, sana para vereceğim»'e

kadar bütün İstanbul türküleri.. Hele mütareke devrinde, mu , tazam maas alamayan ve aldıklarıyle geçinemeyen bir takım emek memurların macun satarken grup halinde boru ile çaldıkları v okudukları:
Hediyedir, kız senin adın Hediye! Fındık, fıstık aldım yâre, ye diye!
Türküsünü defalarca tekrarladık. Nilgün kendisine bundan son ra «Hediye» dememizi istiyor; aldığı kenar mahalle kızı tavırla. rıyle hakikaten simdi bir Hediye ve bir Sükûre! Enfes!
— Ya Zeybek, dedi, muhakkak sen bunu mükemmel oynarsın1
— Daniskasını!
Dedim ve Hediye'min çaldığı o havayı fevkalâde heybetle \e ustalıkla bir oynadım ki kendim de
beğendim.
Bira tahdidi unutuldu. Türkü ve danslarla ara sıra fasıla verilerek yemek devam ediyor. Ne tuhaf
sey: Seylân Adası'nın dag' sehri Kandi'de, muazzam bir park içindeyiz; bize tamamiyle yabancı
dinler, ırklar, nebatlar ve hayvanlarla çevrilmis vaziyette... Simdi yukarı ormanlarda kaplanlar
gece avına çıkmıstır; vahsî fille: nezleli hırçın fery atlar ıyle haykırısıyorlardır; boalar ağaç dallarına sehvetle sarılıyorlar ve naja yılanları köy evlerine sinsi sik sokulmaya çalısıyorlardır.
Buralarda isimiz ne? Nasıl da İstanbul da, Erenköy'deki bir köskte gibi eğleniyoruz!
Asağılarda denizboyu zengin kasabalar mehtap safasmda o's cak. Hele o güzel Gollfas oteli. Seylân'ın o milyoner yatağı ess «Rivieran'sı Gali çılgınca coskunluk halindedir.
Bir aralık —sofra henüz kaldırılmamıstı— sampanya içi?'1' meyve yiyorduk. Nil kayboldu. Piyano önünde, galiba kendisi hatıra bırakmıs bir Viyana valsini çıkarmakla mesgul bulü^
Dilbeste'ye sezdirmeden ben de salondan süzüldüm. Bahçeye masın? Yoksa odasına mı girdi?
Veranda'ya basımı uzattım, yorum, usul usul, arana arana yürüyordum.
Bön!
jvjil, en çocuksu bir keyif içinde, palmiye arkasından fırladı;
ağıma düstü. Arayacağımı bilerek saklanmıstı... Kucağıma atıl-ak arzusuyle saklanmıstı.
_ Hediye'm!
pedim ve zaten hazır duran mukavemetsiz basını kendime çek-
Dudakları dudaklarımda... Fakat ağzını sıkıyor, disleri kilitli.
Simsıkı kilitli!
Zorladım; bir seyler söylüyorum; kollarımı beline doluyorum ,e göğsünü göğsümün üzerinde eziyorum. İmkânı yok. Hediye'nin güzel ağzı mühürlü!
— İnatçı! Hain!

Diye hitap ediyorum; istediğim uzun, usareli ağız busesini alamayınca dudaklarını İkokluyorum,
kokluyoijum; kapayamadığî pembe burun deliklerini öpüyorum, öpüyorum... Bırakıyorum. Yine
aynı söz:
— Bu olmaz!
— Neden? Hani seviyordun?
Vücut vücude değiliz, artık... Yan yanayız ve güya parkı seyrediyoruz. Neden sonra cevap veriyor:
— Seviyorum. Fakat bu yok... Bunlar olmaz... Olmaz iste! Aklım almıyor. O kadar içtikten sonra, su dekor içinde ve
saklanıp yolumu beklediği halde, kucağıma kendisi atılmısken neden «bu yok, bunlar olmaz» mıs!
— Nil, dedim, ben bu hale, bu hayata dayanamam. Salona seslendi:
~~ Teyze, gelsene! Bak, dısarısı ne güzel!
Bana döndü ve öf kesiz, lâkin tok bir sesle dedi ki:
— Ber sefer arkandan geleceğimi elbette beklemezsin, de-1- Öp su omuzumdan... Bu yetisir,
simdilik!
eni§ yakalı bluzunun kol üstüne gelen kısmını eliyle yuka-
1-
166
riya çekip açtı ve meydan çıkan omuzunu hem ay ısığına, hem na doğru, bir hibe veya adak takdim edercesine uzattı.
Seylân mehtabının bir anda minelediği, beyaz mine cilâsı diği o yuvarlacık omuz, kafamın içinde
saklanmıs mukaddes w emanet olarak bende kaldı. Ah Nil! Bunun hatırasına bütün rümce bir azize yadigârı imisçesine günde dört bes defa yü sürerek türbedarlık edeceğimi bilirmi idim?
ÜÇÜNCÜ KISIM
Dağ aralarına yığılan duman, ay çevresini büsbütün perdelemekle beraber ısığını sasartmağa basladı. Bu duman sehrin elektrikle aydınlanmıs merkezi üzerinden geçerken pembe bir bulut
oluyor.
__ Nil, dedim, üsürsün, omuzlarına bir sey al.
__ Odamdan salı getir. Yastığın üstünde, kanapede, askıda,
bir yerdedir; belki de dolapta...
İlk defa bu odaya gireceğim.
Çıkarken —daima yaptığı gibi— elektriği kapatmamıs olduğundan içerisi aydınlıktı ve tabiîdir ki pek karısık, âdeta darmadağınıktı. Kolombo dönüsü ne varsa altüst etmis. Elbiseler, çamasırlar,
hamam sileceği, çoraplar^ ayakkabıları, hepsi öteye beriye atılmıs.
Karısıklığın o kadar güzel olabileceğini aklımdan geçiremezdim. En lâtif ve en tuhaf sekilde yapraklarla çiçeklerin yetistiği nebatat bahçesi burası. Kokuların en ılığı yine bu kapalı bahçede.
Durmus seyrediyorum.
İntizamlı kadın odasında bulunmak da iyidir ama oynamağa baslamadan önce pulları sıra sıra
yerlerine dizilmis bir tavla yahut henüz dokunulmamıs, kesilip devrilmemis bir pasta gibi asıl maksat hakkında zevkli bir fikir veremez. Sayfaları açılmamıs bir kitaptır, o! Öyle bir oda doluluğu içinde bostur.

Nil'in odası bir vitrin değil; kuru ve cansız güzellikte değil. Sahibi içinde olmamasına rağmen yasamasına devam ediyor.
Yerde serilip yatanlar, koltuk ve kanape kenarlarına ilisip
banlar, yahut karyola altına yarı gizlenmisler arasında, geldiği
2a*nan üzerinden çıkardığı çamasırlar da olacak. Bunları arıyorum.
*¦
168

*^*r^-
¦¦aK
-^MF» 169
Salı unuttum. Dünün ikindisinden bugünün aksamına kadar, \i-tün eğlence, kavga, bulusup barısma sahnelerinde vücudunda t sıdığı, tenine sürünmüs, kendinden olmus, henüz kumaslasmaıj, bir seyini aramaktayım.
Buldum, iste: Bir değirmi, leylâk renginde ipek parçası...
Çalacağım onu! Farkına varmadan katlayıp göğsüme — * ve salı alarak geri döndüm.
— Geciktin, dedi, karısıklık içinde güç buldun, galiba?
— Ama ne hostu bu karısıklık! Keski mağazalar öyle karısık sekilde çamasırlarla süslü vitrinler
yapsalar!
Odada kendimden geçerek epeyce eğlenmistim ki Nü gecikti. ğime dikkat etmis. Dübeste ile beraber mangustin yiyorlar. Cevi; büyüklüğünde toparlacık patlıcanları andıran ve içinde çağla
bademi göbeğindeki gibi seffaf fakat bir çok taneler bulunan az §e-kerli, sulu, bergamot kokulu,
tadına doyulmaz meyveleri...
Ask sunun için bir hatıra ve hafıza kudretidir ki, böyle bit meyve yenisin hiçten sahnesini, o meyveyi bir yerde görünce mesafeler ve yıllar asırı manzarasıyle tekrar size yasatır, yüreğimizi
bir daha, bes daha, daima yakar. En içli ve sadık âsık hafıza ve hatırası en islek olanıdır. Ask hatırlamalarla yasar, unutmalarla
ölür.
Küçükken Sükûre'yi, misafirliğimiz sona erip kendi mahallesine bırakarak Yeniköy'deki yalımıza döndüğümüz zaman, iskele kösesindeki bakkalın tavanına astığı güllâç destesine gözüm
ilisince hemen kızı hatırlardım; mahzun olurdum.
Sonra Sükûrecik bu desteyi bağlayan kırmızı gaz boyasını tii kürükler, allık yerine yanaklarına
sürerdi. Ama gizlice, anası evd
yokken...
Bugün bile güllâç bana yine onu düsündürebiliyor.
Dün geceki ve deminki yorgunluğumuzu artık duymağa t* lamıstık. Kesik konusmalar, dalıp geçisler. Dübeste yatmağa &[] İkimiz verandadan ayrılamıyoruz.
— Senin yemekten önce söylediğin türküyü çağıracağım §'
liyor.
__ Hangisini?
_. Lilian Harvey'in Kral otomobiline kurularak söylediği, «Bu,
¦• ı bir rüyadan ibaret; bir gün uyanacağım» türküsünü...
__Pek mi beğenirsin?
__ Hayır- Halimize uyuyor. Hürriyetimiz sona ermek üzere...

Biliy°r musun, kendi paramız bitti.
__Bende biraz var. Sonra sana bir sürpriz hazırlamıstım. Azıcık bekleyebilir misin? Odamdan nisan kutusuyle dönüyorum.
.__Tanıdın mı?
Nil muhafazaya baktı ve sordu:
__Kadınlara senin fedakârlık edeceğini aklım alamazdı. Asıl
buna memnun oldum. Benimle mi basladı?
Sözü acı olmakla beraber çok doğruydu. Kısaca:
— Değisiyorum, değiseceğim...
Diye cevap verdim. İki parmağı ile hafifçe burnumun ucunu sıktı; bu, bir tesekkürdü, devam ediyordu:
— Yetismez. Yüzüğümü de satmıstım, zaten! Onun için artık uyanmamız lâzım. Cava'ya gitmeliyim.
— Orada ne yapacaksın?
— Conte Verdi'de verdiğim sözü yerine getireceğim: Prtens Ahmed'le evleneceğim. Babası hastalanmıstı, ölmüs. Simdi tahta geçecek kendisidir.
— Onunla, o zeytin çekirdeğiyle, ha?
Diye bağırdım. Nü gülümsedi; sözünü kesmedi:
— Beni senin Nevab'a tavsiye eden, su bungalov'u verdiren e Ahmed'dir. Bombay'ın sıcağında
kalmamı istemedi... Yanında
8°türmenin de zamanı gelmemisti; zemini hazırlayacaktı. Babası-^ vefatı artık Prensi külfetlerden kurtarıyor, dilediğini yapacak Va%ette.
~~ Ne kadar çabuk, kolay uyusu vermissiniz... Birkaç günde!

— Öyle oldu. Demin «kendi paramız bitti» demistim; sonra param çok, fakat hürriyetim yok; Ahmed'in servetini Ahmed'in müsaade ettiği hayat için sarfedebilirim.
Böyle söyleyen Nilgün'e hayretle bakıyorum. Ne ciddî! hep temkinli, ağırbaslı olarak mı kalacak? Her sey mümkündür
— Fakat Nil, diye itiraz ettim, sen Ahmed'i nasıl sevebilip,.,
— Sevmeden yasanılacak bir koca bulmak kararıyle geldik
mi unutuyorsun, yavrum!
— Bu gece gözüme uyku girmeyecek... Bittim!
— Dilbeste'nin yanında veronal komprimeleri olacak, ahve, Hem kadıncağızın biraz hatırını hos
etmeği de unutma! Bermutat
Öyle dedi, verandadan ağır ağır çıktı. Genis camlar ardındat zarif vücudunu takip ediporum. Odasına girdiğini gördüm. 1^. medim ama kilidin sesini duymus gibiydim.
Artık bu sefer Nil'i kat'î surette kaybediyorum. Ne kablog-ramı gelir, ne telgrafı... Prens Ahmed'in sarayında, muhafızlar elinde, göz altında olacak. Evet, artık para darlığından kurtuluyor. mücevherlerini koyacak yer bulamayacak, çamasırları gibi darmadağınık etrafa saçacak. Lâkin ben kendisini göremeyeceğim.
Nilgün'ü görememekten fenası göremeyeceğime emin olmat Cava'nm neresinde rastlamak imkânı var? Batavya'da mı? Buit-enzorg'da mı? Hangi sehirde hangi bölgede, ne zaman? Bu Sultanlığın idaresi altındaki arazi galiba bir takımada...
Prens Ahmed, çok zeki bir delikanlıydı, demistim. Hakikata| öyle imis; vapurda hiç birimize tasavvur ve kararını sezdirmemi? ti. Nil'e uzak durdu demlemezse de fazla sokulganlık, sırnasık
da göstermemisti. Aferin, genç diplomat hükümdara!
Usulcacık gidip buz dolabından bir sise White Leebel ala11 bir bardağı yarısına kadar

doldurarak geri döndüm. İçersem t>e sızarım. Sızmağa bu kadar ihtiyaç duyduğumu bilemiyorum
— Gidiyor mu simdi Nü, tâ Endonezya adalarına? Ne cağım bu hâtıralarla? O, ay ısığına ve dudaklarıma uzatılan o
JMUAİUN
171
(ıj3U olmaz, bunlar olmaz»lar? O «Sevgilim»ler? O darılıp ba-flialarımız? O, her hareketinden
fazla kendisine âsık eden hır-lıkları ve mütemadiyen bir oyundan öbürüne geçisleri? Bunlarsız
nasıl yasayacağım? Aynı diyarlarda sürterek uzak-olsun yüzünü göremeden, sesini isitmeden,
endamını seyret-meden?
Sızabilsem, bari...
Soyunuyorum, bir sıcak bastı ki... Fakat bu sıcak Kandi'nin vice serinlemis gece vakti dağ havasından gelmiyor; içimden ve beynimden çıkıyor.
Gömleğimi çektim; dizlerime bir sey kondu, kaydı, yere düstü.
_- Nü! Nü! *
Diyerek bu leylâk renginde, pırü pırıl yumusacık ipekliyi kaptım; ısırıyorum. Dislerimin geçtiğine, yer yer' dis izleri bıraktığına, kumasına köpek ağzına düsmüs bir esarp gibi parçalandığına eminim.
O vaziyette sızıp kalmısım ki, onu sabahleyin bas yastığımın üzerinde bumburusuk, bir çok yerinden yırtılmıs halde buldum; utanarak bavuluma sakladım.
Ertesi sabah...
Nilgün bahçede, karanfillerden kocaman bir demet yapıyor. Sokaktan içerisi görünmez; kösk ağaçlarla, simsir ve taflan cinsi çit fidanlarıyle örtülüdür. Sırtında sadakor pijaması... Ne ince, ne
endamlı, ne zarif kız! Ne kadar çevik!
Storu usulca araladım. Yanılmıyorum, tarhtan tarha vals
ahengiyle yürüyor ve «Bu, bir rüyadan ibarettir»i ıslıkla çalıyor.
Ne nese! Güya bir hafta sonra benden, hürriyetinden ayrılarak,
yağmurlar ülkesine gidecek, altın kafese girecek olan bülbül kenısı
değil. Islığı kesti; Fransızcasını söylüyor:
Ce n'est qu'un reve Un joli reve...
172
Tamamiyle sinema yıldızının sesi... Taklit kabiliyeti mel! Su var ki bu sabahki nesesi dün gece
ayrılırken gösterdi hüzne, feragati tevekkül haline, ağırbaslılığına hiç uymuyor. ^a rararmı değistirdi mi?
Hasır storu gürültü çıkararak açtım. Basını kaldırdı; yüzüne
hudutsuz bir sevinç...
— Bonjur!
Sadece elimi salladım. Göz altlarımın morluğunu aynaya bak madan görüyorum. Bunlar muhakkak mor ve sis. Nil tekrar ediyOt.
— Bonjur!
Ağzımı açmıyorum, gülümsemiyorum da... Hayretimi ifadeye çalısan acaip bir bakısla tenkitkâr
seyrediyorum. Soruyor:
— Neniz var? Hasta mısınız?

— Bir seyim yok, diye söylendim, benim elimden de bu ma-rifetler gelir; her hangi zamanımda
neseli görünebilirim. Çalar, oy.
narım da...
Ve —budalaca bir hal takınarak— (Ask Resmi Geçidi) nk marsını bir kanarya münasebetsizliğiyle ötmeğe basladım. Biliyorum, acınacak kadar komiktim.
Nilgün gülmeden katılıyor; elindeki karanfilleri bir artist al-kıslarcasma tutup tutup pencereme
fırlatıyor. İçimden:
— Hissiz!
Dedim, storu indirdim; yatağıma tekrar girdim. Uyusam, uyu-sam, günlerce, aylarca! Parasızlık
ve askta betbahtlık insana göi
açtırmaz bir uyku aratır.
Kapıma vuruluyor. Hiç bir sey istemiyorum, kimseyi! Basın" yastığın altına soktum. Ne kahvaltı, ne de saçları taraklı «boy»"1 hosuma gitmek için büsbütün süzülen gözleri! Sesimi çıkarmi)*
rum.
Odada biri var. Nilgün mü acaba? Olur mu bu? Usulcacık, ^ mıldanmadan, yastığın arasından
göz attım. Evet, Nil! Kıpır1"11 mıyorum. Eli saçlarımı buldu, oksuyor. Yine aldırmıyorum-^e"
di kendine konusurcasma söyleniyor:
— İnandın mıydı, sevgilim? Yalanıma kandın, Nü'ini kay

rsun diye üzüldün mü koca bebeğim? Sana yine mi azap çek-• djm? İs^ah °lmayacak mıyım,
ben?
yastıkları devirerek fırladım:
__ Yalan, bu da yalandı ha? Prens Ahmed?
__ Yalan!
__ Gideceğin?
__ Yalan!
__. Peki, niçin hep bu yalanlar?
.(Bilmiyorum» mânasına kaslarını kaldırıyor. Kabahatli tav-riyle göz kapaklarını yarı örtmüs, saskın duruyor. Kendime doğru çektim:
._Artık «Bu olmaz» yok, diyorum, «Bunlar olmaz» yok! Hepsi olacak.
.— Belki... bir gün... hepsi!
Sağ eli avucumun içinden kaydı; basucu masasının üzerindeki elektrik düğmesine dayandı; zile
basıyor. Boy gelecek, diyor, kapıya vurdu. Nil, uzağa çekilmisti. Usağa, İngilizce diyor ki:
— Teyzemi çağırır mısınız? Dayımın biraz rahatsız olduğunu haber veriniz. Su storları da açınız!
Ben basımı hırsla, ayni zamanda aldığım müjdeden memnun, tekrar yastığın altına sokuyorum.
İki sene evvel ayni adada basımdan bir macera daha geçmisti;
ıiem de yine böyle bir bunglov içinde, bir sevisme macerası. Lâkin
mu simdi hatırlarken basitliğine bakarak çok yavan, kuru, âdi-^n de asağı buluyorum.

Öyle olmakla beraber acaip tarafları da yok denilemez. Kadının adı Maria idi; Rusya'da doğmus,
Fransa'da büyüyüp
Jeti§mis bir Slav dansözü. Partöneri olan Güneyli Fransız Boby
e turneye çıkmıslar, Seylan'da nasılsa dikis tutturmuslardı.
°°by, çok güzel bir erkekti; çok süslü giyinirdi; adanın zentuccar
ailelerine dans dersleri veriyor, iyi kazanıyordu. Dostu
a ile bir gün Gallfas otelinin tertip ettiği bir çocuk balosunda
*
t

tanıstık. Derhal anladım ki bu tanısma kördüğümlu bir bağ haW
alacak.
Netekim hafta geçmedi, kadının gayretiyle aramızdan su s12 maz dost oluverdiğimiz çift beni
bavullarımla otelden aldılar Vc Montelivinia yolu üzerindeki köskklerine götürdüler. Beraber otu
racaktık.
Size bu mükemmel bungalov içinde nasıl derbeder, hesapsı2
delicesine müsrif .bir hayat geçirdiğimizi anlatmak uzun sürecek Gün oluyor ki viskiyi boydan
ödünç aldığımız para ile tedarik e. diyoruz, gün oluyor ki sırtımıza gri renkte jaketler ve basımıza
grj silindirler geçirerek hususî otomobilimizle Nevralla'ya, at yarıs. larma gidiyor, üç ay geçineceğimiz bir parayı kaybedip dönüyoru2 Maria'nın sapkası —Paris'ten en son gelen, en orijinal bir yenilik olduğu için— tribünlere kurulmus, çay ve mücevherat üzerine büyük muamele
yapan yerli milyoner kadınlarını yarıstan fazla heyecana düsürüyordu.
Bu çiftin sevisme tarzı daimî bir yenisme idi. Maria bilhassa yatılacak saatte hiç yoktan bir kavga çıkarıyor Boby zaten o saatte kendini ayakta tutamayacak kadar sarhos olduğundan kapıları vuruyor, küfürler ediyor, elbisesiyle yatağına girip sızıyordu Dört saatten önce ayılmadığını bildiğinden Maria'nın evde kimse yokmusçasına serbest, benimle fiskufücur içinde
geçirdiği müddet odur.
Dört saat sona ererken Boby odasından çıkıyor ve dostunu salonda bir kanapeye uzanmıs güya
uyumus görerek:
— Maria! Mon amour!
Diye af diliyor ve yalvara yakara yatağına götürüyordu. Sabahleyin kalkısları yeni evliden farksızdı. O, henüz ayılmıs sarh*
ağzı:
— Maria! Mon amour!
Sözlerini hâlâ isitir gibi oluyorum. Boby, nihayet bir sah çek imzaladığı için hapsedildi; cezası bitince Singapur'a gitti: ' ria da beraber...

Orada veremden ölmüs. Bunu, simdi Delhi'de kadın terziliği
an Maria'dan öğrendiğim zaman bîçare Boby'nm, ayaklarında ; esiz terlikler, genis beyaz pantolonu ve boynunda ipek fulları. Adonis güzelliğiyle Seylan mondenlerine dans dersi verirkenki hali gözümün önüne geldi:

__ Une! Deux! Une! Deux!
Kadınları kırıp geçirmisti. Fakat Maria'dan baska hiç birine ,ağjanmıyordu. İkide bir, içeriye bizim oturduğumuz odaya gelir:
__ Kafamı sisiriyorlar, defolup gitseler!
Diye sikâyet eder ve makbuz keserek aldığı paraları önümüze koyup:
__Aksama Montelivinia'da ziyafet var! derdi.
Benim G.O.H. müdürü Sosay'a baslangıçta bahsi geçen borcum, iste, zavallı Boby'i hapisten kurtarmak için ödünç aldığım paranın bakiyesidir. Seylân'dan, Bombay'a o yüzden üçüncü mevkide, sadece kâğıda sarılmıs iki kat çamasırla dönmüstüm.
Odaya giren Dübeste, benim yastığı basıma çekmis, büzülerek yattığımı görünce Nilgün'e «Nesi
var? Çok mu rahatsız?» diye merakla sordu.
— Naz ediyor bize... Öyle alıstırmıslar ya!
Ses çıkarmamakta inat ediyorum. Yastığımı çektiler, keten örtüye sarıldım. Ayni zamanda düsünmekteyim: İlersine varmayayım; yumusayım. Bu kararla doğruldum, dedim ki:
— Vaziyetimizi ciddî sekilde konussak olmaz mı? Hasta de-m ama çok üzgünüm. Sizi bu halinizle bırakamam; bir seyler
!aPraam icabediyor. Lâkin evvelâ bana hakikati söylemeniz lâzım. Gerçekten paranız kalmadı
mı?
— Kalmadı sayılır! Diye Nil cevap verdi.
~~ Bu köskte bir müddet daha, meselâ bir kaç ay daha otur-:ak mümkün mü?
"Mümkün» manasına ikisi de baslarını salladılar.

— Âlâ, öyleyse... Ben yanımdaki paranın yarısını size bir kaçağım. Üç yüz rupye kadar. Hemen
gideceğim ve derhal yk döneceğim, her ay yollayacağım... Elime ne geçerse, az veya coı Her halde sıkıntı çekmezsiniz... İsraf ve lüks yapmamak sartiy]. Buradan daha elverisli, sakin ve sıhhî
bir yer bulmak imkâna bekleyeceksiniz; döneceğim.
Nilgün'e süphe ile bakıyorum, sözlerimin tesirini anlamak
tiyorum: Gözleri müphem...
— Katlanmazsınız, değil mi? Ben bir budalayım! Koca bjahmak!
Elimle «Odadan çıkınız! Gidiniz!» gibi isaretler yapıyorum çarsafa tekrar sarılmak üzereyim.
Nil, ayakta iken lake hasır kol. tuğa oturuyor. İsaret etmekten de, çarsafı basıma çekmekten di
vazgeçtim. Bir sey diyecek ama ne? Düsünüyor.
— SöyİesenE!
— Kalırım, beklerim. Fakat...
— Fakat?
— ...Seninle evlenmeğe söz verememem. Baska seyler de aklıc
dan geçirme!
Yatağın ayak ucunda duran robdösambrımı çektim, çabucai|
sarıldım, yere atladım, yanma kostum:
<— Böyle bir teklifte bulunacağımı nasıl aklına getirebiliyorsun?
Beni hiç mi anlamadın? Diyerek onu sarsıyorum. Hiç mi anlamadın, diye tekrarlıyorum, öyle bir seyi hatıradan geçirmediğimi anlamıyor musun?
Dilbeste'ye dönüyorum, âdeta yalvarıyorum: — Anlamıyor! Anlayacak kız değil! Anlayamaz, bu! kimse beni anlamadı! Onunla evlenecek adama Allah acısın! Al'H acısın! '
Hem böyle diyorum, hem de bir elimle, sanki Nil tiksinil bir mahlûkmusçasma Dilbeste'ye

gösteriyorum. Omuz silki>'° Hâlâ, hareketsiz duruyor. Yarabbi! Ne kadar güzel bu halin01 le...
Askıyle içim eriyor; ağzımdan hakaretler yağıyor:

Allah o erkeği korusun! Çıldırtır, öldürür, katil eder bu juz insanı!
jjil ne kımıldıyor, ne konusuyor. Bir kelime arıyorum, isyan ettirecek bir söz:
__...Bu Sultan katil eder, adamı! Ne Sultan da ya!
Kötü bir aktör kahkahasıyle gülüyorum. Baska diyecek, yak
ne kaldı? Üstüne atılıp parçalayayım mı? Ne keyifle didik didik edebilirim!
Kapıyı gösteriyorum: «Gidin! Gidin!»
Nil yüzüme bakıyor ve ağır ağır söyle söylüyor:
__ Bu kadar fazla mı sevdin, beni? Çılgına dönecek kadar!
Dilbeste'ye aldırmayarak haykırıyorum:
._ Evet, o kadar fazla sevdim seni! İste böyle çıldıracak kadar.
Dizlerine basımı koydum; hıçkırıyorum. Göz yaslarımı pijamasının demin bahçeden topladığı karanfiller kokan sadakor pantolonu içiyor. Dübeste omuzlarımdan tutup kaldırdı.
Nil kımıldamıyor.
Onu da yine Dübeste çekip usulca götürdü. Utancımdan öğle yemeğine çıkmadım. Neler yapıyorum? Yaptıklarımı gözümün önüne getirdikçe yüzümü kapıyorum ve kendime çıkısıyorum:
— Zırtapoz herif! Allahın serserisi!
Aksam sofrasında bir misyoner ailesinden farkımız yoktu... Kalkmadan önce dua etmemiz eksik!
Üçümüz de uslu akıllı, gayet '«nkinli oturduk; sadece sarap içtik; sundan bundan konustuk. brandaya geçince de Nilgün İngilizce romana daldı, ben gazete ol<udum, Dübeste yün ördü.
Sonra civarda yaya bir mehtap yürüyüsü yaptık. Ağaçların
¦ kekliği ve dallarının iriliği altında ne kadar küçük kalıyoruz!
rada insan, nebatın yanında bildiğimiz insan cüssesinde görün-
Z' en asağı yarı yarıya küçülmüstür. Küçülmek te bir sey ifade
aciz ve çok defa gülünç olur; grafiklerde uzun ve kalın sü-

tunların sırasına dizilmis isaret adamlara benzer. Arap
daki 10 rakamının sıfırı gibi mânası olacağına ihtimal verilerrıeyı
bir nokta!
Satıhta durgun görünmekle beraber gecemiz içimizden dalga
lıdır; fırtına bu sefer dipte. Ama memnunum; zira benimle evK meyeceğini söyleyen Nil'in benden kolay ayrılamayacağını anla mıs bulunuyorum. Hattâ sevildiğime inandığım dakikalar oluy0 Hırçın, hasarı, ele avuca sığmaz bir takım genç kızların kocay vardıktan sonra nasıl durulduklarını, akıllarını baslarına toplaya pek iyi aile kadım, ana, zevce hüviyetine girdiklerini
bilenlerdenim Nilgün'ün de böyle bir baskalasma geçirmesi mümkündür.
— Eğer, diyorum, o halleri, hele yalancılıkları geçirdiği has-talığın sifa bulmaz izleri, görünüsleri değilse...
Kolombo'ya gelirken denize attığım kitapta yalancılığa mühim bir yer ayrılmıstı. Hayal kuvvetleri genis ve parlak bazı psikopatlar mânâsız ve maksatsız yere yalan söylemeğe düskün
olurlarmıs ve karsılarmdakini sasırtmaktan zevk alırlarmıs.
Hem mehtap altında Nil'le geziyorum, hem, o zaman söyle göz attığımı sandığım bu kitabı sanki

tekrar ve dikkatle okuyorum.' O yalancıların bir merakı da diyar diyar dünyayı dolasmak, tal türlü
maceralara katlanarak ömürlerini seyahatle geçirmekmis. Tuhaf sey bu, bende de var. Bende
olmayan bir baska noktayı da simdi birdenbire hatırladım: Aslı, esası yokken kendisim prens,
prenses süsü vermek, asalet taslamak.
Aklım duracak! Sayet Nilgün'ün artık hakikî prensesliği"' inanmamıs bulunsaydım kitabın tasvir
ettiği yalancı, seyahat d«y künü ve asalet meraklısı psikopat tipi tamamiyle kendisiydi! — Pek
derinlere daldınız...
Diyor. Onun hakkında düsündüğüm fena ihtimalleri sez de önlemek istiyormus gibi bir seyler
anlatıyor. Dinlemeğe < sıyorum ama kitap aklımdan çıkmıyor. Zira bu eser yalnız gün'ü değil,
beni de tarif ediyor: Çok içen, bir neselenip bir : kapılan, lüzumsuzca ataklık edip belâ çıkaran ve
bazan çok

yı:
ırlı jsler düsünen ve yapan müsrif, gösterisçi adamlar dahi psi-«natlar arasındadır.
]an
jpatla:
Söylediklerinin hangisi doğru? Tanıstığımızdanberi kaçıncı ya-jcime bir süphe daha düstü.
Sorayım mı? Soracağım:
__Zavallı Kont Salvator'a ne oldu, acaba?
Beklediğim gibi Nil dedi ki:
__O Kont, mont değildi; Torinolu bir fotoğrafçı yamağı idi.
_- Bu, kendisine sarılmanıza mâni olmadı.
__ İlk söylediğim doğruydu. Bir Prenses tarafından öpülürse imeden memleketine döneceğine inanıyordu. Güzel çocuktu da... 0 vaziyette esirgeyenıezdim.
__ Fakat itirafınız veçhile Prenses olmadığınıza göre uğur getireceğinizi tahmin etmiyorum.
Görüyorsunuz ki bu gece, sabahki vak'anın tesiri galiba, yeniden sizli bizli konusuyoruz. Nil son
sözümü cevapsız bıraktı. Ama büsbütün değil: Koluma yaslandı, vücudunu köske kadar kolumdan ayırmadı.
Ona İstanbul'un mehtaplı yaz gecelerini anlatiyorum. Dondurmacı sesini beklediğimiz ve dondurma kutularına asılı ölgün [eneri gözetlediğimiz çocukluğumun sayfiye gecelerini... Nü bunları hatırlamıyor. Yalnız, saraydan gizlice sıvısarak üç kız, bir mehtaplı gecede araba ile Arnavutköy'üne gittiklerini, arabayı A-•¦tıntıburnunda durdurarak gazinoları seyrettiklerini söylerken Dil-tete'ye soruyor:
— Sen de vardın, değil mi? Yanımdaki sendin! Öbürü düsünüyor:
— Hayır, diyor, sizinle gelen Dilâram Kalfa idi; Selma Sul->'m kalfası...
Dübeste, Nilgün'ün yalanlarına kulp takmak vazifesiyle mi 'ellef? Fakat o kadar tabiî idare ediyor ki, «Ben Sultan değı-râdiasmıı —kitaptaki tarifin aksine— asaletini inkâr sekendim gösteren daha acaip bir psikoz olduğuna inanıyorum. 12 evlenebiliriz; lâkin çocuk yetistiremeyiz.

Dünyayı dol-
180
durduğuna simdi büsbütün inandığım ruh hastaları yekûnunu tipik nümuneleriyle kabartmıs oluruz.
Neler düsünüyorum? Bana Nilgün de saçma seyler "" "
rüyor?
Bungalov'a döndük. Dübeste soyunmak için odasına girdi
— Ey, otur bakalım simdi! Su koltuğa!
Böyle söyleyen Nü karsıma geçti, acaip bir sesle soruyor:
— Demek gideceksin, para kazanacaksın, bana yollayacaksın
— Evet.
— Bunları benim için yapacaksın? Beni baskasına kaptırma.
mak için?
Basımı, eğdim; bir sey söylemedim.
— Bütün huylarımı öğrendikten sonra, çekeceklerini göze ala. rak ve senin olmamam ihtimalini
hesaba katarak?
— Evet.
— Ah, keski birbirimizi tanımasaydık...
Yüzünü elleriyle örttü, az sonra yerinden kalktı, Dilbeste'yf
seslendi:
— Teyze! Teyze!
Kadın kapıyı aralayarak sordu:
— Ne var, yavrum?
— Biz fena bir sey yaptık; bir delilik daha!
— Ne gibi?
— Nisanlandık!
— İyi ettiniz.
— Belki dördüncü karısı olacağım. Ama hakikatte birine ve sonuncusu! Boy'a soyleyiver; bunun
için günlerdenberi sak!* tığım sampanyayı getirsin. Singapur'dan Prens Ahmed'in y0'1' dığı taze
ananasları da!
Parmağımı ağzıma götürmüs değilim ama yüzümdeki ha>' tin her hareketten daha ifadeli olduğuna eminim. Nü gülüyo gökyakutlasan gözleri dünyamı dısarıdakinden bambaska bir r tapla
aydınlatıyor. Bön bön etrafıma bakıyorum.
.. £ PRENSESİ NİLGÜN •*-»*- 181
grkenden kalktım, giyindim ve Boy'a ancak aksama doğru .. aileceğimi söyleyerek Kolombo'ya
gitmek üzere trene bindim, jj js ciddilesmisti. Evvelâ Tayfur'u bulacak ve kendisine be-. seyahatte
olduğum müddet zarfında Nilgün'e göz kulak ol-jjjj tembih edecektim. İcabında temasa da geçebilirdi. Fakat ¦ noktayı önceden haber vermeliydim; Prenses azıcık hastadır; - r bazı acaip
hallerini görürse bunları o hastalığa atfetsin, mazur görsün.
ger ihtimale karsı paraca bir yardıma ihtiyaçları olursa esir-ememesini de ondan rica edeceğim.
Bilinmez... Benimki macera! Hos Tayfur, kendisine soylemesem de artık Nilgün'le teyzesini

bırakmaz; hanedana mensup olduklarından dolayı değil; sırf gurbette müskül vaziyette kalmıs
vatandaslara yardımı vazife bildiğinden...
Cook acentasma da uğrayıp hafta içinde Singapur ve Batav-va'ya gidecek vapurları sormalıyım.
Ziyanı yok, üçüncü mevkide seyahata razıyım. Elimde bulunanın ne kadarını evde bırakırsam içim o derece rahat edecek.
Zengin olmak istiyorum. Hem de iki, üç ay zarfında!
Tren, tik ağaçlarıyle kaplı dağlar arasındaki bir vadiyi takiben iniyor. Az sonra ovadayız; iri fillerin, hörgüçlü manda ve öküzlerin midillilerin çay, tarçın, pirinç, biber ziraatinde çalıstıkları
münbit, sulak ovada. Her tarafından fıskıran suların cilaladığı kayalar o sıcakta, buz tutmus Alp
yamaçları gibi parlıyor; göğüslerinden asıp serpilerin bu serin suları irili ufaklı derelere toplayarak ovaya kosturuyor.
Nil, beni Doğu'nun en güzel adasında ve bu adanın da en iyi «avali bir yamacında bekleyecek.
Pencerelerden iki tarafa baktıkta zevk duyuyorum ve o güne kadar, kaç defa geçtiğim halde alıcı
•02üyle bakmamıs olduğumu anlıyorum. Artık dünyayı sadece edıye'min menfaati veya zararı
noktasından görmekteyim.
~~ Uyanmıstır belki... Darmadağımklık içinde, her sey bir ta-Ja atılmıs, yastıklar, çarsaflar, yatak
örtüsü karmakarısık... Ne "dar lâtiftir bu dekor ortasında!
182
Diyorum; esnediğini, gerindiğini, kararsız dolasmalarım zümün önüne getirmeğe çalısıyorum.
Belki kahvaltı ediyordur- ı'
' *îls
zarmıs francala dilimlerini keskin, sivri, inci disleriyle kıtır w ısırarak yediğini görür gibiyim.
Peki ama, aynı dam altından. a. rılalı bir saat geçmediği halde zihnim bu kadar kendisiyle mese
olursa, sonra ben ne yapacağım? Nasıl yasayacağım? Asıl mühin, nasıl çalısacağım?
Çok daha mühimi var: Nil kararında duracak mı? Hay Alk müstahakını versin! (Psychologie des
Fous)'yu almak nereden at lıma gelmisti? Kitap o cins seyahat ve yalan meraklısı tipler in, «iradesiz, hercaî mesrep, dönek, bir dalda durmaz, önce sarılu sonra sebepsiz bırakır» diye bir
sürü sey yazıyordu.
Söyle de söylüyordu: «Bunlarda tam sivesiyle lisan öğrenim kabiliyeti fevkalâdedir; müzik ve
taklitçilik istidadı da. Ancak bil. dikleri lisanlardan birine hiç yoktan antipati duydukları da olur
O zaman aylarca konusmazlar, bildiklerini gizlemekten de zevk
alırlar.»
Tâ kendisi! Yolda ve Bombay'da kimse ile İngilizce konusmadı, inat etti; simdi Seylân'da B.B.C.
spikeri fasihliği ile bülbül git ötüyor. Taklit hususunda da mükemmel... Neydi o, bir kerecik

isittiği Hint'li sarkıcıların yaylım ates selâm verme hareketlerini aynen yapması ve aynı sive ile
«adabires!» demesi? Evet, tâ kendili Fakat gel de düsünce ve endiseleri gönlüne anlat...
Kolombo'yu her zamankinden da kalabalık buldum. Büyü bir transatlantik açıkta demirlemis. I
Kolombo limanında vapurlar rıhtıma yanasmaz; yolcuları-' küçük vapurlar ve motörlerle sahile
çıkarır. Denizin üstü rnahs^ Zira bütün Doğu ve Uzakdoğu limanlarında gezginci esnaf vapff lara
girip esyalarını teshir ederler, mühim alıs veris yapa* Transatlantiğe hücum baslamıs; gemiden de
turist akını istilâ reketine geçmis. Ayrıca rıhtım, süslü ve renkli sepetlerde çay sa çoluk çocuk
dolu; her taraf kaynasma halinde...
Yapılacak en esaslı, birinci planda gelen is buymus gib'
183
kosuyorum, bungalov'u arıyorum. Nil'in sesini duymağa ih-m var. Boy'a Miss'i çağırmasını söylüyorum. Wya_ Hello!
Onun sesi; hem «Alo!» değil, İngilizce «Hello!»'su...
__Benim, Kolombo'dayım; islerim için geldim.
__Evet..
__Haber vermemistim de...
__Boy söylemisti.
_— Biraz sonra döneceğim.
__Dönmesen daha iyi olur. Zira...
Telefonun kulaklığı elimden düsecekti. Ya? Demek bir oyuna daha geldim. Kepazelik artık!
Cümlesini bitirmesine meydan vermeden haykırdım:
— Peki dönmem.
Bir seyler söylemek istiyor, söylüyor, ama kim dinler? Devam ediyorum:
— ...Dönmem. Siz benim bavullarımı derhal G.O.H.'ye yollayın, sonra ne belânız varsa görün!
Gelmeyin ha! Rezalet çıkartırım!
O, hâlâ bir seyler anlatmağa çalısıyor... Neler uyduracak daha? Telefonu kapattım; kosuyorum.
Cook acentasındayım. Bombay'a ilk vapur ne zaman? Hangi mevkide olursa olsun... Bana hemen
kalkacak bir vapur lâzım... Kargo, Mali gemisi, Arap yelkenlisi, ne varsa bineceğim.
— Orenoque gece yarısı kalkacak.
— Nedir bu Orenoque?
— Limana demin gelen transatlantik.
— Peki! Bir kamara ayırtınız!
Verdiği bilet hangi mevki? Kaç lira tuttu? Farkında değilim, ıdı bir tahliye vesikası imisçesine göğsüme bastırıyorum. Artık Kurtulduğuma sek ve süphe kalmadı. «Dönmezsem daha iyi olur»
U5- Pekâlâ! Dönmüyorum iste! Kendine yeni bir güllâbici ara! ııjâllah ve Resulihî!
Atladığım taksi beni Tayfur'un çayhanesine götürdü. Araba-an Çıkmadım; çağırdım.
184
— Nen var? Diye merakla sordu. Sapsarısın! Hasta mısın?
— Bilâkis... Memnunum, mesudum, bana gün doğdu! Büyjjı ikramiyeyi kazandım!
Bilir beni...

— Haydi, dedi, seni evime götüreyim; biraz dinlen; sinirle^
yatıssın.
Yanıma bindi, dizime dostça vurdu ve mırıldandı:
— Karı milleti için bitiriyorsun kendini! Bıkmadın gitti! Bir saat sonra arpacı kumrusu gibi
düsünmeğe basladım: Nii'e
lâkırdısını tamamlamağa fırsat bırakmadan haykırmıs, atıp tuj. mus, telefonu kapatmıstım.
Belki
o «Dönmesen daha iyi olur» sö. zünün arkasından bir sey diyecekti, meselâ «Biz geliyoruz,
zaten
inecektik, bulusur, beraber döneriz» gibi bir sey?
Kırkını buldum, hâlâ su berbat öfkeleniverme huyum geçmedi Yine o kitap aklıma geliyor:
«İmpulsif» hastalar böyle olurlarmıs; Anlamadan, dinlemeden, kafalarındaki sabit fikrin
tesiriyle
birdenbire ates alırlar, ne varsa kırıp dökerler, sonra süt dökmüs kediye dönerler, melûl
melûl
etrafa bakarlarmıs.
Ben de simdi o haldeyim; bu sefer kabahat tamamiyle benim, fakat ne yüzle tekrar telefon
edeyim? Olmaz, artık... BelM de hayırlısı budur. Cüzdanımdan bileti çıkarıp bakıyorum. Bir
sürü
para vermisim, gitmeliyim!
Tayfur karsımda seyirci... Nihayet epeyce yatıstığımı görüne*
dedi ki:
— Bir halt ettin, pisman oldun; her zaman yaptığın gibi! karıyı bırakıp kaçmak mı istedin?
Kaçıncısı bu? Fakat galiba kapana sıkısmıs vaziyettesin... Ayrılamıyorsun. Ben sana bir gü'
ayrılmayacak cinsine rastlarsın, yahut ayrılamayacak yasa gelirse demistim. Yapacağım bir
is
varsa söyle, aranızı bulayım. İstanbul' da olsa karısmazdım; lâkin gurbet... Bırakamam.
— Bu defa da baska türlüsü.
— Ha, bu balık baska balık, demek... Ama sen yine eski a'* Lüzumu kadarını anlatıver de isi
yoluna koyalım; bosuna va geçmesin.
185
Bir genç kıza tutuldum, diye basladım, yirmi ikisinde var
y°
çaldırmıssın. Kasnnpasa'lı tayfa çıkınca yerine seni koya-„ öaiiba! Dansöz mü? Hani su —
neydi
ismi— Fransız sabem-
— in metresi? Aklıma geldi: Maria fasilesinden?
Hayır, bir Prenses...
j3U eksikti! Zengin olacak her halde.
Meteliksiz.
__gen adamakıllı değismissin; hem körpelere, hem de cebi
l gönül vermeğe baslamıssın... Yaslanma alâmeti! Beyaz RuS'lardan mı?
_ .Değil, Türk...
— Türk'ten Prenses olur mu? Ya Sultandır, ya Hanım Sultan... __Benimki Sultan.
Tayfur bir kaç kere «lahavle» çekti. Canı sıkılmıstı, bir Sul-tan'ın gurbetlere, sonra da benim
elime düstüğüne üzüldüğü belli.
— Uzun anlatma; olan olmus. Allah kıza acısın, seni de ıslâh etsin! Yapacağımıza bakalım!
Hikâyemi hülâsa ettim. Ama Tayfur «Uzatma! Kısa kes! Tafsilâtı bırak!» diye ikide bir
önlemese anlatmayacağım nokta kalmayacaktı. Sonunda su hükmü verdi:
— İkiniz de zırdeli. Lâkin son hâdisede onun aleyhine kat'i bir delil yok; seninki vehim.

Muhakkak kendisi sehre inecekti; beyhude yukarıya çıkmaman için «Dönmesen daha iyi olur,
zira biz oraya geliyoruz» diyecekti; lâfı ağzına tıkadın. Ayıkla bakalım pirincin tasını! Doğrusunu
istersen hayır bundandır, de, çek aratanı- Som lâkırdıyı sevmem ama isin akıbetini beğenmiyorum. Günün birinde korkarım elinden bir kaza çıkar... Boğuverirsin kızı! Hak etmiyor
da değil ha!
~~ Hakikati öğrenmeden gidemem. Azap olur içime... Gerçek-tetı Çıldırırım.
"~ Ben telefon edeyim; bavulların gönderilip gönderilmedi-"m Sorayım, aksama hareket edeceğini de haber vereyim. Minderden fırladım, ellerine sarıldım, hararetle sıkarak:

— Hemen, dedim, bir dakika kaçırma!
— Bekle öyleyse... Yahut beraber gel!
Sokağa çıktık, bir ticarethane telefonundan köskü istedik j-riyorum; dislerim birbirine vuruyor.
Zilin çaldığını ben de i§i« rum. Cevap yok. Santral söylüyor:
— Bu numara cevap vermiyor.
Tayfur temkinli. Bir sey düsünüyor, eliyle de sırtımı Sıvazı yor. Ne iyi adam! Yaptıklarımın hiç
birini beğenmemekle berat», isi benimsemistir, ille yoluna koyacak. Teselli de ediyor; muhalt
meler yürütüyor:
— Yolda olacaklar, geliyorlar ama seni aramak için değil. esyaları otele bırakacak, onlar uğramayacaklar.
— Bulamayacağım o halde...
— Bulmağa çalısacağız. Daha zaman müsait. Fikrimce, o Nil-gün hoppası muayyen bir maksatla
sehre iniyor. Ne olabilir, bt maksat? Bir eğlence, müsamere, balo... Gazete alalım. Cemiyet hayatı
sütununa hele dikkatlice bak. Ne yazıyor?
— Dört, bes tane suvare var. Biri G.O.H.'da... Montelivinia'd; çocuk balosu veriliyor; saat altıda...
— Tam üstüne bastın! Suvareye gidecek olsalardı simdidec yola çıkmazlardı. Git Montevilinia'ya... Elinle koymus gibi bulursun.
— Ya telefona mahsus cevap vermedilerse?
— Budalalık etme! Sultan sana, senden tutkun. Zaten basında bir dirhem akıl kalmıs, onu da sen
almıssın! Yürü!
— Nereye gidiyoruz?
— G.O.H.'nın karsısındaki ağaçlıklı caddeye... Dört gözle fc lar, bakarsın Boy'un çantalarını getirdiğini göreceksin. Yallah!
— Beni bırakma, Tayfur...
— Birbirinize sarıldığınızı görünceye kadar yanından Vf1
mam.
Acaba hakikaten Nil'i bulacak mıyım? Tayfur tahmini6 isabet ediyor mu? Meğerse ne kadar çocuk kalmağa mahkûr
. nı Mahalle mektebine gittiğim yastaki olgunlasmamıs, henüz

Kar
Tjama halindeki muhakeme ve endiselerimle caddede dolasıyo-Tayfur sanki sefertasımı, çantamı
tasıyan lalam. Neredeyse UIÎlU silmesini bekleyeceğim. Öyle âciz, silik, sönük, bîçare bir cey oluvermisim ki!
* Ayrıca Nil'den korkuyorum. Suratıma bile bakmaz, yahut sir-cehresini takınıp cıyak cıyak bağırarak yüzüme bir hakaret fır-tırsa? İSte ° zaman Fransız'ların «irreparable» dedikleri vaziyet
hasıl olur; tamir kabul etmez, ıslâhı imkânsız vaziyet... Bunun esiğinde mi bekliyorum?
Saat besi geçiyor. Ne gelen var, ne giden... Tabiî, cadde mah-rallah. Benim için çöl! Kum deryasına serilmis, bir avuç su bekleyen bitkin bir eski zaman kâsifi gibi ağzım kupkuru, içimde
ölüm korkusu, gözlerim otel kapısma açılmıs, perisan haldeyim.
— Aldandık Tayfur, dedim, ümit kesiliyor. Belki bavullar gelecek ama onu bulamayacağız.
— Senin kadın avcılığın bu ise yazık... Madem ki seviyor, elimize geçer.
— Sevdiği süpheli. İyi tarif edemedim, kimseye benzemiyor, hiç bir kadına!
— Kadın hep birdir. Erkeği kaçıracağını anladı mı izzeti nefsine yediremez; ister ki kendisi bıraksın. Hele böyle inatçı, hırçın, benlik iddiasında olanı... Sabret biraz daha!
Tayfur filozof olmus, halk ağzı konusan bir Yunan hâkîmi! Bu tarafını hiç bilmiyordum. Eğiticisi ile etüd yapmağa çıkmıs bir çömez itaat ve hayranlığı ile sözünü dinliyor, bekliyorum.
Nihayet, kapı önüne sıralanıp yanasma nöbeti bekleyen bir otomobilde Boy'u gördüm. Yalnız Boy... Çiğnenmemi göze alarak üsüyorum. Arkadasım ceketimden çekti; ağır ağır yürüdük.
Bavulları çıkarmakla mesgul olan delikanlıya sordum:
— Getirdin mi hepsini?
— Evet, hepsini.
"Miss nerede?» diye soramıyorum. Tayfur olmasa soracağım, akkak... İsin püf noktasını ona bırakıyorum. Susuyor. Bavul-
188
»+*?»
lan, otel hademesi de yardıma gelerek içeriye aldılar. İste o zam arkadasım büro memuruyla konusmağa basladı.
— Kendileri gece yarısı kalkacak Orenoque ile Bombay'a h reket edecekler. Lütfen bunları vapura yollarsınız.
Bana döndü:
— Biletinizi verir misiniz, efendim...
Boy dinliyor. Tayfur ısrarla tenbih etmeği unutmuyor:
— Aman, yanlıs olmasın, su transatlantik Orenoque. que! Bombay'a gidecek olan Orenoque! Gece yarısı kalkacak.
Beni zaten tanıyan ve müdür Sosas ile ahbaplığımı bilen me mur not alıyor.
— Kendileri Jules'de yemek yiyip —Jules'ü biliyorsunuz ya Fransız lokantası Jules— doğruca vapura girecek; Orenoque va-puruna... Otele uğramadan. Kamaranın numarası neydi? Ha, 148.
Peki!
Boy, hepsini dinledikten sonra müsaade istedi. Avucuna bahsisini sıkıstırdım. Ne bir sey soruyorum, ne de iltifat ediyorum. Sadece bu bahsis pek kabarık.
Holün bir tarafına çekildik; Tayfur:
— Simdi, dedi, isi kadere bırakacağız. Fazla ısrar doğru değil. Eğer Sultan Hazretleri senin gitmemeni hakikaten istiyorsa elbette ya Jules'e yahut vapura gelecektir. Gelmezse zaten ondan

hayır bekleme! Biliyorum aklından geçeni: «Ya Boy, hanımını görmezse, söylemezse» diye endisedesin. Görür, söyler. Oğlan cin gibi... Kulak kesilmisti. Gidelim de memura fikrimizi değistirdiğimizi, bavulları gelip kendimiz alacağımızı söyleyelim. Bileti de iste. Son saatte belki
bir sey yapar, parayı kurtarırız. Hattâ A'" bakayım! İstersen hemen acentaya uğrayalım da ihtiyatî
bir koyduralım. Yolcu zuhur etmezse bedelini iade ederler, samyoru"1
—• Geleceğine ümidin çok, galiba?
Basını sallamakla iktifa etti; dediklerini yaptık ve oteW
çıktık.
— Sen biraz oyalan. Tam yedide Jules'e gelirim. Bir isi™ v
" K pRENSESİ NİLGÜN -» 189
Tek basıma kalmaktan korkuyorum. Bu korku ile tuhaf bir aldım- Tayfun anladı; dedi ki:
yİİZ ^
1 __Yine sana ait bir is. Montelivinia civarını kolaçan edeceğirn-
Ahmak ahmak gülümsedim. Çocuktan beter olmustum, dedim ya!
Jules'a altı buçuğa doğru girdim. Sağır Fransız elimi koparır-sına sıktıktan sonra, kenardaki geçen aksam NiFle oturduğumuz masayı göstererek neseli neseli sordu:
— Toujours cette table?
Aynı masada yine onunla oturacağımı tahmin ediyordu. Cevap verdim:
— Neresi olursa olsun, bir erkek ahbabım gelecek...
Sezdi; lâkırdı etmemeği tercih ederek uzaklastı. Gözüm hep kapıda. Ah, Yarabbim! Nil'in, Hediye'ciğimin yüzü görünüverse! Bekleyis sahneleri? Romanlarda gına getirdiğimiz mevzu! Ama hayatımız, o bıkkınlık getirilen mevzularla dokunmus, örülmüs, değil mi?
Asıl, umumî hislerle çırpındığımız zaman baska insanlarla aynı cinsten, kardes ve dert ortağı olduğumuzu anlıyoruz; insanları seviyoruz. Su dakikada bütün âsıkların ve sevgilisini bekleyenlerin yüreği göğsümde çarpmaktadır. Kaval çalan çobandan dâhi Wag-ner'e kadar! Mösyö Curi'den bîçare Manon Lescaut'a kadar!
Saat yediye yaklasıyor. Nerede kaldı Tayfur? Kendime kızı-Jorum: Cahil bir adamın direktifiyle
hareket etmemeliydim; polis komiserliğini bile beceremeyen bir adamın plânına uymak gafleti
eni Nil'den ayırmağa sebep olacak.
Askın münasebetsizliği de bu değil midir? İnsanı kendinden ı seviyedekilerin eline düsürür. Küçük Hanımın, birine tutulan sonra o güne kadar yüksekten baktığı, hiçe saydığı evlâtlık %ı kadınla dert ortaklığı ve isbirliği etmesi gibi ben de Tay-'an medet umuyorum.
190
t "¦i
Yerimden kalktım, caddeye çıktım. Jules lokantasının arı tarafı denize bakar; kapısı Assembly,
yani İstisare Meclis binası ka sısmdadır. Cadde çok islektir ve Gall'e giden büyük yolun dey mıdır. İster misiniz gır desin, Nil'in otomobili lokanta önünde cj ruversin! «Haydi, gel, atla, hemen evimize dönelim» isareti ve sin, beni alıp götürsün! Fakat madem ki kabahatli olan benit*
aramak, af dilemek bana düsmez mi? Fena ettim, su Tayfur'a acı] makla... Fena, fena! Hele gelsin
bir kere... Artık ben karar alaca
ğım.
İçeriye girdim, topu topu üç dakika geçmis.

Zahir, bir ara dalmısım ki Tayfur'un geldiğini görememisin masaya oturdu... Yüzüne bakıyorum:
Getirdiği haber kötü olacak Baslamak için münasip bir cümle arıyor.
— Sey... Soğukkanlı ol; dinle beni.
— Baslangıç yapma! Ben o kadar da sünepe değilim. lca. bmda gözüm dünyayı görmez; yıkar
geçerim. Bilirsin ya!
— ...Dinle beni: Sultan tahminim gibi Montelivinia'da çocuk
balosunda.
— Gözlerinle gördün mü?
— Gördüm de, konustum da; Metrdotellerden biri Müslüman dır, ahbabımdır, geçen sene hacca
göndermistim, parası çoktur «hıfz»'a çalıstırmıstım.
— Kuzum Tayfur bırak bunları!
— ...Hafız da oldu. İste onu çağırttım, sordum. Palmiyeler tında otuz kadar çocuğu basına toplamıs, sakalasan güzel bir kadını gösterdi. Allah için güzel: Bir içim su!
— Ne giymisti?
-— Onu pek iyi bilemem. Beyaz bir sey, dantel mi, tül v Fisto mu? Hülâsa bembeyaz bir elbise...
Ama uzun etekli değil
— Geç!
— Metrdotel: «Prenses odur» dedi. Ha, kıyafetime dikkat < yorsun, tabiî... Senden ayrılınca eve
gittim, bu keten takımı dim. Tras olmağı da unutmadım. Neyse efendim, kartımın sına eski Türkçe birseyler yazdım. Hafız alıp götürdü. Dur, c

eceğim elbette. Üstünde «İsmetlû Sultan-i - aliyetüissan tleri» altında, «Bir vatandasımızın istirhamlarını kabul bu-k jici dakikacık serefmüsulinizle mübahi kılmanız babında ^ • ve ferman...» İyi mi? Bir Sultan'a ancak böyle yazılır. _ Netice?
___ Tabiî, geldi yanıma, Allah bağıslasın! Yakından daha gü-
Ne de nazik, mültefit... Bir melek! Anlattıklarına hiç uymu-
«Sultan Hazretleri, diye basladım ve senin ismini verdikten
' ra «Galiba suitefsir etmis, arada bir suitefehhüm hasıl olmus.
k müteessir; hâk-i payenize bizzat gelmeğe cür'et edemedi...»
filân bir seyler söyledim.
— İyi yapmıssın!
__ İyi, fena, böyle oldu bu bir kere! Tebessüm buyurdu, hep
tebessüm buyurdu, hep tebessüm ederek konustu; sen ona bak! Sordu:
«Muhakkak gidiyorlar mı, efendim?» «Evet efendimiz, biletini de aldı, behemehal gidecek. Beni
simdi Jules'de bekliyor» cevabını verdim.
— Ne söyledi?
— «Veda edemeden ayrılısımıza müteessifim, dedi. Buradan çıkınca Gall'e bir aksam yemeğine
davetli bulunmasaydım görüsmek isterdim. Fakat hemen hareket etmek mecburiyetindeyim. Mektuplarını beklerim; fazla asabî kendileri... Kendilerine telefonda sehre ineceğimi, beyhude
yukarı çıkmamalarını söyleyecektim. Ben de asabiyim, az çok. Selâmlar!» Elimi sıktı ve «Yine

gömelim, beyefendi, siz galiba adada ikamet ediyorsunuz? Bizi arayınız» diye iltifatta da bulundu.
Bağırdım:
— Hepimizle alay ediyor; düzenbaz! O ne düzenbazdır bil-"n-Yetisir, mesele kapandı. Biraz içelim, yemek yiyelim; doğru
Pura gideriz. Simdi orası her yerden neselidir; kadınlarla do-Ur- Bu hikâye de böyle bitti. Yenisine bakalım!
edim ama yalan! İçimde inan yok. Tayfur da anlıyor, lâkin a"iamıs görünerek:
192
sun!
ol.
Hak söyle, diyor, ben seni böyle bilirim. O olmazsa bü
''Lokantadan çıkarken -zira geleceğini ümit etmekten vaZg6ç, memistim— arkadasıma dedim ki:
— Ah Tayfur! Bil ki ölüm gidiyor.
Kolombo, bu gece en sasaalı gecelerinden birini yasıyor; nanma gecesi denilebilir. Denizin üstü
sıkır sıkır. Bütün yolcu purları, hele ortalarında koca Orenoque sayısız ısık sütunları, uzak lı yakınlı, sulara daldırmıslar, fakat bu sütunlara dayanmıs hali değil, acaip bir sekilde, gök ile deniz ortası hava bosluğunda ruyorlar, hareket ederlerse uçarak gideceklermis gibi görünüyor
lar.
Otelden bavullarımızı aldık; oradan da ümitsiz çıkıyorum, «si
ze bir kâğıt, bir telefon var» demelerini ummustum. Rıhtıma gei dik, motördeyiz. Artık ayağım
Seylân toprağından kesildi; Nil'i bastığı mübarek topraktan uzaklasıyorum. Ne kısa sürdü nisanl
lığımız?
Ama zaten o is yürüyeceğe benzemiyordu. Tayfur iyi söyl misti: «Akıbetini beğenmiyorum, korkarım bir gün elinden t) kaza çıkar.» Çıkacaktı, muhakkak... Yalnız, istemezdim ki kabahı bende olarak su sekilde ayrılayım.
— Demek beni hiç sevmemis!
Diye söylendim. Yüksek söylemisim ki Tayfur:
— Ferhat ile Sirin, Kerem ile Aslı devrinde değiliz, diye vap verdi, az da gönül oyalamamıssınız.
Yasadığımız zamanda kadarı bile nadir. Yürür is değildir vesselam!
Denizdeki kalabalık devam ediyor; turistler çiçek defff ve çay sepetleriyle dönüyorlar. Orenoque'nin cazını isitiyoruz edenleri de seçmeğe basladık. Muazzam gemi... Bir vapura ; mıyoruz; dertop olmus bir sehre tırmanıyoruz.
Stevart uzattığım bilete göz attıktan sonra bizi kamaran türüyor. Ultramodern bir hapishanenin
sık hücresine sevf-
193
\, artık! Bagajım olmadığı için üç bavuldan ibaret kamaraya koydular. Arkadasıma:
_ Barda birer bira içeriz. Sonra vedalasırız. Saat on oldu; ge-,. Benim eğlenecek halim yok, yatacağım. _ Çok iyi edersin.
Sinirlerime dokunmağa basladı, Tayfur... Azarlayacağım. Ken-güç zaptediyorum: «Haydi, çek
arabanı, uğursuz herif» de-ekten korkuyorum. Geçirdiğim ruhî haleti anlıyor:
__Ben bir sey içmem, dedi, gideyim.

Sarıldık. Sarılma beni tekrar iyi hislere döndürdü; yanaklarından öptüm ve bağrıma bastım. Yas
gelmeyen gözlerle ağlastı-ğırnızı sanıyorum. Bana mahvolmus biri imisim gibi bakıyor ve öyle
muamele ediyor.
Tayfur da gitti. Saate baktım. Hareketimize yirmi dakika var. Eğiüp vapura yanasan motorlardaki insanları tetkik ediyorum. Nil aralarında mı? Hayır. Nil uzakta. Gall'in muhtesem
bir villâsında simdi dansediyor. İngiliz yüksek memurlarıyle, zengin kuyumcu delikanlılarıyle, inci tüccarlarıyle...
— Amma da kalbsiz mahlûkmus... Zaten hissiz bir kızdı. Baska türlü olsaydı hoslandığı bir erkekten dudaklarını esirger miydi? Onunki sadece hercailik... Dosdoğru bir fındıkçı! Sultan da
olsa fındıkçının biri! Arnavutköy'deki Rum kızları gibi fındıkçı!
Kendi kendime böyle söyleniyorum; fakat yine kendime diyorum ki:
— Bitirdi seni! Artık iflah olmazsın! Onu tanıdıktan sonra ayrılığına dayanamayacaksın!
Evet, dayanamayacağım. Kolombo'ya, Gali istikametine bakıyorum. Birdenbire aklım basıma geldi:
— Ben hakikaten kaçığın biriyim. Yanma çağıran o! «Sevi-Orum seni» diyen o! Mahut gecede
yatağımın basını bekleyen ve
Unlandık» diyen yine o! Nereye gidiyorum? Kime uyarak? İkinci kampana...
Kamarama kostum: Garsonları çağırıyorum, asağı sesleniyorJBi:

— Alın su bavulları! Bekle motor! Karaya çıkacağım! ceğim! Anlamayacak ne var? Gitmekten vazgeçtim, iste! çabuk, çabuk! Elinizi tez tutun. Alın su paraları, bahsisinizi!
Zirzop görmeğe alısmıs olan vapur hademesi sasmıs c Ben sastıklarını sanıyorum. Gayet tabiî
halde çantaları motöre in dirdiler ve beni geldiğim zaman gösterdiklerinden fazla hürmeti uğurladılar. Onlar, bu uzak denizlerde sefer yapa yapa orijin^ daha doğrusu dünyayı durdurmadan arsınlayan delismen, serseri alkolik tipleri yadırgamazlar; ayrıca böylelerine hayranlık duy.
dukları da olur.
Karaya yaklastık bile. Henüz hiç bir kararım yok. Artık Tay. fur'un yüzüne bakamam. Adamcağızı hem yordum, hem de ona güvenilemeyecek seciyesiz bir adam olduğumu ispat ettim.
Ne aciz ne miskinlik, izzeti nefisten ne mahrumiyet bu! Nil'in karsısına çıkmağa da yüz ister. Ayni hal! Adanın izbe, ırak bir semtinde ya. rı kaçak gibi mi yasamalıyım? Peki ama dönmekten
matlûp olan gaye sadece Nil'in dolastığını bildiğim bir toprak üzerinde bulunmak keyfi mi?
— Evet, diyorum, o keyif! Romantik görülen bu duygular ve düsünceler askın hammaddesi, dokusu, boyası, süsü tâ kendisidir. Ask, hisliğin, hayal kudretinin ve gayri tabiîliğin muhakemeye
galebesi demek olmasına göre, zaten aslında romantiktir. Aklın, terbiyenin, cemiyet kaidelerinin
haricine çıktığımız için ask bir romantizm nöbetidir. İste, sadece sevgilimin teneffüs ettiği hava
içinde ve bastığı toprakta bulunmak beni Seylân'a döndürüyor. Hattâ burasının ada olmasına bile

memnunum. Büyüklüğünün ehemmiyeti yok... Adanın kıtadan bambaska bir tesiri var; daha mahrem!
Rıhtıma çıktım. Kosustular, bavullarımı alacaklar. Fakat o adam hamallara mâni oluyor. Kim bu? Yüreğim yerinden &¦¦
yacak sandım:
— Boy, dedim, en ne arıyorsun burada, bu saatte?
— Sizi bekliyorum, efendim. Miss emretti. Vapur kadar durmamı söyledi. Geldiniz, iste!
±njlj_UUJN
195
-rtiflK
gjr otomobilin kapısını açıyor. Ben de biniyorum; her zamanki • timle, güya olan sey pek tabiî
imisçesine güzel güzel bini-yoru"1-
_~ Nereye gidiyoruz?
__ Jules'e efendim.
_- Miss?
Delikanlı cevap vermedi ama ben görüyormusçasına biliyo-ffl. Nil Jules'dedir; hattâ geçen aksamki masa basındadır; sağır ıfarsilyalı'nın çiçeklerle donattığı kösede dönüsümü bekliyor. Ben
. erjye girince o ve Dübeste bir gülmedir tutturacaklar. Müsrif ¦e serkes çocuğun aile yuvasına
dönüsü tablosu gibi bir sey! Gülümsüyorum.
Fakat gülümseme dudaklarımda alçılasarak dondu, kaskatı kesildi. Masa bos, kimsecikler yok.
Boy'u aradım. Bavulları bıra-np kapıdan kaçmıs.
Nil intikam alıyor; bekletecek; haklıdır. Bekliyorum.
Gece yarısı oldu; kapanma saati! Lokanta tenhalastı; Jules de yatmıs olacak. Vapurdan çıktığıma
ne kadar fena ettiğimi anlamağa basladım. Kan basıma çıkıyor. Orenoque çoktan açık denizdedir.
— İnmemeliydim! Dönmemeliydim! Tayfur doğru düsünmüstü!
Diye söyleniyorum. Lâkin Nil'in davette gecikmesi, yolda otomobilin bozulması ihtimali yok mudur? Azıcık sakinlesiyorum, tekrar içerliyorum: Vapura girdiğim halde çıkacağımı, döneceğimi ıin etmesine içerliyorum; Boy'u bekletmesine de tutuluyorum. «nimle nasıl da alay
etti: Sersem ben! Sersem, miskin ben!
Hesabı verdim, gidiyorum; maamafih ağır alıyorum. Gelive-™se> eminim ne öfkem kalacak, ne
hıncım. Su saatte, eğlence âle-| -ı dönüsü Nil öyle lâtiftir ki! Vücudunda ne ılık bir «içmis, danslı
teni nemli yorgun kadın» kokusu vardır. Bu kokuyu tenef-" ^e ede Kandi'ye gitmek ne kadar hos
olabilir! 8>r otomobil çağırttım. Antrenin bir tarafına bırakılmıs olan arwıın yerlestirilmesini söyledim. Büsbütün tanımadığım bir
•¦¦+ in i^q
t
196
otele gideceğim. Ne yapacağımı yarın kararlastırırım. Öyle bir geçirdim ki, hayatımın en üzüntülülerinden biri oldu. Eneri; muhtacım, aksine irademde, uzviyetim de pelte... Pelte rlp&ii t

fa! Hayır, cîfe!
Dısarda, mat maun ağacından islenmis büyük kapının önü deyim. Gürültüsü ve ısığı kısılmıs sehir bana yabancı görünü-» Kolombo'dan da, Seylân'dan da, kendimden de nefret etmekteyim
— Zaten, diyorum, bu Ada bana, üç defasında da uğur get; medi; üçünde de perisan oldum, perisan kaçtım.
Trotuvara yanasmıs duran açık otomobilden beyaz bir el sal lanıyor ve bir ses geliyor:
— Hello!
Nil bu! Ben, demin çantalarımı koydukları ve kapısını açtık. lan arabaya kosuyorum. Kaçıyorum,
güya! Niçin? Bilmiyorum ki Fakat Nil çoktan yere atlamıs, yetismis, garsonları ve geleni hio sayarak kollarıma atılmıstır.
Demin aradığım koku demeti kucağımda... Kokluyorum.
— Sana küskündüm, diyor, vapurdan dönmek için fazla di sündün. Beni istediğim kadar sevseydin daha çabuk dönerdin. Be rada mahsus beklettim seni... Onun cezası! Yarım saattir
kapıda yım. Fakat ben sana ayrılsak da normal sekilde ayrılacağımı
vaadetmemis miydim?
— Vapura hiç binmemeliydim, Nil... Kosup dosdoğru dizler
ne kapanacaktım.
Basını omuzumdan kaldırdı; dudaklarını büküyor; lokantar.
kapı ısıkları vuran yüzünü iyice görüyorum
— Yok, dedi, o zaman da tatsız olurdu.
Bu hayat demek ki hep böyle geçecek... Ara vermeyen yıP:
tıcı hâdiselerle!
Bir «üç gün» geçirdik ki hakikaten süt liman. Bu öyle bir mandı ki, bildiğimiz alelade limanlardan da bambaska. Pasifi1 yanusunda takımadalar vardır: Salomon, Samoa, Yeni Hebri'
Adaları gibi... Bunların arasında bazısı ada içinde adadu' adayı fırdolayı, çember biçimi bir ikinci
ada çevirir. İkincisi

. için çemberin bir tek dar girisini bulmak ve tekneyi sipsivri, • mercan kayalarının arasından geçirmek lâzımdır. 5 gir defa içdenizi buldunuz mu artık dısarda kıyamet kopsun... , jgj zümrüt
yesil, kırısıklık nedir bilmeyen, hayret verici dur-lukta, âdeta tutkallasmıs bir göldür. Küreklerden
damlayan su " ointilerini bir yere düser düsmez zamk damlası gibi kubbelese-" k yaP^P kalacak
sanırsınız. Ada, yan yatmıs palmiye ve birbi-. fearısnus Hindistancevizi ağaçlarıyle sekerden yapılmıs bir astacı vitrini süsüne benzer, akîdelesmis çiy yesil boyalı bir pa-rıltı halindedir; uydurma nane sekeri yesili! İste asıl liman bura--ıdır; kasırgadan kurtulup buraya sığındınız mı
limanın keyfi nedir, anlarsınız.
Biz «üç gün» böyle bir limanda barındık; o kasırgadan sonra! Meğerse son günlerde harap olmusuz; vaktimizin çoğunu köskte geçiriyoruz; yavas sesle dereden tepeden konusarak, bezik
oynayıp piyano çalarak, radyo dinleyip kitap okuyarak, küçük gezintiler yaparak, biraz mutfakta,
biraz bahçede kendimize telâssız isler icat ederek...

Nil, yanımda olmaktan derin bir haz duyuyor; zira gözleri hemen hemen daima gökyakuta çalan
bir mavilik içinde. Hiç sert-lesmedi ve bebekleri yılan derisi menevislerini hatırlatan hain elâ rengini almadı.
Elâ gözlerin bir kısmı, yakından dikkatle bakılınca bana gri zemin üzerine serpilmis siyah benekleriyle bazı tuvalet esyası «ma-let» lerini ve baston saplarını hatırlatırlar. Daha o tarihte bu
deriden kadın ayakkabısı ve çantası yapılmıyordu.
Su var ki Nilgün Sultan, sakalasmaları ve iğnelemeleri ile beraber sokulganlığını da bırakmıstı.
Ne «Beni kucağında götür» di-Nt, ne de omuz basını göstererek öp isaretini veriyor. Simdi de ^
Ciktı: Elini bile sürmemek ve elimin sürülmesine meydan vereiîıek.
Bedenî tarafı olmayan bir ask safhasına girdik. Ne değı-'^Mer icadediyor! Süphe yok ki, bütün bu haller pek te bilinçli
. Oynamakla beraber hepsini yakıstırıyor, hepsinde de asıl ben-'8ı imisçesine tabu duruyor.
I
f *-»- Ntî ne
198 *--¦
Açtığım buzdolabında siselerin azaldığım ve kalanları^ u. birine vurarak zmgırdadığını görüp isittiğim dakikada Dilbeste' • odasına kostüm. Mevcut paramdan elli İngiliz lirasını kendime 5
rarak gerisini, 140 lirasını verdim; Nil'e duyurmadan eksiklik tamamlamasmı rica ettim.
— Size, dedim, hafta sonuna doğru Adadan giderken Kolo bo'dan para tedarik edip bırakacağım;
kısa zamanda da yine ^,
layacağım.
Nilgün, parasızlığın icabettirdiği iktisatlı hayata kendini Uv
durmak için köskten çıkmıyor; gelen, davetnameleri de atıyor. 2
ra dün odasını temizleyen Boy, bir sürü kaim zarflarla sert kâğıt/
mektuplardan ibaret bir yığını kucaklamıs, ofise götürüyordu.
Üçüncü günün aksamı onu azıcık yaramazlasmıs buldum;
nüz hırçın değil. Yürüyüsleri, mütemadiyen bir yerden bir ya,
kalkıp oturusları, saç bas dağınık, laubali kıyafetlerde dolasıslabir
buhrana doğru gittiğini gösteriyor. Yine piyanoda «Ümitlere
hep kırıldı» sarkısını dinletti; yine arkasından: «Turnam! Ben ki
raîarda durmam!» 1 hem söyledi, hem çaldı. I
Bir aralık geldi, dizlerime oturdu. Hiç kımıldamıyor, sokulmı
yor, öylece duruyor, düsünüyor. Kolumu beline dolamak istedir
elime vurdu:
— Ciddî olalım!
Dedi. Sözünü dinledim, put kesildim, ama manzaranın tuhafl-ğma gülümseyen bir put! Ne sevimli bir mecnun, bu Nil... Cand sokacağım geliyor. Hâlâ dizimdedir, düsünmektedir.
Köskte
® nızız. Dilbeste ile boy kasabaya öteberi almağa gitmislerdi.
— Sana bir sey söyleyeceğim, çok mühim bir sey.
— Yeni bir yalan, yani...
— İste aldanıyorsun. Pek doğru bir sey. Yalnız sende k cağını bilmesem söylememe imkân yoktu. Bu zekânla kendili den anlamamana hayretteyim.
— Ask sersemliği...

— Vereceğim sır sakaya gelir cinsinden değil! Ben ney'*
mim? Biliyor musun?

aldım.
. Nilgün Sultan. . Emin misin?
Tamamiyle. Merak etme, hakkında lâzımjg-'gelen malûmatı
Hattâ..
Hattâ?
__Beyrut'ta bulunduğunu ve...
_- ...Bir hastalık geçirdiğimi? .— Evet.
— Yani Asfuriye meselesini? * Kahkahalarla güldü. Fakat daima dizimde, yüzü pencereye çevrilmis, dimdik duruyor.
— Asıl yalan olan bunlar!
— Fakat ben Nilgün'ün Asfuriye'de kaldığını biliyorum.
— Biri kaldı ama ben o değilim. Ben o Nilgün'ün uydurmacıyım; uydurma Nilgün'üm ben...
— Peki, sen kimsin?
Hayal kuvvetini gösterecek tuhaf bir sey bulup söylemesini bekliyorum. Balıkçı kızı mıyım diyecek, evlâtlık veya çamasırcı çocuğu mu? Neler icadeder o!
— Söyle bakalım, kimsin sen?
Dizimden kalktı, ayakta önümde duruyor ama, yüzüme bakmıyor. Verdiği cevap üzerine yerimden fırladım. Zira, ağır ağır söyle demisti:
— Ben bir casusum!
Hersey aklıma gelirdi bu gelmezdi. İnanmamakla beraber gülemiyorum. O, hararetli hararetli
anlatıyor:
— Bir casusum! Nasıl oldu da farkına varmadın? Halbuki anlaman için ne kadar sebepler, deliller vardı. Niçin evvelâ (Konte Verdi)'nin turist kamarasında oturdum? İtalyan askerlerinin
ruhî «aletlerini ve fikirlerini öğrenmek için! Neden yukarıda hep Mih-Ver subayları ve dîplomatlarıyle düsüp kalktım? Aynı sebep! Beni
Yay'dan birdenbire Seylân'a getiren neydi? «Kara Ejder» tesirim subesi Yushen-Kaishen acentası adamlarıyle münasebe-artırmak, gelecekteki planım için zemin hazırlamak değil mi?

Anglosakson taraftarı hissini vermemek maksadıyle İngilizce ^jı diğimi saklamama ne buyurursun? Senin Efganistan'a gideceğe kimden öğrendim? Adım adım pesinde gezen, her hareketini tafe eden yine o Yushen-Kaishen'lerden, değil mi? Yakında SingapUr> Japonları tarassut için gönderileceğimi söylesem ne dersin? Sustu; derin derin soluyordu:
— ...Ve, dedi, seni niçin yanıma çağırdım? «Kara Ejder, j^ sabına hem ağzını aramak, hem de
Kabil'e tekrar gitmene mân olmak için! Anlamadın mı?
— Anladım, dedim, iyi anladım; anladığımı simdi sen de an.
layacaksm!
Nil ilk defa benden korktu. Ağır ağır yürüyorum, hareketle, rim çok sakin gibi ama muhakkak ki
müthisim! Kaçmak istedi yakaladım; iki büklüm ettim, basını sol kolumun altına sıkıstır-dim. Çırpmıyor. Büsbütün gerilen pijama pantolonunun meydana çıkardığı sert etli, yuvarlacık kalçalarına sağ elim olanca hızıyle indi. Bir daha, bir daha, bir daha!

— Seni edepsiz seni! Seni gidi sirret seni! Allanın arlanma: delisi! Hepsi de yalan! Hepsi yalan!
Fakat dayağı hak ettin!
Tayfur'un dediği oluyor; iste bugün dövüyorum; yarın boğacağım, belki!
Bir aralık durdum. Nil hareketsiz. Sıktığım sol kolumu araladım, açtım. Bana büsbütün genç kızlasmıs, mektepli kızlannkine benzemis gibi görünen körpe vücudu dizlerimden kaydı, yere yuvarlandı. Hay kırarak üstüne eğiliyorum:
— Nil! Canım! Sevgilim!
Basını kaldırdım, avucumun içinde tutuyorum:
— Nil! Sultanım!
Kosuyorum, ilk yakaladığım kolonya sisesini mendilime döküp yüzünü siliyorum, burnuna koklatıyorum, saçlarını ıslati}* rum. Biliyorum ayılacak. Fakat korkuyorum. Ya bir sok yaP8 tekrar hastalanırsa? Yerden kaldırıp kanapeye, yahut karyola^' götürmek aklıma gelmiyor. Mütemadiyen ismini çağırarak, isnB'
••«£ PRENSESİ NİLGÜN
MHf 201
* .jjıak bende olduğu gibi ferahlatıcı bir tesir yaparmısçasına •ıi Nü-" diye seslenerek bası ucunda çırpmıyorum. Göz kapakları kımıldadı, yüzüme bakıyor; yaslı gözlerle ba-gökyakut kesilmis göz bebekleri gözlerimden ayrılmıyor. Saçnia Seyler söylüyorum:
_- Geçti mi? Açıldın mı? İyi misin? İyi oldun, değil mi?
__ iyiyim... İyi oldum. İyi oldu, sevgilim!
Böyle söylüyor, gülümsemeğe çalısıyor. Yerden ancak o za-an kapıyorum, kanapeye yatırıyorum. Gözlerini, ağzını, burun Heliklerini, bütün yüzünü öpüyorum. Fakat öptüğümü bilmeden öpü-vorum- Bir aralık elini arkasına götürüyor, uğusturarak:
— Uf! Acıyor...
Diyor. Vücudunun hafifçe titrediğini duyuyorum:
— Üsüyorum, üzerime bir sey ört... Uyuyacağım.
Odasından yatak örtüsünü getirdim, örttüm, âdeta sarıp sarmaladım. Yüzündeki ifade derin bir
memnunluk, bir rahat etmis hali! Gözlerini kapadı. Evet, uyuyacak... Uyudu bile! İçimden:
— Uyu, diyorum, uyu benim küçük casusum!
Usulcacık koltuğa oturuyorum. Demin biz çırpmırken yandaki etajerden parkeye düsmüs bir kitap o zaman gözüme ilisiyor. Ka-pağmda münasebetsiz bir resim var: Kursuna dizilen bir kadın
kompozisyonu. Adını okuyorum:
«Mata Hari Esrarı».
Zavallı Nil!
Besbelli, bu kitabın tesiri altında kalmıs.
—• Uyu! Uyu, yalancı Mata Hari'm!
Mutfak tarafına seğirttim; kasabadan dönen Dilbeste'ye,
~- Sus, gürültü etmeyelim, Nü uyuyor.
Dedim. «Bu saatte mi?» mânasına, bahçeye inen aksam loslua
baktı. Ben de «Sebebini bilmem, aklım ermedi» demesine pJarımı kaldırdım.
Hastalanmasın?
Zannetmem; rahat nefes alıyor, sakin bir uyku...
202
Dilbeste bir sey sezdi; daha açığı bir seyden süphelendi, v zümde izini arıyor. Hayır! Ben o eski
erkek değilim. Anlasana k dm! Ben mektep çocuğuyum.
Tam yarım saat mısıl mısıl tıpkı dayak yedikten sonraki ya maz bebek uykusuyla uyudu.

Kımıldadığını görünce yanına v,ı lastım. Mahmur gözlerle bakıyor. Pembecik ağzını kapatmadan
nedi; sonra eliyle dudaklarına vurdu. Kitabı gösteriyorum:
— Bonjur, Matmazel Mata Hari!
Dedim. Gülmeğe baslama.
Yemekten kalktık. En ciddî tavrımı alarak konusuyorum: — Eh, artık zamanı geldi; aile meclisi
iste toplantı halini Müzakereyi açıyorum. Evvelâ ben isleri hülâsa edeceğim: ^ vaziyet kötü. Bütün mevcudumuz —yanılmıyorsam— topu top; 190 İngiliz lirasından ibaret. Bu, ikinizi bir müddet götürür, t müddet zarfında yeni gelir temini lâzım. Nihayet su iki, üç gî içinde Bombay'a
gideceğim; Jovalaor Mihracesi dostumdur; As-da kaldığım zaman daima yardımını gördüm... İhsan seklinde değil. Büyük ticarethaneler idare eden ecnebilerle münasebette* bana ig bulacaktır. Bu sefer devamlı is arayacağım; yerleseceğe Kendi evim, kendi barkım olacak.
Nil'e ve hatır için Dilbeste'ye bakıyorum : — Siz gelip gelmemekte, bütün hareketlerinizde serbestsin! Hiç bir kayıt ve sartla mükellef değilsiniz. Müskül vaziyette 1» lundukça beni kendinize kardes, ağabey, baba bileceksiniz. Eli geçenin büyük bir kısmı size ayrılacak. Ama tekrar ediyorum: 1» kayıt ve sart yok.
Sözlerimi kâfi bulmadım : — Ne nisanlılık, ne âsıkdaslık! Bir tesadüf beni karsınıza" kardı. İki vatandas kadınsınız... Hiç gelmemeniz icabeden i*' leketlere düsmüssünüz. Birbirimizden hazzettik, bir müddet basa yasadık. Yasça büyüğünüzüm ve erkeğim. Bu kadar se yetisir, çok
bile!

Nilgiin'e hitap ettim :
_- Nü, dedim, telgrafımda yazdığım gibi senin ebedî dostu-v ebedî âsıkm da say! Lâkin en ufak
talepte bulunmayacak, ttâ senden gelecek talepleri bile kabili tatbik olmadığını bildi--• için reddedecek bir âsık... Cevap vermek istedi:
__Bitireyim, dedim, hepsini söyliyeyim: Ümit ediyorum ki
maddî borçlarını bir gün, belki de çok çabuk ödeyecek bir evlilik yapacaksın.
Nil söylüyor :
— Cava'ya yahut Bohipo muydu, neresiydi o yer, böyle bir memlekete Sultan olacağım. Filler
üstüne konmus incili tahtırevanlarda malikânelerimi gezeceğim. Tebaam yolumun üzerine çiçekler, elmaslar, zümrütler serpecek. Yirmi nedime arkamdan yürüyecek, sayısız halayık basımın üstünde saplı yelpazeler sallayacak. İpek salvar giyeceğim, yüzümü bürümcükle örteceğim. Kalçalarımı ağır ağır sallayarak sarayımın buhurdanlar yanan mermer teraslarında
içim sıkıla sıkıla dolasacağım; avunmak için mücevher dolu sandıklarımı karıstıracağım, kızlara
yakutlar dağıtacağım. Daha? Bir gece hepsine tekmemi vuracağım, uzun e-teklerim çalılara takıla
yırtıla, aslan sesleri akseden dağ yollarından beyaz bir hayalet gibi kaçacağım!
Yüzüme tatlı tatlı bakıyor:
— ... Kaçacağım! Sana kaçacağım! Yine sana!
Gülüyor. Bu kız ciddî olamaz; hayatın sakaya gelmez tarafları onunla konusulamaz.
— Nil, dedim, beni üzüyorsun.
— Sen onları bırak, sahiden simdi 190 liramız var mı? Dübeste ile beraber tasdik ettik.

~~ Âlâ! Memnun oldum.
Zile bastı, gelen boy'a:
~- Telefon ediniz, bir araba yollasmlar.
Dedikten sonra yine bize döndü:
204
Üç gündür patladım. Haydi, Kandi'deki «Gracious Lack ye gidelim. Canım dansetmek istiyor. Çabuk! Çabuk! Giyinip ne duruyorsunuz? A, siz neredeyse misyoner olacaksınız! Birbif' nize de
pek yakısacaksınız. El ele verir, yamyamları İsa dinine <ja vet edersiniz; cüzamlı vahsilerin yaralarını temizlersiniz. Alu kabul buyursun... Amin!!
Bir papaz ağzıyla bu son kelimeyi öyle hos telâffuz etti ki
Giyinmek için odalarımıza girdik.
Tayfur'a bir mektup gönderdim; hâlâ Adada, Kandi'de oldu. ğumu bildirdim; telefon numarasını
kaydetmeği de unutmadım Pazar günü öğle yemeğine bungalov'a çağırıyorum. Bunu istiyen Nil'dir.
Aksam üzeri telefon çaldı; kostum; sesine cevap veriyorum:
— Yarın geleceksin, değil mi?
— Benim yakamı bıraksan daha iyi edersin!
— Sultan rica ediyor. Hatırlayan, davet eden kendisi... Kısa bir sükût. Belli ki yumusayacak.
— Geleyim o halde...
— Bekliyoruz.
Nil, dünyanın en nazik, en misafirperver, ayni zamanda ve-karlı bir «lady» si oldu. Tayfur saskın... Göklere uçuyor. «Sultan Hazretleri, efendimiz, ben hâkipâyiniz...» gibi tazim ifade fiden
sözler kullanmadan konusamıyor. Sandalyenin ucuna oturuyor; Nilgün'ün her kalkısında veya her
gelisinde ayağa kalkıyo' ve otur emri almadıkça dimdik duruyor. Gülmemi güç tutuyorum. Fakat
Nil tamamiyle rolünde. En ufak falso yapmıyor. Pr01' ses velhasıl!
Bir aralık yalnız kalınca Tayfur usulca bana dedi ki:
— Dikkat et! Sultanı da incitirsen artık dostluğumuz kata131 Allaha kasem ederim ki bir daha
barısmamak sartıyle darılır1111 o zaman gözüme hiç görünme! Simdi söyle: Para vaziyeti ne su
larda?
205
__ Benim 190 sterlinim kalmıstı. Onu sarfediyoruz. __ Sonra ne olacak?
,_ Gitmeğe, ayrılmağa mecburum. Ümidim var; is bulaca-, jo çalısacağım, kazanacağım.
__Belki de Cenabı Hak ıslah-ı haline bu melek Sultanı ve-
3İle edecek.
Tayfur, Nilgün'ü «melek» sanmakta devam ediyor. Kanaati fistir bile! Bir gün önceki o casus kadın rolünde seyretse, hele bu njeleği iyice patakladığımı görseydi seytan olduğunu anlar, hısmından Allaha sığınırdı. Gülümsemekten kendimi alamadım. — Yoo, dedi, sana çıkar bir yol
aramak için kafamı patlatırken ağırbaslı olman lâzım. Elimde büyük bir is var. Hem senin esasen
bildiğin, yaptığın, yine de yapabileceğin bir is.
Dostum Tayfur'un bulduğu is bir Müslüman grubunun büyük sermaye koyarak giristiği kınakına

ticaretidir. Çok miktarda kınakına kabuğu stokuna ihtiyaç varmıs; zira ufukta yine bir dünya savası belirmekte imis. Seylân, Cava, Hindistan'da Nilyherria gibi İngiliz ve Hollanda idaresi altındaki kınakına bölgeleriyle Avrupa yolunun kapanması ihtimaline karsı tedbirli davranmak
lazımmıs. Bana Cava Adasında islere nezaret vazifesi verilecekmis. Hem Müslüman, hem Türk
olusum Cava'Iılar üzerinde iyi tesir e-deeekmis. İs Tayfur'a verilmek isteniyormus ama yaslanmıs, artık zahmeti göze alamazmıs.
Hayır. Asıl sebep baska: Beni ve benim aracılığımla Nilgün'ü korumak!
— Sağ ol, dedim, kabul ediyorum.
— Yarın sehre gel. Meseleyi bitirelim. İki, üç ay kadar ayrı-"Si göze alacağınızı umarım.
Nilgün'ün yanında o isten konusmadık; zaten hikâyeme de tafsilâtmı sokacak değilim. Nenize
gerek! Tutup kınakınanın tahini, bu ismin Peru lisanında «kabukların kabuğu» mânasına, fiğini,
Avrupa'da «kinin» denilmesi sebebinin onu İspanya'ya s°kan Kontes Kinkon'a izafe edilmesi olduğunu vesaireyi yaz-
206
J ¦V
sam bilmem ki Nilgün'ü bırakıp bunları okur musunuz? Ya
d ti fklıdan Güney A
o,-
TTTTTTTTTT
sam bilmem ki Nilgünü brp
sarı, kırmızı gibi nevilerinden, tesir farklarından, Güney ka'nm büyük bir istihsal sahası olmasından bahsetsem ta eder misiniz? Geçelim.
Gidiyorum, iste... Asıl can alacak nokta bu!
Tayfur'u aksam yemeğine de alakoyduk. İstasyona ben gg türdüm. Son sözleri su oldu:
— Size üç, dört yüz rupye ödünç verebilirim. Kalan günleri. nizi keyfinizce geçirin.
Nisanlandmızdı, değil mi?
— Evet.
Tereddüdümü hissettirmedim.
— Alyanslarınızı da yaptıralım. Sen Sultanın parmak ölçü-sünü alıver. Bunlar benim hediyem olacak. Âcizane, naçizane... Ha, unuttumdu: Kasımpasa'lı tayfa iyilesiyor; dün ziyaret ettim. Âdi
bir cürümden mahkûm imis. Af çıkmadıkça memlekete döne-miyeceğine göre kendisini burada
kayırmağa çalısacağım. İsi serseriliğe vurmazsa gül gibi yasar, gider.
Mübarek Tayfur! •
İstasyondan çıktıktan sonra bir müddet dönüp dolastım; göl basında oyalandım. Güya düsünüyorum... Düsündüklerim, derslerine çalısmamıs bir mekteplinin imtihan kâğıdmdaki cevaplar kadar suallere uymuyor ve mâna ifade etmiyor; sadece sayfa kaplıyor.
Köske vardığım zaman lâmbaların sönmüs olduğunu gördüm Bungalov, ağaçların gölgesiyle ay
ısığının birbirine zıt iki rengi ortasında siyah vernik ve gümüs yaldızla çizilmis bir Japon yelpazesi resmine benziyor.
Kendi anahtarımla kapıyı açtmı, elektrikleri yakmadan aya' alıskanlığı ile odamın önüne geldim,
girdim. Mehtap içerisini na fifçe aydınlatıyor. Elim düğmeye gitti.
— Yakma!

*x\\ odada... Dönüp gözlerimle arıyorum; koltukta yok... Pen-Önünde, ayakta da değil. Nerede?
Bakmıyorum.
ce__Buradayım!
Sesi yataktan geliyor. Evet, iste yatağın örtüsü üzerine uzan-kinıildamadan yatıyor. Yanına geldim, eğildim, saçlarını kok-
Sordu :
__ Demek gidiyorsun? Karar verildi!
__ Kim söyledi?
__Senin ütülü keten elbiseli o evliya dostunla fısıl fısıl komalarınızdan anladım. Seyahat ne zamana kararlastı? Pek mi vatan? Elini vücuduma sürmeden konusalım. Beni erkek eli dokununca yumusayan, kendinden geçen bir kadın farzediyorsun. Ayni usullerle daima muvaffak
olurum sanan çaresiz bir adamsın sen! Hani, Boğaziçi rıhtımlarında kamısla balık tutanlar vardır,
oltaya ne vurursa yanlarında duran sepete atarlar... Bunlardan biri! Küçük zevkli, basit avcı! Ne
iyi olurdu, herkes yatmısken, su geç saatte ve su yatak odasında kollarımı boynuna dolasam,
kendimi bırakıversem? Oldu da bitti masallah! Senin alıstığın bu! Sus, cevap verme! Biliyorum,
sahte bir sesle: «Nil! Nil'im» diye inleme sahnesi baslayacak. Açıkçasını söyleyeyim de rahatlayım: Benim için fedakârlığa katlanır görünmene tahammül edemiyorum. Fedakârlık da
istemem.
Oksa, oksayanıazsm! İnle, inleyemezsin! Konus, konusamazsın! Nilgün hepsinin önüne set çekti..., Fakat mesudum. Bütün hiddeti, gideceğimi anlayıp keder duymasından! Her dakika artan
bir siddetle bana âsık. Ne olursa olsun söyleyeceğim: Nil, dedim beni seviyorsun...
cevap verecek? «Hayır! Asla! Aldanıyorsun, tiksiniyorum.» u diyecek? Böyle de söylese yine iftiradır. Fakat o, azıcık düsün-dükten sonra söyle söyledi: - Evet, seviyorum. - Nil!
ZUö
Böyle zamanda kollarını, ellerini, dudaklarını kullanma^
ne azap!
— Nü, diye tekrarladım, niçin bırakmıyorsun? Bırak, bırı,
rimizin olalım.
— Hayır. İstemiyor değilim, can atıyorum. Fakat öbürler benzemeyeceğim. Yaklasma! Sürme
elini! Kaçar, giderim. Benz meyeceğim ben onlara!
Ağlıyor.
— Sen beni öldürüyorsun.
— Kendimi de...
Nilgün yatakta uzanmıs, ben yatağın ayak ucuna ilismis hal. de beklesiyoruz. Ne bekliyoruz? Nasıl da en güzel dakikalara^ bu bekleme ile bosuna heba olup gidiyor!
Bir gün, ikimizin de §u, bir daha ele geçmez dakikaları \ cırdığımızdan dolayı azap çekmemizden korkuyorum. O, «niçin natçılık ett'im?» diye yanacak, ben «neden daha cüretli davranma, dim?» diye dövüneceğim...
Düsüncemi sezmisçesine diyor ki:
— Fena ediyorum; pisman olacağımı biliyorum ama imkk yok. Beni elde edemeyeceksin; hattâ

evlensek bile... Ötekilerdet bazısıyle de evliydin! Sen, iğrenç bir adamsın, iğrenç! Kimbilir on larla, yüzlercesine ne iğrençlikler yapmıssındır!
Tekrar hıçkırıyor. Bu da yepyeni bir sahne ve bir rol... Siir diye kadar henüz kıskanç kadın komedisini oynamamıstı.
— Ey, dedim, fazla dinleyemem. Buralara geleceğine Holly wood'a gitmeliydin. Hepsine tas çıkarırdın!
Odadan fırladım, salonun genis «sez moris» lerden birine W lu buna uzandım, yüzümü duvara
çevirdim, yattım. Gelecek ta biî... Hem öfkeyle soluyorum, hem dört gözle bekliyorum. Görutmüyor.
Ne hakkı var odamı ve yatağımı inhisar altına almaS" Ben de onun odasına giderim!
Nitekim yarım saat kadar daha bekledikten sonra bir hı-la kalktım; düsündüğümü yapacağım.
Odasına girdim, bozu

s olan yatağın örtüsü üzerine, elbisemle, iskarpinlerimi bile çıkmadan kendimi attım. Karanfille sebboy arası, biberli - tatlı bir koku içinde uyu-mUS kalmısım. Ertesi sabah erkenden
ben Nil'in yatağında gözledi açtım; o da benimkinde!
Kendi odalarımıza dönerken birbirimize koridorda rastladık. Salına salma gidiyor, yüzüme bakmıyor. Ben de surat ederek geçtim-
Kırk yasımda çocuk etti beni, bu kız... Canım Nü!
Günes içinden yağmur yağıyor.
Hayır, buna öyle diyemeyeceğim: Günes yağıyor, yağmur parlıyor. Günes ısığı yağmur damlaları halinde bahçenin tarhlarına serpiliyor; her yaprakta mini mini, kubbelesmis günesçikler
yemyesil bir âlemi aydınlatıyor. Ne güzel bir sabah!
Su Nil'in tutarağı tutmasaydı beraberce, erken saatte Kolom-bo'ya inmek ne hos olurdu.
Giyiniyorum. Tayfur'a yalancı çıkmak istemem. Boy girdi ve Miss'in çoktan hazır olduğunu ve beni kahvaltı masasında beklediğini söyledi. Halbuki ekseriya çaylarımızı odalarımızda içerdik.
Az sonra verandada onu açık gümüsî tayyöriyle, basında sapka, el çantası masa üzerinde, sehir
kıyafetinde oturur buldum. — Siz de mi, Kolombo'ya gidiyorsunuz?
Diye sordum. Niçin tekrar «sizli» konustuğumu ben de anlamıyorum.
~~ Evet, efendim, cariyeniz de gidecek; sayet refakatinize ka-bul lûtfunda bulunursanız..
"eni bastan asağı süzüyor; beğenen gökyakut bakıslar... ola-*ya tatlı!
Ne hossun bu sabah! Bir baskalığın var, kibar bir mah-ğun...
^or, Onu ben de hissediyorum: Nil'in yatağında tek basıma

'yatmıs olmak, temiz bir kavusma gecesi geçirmisim gibi yii2^ mesut bir yorgunluk vermis; belki
hatlarımı da asillestirmis
Nilgün'le trendeyiz. Genis koltuğun ancak bir kısmını w, yan ince belli, körpe göğüslü narin vücudunu, ayağını ayağın üstüne atmadan bir İngiliz mürebbiyesi dikliğiyle durusunu, ^ daklarına verdiği düsünceli büklümü seyrediyorum. Bugün cid' isler görmek, bu islere uygun bir

halde bulunmak için gayet sad müstemleke dairesinde çalısan ağır baslı memure kıyafetine mis;
aynı mânayı yüzüne de vermis. Kimbilir, güzel kafasında neler geçirerek bunları yapıyor?
— Siz o isle mesgul olurken ben «Gem Museum» u gezeriir Bir yerde bulusuruz. Gideceğin yer
neresi? Cava mı? Kaç günlüi yol buradan?
Aklı fikri benim yolculuğumda; ayrılmamız endisesiyle i züntü çektiği pek belli. Gem Museum Müslüman kuyumcu At. dülgafur tarafından hibe edilen kıymetli tasların teshir olunduğt bir mücevherat müzesidir. Orasını gezerken Seylan nasıl bir zinedir, kâfi bir fikir edinirsiniz.
— Sen de nihayet bu yolculuğu göze almak lâzım geldiğin anladın.
Dedim. Tasdik mânasına basını salladı.
— Beraber gidebilirdik. Lâkin ne Singapur, ne Batavya, burası kadar rahat değildir. Oralarda polis, insanın pesinden ayrılmaz. Filvaki farkında olmazsınız ama gizli servisler yeni gelenle: hakkında çok derin tahkikat yaparlar; «file» niz, yani isminize ayrılan klasör, evrak, vesaik, jurnal
ile dolar. Kısacası C.İ.D.'nin vi «Criminel investigation Departement» in S.B. subesi, yani «P°1;
tik Büro», Çinli ve Malayalı hafiyeler kus uçurmazlar. Yirmi dö' saatte «file»niz hazırlanır. Bütün
bunlar Japon ve Çin siyasî fe'j liyetine karsıdır ama her yeni gelen yabancıdan süphelenilir. Se bu
hususta nispeten en hafifidir, hattâ asıl Hindistan'dan da yui*l saktır. Ben dağ tepe dolasacağım.
Her zaman yanınızda bulun'| mayacağım. Kandi'de maruf bir Hintli Nevab'm köskünde n" firsiniz; itibar görüyorsunuz. Hele bir müddet disimizi sıkalım-

*ini
tasdik ediyor. Bugün bir sey saklamıyor; ne soruyorsam alıyorum. Bombay'dan hangi sebeple
benden habersiz kaç- da su suretle izah etti:
Sevmekten korktum. Fakat denize açılınca bir telsiz gön-rjneden yapamadım. Sonra da yanıma
çağırdım. Kandi pek gü-1(ji; sensiz duramayacağımı anlamıstım.
__ Peki ama nedir hırçınlıkların? Durup dururken mesele karmaların? Hayatı zehir etmelerin? Benden baska herkesle melek gikisin> hattâ Dübeste ile de aranda en ufak bir geçimsizlik yok.
__ Onları sevmiyorum, mazilerini kıskanmıyorum ki!
Ajurlu örme eldiven içinde duran elini tuttum, avucumda sıktım; dudaklarıma götürüyordum, elime sert bir maden parçası dokundu. Baktım: Sattığını söylediği pırlanta yüzük parmağında!
yüzüne bakıyorum. Kızardı:
— Satamazdım, dedi, yalancıdır, Paris'ten yüz franga almıstım. Burma elması.
— Değil. Ben tastan anlarım. Bir yalan daha! Çıkar, göreceğim.
Elini kurtardı; acele acele eldivenini çıkardı, yüzüğü çekti ve bir hareket yapmama vakit bırakmadan açık pencereden dısarıya fırlatıp attı. Sonra dedi ki:
— Bugün nisan halkalarımızı ısmarlarız.
Elmas yalancı mıydı, yoksa sahici mi? Anlayamamıstım. Sahici de olabilir. Nil, bu!
Dört gün sonra - bir cumartesiye rastladığını unutmam - New Wellington beni Nilgün'den ayırıyor. Her sey iki saatte kararlastı mukavele imzalandı. Yağmur mevsimi baslamadan is

sahasına itisip daha verimli netice almak icabediyor. Aralık ayı sonunda ineceğim. Bugün ekimin
besi; onunda gideceğim.
Tayfur'un ısmarladığı yesil altın üzerine fırdolayı küçücük k islenmis ve içerlerine isimlerimizkazılmıs
yüzükleri

çarsamba günü aksamleyin yine Tayfur köske getirecek. çw fikrince evlenme hususunda dinin
asıl emri, çiftlerin birbiri»»-es olarak kabul ettiklerini bildirmesidir.
— Üst tarafı medenî formalitedir. Fakat derhal bunu da yat) malısınız.
Evleneceğiz, demek... Nilgün Sultanla ben evleneceğim. jna namıyorum. İnanmamakta yerden
göğe hakkım var. Böyle sey 0 lamaz. Kaç sebeple olamaz? Sayılmakla bitmez. Yasım, malî va
ziyetim, serseri hayatım, üç kadından ayrılmıs olmam, Nil'in mi zaçı... Endise çok. Lâkin ikimiz
de itiraz etmiyoruz; Tayfur'a var lığımızı teslim etmisiz ve bundan pek memnunuz.
Haydi ben, bunlara alısmısım; basından üç nikâh geçmis bj adamım. Nil henüz genç, delismen
bir kız... Tayfur ile birlesip Om oyuna getirmemiz ayıp olmuyor mu? Su var ki içimdeki his hit
bir zaman, nisana, nikâha, hattâ zifafa rağmen Nil ile evlenmis olamayacağımdır.
— Bir hastayı oyalıyoruz.
Diye düsünüyorum; Nil, hap diye ekmek içi yutturarak uyut mak istediğimiz hastadır. Bakalım
tesir edecek mi?
Aksam yemeğini Tayfur'un davetlisi olarak Jules'de yedik. Bi ze Amerikan usulü, kabuklarında
pismis pane istridye yaptırmıs ti. Önceleri ciddî duran Sultan istridye ile iyi giden Meursault sarabmdan
sonra söyle böyle nesesini buldu. Ben seyahatte iken Tayfur, her pazar Kandi'ye gelmeliymis; her pazar, bir tanesini kaçırmadan... Bütün hafta onu beklemekle avunacakmıs,
benden bahso-lunmayacakmıs, lâkin ona aralarında mevcutmusum gibi gelecekmis.
Nil kendisine simdi bir de «la Grande Amoureuse» (*) rolün yakıstırıyor. Tayfur ise İsa'nın
tekrar dünya yüzüne ineceğini emin değil ama su sırada sofrasına nazil olan Meryem'le karsı to
sıya yemek yediğine süphesi yok.
Otomobilde ilk defa ikimiz yalnızız. Saat henüz dokuz buç11-
PRENSESİ NİLGÜN
(*) Büyük âsık.

¦ı dans ve gazino istemedi; eve dönmek için sabırsızlanmıstı. Kaç jnethinde bulunduğum dağ
yolunu tuttuk. Seylan tarçın I kıilu bir gecesine baslıyor. Anadolu'nun ilkbaharında iğdeler ¦ ekte
iken dere boyu yolları da kokuludur; fakat o, baygın ttâ kesiklik veren bir kokudur; tarçın bilâkis
erkek kokulardan-
Bir koyu losluğa, bir gökaltı alaca karanlığına dalıp çıkarak te-e tırmanıyoruz. Halk, ask

masallarında olduğu gibi «Bakalım pjjl ne dedi?» Zira, uzunca sükûtundan anlıyorum ki, bir seyler ha-r]jyor. Belki de yalan düzenlemekle mesgul. Ne söylese hos göreceğim; ağma düsmeyeceğim.
— Ayrılmadan önce, dedi, birbirimize bazı itiraflarımız olacak, tabiî— Kırk yasını bulmadan insan üç izdivaç yapar mı? Çocukların nerede? Birincisinden, ikincisinden, üçüncüsünden? Hepsinden var mı?
— Hayır. Yalnız ikinci izdivacımdan bir kızım oldu; simdi a-nasıyle Viyana'da. Yedi yasını bitirmedi bile...
— İsmi nedir?
— Benim için Ferda ama baskaları Frida diye çağırıyorlar. Susuyoruz. Nil az sonra dedi ki:
— Benim çocuğum yok. Evlenmedim de...
— Süphe etmemistim.
— ... Ama basımdan bir vak'a geçmedi değil.
— Rica ederim, yine masal dinletmeğe kalkıp gecemizi zehir etme.
— Evde mektupları gösterince masal olmadığını anlarsın. Giz-!' tutamam; hepsini bilmen lâzım.
Baskasiyle evlenseydim susar-(™. Sana bir deste mektup vereceğim; istersen yakarsın; istersen
her ihtimale karsı aleyhime bir delil olarak bavuluna koyar, sakarsın.
Mektup, filân yok. Köske gidince her zamanki gibi «Yalan _ demistim, beni affet» diyeceğine eminim. Bu bahsi bırakalım.
ro> dayatma öyle bir hâdise de karısmıs olsa öğrenmek istemiyoim.
'

Öğrenmen daha iyi olur. Benden uzağa gidince öğ diğine üzülürsün; ıztırap çekersin. Mübalâğa
etmen de m
dür.
Söylesin! Yüzde yüz uydurma olduğunu bildikten sonra lümseyerek dinlerim. Yeni bir Kont Salvatore hikâyesi... Sa
hayal!
— İsmi Sadi idi. Anası Fransız, babası Rodoslu bir Türk ismi Fransızcaya da uyar, Fransız adları
arasında da söylenis fa ki vardır diye koymuslar. Bilirsin ya: Eski Cumhurreisleri,, den Carnot'un
küçük adı Sa-di idi. Hani Lyon sehrinde bir anat sistin hançerlediği Carnot. Anasının israriyle de
Sumerer soyada aldılar. Fransızlar'da Sumerer aile adı olurmus. Sen isittin mi?
— İsittim, diye cevap verdim, İstanbul'da eskiden de Sümer? adında bir banka müdürü tanımıstım.
— Tamam. İste Sadi ile oldu bu is...
— «Oldu bu is» den maksat? Tekrar sükût.
— Cevap versene! Neyi kasdetmek istiyorsun? Doğrudan doğruya bana söylemiyor; kendi kendine konus»
yor:
— Çok gençtim, hayata henüz karısmıstım. Avrupa'yı yeni t
nıyordum. Ne yapabilirdim?
Bileğini yakaladım; dislerimin arasından —soföre duyurmai tan çekmiyordum— hırlamaya benzer bir sesle dedim ki:
— Asıl simdi fena olacak. Bir kelime daha söyleme! Söylet

Nil! Boğarım seni!
Bileğini sıkmakta devam ediyorum, tırnaklarım, etine geçe» Artık konusmayı kestiğinden parmaklarımı gevsettim. Yalan, "¦ hakkak... Fakat mektuplar? Önüme hakikaten bir deste mektup1 tarsa bu kâğıt yığını içinde söylediklerini isbat eden sarih in* varsa? Üç izdivacımda ve
sayısız münasebetlerimde kadının n* beni hiç mesgul etmemisti... Saf kalmıs, dokunulmamıs
vücut1 bir sey aramamıstım. Nil'i çocuksu koketrileri haricinde tama"'" bakir görmek, bulmak
istiyordum. Olgun, hattâ hırpalanmıs '"
arsı beslediğim iyi karsılama, belki de düskünlük, Nilgün bakonusu
olunca bir his bozukluğu, cinsî bir anormallik niteliğini
jıis
r
Nü, erkek olarak yalnız beni tanımalı; ben de kız olarak sade-nıır Zaten bilirim ki etraftakilerin
ne diyeceğini düsünmeden ;n ve cür'etli tavırlar alan deli dolu kızlar kendilerini erkeğe güc kaptıranlardır; usluları ve mahcupları daha dayanıksızdırlar^1 tarafından Cibril gelse dokunmak
söyle dursun Nilgün'ü ¦ fleyemez dahi. Mektup destesini göz gezdirmeden ocağa atacak jtadar
buna güveniyorum.
Demin bileğini sıkan elim simdi diz kapağının üzerinde duru-r yumusaklığımı, görünce tekrar yüz buldu:
__ Unutmağa çalısırız, dedi, sen benim mazimi, ben seninkini-
Güya ikimizinki ayni ağırlıkta idi; Nil henüz yirmi iki yasında bulunmasına rağmen benimki kadar yüklü bir maziyi sırtlamıs, yanıma öyle gelmisti. Mesele sadece tuhaftı; tuhaflık yapıyordu.
Birdenbire basını iki elimle yakalayıp göğsüme bastırdım, kulağı tam kalbim üstünde. Fakat onun
yürek çarpıntısını ben daha iyi isitiyorum.
Eve gelince yatağından kalkan Dilbeste'yi yanaklarından defalarca öptü; beraberce odaya kapandılar. Çoktan yatağıma girmistim, kapı aralandı ve karanlıkta içeriye «pat!» diye bir sey
atıldı, kanat yine örtüldü. Fırladım. Sesinden belli: Bu, mektup destesi!
Lâmbayı yoktım; kavun içi incecik kordelâ ile bağlanmıs bir paket. Bağını parçaladım; kucağıma
ve yere renk renk zarflar dö-Kldü. Acele acele birini açıyorum. Mektup Türkçe değil, Fransızo.
«Ma Bien Aimee» diye baslıyor ve mütemadiyen Nil ismi geçiyor.
~~ Yalan söylememis, hınzır! Sevmis, sevilmis! Belki de pek "ferisine de varmıslar. Tayfur! Tayfur! Gel de meleğini gör!
°iye söylenerek okuyorum. Bastan basa edebiyat... bir Perot ebıyatı! Tatlısu frengi kalemiyle sevisme! Ben maddî deliller a-um; bulamıyorum. Bir zarf daha açtım. İste bu kötü: «... dün
216
girdiğim zaman
ot
gece balkondan tekrar asarak odama girdiğim zaman sevin haykırmamak için yastıklara basımı
soktum, ağzımı tıkamağa e" sıyordum. Kokunla dolu idim...»

Hangi balkon? Bir dam altında mı oturmuslar? Belki bir di orası. Hayır, galiba bir sanatoryum.
Zira baska bir satırda « tesi sabah hararetim 38,5 idi. Doktor Pellegro hayretler içinde t di» deniliyor. Nil bir göğüs hastalığı da mı geçirmis?
Elime rastlayan üçüncü mektup ahlar, ohlarla dolu. İxı% düsünceleri de-seziliyor. Bu kâğıtları
karıstırmakla bir sey öğre.' lemez. Hem niçin saklamıs o paketi? Demek ki hâtırasına bağlı]
Doğru odasına yürüdüm; vurmadan kapıyı açtım. Ayakta &
yunuyordu:
— Girme!
Diye haykırdı ve göğsünü elleriyle örttü.
— Balkondan girsem, sesini çıkarmazdın değil mi? Diyorum, vücudunun üst kısmını saklayan ellerini çekmeğe uj
rasıyorum... Tam o anda yanağıma bir tokat patladı. Kendime gt dini; mıhlanıp kaldım... Nil de
kolları yanma düsmüs, saskın di] ruyor. Göğsünün çıplaklığını unutmus. Bedbaht bir sesle özür d:
ley en benim:
— Kabahat ettim, Nil... Mektuplarını alabilirsin. Zaten at| cak üç tanesine göz gezdirdim. Hiç bir
sey öğrenmek istemiyoruir. Ne de olsan seni seviyorum, daima seveceğim.
— Çık odadan! Git!
Demiyor, salını sırtına alıyor, sımsıkı bürünüyor; artık kapalıdır... Diyor ki:
— Ne öğreneceksin ki? Bu, bir çocukluktu, aramızda bir t de geçmemisti.
— Peki ama balkondan odana gelisleri? O sevinç? dolu olmasından bahseden satırlar?
— Odama sokmamıstım; balkon sevismesi... Romeo ve Bu hikâye üç seneliktir. İtalya'da tifoya
tutulup da hastaneye dırdıkları zamana ait. Unuttum gitti...

Mektupları saklamana, yanında tasımana göre unuttuğuna
inanamayacağım.
__ Her genç kız öyle bir deste ask mektubundan kuvvet al-
*a muhtaçtır. Sen hiç de psikolog değilsin. Biliyor musun a-ktım, buz dolabından biraz meyva,
beyaz sarap, filân getir. Su-(ja yeriz. Gürültü etme kimse duymasın.
Sesine daha tatlılık vererek ilâve etti:
__Sen odama gelmeseydin ben geliyordum...
.__ Aldanmam... Zira soyunuyordun, yatacaktın.
Yüzünde, kaybedilmis bir fırsatı ifade eden mahzunluk dolasıyor-
__ Yatacak mısım gibi gelecektim; fakat ne yapalım, dedi, isin
«sarm» ı, zevki kaçtı. Baska sefere! Simdi onun yerine güzel kokulu ananaslar yiyelim ve tatlımsı bir Sauternes içelim.
Bu gece Nil kendi yatağında uyudu; ben karsısındaki kana-pede onun uyumasını seyrede ede
dalmısım. Sabahleyin yatak ucu masasının yanık kalmıs ısığını kapattım; yan kaymıs ve bir kısmı
ayaklarına dolanmıs olan keten pikeyi usulcacık çekip üstüne örttükten sonra odadan çıktım.
Salı ve çarsamba günleri hâdisesiz geçti. Hâdisesiz demekten maksadım Nilgün'ün hiddetini tahrik edecek sahnelerle beni üzmediğini anlatmaktır. Yukarıda söylemistim. «Büyük Sevdalı»

ro-lü ona kâfi geliyor. Gökyakut bakıslarla sokulmalarla, pesimden ayrılmamalariyle daima üzerime titrediğini gösteren sevdalı hali!
Su var ki münasebetimiz bedenî bakımdan henüz ilk günlerdeki seklini muhafaza ediyor. Hür değilmis, baskı altında bulunuyormus, dinî bir endise ile kaçmıyormus gibi —azıcık ileri gitsem— bir biçimine getiriyor? kendisini kurtarıyor.
Görünürdeki yasayısımızı bir yabancı tetkik etse balayım ge-Ç'ren bir çift hükmüne varır. Gerçekte, geceleri odalarımızın bi-rında fecir sökünceye kadar uyku bastırsa da birbirimizden ayrılıyoruz... Ona hayatımın kadınla alâkası olmayan acayip vak'alarını anlatıyorum. İstanbul'u anıyoruz; filmlerden, romanlar^ çocukluğumuzdan konusuyoruz. Nihayet pancurların '
ısıldamağa ve parkta kargalar ötüsüp oynasmağa baslıyor. dan usulcacık çıkıyor. Sanki gizlice
bulusmus, günah islemisiz g^
— Meğerse böyle de olurmus; bu kadar uslu durabilirmisi^ Diye kendime sasıyorum.
Çarsamba aksamı Tayfur geldi. Onu Nil'le beraber istasyon<ja karsıladık. Yan cebini isaret ediyor, gülümsüyor, halkaları getir. mis... Yemeğe oturmadan önce dedi ki:
— Sultan Hazretleri müsaade buyururlarsa, ağzıma henüz iç. ki girmemisken bir hayır dua okuyarak halkalarınızı takdim ede-yim.
Dört kisi ayaktayız. Arkadasım cebinden kutuyu çıkardı. Nil:
— Parmaklarımıza siz geçiriniz!
Dedi. Tayfur'un gözleri yaslı... İçinden bir seyler okuyor. 0-kudu, okudu, hem yüzükleri, hem
bizi üfledi. Ellerimizi uzattık, Bîçare adam titriyor, hangi parmağa takılacağını kestiremiyor. Oynatarak isaret ettik. Artık resmen nisanlıyız. Dübeste Nil'i bana doğru yürüttü. Kucakladım.
Yanaklarını öpüyordum; ağzını ilk defa ağzımda buldum. Basını öyle idare etti; saçlarını Dübeste
ile Tayfur'a karsı bir perdeledi ki ikisi de bunun farkında olmadılar,.. Sonra iki kadın birbirine sarıldı. Dübeste:
— Nihayet iki buçuk ay... Çabuk geçer, tatlı geçer.
Diyor, ağlıyor; hepimiz ağlamak üzereyiz. Havamıza istikbalin tehdidi mi ağır basıyor? Yüreğim
dar; onlarınki de galiba ferah değil.
— Aman, dedim, içelim.
Saadetimize içildi. Simdi sahneyi iyice görüyorum, içinde bulunduğum zamankinden çok daha
iyi: Nü parmağmdaki halkaya bakıyor; sıkılıyormus gibi, parmağını uğusturuyor. Yüzü acı duyuyormusçasma
hafifçe üzgün.
Bu çehre Japon esir kampında yatarken ısrarla gözümün önu-ne gelirdi. Silmek isterdim, karanlığın içinde daha vuzuhla

,. Japon zindanında ne arıyordum? Onu anlatmanın da sırası gelecek- Keske gelmeseydi ve bu
hayat Nü'in sakaları, hemen açığa urUlan yalanları, sevimli hırçınlıkları, derhal barısma ile biten
vgalarımız, tuhaflıklarla dolu bir operet, bir revü gibi renkler, ı-ıklar, palmiyeler ve Hindistancevizi ağaçları arasında sürüp gitseydi! Nerede?
Bereket, az sonra açıldık; Tayfur'u nese içinde uğurladık. Dil-beste çekilince Nilgün sordu:
__ Sıra senin odanda mı, benimkinde mi?

— Seninkinde!
Dedim; değildi ama onun odasında kendisini tamamlayan baska bir güzellik vardı. Ayrıca hem
Nil'i, hem de karmakarısıklığı ortasında Nü'in yakıstığı dekoru buluyordum. Odasında olmak münasebetimizin daha sağlamlastığını da gösterecekti...
Dolaptan takım takım elbiseler, çamasırlar çekip alarak banyo odasına geçti. Dusun sağanağını
dinliyorum; vücudunu döverek akıp giden sağanağı! Az sonra saçlarına bir havlu sarmıs, rob dösambrma
bürünmüs halde yarı ıslak içeri girdi. Bu havlu, basına bir Sehzade sarığı gibi dolanmıs, çehresine Sultan Cem'in minyatürünü hatırlatan bir acayiplik vermisti. Doğru bana yaklastı ve
çocuksu tavırla dizime oturdu. Sadece sabun kokuyordu. Vücudunun henüz yas olduğunu hissediyorum; yas ve serin...
— Bundan sonra iki gecemiz kaldı. Bu iki geceyi nasıl geçirmek istersin?
Diye sordu ve cevabımı beklemeden ilâve etti:
— Evliler gibi mi?
— Sen nasıl istersen, Nü.
— Ben öyle bir delilik yapmamıza razı değilim; katiyen değilim. Fakat seni büsbütün de hâtırasız yollamak hainlik olacak.
Elini uzattı, abajurlu yatak lâmbasının düğmesine parmağını götürüp bastı. Karanlıkta kaldık. Onun ne utangaç, ne acemi, ne saf olduğunu ve nasıl da sert bir mukavemet iradesine sahip bulunduğunu asıl bu gece anladım.
Bekleme Nil! Gönlünü verdiğin serseri dönmeyecek!
New-Wellington açıkta demirlemis, beni götürmeğe hazır.
İnsana ayrılmak istemediği zaman öyle gelir ki bir vapur, ya, nız kendisini almak için o limana
uğramıstır; behemehal alacakta elinde tevkif müzekkeresi, suratını asmıs, sabırsızlanarak bekliy0
İsini çabuk bitirmek isteyen bir jandarma çavusu!
— Götürecek diye söyleniyorum, Nil'den koparıp ayıracak..
/ Maceracılar, dünyanın batıl inançlara en fazla bağlı insanları. dır. Fala inanırlar, her seyden bir
mâna çıkarırlar, ön duygulan büyük ehemmiyet verirler; «Kaza ve kader» felsefesini benimsemislerdir...
Ahnyazısı, imanlarıdır; bu kelime ile zikrederler. Yap. tıkları bütün
münasebetsizlikler hep alınyazısının cilvesidir. Maceracı olanlar seytanın yerine onu koymuslardır. «İse seytan karıstı» demezler; «almyazısı böyleymis» derler.
«W» harfinin bana uğur getirmediğine inanmısımdır. İki «w»'li «New-Wellington» u otelin penceresinden heyecanla seyrediyorum; çenemi bıçak açmıyor.
Halbuki Nil, harikulade kuvvetli bir irade ve tam mânasiyle medenî bir terbiye göstererek yolculuğumu hafife alabiliyor. Yalnız ar asır a fısıldıyor:
— Bekliyeceğim. Beni senden ancak yine sen ayırabilirsin.
— İmkânı var mı, diyorum, ben senden korkuyorum; yarın birdenbire fikrini değistirivermenden!
Üzerime aldığım isi basarırsam, sirket senede dokuz ay Ko-lombo'da kalıp büroda çalısmak, yalnız üç ay hariçte dolasmak ü-zere beni esas kadrosuna alacak. Artık hayatım sağlanmıstır;
yüzdeliğim, tatilim, sigortam, ikramiyem, hepsi olacak; elime ayda altı yüz rupye kadar da para

geçecek... İngiltere hükümeti bazı varlıksız raca ve nevab'lara da ancak bu kadar tahsisat verir.
15" sterlin!
Nil'le son üç günde o yönleri konustuk. Senelerce gurbette müskül mevkilerde kaldığını nihayet
Avusturya Devlet Piyangosunun büyük ikramiyesini kazanınca Doğu'ya gidip zengin bir İZ"
PRENSESİ NİLGÜN
221
. aC yapmağı tasarladığını, bütün parayı o maksatla giyim kusama harcadığını anlattı ve ayda
150 sterlinin bize kâfi geleceğini
Günde bes İngiliz... Nemize yetmez? Benim bes frank bulaığ11
haftalar oldu.
Fakat sunu gözden kaçırmamıstım ki Nilgün soy sop meselece hemen hemen hiç temas etmiyor;
ederken sözü değistiriyor. Uattâ bir defasında sordum:
__Akraban Sultanlarla, Sehzadelerle neden mektuplasmıyorsun?
— Hiç biri beni sevmez. Hem sana kaç defa söylemistim, ben Sultan değilim. İlle bir Sultan kocası olmağı kafana koydunsa havai kırıklığına uğraman ihtimali çok...
Aynı inadı devam ediyor, daha doğrusu aynı sabit fikri!'Halbuki biliyorum: Nilgün Sultan kendisidir. Son günlerimizin yumusak, tatlı, muhabbetti havasını allak bullak etmek, yine buhranlara yol açmak korkusiyle üzerine varmadım. Hem ne lüzum var? Sevdiğim Nil'dir, Nilgün
Sultan değil! Hattâ keski o ismi takınmıs bir maceracı kız olsaydı...
Belirsiz olusu da ayrıca zevkli ama maalesef isin belirsiz tarafı pek zayıf. Sadi de mektuplarında
ona «O, ma Prensesse lointaine» diye hitap ediyordu; Edmond Rostand'm manzum piyesinden
ilham alarak!
Bir defasında yine sormustum:
— Hanedandan sana hiç yardım eden olmadı mı?
— Oldu. Beyrut'da oturan halam Fahire Sultan. Hastalandığım zaman masraf eden oydu. Saibe
Sultan da çok severdi ama parasızdı; Nis'de avuç açacak hale düstü; sefalet içinde öldü. Damat
Sabri Bey de iyi adamdı, kibardı; ne kadar elbisesi varsa satmağa mecbur kalmıstı da Riviera'nın
günesi altında atlas yakası pırıl P'nl yanan siyah bir redingotla dolasıyordu. Ötekiler, paralılar gazino havuzlarından canlı balık seçip dömi mondenlerle keyif çamlarken zavallı anam, sokak
kanapesinde bir tek muzla karnını d°yuruyordu.
222
^--***-
Nilgün hepsini iyi tanıyor. Anlattıktan sonra da:
— Ben onlardan değilim. Kafkasya'lı Elfi Beyle Naksıdıı l nımefendinin kızıyım!
Demeği unutmuyor. Sirin deliciğim!
Bir gece de durup dururken, daha doğrusu bası göğsümde (j;» lenirken birdenbire demisti ki:
— Asıl adım nedir? Bilebilir misin? Söylemek istemiyorum Nil'i ve Nilgün'ü o kadar sevdim ki, beni uzaklarda baska bir isim. le düsünmene razı olamayacağım. Belki hosuna gitmeyecek.

—• Senin olan, yahut senin yakıstırdığın her sey hosuma gj.
der.
— Peki, söyleyeyim: Neyzar...
Gülümsememek, kendisinin de çapkınca, marifetinden memnun gülümseyen dudaklarını öpmemek mümkün mü? Öpüveriyorum ve soruyorum:
— Mânası da neymis? ¦-
— Pek iyi bir sey olmasa gerek. Merak edip sormadım. Enfestin, Nil; bütün bu hallerinle enfestin, essizdin!
Bir gün de bana bir kıyafet sürprizi yaptı. Daha önce odasına kapanıp Dübeste ile beraber pek
mesgul olduğunu, ikide bir o-fise gidip geldiğini görmüs, tavırlarında bir gizli kapaklılık sezmistim. Bahçede gazetelerimi okuyor, kendi kendime «Aman, bir sey çıkarmasa, hâdisesiz
ayrılsak» diye az çok çarpıntı geçiriyordum.
İkindi üstüydü. Bungalov'un bina genisliğince uzanan mermer merdiveni üzerinde feraceli bir kadın sekli belirdi. İnce vücutlu o-lusuna göre bu Nil'di. Ağır ağır basamakları iniyor, inisiyle Nedim'in bir mısraını besteliyordu. Yerimden kımıldamayacak kadar hayran kaldım. Ferace ahududu rengi canfesten, aynı renkte ipe'1 püsküllerle süslüydü; beli dar, eteği uzundu. Belli ki
eski devirden kalma aile hâtıralarından...
Nil, basamaklardan salma salına, bir melodiye ayak gibi tatlı, kusursuz indi. Cecille Sorel'in, Casino de Paris revüsünde bir merdiven inisine dünya parmak ısırmıstı; Nilgün Sult^
PRENSESİ NİLGÜN
223
alkıstan seyircilerin avuçları patlardı. Ne sâhâne, aynı ne zarifti!
Aralarından çimler fıskırmıs parça parça tas döseli yoldan ba- yürüyor, yaklasıyor; bir eliyle eteğini tutuyor, bir eliyle
çapalı duran yelpazesini...
__ Hârika!
Diye bağırıyorum. Yasmak öyle yarasmıs, gözlerine öyle bir i-jlilc ve olduğundan fazla güzellik
vermis ki! Asıl güzelliğini meydana koyan kaslarıydı; bilhassa kaslarının uçları... Neresi güzel değildi? Ütülü, hafif kolalı, boslukta duran incecik kumasın kımıl-dadıkça yahut da gölgeye veya
günese rastladıkça harelenen seffaf lığ1 altmda Nil'in çehresi hârika!
Diline hafif bir Çerkez peltekliği vererek sordu :
— Nasıl, beğendiniz mi efeem?
Ninelerinin ruhunu yasatıyor, sâdediyor. Bütün bir yasmak -ferace devrinin zarifliğini, suhluğunu, koketrisini, siirini bu bir tek genç genç kızın vücudu ve kıyafeti temsil edebilmektedir. Gel de Nedim'den beyitler okuma! Ayağa kalktım, feraceli endamını e-virip çeviriyorum. Maruf beyitleri edebiyat hocası belâgatiyle okuyorum. Fuzulî'den de bir mısra hatırıma geldi; cûs ve hurus halinde terennüm ediyorum:
Gözüm canım efendim sevdiğim devletlû sultânım
Ve mısraın son iki kelimesini değistirip vezne sokarak da tekrarlıyorum :
... sevdiğim Nilgün sultânım
Hindistan'ın denize uzanmıs ve zamanla kopmus bu adasında Fuzulî, Nedim ve Nil! Divan edebiyatı ve ferace! Anlıyorum ki, bütün Doğu'nun en zarif ve kadını en fazla kadmlastıran kıyafeti yas-
JHâkfracer..... .....
Bunları bir kıyafet balosunda giymek için getirdim. Dedi. Gözlerim, kolalı gazbezi altında

çıplaklığı harelenen ber-rak göğsünün hafif hafif kabarıp inisinde. Meğerse yasmağın asıl
224
marifeti kadın göğsüne bu helecanlı hali vermesinde imis... Az son ra :
— Öf, sıkıldım!
Dedi, sakaklarından ilistirilmis inci baslı iğneyi çıkardı, ya. mak, kâğıttan yapılmıs mânâsız bir
zırh baslığı seklinde yere kaydı, sürüklendi. Kosup aldım ve yüzüme, gözüme Simdi, yasmağından ayrı düsen ferace sadece tuhaf bir elbise!
Sunu söylemeği unutmusum: Nil, Taç Mahal otelinde bırak-tığı esyasını bir hafta evvel buraya
getirmisti... Nevab'a yazdığı mektubun da cevabını aldı... Bu, tazim cümleleriyle dolu mektup, ta
bungalov'un bütün hademe ve bahçıvanlarıyle dilediği müddet emrinde olduğu, eğer ayrıca bir
hizmette bulunmak icabederse —kendisi Avrupa'ya gideceğinden— sekreterine lüzumlu talimatı
verdiğini bildiriyordu. Nil:
— İki karısı ve yüz odalığı olmasa kaçırılır fırsat değil!...
Dedi. Bu saka bile hosuma gitmedi. Nilgün'ün yanından ayrılmaktaki tehlikeyi kavramıyor muyum? Fakat ilk hamlede toplu paraya ihtiyacım var. Onu ancak Cava'da yapacağım büyük miktarda kınakına stokundan hisseme düsen yüzde 15 temin edecek. Aynı zamanda Singapur'a
bir kaç vagon timsah göndereceğimi de u-muyorum. Jackson Bros firmasıyle Hindistancevizi tozu, baharat, karabiber üzerinde bazı isler yapmam mümkün. Seylan'a çok iyi vaziyette dönebilirim.
Ben, bütün bunları basarmıs ve basaracak kabiliyette olduğum halde" neden hâlâ yerlesmis bir
tüccar, bir businessman (*) değilim? İste dâva o! Bir yaradılısım var ki, hiç bir iste ve hiç bir memlekette uzun müddet dikis tutmama müsaade etmiyor. Meçhulün çekiciliğinden kendimi kurtaramıyorum, manyetizma edilmis gibi iradesiz, günün birinde hepsini bırakıp gidiyorum. Açığı su: Rahat bana batıyor.
Lâkin bu defa öyle bir akıbetten Nil beni koruyacak. Nitekim geçen gün Orenoque'a bindiğim halde geri dönmemis miydim("*_)
İs adamı.
ÜRK PRENSESİ NİLGÜN 225
, l'Un illeti yenmeğe baslıyoruz. Yoksa çoktan yeni bir maceraya \ irfiıs kimbilir nerelerde, kimlerle, hangi Elisa, Jorjet, Bessi, Kle-ntin yahut Gülnaz Begüm'ün pesinde, kollarında idim.
pjil yine su son günlerde demisti ki:
__Beni yalancı ve hastalık derecesinde yalana düskün bir kız
nrna. Eğer sana karsı öyle göründümse bu, yine senin içindir, se-i heyecana düsürmek, heyecanlarla kendime bağlamak içindi! A-ıplâde bir kadına, hele esrarengiz olmayanına ne kadar
kıymet verilirdin? Hem biliyordum ki daha ziyade olgun, hattâ geçkin ka-,jın meraklısısın. Olgun, geçkin ve kolay elde edilir kadın! Anladın mı simdi Hanya'yı, Konya'yı? Beni unutamayacağını? Kucağına düsüvermeyecek bir kadın mevcut olabileceğini? Hem de delicesine
sevdiği halde kendisini muhafaza edebileceğini? Evet, hiç sorma: Seni delicesine seviyorum; öyle
de sevmeni istiyorum. Sevmediğini anladığım güne kadar bekleyeceğim. Bundan ötesi Nil yok.

Nil'in gitti! Bir daha eteğine bile yaklasamayacağın bir âleme... Ya Bahipo yahut Mapacahit sarayına!
Bunları hep son üç günde konustuk. Nilgün Kahire'deki balo gecesi beni hemen sevdiğini de itiraf etti. Vapura bindiği sırada davlumbaza dayanmıs, gelenleri seyrettiğimi görünce az daha bayılacakmıs;
bir dakikada karar vermis: Onu kendime âsık edeceğim, onun olacağım.
Hepsi iyi, hepsi de gururumu oksuyor; lâkin Nil de bana benzeyebilir: Yasadığı zamanın heyecanı içindedir, sebatsız bir heyecan... Yarın beklemekten bıkmayacağı ve günün birinde Adayı bırakıp baska bir sergüzeste atılmayacağı ne malûm? Su ânda bir tek hakikat var: Nisanlım, sevgilim ve âsıkım Nil henüz benim olmadı.
Hastahanede çocukcasma bir sevisme geçirdiği melez Sadi'den ım ne? Bir üçüncüsü, dört bes
hafta sonra limana gelen baska ™r Conte Verdi'de karsısına çıkamaz mı? Hattâ su Kandi'de tenise
gittiklerini köskümüzün bahçesinden kayıtsızca seyrettiğimiz İn-S'uz delikanlıları arasında biri
yok mudur? Aklımdan geçenleri o-na söyledim, diyor ki:

— Yoktur, çıkamaz. Ya sen, ya taht ve taç... Yani hesap^ ¦ divaç! Gerçek Prenses, Sultan, Kraliçe olmak kararıyle gelmis^
buralara!
— Artık tadını kaybeden bu latifeyi, bu Prenses olup oW mak sakasını bırak. Sevimsizlesti. _.
— Hakkın var; fakat üzüntüsünü içimden atamıyorum.
— Daha doğrusu «Yalan söylemeden, süphe uyandırmada duramıyorum» demelisin!
Dudaklarını büküyor.
Cuma gününü araba gezintileri yaparak, hayvanat bahçesini do. lasarak geçirdik. Yerli çocuklar
bize, evlerinin etrafındaki ağaç. lardan taze Hindistan cevizleri koparıp delerek ikram ediyorlar1
basımızı dikip ılık ve tatlımsı sularını içiyoruz. Manolyalar, Orki-de de veriyorlar. Sarmasık ülkesi burası... Her taraftan fıskırmıs. Tırmanmadığı ağaç ve yere doğru sarkıp sayısız kameriyelerle süs-lemediği yer yok. Sarmasık okyanusundayız.
Seylan hayvanat bahçesi de böyle taskın bir yesilliğin içindedir... Kaplanları demir kafeslerde değil, ağaçlara tırmanırken, günesleyip yavrularıyle sevisirken tabiî halinde seyredersiniz. Kendilerine ayrılan kısım uzakta çelik tel örgülerle çevrilmistir ama sarmasıklar altında kaldığından göremezsiniz; sanırsınız ki serbest, dağdaki hayatlarını yasıyorlar.
Bir erkek kaplanın kızıl halkalı gözlerini dikerek Nil'i dikkatle süzmesinden ürktüm. İkisi de göz
göze bakısıyorlardı. Hayvan neden sonra ipnotize olmusçasma esnedi, döndü, ağır ağır, dalgalana
dalgalana yürüyerek az ötede mecali tükenmis gibi yattı. Basını öbür tarafa çevirmisti, artık bizimle mesgul olmadı.
— Korkmadın mı, diye sordum, pek fena bakıyordu; elinden gelse üstüne saldırıp parçalayacaktı...
— Bazan sen de onun gibi bakıyorsun... Alıstım.
Evet, biliyorum, bakıyordum. Bakıyor, sonra da tıpkı o kapla!ı gibi az ötede mecalim tükenmis

yatıyordum.
Aksam yemeğini Gracious Lady'de yedik; gece yarısına

dansettik. Kandi'nin kibar sınıfı buradaydı. Nil'e İngiliz müsı'ke
erkânı da, yerli zenginler de hayran... Hele bu gece sarı
te rengi ince, burusmaz velür dö suva'dan tuvaleti içinde —ne
¦ c, bulayım, anlatamayacağım— bir çiçek! Bazı elbiseleri onu
vVaya benzetiyor, bazısı çiçeğe!
111 Bungalov'a yayan döndük. Azıcık sendeliyoruz; Dilbeste'nin - kolunda o, solunda ben, genis
ve ağaçlıklı caddelerden üçümüz STanyana, yürüyoruz. Diyorum ki:
_Son gecemiz! Yarın bu saatte New Wellington'un tek basıseyahat
eden mahzun bir yolcusuyum. Benim kadar seyahati be-imsemis bir adamın gece yatısı
mektebine gidecek bir çocuk kederi, içliği duyması inanılmaz sey!
Köske varınca Dübeste ortadan çarçabuk çekilmek inceliğini «osterdi.
— Nil, dedim, seni ben soyacağım.
— Üzerimde bir sey yok ki... Su tuvaleti basımdan çekip sı-vıracaksın, o kadar.
0 kadar, o kadarcık!
— Yine dusun altına gireceksin, suyun sesini dinleyeceğim; çıkarken de havluya saçlarını sıkıca
saracaksın!
— ... Ve sonra elektriğin düğmesine basacağım; karanlıkta kalacağız. Bu mu istediğin? Bu kadarcık mı? Çaresiz bu kadar o-lacak sevgilim! Fakat dönüste ayrı oda yok! Ayrı oda yok!
Dönüs? Süpheli, uzak ihtimal. Simdi gerçek ve kat'î olan: Gi-dis, beyaz köpükler ve nihayet ufukta siyah bir duman...
Ben de öyle gittim. Öyle gidiliyor, iste... Her zaman olduğu giibi!
DÖRDÜNCÜ KISIM
«Guest House» un karpit lâmbalariyle aydınlatılmıs salonuna girdim. Cava Adasının iç taraflarında bir «misafir evi» bulunuyorum. Bu ücra yerde, su mevsimde kim olur? Bir tek cüdan
baska in cin yok.
Yağmur mevsiminin baslangıcı. Uydurma film sahnelerini sev. rederken bile size ıslanıyormussunuz, su iliklerinize geçiyorum; hissini veren o, tropikal iklimlere has fena mevsim!
«Misafir evi» nj etrafındaki iri yapraklı palmiye ve muz dalları sağanağın altındı oluklu çinkodan
daha çok gürültü çıkarıyor... Vapur güvertelerin; gerilmis sert keten günesliklerin dolu yağarken
çıkardığı tok samata!
Cava'da yağmurun ardı arası pek kesilmez. Fakat en kötü mevsim Aralık ile Nisan arasına rastlar. Biz simdi Ekim'deyiz.
Nil'den ayrılalı bir buçuk ay oluyor.
Masası basında oturan yolcuyu selâmladım:
— Good Evening!
Kıyafetime baktı, smokinli idim; göz asinalığımız da vari Dedi ki:
— Hello! Would you take a drink with me?
İngiliz, isterse sehirlerden uzak bir dağ bası hanında olsur-aksam yemeğine elbiseli gelen bir adamı daima arkadaslığa, 1» deh tokusturmağa lâyık bulur. İçkileri round usulü sıra ile ısn»1
lamak sartiyle...

«Tom Collin» ler geldi. İçiyoruz,
Cava'nm büyük sehir ve kasabalarından ne kadar uzağa & seniz muntazam yollar ve yolcuların
konaklaması için lüzumu
konforlu Guest Housse'ler bulursunuz. Banyonuzu yapar, tras ehven fiyatlarla yer, içer, uyursunuz. Çinli usaklar iyi hizmet ° ler; geceleri odanıza köylü kızları da sokarlar. Gündüz sort ile gezip dolasacağınız bu binalar içinde aksamsayet
itibar görmek isterseniz Batavia'da imissiniz gibi giyinlisiniz-
Yıllarca evvel, ilk acemilik devrimde trasım uzamıs, diz
aklarımdan asağısı açık pantolon ve kolsuz gömlekle salona
,-j.jp oturanları usule göre selâmladığım zaman kimse karsılık vermernis41-
Guest Housse'un misafiri İngiliz:
__ One for the road!
Dedi. «Bir tane de yol için!» Hep öyle olur; sonuna doğru daima böyle denilecek, kadehler üçer,
dörder defa daha gelir, gider. Artık yağmur samatasını pek duymuyoruz; alkolün sığmağmdayız.
— Bir tane de Nil için!
Diyorum. Yolcu bir sey anlamamakla beraber sevkle tasdik ediyor: '.
— Yes! One for Nil!
— Bir tane de yol için!
— Hay hay!
İngiliz'le karsı karsıya, konusmadan içmekte devam ediyoruz. Arasıra ayni nakarat:
— Bir tane de yol için!
— Hay hay!
Ağzımızdan çıkan söz, bundan ibaret. Durmadan söylenen yağmurdur.
— Bir tane de yol için!
— Memnuniyetle!
Karpit lâmbaları bize artık bir Siva mabedini aydınlatan kan-er gibi dumanlı, ölgün görünüyor.
Kendimizi gölge sanıyoruz, ^dar suursuz, sarsak, desteksiz haldeyiz.
İ
Belli ki gölgelesmis bu iki mutsuz Avrupalıyı yatalcia, Çinli usaklar tasıyıp götürecek... Denizin
su uzak sahile attığj sı çürümemis iki Batılı lesini!
Guest Housse'de bu gece İngiliz tek basına içiyor.
Zira öbür yolcu, tropikal sıtmanın 40 dereceye fırlamıs si içinde kendinden geçmis, demir karyolasında, kimsenin atıı madiği bir lisandan sayıklıyor:
— Dönüste ayrı oda yok! Bir sürü kadın ismi sayıyor:
— Nil... Nilgün... Neyzar... Hediye... Mata Hari... Yine tekrar ediyor:
— Dönüste ayrı oda yok! Ayrı oda yok!!
Beni Batavia'nın devamı olan Walteverden'de bir hastaha» ye kaldırmıslar; on gün ölümle pençelestim.
Önceleri «sarı humma» ihtimaliyle korkmuslar; ümidi kesmisler. Fakat Adaya mahsus sıtmalardan biriymis. Tehlikeyig lattım. Kendime geldiğim zaman hastabakıcı kız, birikmis mek
tuplarımı getirdi; bir telgraf da vardı. Evvelâ onu okudum. Ta; fur: «Cevap alamıyorum - meraktayım - haber bekliyorum» i yordu. Hemen cevap vermeliydim. Kızı çağırdım. Ne güçmüs
b nusmak...

Düsünmek te pek güç... Utandırıcı olmasından dolayı güç!
Size inanılmaz, akıl ermez, isyan ettirici bir itirafta bulun! cağım; birden söyleyeyim de kurtulayım: Seylan'da verdiğim si lerin hiç birini tutmadım! Evet, tutmadım! Yanımdaki parayı
i> ha vapurda iken kumarda kaybettim. Cava'daki ticaret subesi den aldıklarımı da burada! Kınakına stokları yapmak için isti sal bölgelerine gitmedim değil. Fakat «Guest Housse» lerde
dimi hüzne kaptırdım, içkiye verdim Kolombo'ya ne para yo1» dim, ne mektup...
Niçin böyle oldu? Tahlilini yapamayacağım. En büyük ru: yatçı da yapamaz, anlayamaz. Hiç bir
ruh haletine, ahlâk b°z'J
kjarmdan hiç birine benzemiyor ki! Hiç bir ilim ve tecrübe a-ndan tetkik edilemez ki! Tanıdığım ve sevdiğim insanlardan kaçmak arzusu duyuyor - v uzak ve yakın geçmisimi hatırlamaktan kaçıyordum; hapisha-hücresini de beraberinde tasıyan sırtı yüklü bir kaçaktım! Pevj
ama bir maceracı zaten o adam değil midir? Benim türümün tipik örneği böyle bir insandan baska nedir? Yorgunum. Daha fazla düsünemiyorum; anlatamayacağım.
Yanıma gelen kıza, dikte ettirecek bir telgrafım olduğunu zorlukla söyleyebildim. Öyle iradesiz,
kayıtsız, bir sey düsünemez, ilci kelimeyi bir araya getiremez haldeyim ki... Daha dünkü vak'-alar
bes, on senelikmis gibi geliyor. Seylan'ı vuzuhlu hatırlayamıyorum. Nil sanki hakikatte mevcut
bir sima değil... Çok eskiden seyrettiğim bir macera filminin tamamiyle hayali, hattâ iyi yasatılmamıs, silik kalmıs bir tipi!
Bu hale nasıl geldim? Seylân'da tasavvurlarım, kararlarım neydi? Haniya durulmus, yerlesmis,
itibarı artmıs, evine ve sevgilisine bağlı bir adam oluyordum, olacaktım? Ona bunu vaadet-memis
miydim? Ben değil miydim çılgın âsık? Su kitapta yüzlerce defa tekrarladığım güzel ismi artık yazmaktan utandığımı elbette anlıyorsunuz.
Böyle sey yapılmaz. Deli bile yapmaz. «Uyduruyorsun» demenizi bekliyorum. Keske öyle olsaydı... Hepsini yıktım, . bütün bağları kopardım. Ne onun nisanlısryım, ne Tayfur'un dostu, ne
ticarethanenin vekili... Bir serseriyim, yine! Bana lanet okumanız lâzım... Bana ve benim gibilere! Seytanın tâ kendisiyim; iblisin biri!
Seytandan da fenayım. Zira seytan —ne kadar zemmetseniz, Serrinden kaçar görünseniz, ikide
bir kendisini basmakalıp lâflar-!a tel'in etseniz — size su anda benden sevimli, temiz ahlâklı görünüyordur.
Mefistofeles benim ruhumda; ben Faust'un kötüsüyüm; âdi bır taklitçisi; Sarlo'yu taklit eden hünersizler kadar âdisi... Bir
sokak Faust'u! İyi ki sevmesine rağmen cibilliyetimi sezmis, jr göstermis te kendisini iğrenç ihtirasımdan koruyabilmis. Tele t sellim onun eskisi kadar tertemiz olması...
Kendimi kabuğu açılmıs, pelte ve su kesilmis bir deniz b ceği kadar hayatiyetsiz, pis kokulu bir
yapıskandan ibaret bmu yorum.
Hastalığın kâbusları arasında mı o macerayı geçirdim? jjj öyle karmakarısık hakikat olur mu? Parça parça bir seyler hatır lıyorum: Kimi çok güzel; genç bir kızın çıplak omuzu... Yasm^ lı lâtif

bir yüz... Kimi mor susam renginde kadife bir tuvalet. pe. nası da var: Sehzade Tevfik Efendinin
yanındaki Afrika Pasası Müslüman misafirhanesinde burnunu çeken çirkin bir maske... Ne. vab'm
huzur sekreteri...
— Simdilik dursun, hemsire. Biraz uyuyayım, yorgunum. Diyorum. Kız, üstümü örtüyor; gözlerimi kapıyorum... Yağmur... Yine o yağmur! SeUerin önüne katılarak Batavia'nın bin bir köprülü hesapsız kanallarından birine sürükleniyor gibi... Bu kanallar yanyana, birbirine yapısmıs
Mali ve Çin tekneleriyle doludur. Vücudumu, o teknelerin altında görüyorum: Bir türlü suyun yüzüne çıkacak aralığı bulamıyorum; gittikçe çürüyorum.
Ne ıslaklık yarabbi! Yatakta değilim; banyoda bırakılmıs kirli ve iri bir sünger gibi, siskin, yumusak, kemiksiz ve adalesiz, su içinde yüzüyorum. Mektupları nasıl, ne zaman, hangi kafa ile
okuyacağım? Okumam lâzım geldiğini düsünmekten yoruluyorum. Ertesi gün telgarafa cevap
verdim:
«Mektup postada». — Postada dört satırlık bir kartım bile yoktur ¦—¦ «iki, üç güne kadar kendimi toparlarım, uzun uzun yazarım» diyorum.
Netekim yazdım. Fakat kelimeler öyle kuru ve samimiyetsiz, /ifadem öyle heyecansız ve donuk
ki! «Nü» diyorum; haykırmak /xve bu haykırısı kâğıt üstünde bulmak istiyorum. Akisten mahrum. ' alelade bir isme benzemesine kızıyordum. Nü!
odamda yüksek sesle çağırıyorum. Kâğıttakine bakıyo-
• Sesi çıkmıyor. Ahenk veya feryat nerede? Hırıltı bile değil! r , ,-r üc harften ibaret bir sekil, bir
kalıp...
poktora yalvardım:
__ Aman, dedim, beni canlandırınız, hiç bîr sey duymuyohisterim
körlesmis. Heyecanlanmağa, hayatı tekrar sevmeğe
güzel bulmama ihtiyacım var. Kof, çürük, bosalmıs haldeyim.
.__ Onun da zamanı gelecek. Hastalığın icabı... Bu nevi «paı"
dizin» ler nekahat devrinde vücutta daha ziyade ruh pörsümesi yapar. Geçecektir.
Evet, kullandığı tâbir vaziyetimi daha iyi anlatıyor: Ruh pör-sümesi- Mektepten yetismis Malezyalı Müslüman bir kız olan hastabakıcı, bakıra çalan tunç teni, azıcık çekik siyah gözleri,
abanoz saçları ve burada hemen her yerli kadında görülen toparlacık, baslan yukarıya doğru dimdik göğüsiyle güzel olduğundan fazla sevimli.-. Bir dindasa hizmet etmekten çok memnun.
Boynuna a-sılı altın zincirin ucunda, altın mahfazada saklı ufacık bir mushaf tasıyor.
Bir gün, zinciri boynundan çıkarmadan onu koynundan çekti, kapağını açtı, bana gösterdi, sordu:
— Okuyabilir misiniz?
— Tabiî okurum. Yalnız gözlerim kuvvetsiz... Yaklastır söyle ısığa doğru!
Tâ yanımda... Daha da sokulmağa mecbur oldu. Rastgele bir sayfayı açtım, tecvitle okudum. Sonra ilk sayfasına baktım. Hicrî sene 1342. Nerede basılmıs, Mısır'da mı, Türkiye'de mi? Bir takım mühürler var ama o kadar küçük boyda ve soluk ki anlayamadım.
Cava'da ve etrafında Kelâm-ı Kadîm, baska İslâm âleminde-kinden fazla ehemmiyeti haizdir. Lâkin bu havalide dinler birbirine karısmıs, Müslüman az çok Budist, Budist ise hem Müslüman

hem Brahman olmus, Brahman ise her ikisinin ve hepsi gibi Hı-fistiyanlığm tesiri altında kalmıstır. Hacca gitmeği ve Kur'an'a "urrnet etmeği vazife edinen Cava'lı, hiç te katı müteassıp
değilc
dir; müsamahalı bir dindardır. Size kadınlarının sokak kanallara girip, gelen geçenlerin önünde
yıkandıklarını ve lıklarını örtmeğe yeltenmediklerini söylesem yeter.
Benim timsah avcısı Hacı Ebubekir, Kur'an'ı silâh yerine lanan ve yanında keramet vasıtası olarak tasıyan acayip bi damdı. Vefat ettiğini isittim. Bu çirkin hayvanların cumhur maat, irili ufaklı haraca kestikleri batak sular kenarına, yere rur, baslardı Kur'an okumağa... Geride yardımcıları, ellerinde ka İm urganlarla ağaçların arkasına gizlenmis beklerlerdi.
Bir defasmda ben de böyle yaptım; yerlilerin «çatı» dedikleri ağaçların salkım saçak her dalından sarkan tüylü sarmasık askı. lan arkasına gizlendim. Aralıktan bakıyordum...
Hacı Ebubekir, Kur'an tilâvetine devam ediyordu. Nilüfer cinsi bir takım iri yapraklı nebatlarla,
yosun ve su sarmasıkla. riyle yer yer örtülmüs nehir üstünde henüz hiç bir hareket yok, sadece
yukarımızda kuslar uçusuyor. Bu kuslar çok renkli, fakat sessizdir; hemen hemen ötmek nedir
bilmezler. Cava kusları ge. vezeliği sevmiyor; çok renkli ve süslü olusları cinsî cazibe yerini tutuyor.
Bir müddet sonra su sathı fazla sarsılmadan oynadı; ucu sivri bir tümsek görüyorum, bize doğru
bir denizaltı periskobu gibi etrafını hafifçe yalpalandırarak ilerliyor. Timsah, yüzdüğü zaman derinlikte vücudunu göstermez; meydana sadece ağzının ö; kısmını çıkarır; hem de tam burun
deliklerine kadar olan kısmını...
Kur'an'lı avcı okumasına hız verdi. Artık timsahın bütün tö; tarafı, sırtı, umumî heyeti kuyruğuna
kadar önümüzde. Okunanı dinlercesine, anlarcasma veya tesirine kapılmıs, kendinde: geçmiscesine duruyor.
Kafatasının hörgücü altındaki muhafazalı yuvarlaklara yerlesmis, cüssesine göre ufak ve zalimliğine rağmen bulanık gözle-ri Hacı Ebubekir'e dikilmis gittikçe sabitlesen ve perdelenen
t>a' kıslarla âdeta görmeden bakıyor. Hava durgun olduğundan W
nın kokusunu bile duyuyorum; ona yakısmayan bir koku: «Misk» düimiz tatlı koku!
Niçin karaya çıkmıyor ve Hacıyı belinden kapıp herkese yap-6ı gibi disleri arasında çıtırdatarak
parçalamıyor, yutmuyor? Yutmuyor, iste... Yutmadıktan baska gevsediğini seziyorum. Tim-ah
bayılıyor... Timsah bayıldı.
Bütün bunları hastalık nöbeti içinde ve bir kâbus esnasında gördüğümü sanabilirsiniz. Değil! Anlattığım vak'a üç seneliktir; hakikatler âleminde geçiyordu.
Hacı Ebubekir, okumasını kesmedi; timsah da ne geri gitti, ne ileriye geldi, lök gibi yerinde. Öldü sandım. Yarı açık duran ağzı kilitlenmisti.
iste o zaman Kur'an'ım kapatıp öptükten sonra belindeki dört renkli «batih» denilen meshur Cava
kumasından pestamalı arasına sokan Ebubekir, yardımcılarına isaret etti. Gizlendikleri yerlerinden fırladılar, dizlerine kadar suya girerek tek hareket yapmaktan âciz timsahı iplerle sımsıkı sardılar, karaya çektiler.

Hacı Ebubekir:
— Bu, dedi, insan canına kıymıs bir timsahtır. Öyle olmasaydı yine bana ilismez, fakat usulca
döner giderdi!
Timsahın gayet onurlu bir hayvan olduğunu çok kisi bilmez. Bir kaç gün sonra onu furgona koyarak Tanjonk Priok limanına götürüp hususî mezbahalarda keskin baltalarla kafasını keserken
ne haykıracak, ne de çırpmacaktır. Dislerini sıkıp bu ölüme tevekkülle rıza gösterecektir. Ben bunları görmüs, yapmıs bir adamım!
Hastabakıcı kız mini mini Kur'anmı musambasına sardıktan sonra kutusuna yerlestirdi, öpüp alnına götürdü ve tekrar göğsüne soktu. Örtünün üzerinden dizlerimi uvuyor; uvarken mukaddes
bir vazife yaptığına inanmaktadır. Allah kelâmını söküp ha-lâvetle okuyan yakısıklı bir evliyayım
ben... Bir evliya!
Gözlerimi kapıyorum. Hep su... Hep su görüyorum: Dereler, . göller, kanallar, havuzlar ve bezdirici bir yesillik! Göllerde bir
zaman bizim Sükûre'nin evinde yemek yediğimiz —içi yesil b yalı, kenarları kalkık, bir adamın
kucaklayamayacağı genislik toparlak siniye benzettiğim— kocaman yapraklı, beyaz çiçeky' demir atmıs, mıhlanmıs sanılan nebatlar var.
Ya o «banyas» lar? Her biri, sarkan dallarını yere sokup tek rar ağaç haline getiren ve tek kökten
bir orman yetistiren taharri mülfersa banyaslar! Daima su, daima yesillik... İfrat halinde, bu bezdirici su çölü ve sahlanmıs yesillik dalgaları içinde benliğimi» çürüdüğünü, sahsiyetimin solucanlastığmı duyuyorum, ah, nerede o, çıplak bir tümseğe tutunmus, küçücük göğsüyle, bir
türlü gelj. semeyen, tek basına kalmıs, Anadolu bozkırlarının öksüz söğüdü!
Nerede yapraklarını dökmüs, kuru dalları karla semizlenmis mütevazi çınarlarımız! Bizim sahane bulduğumuz su zibidi, sevgi. li .çınar...
İki gün daha böyle ruh bezginliği ile geçti. Yazdığım mektupları yırtıp atıyorum; hattâ bir tanesini postaya verilmek üzere göndermisken geri çevirdim. Kendimde ne kınakına, ne de baska
bir is üzerinde çalısma kudretini bulamıyorum.
Canımın içinde durduğunu hissettiğim halde Nil'in beni bir zamanlar hayran bırakan aralıksız huy değisikliklerine artık tahammül edemeyeceğimi anlamaktayım. Daha neleri anlıyorum...
¦— Ben muntazam çalısacak yaradılısta bir insan değilim, diyorum, bu kızı bedbaht edecektim;
ayrıca zengin ve saltanatlı bir izdivaç yapmasına da mâni olacaktım... Hakkım yoktu. İyisi kendimi unutturmak, kararından vazgeçirmekti. Bir hafta daha yazmamağa dayanabilirsem onuruna dokunacak, meselâ Prens Ahmet'le yahut bir baskasiyle evlenmek arzusuna kapılacak,
muvaffak da olacaktır.
Su anda her seyden ürküyorum; Nilgün'le karsılasmaktan bile! Hayır, asıl ondan ürkmekteyim;
muhabbetinden de, husumetinden de! Söyledim ya, pörsük bir seyim. Eğer irademizi de ölçen bir
tansiyon makinesi olsa ibresi ancak sıfırla bir arası güçlükle kımıldayabilir.

— Nasıl bir sıtma idi bu?
Diye hastabakıcıma soruyorum. İzahat verdi:
__ Çok fenaydı... «plasmodium proecox» mikrobu bulundu. Fakat yendin. Niçin o batak arazide
gezip dolasırken kinin almadınız? Siz ki kınakına tüccarı imissiniz; Cava'ya ilk defa gelisiniz de
değilmis.
Evet, ilk gelisim değil. Birkaç defa daha geleceğimi de biliyorum. Bereket Cava cennetinde epeyce yasadığım halde ben «A-m0k,» ifritine rastlamadım. «Amok» Malezyalüar'a mahsus, Avrupalılar'm
tutulmadığı bir delilik nöbetidir. Sebebi bilinmiyor. Kimi afyon cinneti, kimi katı,
koyu dindarlıktan ileri gelen bir a-kıl karısıklığı diyor. Bazısına göre asırlarca korsanlıkla, boğazlasmalarla yasamıs olan Male ırkında kan dökme arzusu irsidir; hiçten bir sebeple uyanıverir ve o zaman hançerini yahut kılıcım e-line alarak sokağa fırlar, rastgele, önüne kim
çıkarsa, vurur, vurur.
İste «amok» bu, hançerden ve kılıçtan geçirme hummasının adıdır; müstemleke idaresi tedbirler
almağa, teskilât kurmağa mecbur olmustur: Muhtelif yerlere gözcüler dikmis ve gözetleme noktaları koymustur. Kan dökme cezbesine tutulmus böyle mecnun sokağa fırladı mı gözcüler
davul sesi çıkaran içi bos kütükleri tokmaklayarak ahaliye tehlikeyi bildirirler. Herkes bağıra çağıra kaçısır, evlere sığınır; evlerden delinin üstüne ağır esyalar a-tılır, önüne manialar çıkarılır.
Nihayet ellerinde iki disli kargılar tasıyan polisler yetisirler, amokluyu bir ağaca veya duvara sıkıstırırlar ve teslim olmayacağını, tedavi kabul etmeyeceğini bildiklerinden oracıkta tabancalariyle
vurup öldürürler.
Surası var ki simdi bütün hayırlı teskilâtı kuran müstemleke 'daresi iki yüz sene evvel «amok» a
tutulmus bir yerliden daha *an dökücü ve hemen onun kadar deli idi.
Adanın eski devirlerinde adalet namına islenen cinayetlerin addi hesabı olmadığı gibi ceza sekilleri de tasavvur edilemeye-eK kadar korkunçtu. Meselâ bir suçluyu çarmıha gererlerdi; sağ

elini keserler, kızgın kıskaçlarla etlerini sıkıstırırlar, daha yukarıdan asağıya doğru karnını deserler, yüreğini koparıp SUra tına atarlardı. Bu parça parça, liğme liğme vücut, kafası kesün^
sartiyle sehir dısına atılır, kurtlara, kuslara yedirilirdi.
Nerede o fiilî iskenceler, nerede simdiki yumusak muamele1» Vaktiyle Umumî Vali altın kaplı arabasına binip hasmesiy. le giderken önünde zenci «lobutçu» lar kosar, Devletlû Vali Hazretlerinin yolu üstünde secdeye kapanmayanların kafalarıma sopalarını indirirlerdi!
Kolombo damgalı dört mektup daha getirdiler; üçü ticarethaneden, biri ve muhakkak sonuncusu
Tayfur'dan... Kararlastırdığımız gibi Nil yazmıyor; «Ben mektup yazamam, seninkileri aldıkça bir zarfa ya çiçek, ya kordelâ koyar, aldığımı bildirmis olurum» dememis miydi?
Hiç biri olmadı.
Ticarethane benim yerime baska birini göndereceğini haber veriyor. Tayfur dört satır yazmıs:
Bütün isleri berbat ettiğimi, hayatımda hep böyle yaptığımı kısaca anlattıktan sonra «Cenabı

Hakkın Sultan Hazretlerine acıdığını ve onu serrimden kurtardığını» söylüyor ve mektubu manidar bir söz ile bitiriyor:
Lahavle ve lâkuvvete illâ billâh.
Hastabakıcım Atiye, bana Welteverden'in güzel bir mahallesinde tertemiz bir pansiyon bulduğunu söylüyor. Halasının evi imis. Hastahaneden çıkınca oraya yerlesirsem kendisi de sık
sık gelir, nekahat zamanı tedavisine nezaret edermis. Parmağımdata halkaya bakarak sordu:
¦— Evlisiniz, herhalde...
— Hayır; nisanlıyım ama bunun da son günleri...
Atiye'nin çehresinde hüzünle sevinç çarpıstı. Sayet halasını11 pansiyonuna tasınırsam onu beyaz
keten gömleğinden baska ki)*3'
PRENSESİ NİLGÜN
239
görebileceğim. Yerliler bellerine batik'ten bir pestamal kuriar,
ancak diz kapaklarını bulan ve «sarong» adı verilen bu
teinal gayet sıkı, gergin sarılmıstır. Üzerlerinde ise kısacık bir P, \ vardır; okadar kısa ki pestemal
ile bel arasından vücutları .. koyu renkte bir serit halinde görünür.
jjos, evlerinde çok defa bluzu da atarlar; belden yukarısı ta-ainiyle çıplak gezerler... Sutiyen, bilinmeyen ve lüzumu da his-.bilmeyen bir seydir. Düsük göğüslü kadına rastlanmaz ki!
__ Miss Atiye, dedim, sizi sarong'lu görmek isterdim.
Vücudun az veya çok örtülü olup olmamasına o kadar ehemmiyet vermiyor ki sözümün mânasını kavrayamadı, nezaketle gülümsedi. Anlıyorsunuz ya: Aheste aheste dinliyorum. Nitekim bir sabah kendimi haftalardan beri ilk defa olarak çökkün hissetmedim; yasamak istahı
duyuyorum: hos bir acıkma. Düsüncelerimde de değisiklik sezmekteyim; Nil tekrar cazibesini
buluyor. Striknin, arsenik, fosfor iğneleri tesirini göstermeye basladı. Yaradılısım beni iki ay evelki insana iade ediyor, galiba...
Hâtıralarım canlanırken uçlarının hançer gibi kafama saplandıklarını duyuyorum; manevî ellerimle onları itiyorum; haykıracak, feryat edecek kadar yüreğim acıyor, sancıyor.
— Miss Atiye! Su telgrafı hemen çektirir misiniz?
Tayfur'a yazdım: «Welteverden Hastanesindeyim - yakında çıkıyorum - kabahatli değilim - döneceğim - cevap bekliyorum.»
Hesap ettim, edebiliyorum: Hasta düseli tam yirmi sekiz gün olmus. İki aya yakındır Seylân'la
muhabereyi kesmistim... İki ay? Nilgün o kadar zaman sabır ve tevekkül ile beklemis olamaz.
Hastabakıcım beni sinirli buluyor. Telâsa düsüp haber ver-mı§ ki doktor muayene saati haricinde
odama geldi. Nabzımı say-til> kalbimi dinledi, hararetime baktı; dalak ve karaciğerimi yok-Mı>' «posyon kordiyal» yazdırdı; heyecanlanmamamı tavsiye edip gitti.
Nil'i örten sis dağılıyor; küllenen hafızamı hâtıralarım desi- f •or; sönmüs kömürlerin baslarında
küçücük ısıklar beliriyor; ça-
240
tır damağa baslıyor. Donmusum meğerse... Yavas yavas ısmclığ duyuyorum. Penceremden parka

bakarken yesillik ve sulaklık kisi gibi içime isleyemiyor. Koridorda dolasıyorum; insanlar gcüme
gitmiyor. Hattâ bir aralık Atiye'nin koynundaki Kur'aru ' tedim. «Âyet - ün - Nur» u okudum.
Aliahü nür - üs - semavat - ü - vel - arz...
Babamın Ruhî babaya yaptırdığı Mushaf ciltlerini bir kuma-borcu yüzünden satıvermis olmamın
azabiyle yüreğim burkularak
okudum.
Çocukluğumda imtihanlara cebimde Kur'anla girerdim; bağ lı olduğum Sümbül Efendinin ruhuna üç ihlâs bir fatiha okut türbesine mum, tekkesine kurban adardım. Fakat isin hızı geçit. ce
hepsini unutur, hatırladıkça bugün, yarın diye kendimi oyalat
aldatırdım.
Bütün ömrümce bunun böyle geçtiğini söylersem ne dersiniz" İste yine ayni sey... Seylân'dan iyi
bir cevap almak ümidiyle Kur-ana sarıldım. Tam bir imân ve itikatla mı? Hayır. Ah, o imânı sam,
içime sokup saklıyabilsem!
Atiye, Brahman mabedine bir hevenk muz ve bir kazevi pirinç adamamı söylüyor; sasmıyorum.
Burada dinlerin birbirine ka rıstığını evvelce haber vermistim... Zaten az çok nerede öyle değildi?
Rum ayazmalarına zeytinyağı adayan ve kendilerini Erme ni papazlarına okutan istanbullu hanımlar yok muydu? Simdi i — hemsiremden aldığım mektuplarda yazılıydı — modern hanffi
lar Beyoğlu kiliselerine girip mum yakmıyorlar mı? — Acaba cevap verirse ne zaman alırım?
Telgrafhaneden telefonla sordum; yol açık; hiç bir ânza v gecikme ihtimali yok. Hademeye, hastahane bürosuna, Atiye! tenbih ettim, hemen getirecekler. Geceleyin ses çıkmadı. Et* günü
keza. Anlasılıyor: beni afaroz ettiler. Acaba ilk bulacW vapura atlayıp gitsem mi? Ne yüzle ve hangi para ile? Su> bimdeki kumar kazancı altmıs sterlin ile mi?
İki gün geçti, üç gün oldu; cevap çıkmıyor. Çıkmayacağı
les'e yahut Sosa'ya mektup yazıp Prensesi sormak istiyorum;
\ta Kaleme varmıyor.
6 tfastahaneden pansiyona naklettim. Telgraf çektiğimin onun-giinü sona erdi; haber yok. Beklememekle beraber yine gün-
C ¦ sayıy°rum- ^iye nöbetçi olmadığı zaman eve uğruyor; iğnemi yapıy°r- Gözleri, önceleri merhametle dolu idi; merhamet
• mete çevrilmisti; simdi muhabetle tutusuyor; ben anlamamaz-
* vuruyorum. İstediğimi de esirgemedi: saronga sarıldı, bir ikin-, ^stü bluzunu da attı. Dolasırken
tunç teninde yakamozlar parıvor.
Altında balıklar gezinen ve üstünde kürekler sürünen bir karanlık denizin o, altın renkli esrarengiz parıltıları...
_. Kur'anın nerede?
Diye sordum. İmânla su cevabı verdi:
_- Onu yalnız hastahaneye giderken götürürüm; baktığım hastalar çabuk iyilesir. Siz de çabuk iyi
oldunuz... Ama gönül a-tesiniz devam ediyor... Cevap gelmedi değil mi?

— Beklemiyorum artık...
O aksam postacı bir gazete bıraktı; Kolombo'da çıkan bir gazete. İç sayfasının «gejenler - gidenler» sütunu kırmızı kalemle isaretlenmis.
Uzakdoğu Hattı
Macao' ile gidenler: Miss Nil Osman ve Mrs. Dübeste.
Bunu her halde Tayfur yolladı. Tarihine bakıyorum : yedi günlük... Limana telefon ediyorum:
— Macao geldi mi?
— Dün geldi, öğleyin hareket etti. ¦— Nereye?
— Manilla'ya!
Bir otomobile bindim; Tondcok-Priok'a iniyorum. Nil Cava'-Ja gelmis, simdi belki de Batavia'dadır. Beni aramadıkları ne ma-Um? Fakat ya Singapur'a çıktılarsa? Sorusturacağım ve
bunu denirsem oraya kosacağım.
F.: 16
I
r
u
— Hayır, diyorum, Nil burada! Yarım saate varmaz kar da göreceğim. Atiye'nin Kur'anı bana uğur getirdi.
Liman komser ligine girdim. Bacaklarım titriyor; yüzüm,) kanın çekildiğini, sapsarı kesildiğimi,
sehri dolduran Çinli'i * renkçe farkım kalmadığını anlamak için aynaya bakmak suz. Gisenin pervazına dayandığım halde çökmekten korku rum. Memur listeye baktı, parmağını kâğıdın üzerinde gezdiriy
— Bu isimde biri inmemistir.
Düseceğim; basım dönüyor. Bir ümide kapılarak sordum' —- Prenses Nilgün de yok mu?
Bunların hepsi de nazik adamlar, nazik ve sabırlı. Bir cU-tetkik ediyor. Gözlerim dudaklarında
ama göremiyorum ki...
— Hayır, yok. Bir Prenses var ama ismi Zizim... Yıkılacağım; birdenbire kemiklerim eriyivermis
gibi. Parke.
ye yığılıversem? Gise kenarlarına tutunarak yürüyebildim ve m rastladığım tahta sıralardan birine çöktüm; gözlerimi kapadım Fakat hâlâ açıkmısçasına etrafımı görüyorum: Aynı dumanlı
âlet tekerlene tekerlene dalgalanmasına devam ediyor.
Kalktığım zaman lâmbaları yanmıs buldum. Vücudum takatsiz, lâkin kafam isliyor:
— Su Prenses Zizim'i görebilsem, diyorum, Nil'i sorar, Singapur'a inip inmediğini belki anlarım.
Prenses Zizim? Bu, dahi ziyade uydurma bir bar artisti yahut yüksek Kokot adına benziyor. Birçok Beyaz Rus asilzadeleri gibi hayatını maceralarla yürüten hakikî Prenses olması da mümkün.
Öyle mecalsizim ki aramağa tesebbüs bile edemeyeceğim.
Ah, kendimi yatağımda, Atiye'yi basucumda bulsam!
Liman kahvelerinden en yakın olanına girdim. Atiye ya saate kadar hastahaneden çıkacak; zira
bu gece nöbetçi değil- Telefonla kendisinden eve uğramasını rica ettim; ürktü. Lâkin la konusacak halim yok. Hemen dönmeliyim.
Bütün gece kendime gelmediğimi ertesi sabah Atiye sc ve:
— Ne kadar çok kadın ismi sayıkladınız!

^ âs
i... Kendi adının da geçip geçmediğini sordum. Tunçtan rengine göre bir kızarısı var; yüzünü sarı
bardak eriklerin-ladığımız akçıl bir buğu kapladı, ayazda kalmıs bir yemis
Sonra cevap verdi: Üç defa!
__ Esselâmü aleyküm!
Böyle diyerek odama giren fesli adam «velinimet» Ali Efen-,ir ona iki sebepten velinimet Ali Efendi derler. Birisi, Cemal Pasa'nın Sinob'a sürdüğü muhalifler kafilesinde bulunup bu men-/
sırasında birkaç ay lokantacılık etmesinden, veresiye yemek yedirmesinden. Öbürü, yine sürgünlerden olan baska bir Ali E-fendiden ayırmak için.
Üç senedir Cava'da oturmaktadır; Tayfur ile beraber gelmisler: o yerinden hazzetmis kalmıs.
Bizim memleket ahalisi tâ Hollanda Hindistan'ında gurbetzede ırkdaslarımızdan habersizdir.
Hürriyet ve itilâfcılar nerelere dağılmamıslar!
Velinimet Ali Efendi için ha sıcak ha soğuk iklim, ha sürgün, ha yurt... Büyük bir fark yoktur.
Bastığı bir toprak var ya! Yeter. Zaten o, tabiata fazla ehemmiyet vermez. Her ağaç, bir ağaçtır;
her dam altı bir ev. İnsanların da, hayvanların da renk, sekil, kıyafet değisiklikleri onu alâkadar
etmez. Fil, nihayet bir türlü ö-küzdür; zenci ile Çinli ayni insan... Günes biraz daha keskin yahut
sönük olabilir, yine günestir, iste! Et, tuz, sebze, yemis, ates ve sekiz on insan oldu mu yeter.
Dünya kurulmustur.
Hiç bir zaman kendisinden hazzetmediğim Ali Efendi, adresi hastahaneden ve hastahanede bulunduğumu da Seylân'dan altJığı bir mektuptan öğrendiğini söyledikten sonra dedi ki:
"— Açıkçası su: Tayfur sana kızgın ama yine de meraka düs-mu§- Bana ne halde olduğunu gizlice tahkik edip kendisine bildir-emi yazıyor. Görüyorum, hâlâ toparlanamamıssln. Paran yoksa 'h etmeden vermeliymisim. Otuz İngiliz yollamıs.
— Baska bir seyden bahsetmiyor mu?
— Nah, mektubu... Oku! Ben kapalı isleri sevmem. Sadakor cübbesinin iç cebinden çıkardığı zarfı uzattı, vr-,
ait ufacık bir telmihe rastlamadım. İhtiyacım olursa dükkâna • rayıp parayı alacağımı söyledim.
Geldiği gibi kayıtsızca gitti.
Bir haftadır Singapur'da idim.
Nil'i aramağa oradan basladım.
Aramalarım netice vermedi.
Acaba Kalküta'ya mı indi? Filvaki orası Uzakdoğu sayılmaz, sa da gazetenin bu isi fazla incelememis olması mümkündür.
Ne sehir otellerinde, ne liman ve polis defterlerinde bir kay. dına rastlamadığıma, Cava'ya ayak
basmadığına, Manilya'ya git. mesi için bir sebep mevcut bulunmamasına göre, muhakkak Kalküta'dadır.
Gitmeliyim. Hastalığın sebep olduğu kansızlık azaldıkça Nil'in askı kuvvetleniyor.
Fakat elime toplu bir para geçmesi lâzım. Küçük bir otelde o-turuyorum; cebimde yirmi sterlin
kalmıs; bir haftalık da otel bor cu birikmis. İste bir gece o halde ve bu para ile Johor gazinosun!

girdim. Johor Sultanlığının merkezi olan bu sehir Asya'nın Monttı Karlosu'dur: Singapur'un yanı
basında...
Yirmi sterlinin yarısı birkaç turda eriyiverdi. Önümde, geçirdiklerimden daha sefil bir hayat safhası açılacağını seziyorum ayak takımından biri olacağım. Belki de Singapur caddelerini dolasarak Malaka kamıslarından yapılmıs baston, fildisine is mis küçük heykeller, Molük adalarından getirilmis cennet kusl* rı, Hint çanak çömleği, Japon oyuncakları gezdiren bir ayak
satı cısı olacağım. Hong-Kong'da böyle bir devir geçirmistim; fakat1 zaman, kafasının içinde Nil'i tasıyan bir adam değildim.
Bir tek lirayı dönüs için sakladım, kalanını numaralara dum. Kazanmıstım. Kazanıyordum; ara
vermeyen bir sans gidiyordu. Otelime cebi dolu döndüm. Ertesi aksam yine oı

Sermayem yine bes sterline düstü. Bir gece sonra iki yüze eldi- Daha sonra üç yüzü astı. Bini
bulduğu geceyi de görjCalküta'ya
gidiyorum. Hemen bugünlerde, hafta içinde...
jju kararla bir ikindi üstü Raffles otelinin önünden geçiyorm-
bir küme Avrupa'lıya tesadüf ettim; araya karıstım: Bir
pun*»
tr'ntli çimenler üzerinde yılan oynatıyor. Naja, çalman düdüğün zin nağmelerine uyarak sepetin
içinden yükselmis, ağır ağır janarak dans halinde. Fakat ne oldu bilemem, muhakkak ki ye-jjjğin
cazibesine kapıldı, çimenlerin arasına doğru kaydı, seyirler tarafına süzülüyor. Boynunun daha
fazla sehvetle gerilip sistiğini görüyoruz.
Bu gibi manzaralara alısmamıslar haykırıstılar. Yanıma rastlayan sarısın kadın bir çığlık kopardı.
— Korkmaymız Madam, dedim, sahibi simdi yakalar.
Filvaki Hintli telâsa kapılmadı; sepetten kurtulup giden zararsız bir yılanbalığı imisçesine Naja'yı
kuyruğundan tuttu, yine sepete koydu ve basladı düdüğünü üfleyip onu tekrar oynatmağa!
— Tesekkür ederim, Mösyö... Bilmiyordum, ilk defa görüyorum.
— O halde henüz Hindistan'a gitmemissiniz. Galiba Amerika yolundan geliyorsunuz?
— Evet; San Fransisko'dan... Dünya turu yapıyorum.
— Yalnız basınıza mı?
— Öyle.
Selâmladım. Uzaklasıyorum. Amerika yoluyle gelenler ilk yılan oynatıcılara Singapur'da rastlarlar. Burası Uzakdoğu ile Hindistan'ın temsil ettiği asıl Doğu'nun kapı esiğidir. Sokaklar Çinli, Malezya'lı, Arap, Hintli, Seylan'lı ahali ile doludur. Hele Çinli... eceleri Çinli mahallelerinin acayipliğini Singapur'da görmeli!
~~ Siz burada çoktanberi mi bulunuyorsunuz?
Ayrıldığımı sandığım sarısın kadın yanımda yürüyor ve basgunız
lisandan, Fransızca böyle soruyor.
~~ Gelir giderim.

Hastalıktan yeni kalktığım için vücudum çok incelmis, züm hâlâ süzgün... Fakat bu incelme ve

süzgünlük yorgun hal1* rağmen beni genç ve zarif gösteriyor. e
— Fransız mısınız?
— Hayır, Türküm.
— Ben Romanya'lıyım... Daha doğrusu Romanya'nın eyn. bulunan Besarabya'lı.
— Komsu sayılırız. Eğer bir hizmetinizde bulunabilirsem?
— Vaktinizi almaktan korkuyorum.
— Nekahat devrinde, istirahatteyim.
Nasıl oldu, niçin? Bilmiyorum; ne yaptıklarımı bilir miyjt ben! Yemekten sonra dokuz buçukta otele uğrayacağımı ve kec. disine Singapur'un gece hayatını göstereceğimi vaadettim. isnt Zülma
Negoriç... Karısık sey.
Ah! Kandi'deki pembe bungalov simdi bombos!
Gördüğüm her yeni ve zarif kadın bana Nil'i düsündürüyor: Zülma'nm arkasından bakıyorum.
Süphesiz ki, boylu boslu, olgun, tecrübeli vücudu ile dikkati çeken bir kadın ama beynelmilel tip.
Daha doğrusu bunlara «âleme sâmil = universal» tiple: demelidir... Bana küçük Larousse cildinin
üzerindeki resmi hatırlatırlar : lifleyince beyaz tüylü, incecik saplı çiçekleri dört bir tarafa dağılan
nebattan kopup havalanmısçasma dünyaya serpilmij-ler; kararsızca nazlı nazlı uçusurlar; kolunuzun üstüne, masait-zm kenarına, yatağınızın basucuna konuverirler ve bir gün yifll öyle
hafif bir rüzgârın önüne katılarak açık pencereden boslusj doğru baslarını alıp yüksele, alçala giderler, kaybolurlar. Yenile'
gelir.
İkinci ve zararlı bir kadın kategorisi daha vardır: Dini*j bilmeyen bir sehvetin ve hayale sığmaz
bir fisk-ü fücurun z rini toplayıp tasıyan siyah arılar! Daima seferber halinde ! mahlûklar kokain,
morfin, eter, esrar müptelâsı, afyon tir}"" kumarbaz ve alkolik gece kuslarıdır. Gündüzleri yüksek
cer.' kadınını andırırlar. Geceleyin bir batakhaneden öbürüne, a

sinden erkek sermayelerin beklediği fuhus evlerine tasınırİS
Vücutları rezaletten ağırlasmıstır. laf- '
San, abanoz yahut tunç derili erkek teri ve altın sızan muh-
Asya onlara yataklık eder. t £?
Sabaha karsı bir eğlence dönüsleri olur, asağılık ve hayasızın son perdesidir.
jsfil'in mahcup sesini isitiyorum: «Bu olmaz! Bunlar yok!» ve dınlıktan utanarak elektrik düğmesine uzanan asil parmağını ¦jüyorum. Bu parmak sanki bir sey söylüyor: «Dönüste ayrı oda
yok!»
Zülma'yı holde beni bekler buldum. Fevkalâde orijinal giyinmisti- Öyle giyinir bunlar! Yesil bir
tuvalet üstüne enli, renk renk Çin kumaslarından —bizim fukara Rum evlerinde çesitli parçalardan yanyana dikilerek yapılmıs duvar ve sandalye örtüleri gibi— birlestirilerek yapılmıs
bir kap almıstı. Yakası ninelerimizin güvez dedikleri renkte kadifedendi; ensesine doğru

uzanıyor, basını acayip sekilde bir berber iskemlesi arkalığı gibi dik tutuyordu. Ben bura modasına uygun kısa smokinliyim: yani sırtımda bir «monkey - jacket» var.
Singapur, akvatöre iki derece uzakta. Asya'nın büyük sehirlerinden hiç birinde sıcak o derece
terletici değildir. Otomobille geçtiğimiz genis caddeleri çevreleyen nihayetsiz çimen tarhları henüz sulanmıs... Bana terlemisler gibi geliyor. Kanallar bile caddelerden geçen her ırktan, her
kıyafette, karmakarısık halkın terinden dolmusa, terlerini toplamak için açılmısa benziyor.
Gönlümde tekrar Nil'in askı, tekrar Nil'e cosmus olduğum »aide niçin yanımda bir Zülma? Neden Cava'daki pansiyonumda 3ır Atiye? Bu, baska istir. Eski âsıklar kadından kaçarlarmıs; 'evgiliden gayri herhangi kadın bir mâna ifade etmemeğe yahut nlıkeli olmağa baslarmıs. Bizim
nesil, kadınlar arasında dönüp °laSarak da askını koruyabilir; bazan zaafa kapılsa bile! Hattâ di-

yebilirim ki, öbür kadınlar bir mukayese vasıtası olarak o Se yi arttırmağa, atesini körüklemeğe
yararlar.
Netekim bütün gece sürüp giden dans, içki, kumar ve sokak gezme turnemizde Zülma'ya karsı
bedenî zaafa değil. Lâkin asıl sevgilimi bir ân unutamadım. Unutamadı!* baska o yabancı kadının
koku ve temasları içinde onu daha fa, sevdiğimi, özlediğimi ve bunun daima böyle olacağını anladım
Sabah yaklasırken acıktığımızı duymustuk. Zülma'yı — ga] ba evvelce kısaca bahsettiğim— Aral Street'e götürdüm; Çin j kantalarmm sıralandığı caddeye. Kebaplarımız, mayonezli ista kozlarımız ve soğuk biralarımız tahtadan uzun sinilerle arabam^ getirildi.
Zülma, bir Kont olan kocasından, müsadereye uğramıs genj, çiftliklerinden, dörtte bire inmis büyük servet ve rahatından bahsetmisti. Onlar hep böyle konusurlar; biz de öyle konusuruz. Aradığını
bulamamıslar, gurbette hayalî yahut mübalâğalı sekilde övünmeden duramazlar. Zavallı küçük bir memur bilirim ki Suriye'de sürgünken İstanbul hayatı hakkında malûmatsız, Anadolu
içlerinden göçmüs Ermeniler'e Padisah sarayına ikide bir tiğini, baskâtibin odasında çene çaldığım ve bazan hünkârın yar| odadan:
— Yine bizim Hamdi Beyin sesi geliyor! Diye iltifat ettiğini anlatırdı. Sanki hükümdar bir müdür gitl baskâtibin odası yanında otururdu ve aradaki bölme bağdadî kaplı bir ahsap ev duvarından ibaretti.
Aral Street'in öbür lokantaları önünde de otomobiller dürt yor, yemekler yeniliyordu. Bir aralık
karsı tarafta mükemmel t Rolls Royce dikkatimi çekti. Ağaran gökle ölgünlesen elektrik f yası
altında hepimizin yüzü solgun. Otomobilde bir kadın, öbür erkek iki kisi görüyorum ama ancak
masaya uzanıp kalkan ellini. Az sonra Çinli garsonlar tahtayı çektiler, gidiyorlar. I* mi ayıramıyorum.
Zülma konusuyor; anlamıyorum, dinlemiyorum; helecanlı)H

bi ne? Birdenbire önümdeki masayı pencereden atarak otomo-. kapısını açtım, fırladım.

Caddenin karsı tarafına kosuyorum; ejjet eden Rolls Royce'un arkasından kosuyorum. Haykırıyorum:
__ Nil! Nil!
Evet, arabadaki kadın Nilgün'dü. Pek iyi görememistim, o be-
•m hiç farkımda olmamıstı ama tam hareket sırasında önüne
,oğru uzanan bas, dümdüz Grek burnu ve pek hos sekilde, azıcık
ökük yanaklariyle Nil'inki idi. Hafifçe süzülmüs, büsbütün tatlılasmıS
yüzüyle Nil! Nil, burada, Singapur'da...
Lokantaya girdim; garsonlara çıkısarak, bağırarak soruyorum:
— Bu Rolls Royce kimindir? İçindeki kimdi? Söylesenize!
Çin kılığında, ayakları yumusak terlikli, elleri göğsünde, gayet sakin biri —lokanta sahibi olmalı— selâmlarını, tebessümlerini, iltifatlarını ihmal etmeden yanıma geldi; cevap verdi:
— Mister Kip'in, efendimiz...
— Kimdir bu Mister Kip?
Çinli yüzünde ilk defa bir merak ifadesi gördüm; hayretini saklayamadı; ellerini bile göğsünden
çekti; dedi ki:
— O isimdeki kauçuk firmasının sahibi... Cava'dan sık sık buraya gelir giderler, her defasında da
lokantamızı yüksek huzur-larıyle sereflendirirler.
— Yanındaki kadın?
— Biz yalnız kendisini tanırız.
Hayır, aklanmısım, yahut gecenin yorgunluğu, hastalık, seher vaktinin kifayetsiz ısığı, en doğrusu hayalim, bana ince ve güzel simah bir kadını Nil sandırdı. Onun burada, hele Mister Kip'in ya-nında bulunmasına ihtimal verilemez. Ne münasebet? Nil muhakkak ki Kalküta'da!
Geri döndüm. Zülma gitmis; tabiî içerleyerek, öfkelenerek! Arılan bardakları da düsünerek hesabı bol bahsisle ödedim. Er-esı gün Besarabya'lı sarısın kadının yıkanmakla gideremediğim

cildime islemis ahlâk bozucu nefîs esansı içinde yatağımdan cıV madım. Hastayım.
Mr. Kip'in yanındaki kadını öğrenmem, görmem lâzım.
Zira düsündükçe ve çehreyi canlandırmağa çalıstıkça Nil ı duğuna inanmaktayım... Bu kauçuk
milyonerine rastlamak ürni diyle Raffles oteline tasındım. Bütün Singapur zenginlerinin uğra madan, aksam yemeklerinde ve süvarelerinde bulunmadan yapa madıkları lüks merkezi ve mesheri orasıdır. Balo verildiği gecele-genis meydana hususî ve en pahalı marka otomobiller sıralanır. Dağılma saatinde ayakları çıplak, beyaz setreli, sarıklı usaklar müsterinin arabasını bulup kapıya getirmek için kosusup dururlar Bu otelin altında birkaç mağaza ve dinmeden kaynasan bir kalabalık vardır.
Metrdotellerden sempatik yüzlü birine sayet ¦— otelde oturmadığını öğrendiğim — Mr. Kip gelirse bana usulca göstermesini tembih ettim ve birden hatırladım: Madam Zülma Negoviç de
ayni otelde idi. Kendisine özürlerimi bildiren bir kart bıraktım ve odanın numarasını da yazdım...
Kadın, cazibesine tutulduğum için Raffles'e naklettiğimi sanacak, yumusayacaktır. O, seyahatleri
sırasında benim gibi bir sey devirerek bir hamlede yerinden fırlamak ve bir otomobil arkasından
delicesine kosmak nevinden garabetler gösteren adamlara rastlamıs olsa gerektir. Sıcak iklimler

acayip, delismen Avrupa'lı tipler üreten bir mikrop ve basil kültürü lâboratuvarı'dır.
Çok geçmeden odamın telefonunda Zülma'nın sesini isittim: barıstık. Yemekte bir masada bulunacaktık. Arzu duyuyorsam — elbisesini bu sefer mayonez ve bira lekeleriyle bir daha kullanılmaz hale sokmamaklığım sartiyle—yine bir gece gezintisi de yapabüirmisiz...
Ah ben! Asağı indim, bahsettiğim mağazalardan Seylan 1' Müslüman bir kuyumcuya girip otuz
su kadar sterlin'e Hint isi t>ır sırası gül pembesi, öbürü eflâtun yakutlarla islenmis çok zarif bır
bilezik satın aldım. Lekelediğim güzel elbisesinin tavizi...

paha zarif bir bilezik vardı; istemedim. Zira gökyakutlu idi; \rTin gözlerini sevgiyle baktığım zaman ısıklandıran o rengi Zül->ya, hiç bir kadına yakıstıramam...
yemek salonuna geçiyorduk, metrdotel Mr. Kip'in on kisilik
. masanın ortasında oturan yaslıca ve matrus adam olduğunu
öyledi. Tam karsısındaki sandalyede sırtını bana dönmüs ince vüutlu
bir kadın var ama yüzünü de, profilini de göremiyorum.
Sacla1"1 ve basının sekli tıpkı Nil'inki... Hattâ durusu da!
Nil bu milyarderi nereden buldu? Yoksa evlendi bile mi? Belki de artık kocasının adını tasıdığı için listelerde onu bulamadım. Tuhaflasmıstım ki Zülma korkuya kapıldı; kolumdan tuttu.
— Göremiyorum... Yüzünü göremedim... Diyorum; gözlerimi diktiğim tarafa o da bakıyor:
— Kimi?
— Orada, bize arkasını dönmüs kadını...
— Mr. Kip'in karsısındakini mi?
— Evet, onu!
— Pek güzel bir kızdır; kızıdır; milyarderin tek varisi... Nil değil!
— Milyarderin tek varisi ama sol yanağında, göğsüne doğru mor bir leke var; çıkmazmıs.
Zülma bunu söylerken kızm profili de göründü. Fevkalâde bir benzeyis... Fakat Nil değil! Keder
duymakla beraber onun biriyle evlenmemis, hele bir milyardere kendisini satmamıs olmasına
memnunum.
Gece, Zülma ile ben, birbirimize sans getirdik. Kadın rulette, ben bakarada epeyce kazandık. Kalküta'ya birlikte gideceğiz. Birlikte gideceği erkeğin bir baska kadına âsık olduğunu biliyor; hattâ kendisiyle bulunduğu sırada içinden o kadının ismini inlediğini Ve hep onu düsündüğünü de
anlamıyor değil.
Su var ki, Zülma'nın ayni vaziyette olmadığını kim iddia e-"tebilir? Biz tertemiz havuz suyu bulamadıkları için çesme sızmamda yıkanma taklidi yapan, kanat çırpıp gagalariyle çamur e-

seleyen bir çift ördeğiz; görenler memnun sanabilirler. Çağlav altındaki tertemiz derenin hasretini nasıl çektiğimi ben bilir; Fakat ne yapayım ki hislerim insiyaki halde, cinsiyetin gerekti
diği hareketleri bana yaptırıyor.
Bu Nil'e ihanet değildir; sun'î vasıtalarla hararet yükseltil mesi nevinden bir nevi tedavidir. Onu
daha iyi sayıklıyorum.
Lâkin yanında bulunduğum zamanlardakinden fazla beden' istekle aradığımı, bedenî varlığına
yaklasamamaktan eza duydu ğumu anlamaktan da üzülüyorum. Nil'i elimden kaçırdıktan sonra

asıl simdi elimin altında, her emrimi yerine getirir bir cariyem j. misçesine bulmak, ruhundan ziyade madde tarafını yakalamak maddî sekliye teskin olmak istememden utanıyorum. Etine,
kemi-ğine acıkmısım... Taze suhluklarına, çaprasık yalanlarına, zekâ o-yunlarına, Nil'i Nil yapan
o harikulade üstün kisiliğine değil!
Kısacası Türk Prensesi Nilgün artık beni manevî mevcudiyetiyle yatıstıramıyor. Aramızdaki zaman ve mesafe uzayıp kavusma ihtimali azaldıkça vücudunu istiyorum; hülyasiyle kanmaz oluyorum. Ancak bu, kavranır madde kısmına siddetle duymağa basladığım hırsı bir çesit teskin
edebilmeğe yaradığından dolayı o-na hiç benzemeyen Zülma'yı bırakmamaktayım. Benzememesi
Nil'e karsı sadakatsizlikte bulunmadığım sanısını veriyor.
İste bir gün, yanımda bu kadın, öyle bir ruh taskınlığı içinde vapura bindim. Nil'i aramağa devam
ediyorum.
Kalküta'da izini bulamadım.
Macao vapuru ile gelmis bir yolcuya rastlasam belki malûmat alabilirim. Arıyorum.
Oturduğumuz Grand Hotel bir kervansaraydır. Sırasındaki diğer binalar, alma katıla tedricen büyütüldüğünden odalarımıza sayısız koridorlar dolasarak, birçok merdivenler ine çıka, yerlerde
yatan yahut kıvranıp beklesen hizmetçilerin ü-zerinden atlaya sıçraya gidiyoruz.
Zülma ile birbirimize iki yılan gibi sarılıp çözüldükten sonra vaziyetimizi konusuyoruz; itiraflarımız karsılıklıdır: O da çek defterinin son sayfaların; kullanıyor; ben cüzdanımdaki destenin sot yapraklarını! Bir gece dedi ki:

__. jjihayet iki bin sterlin daha getirebildim. Sende o da yok.
para ile bir sey yapabilir miyiz?
¦Qç sene evvel yine bu sehirde bir dekorasyon atölyesi açmıs-
Ressamlar, desinatörler tutmus, zenginlere ev döseme plânj
hazırlıyor, taahhütlere girisiyor, kazanıyordum. Bizde henüz
eerli olmayan bu is oralarda daima müsteri bulur. Hattâ Kalküta'ya
civar sehirlerden, nevab ve mihrace malikânelerinden de
veni binalar için teklifler gelir.
Zülma'nm parasiyle bir atölye açmağı kararlastırdık; münasip bir yer aramağa koyulduk. Her ihtimali göz önünde tutarak, daha doğrusu belirsiz ümitlere kapılarak Batavya'daki velinimet
Ali Efendiye Kalküta'da Müslüman esrafından bir tüccar adresi bildirdim; belki Tayfur'dan mektup gelirdi; belki Nil'den bir haber çıkardı. Baska tedbirler de almadım değil. Bombay'da Watkins'den sayet Prensesin nereye gittiğini biliyorsa —raporlarda ismi geçmesi lâzımdır— ba-'
na bildirmesini rica ettim.
Bir hafta sonra, bu zatın Londra'ya döndüğünü öğreten resmî bir kart almıstım.
Kalküta'mn kargaları açık pencere bulurlarsa yatak odalarına kadar girerler; gürültüleri sabah
uykusunun keyfini kaçırır. Bir gece — zaten fecre doğru dönmüstüm — bu samata arasında Tayfur'a, pek anlamayacağı bir lisanla uzun bir mektup yazdım: Nil'in askıyla dolu bir mektup...
Sanki, merhamete gelecek, benim yanıma kosacak, yahut kendi yanma çağıracaktı.
«Öldüm ben! Tayfur, dostum, kardesim ben bittim, mahvol-dum» diye baslamıstım. Ben, on

cümlesinde yanıp yakılıyor; arkasından gelen cümlelerle kendime lanet okuyor; sonra Tayfur'a
hitap ettiğimi unutarak Nil'e yalvarıyordum.
Basımın üstünde kargalar uçusup haykırısıyor, kalemim bir kâğıttan öbürüne kosuyordu. Tam
yedi sahifelik bir mektup Nil'e rastladığım dakikadan itibaren nasıl tutulduğumu, derece derece
nas'l tutustuğumu, simdi nasıl yandığımı, nasıl kül olacağımı kisa
kısa sızlamalar ve inlemelerle anlatıyordum. Anlatamadı sanarak feryat, figan ediyordum.
Çocukçasma seyler miydi yazdıklarım? Belki... Fakat öüj de bu derece samimî olmamıstım.
Nil'in o pek beğendiğim diz k paklarına dudaklarımı sürmek, bir ân kokusunu duymak sartiyj
ölüme razıydım: İçim rahat ölebilirdim. Mektupta diyordum ki'
«Simdi odama girse, yüzünü bir kerecik görsem heyecanda ve saadetten ölüvereceğime
eminim...»
Kâğıtları zarfa sıkıstırdım; elbisemi değistirip sokağa çıktım mektubu kendi elimle taahhütlü
olarak postaya verdim. Dönüste Zülma'nm kapısını vurdum. Geceliğiyle gelip açtı. Daha saat
ye.
diye gelmemisti.
— Zülma, dedim, ben gidiyorum, yapamayacağım; affet! Çar,. talarımı hazırladım: Hole
indirdiler bile!
¦— Nereye? Diye sordu.
— Onu bulmağa!
Kadın ağladı. Beni kaybettiğine mi? Hayır. Bu derece sevilen bir kadın olmadığına!
Artık tam mânasiyle bir Doğu masalı kahramanı idim. «Bin-bir Gece» hikâyelerindeki, Leylâ
ve
Mecnun, Kerem ile Aslı ef-senesindeki erkek tipi... Sevgilisini arayan Hak âsığı!
Bütün Hindistan'ı dolasmağa çıkmıstım. Kâh parasız, kâh paralı, bir sehirden öbürüne, ne
kadar
otel varsa arayıp tarayarak, hangi nevab, mihrace, raca evlendi yahut yeni bir kadınla
münasebet
peyda ettiyse sorup sorusturarak, bazı defa ümide düsüp hayal sukutuna uğrayarak nerelere
gitmedim?
Filvaki bu arastırma görünüste benim zaten derbeder, maceracı hayatımdan pek farklı
değildi.
Yeni Zülma'lar, yeni Atiye'ler, bir takım Madam Fridma'lar, Matmazel Claudine'ler, Miss
Novartlar
yine karsıma çıkıyordu. Tanısıyor, bir müddet ahbaplık ve â-sıkdaslık ediyor, ya güzellikle,
ya
kavga çıkararak ayrılıyor; sonunda hepimiz yollarımıza gidiyorduk.
Seneler geçiyordu.
1937 bitti. 1938'e girdik. Bu yılı Benares'de geçirdim. Bir Al-kadıniyle beraber açtığımız Zet
barında, ikinci patron olarak
yiyorum. Evli değiliz ama odalarımız bir! Zet, kadının aile a-olan Zaidman'a isaret...
Gözlerim hep kapıda: Bir gece Nil giriverecek gibi geliyor. Artık onun evli olmasını, hattâ
birine
çılgınca tutulmus, gözü be-i görmemesini de kabul etmis haldeyim. İlle karsılasayım!
Sözü getirerek bin bir vesile bulup Nil'i kime sormuyorum tj? Esas müsterimiz olan İngiliz
subaylarına, gelip geçici yolculara, gizli servis memurlarına, önüme çıkana! Hepsi baslarını
salıyorlar, bilmiyorlar.

1938 sonunda Zet'le dövüserek Bernares'den ayrıldım. Tekrar Kalküta'ya döndüm. Biraz param
var; Great Eastern otelindeyim.
Aralık-Ocak ayları burada serince geçer, siyah smokin giyilir. Asağı kat lokanta; üstü dansing.
Kazanova İspanyol Orkestrasının büyük sükse yaptığı sıradayız. Dans salonu ziynet ve ihtisamın
— İkinci Dünya Savasından önceki — en parlak devrini yasamaktadır.
Nil'i görmeyeli iki sene oldu. Bu müddet içinde, İngilizce çıkan Hindistan gazetelerini her sabah
gözden geçirmeyi hiç ihmal etmedim. Cemiyet hayatı ile vapur seferleri sütunu üstünde ne kadar
göz nuru döktüm, ne heyecanlar geçirdim!
Nihayet bir sabah yüreğim hopladı :
— Bu Nil'dir!
Diye hay kırarak yatağımdan atladım:
«Mapacahit Adaları Sultanı Ahmed Zülfikâr ve zevceleri Hazretleri Avrupa seyahati dönüsü sehrimize gelmislerdir. Bir müddet Bengal'de kalacaklar ve memleketin muhtelif yerlerini gezeceklerdir.»
Bu hükümdar, Conte Verdi'deki Cava Sehzadesi Ahmed'dir; babası ölmüs, tahtına geçmis ve Nil'in yalanları arasına katarak daha o zamandan haber verdiği gibi kendisiyle evlenmistir.
Nil'i buldum ama ebediyen kaybettiğimi de anlamıs ol rum. Nil!
Senin bana, lâmba düğmesine basarak kararttığın odanda tana utana, solumanın en hafifi, ahenklisi, kokulusu ile, ^ göğsün ine kabara, sıcaklığı içinde serin, gergin karnını öptür<j-ğün
vücuduna o, parmakları mumya elini andıran sıska Hollatıd fermanlısı mı hâkim?
— Evet ama sen nesin?
Ben onun sevdiği adamım. İster serseri, ister kalles, ister bo zulmus, ne olursam olayım, sevgilisi! Benim parmaklarım ve du daklarım vücudünde gezindiği zaman hâz duyacaktı; simdi
azap çekiyor. Onun mevkiine düsen, düstüğü halde unvanca, servetçe yeni bir itibara yükselmenin ıstırabını çeken, ihtisam içinde ya-sadığını kıskandığımız zavallı kızlarımız!
Ağızlarında kırmızı «pan., salyalar sızan, parlamıs altın kemikli iskeletlerin kucağına attığımız satılmıslar!
Nil bunlardan biri oldu. Nil beni görünce tacını kocasının suratına vurup sevdiği serserisine dönecek ve bu, vatandas serseriye bekâretiyle gelemediğinden dolayı üzülecek.
Kendi ırkından ve Avrupalı olmayan zenginle evlenmis bir İstanbul kızı, Paris'in maruf «Maxime's» inde sampanya su gibi akarken derin bir hüzne kapılmıs, dudakları kalın, göz kapakları sarkık, saçları astragan kıvırcıklığmda, milyoner kocasını, belli etmeden uzun, derin
bakıslarla seyretmis, sonra kulağıma sunu fısıldamıstı:
— Ah, keske memleketimde bir berberle evlenmis olsaydım'
Onların her zaman değilse de arasıra, hele içki sırası böyle
bir kalp sızısı duyduklarını çok gördüm. Yine bilirim ki az sonra
azametle sallanıp genis otomobillerine ihtisamla kurulurlar. Sı»
bir yoklayıp dinmistir ama kökünden kesilmesi imkânsızdır.
Kalküta'da bir kumas tüccarı ahbabım vardır. Doğru onun >'»' nma kostum; Mapacahit tab'asındandır, çok zengindir.

Sultan Hazretlerinin maiyetinde sefere çıktı, nediler. Ne tarafa? Bengale'yi dolasacaklarmıs. Sultan Ah-,n zevcesi kimdir ve ne zaman evlendiler? Sormak için bas-arıyorunı. Kuskulanmalarını istemem; mutaassıp adamlar ¦İdirler ama hükümdarlarının karısından bahsedilmesini belki görmezler. Fakat muhakkak öğrenmeliyim. Tanıdık bir gazete ., rehanesine
gittim. Buraya bir vakitler Türkiye haberleri ya-(jjfli, Türk-İngiliz dostluğunu belirten Türkçe makalelerden jetler çıkarırdım.
Sekreter Tony — asıl adı bu değildir; Birinci Dünya Sava-nCla askerlik yaptığı için o adla çağırılır — gelisimden memnun oldu.
_Mapacahit hükümdarının karısı mı? Siz onu nasıl oluyor
da tanımıyorsunuz? istanbullu imis, bir Türk.
— Türk Prensesi mi?
— Prenses olduğunu isitmedim. Çok güzel bir lady... İngilizce biliyor.
— İsmi? Küçük ismi?
— İsmi mi? Bunu sormak hatırıma gelmedi. Miss Merri! Baksanıza buraya: Siz Mapacahit Kraliçesinin adını biliyor musunuz?
îngiliz kâtibe bir not defteri karıstırıyor; ben renkten renge giriyorum.
— Yazmamısım.
Tony iyi adamdır; telefonu açtı, Emniyet dairesini istedi. Bir sube ötekini veriyor• is uzuyor. Nihayet aradığı büroyu buldu:
— Ne dediniz? Harfleri heceleyiniz.
Bir eliyle de kâğıda yazıyor. Duramadım, harfleri kalemden "irer birer yazı seklini aldıkça gözlerimle yercesine takip ediyo-rum: İste bir «N»... bir «i», bir «1»... haykırdım:
— O! O!
Tony duraladı; telefona söylüyor :
Nasıl «g» mi? Eh sonra? «ü» ve «n»? Bitti mi? Kâğıdın üstünde beliren isim: Nilgün!
F.: 17
-4MM
'f.
258
Nilgün'ü buldum. Erisemeyeceğim bir yerde, hademe ve ^ . • yet, gözcü ve koruyucu arasında,
muhafız kıtasının çevirdiği v" taht üzerinde! Ona artık nasıl yanasabilirim? Hasmetlû Sultan al
med'in esidir; yarın Adalarına dönünce bunlardan en büyüğe idare merkezi olan Mapa'daki sarayına kus uçurmayacaklar. Y
üü likâesine girsem yine
idare merkezi olan Mapa y
gibi bağırsağımı sürüye sürüye malikânesine girsem yine ba
lan L§ırna süngüler üsüsecek.
Ahmed, babasının ısrariyle El-Ezher'de okumus, dini bütün ol masa da memleketindeki prestijini
muhafaza için Doğu saray j detlerine bağlı görünmeğe mecbur bir hükümdardır. Batavia o tellerinin gala gecelerinde karısıyle beraber bulunacağı süpheli Ancak Avrupa ve Amerika seyahatlerine çıkabildikleri zaman dün. ya ile alâkaları olacak. Nilgün o gidisi değistirebilir mi?
Hem benim kudretim nedir ki onlarla asık atabileyim, m®. üslerine ve muhitlerine karısmak imkânını elde edebileyim? Nil tuhaf konusmaları sırasında, sarayından nasıl kaçacağını ve bana,

bir gece uzun etekleri çalılara dolana takıla nasıl geleceğini anlatmıstı. Yine gelirdi! Sayet o habis
ruha kapılarak hayatımın « müthis serseriliğini yapmasaydım!
Kalküta'nın bir buçuk milyon insan kaynasan medenî caddelerinde, damları saman ve basak kaplı, bambu sopalarından kurulmus evlerden ibaret yerli mahallelerinde, buram buram hasr ve
saz kokan çarsı ve pazarlarında, ham ipek fabrikası, çeltik depoları, tabakhane kokulu sokaklarında, gemi insaat tezgâhları arasında manen düse kalka aksama kadar dolasmısım.
Tony bana Nilgün'ün seyahatten sehre döndüğü zamanı telefonla bildirecekti. Fenası su ki Ahmed otele değil, simdi seyahatti bulunan zengin bir Cava'lının konağına inmistir. Gidip uzaklarda: gördüm. Ballyganj semtinde bizim Beylerbeyi Sarayını andıra bir bina...
Yaklasılır,
yanasılır sey değil
Görüyorsunuz ki Hollanda fermanlısı hükümdar beni hey^ tiyle simdiden yıkmıs. Bir taraftan parasızlığın, öbür taraftan * bir unvan ve mesleğe sahip olmamanın sünepeliğini öyle duy* ğa
basladım ki otel kapıcısının ihtisamından ürküyorum.
259
Silkinmeliyim Ahmed kimmis? Ben hür bir milletin hasarı
vlâdıyım. Canım pek isterse tokatı atarım o, çikolatalı âdi mu-11 bici kremasını andıran burusuk
yanağına
Tekrar tras oldum, banyomu yaptım; itina ile giyindim ve akyemeğine
Three Hundred Club'e gittim; orada Tony ile bulu-5 ağız- Çökkünlük, yerini asabi bir diriliğe bıraktı. Size sporcu, ksör, jui - jitsu'cu olduğumu söylemeğe sıra gelmemisti.
Hepsinden daha acaibi Nilgün'e de kızgınım. Onu düsünürün ağzımdan :
__ Hih! Pöh!
Gibi küçültücü nidalar çıkıyor; omuz kaldırarak ve dudak bükerek! Kaba bir adam oldum, tekrar
bir külhanbeyi... İngiliz kulübünde, smokinli, kibar insan seklinde bir sabıkalı! Demin aynada kendime bakmıstım, —Nil bahis konusu oldukça yas farkından mı, nedir, aynadan medet umuyorum — iki buçuk sene evvelkinden daha iyiyim. Cava sıtmasının, geçmeyen hafif süzgünlüğü ve renk karartmasiyle beni çok daha güzel bir erkek yapmıs. O marazı esmerlik gözlerimin yesilini derinlestiriyor ve uçları kalkık gür kaslarımın mânasını asillestiriyor. Belki askta bedbahtlığın da cinsî çekiciliği arttıran bir tarafı var.
— Tevekkeli değil, dedim, Atiye'ler, Zülma'lar, Zet'ler ve daha birçokları sapır sapır kucağıma
döküldüler!
Tony önemli bir haber getirdi :
— Yarın dönüyorlarmıs. Öbür gün de Hacı Müsir'in evinde bir garden-party verilecek. Gitmek ister misiniz?
— Davet edileceğimi sanmıyorum.
— Gazetenin davetiyesini sana verebilirim.
Bu gece bir sey daha oldu. Conte Verdi'de arkadaslık ettiği-miz Binbası emeklisi Mac Clellan'a
rastladım, tek basına yemek yiyordu; beni görünce selâmladı; verandaya geçerken nezaketen
marsına uğradım. Azıcık konustuk. Bana söyle bir sual sordu :
— Siz de Cava'ya gidecek misiniz? Yoksa bir Japonya seyahatini tercih eder misiniz?
~~ İkisini de düsünmedim.

— Sayet lüzum görürseniz!..
Cüzdanından bir kart çıkardı, üstüne bir telefon yazdı... Kartta adres yok; sadece su : ""*'
E. I. A. Mac Clellan
Hiç sasmadım; siz de anlamıs olsanız sasmazsınız. Böy]e „ ler Uzakdoğu'da ve Doğu'da olağan
islerden. Binbası vapurda jv zaten beni süphelendirmisti.
Savas havasının estiği senedeyiz; 1938 yılı sonunda. Bu kad rını söylemek simdilik kâfi!
Tony gazetesine dönünce ben bütün geceyi barlarda geçirdjm Kıl kesmeyen saçlı sakallı Siğ halkından bir soförle de kavga e kardım. Adama bir krose yerlestirdim, on dakika ayılamadı. Ta
biîdir ki zabıt tutuldu; ertesi gün Alipoor mahallesi mahkemesinde 20 rupye para cezasına çarptırıldım. Öyle bir ataklığım tutmustu ki daha bir gün evvel ürktüğüm kapıcıyı, hiç kabahati
olmadığı halde, sırf mesleği icabı gururlu durmasından dolayı çökkünlük zamanımda bana yukardan bakmasının hıncını çıkarmak için bir jiü-jitsu çelmesiyle tepetaklak etmekten kendimi
güç ala-koydum.
Yeni bir belâya doğru gittiğimin farkındayım.
Nil'e muhabbetim bir düsmanlık seklini aldı. Her meziyetin: küçümsüyor ve her kusurunu büyültüyorum. Güzelliğini de tuha: komik buluyorum :
—• Hay bücür, hay bastıbacak! Bir de kalktı, beni oyuncat yapmak sevdasına düstü. Ne iyi ettim
de yakamı sıyırdım; aylam bekletmek suretiyle de çektirdiklerinin cezasını fazlasiyle verdin
Öyleleri, o münasebetsiz zekâlı, düzenbaz, yalancı kızlar Paris sokaklarında tümen tümen dolasırlar. Bir canlı mumya buldu, atıldı kucağına! Çok sürmez, birkaç aya kalmaz, kapı dısarı
edilı' Kim çeker bu sımarığı?
Diye söyleniyorum. Hastalanıyor muyum? Aklımı oynatıl üzere miyim? Bildiğim su var ki, bir vak'a çıkarmadan durarna>a', cağım.
Mapacahit, Sumatra ile Cava arasına serpilmis irili ufaklı yir-adanın ismidir. Sultan, takımadaların en büyüğü olan oturur. Burada henüz tamamiyle sönmemis bir volkan ardır. Adaları sagu denilen bir nevi palmiye kaplamıstır. Fa-arazisi verimli olduğundan pirinç, çay, kahve, kakao, vanilya, .-n de yetisir. Kauçuk ile çivit en mühim ihracat maddesidir; hülâsa zengin
bir ülkedir.
pan veya betel denilen nesnenin en iyisi, içine kireç, arec ce-,;n siyah vernik gibi maddeler karıstırılarak Mapa'da yapılır. nislerinin ve dis etlerinin siyahlasmasından zevk alanlar bu Mapa
anına avuç dolusu para harcarlar. Bizim tütüne ve sigaraya verdiğimiz gibi!
Nil, iste Mapa Melikesi oldu; «Yirmi Ada» Sultanı! O hükümdarların resmî unvanları «Sultan»,
zevcelerinki «sul-tane», veliahtlerinki «Tangu Bisar dır. Ben Ahmed'e «Melik» ve Nil'e «Melike»
demeği tercih ediyorum. Saba Melikesi Belkis'e benzediği için!
Mapacahit Adalarına büyük vapurlar uğramaz. Limancıkları-na bazan kargoların demir attığı olursa da asıl deniz vasıtası Çinli ve Malezya'lı gemilerdir; Cava ile Mapa arasında mekik

dokurlar. Mapacahit hükümdarı Batavia veya Singapur'a kendi hususî yatı ile gider gelir. Bu yatı
demirli iken bir kaç defa görmüstüm: Yesil zemin üzerine yıldızsız, birbirinin üstüne konmus dört ay bulunan bir bayrak tasıyordu; ismi hosuma gitmisti: Mehire...
«Mehire» meğerse Arapça yüzgeç mânasına gelirmis. Bunu tizim velinimet Ali Efendinin rafında bulduğum , Naci Lügatine bakarak öğrenmistim. Rafta bir bu kitap, bir de hicrî 1323 tarihli Devlet Salnamesi vardı. İçinde kendi ismini göstermisti: Rüsumat Emaneti Tatbik Kalemi
Mümeyyizi Sanisi imis; salise rütbesi Ve Dördüncü Mecidî nisanı almıs.
— Mesrutiyet patlamasaydı müdür de olurdum, ülâ ricalin-n de... Herhalde ikinci rütbeden bir
nisan verirlerdi.
Demisti. İhtirası bu hududu geçemiyor.
TTTTTTTTTTTT
aile.
oy-
^
Evet, Nilgün, yakında Mehire'ye binecek yemyesil MapaV decek. Harem hayatı mı sürecek? Yoksa dağ keçisi avına cjW ata binerek, fil sırtında orman gezintileri yaparak, hançer Saw lamağı
ve yelken kullanmağı öğrenerek sporcu gibi mi yasayac ," Yahut an'aneleri hiçe sayarak sarayına
Hollandalı ve İngili2 a; lerini çağıracak, kokteyl partiler verecek, Cavalı dansözleri natacak? Bilinmez.
Fakat her halde Mapa, tarihi boyunca görmediği bir sahip oldu. Haspaya bu ekvator üzerindeki
palmiyelerle, distan cevizi ağaçlariyle süslü, zümrüt yesili, bereketli ve feyj2t takımadalar kraliçeliği muhakkak yarasacaktır. Belki milletlera. rası bir söhret kazanamayacak; gazeteler kendisinden bir sinema yıldızı kadar bahsetmeyecekler; ne seyahate çıktığı, ne de devle, tin arazisinde bulunduğu sırada adı pek anılmayacak. Zira Mapa. cahit dünya efkârının tanıdığı yol
uğrağı bir ülke değildir.
Civarındaki Singapur ve Batavia büyük mamureler olduğu i-çin insanlar oralara akar. Nilgün'ün
Mapa'sı ancak kendi halkı ve civar gemicilerce bilinen bir adacıktır; âdeta bir kenar mahalle...
Zaten ben de ayağımı basmadığım Mapacahit hakkındaki bilgiyi Kalküta'daki tüccar ahbaplarıma sorarak henüz elde ettim. Bunlardan biri Mapa'yı iyi tanıyor. Esasta Hollanda müstemlekesi imis ama tek bir murakipten baska kimse hükümdarın idaresine karısmazmıs. Hanedan aslen Hadramut'tan gelmis bir nesildenmif 13. yüzyıl ortalarında adaları Hadramutlu
gemiciler istilâ ederek Budistliği kaldırmıslar, yerine Müslümanlığı koymuslar; o gemicilerden biri hükümdarlığını ilân ederek simdiki Mehirî hanedanım kurmus. Sonradan Sultanlar kâh Portekiz, kâh İngiliz, nihayd Hollanda vesayetine boyun eğmisler.
İste Mapacahit tarihi bundan ibaret. Fakat yarın oralara W" kim, hem de mutlak hâkim olacak,
belki de hanedanı kılıçtan fr çirecek bir devlet pusuda bekliyor: Japonya.
Ah o, tabiatin kasırga ve zelzeleden insafsız ve hain ayrıca' dî, çirkin, kötü felâketi!
ısfil'in seyahatten döndüğünü bu aksam üzeri koca konağın Yi önüne sıralanmıs otomobillerden

anladım. Zira aynı günde f bir taksi içinde kendimi göstermemeğe çalısarak Bll
, bir taksi içinde, kendimi göstermemeğe çalısarak Bally-
°"\ raddesinden geçmistim. Besinci seferinde rastladığım araba
«anJ
" labalığ1 ve usak bolluğu içeride Püfpüf Sultanın olduğuna, daha
Srusu Ahmed'in dönüsüne isaretti.
İki gündür Nil'i hiddet ve buhranlarım arasında hep «Püfpüf e itan» diye anıyordum. Hani, alt
kamarada, esarpmı sallayarak üfpüflerle serinlemeğe uğrasması yok muydu? Bunu hatırlayarak,
alaya alarak!
Hain oldum; haksızlık ediyorum; hareketim pek bayağı. Hepsini biliyorum, lâkin önliyemiyorum
ve anlıyorum: Askım alaylar, hainlikler, düsmanlıklar içinde en hâd devrini bulmustur. Bu da bir
çe?it tapınmadır; kaside değil, hicviye okuyarak akıl ermez bir ibadet hali! Askın kin seklini
almıs, coskunluğunu küfür ve hezeyanla ifade eden bir devresindeyim.
Külhan beyini bıçak kullanmağa sevkeden sevda faslı böyle baslar.
Mapa'yı tanıyan ve burası ile hâlâ münasebeti bulunan tüccardan, Nil'in 1937 yılı ortasında ve
ben Benares'de Madam Zet'le bar islettiğim sıralarda evlendiğini de öğrenmistim. Hiddetimin bir
sebebi de onun bana oynadığı son oyundur. Zira Seylan'dan hareket ettiğini bildiren gazete
haberine rağmen adadan ayrılmadığı ve Ahmed'in onu Kandi'ye bizzat gelerek aldığı meydana
çıktı!
Anlasılan, gazeteye o haberi bir yolunu bularak Nilgün yaz-dırtmıs ve bana eliyle çizerek
yollanmıs. Pesine düsüp kendisini kıyı köse Batavia, Singapur ve bütün Hindistan'da ararken o
Kan-di'deki Bungalov'da oturuyor ve Ahmed'le mektuplasarak izdivaç Plânını kuruyormus!
Parmağında hâlâ nisan yüzüğünü tasıdığım Nilgün bir buçuk i'ldanberi, evli. İki senedir,
uydurma bir gazete haberine kanarak eni pesinde ümitlerle dolastırmıs! Tüccara sordum:
~~ Çocukları var mı?
~~ Allahm inayetini bekliyorlar.

Nil gebe mi yoksa? Ates püskürüyor d um. Yarınki garden tiye mi gitmek, yoksa doğrudan
doğruya simdi konağa girerek ç tan Ahmed'den bir mülakat mı istemek lâzım? Nihayet bu h kanlı
İngiltere Kralı değildir; yirmi parça adacığın, emsali bu i,' valide epeyce çok olan yarı uydurma
bir hâkimidir; Conte Verri'j kamara komsumdu; pısırık bir gençti.
Karısı da nihayet benim vatandasımdır; eski padisahlarımın h-nedanmdandır. Elbette ararım,
sorarım, konusurum.
¦— Basıma bir de Mapacahit hükümdarı çıktı. İki mânada kuk la hükümdar!
Sehrin merkezine dönmüsken soföre seslendim, tekrar konak yolunu tuttuk. Fakat azıcık
ilerledikten sonra fikrimi değistirdim. Otelden telefon edeceğim.
— Seni muhakkak göreceğim, Nil! Parmağımda yüzüğünü ta-sımakta devam ettiğimi, askımın
söneceğine tutustuğunu anlamalı-sm! Bakıslarımdan ürkmelisin! Acımanı değil, korkmanı

istiyorum,
Konağın numarasını çevirdim. Bir erkek sesi, anlamadığım lisandan bir sey söylüyor. İngilizce
bilen ,birini istiyorum. Tamam... Bu lisanda konusan bir adam... dedim ki:
— Ben Sultan Hazretlerinin tanıdığı bir Türküm. Türk! Türk! Mustafa Kemal Pasa yok mu? Türk, iste oralı, Türkiyeli!
— Emir buyurunuz.
— Sultan Ahmet yahut Sultane hazretleriyle görüsebilir miyim? Kendileriyle bir İtalyan vapurunda seyahat etmistim; Sultan Ahmed'in kamara komsusuyum.
— İsminiz?
— Siz kendilerine 1936 senesi, vapurda beraber seyahat ettiği bir Türk beyi deyiniz, bir Türk beyi! Sultane Hazretleri hatırlarlar. Evet, aceledir, pek acele... Bombay'a gidiyorum. Gitmeden
görmek mecburiyetindeyim.
— Telefon numaranızı ve isminizi lütfediniz; az sonra ara* Numarayı ve ismimi söyledim. Bekliyorum.
Nil! Eğer su dakikada kocanın yanında isen huzuruna £¦¦•¦
ir tır:
sekreter sana benden haber getiriyor; getirdi. Ahmed soracak-
Böyle bir Türk hatırlıyor musun?
jvfe cevap vereceksin? Sararacak mısın, kızaracak mısın? Kan-. hâtıraları gözönünde canlanacak
mı? Beni kabul etmesini mi •yleyeceksin, yoksa kocanla görüstürecek, kendin görünmiyecek misin ?
Bir sigara yaktım. İnanılmıyacak kadar sakinim; yüreğime korku salan bu sükûneti hayra yormuyorum. Ne zaman hayatımın seyrini değistirecek bir dik baslılık yapmıs, hâdise çıkarmıs,
venj bir maceraya atılmıssam evvelâ sükûnet ruhumu sarmıstı. Ancak küçük münasebetsizliklerim öfke ile baslar.
İkinci sigara, uzayıp düsmemis külü ile ağzımda, kımıldanmadan beklemekteyim. Külü sarsmıyacak kadar heyecansız, sabırlıyım.
Telefon çalınca ağır ağır ahizeyi kaldırdım. Aynı adam ismimi ve numaramı soruyor.
•— Evet, dedim, evet, burası... Benim!
— Konusunuz, efendim, telefonu veriyorum.
Peki, ne konusacağımı kararlastırmıs mıyım? Hayır. Eğer karsıma çıkacak olan Ahmed ise — ki
odur — takınacağı tavra göre idarei kelâm edeceğim. Zaten asıl maksat, mevcudiyetimi bildirerek
Nil'i üzmek değil mi?
Telefon, galiba sekreterin elinde, Ahmed'in gelmesini bekli--yor. İste, duyuyorum; biri yaklastı,
küçük bir fısıltı... sonra? Ah, Nil! Ah, yavrum! Nilgün'üm! Sesine kavustum! O sese ki, kula-
Simda iki senedir «Dönüste ayrı oda yok! Ayrı oda yok!» dediği gecedeki âhengiyle devam edip
gidiyordu.
— Siz misiniz, efendim? Ne iyi ettiniz de bizi aradınız Ahmed e Pek memnun oldu. Demek Kalküta'da bulunuyorsunuz? Biz sızı
Benares'de sanıyorduk. Tayfur Bey Londra'ya öyle yazmıstı. Ni-çm bir sey söylemiyorsunuz? Hello!
— Hello!

Baska söz bulamıyorum. Hani, nerede, vak'a çıkarmasın^. korktuğum sükûnet? Hasretiyle yandığım bu ses beni bir sise , bosalttığım pamuğu burnuma, ağzıma kapamısım gibi birdenKayaklarımı
yerden kaldırdı, vücudum ruh oldu; kulaklarım çlnı yarak göğe doğru uçuyorum.
Hayır, bir zamanlar müptelâsı oU, ğum eter, uçmaktan bambaska bir tesir yapar;
Taddan ibaret bir âlemde maddesi görünmiyen bir seker ha line geldiğinizi, tatlı tatlı eridiğinizi,
eriyip yok oldukça daha faz la zevk duyduğunuzu, yokluğun çınçm öten ne kadar hos, fakat bos
bir varlık olduğunu anlarsınız. Eğer ölüm böyle bir bitisse hiç te korkunç değil!
— Hello!
— Çok tesekkür ederim... Nasılsınız? Ne zaman dönüyorsunuz' Diyebildim.
— Yakında... Fakat gelsenize buraya. Konusacak neler var1 Bir dakika müsaade ediniz; zevcime
bir sey söyleyeceğim.
İngilizce bir muhavere geçiyor ama telefonun ahizesi azıcık örtülü tutulduğu için isitemiyorum.
Onu örten Nil'in elidir: Nil'in su sırada karanfil koktuğunu sandığım avucu! Kim bilir parmaklarında, en nadide taslarla en mahir kuyumculara yaptırılmıs yüzükler, bana bungalov'da
krep hamuru hazırlayan bu asil eli ne kadar hasmetli bir hale getirmistir.
— Beyefendi! Bu aksam yemeğinde bizimle bulunabilir misiniz? Ahmed de rica ediyor. Tabiî bir Madam Zet'e daha önce söz vermemisseniz... Biz yalnızız.
Neleri öğrenmemis? Kendinden ayrı geçen hayatımı ayrıntı-larıyle biliyor. Demek ki daima benimle ilgilenmis; hâlâ seviyor-Sevinçten bayılacağım yahut zıplayacağım... tayin edemiyorum-
Memnuniyetle Sultan Hazretleri, sükranlarımla!..
— Yedide beklerim, Beyefendi...
Odamda, üstündeki elbiselerini koparırcasına, yırtarcasm* soyunan, öteye beriye atan, hoplayıp
sıçrayan bir deli var. Bu ikide bir aynaya kosuyor; sakaklarını dumanlandıran ak

bakıp tekrar zıplıyor. Daha beğenilir, büsbütün erkek ve eskisinden fazla sevilecek bir adam olduğuna inanmaktadır-
Yası 42...
__Ey kadınlar, diyor, âsıklarınızı da, kocalarınızı da bu yas-
Icilerden seçiniz! Bu yasa benim gibi kırkını astığı halde otuzunda bulunanların dinçliği ile, dinamizmiyle kırçıl bir taç giydirmis^, rlceklerden! Bu erkek ask gemisinin bas süvarisidir. '
*\
Nil iki sene içinde, tıpkı benim yaptığım gibi, tabii hayatını sürmesine devam etmekle beraber
serserisine sadık kalmıs. Kızdırdığı zaman kâh kaçıp giden, kâh bileğini büken, kâh basını kolunun arasına sıkıstırarak kalçalara samarlar indiren, sonra dizlerine kapanarak:
— Nil! Nil!
Diye inleyen serserisine! Sözünü tutmayan, kalleslik ve ihanet eden serserisine! O serserinin tekrar hayatına karısmasına mâni olamıyor; getireceği felâkete razı; Mapacahit Kraliçeliğini iskarpininin sivri ökçesiyle zehirli böcekmisçesine ezecek, bana dönecek, benim vefası hiyanete

benziyen korkunç askıma!
Saat altı buçuk. Yumusak gömlek üstüne yeleksiz siyah smokinliyim; bu renk beni olduğumdan
ziyade ince endamlı ve kibar gösteriyor. Isığa tutarak ellerimin üstünü tetkik ediyorum: Damarlarım fazla mor ve derimde yaslılığın en çekindiğim belirtisi olan pas lekeleri baslamıs mı
diye... hayır; bu eller henüz gençtir. Peki, Nil nasıl? Sakın dolgunlasmıs ve tanıdığım bazı sultanlar gibi gayet güzel bir çehre altında biçimi kaybolmus bir vücut-fe karsıma çıkmasın? Beyrut'ta tanıstığım Fahire Sultan'ı, bu sefer Paris'te eski devrin bir kantocu kızı vücudunda bulmustum. *üz, yine enfesti; fakat onu artık ve ancak otomobil penceresi arkasından seyretmek
lâzımdı; sadece boynuna kadar görmek için. Halbuki Nil'den daha endamlıydı: küçücük, çekik
karınlıydı; bu karnın içinde her insanın tasıdığı kalabalık uzuvlar yerine zarif, ertemiz bir zemberek bulunduğuna inanacağım gelirdi.
268 *^- » Nî
269
Bugün, Fransız korseciliğin dehâsı bile yüklülüğünü gizlemekten âciz! Sismanlamıs bir Nil, tabiatın cinayetlerinden w olacak.
Tam yedide Tony'nin spor otomobili konak kapısı önünde dut du. Taksiyle gitmek, hususî arabası olmamak —• az çok itibarlı her kesin birkaç otomobile sahip bulunduğu, tramvaya ve
otobüse binmeği serefsizlik saydığı Doğuda — fena tesir eder.
Büyük ihtiramla karsılanarak konağın salonuna girdim Franklı, fakat çıplak ayaklı, bası sarıklı bir metrdotel önüme düs. tü. İki keçeli dizilmis usaklar arasından geçiyoruz, geçiyoruz. Zaten
genis olan binayı yerden tavana kadar yükselen aynalar, ucu bucağı bulunmaz, iç içe kilometrelerce yürünse sonuna varılmaz bir efsane sarayına, billur köske çevirmis.
Çin küpleri, fildisi biblolar ve bizim sebil parmaklıkları, saray kapıları tarzında dantelâ gibi islenmis mermer sütunlar ve yarım bölmeler, sedef paravanalar... saskınlastırıcı bir ihtisam!
Kalküta'da bir buçuk milyon; nüfusun dörtte üçü — kara renklisinden daha korkunç olan— sarı
bir sefalet içinde aç, ilâçsız, bambu kulübelerde flit sıkılmıs sinekler gibi sapır sapır dökülürken
bu servet âbidesini insan baska bir memlekette değil, baska bir dünyada kurulmus sanacağı geliyor.
O sefalete ne kadar uzaktayız! Saray duvarları felâket sesine nasıl da sağır! Aynalar lüksten baska manzarayı aksettirmeyen nasıl da insafsız bir maddeden yapılmıs!
Beni bir salona aldılar; yalnız basımayım. Simdi, su yan perde açılacak, içeriye Nil girecek. Bu
mutlu güne nihayet eristim mi? İnsanın kendi heyecanını hiç duymaz olduğu en heyecanlı dakika!
Ağrıyan disin kerpeten uzanırken hangisi olduğunu farkede-mediğiniz sancı dindiren dakika!
Ayağımı ayağımın üstüne atmıs, koltuğa gömülü bir is adan" soğukkanlılığı ile bekliyorum.
ÜRK- rxvim->*"¦« j»mju« *
Tahminim gibi oldu: İki usak, çift kanatlı ağır kumastan mü-llef perdeyi genisine açtı; bu atlas
tak altından içeriye pek hafifbelli
belirsiz dolgunlasmis, daha doğrusu gelisip kadmlasmıs % Nil girdi.
jjil'imi karsımda bulunca evvelâ:

__Bu muydu iki senedir hayalini gözlerimden silemediğim
İcadın?
Diye kısa bir hayret devresi geçirdim. Baktığım halde göre-miyordum; göremiyeceğimden, görmeden gideceğimden korkuyordum. İSte> o: Nilgün'ün ta kendisini... ama bir türlü kavrayamıyorum; içime sindiremiyorum. Değismemekle beraber değismis, yabancılasmıs. Kendisinde bir sey eksik veya bir sey fazla. Nedir o?
Anladım: Uzun zaman ayrıldığımız sevgili önce daima böyle bir tesir yapar. Zira hasretini çektiğimiz sırada hayalimiz hakikate uymıyan bir sekil, renk, rayiha, mâna vererek ve bu mânayı
hos bir müphemlik buğusuna sararak onun cismanî tarafını azaltmıs, varlığını rüyalastırmıstır.
Hülyamda vücut bulmus uçuk, elle tutulmaz Nil'den ayrılıp birdenbire asıl hayatiyetiyle onu karsımda bulmamın saskınlığını geçiriyorum. Kendisinde eksik yahut fazla olan da o lâtif buğudan sıyrılmıs olmasıdır... Vuzuh!
Birbirimize bakıyoruz. Ben onu bir kat daha güzel buluyorum. Güzel mi? Ne kifayetsiz kelime bu! Güzelden çok baska bir sey: olasıya kadın. O derece zarif kabarmıs, kibarca dolgunlasmıs,
vücudu bambaska çesnide ve kokuda bir usare, bir bal, bir «nektar» la dolmus ki ne insan, ne de
nebat hiç bir seyin bu kadar tenasüp ve zevkle gelistiğini, körpelikten tam çağında bir olgunluğa
geçtiğini görmemistim.
Beyaz tuvaleti incilerle islenmis; kulaklarında uçlarından ar-rout biçimi iri birer inci sallanan küpeler. Kolyesi de pek nadir el-de edilen, her tanesi fındık büyüklüğünde ve bir boyda siyah inci-°en-- İskarpinlerinin tokası da sahici inci. İnci kesilmis Nilgün!
Bana karsı pek iltifatlı davranmakla beraber gözbebeklerinin
°rtasında sanki bir yabancı çehre saklı. Eğilip baksam artık onlar -
a kendimi bulamayacağım; gökyakutunda baskaları yasamıs, ya-
2 7 U
sıyor. Yüzüme çevrilen gözleri sadece elâ! Asıl fenası hınç, lık arzusu okunmayan rahat gözler...
Kayıtsızlık bile yok. Bedbahtım!..
s^
Artık, huzurunda bulunduğum muhtesem kadın, benim "Jürk Prensesi Nilgün'üm değil. Araya
araya iki yılda karsılastığa Nil'i — su, bulduği'm anda — kaybetmis olduğumu anlıyorum.
«Nilgün» romanını burada ve bu sözlerle bitmis farzediniz Uzunca bir .ayrılıktan sonra bir tarafın kayıtsızlasması, soğuması yahut bir baskasına gönül kaptırması yüzünden yarıda kalmıs,
ya. zık olmus asklar yok mudur?
Gene farz edelim ki ben tekrar askıyle çılgın, basımı almıs, Uzakdoğunun esrarlı hayatına dalarken Mapa Melikesi Nilgün, bembeyaz Mehire yatma binmis, kraliçeliğiyle büsbütün masal
ülkesine benzettiği «Yirmi Ada» ya doğru yol alıyor.
Hülyalarına yakısan — kıyılarına köpükten fisto çekilmis, toprakları tozpembesi, dağları tirse dumanlı — Endonezya adalarına! 1942 Subatında Japon istilâsına uğrayacak, kana boyanacak
olan adalara!
BİRİNCİ CİLDİN SONU

Refik Halid Karay - Nilgün Cilt2 Mapa Melikesi
İkinci Cilt MAPA MELİKESİ
NİLGÜN
İkinci Cilt BİRİNCİ KISIM
VET...
Evet, Nilgün'ün gözleri sadece elâ idi. Ne hınç, ne düsmanlık, ne kin, ne intikam alma arzusu,
rahat gözler... Artık sevmeyen kadın gözleri. Bedbahtım. '
— Ahmed azıcık gecikecek, özür diledi, bir hey'eti kabul ediyor. Ey, nasılsınız, efendim? Cevaplar veriyorum.
— Teyzemi sormadınız?
— Affedersiniz; sasırdım; sevindim de... Sözümü kasten kesti, dedi ki:
— Dübeste Mapa'dan ayrılmadı; Tayfur Beyle evlendi. O, zevcesini kaybetmisti; birbirlerinden
hâz ettiler; adamıza yerlestiler. Siz gelmeyecek misiniz? Ahmed ile demin bahsiniz geçti; muhakkak bekleriz. Bir gün uğrayıveriniz.
Nazik, fakat kupkuru. Maziye ait en tatlı hatırlarını unutmus gibi konusuyor. O mazi ki hem tuhaf, hem hazin hem ne tatlı vak'alarla dolu idi; nasıl da izi kalmamıs?
Yoksa Nil, esine rastlamadığım bir aktris olduğu için bu haliyle — çO]j defa yaptığı gibi— bir rol mü oynuyor? Mümkündür. Aksini de hesaba katmalı. Samimî mi? Soğukkanlılığımı kaybetmek, erWyesizlik etmek üzereyim. Türkçe konustuğumuz için dinleyen-r de olsa anlayamazlar. Birdenbire değismek ve inanılmaz bir
fa,,
¦ yapmak istiyorum. Yapayım mı? Meselâ:
~~ Nil, desem, bana bak! Simdi yerimden fırlar, senin o, boy-

nuna takılmıs tapu senedin inci dizisini koparır, yere atar, gicie . Ben zaten mahvolmus bir adamım!!
Ayağa kalktım... yüzüme ilk defa dikkatle baktı; durakla^ Elâ gözleri tirse menevisler ve siyah
beneklerle adetâ hissiz... g ki buz gibi soğuk. Bu gözler bütün vücudumu dolasıyor; partfi ğımdaki gökyakutlu halkaya ilisti, takıldı, bir müddet kaldı. sOh tekrar yüzüme çevrildi:
— Oturunuz! Otursanıza Beyefendi!
Dedi. Hayır, o devrim geçmis, Nil'i tekrar kaybetmek ihtima linden tirtir titriyordum. Neler çektiğimi daha iyi anlıyorum. Jje ğerse hep onunla yasamısım. İlk defadır ki Nil için ölmek, hayatımı serefle sona erdirecek bir vazife, bir kahramanlık gibi ge. liyor. Yeni bir Werther olmak
da hos görünüyor; halbuki o tipten nefret ederdim.
Yerime oturdum. Velev ki sert bir inat ve iradeyle zırhlasmıs. kavusması imkânsız olsun, tek taraflı askın süzülüp durulmus berrak feragati gönlüme indi. Karsılıklı sevisme bana su anda çocukların birbirlerine gidip gelerek misafirlik oynamaları gibi özentiye benziyor.
İki usak İngiliz malı, ağır gümüs bir tepsi içinde ordövr ve ayrıca bir tepside muhtelif viski siseseleri ve teferruatını getirdiler: Nil'in isareti üzsrine çekildiler.
Bıraktığımız yerden söze devam ediyorum:
— Mapa'ya gitmek benim için en büyük bir zevk olacak. Orada vaktinizi nasıl geçiriyorsunuz?
Nil buna cevap vereceğine birdenbire dedi ki:
— Niçin sizli bizli konusuyorsunuz? Ben Ahmed'den sey gizlemedim. Ne olduğumu, neler yaptığımı hep söyledim; korkum yok. Bir yalanım varsa o da seni kocama teyzemin oğlu olaratanıtmak.

Paye versin diye! Aklına baska maksat gelmesin!
Tekrar beni süzmeğe basladı ama tebessümle...
— Çok daha iyi olmussun! Ne kadar yakısmıs sakaklarında gümüs saçlar! En hos çağmdasın!
MELİKESİ NİLGÜN
275
Sen de öyle, Nü... Güzelliğin tamamiyle sahane bir hal al-
Evet... Ben de bunu görüyorum, kendimi beğeniyorum.
poğrusu
beğenilmeyecek sey değilim.
Arkasına tesadüf eden genis ve yerden duvar pervazına kadar
nmıS aynaya döndü; kendisine bakıyor; ben de onu aynada
ediyorum. Fotoğrafları ve meshur ressamlar tarafından yapıltabloları
hafızamda islenip kalmıs hiç bir İmparatoriçe, Krali-,. ye söhretli kadın onun kadar ne güzel, ne hasmetlidir. İmpara-toriçe Eugenie ince hatlariyle soğuktur; Belçika Kraliçesi Astrid
zarif, lâkin az disiydi; Madam Recamier nefistir ama çocuk kalmıs vüzüyle sadece güzeldir. Sinema yıldızları ancak fotoğrafın yontup perdahladığı zaman bir seylerdir.
Nil hem disi, hem zarif, hem güzel, ayrıca zekâsının sasaası içinde cıvıl cıvıl bir hayatiyetle hepsinden üstün. Tekrar oyunbazlıklarına baslıyor, yavas yavas Nillesiyor.
Aynadaki aksini daha dikkatle meftun ve mağrur seyretti, etti, kendisine hitap ediyormusçasına
sanki söyle dedi:
— Kaçırılacak hazine miyim, ben!
Tam o sırada idi, perdenin kanatları açıldı; Melik Ahmed odaya girdi, eğildim; o elimi yakaladı,
hararetle sıktı. Artık konusmamız İngilizcedir; ayaktayız. Perde kanatları tekrar açılıyor ve metrdotel temenna ediyor. Nil «Yemek salonuna geçelim» mânasına yüzüme baktı.
Ahmed, pek nâzik... Karısının arkasından ve benim yanımda, ayni hizada yürüyor. Tuhafı su ki,
onu da eskisinden çok iyi buldum: Artık sünepe, silik değil, erkeklesmis; sıska çocuk vücudunden
ve hallerinden kurtulmus, Siyah gözleri nur saçıyor. Ellerine dikkat ettim: Hayalimde verdiğim mumya sekline uymuyor. Gerim derili, mütenasip, âdeta manalı eller... Bu ellerin vücudüne sürmesinden kadın tiksinmez. Melik Ahmed, besyüz sene evvelki ceddi Arap gemicisinin enerjisine vâris olmak üzere! Nil, pısırık ÇOcuğu iki senede tamammül edilir bir kocaya çevirmis...
Kırk kisi alacak büyük masanın bir ucunda, üç kisiyiz. Fakat
276
salon kırk kisi dizilmisçesine bütün avizeler ve kollu samdar,ı yanmıs, pürnakıl donanmıs. Nil'in
sağındayım; Ahmed sow. Bana ikisi de Mapa'yı anlatıyor. Dinler görünüyorum; dalgını& Nil'in
bu sefer cismanî varlığına tekrar kavustum ama ruhu daki yerimi kaybettiğimi öğreniyorum. Baska kadınlarla da bövı olmustu; sevisir, uzak düser, yeniden bulusurduk. Bakardım yine kendisidir; lâkin baskasına sattığımız bir eve girisimiz gjv yabancılasmıstır. Yabancılasan sadece
esyanın cinsi ve yeri mi<Jırı Hayır. Asıl yabancılık binanın ruhundaki değisiklikten ileri geijr Babamın küçük yalısını esyasıyle satın alan ve hemen hemen hiç bir seye dokunmadan içine yerlesen bir Mesrutiyet devri mensubunu ziyaret ettiğim zaman kapıdan girer girmez yabancıhğın. dan yüreğim burkulmustu. Bu evde benin" ve sevdiklerimin sesi eksilmisti.

İste, devrini tamamlamıs eski sevgililerimiz de böyle olur: Sesimizin aksini duymayız. Ask, gönülde bir telin billur tanini çmla-dıkça sürüp giden âhenktir. O tel bazan birdenbire kopar, yahut azar azar sağırlasır; bazan da gevser, pörsür, sesini kısar. Tekrar kurulduğu ve çınladığı
zaman süphesiz bu nağme daha tatlı, daha tesirlidir. Fakat Nil öyle bir ümit vâdetmiyor.
— Ama niçin konağa çağırdı? Neden Mapa'ya davet ediyor? Neden bana güzelliğinin ihtisamını
gösteriyor?
Diye kendi kendime soruyorum. Aklıma lehimde tefsir olunacak ihtimaller gelmiyor değil. Lâkin
haniya gözlerinde gökyakut renk? Ne o var, ne de çekingen bir hal! Karsılasmaktan korkardım;
karsılasınca da zaaf göstermedi. Demek ki gönlündeki ask teli çınlamayı kesmis! Belki bir baskası için çınlıyor.
— Kimdir o? Kocası olamaz. Bir baska erkek var! Muhakkak var! •
İsine karısmayacağım; tek taraflı sevdayı kabul ettim; fak» bu adamı öğrenmek istiyorum. Nil
birini seviyor, kıskanmadık^ baska simdi öyle feragatle âsıkım ki, iki sevdalıya yardıma bıZ1 rım. Sevgim yepyeni bir safhaya girdi.
inij-ı^tUin 277
Kadehim çabucak bosaldıkça metrdotel hemen sarap dolduru-jçiyorum. Yine kendimle konusuyorum:
^ ' ___ Evet, Nil'in sevmesi ve sevilmesi hakkıdır. Kim bilir nasıl ¦ oi hırslı coskun sevisiyorlardır. Kemalini bulmus vücudunu, " rübelerin neticesi tam bir ustalık] a ne lâtif kullanıyor dur!
püsüncelerimin sapıklastığını, bir soysuzlasmaya doğru kayj
âırıi farketmiyor muyum? Sevgilimin bir baskasıyle sevistiğini
hayyül etmekten acı bir haz duymaktayım. Münasebetsiz sey...
Lâkin bu, "böyle iste! Bereket size kendimi ahlâk numunesi olarak
göstermemistim. Nadir adam benim kadar açık sözlü olabilir.
Zaten kimim? Ne politik, ne artistik bir söhrete sahibim. Öldüğüm zaman ismim ve resmim basılmayacak. Yüzlerce satafatsız maceradan sonra dünyanın bir tarafında, zevk ve sehvet düskünü kibar kılıklı bir serseri, serseriliğe de, kadına da doyamamıs halde kıvrılıp gidecek. Dünya ve dünya nimetleri yalnız cihangirlere değil bir maceracıya da az gelir. Birkaçı istisna edilirse cihangir veya diktatör siyasî ve sosyal buhranların basımıza çıkardığı bir maceracıdan
baska nedir?? Meselâ su hasta Hitler, su epikürien Mussolini? Vesaire, vesaire!
Ayıp sayılan yahut sayılmayan, itiraf edilen veya edilemeyen zevklere düskün dejenereler ve azgın epikürienler! Her seyin, her hissin, her hırsın oburları !
Ben de oburcasma hem yiyorum, hem içiyorum, hem de Nil'e kanmağa çalısıyorum. Ne kadar
pervasız... Kocasının yanında ve onun anladığı lisanda:
— Pek iyi arkadaslık etmistik, diyor, nasıl da bir darılır, bir barısır, yenisirdik. Hostu, doğrusu...
Hele benim yalanlarıma öfke-•enmeleri? Dayım kavgacıdır. Yasça büyük tezyeoğlu dayı sayılır.
Ahmed'e dönüyor ve uzakta durmalarına rağmen usaklara ettirmemek için sesini alçaltarak diyor
ki:

— Ne yaptı bana, bir aksam üstü, evde kimse yokken, biliyor usunuz, söylemis miydim? Dövdü!
Ama hak etmistim. O gün okualar
yat.
duğum Mata-Hari'ye ait münasebetsiz bir kitaptan fikir kendimin Doğuya casusluk için gönderildiğimi söylemistim.
Melik Ahmed gülümsüyor ve:
— Anlatmıstınız.
Diyor. Hiçbir seyi gizlememis; belki birbirimizin odasında tıklarımızı bile... Böyle kadın nerede
görülmüstür?
Hepimiz gülüsüyoruz. Yalancılığı bırakmamıs-. Galiba hiç v huyundan vazgeçmemis. Değisiklik
ruhunda değil, bünyesinde, m. med'i, bu derece terbiye ve an'anesine aykırı sohbetlere, hele ma
zisinin hoppalıklarını sükûnetle karsılamağa nasıl alıstırmıs?
Evet, Nil, zekâsı itibariyle hârika olmakta devam ediyor.
Vücutça da — söylediğim gibi —öyle bir gelismeye ermis ^ her seyden önce cismanî bir saltanat
kurmus; o vücudun doğrudan doğruya maddî arzuyu kamçılayan tarafı yok. Eskiden kıvracık çok
cici, henüz çizgi veya oya, pek nefis bir kızdı. Ama kızdı... o kadar! Çocuk oyununa benzeyen
hos ve masum bir askla sevilebilirdi; bununla yetinmek az çok mümkündü.
Simdi imkânı yok.
Hemen hemen aynı hatları muhafaza ederek acaip surette değismis. Erkeğe korkunç surette maddîyetini düsündürtüyor ve aratıyor.
Belki bunu milyonlar .harcanmıs kıyafet ve dekor da arttırıyor. Eğer lüksün fazlalığı insan kütlelerini isyan ve yağmaya sev-ketmiyorsa bu, yalnız kanunun kuvvetinden değildir; söhretle
karısmıs debdebenin ruhları esir eden sehvetli çekiciliğindendir. Krallara ve Kraliçelere, diktatörlerle cihangirlere, sinema yıldızlarıyle büyük kokotlara uzaktan âsık, her emrini yerine
getirmeğe hazır küçük halk tabakaları onlardan ziyade yasadıkları lüks hayata tutkundurlar.
— Mapa'ya gelmelisiniz, diyor, size genis arazi ayırırız; ti» direkleri üstüne bambu dallarından
kurulmus, damı palmiye örtülü kocaman bir saray yaptırırız. Bu bambudan yapılmıs bastonla Londra mağazalarında üç sterlin! Pek isterseniz Endonezya dansözlerini çağırıp oynatırız. Bir «harem» daireniz de olur. BeaVa
çıkarız. Adanın son yaslı panter'ini ben vurdum, neslini ama orada bomteng denilen yabanöküzü, yabankeçisi,
•• vik de var, bambaska bir geyik, «sansar» cinsinden...
Tebessüm edemeden dinliyorum.
___ Gelemezsiniz ki.. Size galiba büyük sehirlerin, su Kalküta gibi mamurluğu içinde sefil, otelleri eksantrik giyinmis, kirli zevkler esinde kosan kadın artıklarıyle ve kulüpleri lady tavrı almıs fiskü-fucur kumkuması müstemleke memuru kızlarıyle dolu bozuk havası lâzım. Değil mi
ama? Doğru söylemiyor muyum?.
_- Çok doğru Nü! Çok doğru söylüyorsunuz.
Kocasına dedi ki:

— Dayım da beni sizin gibi Nü diye çağırır. Nü güzel ama simdiki halime pek uymuyor; fazla ince, hafif, çocuksu kalıyor. Bereket tab'am için Sultane Nügûn'um! Sultanlıktan Sultaneliğe geçtim!
Gülüyor. Öyle gülüyor ki Mapa Kraliçesi olusunu da bir ope-rettiki rolü gereği imisçesine ciddîye almıyor; oyun sanki devam ediyor.
Ertesi sabah acı acı uyandım.
Öyle uyanıslara epeyce alısmıs olmakla beraber bu seferki bana hepsinden zehirli geldi: İki sene
iki ay hasretini çektim, izini arayıp bulamadığım, nihayet karsılastığım Nilgün, benim çılgıncasına hâtıralarına bağlandığım askımızı hayatın oldukça tuhaf, mühimsenmeğe değmez
safhalarından biri sayıyor.
Kısacası ben de Torio hastahanesinde tasınıp sevistikleri Sadi nevinden, hattâ mektupları bile
gayri mevcut bir genç kız çağı flörtü olmustum. Nasıl ondan bahsederken bana:
¦— Çocukluk...
Dediyse Melik Ahmed'e hakkımda aynı seyi samimiyetle söy-r. Zaten Sadi'ye de bana yaptığı ölçüde müsamahalı dav-randığım, yani kendisini öptürüp koklattığı, daha ilerisine varma-'S1 anlasılmamıs mıydı?

Eğer Seylan'daki vaitlerimi tutsaydım acaba anlasmamız! > zacak ve basını alıp gidecek Nilgün
olmayacak mıydı?
Dün geceyi evvelâ konakta, sonra Mapacahit hükümdarlık, refine tertip edilmis hususî bir suvarede beraber geçirdik. Owi dansettim; hattâ bir aralık bas basa bir kösede oturduk. Dilbe ile
Tayfur'un evlenmelerini komiklestirerek anlattı. Bilmem (jı. kat ettiniz mi? Lisan icabı, beraberce
İngilizce konustuğumuz , man birbirimizle «sizli bizli» yiz; türkçemizde «senli benli» dum:
— Ya seninki nasıl oldu?
«Ümitlerim hep kırıldı, yârim artık gelmiyecek...»
sor-
— Ben turnayı gözünden vurdum, dedi, «Yirmi Ada» Kraliçe-siyim. Kocam İsâ gibi bir insan...
Öyle öbürlerinin buldukları g;^ beni, amca, akraba eline bırakmıyor. Sonra çok medenî yaradılıstı. Ne pan çiğniyor, ne de gözü baska kadında. Hem gördün ya: Enerjik bir delikanlı...
Bozuk merakları da yok, gayet normal.
— Seviyor musun?
— Kimseyi sevemiyeceğimi öğrendim, artık.. Ahmed'den hazzediyorum; uzak kalınca arıyorum;
yeter bu kadarı... Benim sevmem bu, iste! Seni de öyle sevmistim... Bir kaç ay! Hem bir sey söyleyeyim mi? Maziyi hatırlamakla beni hassas hale getireceğini sanma! Aksamdan beri kendimce denemeler yaptım; tutmuyor. Ama, bu, senden hoslanmadığım mânasına gelmez; beraber bulunmaktan yine zevk alıyorum; daima alacağım. «Arkadas, dost gibi» demiyeceğim;
roman yazmıyoruz, piyes cümleleriyle de konusmuyorum. Senin olamadığıma arasıra üzülür gibi
bir seyler duymamıs değilim, yine de duyabilirim, çarçabuk gelip geçecek duygular! Zaten, artık

bilmis, öğrenmis, inanmıs olman lâzım: Hoppa. delismen, su, bu, ne sıfat verirsen ver, Nil iradesine hâkimdir. Bitti mi bu bahis?
— Bitti.
— Öyleyse kalkayım, biraz baskalarıyle mesgul olayım. HeP' si iltifatımı bekliyor. Keski su suvareye gelmeseydik de sana evde piyano çalsaydım. Hani sevdiğin sarkıyı...
__Evet, onu... Hos, gelse de neye yarar? Ahmed'e «Turnam!
nam» ı dinletirdim; tuhafına giderdi; inci dislerini göstererek nülerdi- Ne tatlıdır, gülüsü!
Mapa Melikesi Nilgün Hazretleri küçük bir bas hareketiyle,
tebessümle ayrılırken ben arkasından bakmağa cesaret edemi-rUm. Endamının ve yürüyüsünün
güzelliğini seyre takatim yok.
Çıplak sırtının ortasına bir hançer atmak arzusu veren bir güzellik!
Aynı suvarede bir daha bulustuk, ayakta, geçerken... Bu de-ja -- yanında baskaları vardı, ben de
bir kadın grubu arasmda-yım — İngilizce konustu:
— Görüyorum ki sıkılmıyorsunuz. Mapa'ya gelecek misiniz? Gelmezseniz. Yarın Sultan sizi otelinizde arıyacak; ikindi üstü., bulabilir mi? Bazı sebeplerle garden partiden vazgeçildi.
— Otelde bekleyeceğim.
Mapa Melikesi olmak onun onurunu yükseltmiyor, kırıyor. Hattâ dikkat etmistim, yine de ediyorum: Yeni unvanlar alan bizim Prenseslerimize — hanedanın bütün kusurlarına rağmen —
o unvanları kendi öz «sultan» lıkları yanında ne kadar küçük kalıyor!
Rahata ve saadete değilse de refaha, ermelerine memnunum. Lâkin keski bu refahı Türk Sultanı
olarak, kalarak muhafaza edebilselerdi! Nil'e dün gece baktıkça ne prenses, ne melike, hattâ belki
de ne imparatoriçe, hepsinden daha yakısan unvanın «Sultan» olduğuna inanıyorum.
— Nilgün Sultan! Nilgün Sultan!
Tekrarladıkça turunç koklar, portakal suyu içer gibi vücudu-ma serinlik, ferahlık yayılıyor. Kan
verilen bir yaralı imisçesine cismime can geliyor.
Nil, hele dün geceki Nil, meclise öyle bir san, seref, ziynet, er~ü-tab katan bir «Nilgün Sultan»
idi ki, memleketimin kaçgöç Aktıktan sonraki inkılâp devresinde, onu, onun gibi güzel sultanlan
aramızda görmemek, yabancı ülkelere ve sosyetelere maletj*. bana bir mahrumiyet tesiri yaptı. Diyorum ki:
— Peki, anladık. Hanedana mensup erkeklerin bir taht ve t iddiaları olabilir. Kadının ve kadından gelen erkeğin politik j. ..* nedir? Fransız Cumhuriyeti, haris ve softa siyasetçi İmparator" Eugenie'yi, hem İspanyol olmasına rağmen yurtdas saymıs, benin! sediği ve istemeyerek zarar verdiği topraklarda yasayıp ölniesii, göz yummak olgunluğunu göstermisti.
İste, sabahleyin bir fikirden ötekine atlıyarak, kâh hazin, k|k acaip seyler düsünerek odamda dolasıyorum. Zehir doluyoruj, Nil'i hiç görmemek ve eski hayalini diyar diyar tasımakta devan
etmek daha zevkli, daha içli bir sey olacakmıs. Öyle realistçe ko. nustu ki hakikatin sopası hülya
kanatlarımı kırdı; artık uçama. yacağım ve Nil'in ayrılıklara mukavemet eden bir sevgi ile bana
daima bağlı kalacağını, karsılasınca da kucağıma atılacağını uma-rak teselli bulamayacağım.

Zulma'lar ve Zet'lerle düsüp kalkarken Nil'in askıyle övünüyor, bu askın ne haltetsem günahlarımdan temizleyen rahîm ve gafur himayesine sığınarak kendimi temiz ve yasamağa lâyık
sayıyordum. Bir sey bekliyordum. Simdi bekleyeceğim kalmadı. Onun sözünü tekrar ediyorum:
«Nil irâdesine hâkimdir. Bitti mi bu bahis? — Bitti, canım Nil, bitti! Yine dün gece, baska bir âsığın olduğuna hükmetmistim; baska birini sevmen bile bir ümit ve bir zevkti. Hayır. Ne öyle
birini, ne beni, ne kocanı seviyorsun; ask içir, kaybedilmis bir ilahesin. Hem de asıl ilaheye tam
benzediğin çağda!
Suvareden beraber çıkmıstık. Kocasını demokratlastırmıs; Ne soför, ne muhafız, otomobilini debdebesizce Melik Ahmed kullandı; sonra, beni otele bırakınca arabanın arka tarafında, yanımda
oturan karısı kendiliğinden onun bulunduğu yere geçti. Yolların* baktım: Ballygaj tarafına değil,
bas basa bir gezinti yapmağa &' diyorlar.
Ahmak gibi kaldırım üzerinde duruyorum. Otomobil yükünden kurtulmuscasma bir uçuyor ki!
Gezecekler, dönecekler, Nü ^
bungalovdaki gibi —• dusun altına girecek; modaya inat, W tirmediği saçlarına havlusunu sarık
gibi dolayacak, gelip konin dizine oturacak, kimbilir ne diyecek? Bir yalan mı söyli-bir hakikat
mi ifsa edecek? Bilinmez. Belki de benden
zavallıya... Bönlesmis gibi göründü bana!
bahsedecek; diyecek ki:
Nasıldı dayım? Güzel adam, değil mi? Ama bir seyler ol-
Doğru... Bönlestim. İkisinin yanyana oturdukları otomobil gidip , trotuvar kenarındaki halimi, takındığım suratı görseydi «bön» kelimesini kâfi bulmazdı; humk-u-belâhatin mücessem timsali
i-diffl- Otele, kumar dönüsü varını yoğunu kaybetmis, intihar vasıtası seçecek bir adam çehresiyle girdim.
Mapa'ya gidemem!
Kayıtsızlasmıs Nil'e tahammül edemem. Kayıtsızlasmıs ve aldığı unvandan ziyade güzelliği ile
saltanatlasmıs, güzelliğin ilk basamağında iken simdi tahtına oturmus, tacını giymis Melike Nilgün'e!
Yanında yalancı dayısı olarak mı ömür süreceğim? Bu, perisanlığa düsmenin askta en sünepe
seklidir. Bari Nil bir baskasını ü-mitsizce sevse ona dert ortaklığı ederdim. Öyle bir dert ortaklığı
kendi kendimi de dinlendirmeğe yarardı. Yahut mânialı bir aska düsseydi elimden geleni yapar,
bulusmalarını kolaylastırmağa çabalardım. Bu acayip feragati, hizmeti anlamayanlar hayatlarında
sevgi nedir, ancak kenarından geçmis, aska «refractaire» insanlardır; öylelerinin kalbleri porselen, bakalit ve tahta nevinden elektrik cereyanı geçirmez bir maddedendir. Bana sövmeleri
bile müm-^V kündür; söylediğimi anlayamazlar, kızarlar.

Softa, zaten dinleri de böyle anlar. Ask softalarına vaizlik veya müderrislik etmiyorum.
İkindi üzeri Melik Ahmed gelecek, Ne konusacak? Karısının tesvikiyle bir is mi teklif edecek? Askını geri alan Nil'in, bir ara-hk gönlünü oyaladığıma mükâfat, en'am ve ihsanına mı nail olacağım?
Tutunulur vaziyette değilim. Arabamı çekmeliyim.
Fakat bu sefer bildiğim Nilgün'den baska bir Nilgün'e âsık

olduğuma süphe yok. Yeni Nil'in askı eskisinden hırslı... rjaı /¦ ranlarm ve su bentlerinin de engel
teskil edemiyeceği coskum ı.'" ^-- durmus bir kuvvetle yüreğimi dövüyor, parçalıyor.
Zira sevgim iki sene evvelki gibi sadece suhluğuna, sevimvv ğine, seytanlığına, bunlara yakısan
ince hatlı yüzüne ve endam çocuksu ruhuna çevrilmemis. Hasmet kesbetmis vücuduna ve liklesmis iradesine hâkim olmak, mukavemetini kırarak onu h hangi bir kadına benzemis görmek,
harp ganimeti gibi saçlar dan yakalayarak sürüp götürmek istiyorum. Çektiklerime mükâf diye
istiyorum ve düsmanım imisçesine seviyorum.
Saat dörtte, otelin holünde dolasarak Melik Ahmed'i bekle. mekteyim.
Usaklar kosustular ve bir lady'nin, dısarda, arabasında beni aradığını, çağırdığını telâsla haber
verdiler. Telâstan anladım ki bu lady'nin otomobili büyük markadır ve kendisi de çok güzeldir.
Gelen Nil olacak...
Evet, Nil idi, yerinden kımıldamadı ve soförün açtığı kapıdan. yaptığı sürprize memunun, gülümseyerek dedi ki:
— Bin, atla, yanıma gel!
İçerdeyim. Nedense kendisinden uzak ve oldukça dik, iğreti oturuyorum. Bütün gün zihnimden
geçirdiklerimle ciddilesmis, yabancılasmısım. Sordu:
— Benden ayrıldıktan sonra Hitler ordusunda subaylık mı /yaptın?
— Ne gibi?
— Kaskatı duruyorsun. Kendimi S.S. sefiyle Gestapo merkezine sevkedilen bir Nazi düsmanı sanıyorum. Yumusa biraz!
Arkama dayandım.
— Hah söyle. Uzaklara doğru gideceğiz, Dumdum tarafına
— Peki ama Melik Ahmed benimle gezeceğini biliyor mu? Canını sıkacak bir sey yapmayalım?
— Birbirimizden gizli kapaklı isimiz yok; saat beste bizi ku'

mebekleyecek.
Hem bırak simdi bu etiket ve aile muasereti lüPte .. lelerini!
yüzümü, vücudumu, oturusumu tetkik ediyor, ben görmemez-• - geliy°rum> §ûya ön taraftan
caddeye bakıyorum.
__ Yanımda olmaktan memnunsun, tabiî... İstediğin kadar so-rtkan dur. Zaten somurtkanlığın da
memnuniyetinden! Dün ak-mdanberi hep beni düsündün. Eskiden yarı çocuk yerine koya-jç hazzediyordun, simdi kadınlasmama hayransın!

__Evet, kadmlasmıssm; fakat eski Nil'i tercih ettiğimi söyveceğim.
O, büsbütün baska bir seydi; ben ona meftundum.
__Evet ama o Nil'i azıcık uzaklasıverince bir müddet olsun
ihmal edebilmistin. Simdikini hiç bırakamıyacaksm!
__Bunları konusacaksan otelime döneyim. Anlıyorum ki beni
azaba sokmak için arabana çağırdın. Çektiklerim yeter. İntikam almağa kalkısman bir alâkaya
delâlet ettiği için gururumu oksu-vor; lâkin kalbim çok yorgun... Bir hasta olduğumu unutma.
Sözlerime cevap vereceğine dedi ki:
— Ne güzeldi geçen sene buradan Tayfur'a yazdığın mektup... Hani benimle dolu mektup! Kaç
defa okudum.. Okurken ağladığım oldu.
— Nil, rica ederim o bahisleri bırakalım; bırakmazsan ineceğim. Bugünkü vaziyetin kendine bir
çok eğlenceler ve üzüp hırpalayacağın, gönül avutacağın âsıklar bulmana daha müsait. Kaprislerine göğüs gerecek delikanlılar dolu!
— Zet nasıl bir kadındı? Susuyorum.
— Ya öteki? Zülma? Pek alımlı imis bu.. Çok orijinal giyinir-
:rıis.
— Pesimde hafiyeler dolastırmıssın, demek?
— Endonezya güzeli Atiye bana hepsinden hos göründü.
— İstihbarat teskilâtını Tayfun mu idare ediyordu?
— Evet. O bizim kocaman devletin «gizli büro» sefidir. Ges-JPo ve Gepeu'yu örnek aldı!
Birdenbire doğruldum; hudutsuz bir sevinç içinde dedim ki:

— Peki ama Nil, sen beni hâlâ seviyorsun! Muhakkak sun! Birbirimizi daima artan bir askla seviyoruz.
Yüzüne baktım. Keten eldivenleriyle bu yüzü örttü; bend saklıyor. Belki de gökyakutlasan rengini göstermemek için sak] yor. Tekrarlıyorum:
— Seviyorsun! Seviyorsun! Bir kelime söyle! İnadını kır, u-raf et! Seviyorsun!
Susuyor.
Az sonra ellerini indirdi; pencereden kırlara bakıyor. Yam ma, koltuğun üstüne rastlayan elini
soföre göstermeden usulacık yerinden kaldırarak avucuma aldım. Keten eldiven ıslaktı; Nil'in gözyaslariyle ıslanmıstı!
O anda bir arzu duydum: Arka cebimde tasıdığım küçük otomatiğimi almak ve sakağıma bir kursun sıkmak...
Hiç kimse bundan daha mes'ut intihar edemezdi.
Gezintimizin geri kalan kısmında ikimiz de konusmadık; ikimiz de lâtif, rahat ettirici bir dalgınlık içinde aldıkları ilâçla yarım bas ağrısı dinmislerin hos sersemliğini geçiriyoruz.
Kulübe yaklasırken Nil, ancak bir kaç defa duyduğum içli, hazin sesiyle dedi ki:
— Seni artık Mapa'ya çağırmayacağım.
— Anlıyorum, dedim, zaten ben de gelmiyeceğim. Kendimi yıllarca, ömrümün sonuna kadar sürükleyecek kuvveti tekrar buldum.
Ruhunun, neseli olmak için silkindiğini hissediyorum; gülüm-semeğe çalısıyor; hoppa, sakacı Nilgün'e dönmeğe çabalıyor, diyor ki:
¦— Yeni Atiye'lerle, Zülma'lar ve Zet'lerle beni yasamakta devam et; kimbilir, belki, bir gün...

— Hiçbir sey vâdetme, ümit verme. Bu serseri, ümitsiz ola' rak seni sevmeğe alıstı. Herbirimiz
kendi yolumuzda gideceğiz; a?' rı yollara!
lApA
MELİKESİ NİLGÜN
287
Arabadan iniyoruz. Deminkinden hafif bir sesle sunu dedi:
__Evet, ayrı yollara...
İkimiz de çehremizdeki güzel hüznü sildik; muhitin icabettir-•vî hissizlik, yukarıdan alma ve kendini ağır satma maskesini tadarak kulübe girdik.
Melik Ahmed'e, çay masasında cevap verdim:
— Lütufkârlığınıza çok mütesekkirim. Fakat ben, kendi memleketimi ve bes kıtayı dar bulmus,
hiçbir yerde eğlenir gibi görünerek gönlünü avutamamıs. hiçbir isi elinden gelmesine rağmen kgjrimseyememis bir adamım.
— Misafirimiz olarak bir müddet kalmak için beraber geliniz.
— Gününün birinde ve beklemediğiniz bir zamanda belki karsınıza çıkarım. Su sırada Bombay'da bulunmam lâzım. Belki Japonya'ya gideceğim. Benimki belli olmaz.
— Doğruca Japonya'ya gitmis olsaydınız bizim bineceğimiz vapurda Singapur'a kadar beraber
bulunurduk.
Melike, kanaatsizce tasdik etti. Dedim ki:
— Nezaketinizin minnettarıyım. Lâkin henüz karar almıs değilim. Sizi ve Sultanı mes'ut gördüğüme seviniyorum. Nil'i buhranlı bir devrinde çocuk oyalar gibi bir takım oyunlarla mesgul
etmis, avutmustum. Simdi emin ellerdedir ve lâyık olduğu mevkide... Sevincim buradan geliyor.
Ahmed, artık İsrar etmedi; gözlerindeki hem hayret, he'm takdir, hem tesekkür, üç hissin birlesmis ısığı sefkatli bir nurla son istihalesini buldu:
— Daima dostunuzum dedi, dostluğumu ispat etmek fırsatını bana vermediğinize müteessirim.
Ellerimi sıktı. Ben de o zaman dedim ki:
— Politikacı değilim. Fakat dikkatinizi mühim bir noktaya celbedecek kadar kulağı delik bir adamım. Ufukta ikinci bir dün-Ja harbi beliriyor. Endonezya Japon tehdidi altındadır, istilâya Aruzdur; Hindistan bile...
288
— İngiliz donanmasını, zaptı imkânsız Singapur üssünü, A.me • kan kudretini hesaba katmak
lâzım.
— Katmama rağmen size ihtiyatlı davranmanızı ve öyle ^. felâkete uğranıldığı takdirde epeyce
uzun sürecek bir ö
.pA
JNİJLCİUJM
289
hayatı geçireceğinizi düsünerek simdiden tedbir almanızı tavsi etmekliğime müsaade buyurunuz.
Nil beni ehemmiyet vererek dinliyor. Fikrimi doğru buldum, nu ve ağırbaslılığımı beğendiğini gözlerinde okuyorum. Sevgi ya] nız cismanî tarafa meftunlukla iktifa edemez; fıtrî ve kisbî hü

nerlere karsı da bir beğenme ihtiyacı duyurur. Sadece fizikî bir tutkunluk yoktur; sevdiklerimizde
çok az bulunan fikir meziyetler; yahut kabiliyetler ararız; sayet yoksa icadederiz. Bir kadın, soförüne âsık olsa, onun arabayı en iyi idare ettiğine ve bir erkek hizmetçisini sevse, ondan daha
iyi kimsenin çamasır ütülemeyeceğine inanır.
Nilgün de beni mükemmel bir maceracı olarak görüyor, o tarafıma hayranlık duyuyordu. Simdi
politika meselelerindeki görüsümün fevkalâdeliğini kesfetmekten memnun.
Melik Ahmed'i bir düsünce aldı; zannederim ki sözlerimi yabana atmıyacak. Peki, bana o kanaati
veren neydi? Bilmiyorum: bilmeden bir kehanette bulunduğumu 1942 yılında, Japon kuvvetlerinin göz kapayıp açmcaya kadar Singapur'u düsürüvermeleri ve Endonezya'yı kolayca
elde etmeleriyle anladım.
. Melik ile Melike aksam yemeğine Hollanda Baskonsolosuna davetli olduklarından benden istemeye istemeye ayrıldılar. Nil, kapıda, kocasının isiteceği sesle İngilizce dedi ki:
— Yarın, yine dörtte sizi gelip alabilir miyim? Bir gezinti daha yaparız; sonra bize gideriz. Kalküta'da iki aksamımız kaldı. SÖzlestik.
Ertesi gün saat ona doğru, Binbası Mac Clellan ismi altını» gezen adama telefon edeceğim; Japonya'ya gitmeğe hazır olduğu' mu bildireceğim.
Büyük ve tehlikeli maceraya atılmak ihtiyacındayım. Hind15
ve Endonezya dar geliyor. Yeni ve yüklü avantürü bana ancak , r Clellan temin edebilir.
Bizim karakterimizi görünürdeki hayatımıza bakarak tahlil
jjstir. Kendiliğinden kucağa düsmeğe hazır, erkek arayıcısı ka-
, n]arla ömür süren erkekleri, evli ve evine bağlı kadınları bastan
karıp yuvalarını dağıtmayı meslek ittihaz edenlerden ayrılmalı-
' ^sj] kötüleri onlardır ve ekseriyet de onlardadır.
Bilmem dikkat ettiniz mi? Ben önce Nil'e, sonra Atiye'ye bi-or »ene kız olmaları dolayısiyle hürmet gösterdim. Zülma ve Zet •jjiir kategoriye mensup hür, olgun, zevk düskünü kadınlardır;
birbirimizden farksızdık. Bütün hayatım boyunca hiçbir dostumun karısını kandırmağa çalısmadığımı düsünerek kendimi, halkın ırz düsmanı dediği erkeklere çok üstün buluyorum, beğeniyorum. Su dakikada büsbütün beğeniyorum.
Zira önceleri Nilgün ile sevismelerimizde sabır ve tahammülün son haddini göstermistim; simdi
de feragatin âzami derecesini gösteriyorum. Bizim gibi maceracı insanlarda ne gibi meziyetler
bulunduğunu anlamak herkesin kârı değildir. Sefih, serseri, sözünde durmaz, kumarbaz, çapkın,
ayyas, hepsi biziz. Doğrudur da... Biz sadece göründüğümüz gibiyiz.
Lâkin bir sürü insan vardır ki, kamufle serseri ve maceracıdır. Cemiyeti aldatmak bas hünerleridir; biz daha ziyade kendimizi aldatırız. Cemiyete, cemiyet kaidelerine ve kabuk tarafındaki dıs ahlâkına ehemmiyet vermediğimizden bunları aldatmağa tenezzül etmeyiz. Fakat bizden kahramanlık beklenebilir. Ötekiler iki yüzlü, "aypak, rahatlarına düskün, sadece menfaatine bağlı, en ufak fe-ragat hissi duymayan, daima korkak mahlûklardır. Cemiyet pas-
'asının üstünü süsleyen krema! Zaten o pasta kokmus ördek yu-murtasiyle yapılmıstır; kreması
ise bakır çalmıs zehirli süttendir!

Ben, sevgilim ve âskım olan Nil'den sırf dilediği ve eristiği evkide tutunabilmesi için, huzurumla
bir felâkete sürüklenme-sın diye kaçıyorum. Hem de muhataralı bir yola...
F.: 19
290
291
Ötekilerden biri aynı fırsatı ele gecirseydi böyle yüksek feragat misali verebilir miydi? «Bir Sultan kaçırdım, bir buldum» diye zavallı Nil'in iradesini kırmak vahsiliğiyle avlanı ve harcama
plânları kurardı.
Evet, kendimi beğeniyorum. Su kaskatılık asrında içli kalabilmemden gurur duyuyorum. Bu gurur daha ziyade beni sevmekte devam edisinden kuvvet alıyor.
Otelin holünde değil, onu dısarda beklemekteyim. Yarın so nuncu günümüz. İçimde, ameliyat
masasına yatmak için saat bek-leyenlerin koku sinmis derin tevekkülü var...
Tam dakikasında geldi. «Rolls Roycenun içinde, yanındayım Hani, Singapur'da, kendisine benzettiğim kauçuk kralının kızı da böyle bir arabada idi. îki sene evvel...
Nil diyor ki:
— Bugün havadan, sudan konusalım; sadece yanyana bulunmamızın zevkini duyalım. Dün aksam kulüpte seni her zamankinden daha sevdim, sevdiğimi daha iyi anladım. İste o kadar...
Fazla söylemeyeceğim. Ha, bir nokta kaldı: Bütün gece düsündüm; Ah-med'e ihanet edemeyeceğimi de anladım. Seninle bile! Böyle olduktan sonra bir arada bulunmanın Tantal iskencesine benzeyen mitolojik azabını çekmeyelim. Hiç değilse gözümüz görmez.
— Aynı fikirdeyim.
Nilgün yine elime, tasımaktan bir türlü vazgeçemediğim incecik nisan halkasına bakıyor: Mini
mini gökyakutları, kendi par-mağmdaki hiç çıkarmadığına dikkat ettiğim kalın platin halkalı yüzüğün iri gökyakutu yanında birer kırıntı bile değil. Sordu:
— Bunu parmağından hiç çıkarmayacaksın, demek?
— Müsaade et Nil, kalsın. Benim namazım, niyazım, ibâdetim, hepsi iki sey: Maddî olan bu halkayı gündüz veya gece öpmek...
— Öteki?
— O, hayalî bir tapınma: Hatırlar mısın, bilmem... Haniya t>L' gece Kandi'de, bungalov'un verandasında ay ısığı vuran çıp'a omuzuna dudaklarımı sürmeme izin vermistin... Omuzunu ğe devam ediyorum.
Ağlamamı mı istiyorsun?
Gülsen de bunun bir ağlama olduğunu artık anladım. Ne bir tereddüt seziyorum. Bir sey söylemek, bir sey ajj jçin karar alamıyor. Nihayet dayanamadı: Evvelâ eldive-' • conra parmağındaki iri halkalı gökyakut yüzüğü çıkardı; ba-na uzattı.
__ Bak! İyi bak ama! İçine, dısına, her tarafına bak! Bakıy°rum: Tasın büyüklüğü, lekesizliği,
yontma sekli, ren-. jn koyuluğu, kuyumculuğu, hepsi büyük bir kıymet ifade edi-". r Acaipliği de
var: Halka düz platin değil; kafes örgü... kafesin '«darında iri tasın azameti altında sezilmeyen bir
sıra mini mini gökyakut ısıldıyor.
— Anladın mı?
._Anlamaz olur muyum Nil! Nilgün'üm! Sultanım! Melikem!
O iri halkanın platin, kafesi benim parmağımda duran alyansın esini örtmektedir. Nisan

yüzüğümüzü Nil de parmağından çıkarmamıs; sadece gizlemis! Halkanın içindeki yazılar da duruyor. İsmimin ilk harfleri: Ö. S. G. ve tarih: 1936...
Ha, galiba size ismimi söylememistim; söylemesem de olur. Xe isinize yarayacak?
Yüzüğü — soförün görmesinden çekinerek — öpmeden, oksamadan alelade bir mücevhere bakmısım, beğenmisim gibi, geri verdim. İkimiz de vakarımızı bozmuyoruz.
Fakat Nil'in ayaklarına kapanarak hıçkıra hıçkıra ağlayama-manın, visaline erememekten daha
azaplı bir sey olduğunu su anda anladım. Heyecanımı, yine soföre belli etmekten ürktüğüm için
Astırıp sesime tabiî tonunu vermeğe çalısarak dedim ki:
Nil! Galiba asıl simdi delilik yapıyoruz. Bizden beklenen lık, kahramanlık ve feragat değildir; her seyi yıkıp çiğne- birbirimizin olmaktır. Hemen, derhal bir dakika geçirmeden Çalım. Hem de
su üstümüzde ne varsa onunla, o halde kaçalım.
Nil
susuyor. Peki, haniya ben öyle seyler yapmazdım? Evli ka-

din iğfal etmez, yuva bozmazdım? Hepsi lâf! Zaten benim evliya, peygamber olsa, bu kadarına
dayanamaz.
Birbirimiz için, birbirimizin olmak için ölüyoruz; senel ölmüsüz. İstiyoruz birbirimizi! Ölesiye istiyoruz. Kim, ne >„ kuvvet veya skandal korkusu buna mâni olabilir? Uç gün, üc üç sene, belki
sürünerek, avuç açarak, fakat seviserek yasa ' Sonra?.. Adam sen de! Beraberce yattığımız bir
otelde, bir j. odasında, Çin'de veya Siyam'da ölülerimizi bulurlar. Olmamıs s mi?
•— Hesap, kitap yok! Sonunu düsünme yok! Kaçacağız! Man Melîkeliği de neymis? Senin asıl istediğin, beklediğin saltanat bu idi... Bütün hırçınlıklarının, çılgınlıklarının, bir neselenip bir hüzne kapılmalarının sebebi yakıcı, yıkıcı bir askla sevilememis oi-mandı. Nil! Beni dinle: Kaçmamızdan baska çare kalmadı. Değü mi?
— Sandernagor yanımızda, kırk dakikalık bir yer... Fransız müstemlekesi. Administratörü Suriye'de ho-komiserlik memurla-rmdandı; ahbabımdır; bizi kayırır. Fransızm en çetin huylusu
olan müstemlekecisi bile askı himaye eder. Hele Bernet, basından bizimkine benziyen bir vak'a
geçmis, bir Dürzi Emîresiyle kaçmıs yaman bir adamdır. Oraya gideriz.
Boyuna konusuyorum; lüzumsuz izahat da veriyorum:
— Sandernagor'da bulundum. Bu isim «Sandal ağacı sehri1 mânasına gelen bir kelimenin frenklestirilmisidir. Küçük bir yer... Nah, suracıkta... Hotel de Paris'e ineriz. Kalküta'da sevisemeyenler bu otele sığınırlar. Sonra büsbütün bulamayacakları bir tarafa hattâ icabederse
Filipin veya Havai adalarına kaçarız.
Nil, oynayacağı bir sıcak iklim senaryosu imisçesine sözleri"1-dikkatle, hayalini isleterek dinliyor. Gözlerinde haz var: Uzun, yar-örtülü kirpikleri bu gözleri bir palmiye altına rastlamıs
OkyaW= plajlarının elâ rengini andıran benekli, hareli kumas gibi gezili ; ısıldak kumsalını gölgeliyor.
«pA

büsbütün benim olacak. O kirpikleriyle, gözleriyle, .ağsüyle, teri ve balı ile!
jile rastladığımız bir içkili yerin önünde arabayı - Nil'den rica , rek, onun emriyle - durdurdum.
Alkol ihtiyacı duyuyorum. __ Simdi...
pedim ve içeri girerek bir bir üzerine iki kadeh sek viski iç- hemen dısarıya fırladım. Zira Nilgün'ü bir dakika bile bırak- kk Ab
m
dum:
g akika bile bırak
n korkuyorum. Arabayı sehre doğru çevrilmis görünce sor-
Kararın?
— Kararın nedir?
__Hele gir, otur, söyleyeceğim. Korkma, öfkelenme... İlk gününden senindim; daima böyle kalacağım.
Binmiyorum; kapıda, ayakta duruyorum. Dedim ki:
— Hülya âleminde mi, yine? İki buçuk senedenberi olduğu gibi mi?
— Gel yanıma! Yoksa giderim. Bir daha telefonda bile sesimi isitemezsin. Yüzüğü bana uğur getirdi diye tasımam ihtimali yok mu? Onu parmağıma taktıktan sonra su zengin ve Sultan unvanlı mükemmel izdivacı temin etmedim mi?
Arabaya girdim; sönmüs haldeyim.
— Sana, dedi, bu gece düsünmeni tavsiye edeceğim. Maamafih istediğin deliliği yapmam mümkün. İki sene içinde o deliliği hayalimden az mı geçirdim?
Durdu, yüzüme baktı, ilâve etti:
— Yarın, eminim baska türlü konusacaksın. Konağın kapısında ona dedim ki:
~~ Ben girmiyeyim. Kocanla karsı karsıya gelmekten sıkılacağı sonra çok düsünceli durmakla
meclisi sıkacağım. Hem senin • belki yalnız kalmağa ihtiyacın olacak.
Kararlarımın en müthisini alırken bile hayatım tabiî gö-
294
rünmesine devanı etti. Sendeki bu hal tereddüt alâmetidir c-den sasaladın. Fakat karısmam. İster,
git, ister gir.
Tereddüt mü? Nil'in ukalâ olduğu zaman vardır. Harisi + düt? Beraberce yürüyoruz; muhtesem
divanhaneyi, koridorları çiyoruz; küçük salondayız. Melik Ahmed bizi karıslıyor; müteh lerdi. Japonya'ya gideceğim.
— Deminki bir buhrandı, diyorum, kiminle, nereye kaCı, rum? Benimle gelecek kim?
Bu sabah onda Mac Clellan'ın numarasına telefon etmistim Yarın aynı saatte beni arıyacaklarını
otelde bulunmamı söyle^j, lerdi. Japonya'ya gideceğim.
Bana — kararını vermislerde görülen — bir talâkat, bir cerbeze gelmisti. Neseden tasıyordum;
mütemadiyen konusuyorum Sözlerimden zekâ, örs üzerinde dövülen kızgın bir demirden çekiç
indikçe yayılan kıvılcımlar gibi etrafa her darbede demet demet, yıldız yıldız fıskırıyor. O halde
ki Melik Ahmed, su kırklık adamit bu kadar vücut ve zekâ dinci olduğuna sasıyor. Gençleri en çok sasırtan olgun yaslı sandığ_____ı ve kendinden düskün farzettiği erkekteki bu, kadını hayran
bırakan dinçliktir. Genç, kendi çağındakiler-den fazla o geçkinleri kıskanır. Hiçe saymağa

çalısarak, muvaffai: olamayarak!
Vücutça, daha dincim. Hissediyorum: Bütün adalelerim çelik. Aynı zamanda esnek! Mükemmel,
yaman bir ask erkeğiyim, fc asağı on bes sene, belki daha fazla, öyle kalacağım! Muhakkak kalacağım! Nilgün için kalmaklığım lâzım!
Elbisesini değistirip gelen Mata Hari'mi Fransızların «verve dedikleri coskun harika gençliğime
ve talâkat feyzime karsı üzüntülü gördüm. Anormal mi buluyor? Bana da bir süphe düstü. Kafamdan ve kafamdan ziyade gönlümden arasıra bir s< geçiyor. Galiba bunları dinlememek,
duymamak için konusuyor111 seslerini boğmak, bastırmak için durmamacasma gevezelik edıJ*
rum. Hattâ hilekârlığa da sapıyorum. Mahsus, Nil'in yanında *«•'

>vı Zet'i vesaireleri komiklestirerek anlatıyorum. Ahmed, ka-. je aramda kıskançlığı tahrik edici
bir münasebet bulunmadığa *ansm dİye!
Kalkıyorum, dolasıyorum; vücudumun dinçliğini, ne kadar reketli, pür sıhhat adam olduğumu
teshir fırsatını da kaçırmıyo-m Hakikaten bir acayipliğim var ama değismek istemekle bera-r normal hale gelemiyorum ki!
Nihayet bir durgunluk çöktü; simdi de ağzımı bıçak açmıyor. fjil böyle bir adamla mı kaçacak,
bir taht ve bir taç bırakarak? Farkına vardırmadığını sanarak bir aralık ona dikkatle baktım: Simdiden feragate baslamısçasma parmağmdaki yüzükten baska üzerinde tek mücevher yok.
Nihayet benimle gitmeğe razı olacağını anlatıyor, sarih bir cevap vermemisti ama büsbütün de
reddetmemisti.
Üç, bes frank btılamadığı müskül günler geçirdiğini kendisi söylememis miydi? Bombay'a servet
ve saman içinde mi çıkmıstı? Ancak iki senedir refah nedir, biliyor. Hem bizim zengin olmayacağımız ne malûm? Olacağım! Durgunluğumu izah için bir bahane buldum:
— Azıcık basım ağrıyor.
Nil bahçeye çıkıp dolasmamı tavsiye etti. Melik Ahmed, bir Kase Faivre» alırsam iyi geleceğini
söyledi; getirtti.
Parktayım. Etrafını ormanlar, nehirler, sazlıklar çevirmis olan muazzam Kalküta'yı süt mavisi bir
aksam sisi kaplıyor. Öyle bir sis ancak bu sehirde görülür. Ölülerin yakıldığı ve mukaddes timsahlı
mukaddes nehire mütemadiyen çiçekler atıldığı sehirde! Ganj ayaklarından akan kızıl renkli sularla sahrem sahrem yarıl-raiS batak körfeze neden «Elmas Körfezi - Diamond Harbour» dealer? Acaba, bazı kere sedef rengi alan bu sisten yahut gü-neSin doğma ve batma saatlerinde
bulanık denizin üstüne bir sır-ça Parlaklığı gelmesinden mi?
Ah, Seylan ah! Senin sisinde yağmur yemis çuval ve ıskarası JaPilan ölü kokusu yoktu; «devayı
misk» kokardın. Yeni İstan-

bul çocuğu o isimdeki helvayı artık bilmiyordur. Daha neleri w miyor?
En mühim karar arifesinde bakınız düsündüklerime!
böyle düsünür. Eminim ki Napoleon, Vtıterloo hezimetinde
du*
kadar Marengo zaferi sırasında da aklından yasadığı ân iie l. münasebeti bulunmayan seyler geçirmistir.
Yarını düsünmek istemiyorum; mükellef binayı seyrediyorUn). Hava kararır gibi olduğundan konak pencere pencere ısıklanıy0 az sonra her taraf ısık kesildi.
Düsünmeyeyim, diyorum ama Nil'imi, kendisine yakısan Ve hasmetini çerçeveleyen bu refah dekorundan çekip almağa hakkım var mı?
Yok!
Nilgün'ü tekrar kaybetmek korkusu ile titredim. Manevî bir titreme değil: Üsüyorum, vücudumun soğuduğunu duyuyorum, dislerim birbirine vuruyor. Basbayağı bir titreme bu... Nasıl
ayrılacağım ondan? Beni o derece sevdiğini bilerek, kendim de askıy-le yanarak, göğsüme basını
koymağa hazırken?
Titreme devam ediyor. İçeriye dönecek halde değilim; sarsılıyorum; zmgır diyor um; sırtımdan
anaforlar akıp geçiyor. Su dakikada her seyden fazla ana bağrına ihtiyacım var... Nil'inki bile yetmez! Hangi yasa gelmissek gelelim, bir dertli zamanımız olur ki ancak anamıza sokulduğumuz zaman rahata kavusacağımızı anlarız. Anamı özledim. İstanbul'un bir kösesinde,
babamdan kalan maasla geçinen yaslı anacığımı...
Beni herkese karsı hâlâ müdafaa eden, gönül kuvvetiyle uzaktan koruyan, ıslah-ı hal etmekliğim
için gece gündüz Allaha yalvaran anacağımı!
Maceracı ruhların itikatlara ne derece bağlı olduklarını söylemistim. Anam bana feragat tavsiye
ediyor; diyor ki: «Bırak zavallı kızı! Delismen, fakat ahlâklı kızı! Zaman ikinize de dertlerinizi unutturur. Bu çocuğu yolundan çevirme.»
O anne iflah olmaz oğluna hiç bir gün nasihat vermemis" gözlerinin bile içinden nasihat veya serzenis geçirdiklerini belli e
ini istemezdi; serseriliklerimi âdeta tasvip eder gibi görünme-caİ!Sirdı. Analar haylaz çocuklarını — ihtiyaçlarını anlamıs gi-"• j- daha çok severler.
Titremeler ürpermeye çevrildi, yavas yavas ısınıyorum ve kodoğru
yürüyorum. Nil'e bu gece gözlerimin kanması lâzım! olmam lâzım! Cemiyet adamı gibi hareket etmem lâzım! Saga
Tabiî
Iona
__Nasıl oldunuz?
Diye ikisi de sordu. Gülümsemenin bu derece azaplı olduğunu çimiyorum. Dudaklarım uçuklamıs da kurumus yaraları tekrar açilrnısçasına acıdı, sanki! Fakat:
— Geçti, dedim, pek iyiyim; bir brandy içince hie bir sey kalmaz.
Sesim boğuk. Yüzüm de sapsarı mı, kâğıt gibi beyaz mı? Bilmiyorum; aynaya bakmaktan çekiniyorum. Fakat perisan halde olmalıyım ki Nil'in gözleri endiseli. Bu gözler simdi ne elâ, ne

gökyakut... Tâ uzağmda bir ısık noktası parlayan uzun tüneller gibi karanlık!
Nil'i üzüyorum.
Canımı disime takarak, son bir gayretle toparlandım; gülümsemelerim tabiîlesiyor.
— Size, dedim, «Firpo's» da yemek yememizi teklif edebilir miyim? Pek neseli bir yerdir. Asağısı lokantadır; yukarıda müzik vardır, kabaredir. Sahibi İngiltere tâbiiyetinde bir İtalyan...
Yakında «sir» unvanını alacağa benziyor, unvan ve nisan. Ne dersiniz?
— Gideriz.
Mapa Kralı Endonezya'nın bütün küçük hükümdarları gibi polo ve tenis meraklısıdır. Bana hep
bu oyunlardan bahsediyor; tabasının polo'ya çok düskün olmasını, sarayındaki bir salonu öl-mü§
atlarının baslarını tahnit ettirerek duvarlara sıraladığını ve unlara adada bir de hususî mezarlık
yaptırdığını anlatıyor. Yarın hayatî bir karar alacağımı düsünmekle beraber güzel dinliyorum; konusuyoruz.

«Firpo's» da da sundan konusmağa devam ettik. Güldük h
Kabare'de dans da ettik, sampanya içtik. Nil benim kadar seli görünemiyor; yarı hüzün içinde!
Açık kül renkli dantel t valetine ve pırlantalarına tezat teskil eden bu mahzunluk onu l% yılından
önceki durgun yüzlü kraliçelere benzetmis. Günün zen danslarından ziyade vals etmesini bekliyoruz.
Bereket simdi beraberce bir tango âhengine uymusuz; belin den hafifçe tutuyorum ve bu âhenkten ziyade daima aradığım v bulamayınca çok defa inlediğim kokusunun musikisine kapılmıs, se ma'eden bir dervis vecdi ile gözlerim kapalı, bir safa âleminde dö. nüyor, döne döne
yükseliyorum.
Masamıza giderken sordum:
— Yine aynı parfüm, kokunu değistirmemissin.
¦— Belli belirsiz değistirdim; «Duo» nun içine simdi on damla «rose purpre» karıstırıyorum; ağır
baslı bir parfüme dönüyor; evli, çocuk sahibi olacak, kadına bu, daha yarasıyor. Sen hâlâ Yardley
tras sabunu mu kullanıyorsun? Bazı İstanbul bahçelerinin lavanta çiçeği çitlerini hatırlatan o shaving stick kokusu pek hosuma giderdi; bungalov'daki odana sabahleyin temizlik, dinçlik kokusu verirdi. Ne kadar aradımdı bunu...
İçimi çektim.
— Affedersin, dedi, hâtıraları tazelemek doğru değil. Fakat ne yapalım, bazan kendiliklerinden
canlanıveriyorlar; hem en kaçındığımız zaman...
Oturunca konusmamız tekrar İngilizceye çevrildi. Nil, danse-den kadınlardan hangisinin hosuna
gittiğini kocasına soruyor. 0. sıkılıyor; fakat modern görünmek için bir tanesini söylüyor.
Bakıyoruz: Nil'i oldukça andıran Nora... Gülümseyisi hemen hemen onunki. Tevekkeli ben de beğenmiyorum!
Mapacahit'in genç hükümdarı, karısına coskunluğu gizlenWS bir askla tapıyor. Nil sevindi...
Bana sordu:
— Bazı hatları benimkine benziyen o kadın acaba kim? Tanıyor musunuz?

— Evet, Nora isminde Müslüman bir İngiliz kızı., bir avanW
MELİKESİ NİLGÜN
* 299
•yer. Kendisini afyon iptilâsma kaptırmıstı; European Hospital'e yatırmıstım; kurtuldu.
jtfil tuhaflastı. Sebebini anlıyorum: Hem kıskanıyor, hem de vendine az çok benzeyen bir kadına
alâka göstermeme memnun juyor- Fakat nerede soğuk Nora, nerede benim ılık kraliçem?
__Biliyor musunuz, dedim, bütün Asya'nın en güzel kadınına
çanghay'da rastladım; Hagenberg Alman canbaz kumpanyasında balerindi. Adı Lisa... Anası Koreli, babası Cermen. Gözleri pek hafif sekilde çekikti, elmacık kemikleri de pek tatlı biçimde
dolgun. Yesil zeytin renginde teni ile, emsalsiz endamıyle, kumral saçları, yesil gözleriyle misli
olmıyan bir güzellik. Almanca, İngilizce, Fransızca, Çince bilir, kültürlü, bilgili, sair bir melez hârikası! Afyon tekkelerine dadandı, en âdi Çin'lilerle düsüp kalktı. Onu kurtaramadık. Kollarını
bıçakla parça parça doğrayarak intihar etti.
— Ne kadar çok tipte insan tanımıssınız! Hayatı sizin derecenizde anlamıs tek kisi görmedim.
Melik Ahmed böyle dedi. Evet! Fakat tanıdığım insanların en güzeli de, en zekisi ve dürüst ahlâklısı da muhakkak ki kendi karısıydı.
Su girift ruhlu Nora ve tabiat mucizesi melez Lisa, masamızda bulunan harikulade kadından her
itibarla yavandılar.
Nil artık kalkmağa hazırlandığımız sırada kocasına dedi ki:
— Yarın siz kauçuk tröstü ile mesgul olacaksınız, bütün gün, değil mi?
— Evet
— Ben Sandernagor'a gitmek istiyorum.. Bu Fransız sehrini görmeliyim. Öğle yemeğini orada
yiyeceğim.
— Dayınızla birlikte, tabiî...
— Evet, Zaten kendisi aksama Bombay'a hareket ediyor; biz de yarın Kalküta'yı bırakıyoruz; yesil adalarımıza kavusacağız.
Melik Ahmed'e telkin edebildiği itimada hayretteyim. Ordu 'Çöisine bırakacak derecede karısına
güveniyor. Nil bana döndü, sordu:
300
— Sizi otelinizden saat kaçta alayım?
Bu projelerden habersizdim; fakat saskınlığımı gizliyebii^j
— On birde, dedim, daha önce bir randevum var. Simdi Hazretleriyle vedâlasacağım; tesyilerinde bulunamıyacağırna teesifim.
Nil bir seyler kararlastırmıs. Soramıyorum ki!
Yarın
Yarın hayatımın kıyamet günü, galiba!
— Soför ehliyetin var mı?
Fransız markalı bir torpedo ile beni almağa gelen Nil'in bu sualine:
— Evet, diye cevap verdim, dünyanın her yerinde geçen bir ehliyetnamem var.
— Öyleyse soföre lüzum yok. O dönsün. Arabayı sen kullanırsın: Bazan da ben... Kont Salvatore
ile gezdiğimiz sıralarda öğrenmistim.
Direksiyona geçtim; y any anayız. Basbasa... Sandernagor yolunu tuttuk. «Jut» fabrikaları

önünden nehir boyu, ağaçlıklar aras: gidiyoruz.
— Haniya, dedim, Salvatore bir fotoğrafçı yamağıydı?
— Deli misin sen! Kendimi öyle adamlara öptürür müyüm? Hâlis Konttu, hem de İtalya'nın en
asîl hanedanından. Kont Ciano gibi uydurması değil!
— Peki ama ben de Kont mu idim?
— Sen Prenstin; benim geçkince bir «prens charman» im! Ey, anlat bakalım, kaçıyor muyuz bu
aksam? Arabanın arkasında küçük bir valiz duruyor. İçinde bir tek pijama ve tuvalet esyası... 0
kadar!
Ciddî mi söylüyor? Yüzüne baktım, anladım: Sakası yok. Nil bu müthis kararı almıs!
Sersemledim; sevinemiyorum. Sevinme^ nerede itiraf edeyim, ürkmüs haldeyim. Susma sırası
bende.
__ Cevap versene kaçıyor muyuz? Ahmed'e mektup yazdım bi-el çantamda. Saat beste eline geçmesi için emin bir vasıta bulurfun
tabiîÇantayı
açtı; zarfı gösterdi. Susuyorum.
__Fazla sür'atle gidiyoruz; azıcık yavaslat. Henüz ölmek is-
.erniyorum. Onu, daha sonra, dün söylediğin gibi, yasama imkânları kalmayınca bir han odasında yanyana uzanıp yapacağız. Canbaz kızı Lisa gibi— Uzun ve tedavisiz bir afyonkeslik neticesi! Niçin cusuyorsun?
Omuzlarını silkti; bir müddet konusmadı. Konustuğunu istemiyorum.
— Cesaretin kırıldı mı? Benimki yerinde. Neye karar verirsen uyacağım; kayıtsız, sartsız, hiç itiraz etmeden...
Sehirden çıktığımız için frene bastım; araba durdu. Onu dikkatle, ilk defa görmüsçesine, bir yabancı kadına bakar gibi seyrediyordum. Azim içinde kayıtsız... Seyredilmesine aldırmıyor; eldivenleriyle
oynuyor.
Nihayet sordu :
— Bitti mi? Kaçırılmağa lâyık mıyım? Paha biçtin mi?
— Nil, sen beni sevmiyorsun; hiç bir zaman sevmedin. Kimseyi sevemezsin. Ne yapıyorsan oyun! Kendini eğlendiriyorsun. Hayatı bir an bile ciddîye almadın! Alamazsın da... Yaradılısın müsait değil, Ayrıca hastasın! Hastalığın devam ediyor.
— Hastalığını isittiğin hakikî Nilgün olsaydım doğru söylüyorsun derdim. Ben onun teyze kızıyım. Tac Mahal'de ilk günü anlatmıstım ya... Osmanlı Hanedanından değilim; sadece sarayda,
'"Igün ile büyümüs, ayni yasta, kendisine epeyce benzeyen bir Kafkas güzeliyim! O ne benim
kadar zarifti, ne de zeki... Zaten Ahmed hepsini biliyor. Senin gibi rüyalarda yüzen bir adam olmadığı için de sözlerime inandı.
— Dönelim, artık...

— Dönelim istiyorsan! Fakat neden benimle bir kaç saat raber bulunmaktan, bir otelde basbasa
yemek yemekten, sonra ı nacağım sezlongta uyukladığımı seyretmekten kendini edeceksin?
Seviyorum, sevmiyorum, sevemiyorum... Bunlar mesele. Mademki beğeniyorsun, fikrimce bu
fırsatı kaçırmamalı sın. Ben olsam kaçırmam.

Gaza bastım,- otomobil Sandernagor'a doğru yolu tuttu. fto_ murdanmıyorum ama yüzüm muhakkak homurdanan bir adamın. kine benziyor. Bes kilometrelik mesafede yine konusmadık.
Nil belli ki Seylan'da sahidi olduğum hâd buhranlarından birini geçj_ riyor. Zaten gözleri sert;
bildiğim yılanımsı elâ!
Sehre yaklasıyoruz.
— Otelde yemekten sonra dinlenebileceğim bir oda bulabilir misin? Gece pek iyi uyuyamadım.
— Bulurum. Demistim ya, sahibi nekes İskoçyalı ahbabım-dır. Zaten otel kötü yemeklerinden,
içkilerinden dolayı değil, bu odalarından dolayı aranır. Demindenberi yolda kaç çift, otomobillerinde birbirlerine sokulmus, oraya eğlenmeğe gidiyordu; görmedin mi?
— İyi ya, biz de öyle gidiyoruz.
— Hayır, Biz hasretimizi bastıracağımıza arttırıp azıtmağa, azab çekmeğe, ayrılmağa, son saatlerimizi geçirmeğe gidiyoruz.
— Demek beraber kaçmıyacağız?
— Nil! Bana senden ayrı kaldığım günleri aratıyorsun.
— Arayasm diye böyle yapıyorum, sevgilim!
Bu sözleri sanki baska bir Nil, hani sefkatli ve içli bir Nil vardı, o söylüyordu. Değismis, derinlesmis, her hecesinde bir gözyası titrediği sanılan hüzünlü sesiyle...
Arabayı yine durdurdum. Birbirimize bakıyoruz. İyi zamanının mavisi çoğalan, tamamiyle taslasmıs gözleriyle beni seyrediyor. Basını göğsüme çektim Tabiî Kandi yolunda olduğu gibi saçlarının kokusunda yasıyorum. Duruyor; saatlerce o vaziyette duracak. Kalbimin üstünde nefesini duymaktayım; hattâ o kadar

• duyuy°rum ki iste, ağzmınkiler ılık, burun deliklerininki serir> kumda bulunmaktan da kendisi
memnun.
Fakat yol kalabalık. Basını göğsümden ellerimle ayırdım.
Sehre girdik.
Hotel de Paris'in terasında, yemek masasındayız.
Bodur sandal ağaçları, bana gençliğimde Beyoğlu yadigârı has-tajıktan sonra yuttuğum yuvarlak,
seffaf «essence du bois de san-tal» kapsüllerinin, jelatin kılıflarına ve sisede bulunmalarına rağfflen
kutularına sinmis hem yağlı, hem uçucu kokusunu hatırlatıyor. Öyle olmakla beraber yahut öyle olduğu için tahrik edici bir hava içindeyiz.
Sehvete düskün Çin, bu ağacın kuru dallarını öd ağacı gibi yakmaktan zevk alır. Yine bu ağaçtan
yapılmıs gayet hünerli çekmeceler ise bütün Asya'da pek rağbettedir. Çöplere tutturulmus Hint
buhurlarında da onun kokusu hâkimdir. Doğu ve Uzak Doğu fuhsu santal kokar. Avrupa'nın sokak kadını da yine santal esansı karısmıs lavantalar, pudralar ve sabunlarla bozuk bir santal
kokusu nesretmez mi?
Sandernagor, bu öğle sıcağında çocukluktan gençliğe bastığım devrin pudrası olan Pompeia ve
lavantası Vivitz kokuyor; Nil'i ve Nil'in kendi kokusunu onların pespaye tahrik havasından korumak istiyorum.

— Ne yapacağız? Yine çıkmaza girdik.
Dedi; çatalını tabağına bıraktı; basını ellerine dayayıp yüzüme baktı.
¦— Ben fena bir adamım, dedim, bir bakıma çok fena! Fakat seni harcayacak kadar fena, zalim,
bayağı değilim. Hayatımın ilk büyük feragatini, irade ve ahlâk kuvvetimi göstererek kendimi feda
edeceğim. Sana beni unutmak vazifesi düsüyor. Yirmi dört yas 'Cinde unutmak kolaydır; yaslılar
da çabuk unuturlar. Asıl unu-amayacak çağda bulunan bana acımalıdır. Baska ne diyeyim? Sen e
söyleme. Kalan vakti, birkaç saat sonra ayrılacak gibi değil, ebediyen
birlesmislerin sükûnu içinde geçirelim. Gülümse Nil! ft gözlerinin gökyâkutuna sararak
gülümsemeğe çalıs! Tekrar soruyor:
— Ne yapacağız? Ne yapacağız?
— Yemeğimizi yiyeceğiz; bir az dinleneceksin; dörtte yola kaçağız; bese doğru seni evine kadar
götüreceğim; veda edeceğj Sonra otelime döneceğim, bavullarımı alacağım. Henüz söyles dim:
Japonya'ya gidiyorum. Biletlerim hazır... Seyahatim sabahle yin kararlastı.
Gülümsüyorum, ilâve ediyorum:
— Vapurda her halde yeni bir Nora, bir Zülma vardır, üzül. me bu serseri için... Değmez,
Demistim ya! «Kimbilir, belki, bir gün...» bir gün tesadüfler yine bizi karsılastırır; yatısmıs da
olabiliriz; korkusuzca arkadaslık ederiz. Yazık ki daha o devreye gel. memisiz.
Sordu :
— Hangi vapurla, saat kaçta gidiyorsun?
— City of Haddington isminde bir İngiliz vapuruyla. Yolcular gece yarısına kadar vapura binmis
bulunacaklar. Yarın sabah safakla beraber Kalküta'dan ayrılacak.
— Nerelere uğrar bu vapur?
— Evvelâ Rangoon'a, sonra Singapur'a; ötesi artık tam Uzakdoğu! Hong-Kong, Sanghay,
nihayet Yokohama ve Tokyo... Sizin vapur?
— Adını bile sormadım; saatini de bilmiyorum. Bu islerle artık ben mesgul olmuyorum.
Kâhyalarımız, kâtiplerimiz, bir sürü adamımız var. Her halde hususî kamaraları bulunan bir vapurdur
— Benim bineceğim vapur 18 bin tonluktur ama lükstür. Daha büyük olsa Kalküta doklarına
yanasamaz; çok uzakta, açıkta demirler.
— Singapur'a uğrayacağı muhakkak mı?
— Malaka Boğazını mademki geçmeğe mecburdur, bir İngü12 vapuru «Doğunun kilidi»
dedikleri, zaptolunmaz bir üs saydık'a' o sehre uğramadan yapamaz.

__Allah selâmet versin.
_— Tesekkür ederim, Sultan Hazretleri!
jjil yemeğini tekrar yemeğe basladı; konusmuyor ama dudaklında manalı tebessümü ile bir sey
düsünüyor. Öğrendim, artık... Bektfy°rum' Teras Çifterle dolu; neseli olanlar da var, kederlileri ,
gantal ağaçları, o dumansız buhurdanlar etrafa buram buram Vivitz kokusu yayıyorlar ve kutu

kutu, görünmez Pompeia pudra-ı serpiy°rlar- Asya ihtirası havamızı kaplamıs. Nü birdenbire dedi
ki:
— Ayrılmadan evvel için kendimi senden esirgediğime kızıyorum. Hattâ istemesen de bunu yapacağım. Zaten Sanderganor'a niçin geldim? Kararımı dün gece vermistim. Merak etme: Sandığm
gibi değilim. Baskalarına çok müsamahalı davrandım; Avrupa seyahatinde epeyce kaçamaklar yaptım. Salvotere ile, Sadi ile, hatâ inanamıyacaksın: Conte Verdi'nin ikinci süvarisi
Antonio ile, baskalarıyle! Londra'da bir otelde kaldığımız senin Hintli Nevab ile de!
Sakin tavırla cevap verdim:
— Yalan... Hepsi yalan! .
— Değil! Değil diyorum sana!
— Hepsi uydurma!
— Sen bir budalasın! Budala! Budala!
Sükûnetle dinlediğim ve kafiyen inanamadığım son saat yalanı! Nil beni bir ruh hastasının tıp edebiyatında yer alacak acaip as-kıyle seviyor. Kendini teslim etmiyeceğini biliyorum. Fizyolojik
a?ka ayak direyen, hattâ bundan tiksinen bir kadın. Zahirine bakınca sanırsınız ki ihtiras içinde
kıvranıyor. Hayır. Öyle görünen, fakat bundan bucak bucak kaçan, daima bakir kalacak nefis bir
ruh mucizesi. Ruh hastası değil!
Ağlıyor. Bir müddet sessizce ağladı. Sonra çantasını açtı, masajını düzeltti. Demin arabada ucunu gösterdiği zarfı usulca çek-itn- Kocasına yazdığını söylediği mektup, bos bir kâğıttan ibaret. '• bir sey demeden hareketimi gözleriyle takip ediyor. Gülüm-

sedim. Nil, her zaman bu sahnelerde yaptığı gibi omuzlarını sy, yeni kızıllastırdığı dudaklarını o
hos edâsiyle büktü; biraz y^ sesiyle tekrar etti: "
— Budala...
Simdi Nil ağlamaktan, içkiden, Hindistan'ın baharat ve
l k' çekiklesmis gö
h
Simdi Nil ağlamaktan, içkiden,
kokulu öğle zamanından mahmurlasıp azıcık' çekiklesmis le, açık yakalı ve kübik desenli emprimesiyle, hele uçları d bükülmüs incecik kaslarının sevimli mânasıyle ne kadar g(j2eı di! Mükellef tuvaleti içinde, mücevherleri sıkır sıkır, o sahane u linden çok daha güzel! Yarabbi! Nil'e yakısmayan kıyafet yOjç Daima fevkalâde. Vapurun alt kamarasında, esarbını yelpaze ys
rine kullandığı zaman da fevkalâdeydi; üst salona beyaz dantel tu-valetiyle girdiği sırada da...
Yasmak ve ferace ile de öyle idi; ya. rın Hint «sari»si yahut Cava «sarong» u da giyse aynı fevkalâdelik1 Allah esirgesin, sayet Sanghay sokaklarına düsse, gece yana köse basında parçalanmıs bir bluz ve yan dikisleri sökülmüs bit etekle de rastlasaydım fevkalâde bulacaktım.
Hele iki türlü hizmetçi kız elbisesiyle: Biri basında beyaz kumas parçası, önünde prostelâ, kibar
ev subreti... Öteki bacakları çıplak, basma entarili

besleme.
— Demek beni istemiyorsun? Anlasılan azizler, evliyalar mertebesine yükselen büyük günahkârlardan biri de sen olacaksın! Halbuki nelere hazırlanmıstım!
Fransız ruhu inmis su Hint kasabasının yağlı çıra, bahar, salep kokan oteline Mata - Hari askından bir sey esirgememek kararıyle
gelmisti.
— Hayır. Son yalanlarını söylemek ve oyunlarını yapmak ı geldin. Artık anladım, yavrum: Sen
çesit çesit yalanlarınla, kaç»" maklı hareketlerinle beni üzmekten anlasılmaz bir sehvet duyt yorsun. Onun ihtirasiyle yerinde duramıyor, oyunlarını bitin1115 de âsığının garsoniyerinden çıkan kadın gibi yorgun bir yatısir' içinde evine, kendine dönüyorsun. Ask sende bu sekilde tec^
etmis. Hiç bir vakit benim olmağa karar vermedin.
Nil hâlâ dudağını büküyor. Az sonra dedi ki:
JSIIL.CİUN
307
_Uyku bastırmadı mı seni? Gözlerim kapanıyor.
^_ Girerken otele tenbih etmistim; odan hazır... 24 numara, burada, hasır sezlonga uzanıp beklerim. Dörtte yola çıkmalı-{jyuyup kalırsan haber yollarım. Zaten yukarıya seninle be-uer çıkmam doğru olmaz. __ A lâ keyfek!
İlk defa arapçasını isitiyorum. Hattâ «Keyfine göre» mânası-a gelen bu sözlerin nakaratiyle dolu
bir türküyü de Lübnan dağ çocukları ağzıyle hafifçe mırıldandı:
A lâ a lâ keyfek,
Keyfek! Keyfek!! Keyfek!!!
Hep o Nil... Neydi deminki ağır baslılığı? Nedir simdiki havailiği? Masadan esneyerek kalktı; tavırları tamamen • mahalle kı-Zı... Hafifçe gerindi bile! «A lâ keyfek» nakaratını yüksek sesle
çağırarak yürüyüp gitmesinden ürküyorum. Böyle mi sever, kadın? Böyle mi ayrılır, âsıklar? Muhakkak deli!
— Kapımı kilitlemiyeceğim, dedi, sezlongun sert çöpleri ötene, berine batar, rahatsız olursan gelebilirsin. Bir odada yatmamıs insanlar değiliz ki! Her halde iki karyolalıdır.
•— Gelmeyeceğim.
— Geleceksin... Görürüz!
Bu mu Mapa Kraliçesi? Melike Nilgün?
Vücuduna bir sallantı vererek — baska tesbih yapmaktan utanıyorum — dost arayan bir dikisçi
kız yürüyüsüyle gidiyor. Bugün büsbütün çıldırmıs! İki buçuk senedir ismini inliye inliye andığım, hasretiyle dövündüğüm Nil iste o!
Fakat hem böyle düsünüyorum, hem de hayranım, meftunum. Anlıyorum ki bütün bu haller beni
kendisinden soğutmak söyle dursun, tekrar ayrılınca askımı alevlendiren tablolar seklinde ha-
Jalimde belirecek; kafamı parçalamak istiyeceğim.
Gazete okuyorum, güya...
Aklım hep Nil'de, Robunu çıkarmıstır; lavaboda sabunu kö-purte köpürte yüzünü, kollarını, ensesini yıkıyordur; az sonra kom-
308
binezonu ile yataktadır; storları inmis oda, gölge içindedir; a ca buraya açık pencerelerden sandal

ağaçları Asya asklarının rarlı, fazla muğlâk, korkunçcasına hünerli havasını müternadiv yayıp tazeleyecek.
Terasta çiftler kalmamıs; ancak gruplar var... Bir de tek b sııa oturan ben! Budala ben!
— Budala!
Diye kendime hitap ediyorum. Kapının çevrilmemis ana,
tarım görüyorum, sanki!
O ağaçlardan ve karanfil tarhlarından ziyade Nil'in çantasın koyduğu, açıp yine bıraktığı, ellerini
dayadığı masa örtüsünün kokusunu duyuyorum: Duo ve on damla «rose pourpre»... Acaba keramet o esanslarda mı, yoksa kendi teninde, terinde, vücudunun üc siyah krizantemi ile gül
pembesi iki turuncunda, bu çiçeklerde ve bu meyvalarda mı?
Gazeteyi elimde sallayarak ve güya muayyen bir isim yokmus ta dolasıyormusum taklidi yaparak terastan çıktım; merdivendeyim; üst katı buldum. 24 numaralı odanın önüne geldim.
Elim tokmağa dokundu ama basmağa cesaret edemiyorum. İnanamazsınız: «Keski girmesem»
diyorum. Lâkin çaresiz... Hem de
hakkım! Gireceğim.
Hafifçe çeviriyorum; çevirdim; tokmak son kertesine dayandı. Kapıyı yine hafifçe ittim; abandım; zorladım, açılmıyor.
İçerden kilitli!
Eğer bu macera hakikaten uydurma bir hikâye olsaydı ne güzel bitirirdim. Ya beraber kaçardık;
Nil tahtını ve tacını feda etmis «büyük sevda» kahramanları arasına girerdi, yahut San-dernagor
otelinin sandal ağacı kokulu los odasında son ve sartsız kayıtsız bir veda sevismesi tasvir ederdim; Nil ask ilahesi olara» hâtıranızda yasardı. Yahut ta o, yatağında dönüsümü sabırsız^"8
beklerken bir kâğıt bırakır, basımı alır gider, bu takdirde be"1 dünyaya feragat ve fazilet dersi
vermis bir evliyaya dönerdim-

jyfe yapalım? Olanı, olduğu gibi söylüyorum. Olanlar yukarda ajadıklarıma benzemedi.
Asağıya indim; Nil'in uyanmasını gözledim. Saat tam dörtte, .ü-tâze, rahat bir gülümseyisle ve
tekrar vekarını bulmus halde göründü:
__Gelmedin sevgilim, dedi, belki de böyle daha iyi oldu!
gn sonuncu yalan... Göz göre göre yalan!
Dönüs ne hazin, ne de vak'alı geçti. Nilgün kısa bir müddet nra Mapa'da beni bulacağından emin.
Otomobilde izah ediyor:
__Geleceksin... Gelmem dediğin halde demin odama geldiğin
gibi oraya da geleceksin. Kapıyı kilitledim; zira sana bir saatte do-vamazdım; ne de bir ayda, bir
senede! Ayrılmamak sartiyle birbirimizin olacağımız güne kadar odamı daima sürmelenmis bulacaksın.
— Peki, niçin ümit veriyorsun?
— O anda ben de yapacağıma inanıyorum da ondan!

— Mapa'da aynı seyler olmayacak mı?
— «Forse che si, forse che no!» Belki evet, belki hayır! Beni bambu direkli, palmiye damlı, antresi boncuk ve kırmızı çubuk parçalarından örülmüs sinekliklerle yarı örtülü köskünde bekleyeceksin. Bir ikindi üstü mü olur, bir gece yarısı, mehtapta veya kasırgalı havada mı, her
halde odana uğrayacağım. Hep böyle hasret çekecek değiliz, elbette! Kasırga koptuğu zaman...
Onu tercih ederim; kasırgaya karısırız yahut uyarız!
Karısacağımız kasırganın dehsetini su anda nereden bilsin?
Nil kendisini hayalinin essiz verimine kaptırmıs, neler düsünüyor, ne tablolar çiziyor, ne oyunlar
ve ne yalanlar hazırlıyor! "unlarla avunuyor; teskin oluyor. Süphe yok ki demin beni sok-madığı
otel odasında yine bu hayallerle oyalandı; hayalinde be-"'role beraber kavusmanın en coskununu,
temizini, hayal sukû-'una yer bırakmayanını tattı.
Hülyalarına devam ediyor. Dediği gibi, bilinmez; belki, bir
Jn> ne olsa benim olmağı kuruyor; geç kalmasını aklına getirmi¦
O kadar genç, o derece hayatiyetti ki, gelecek yıllar kendisi-

ne benimkiler gibi tükeniverir, uzun, tehlikeli görünmemekten Ayrılısların korkunçluğundan ürkmüyor.
— Hani, neresiydi, o, gidiste basımı göğsüne çektiğin yer?
— Yaklasıyoruz.
— Oracıkta arabayı yine durduruver... Yine beni kalbin-üzerinde tut. Dikkat etmistim, bir dönemeçti, üç gövdesi birbir-ne dolanmıs acaip bir ağacm altı!
Az sonra durduk. Fakat asfalt yoldan geçen otomobiller^ manda ve öküz kosulmus yük arabalarının seyreklesmesini bekle mek lâzımdı. Nihayet bizden baskası kalmayınca bu sefer kendisi kendiliğinden basını göğsüme koydu; kollarıyle vücuduma sm^. ki sarıldı. Sadece ılık ve
serin nefesini değil, kalp hizasında ctis yerlerinin acısını da duydum.
Ve böyle veda ettik. Nil'in askı budur, iste! Tek hâli kimse-ninkine benzemiyen Nil böyle sever,
böyle ayrılır; mukadderse yi-ne akla gelmeyen tarzda bir baska biçim kavusur.
O ne Zülma, ne Zet, ne Nora, ne de her hangi bilinen kadındır. Gerçekte artık benim için tam bir
meshul değilse de hakkm-da henüz sekilleri iyice çizilmis, belirli bir fikir sahibi de olamadım. Açık surette hiç bir sey bilmiyorum. Ne asıl hüviyetini, ne Sadi, Salvatore veya baskalarıyle iliskilerinin derecesini, ne de kocasına karsı hislerini!
Ayrılırken son sözü su oldu:
— Kim bilir, belki, bir gün... Ne olsa seninim; senin olacağım sevgilim! Senin olmadan ölmek istemem, hastalanmak da istemiyorum, güzelliğimi kaybetmek de! Zavallı Nil!
Kalküta doklarına nihayet 18 bin tonluk vapurlar girebiliri Daha büyüklerine ufak deniz vasıtalarıyle epeyce mesafe asar»5 açıkta binersiniz. Bereket B.I.S.N. İngiliz kumpanyasının JapoWa ya gidecek olan City of Haddington vapuru Alipoor rıhtımına yan sacak hacimde...

Bilmem söylemis miydim? Nilgün, kocası Sultan Ahmed'e be-Bombay'ya hareket edeceğimi haber vermis, Japonya yolunu agnnı nedense ondan gizlemisti. Neyi düsünerek böyle yap-stı?
İsin sırrını sonradan öğrendim.

Yolcuların nihayet gece yarısına kadar vapura girmeleri lâ-. (janj deltası ile «Elmas Körfezi» ni
gündüz geçmek için seher vakti demir alacağız.
Nil'le beraber bulunamayacak olduktan sonra sehirde isim ne? Klüpte yemeği yedim, otelden bavullarımı alarak doğruca vapura «eldim; kamarama girdim; bir sise viski getirttim. İçecek, içecek sızacaktım. Sızmanın bazan ne derece lüzumlu olduğunu bilmeyenlerin her gece sızmak
suretiyle o ihtiyacı hiçine harcamalarına ötedenberi kızarını.
Benim için sızılacak gece, iste bu ayrılık gecesiydi.
Smokinimin ceketini çıkardım; çözmek üzere elimi kravatıma götürmüstüm; kapı vuruldu. İçeri
giren stevard bir zarf uzattı; dedi ki:
— Eğer cevabı varsa mektubu getiren Hintli asağıdadır, efendim.
İsmimi tasıyan zarfı açtım. İçi de dısı gibi yazı makinesiyle yazılmıstı, İngilizceydi; imzasızdı. Üç cümle:
«Bir daha ayrılmamak sartiyle sevgilin vapura gelsin mi? Bugün kapısını kilitlemis olmanın azabı içinde isaretini bekliyor; bir daha bu-lusamamaktan korkuyor.»
İnanması güç bir is yaptım; derhal, hiç düsünmeden, tereddüde düsmeden dedim ki:
— Cevabı yok.
Ve kamarama döndüm, içeriye zorla girecek biri varmıs gibi
arkasından sürmeledim; sandalyeye çöktüm. Nil'in, en son dakikada yine bir oyununa gelmekten
kendimi ırgemistim; esirgediğime memnun değildim; lâkin artık taham-

mül kudretim tükenmisti; muvafakat cevabı verseydim ki beyhude beklemis, iki saat azap içinde
kıvranmıs olacaktım yet sözünü tutup da gelseydi iki buçuk sene süren hemen platonik bir sevgiden sonra süphesiz visaline erecektim. Fakat numuz ne olacaktı?
— İstemiyorum seni! İstemiyorum, Nil!
Diye haykırdım. Haykırırken öyle istiyordum ki! İBtedimm için böyle haykırmıstım; mütemadiyen haykırmak ihtiyacın^ idim. Haykırmayım diye mendilimle ağzımı tıkıyordum. Korkuyordum: Cevap vermediğime aldırmayarak ya geliverir-se? Lâkin bu, aynı zamanda sevinç
dolu bir korku idi; korkarak sevinerek kulağım kapıda, beklediğimi biliyordum.
«Vücut gibi fikir de değisicidir ve düsünceler daimi bir kararsızlık içindedir. O derecede ki, insan iki saniye bile bir saniye evvelki kendisine benzemez...»
Buda böyle demis. Nil ile ben, her saniye değisen, bir fikirden öbürüne geçen insanların en tipik
numuneleriyiz. Hele o! Karakteri ve ruhu ile lâhzada değiserek bir baska kadın olan, olduğu için
de sahsında bütün kadınlığı toplayan, simdi âsık, az sonra yalancı, bir müddet düzenbaz, arada
alaycı ve insafsız, lâkin daima kadın kalan Nilgün! Kendisi de sevdiği halde âsıkma bir türlü teslim olmayan namuslu asifte!
Peki ama red cevabı vermekle azaptan kurtulmus oluyor muyum? Yarın sabah, vapur kalkıncaya
kadar, her an çıka gelmesi mümkün. Belki de bu defa eskidenberi kurduğu, avunduğu, güzel bulduğu hülyasını hakikate çevirecek. Tahtını, tacını ve değme kadına nasip olmaz talihini

teperek ihanetine uğradığı sevgili serserisine dönecek...
Bu hareketi akla, mantığa uymazmıs; uymadığı için yapacak zaten!
Saat on bir... Vapurda bir demiryolu garı kalabalığının gürültüsü ve hareketi çalkalanıyor. Lokomotifin, düdük sesleri ve soluma' lan eksik... Ben kamaramda kapalıyım. Koridorda ayak
patırdılar
ma yaklastı mı kapıma vurulmasından korkuyorum, vurulmaca da, kedere düsüyorum. J püsünüyorum da:
__Acaba, diyorum, Nil su son bulusmamızdan beri bir ümit,
.. ^mitsizlik vererek; kaçma tekliflerime bir uyup, bir uymaya-k- bas basa gezintiler hazırlayıp
tahrik edici sahneler tertip ede-, k benden iki buçuk sene evvelki dönekliğimin intikamını mı alı-
,or? Su gönderdiği mektup son bıçak darbesi mi?
pek mümkün... pek te haklı!
ftlaamaiih yine de soyunmadan smokin sırtımda bekliyorum. Olur a, simdi kapı vurulur, açarım;
Nil kocasını uyuttuktan sonra vahut o baska bir yerde iken usulcacık konaktan çıkmıstır; mantosuna bürünmüs, basında yüzünü gizliyen bir sal, taksilerden birine atlamıstır; rıhtıma gelmistir. Merdivenleri çıkıyor, ismimi veri-vor, kamarama doğru yürüyor. Bastan basa irade,
heyecan, ihtiras ve korku! Evlendikten sonra büsbütün sultanlastığmı anlattığım olgun güzelliğiyle onu kollarımın arasında buluyorum; hayallerimdeki gibi buğudan ibaret, yakalanmaz
hatlarıyle değil... Cismanî var-lığıyle, parmaklarımın ve dudaklarımın sürüldüğü yerde aradığımı
bularak, arandığına memnun, kendisi de aramağa can attığı halde!
Mendilimi tekrar ağzıma kapatıyorum; bağırdığım duyulmasın diye...
Dısarıda gidip gelmeler, kosusmalar, konusmalar, kadın ve erkek sesleri, arada gülüsmeler, yan
kamarada bir çiftin mırıltıları, vinç gürültüsü... vapur olanca hayatıyetiyle en hareketli saatini
yasıyor. Kapıma vuran yok.
Nil, yarın sabah yola çıkacağı için su dakikada yatağmdadır; oyununa gelmediğim için azıcık öfkelidir, lâkin yine de gülümsü-yordur; diyordur ki:
«— Bekliyor, beni... Muhakkak bekliyor. Kamarasında bekli-¦¦°ı\ yahut los bir taraftan küpesteye
dayanmıs gelisimi gözetliyor. 'e yürek çarpıntıları geçiriyor, ne ümitlere kapılıyordur.»
Belki de mahzundur... Hakikaten keder içinde olmadığını, be-¦' severek, arayarak, yaptıklarına
nedamet ederek özlemle düsün-

mediğini de bilmem ki... Bilmediğim bir sey daha var: Eğer ist seydim kosarak gelip gelmeyeceği!
Siseyi yarılamısım.
Seylan Adasında yaptığım gibi ya birdenbire kararımı değisi rerek karaya dönüverirsem? Bu endise ile soyunmağa basladlft Yarıda vazgeçtim; tekrar giyindim. İyisi dısarıya fırlamak, yoıCu
larm hayatına, muhitine karısmak...

Yine Buda der ki: «Bir tek ruh vardır, kâinata hâkim olan ruj, Bu ruh Rab'bm ruhudur; dünya
Ask'dır. Feza, hava, okyanus, dünya, hayvanlar, nebatlar, yıldızlar, kokular, hepsi de o sekilleri
alan Ask'dan baska nedir ki?»
Buda'nın dediği gibi etrafıma baktıkça kâinatıma Nilgün'ün askı hâkim olduğuna inanıyorum. Gördüklerimde hep o var, ondan bir sey mevcut. Benim askım, büyük hakimin anladığı mânadaki
bir ask değildir, belki... Fakat iki buçuk senedir, kâh eza, kâh safa içinde acı ve tatlı hazlerle cismimi de, ruhumu da öldürüp dirilten bu kudret, ne olursa olsun bir asktır. Rab'bin Nilgün seklini almıs nurunu tasıyorum. Her tarafta onu görüyorum. Nil'in sonu gelmeyen oyunbazlıklarında, yalanlarında, kaprislerinde, seytanlıklarında bile!
Kâinatın asktan ibaret olduğuna o kâinatta bir tek sevgilinin yüz güzelliğini gördüğümüzden dolayı ve ancak görebildiğimiz zaman inanırız. Simdi bastan ayağa kadar som ask kesilmis haldeyim, üç cümlesiyle beni tekrar çıldırttı.
Su var ki mektubunu yazı makinesinde yazarak ihtiyatlı ve tedbirli hareket etmeği unutmamıs.
Bir kraliçelik teperek âsığına kaçacak kadar kendinden geçmis bir kadın böyle bir saatte öyle seyleri aklına getirir mi? Belli ki düpedüz eziyet çektirmek iç» soğukkanlılıkla son oyununu oynamıs.
Gelmez! Gelmeyecek! Gelmemeli de!
Kalmak için olmasa da bir ayrılık sahnesi yasamak için ge'' se, basını bir daha göğsümün üstünde
bulsam ne kadar sevineceğim. Lâkin bunun zevki, göze alacağı tehlikeye değer mi? 0tu!

sil
ve hizmetçi çalısan bir konaktan, kocasına duyurmaksızın nanasıl
vapura girer, nasıl döner? İmkânsız. Saat on bir buçuk... Hâlâ gelmesi ümidini kaybetmediğimden beni kolayca bulabil-eSi için kamaramda bekliyorum; hem de giyimli olarak... Ona saç has dağılmıs, itinasız görünmek istemiyorum. Karsısında zarif, onden, klöbmen
bir erkek bulmalıdır. Hattâ aynaya bakmca çok , jçjmli bağlanmıs olduğuna dikkat ettiğim siyah
papiyon kravatlın azıcık çarpıtıyor, gevsetiyor, yeni zengin ve yeni salon adamı, gibi beni mankenlesmis bir kıyafette bulmasından çekiniyorum.
Arasıra kapıyı aralayarak koridoru gözden geçirdiğimi de saklamayacağım.
Uğurlamaya gelenler dönüyor. İhtimal azaldı; kalmadı diyebilirim.
— Nil! Seni bir daha ne zaman göreceğim? Acaba görecek miyim? Ayrılığına bu sefer iki yıl tahammül edemem. Birbirimizi unutmalıyız.
İki seneden de fazla dayanacağımı ve ömrüm oldukça unutamayacağımı gayet iyi bildiğim halde
böyle söyleniyorum, parma-ğımdaki halkayı öpüyorum; küçücük gül yakutlarına muhabbetle,
birer birer bakıyorum.
Batıl itikatlara bağlı adamlardan olduğum için o mücevher-ciklere bakmak ve o halkayı öpmek
bana Nil'i getirecek bir sihir, tılsım, büyü gibi geliyor; sanki kendisiyle aramda telepatiyi bu hareketler temin ediyor.

Vapurun gürültüsü büsbütün yatıstı; rıhtıma dayanmıs olmamıza rağmen galiba sehirle alâkamız
kesildi. Fakat istersem inerim... Daha bes saat o imkân elimde! Yukarıya çıktım. Kalküta'nm gece
yarısından sonraki sesi dinmis, hareketi duraklamıs muazzam ¦Manzarası içinde Nil'in oturduğu
konak tarafına, Ballyganj'a bakıyorum; iki defa otomobil gezintisi yaptığımız Dumdum ve
Sander-nagor yollarının daraldığı ormanlık sahaları arıyorum; beraberce 5'Wnek yediğimiz Three
Hundred Club ve Firpo's lokantasının bulduğu yerleri tâyine çalısıyorum.
316
Kalküta beni yalnız o cihetlerden alâkadar ediyor. Ne ne sefaleti, ne de ahalisinin Avrupa'lıyı hayran bırakan
'afet
Seve
âdetleri, hiç biri gözümde yok. Sanki üç milyonluk koskoca hirde bir kisi var: Nil ve Nil'in benimle bulunduğu dört, bes n"ı ta... O kadar! Öte tarafı ha toprağın üstünde, ha altında; mamû»
veya harabe! Kıymet vermiyorum; pırıldamasına rağmen görnr yorum; tutussa farkında olmıyacağım. Bir müddet sonra silkindim:
— Ey, diye söylendim, yeter bu çılgınlık! Nihayet Nilgün d bir kadın... Kadınlardan biri... Her hangi güzel kadında olandan fazla bir seyi yok. Ben büyülenmisim. Büyü, iste su parmağrmdaki
halka!
Çıkarıp bosluğa fırlatıvereyim mi? Sağa, sola çeviriyorum. Za-ten vaktiyle çocuk oynatırcasma
nisanlandığım, ayrıldığım evli bir kadının yüzüğünü tasımak da ne? Ahmaklık! Sırnasıklık! Süfli
ruh-luluk!
Sağa, sola çevirmekte devam ediyorum; yavas yavas çıkarıyorum; çıkardım bile... Simdiden ferahlamıs gibiyim. Yüzüğü tutan elim ileriye doğru uzandı. Söyle, iki parmağımı birbirinden ayırsam lâhzada karanlığa karısarak ne güzel kaybolacak! Sesini de duyacağım: Cup! Büyü bozulacak... Nil'in imansız askından kurtulacağım, pirü-pak olacağım.
Fakat parmaklarım bir türlü açılamıyor. Açılamadıktan baska ben böyle düsünürken bilâkis daha
kuvvetle birbirine yapısıyor, kenetleniyor. Halkayı sımsıkı tutmaktayım. Elimi geri çektim, o vaziyette, parmağıma tekrar sokmadan döndüm, kamarama girdim
— Atmıyacağım ama üzerimde de tasımayacağım!
Diye karar alarak yüzüğü tuvalet maletimin içindeki gümüs kapaklı ve genis ağızlı billur siseye
koydum. Bütün bu münasebetsizce seyleri yapan zirzopun kırk iki yasında, sakaklarına ak düsmüs ve basından yüzlerce macera geçmis, olgun insan sayılnıası lâzım bir adam olduğunu
elbette biliyorsunuz. Sasıyorsanız, gülu' yorsanız size acırım. Beni anlıyorsanız muhakkak aynı
derdin *>'
Vıte ortaklığını etmisinizdir; askın çocuklastırdığı insanlardansınlZ*
yazı makinesiyle yazılmıs puslayı evirip çeviriyorum; üç cümlen ibaret ama içlilik ifade ediyor.
Yazdığı dakikada muhakkak mirnî idi; dediğini yapmağa hazırdı. Kâğıdı kokluyorum; Nil'in '

kusu belli belirsiz hissolunuyor.
Soyunmağa basladım; bir taraftan da tekrar içmeğe... Demis-m ya, sızmazsam sadece uyumamak
değil, Kolombo'daki gibi va-urdan inmem ihtimali de var. Bir defa su sehirden uzaklassak az ok
sakinleseceğim. Ah, nerede açık deniz, nerede engin?
Melik Ahmed'in teklif ettiği gibi aynı vapurla Singapur'a, hattâ Batavia'ya kadar beraber gitmemekte ısrarım nedendi? Oradan Japonya yolunu tutacak bir baska vapura binerdim. Bir gün
evvel veya sonra? Ehemmiyeti yoktu. Fakat ne yapayım ki Nilgün, kocasına benim Bombay'a hareket etmek mecburiyetinde olduğumu söylemisti. Besbelli birlikte seyahatimizi istemiyordu.
Sebebi? Nil'in fikirlerinde sebep aranamaz.
Yatağımdayıa. Bir zamanlar içki âlemlerinde kadın erkek dört, bes arkadas hep bir ağızdan söylediğimiz sualli cevaplı acaip bir sarkıyı mırıldanıyorum; herkesin bilmediği, söylemediği, zevkine varamadığı üzgün bir sarkıdır, bu... Güftesi kimin, bestesini kim yapmıs, hangi makamdan? Farkında değilim.
Kadehteki gam suyu Ben içmem ah o suyu
Diye baslayan sarkının:
Bari dizimde uyu,
Sen yine sarhos musun?
Sözlerini tekrar edip dururduk. Simdi de yalnız basıma tekrarm.
Bunları bana söyliyen Nil'dir:
— Yine sarhos mu oldun, sevgilim? Bari dizimde uyu! Diyor. Dizinde uyumadan öleceğimi düsünerek, yalnız bu se-

bepten gözlerim dolacak kadar hüzün duyuyorum. Bu hüzün de sızıp kalmısım.
Uyandığım zaman, gece kamaranın perdesini kapamağı tuğum penceresinden içeriye keskin bir
günes ısığı dolmustu. Tü binlerin sesini isitiyorum; epeyce açılmıs olacağız. Saate baktım. On
buçuk.
— Nil, artık ayrıldık... Yine ayrılık!
Diye içimi çektim. Fakat azıcık da memnundum. Eski hayatın^ tekrar döneceğimi sevinçle değilse de tevekkülle karsılıyorum. Va, rım saat sonra vapurun oyalayıcı muhitine karısacağım,
kumar dans, kadın... Bu defa hepsi, fazlasıyle olacak!
Yataktan — düsündüklerimi güya hemen tatbika koyacak ya. lancı bir azimle — fırladım. Islık
çalmağı bile aklımdan geçiriyo. rum ama nafile... istek yok. Bir tras... bir dus... Açılırım. Hele
giyindikten sonra! Beyaz keten elbisem içinde o zamanki ince endamımla, boylu poslu, çevik ve
hareketli, benden bir deniz subayına benzediğimi söyleyerek hoslanan kadınlar olmustu. Yine
olacak!
Nü'in gönderdiği kâğıdı koklamağa çalısarak dörde büktüm, bavulumun evrak bölmesine koydum. Yırtıp atamıyorum, hâlâ! Yüzüksüz kalan parmağıma bakıyorum: Yeri, incecik,

bembeyaz. halka seklinde göze çarpıyor. Günese tutarak esmerletmek,' öbür parmaklarıma benzetmek lâzım.
Çağırdığım stevard'a meyve ısmarladım. Artık sıhhatime bakacağım; dinçliğimi muhafaza edeceğim. Yaslanmamalıyım. İçimde bir his var: Bu vapurda bir kadınla tanısacağım, siddetle
seveceğim, sevileceğim. Fevkalâde: orijinal, bambaska güzellikte bir kadın!
Stevard tepsi ile içeriye girdi. Ne dedi, biliyor musunuz? Tahmin edemezsiniz ki! Sunu söyledi:
— Kıraliçe Hazretleri, efendimin tesriflerini bekliyorlar. Nefesim tutuldu:
— Hangi kraliçe? Kim bu kraliçe? ¦— Mapa Kraliçesi Hazretleri.
Aptalcasına soruyorum:
^ O bu vapurda mı? Bu vapurun içinde?
__Evet, efendim.
__Ne zaman bindi?
__Dün gece yarısma doğru. Gideceğiniz zaman lütfen beni
ağırınız, dairelerine kadar zat-ı âlinizi götüreyim.
__- Peki... Tesekkür ederim.
Kapıyı çekerken geri çağırdım: .
— Sultan Ahmed de beraber, tabiî?
.— Beraberdirler, efendim.
Adam kamaramdan çıkınca masaya bir yumruk indirdim. Tepside duran portakallar ve muzlar
gümüs tabaktan fırladılar, öteye beriye yuvarlandılar. Elverir artık! Nilgün'ün elinde fareye döndüm; maskaraya çevirdi beni! Vaziyetimi değistireceğim. Görür, o! Singapur'a gidinceye kadar hakkından geleceğim. Yumusama yok! Meftunluk yok! Plânımı bir anda hazırlayıverdim:
Dizlerime kapanacak, dizlerime ve ayaklarıma! Bu son damla, tahammül kadehimi tasırdı. Geceyi hasretiyle yanarak geçirdiğim kadın, aynı vapurda, bes on adım ötede, hemen hemen
yanımda imis. Bu derecesi hınzır delilik, edepsiz deliliktir! Bavulu açtım, kâğıdını parçaladım, pencereden attım. Daha birseyler yapmak istiyorum. Hayır; bilâkis meseleyi sükûnetle, soğukkanlılıkla karsılamalıyım. Müstehzi, lakayt, uzak bir tavır takmmalıyım.
İlk vuracağım darbe parmağımda halkanın bulunmaması olacak. Ah, vapurda Nora'ya, Zülma'ya
yahut bir benzerine rastlasam... Anlardı gününü!
Bu kararla zile bastım; Stevard'ın gösterdiği yollardan geçerek Nilgün'le bulusmağa gidiyorum...
Daha yarım saat önce bir daha yüzünü görmiyeceğimi sandığım, hasreti yıllarca sürecek diye
yanağım muhtesem düzenbazla karsılasmağa!
Rolümü öyle mükemmel oynayacağım ki, en asağı kendisi kainiiajuin

dar usta olduğumu kabul ettireceğim. Perde tamamıyle sahneye açılıyor. Askımız bir mücadeleye çevrildi. Yenilecek olan, Mapa Melikesi Nilgün'dür.
¦bir
Nilgün yenilmeğe değilse de sasalamağa, sarsılmağa basiad bile...
Hususî salonlarına tebessüm, fakat fazla hayret veya sevin düsmemis bir çehre ile girdim. Nil'in
gözleri nese saçıyor; M.&\^ Ahmed'inkiler, çocuksu bir haz... Dedi ki:
— Size bir sürpriz yaptık. Nil, bana Sanderganor dönüsü, Bom. bay yerine Tokyo'ya

gideceğinizi ve tesadüfen aynı vapura binece. ğimizi söyleyince çok memnun oldum. Gece haber
vermemeği sa_ bahleyin birden bire karsılamayı kararlastırdık.
— Çok iyi ettiniz, çok iyi oldu. Lâkin ben hem beraber gide. ceğimizi aksamleyin öğrenmis, hem
de gece vapura tesrifinizi görmüstüm. Klüpte dostlarla epeyce içmis olduğumuzdan sizleri karsılayacak halde bulunmuyordum. Yatmağı ve ziyaretimi bu sabaha bırakmağı tercih ettim.
Nil'in dudaklarında küstahça açılmıs penbe gül solar gibi oldu; gözlerindeki cıvıl cıvıl, seytanî nur da! Bana bütün gece ıstırap çektirmeyisinin hayal kırıklığına uğramıstı.
Bundan sonra hep böyle olacak; hep hayal sukutları, ümit kırılmaları! Blöfünü göreceğim, oyunlarını atlatacağım, üzeceğim, ezeceğim... İnsafsızca, merhametsizce!
— Bir sey içer misiniz? Diye soran Melikeye:
—¦ Memnuniyetle...
Cevabını verdim ve çağrılan stevard'a bir «porto» getirmesini söyledim. Kadeh elimde... Nil parmağımdaki halkanın çıkarılmıs olduğunu gördü; yüzüme baktı; dudaklarını bile bükmedi, omuzlarını da kaldırmadı... Ama bu kayıtsızlık rolünü eskisi kadar hüneri' yapamadı; göğsünün
kabarıp indiğini gizliyemedi. Kendisini çabuk toparlamıstı. Simdi hücuma geçiyor. Sordu:
— Ticaret maksadiyle mi Japonya'ya gidiyorsunuz?
jîiç bozmadım, kadehimi keyifle bosaltarak cevap verdim:
__Hayır, Nil. Sizin de pek iyi hissettiğiniz gibi gizli bir vazildıfli.
Eğer bu seyahatim yarm dostlarım Mapacahit hükümdar-zerre kadar faydalı olabilirse pek sevineceğim.
Bir sey söylsmedi; lâkırdıyı ben değistirdim:
__ Dönmek kısmetse Mapa'ya muhakkak geleceğim. Melik Haz-etlerinin lûtufkâr davetlerine icabet etmeliyim. Bir ay o cennetinizde misafir olacağım. Ne tatlı dinleneceğimi düsünerek simdiden ferahlık duyuyorum. Yolculuğunuz hep bu dairede mi geçecek? Biraz çıkmayalım mı?
Kendim de kendi değisikliğime sasıyorum. Öyle fütursuz bir halim var ki... Tamamiyle öbür kadınlarla olduğu gibi, bir kaprisle elden kaçırılmasından korkulan erkek benim, maceracı, hain,
der tarakta bezi olan, dik kafalı, iyi veya fena, sadece zevklerine düskün, pervasız bir erkek! Nilgün belki de bu halin devam edemeyeceği ümidine kapılıyor. Az sonra, ilk fırsatta, aygın baygın «Nil! Nil!» diye inleyeceğimi umuyor. O devir' tarihe karıstı, sımarık Sultanım! Maymun
gözünü açtı; çekmek sırası senin! Bu defaki vapur yolculuğu Conte Verdi'dekine benzemeyecek:
Tamamen aksi olacak!
— Yemekte bulusuruz.
Dediler. Masalarında yer vereceklerini sezdiren o sözü anla-mamazlıktan geldim; izin istedim,
soğukluk havası yaratmadan dairelerinden çıktım. Nil de bir sey belli etmiyor, tabiî görünüyor.
Fakat ben sezdim: Allak bulluk oldu. Mağlûp bir Nilgün'ün muzaffer bir Nilgün'den çok daha cazibeli, daha derinine kadın, bütün öteki Nilgün'lerden daha harikulade olacağını da anladım.
Anladım o, ancak inadı kırıldıktan ve iradesi ezildikten sonra bir mâsu-dönecek. Askın bütün icaplarına kayıtsız sartsız uyacak; hiç-

Sey esirgemeyecek; hattâ esirgemediklerini kâfi bulmayacak; fazlasına gitmek, ask süflîliğine
düsmek istiyecek: Ne izzeti nefis, ne irade: Bir tapınma!
Güvertede maddî ve manevî kudretinden emin, istikbaline gü-enır bir adam canlı canlı yürüyor;
sigara içisi bile değismistir.
F.: 21
bır
Yalnız o içis tarzına bakan anlayıslı biri derhal hükmeder \[, sısmdaki erkek, talihin ayaklarına
tekerlek ve sırtına kanat t ı> ğı müstesna mahlûklardandır.
Her tarafa dalıp çıkıyorum, yolcuları tetkik ediyorum. Arp tanıdık bir kadın? Bir Nora, bir Zet, bir Zülma?
Halkayı parmağımdan çıkarmakla müthis bir büyüden kurtul duğuma büsbütün inanmağa
basladım. Zira Nilgün bana bu sau , hiç de fevkalâde görünmemisti. Güzeldi, süphesiz... Yine o
Nyij-fakat ruhum üzerindeki tesiri kuvvetinden düsmüstü. Yine arJ verirdi; lâkin su, sezlonga
uzanmıs sarısın genç kadın da böyl bir arzuyu tahrik etmiyor mu? Elindeki kitabı, el dayanacak
vç. re bırakarak beni mor susam renkli gözleriyle demindenberi, gj2. lemeğe lüzum görmeden
süzmüyor, tanısma vesilesi aradığını açık-ça anlatmıyor mu?
Kimdir? Her halde yanılmıyorum: Zülma ve Zet'lerden biri.
Tam; önünden geçiyordum, kitap — pek malûm manevralardan biriydi, bu—.yere düstü. Hemen
eğildim, aldım, selâm vererek kendisine uzattım. Bir siir kitabıydı; ask siirleri: Paul Geraldi'nin
«Sen ve Ben»'i!
Derhal konustum:
— Zannederim Madam, Saigon'a gidiyorsunuz?
— Belki...
— Bir müstemleke âmiri olan zevcinizin yanına...
— Olabilir. Galiba size bu tahminleri yaptıran su (Sen ve Ben)?
Karsılıklı gülüyoruz. Az sonra dedi ki: ¦— Fransız değilim; siz de değilsiniz. Yanındaki hasır koltuğu isaret ettim ve:
— Bir mahzur yoksa, dedim, oturabilir miyim?
— Biraz dolassak iyi olur.
— Hattâ öğle yemeğinden önce birer aperetif alsak daha >? olmaz mı? Bu Ganj deltasının ağır
havası istah kesici... «Elmas Kc fezi» beni daima sıkar.

geraberce yürüyoruz. Sordu: ^, Demek, daima buralara gelip gidiyorsunuz? __ On bes senedenberi. Kendimi takdim edeyim. jsrnimi söyledim; onunkini de öğrendim; Selina Zimorvicz... Polonyalı; amcasından kalan büyük bir oteli ya idare etmek, yata satmak için Hong -
Kong'a gidiyormus. Büyük bir ihtimalle landır- Selina —bu isim aslında Celina seklinde yazılır— bir r hli güzeli. Su var ki, bizim memleket Lehli kadını denilince bir rihte umumî evleri
dolduran ve biraz para yaptıktan sonra köyüne dönüp evlenen, ne milletten ve hangi dinden

oldukları bilinmeyen yumusak etli, yarı bodur, kaim dudaklı, kocaman ağızlı, durdun ve hissiz
mahlûkları düsünür. Polonyalı bu değildir; asıl Polonya güzeli Napoleon'un sadık sevgilisi Madam Walewska gibi ince, zarif, içli ve doğustan sevdalı mükemmel bir kadındır. Ekseri-va fedakâr, hattâ kahramandır. Muhakkak ki iyi sever.
Barda «porto» larımızı içerken parmağım onun da dikkatini çekti, baktığını görünce dedim ki: —
Evet, Madam, yeni ayrıldım.
Bedbaht bir ask veya izdivaç macerası kadınları pek alâkadar eder. Hele Selina gibi dost arayıcı
açık gönüller için derhal konulacak yer hazır olduğundan pek müsait karsılanır. Düsününüz ki,
Hong - Kong'a kadar iki haftaya yakın, bir vapur içinde beraber seyahat edeceğiz. Seyahatin uzaması ihtimali de çoktur. Yeni bir izdivaçla sona ermesi de...
Asıl hosuma giden su: Selina — esitleri gibi — gayet iyi giyiliyor ve «büyükkadm — kibar kadın» tavırları almasını, bu tavırlında natürel olmasını mükemmel biliyor. Demistim ya, bunlar •
daima öyledirler; gece yarısına kadar «hanımefendi» dirler; ötesi f°k defa kepazeliktir.
Ona diyorum ki:
~~ Vapurumuzda küçük bir hükümdarla zevcesi var, isittiniz
v'di?
~~ Evet, bir Sultan imis, Cava Krallarından.

pA
JNllAiUJN .

— Kraliçe akrabamdan hakikî bir Türk Prensesidir.
— Siz de Prens misiniz?
— Uzaktan öyle bir sey...
— Benim soyum da asildir. Prenkiviç'ler baron unvanıru sırlar, yani baba tarafım...
Ah, su gurbet ne hos sey: Prensler, Prensesler, Pasalar t> disah karıları, kayınbiraderleri, basmabeyinciler, basyaverler, ^ se asaletsiz ve unvansız değil. Övünüp duruyoruz; birbirimizi gzel
güzel aldatıyoruz, avunuyoruz. Hepimizin memlekette bırakıl mıs sarayları, konakları, çiftlikleri, malikâneleri avr.
Sözüm ona Madam la Baron Selina, kendisi gibi sözüm ona soy lu Prens olan bana, birinci porto
kadehinde bakıslarıyle teslim oldu Mor susam gözleri yesil gözlerimde mahmurlasıyor. Yüzünde
Nile benzeyen tek hat yok. Vücudu da otuzunda olmasına rağmen daha ince, daha mütenasip.
Beden asağısı uzun, karın içeriye çekik, kalçalar düz, ayaklar kemikli ve büyükçe. Umumî heyeti
tam Avın.
palı...
— Madam, dedim, eğer müsaade ederseniz ve akrabam Kraliçenin iznini alabilirsem yemekte
aynı masaya oturalım. «Sen vs Ben» in yerine geçmek mümkün değilse de sizi seyahat hikâyelerimle oyalayabilirim.
Bardan çıktık; onu yemek vakti alacağımı söyliyerek sezlonguna bıraktım. Nil'i arıyorum.

Buldum: Üst güvertede Melik Ahmed, iki Avrupalı ve fesli bir adam ayakta durmus, ayrıldığınffi
uzaklastığımız sahilleri seyrederek konusuyorlar. Bengale Körfezinde tam iki gün yol alacağız,
sonra Rangoon'a Irvaddi Nehri aj-zina gireceğiz.
Nil yaklastığımı gördü, gülümsüyor. Bu gülümseme ne ne de gizlenmis bir öfke ifade ediyor. Özlemis gibi... Âdeta sevinH yor. Türkçe:
— Barda miydin?
Diye sordu. Basımla tasdik ettim. İçinde bulunduğu S1'1'" mesguliyetinden faydalanarak beni
ekseriya yaptığı gibi inceder
süzüyor. Onun bana Kalküta gezintilerimizin birinde söyledi-C6 ümleleri usulca tekrar ettim. "ı ___ gitti mi? Beraber kaçmağa lâyık mıyım? Paha biçtin mi? Ah, yavrum, bunu nasıl söyledim? Makiyajı altından benzi uç-ne güzel uçtu! Uçus çehresine ne kadar yarastı; mağlûbiyet
ne 'e yarasıyor, tek sevgilim Nilgün'e! Fakat insafa gelmiyeceğim, taktiğimde devam edeceğim. 0
sırada metrdotel yukarıya çıkarak eğildi, yemeğin hazır ol-Hığunu bu eğilisiyle haber veriyordu.
Nil, kendisinden ayrılma ¦jsaadesi alacağımı gözlerimden okudu; İngilizce ve yüksek sesle:
._Galiba, dedi, bizim masamızda bulunamayacaksınız; baska
ahbaplara söz verdiniz.
— Evet, dedim, aynı vapurda olacağımızı dün bilmiyordum; ahbabım yalnız basma seyahat eedn
bir kadındır; otelde vâdetmis-tim-
— Vadinizi daima tuttuğunuz için huzurunuzdan mahrum kalmağa çaresiz razı olacağız. Deniz
ne kadar durgun, değil mi?
Hep beraber merdivenleri iniyoruz. Artık gülümsemiyor. Kaslarının uçları memnuniyetsizliğini belli eder sekilde yukarıya doğru kıvrılmıs. Vücuduna bakıyorum ve utanmadan Selina'nmki ile
mukayese ediyorum. Bu, baska bir sey! Bizden, milletimden bir sey var onda! Hem Avrupalı, hem Türk.. Ayrıca, tuvalet ve konfordan gelmeyen dinî bir temizlik, namuslu kadın saffetini ve
duruluğunu tasıyor.
Yarı yolda kendilerinden ayrılmak üzere hazırlandığımı görünce Nil dedi ki:
— Bari aksam çayına bize gel... Olmaz mı? Gelebilir misin?
— Elbette gelirim.
Acaba hep böyle, vaziyeti kabul etmis, mütevekkil ve uslu mu "areket edecek? Yenileceğini anladı, artık itaatli mi olacak? Henüz Suvenemem. Belki o hali de bir oyundur. Mağlûp tavırlar
alarak, "yun eğmis görünerek beni iyice yumusattıktan, yüreğimde rik-at ve merhamet uyandırdıktan sonra birdenbire vurmağı tasarısı mümkündür. Acındırma tabiyesi kullanıyor ki
yüzüne fazla

bir mahzunluk vermis; yürüyüsü bile baska; kendini beğerim lerin, beğenilmemis olanların kırık,
kararsız adımlarıyle ve lığına da, kraliçeliğine de yakısan vekarından vazgeçmis bir küçülme tavriyle gidiyor. Hepsi düzenbazlık! Aldan lâzım.

Biz Selina ile, metrdotele ayırttığım iki kisilik masamıza H v ru yürürken o, daha evvel yerine geçmisti, kocasıyle basbasa ot ruyordu; kimseyi davet etmemislerdi.
Girisimizi, daha doğrusu yanımdaki kadını görmek istiyord, Görmek istediğini de saklamıyordu
ki, basını dimdik tutarak h moda salonunda defileye bakıyormuscasma Selina'yı bastan ayas kadar süzdüğünü farkettim. Ne tesir yapmıstı? Polonez, kusursuz du; bu hayata alıskındı; cemiyeti pek tabiîye alarak sandalyesine oturmustu.
Nil'e neden sonra, yemek ortalarına doğru, göz attım. Kendisi de bize bakıyordu ki gözlerimiz
çarpıstı. Ne gülümseme, ne dudak büküs, ne omuz hareketi... Bu gözler onda ilk defa rastladığım
bir mâna ile dolu: Kıskançlık!
Haniya nerede alay, hoppalık, çapkınlık, müztehzi el isareti! Nerede Conte Verdi'deki ve Taç Mahal salonundaki pervasızca neseli, cüretkâr sımarık Nilgün Sultan?
Önce basımı ben çevirdim. Kendimi çok ustalıkla idare ediyorum: Ne kadına taskın bir iltifat gösteriyorum ne de soğuk duruyorum. Ölçülü, kibar bir memnunluk... Vaziyetim bu!
Selina maalesef edebiyat meraklısı... Konusmamız hep sairler. yazarlar, son romanlar üzerinde.
Benim o hususlaki malûmatını epeyce yalın kat, hemen hemen yufkadır. Hele Polonya edebiyatından tek okuduğum eser Henryk Sienkiewicz'in «Quo Vadis» romanının Türkçe tercümesinden ileri gitmemistir. Bu yazarın bir * Fransızca «Par le fer et par le feu» kitabını almıstım ama sıkıtat-bırakıvermistim. Leh güzeli:
— Benim de Fransızca, Almanca siirlerim vardır... Deyince büsbütün keyfim kaçtı. Eyvah, neler
okuyacak? k

O
den
eserlerinden ne kötü taklitler? Fakat katlanacağım. Asıl sev-jjayatımm tek kadını Nilgün, Selina'yı beğendi; onun da benhoslandığını
görüyor. Su, Hind Denizinden Çin Denizine doğ-giden vapurun içinde sezlonglarına uzanarak, üst güvertede oları, yıldızları seyrederek, geceleyin kamaralarımızdan birine lcacık sokularak — ben ve Selina — nasıl bir sevisme hayatı ireceğimizi düsünüyor, kıskançlıktan yüreği burkuluyor. Salon bosalmağa basladı; biz siirler okuyup dinliyoruz. Sultan ile Kraliçesi de
yerlerinden kalkmadılar, sigara içerek bir konusuyorlar. Belli ki Nil, önce benim çekilip gitmemi
bek-Lor; önümden geçmeği nedense istemiyor. Adetâ sıkılıyor diyecekin. Bütün dikbaslılığını,
cüretini kaybetmis, zavallı sevgilim. Siirler bitmiyor ki çıkalım...
Neden sonra onlar kalkmağa mecbur oldular; yaklasıyorlar; önümüzdeler. Birden farketmis gibi
yaparak yerimden doğruldum, ikisini de ayakta selâmladım. Bir saray etiketine riayet eder görünmek isime geliyor; Selina üzerinde iyi tesir yapar. Melike durdu.
Hiçbir sey söylemeden duruyor. İçime bir skandal korkusu düstü; vaziyeti kurtarmak için yüzlerine bakmadan dedim ki:
— Müsaade buyurulursa takdim edeyim: Barones Zimorvicz! Kadına döndüm:
— Kral ve Kraliçe Hazretleri!

Selina kalktı, zarif bir reverans yaptı. Evvelâ Ahmed, sonra Nilgün tebessümle ellerini uzattılar.
O kadar... geçip gittiler. Bütün bu sahnede gözlerimi, yarı mahcup yerden kaldırmamıstım. Biz de salondan çıktık.
— Akrabanız ne güzel bir Kraliçe! Küçük bir hükümdar değil, bir Imparatoriçe olmağa lâyık. Pek de sade giyiniyor, çok alçak gö-"üllü, zengin midirler?
Selina'ya cevap verdim:
— Milyarlara sahiptirler; hazineleri mücevheratla dolu. Yeğe-ım icap edince mükellef giyinir; tasıdığı inciler ve pırlantalara
yran kalırsınız. Azametini takındığı zaman da yanma yaklasıl-

s
maz. Her büyük hanedan âzası gibi onun da çetin huyları, değisiklikleri vardır.
— Bana bir siir ilham etti. İngilizceden baska lisan bilir mj,
— Fransızcası, İtalyancası mükemmeldir. Kraliçeliğinde buiü duğu adaların lisanını da öğrenivermistir. Fevkalâde zekîdir- ¦ dans eder, piyano çalar, tenis oynar, ata biner, avcıdır, kayakçın
— Bir harika, desenize! Siirimi Fransızca yazacağım. Kendimi tutamayarak medihde fazla ileri
gittiğimi anlayıp
geriledim:
— Fakat geçimsizdir; uzaktan seyretmesi daha hos olur.
— Gözlerinin rengini iyice tayin edemedim. Koyu gök mavisi
mi?
— Vallahi ben de bilmiyorum... Galiba ela olacak, menevisli
bir sey!
— Hayır. Zannederim parmağmdaki yüzüğün tası renginde idi: Gök yakut: Önümüzde durup da
size baktığı sırada gördüm.
— Olabilir.
Dedim, kayıtsız göründüm ama içimden sarsıldım. Nü'in üzerime çevrilen gözleri gök yakut renginde imis. Bu gözlerin o rengi ancak severek baktığı zaman aldığını bildiğim için sevinçten
sarsılmıstım. Su Selina'yı kamarasına yahut sezlonguna bırakıp bir yalnız kalsam, kalsam da Nil'imi uzun uzun, zevkimce, rahatsu edilmeden düsünebilsem!
Yolcuların gündüz uykusuna çekildiği saat.,.
Konusma, ayak sesi, fısıltı yok. Türbinlerin yeni islemeğe ba;-lamıscasma yağlı uğultusunu ve
pervanenin durgun suları döverken çıkardığı derinine gümbürtüyü ancak simdi uzaktan, fato' vuzuhla isitiyorum; hoslanıyorsun.
Kamaramdayım, soyunmusum; üzerimde çıplak etime giy*' ğim incecik Hind keteninden bir entari var. Filhakika bu, daha z;' yade frenklerin «gece gömleği» dedikleri biçimde, yanları yırtiT
lı ve modern biçimde yakasız, kısa ve kolsuzdur ama yine de entaridir.

gizim nesil entari devri çocuğudur; evde her yastaki erkek tari giyei"di- Genis, uzun, kollu, yazm
patiskadan, kısın tüylü rengi pazenden entariler... Orta halli aileler basma entariyi âdi lurdu; öylesine daha ziyade bizim Sükûre'nin mahallesinde rastlardım-

Misafiri bile entariyle kabul edenler çoktu. Fes basta ve hır-kanısı bir sey sırtta olmak sartıyle
babam evde entarisiyle otururdu ve selâmlık tarafına ekseriya yine entariyle çıkardı.
Su var ki bu entarilerin çok temiz, ütülü olmasına dikkat edilirdi; hattâ o sebepten yatakta giyilen
ile ev içinde gezilen entariler baskaydı; kalkınca değistirirdik. Ama simdiki pijamalarımız gibi bunları iskemle üstünde, kancalı çivide, aynalı dolapta bırakmazdık- Analarımız, dadılarımız güzelce devsirirler, bohçaya koyarlardı. Hemen hemen her giyim esyası bohçada ve sandıkta saklanırdı.
Devsirmek, bohçaya koymak, sandığa yerlestirmek, sandık yerlestirmek kız çocuğuna en küçük
yasından öğretilmesi ihmal edilemeyen bir ev isi dersiydi. Oadlarımızda salkım saçak, öteye beriye atılmıs yahut bir yere asılmıs tek giyim esyası bulunmazdı.
Kendilerine misafir olduğumuz zaman benim entarilerimi ve elbiselerimi de güzel Sükûre devsirir, elleriyle dikip islediği süslü bohçalara kendisi yerlestirirdi. Ev isi yapan, ev terbiyesi almıs bir kızın çalısmasını seyretmek o yasımda hosuma giderdi. Yalnız, basit sekilde mi hosuma
giderdi? Hayır, bunun cinsî zevke siddetle hitap eden bir tarafı da vardı. Hizmetçi kızların erkek
üzerindeki cazibesi zaten buradan gelir. Sabahleyin odasını toplayan hanımın da! Bu hanım yarı
hizmetçilestiği için o vaziyetlerinde, eğilip kalkar, gider gelir, balkona çıkıp girerken belki de en
zevkle seyredildiği bir cazibe devrinde olduğunu anlamaz.
On yedi, on sekiz yaslarında, bitisik yalının taze gelinini sabah görürken yan pencereden gözetlemek esaslı keyiflerimden iriydi. Henüz taze uyku kokan ve uyku mahmurluğu içinde otortı°
tik hareketlerle numara yapan bir nevi sirk artisti, bir

/'"dansöz gibi ayni isleri, ayni eda ile her sabah tekrarlıyan bu jj \ pe kadın galiba sanırdı ki giyinip kusandıktan, saçını toplayıp (,gj * |a i yon»'unu oturttuktan, sürmelerini çekip allığını sürdükten, §- jköyü Eczahanesinin fulya kolonyasına bulandıktan, güya lltkt dh ül dh kii l i :or.
eiu
ilastıktan sonra daha güzel, daha çekici oluyor. Değil! Tabiîli&j . kaybedip ucuz tas bebek ruhsuzluğu aldığını anlamıyordu.
Bütün bunları bana düsündüren entarimdi... Biraz da ev ka dınına duyduğum ihtiyaç. Bizim gibi
ömrü otellerde, vapurlarda pansiyonlarda ve ara sıra uydurma aile sahnelerinde geçen maceracıların o ihtiyaçla mahzunlastıkları zamanlar çoktur.
Simdi Birmanya'ya çevrilmis olan bu vapurda öğle uykusuna yatmıs, benimle alâkalı iki güzel
kadın var: Nilgün Sultan ve Barones Selina. Hangisini düsünüyorum? Polonyalı, yalın kat bir ipek kumasa bürünüp yatağına uzanmıs, siir kitabı okuyordur. Muhakkak ki manzarası seyre değer. Öbürü ne yapıyor? Aklım onda!
Ah, Nil! Kaçıncı defadır ki seni, ilk karsılastığımız andan son ayrılıs dakikasına kadar hatırımda
yasatıyorum!' O Conte Verdi, Bombay, Kolombo ve Kandi'deki bir tedirgin bir uysal hayatımız
daima gönlümün de, aklımın da en lezzet aldığı mesgalesi...

Ne tuhaf ki, kırk iki yılın içine karısmıs belli baslısı kırk ikiyi geçen kadınlar arasında yalnız ikisi, Sükûre ile Nilgün zihnimde tam canlılıklariyle varlıklarını muhafaza ediyor. Birisi çocukluk, öteki olgunluk askım... İkisini de aynı taze heyecanlarla, aynı mantıksız tezahürlerle
sevdiğimi anlıyorum. Galiba aska karsı tekrar saf ve bakir ihtiyaçlar duyduğumuz, yirmi bes sene
öncesine gerilediğimiz yas: Kırk. Kırk yasında yeni bir sevdaya tutulmayanlar gözleri açık gider.
Bir saat sonra Nil'i göreceğime seviniyorum. «Ne iyi etti de bir hafta daha kendisini görebilmek
imkânını, saadetini bana verdi" diyorum. Fakat plânımı değistirecek değilim. Hiç sevinmemis,
hattâ azıcık rahatsız olmus tesirini yapmakta devam edeceğim.
Nitekim çay saati, Selina'dan müsaade alarak hususî salonlar'' na girdiğim zaman bu davete sırf
nezaket icabı, pek te can atmay3'
331
k icabet ettiğimi, kapalı surette anlatır bir tavrım vardı. Rolümü vaffakiyetle yapıyordum; tıpkı
onun yaptıkları gibi... Polonyalının bir müddet hiç bahsini etmedi ama seziyorum: Aklı orada...
Ben de yanasmıyorum; Melik Ahmed ile kauçuk, çi-jt tik ağaçları ticareti üzerine konusuyorum.
Nil, bu sabahtanbe-i takındığı munis, tatlı ve mahzun çehresiyle dinler görünüyor. oaktıkça hattâ
bakmadığım zaman bile görüyormusçasına İçim parçalanıyor. Birdenbire, kocasının yanında ayaklarına kapanmak, af dilemek:
.— Yalan! İnanma! Mahsus yapıyorum. Senden baska kimse-vi sevmiyorum, düsünmüyorum!
Benim biricik sevgilim sensin! Diye feryat etmek istiyorum. Kendimi tutuyorum. Melik Ahmed
bir aralık sordu:
— Ahbabınız güzel Madam, size uzun uzun bir seyler okuyordu. Merak ettik. Yazar, yahut gazeteci mi?
— Sair, dedim, mükemmel bir sair... Nil için bir manzume yazacak, hayran kalmıs.
Nil söze karısmıyor; kendinden bahsolunmuyormus gibi uslu uslu, henüz uykusunu açamamıs
bir çocuğun kahvaltı masasındaki lâtif haliyle, pencereden denize bakarak istahsızca çayını içiyor. -Öyle masum, dalgın, lâtif ki tıpkı çocukmusçasma kucaklayıp dizlerime oturtmak, elimle
ağzına reçelli bisküviler vermek:
— Bunu da benim hatırım için ye! Mini mini Nil'im, yavrum! Demek arzusunu duyuyorum; fazla bakamıyorum; sefkat ve
ana muhabbetiyle doluyorum. Yumusayarak kabahati bağı_____slamak üzereyim, dayanamıyacağım.
Eğer bu içli hali, yahut bu ustaca manevra devam ederse ben yenileceğim.
Hasta olduğunu unutuyorum. Her nekadar «Ben o Nilgün de-'ftı, sahteyim; sarayda büyümüs bir
kızım)) dese de biliyorum ki Igün Sultanın bizzat kendisidir. Örselenmis suuru, çektirdiğim
•ye

dayanamaz, tekrar bozulursa askıma bir de vicdan azabı ; üâve edeceğim?
332
Gibi endiselere bile düsüyorum. Fakat yaptıklarını haydi fedeyim; lâkin yapmakta devam edeceklerinden yakamı kurta * mak, Nil'i normal hırçınlıkta bir sevgiliye çevirmek için tecrüb mi
yarı yolda kesmemek lâzım geldiğine de inanıyorum.
— Bu gece ay var, dedim. Bengale körfezinin suları sirndit-gibi durgun olduğu zaman mehtap
bir «feeri» ye döner. rw-yalnız ısıklanmaz, bir morarır, bir mavilesir, turuncu ve tirse renk ler bile
alır. Bir takım torpil balıklarına da rastlarız. Kuyrukların dan yıldızlar saçarak sürü halinde denizin üstünden akıp giderler Dikkat ederseniz bunlar yıldız dahmeleri atarken kestane fiseği
gibi patlama sesleri de çıkarırlar.
Nil, yumusak bir çay sekerini süslü kâğıdından çıkarmakla mesgul. Çıkardı ve sekeri dislerinin
arasında kırdı, çocuk tavnyle eliyle ucundan eme eme yiyor; hısırtısını duyuyorum. Kimbilir o basit tatlı seker parçası simdi parmaklarının ve ağzının kokusu ve tadı ile ne nefis bir «fondan» a
dönmüstür; ne güzel «Duo» ve «rose pourpre» kokuyordur!
Hissediyorum: Mahalle kızı tavırları almakla baslayan küstah ruh haletine girmek üzere....
Bisküvi tabağına uzanan elime, birdenbire kasığı ile vurdu. Yüzüne hayretle baktım. Gözlerimin
içine yılan derisi güzelliğinde soğuk ve korkunç elâ gözlerini dikmij o da bana bakıyor. Bereket
Melik Ahmed demin müsaade istiye-rek kalkmıs, çekince duvardan açılıp büro seklini alan masada, az evvel stevard'ın getirdiği bir mektuba cevap yazıyor. Türkçe:
— Ne var Nil, dedim, fazla mı yedim, sismanlamamı istemiyor
musun?
— O kadını istemiyorum! Eğer bu gece mehtapta seni onunla
gezer görürsem...
— Ne yaparsın?
— Beynine bir kursun sıkarım! Mapa'da bir tek kursunla senden daha iğrenç, daha murdar yaban
domuzlarını devirmeğe alı§' tim. Bu kadar! Eğer saka yahut itiraz, bir kelime cevap vermeg£ kalkısırsan haykırırım ve kocama belime sarıldığını söylerim!
MELİKESİ NİLGÜN 333
Barda tek basıma, uzun iskemleye oturmus, etrafıma bakmaiçiyorum;
isin içinden nasıl çıkacağımı düsünüyorum. Sakla-sa lüzum yok: Nil'in tehdidinden korktum; kendim için olduğu vadar onun için de korkuyorum.
İngiliz vapurundayız ve bir İngiliz limanına varacağız. Ben •jgbilirim; onu da cezasız bırakmazlar. Hollanda hâkimiyeti altınca oyuncak bir Kraliçe olmasını kim dinler? Fransa'daki gibi İngiliz kanun ve jürisi kadınların isledikleri ihtiras cinayetlerini hafifletici sebeplerle neticelendirmez. Orada âdeta «kısas» kaidesi hü-kümfermadır; öldüren ölüme yollanır. Bir aralık
Asfuriye akıl hastahanesinde yatmıs olması bile cezası hafifletmeğe kâfi değildir.
Ne yapacağım? Selina'dan istifade ederek oynamağı tasarladığım rolü bırakmalıyım. Birdenbire
kadına karsı soğuk, çekingen davranmağı da onuruma yediremiyorum. Az sonra yanıma gelecek;

beraber bulunamıyacağımı ne yüzle söyleyeceğim?
Dördüncü kadehteyim. Basımı arkaya çevirmeden, her an sırtıma Selina'nm eli dokunmasından
ürkerek içiyorum. Nihayet korktuğum oldu, omuzuma bir el yaslandı. Polonyalı güzelin mor susam gözleriyle karsılasacağıma emin, ne diyeceğimi bilmeyerek döndüm.
Nil bu! Fakat çok acaip bir Nil. Nil'e benzemiyor, ama Nil! Hintli kadınlar kıyafetinde bir «sari»
ye bürünmüs... Açık gri, etrafı iki parmak kalınlığında sarı sırma islemeli, gayet zarif bir kumas.
Bu kumasın altında sadece kombinezon vardır. En hos ciheti, alnının ortasına, da yine Hint usulü
bir kırmızı yakut yapıstırmıs; gülümsüyor.
İskemleden indim; az daha yuvarlanacaktım.
— Yanındaki tabureye oturayım mı? Diye sordu.
— Rica ederim, dedim, burada bar iskemlesine çıkman mevki-mle mütenasip olmaz. Hele su kıyafetle...
Öyleyse dısarıya gel; emi?

Barmenin fis kâğıdını çarçabuk parafe ederek arkasından y rüdüm. «Sari» içinde vücudu, endamından kaybetmemis; hattâ \- tif bir Doğulu tenasübü almıs. İnsana kalçaları daha irilesmis
omuzları daha genislemis, tombul bir istanbul hanımına dönm" hissi veriyor. Maslah devrindeki
istanbul hanımı!
Dünyada maslah kadar vücuda uymaz, yakısmaz bir elbi yoktur. Lâkin istanbul kadını bir zamanlar yazlıklarda o katı, ko] , yakasız, dört köse, mihrap ve seccade süslerini andıran sırm
desenli elbiseyi, vücudun icabettiği yerlerini belirterek öyle bi hüner ve koketri ile tutardı ki en
usta terzinin makasından çıkmıs i mantodan daha zarif olurdu. Bütün marifet tutusta, daha doğrusıı bazı yerlerini bol, bazı yerlerini dar tutarak yürüyüste!
Nil de «sari» yi çok güzel idare ediyordu. Kendimi bir sene yazı geçirdiğimiz genis bahçeli Erenköyü köskünde komsumuz Ce-lil Pasanın dul kızıyla yürüyorum sandım. Misafirliğe gelip te
geciktiği vakit bana:
— Necile Hanımı götürüver; yalnız gidemez.
Derlerdi. İki bahçe arasındaki ara kapıya kadar köskös, sıkıla kızara refakat ederdim. Lâkırdı edemezdim; on yedisinde idim. O, yirmi bes yasında ve bütün erkeklerin gözü üzerinde, eski tâbirle epeyce oynak, tombul, enine boyuna bir kadındı. Yine komsularımızdan bir Nazırın damadına âsık olduğu rivayet edilirdi. Yemis ağaçlarının çardakların, kameriyelerin büsbütün kararttığı aksam alaca karanlığında yanımda giden genç bir duldan en izli kalan hâtıra gül kurusu
maslahı ve maslah altındaki uzun etekli elbisenin sarılıp sarmaladığı duru beyaz vücudu idi. Onun ayağını basarak geçtiği yollarda bizim evdekilerin kullanmadıkları, ismini bilmediğim, herhalde pek pahalı bir parfüm dağılırdı. Kendisi de konusamazdı. Yalnız bir defasında, çardağın
losluğuna girdiğimiz vakit durmus, eliyle yanağımı sıkmıs, çenemi oksamıs, boğuklastığma sastığım bir sesle:
— Cicim, sen güzel bir delikanlı olacaksın, demisti; simdide11 yarı olmussun bile! Beni çok mu

beğeniyorsun? Basbasa
335
ca
I usrouyorsun. Aklından herhalde ayıp seyler geçiriyorsun da
Jon Seni gidi küçük capkm seni!
onaa' '
}ste «sari» ye bürünmüs Nilgün Sultanın arkasından bu hâtıra-hayret verici bir süratle anarak
yürüyorum. Güverteye çıkm-durdu; dedi ki:
_— Ahmed briçte, neredeyse kalkarlar; bir çift söz edebiliriz. Reni kıskandırmak için o kadınla
düsüp kalkıyorsun, değil mi? Ajaya araya bu harcıâlem oyunu mu buldun? Ayol, sen sahiden ocıılc kalmıssın. Ama belki de bundan dolayı sevimlisin. Dinle: Mühim bir itirafta bulunacağım.
— Bir yalan daha!
Demedim, bir kelime konusmayacağım.
— Eğer sana Nilgün Sultan olmadığımı söyledim, olmadığımda daima ısrar ettimse bu, muhabbetimden ve korkumdandı. Tahkik eder, bir hastalık geçirdiğimi öğrenir, ürker, benden
tiksinirsin diye korkmustum. Niçin bir sey söylemiyorsun?
— Nil'inden hakikaten soğudun mu, yoksa? Nihayet canına tak mı dedi? Bir daha yüzünü göremiyecek miyim? Cevap ver! Cevap ver! Vermezsen atarım kendimi denize!
Küpesteye, denize baktı. Yürüyor. Tehdit faslı devam etmektedir; ya beni vuracak, ya kendini
öldürecek! Yapamaz, yapamayacak. Fakat yapıverirse?
Elini yakaladım; sımsıkı tutuyorum, kırarcasına sıkıyorum. Soğukkanlılıkla dedim ki:
— Buna ben senden evvel karar verdim. Su vapurda yarın, öbür gün, uyandığın zaman bir yolcunun eksikliğini haber alacak-s"i. İste, o kadar! Simdi ne yaparsan yap.
Elini bıraktım. Nil bırakmıyor; tırnaklarını bileğime geçirmis, etime saplıyor ve söyle diyor:
— Beni kurtar, sevgilim... Hasta Nil'ini kurtar! Bilemezsin ne azaP çekiyorum, ne azap!
Vapurun birdenbire yanan elektrikleri yağmur yağıyormusça-
336
sına ıslak, titrek, buğulu... Yas olan benim gözlerim! Sonsu2 v-yağmur benim iç âlemime yağıyor. r
Açık gri, altın seritli «sari» ile ve alnına yapıstırma ^ yine yakut kolyesi, küpeleri, bilezikleriyle
yemek salonuna gir ' Mapa Melikesi Nilgün, oradaki erkeklerin — hissettim— âdeta n fesini tıkadı; kadınların sanki renklerini uçurdu.
Güvertedeki heyecanlı sahneden sonra dairesine gitmis, ^ mücevherleri takmıs-, makiyajmı tazelemis, taze bir yüzle mem. nun ve mütebessim, aynı zamanda mağrur, yemeğe öyle gelmisti
Hem de galiba, önceden yerlerini almıs olanların gözleri önünde güzelliğini, hos kıyafetini, sa'saalı mücevherlerini teshir için kasten gecikerek...
Masanın basına gelince etrafa baktı. Tanıdıklarına tebessümlerle iltifatlar dağıttı; bizi ayrı bir tavırda basıyle selâmladı. Bilhassa Selina'ya tatlı tatlı gülümsedi. Sanki az evvel denize atılmağı
ve ikindi üstü beni bir kursunla yaban domuzu gibi vurup öldürmeği düsünen baskasıydı. Simdi
kamarasında sinir buhranları arasında kıvranan yahut sedol iğnesiyle uyusturulup baygın yatan

baska bir Nilgün vardı.
Buradaki Nilgün hasmeti içinde yasamaktan mes'ut, sinirleri çelikten, dünyaya alırmayan, bütün
dertlere yabancı ve kayıtsız, sapasağlam bir kadın! \
«Sari» yi kendisine bir yakıstırmıs ki eksantrik bile görünmüyor. Ezelden elbisesi o imis, etiket
icabı hep öyle giyinirmis gibi Selina, kraliçenin zarafetine ve sa'saasma hayran, azıcık süpheye,
belki de kıskançlığa düserek:
— Sultan neniz oluyordu? Diye sordu.
— Dayısı sayılabilirim; anasının baba ayrı kardesiyim. Cevabını verdim, sakinlesti; ben de azıcık
daha rahat etfflLC
haldeyim... Nilgün'ü sükûna kavusmus görmenin rahatlığı içinde' yim. Ahbabım sözünü yine edebiyata getirmis, talâkatle konusu1'
pA
337
,
gayet iyi dinler görünerek bambaska seyler düsünüyorum; dinlendirici hâtıralar arasında ferah
ferah dolasıyorum. Kadı-,__ dinlememekle beraber — dikkatle dinler görünmeği basara-van erkek, yerini rakibine çabuk terkeder. Hele Selina nevin-rnünevver geçinen kadınların en büyük
zevki karsısında dinmesini bilen bir âsık bulmaktır.
O, anlata dursun, ben Nil'in arkasındaki «sari» nin hatırlattı-- maslah11 ve yeldirmeli hanımları
ve eski devrin genis bahçecini düsünüyorum.
Ah, gençliğimin bahçeleri! İçlerine yayılarak basörtülü, yeldir^ -jeli, maslahlı tazelerle birlikte
mevsim yemisleri toplayıp yediği-/ miz eski bahçeler! Genis bahçeler! Duvarlarla çevrili, komsu
ba- f^ kıslarından korunmus, mey*e ağaçlarıyle dolu, kuytu, intizamsız, \ bostan kuyulu, kuyu
dolabını gözleri kapalı, boynunda hazin sesli ^ çıgırak, yaslı bir at çeviren genis bahçeler!
Her meyve çıktığı zaman bizler, kadın erkek gençler kuytuluğuna sığınır, keyfimizce yemis derlerdik. İlk toplanılan ve yenilen çağlabademi idi; sonra henüz tatlılanmamıs caneriği...
Kadınların bu, birisi tüylü, öbürü eksi ham yemislere düskünlüklerine sasardım.
Benim elimi bile sürmekten çekindiğim çağlabademinin iç gı-cıklayıcı, kadifemsi temasından kadın dudakları acaip bir zevk duyardı. Ham eriğin mayhosluğundan ve tok kütürdüsünden haz
edisleri de tuhafıma giderdi. İsin içinde muhakkak bir «cinsî sır» vardır. Erkeğin duyamadığı bir
keyif!
Çağlabademi kopardığımız günler, çok defa baharın nemli, rüzgârlı, serin zamanına rastladığı
için o tablo simdi gözümün oıünde canlanırken yeldirmeli ve maslahlı genç hanımları basörtüleri
arkaya kaymıs, saçları dağılmıs, etekleri havalanmıs, yüzle-n soğuktan kızarmıs halde görüyorum; ayakkabılarımızın altında-1(1 kırmızı renk-li, arasından kuru otlar fırlamıs çamurun

ağırlığını dt)yar gibi oluyorum.
Hattâ geçtiğimiz yas toprak yollarda bıraktığımız irili ufaklı "ak izleri ve ökçelerimizden kopmus, yahut silkilip atılmıs biçim
F.: 22
338
biçim çamur kalıpları da çağlabademi tablosunun lüzumlu bir ,,a
tay» ıdır.
Dalgınlığımı sezmesin diye Selina'nm sözlerini heyecanla t
dik ettim:
— Hakkınız var, çok doğru söylediniz, sizinle tamarmyie a,
fikirdeyim.
Çalarını harekete getirmis, dıs vazifesini bitirmis antika V-masa saati gibi tekrar iç hayatımın islemesini dinlemeğe basladım-Süphe yok ki en güzel yemis devsirme tablosundan biri de ye sil
yapraklar arasına dizili kırmızı kiraz taneleriyle ağırlasmıs ua rin dalları kendine doğru çekerken,
o dal kadar narin meyveli bi-tazenin ayakları üstüne kalkmıs, gerilmis vücudu idi. Yeldirme ve
maslah o tabloya çok yakısıyordu; bir'*Japon veya Çin «estamp)- ¦ hosluğu veriyordu:
Asırlar ne kadar artsa, nesiller ne derece değisse insanlar bir kiraz sıngılını ellerinde tutarak birbirlerine «Hangisini alırsın? demekten ve papatya yapraklarını da «Seviyor! Sevmiyor!» diye
koparmaktan vazgeçemeyeceklerdir. Biz bunları yapmıstık; siz de yapıyorsunuz; gelecekler de
yapacaklardır.
Selina'ya dikkatli dinleyen bir adam taklidiyle tekrar ettim: — Fikirlerimiz bir... Pek güzel anlatınız... Enfes! Saat yeniden tatlı, yumusak, sevimli tıkırdısma devam ediyor: Eski kösklerin
çoğunda duvar kenarlarına fındık dikilirdi; taze fındık yemeğe de çıkardık. Bunu hatırlarken de
taze fındığın dıs kabuklarından ellerimize sıvısan ince, nefis kokulu ve tutkallı sütü hissetmekteyim. Fındığın kabuğundan çıkıp da o, en süslü karemelâ ve sekerleme kâğıtlarından
daha güzel, fiyongolu dıs ambalajını ve kıvrak sert kabuğunu beğenmemesi gerçekten haksızlıktır. Bereket hayvanlara ve nebatlara böyle saçma seyleri uydurup söyletiriz.
Benim toplanmasını sevdiğim yemislerden biri de yabanî <¦ ğürtlendir. Böğürtlen hakikaten insana alısmamıs bir hayvan r kendini kolay kolay teslim etmez; dikenlerini bütün vahsîlig'
339
llannıasını bilir; ellerimizi dalar, elbiselerimizi yırtar. Parmak -ırnıza kendi meyvasma benziyen,
kan damlasından ufacık bir ye-. verdiği ve bunu yalatarak intikamını aldığı da çoktur. Böğürtazıcık
kan kokusu karıstırılarak yenen meyvedir!
Birmanya'ya giden bu vapurda nasıl da kendi memleketimin Hıralarını tasıyarak, hâtıralarıyle yasıyan bir adamım... Herkes liba benim gibi: İnsan yurdundan uzaklasıp kendininkine benzemen
ülkelere daldıkça öz memleket hâtıralarına daha fazla sa-rilıvor.
Silkindim; hemen Nilgün'ün masasına göz.attım. Meğerse bana baktığı için — çok defa olduğu

gibi bu bakısın tesirine kapıla-rajj .— basımı ona doğru çevirdim. Etrafa, bilhassa konferansıyle
pek mesgul görünen Selina'ya belli etmeden elini yüzüne götürdü, vanakları üzerinden geçirdi.
«Tras!» mânasına...
Bütün nesesini, alaycılığını yeniden bulmus; hepsini unutmus: Yaban domuzuna yerlestireceği
kursunu ve Bengale Körfezine iri bir buket gibi fırlatıp atacağı kokulu güzel vücudunu!
Peki ama ne olacak? Haydi, hepsine tahammül edeyim; bütün oyunlarına, yalanlarına, öfke ve
titizliklerine... Dayanamadığını nokta su: Beni sevdiğini, benim olmak istediğini söylemese, o tarafa hiç yanasmasa, vaitlerde bulunup kaçamaklar yapmasa!
Bu, kaçıncısı? Seylan'da beraberce, bir köskte geçirdiğimiz, o, hiçbir erkeğe nasip olmadığını iddia edeceğim hayat hep kaçamaklarla dolu idi. Elime, avucuma giriyor, fakat yine de parmaklarımın arasından sızıp süzülüyor, uçup gidiyordu. İki buçuk yıl süren ayrılıktan sonra Sandernagor'da aynı sey oldu. Hep böyle olacak. Kâh masumca, kâh suhlanarak tahrik edici yüz
çesit hüner gösteriyor, omuzunu öptürüyor, basını göğsüme sokuyor, dislerini etime geçiriyor,
yanımda soyunup giyiniyor, banyodan bornozu ile ™p dizlerime oturuyor ve ufak bir hudut ilerlemesi yapsam: 1Q
— Bu olmaz, sevgilim! Bunlar olmaz!
Diye çekilmenin yolunu buluyordu. Haydi Seylan'da genç bir sızdı; simdi bir kadındır; hem de
ne mükemmel gelismis bir ka-ın- En doğrusu uzaklasmak! Yıllarca uzaklastım; unutabildim mi?

Diyar diyar pesi sıra kosmadım, her yerde izini aramadım mı? v
yapacağım odur.
Nilgün'ün askından beni ancak o asktan daha kuvvetlisi, kas ga ve tayfun gibi birdenbire basımda patlıyanı kurtarabilir. Ner
i . de o kadın? Su Selina, Zülma, hatta Nora mı? Zavallılar çok g^ zel, lâkin en basit mahluklar!
Bir gecenin içki âleminde ve dah
| arabada iken kilidinin sifresini veren ve mevcudunu teslim, ede
1 r bîçare sehvet valizleri!
I Selina'ya dedim, ki:
I? — Mapa Kralına mecburen söz verdim; benimle konusacakları
varmıs. Sizi dans salonunda bulurum. Yalnız kalmanızı hiç iste. miyorum ama... Belki biraz gecikebilirim de...
Hayli içmisiz. Ayrılmağı istemiyor; barda daha da içecek, gi. dip sezlonglarımıza uzanacağız; siirler dinleyeceğim. Elimi tutacak, oksayacak. Sonra kuytu bir tarafa çekileceğiz, mehtabı seyredeceğiz. Arasıra dans... Tekrar mehtap safası. Nihayet gece yarısı olacak Kamarasına götüreceğim. Ama öyle bir zamanda gideceğiz ki, koridor bombos; ısıklar los. Birbirimize:
— Bonne nuit! A demain!
Diyeceğiz; ayrılıs taklidi yapacağız. Birdenbire belimden yahut kolumdan içeriye çekecek... Bezmisim bunlardan! Fakat bezmekle beraber yine kaçmayacağım. Mesleğinden bıkmıs bir politikacının duyduğu tiksinme ile bekleneni yerine getireceğim.
— Beni bunlardan kurtar, Nil!

Nil, öteden masaya dayadığı elinin parmağını, kimseye far-kettirmeden çabuk çabuk, köpeğini
çağırırcasma oynatıyor; «Gel! Yanıma gel!» diyor. Belli ki hafif tertip bası dumanlı... Ne iç açıcı
gülümsüyor, o epeyce münasebetsiz hareketini ferah çocuksu, muhabbetti tebessümüyle ne güzel
hafifletip bir lütuf sekline sokuyor Daha ilerisine de gitti: Yine etrafa sezdirmeden bir ara dudakla' rını buse biçiminde açıp kapadı.
Basımla «Simdi geliyorum» dedim. Büyük Paris terzilerinde" birinin markasını tasıyan tuvaleti
içinde en asağı Nilgün kadar di»' kati çeken Selina'ya refakat edip dısarda ayrıldıktan sonra bu
ya§

âsık zağar, görünmez kuyrıığu ile sevinç içinde, iki yanını döve dö-ve sahibesinin isaretine kostu. Oh! Nil'i teneffüs ediyorum.
Masalarına oturunca sakacı tavırla Türkçe dedi ki:
_— Kötü durumdasın; seni kıvançlı bulmuyorum. Bayan ozan kafanı sisirmis.
Sonra Melik Ahmed'e döndü, İngilizce:
__ «Durum» vaziyet, «kıvanç» sevinç ve «ozan» sair mânasına
gelen yeni kelimelerimiz! O, getirttiğimiz gazeteler artık bu kelimelerle yazılıyor. Bereket lisan
öğrenme istidadım kuvvetli! Yoksa dilimi unutacaktım.
Nil'in memleketine ait haberleri takip etmesine memnunum; hanedandan çoğu zaten böyledir.
Fakat ecnebilerle evlenmis ikinci nesil kadınlarının çocukları, hele sonrakiler yabancılasacaklar.
Meselâ su tatlı Türkçesine de ve temiz Tüklüğüne de hayran kaldığım Nilgün Sultanın yarın bir
çocuğu olacak, ana zoru ile çat pat, derme çatma Türkçe konusacak... Arkadan gelen nesilde ne
cedlerinin lisanı, ne de ninelerinin güzelliği kalacak!
Nilgün'ün çocuğu?
Bunu Endonezya kanı ile — en iyi ihtimal olarak — Melik Ahmed'e benzetmek günah! Nil ile benden doğacak yavru nasıl da tatlı bir istanbul Türkçesi konusurdu, bir istanbullu zekâsıyle nasıl
da güzelliği ayrı bir kıymet kazanırdı. Aklımdan bunları geçirirken Nil:
— Hani bize torpil balıklarını ve emsalsiz olduğunu söylediği-mz Bengale Körfezi mehtabını seyrettirecektiniz?
Böyle bir vaitte bulunmamıstım; ikindi üzerine sadece kroki-sını çizmistim. Melik Ahmed özür
diledi: Biri İngiliz, öbürü Hol-andah iki is adamıyle —bunları tanıyorum— görüsecek, ancak iki
saat sonra bizi bulacakmıs.
Hep beraber çıktık. Nil, hava serinlediği için elbise değistirge gitti; çarçabuk döndü. İnce beyaz
yünden genis bir mantoya

bürünmüs; bir kapak resmi kadar zarafetiyle göz alan eksam •
bir manto!
— Çoktandır giyinip soyunmam kolay, diyor, oda hizmetçi] rimden biri bizimle seyahat ediyor;
dört tanesinden biri... Ama a-zeli değil... Mapa'da biz Zeyneb var, görürsen muhakkak tutuh, sun.
Onu senin hizmetine vereceğim; İngilizce de biliyor. Büf-elbisesi renk renk pullu ipek bir pestemaldan ve kısacık bir blû? dan ibaret! Madam la Barones ne oldu? Projenizi bozdum galiba1)
İsitmemezlikten gelerek diyorum ki:
— Suların rengini ve balıkların pırıltısını iyice görmek icjn arka tarafa yürüyelim, mümkün mertebe los bir köse seçelim. Hattâ doğrudan doğruya ay ısığı vurmayan kuytu bir yer...
-— Kimsenin bizi göremeyeceği bir yer, demek istiyorsun; o Lehli kadının arasa da bulamayacağı bir siper...
— Nasıl tefsir edersen... Keyfine. Münakasa istemiyorum. Kaslarımı çatmıs, lüzumsuz bir ciddiyetle ilerliyorum. Nil kızmıyor.
— Bak, diyor sana ne getirdim! Mantosunun altından bir termos sisesi gösteriyor:
— İçinde sevdiğin brandy var; Courvoisier'in en eskisi... Termosun bardağı da iç içe geçme çifttir. Büyüğü senin, küçüğü benim! Memunun musun?
Memnunum ama söylemiyorum. Erenköyü'ndeki kocaman bahçede, köskten konyak asırır, Sükûre ile beraber gizlice bağa inerek otlara oturur, mehtaba karsı içerdik; seker getirmeği de
unutmazdık; sonra eve dönerken kokusunu bastırsın diye karanfil çigne' nıeği de... Günah islemek ve yasağa kafa tutmak zevki!
Nil bu çocukluklara bayılıyor; belki aynı seyleri saray korusunda o da yapmıstı; yahut Lübnan
yazlıklarında. Acaba kin le? Keski Nilgün'ü Beyrut'ta bulunduğu sırada, henüz on sek iken tanısaydım. Nasıl da incecik, saz benizli, hırçın ve fett; kızdı! Ne kaçamaklar, ne gizli kapaklı,
fakat masum oyunİE pardı. Melike olarak da oyunlarına, bir istanbul kızı suhlu; devam ediyor.
___ Elini cebime sok!
pedi. Mantonun cebi kâğıtlara sarılı çay sekerleriyle dolu...
^- Ötekileri unutalım, insanlardan uzak bir yerde, meselâ bir fioğaZiçi yalısının parkında saklanmıs iki sevdalı komsu çocuğu •jji yanyana yere oturalım; esref saat gelince kimseye göstermeden Ç°k dikkat lâzım, toy bir delikanlı beceriksizliği ile yanağımdan Öpüverirsen hosuma gidecek! Dudaklar tehlikelidir; unutur-un; Polonyalının karsısına boyalı ağızla çıkarsın;
darılır.
Selina'yı zihninden atamıyor. Kıskançlığı, her hissi, heyecanı gibi bir hafifliyor, bir artıyor; lâkin
büsbütün yatısmıyor.
Los, kuytu, gözetlenmez yeri bulduk. Burası bizim durduğumuz nokta, tek merdiveni iyice görünen ve biri çıkınca muhakkak farkedilen üst güvertenin ucu. Asağıda radyo yakın bir müstemleke istasyonunun müziğini aksettiriyor. Simdi çalman bir «blouse»'-dır.
Birbirimize pek yaklasmıstık, küpesteye dayanmıs, denize bakıyoruz. Sular ne siyah, ne mavi:
Lâcivert kumas üstüne aynı renkte «payet» islenmis bir dansöz eteği renginde ve pırıltısında... O

etek nasıl dönüp çevrildikçe kâh koyulasır, kâh ısıklanır, parça parça ısık ürpermeleri ve titreyisleri geçirirse deniz de öyle: Üzerine payetlerle acaip desenler islenmis bir etek imisçesine
sudan ziyade kuması andırıyor. Derinliği, seffaflığı yok... Sadece pırıl pırıl bir satıhtan ibaret. Ellerimizi gezdirsek mayi tesiri yapmayacak; ıslanmayacağız. Kuması tutacağız, kaldırıp çekeceğiz, burusturacağız, hattâ dev-Sirebileceğiz, sanki! Nil, bir sirkte henüz beklediği numara
sırası gelmediğinden dolayı sabırsızlanan bir çocuk gibi:
— Nerede torpil balıkları? Haniya kestane fiseği sesi çıkara-rak kosusup patlarlardı?
Diyor. Bu, genis mantolu, yirmi dört yasında, saltanatlı kadm-ocuk o haliyle ne kadar saf! Hakikaten yanağından öpülecek kısa r'kli, beyaz çoraplı, basında kordelâ, bir kız çocuk! City of Haddington'un uskuru, arkamızda hafif bir köpük bı-

rakıyor. Durgun havalardaki baca dumanı gibi dosdoğru ı,7~ gittikçe sivrilesen, kaybolan, âdeta
sarısın bir köpük... Nil'e di
rum ki:
— Küçüklük yasımı düsündüğüm zaman ayrı bir güzellikte V kaç köpük hatırlıyorum. Sonradan
hic ehemmiyet vermediğim
ı köpüklerden biri vapur köpüğüdür. Pek ufakken Boğaziçi vapu larının çoğu yandan çarklı idi;
kadınlar yalnız arka tarafta oty duklarından bir köpük seli içinde geçerek giderdik. Pataklandık ça
aklasan, hısıldayarak yayılan, yayılıp söküldükçe yenileriyu tekrar kar rengi alan köpüklerden
gözümü ayıramazdım. ¦— Baska köpük neydi?. Sabun köpüğü mü?
— Evet, çamasır günleri evde leğenlerden tasan sabun köpükleri! Bir de...
— Hamama soktukları zaman sisirip üfürdüğün köpükler değil mi?
— Hele onlar! Hamam eziyetinin tek eğlencesi, tesellisi —y]. kanırken gözlerimi yakmasına rağmen -— köpüktü. Sabunu ellerimize bular, bas ve ikinci parmak arasından bosluğa üflenen
sabun köpüğünden iğri büğrü, bazan yuvarlak, bazan beyzî, rengârenk, zar kadar ince balonlara
bayılırdım.
— Peki, sabunlu su doldurulmus tasa bir bez örtüp üfleyerek kat kat, mini mini kubbelerle kurduğumuz eleğimsağma renkli sabundan köskleri beğenmez miydin? Ö köskler hiçbir masalda
isitmediğimiz en hos rüyalarda görmediğimiz kadar güzeldi.
— Doğrudur, hayal kuvveti bu derece zarifini tasavvur etmeğe kâfi gelmez. Sabun köpüğü geçici
ve değisici her güzelliğin, saadetin, gençliğin, baharların ve çiçeklerin, ask ve ihtiras siirinin bir
sembolüdür. Sabun köpüğünden balonun havalanıp uçarken birdenbire çatlayıp hiç olmasına çocukken gülerdim. Simdi «B'r ömür böyle geçer» diye üzülüyorum.
Nil içini çekti ve:
— Asıl sair sensin, dedi, o Leh sırfıntısı değil!
Anlamağa yanasmıyorum. Selina bahsini sükûtla karsılanıl-içerlediği belli. Meydana vurmak

istemiyor. Diyor ki:
Benim bayıldığım bir köpük daha vardır: Kaynatılan reçel- devrile devrile tencere üstlerinde katmerlenen köpükleri... lan ikide bir, kepçe ile tabağa alırlardı; usulcacık parmağımı nar, kofluğuna ve yavanlığına aldırmayarak köpüğe karsı duyu-cocuk merakiyle yalar, yalardım. Hele
çilek reçeli, frenk üzü-mü surubu köpüğü!
__ Bence, dedim, kâinatta her güzel sey, çiçek, yemis ve sen, hünerbaz tabiatın üflediği, çesitli
renkte, sekilde, rayiha ve lezzet-donmus köpük marifetlerisiniz. Nil! Su dakikada kendinin en
güzel köpükten daha güzeline benzediğini uçup gidecek, kaybola-calonısçasına bana korku verdiğini biliyor musun? Manto ne kadar yakısmıs, kalkık genis yakası yüzünü nasıl da açıyor!
Nil kenara bıraktığımız termostan iki kadehi de yarı yarıya doldurdu. Büyüğünü bana verdi, küçüğünü kendi aldı.
— Bir defada içip bitirelim; bir hamlede!
Dedi. Yüzüme muhabbetle bakıyor, loslukta bulunduğumuzdan gözlerinin rengini görmüyorum
ama muhakkak ki gökyakutun en tatlısı..
İçtik. Nil, termosu, bardaklarıyle beraber denize fırlattı.
— İçtin mi, sevgilim? Tadını beğendin mi?
— Biraz buruk geldi bana...
— Evet, azıcık buruk... Ama pek tabiî.
— Neden tabiî olsun?
Sükûnetle, halim ve selim cevap verdi:
— İçine «monuba» karıstırdığım için...
— «Monuba»? Bilmediğim bir sey.
— Elbette bilmezsin; bizim Mapa yerlileri kullanırlar.
— Keyif verici bir ot mu?
— Hayır bir toz.
Basını tuttum, ısığa çevirdim. Yüzüne bakıyorum; o bana bakıyor.
~~ Ne yaptın Nil? Söyle! Korkuyorum! Senin için korkuyorum. °u toz...

— ... Hiç ıstırap çektirmez; evvelâ bir canlılık verir, sonra t
bir uyku.
— Uyanması olmayan bir uyku?
— Evet!.. A, beklediğimiz balıklar bunlar olacaklar... Görü musun, suyun üstünde kıvılcımlar saçarak gidiyorlar!
Vücudumda hakikaten bir değisiklik duyuyorum, basıma k çıkıyor; kulaklarımda çınlamalar basladı; yanaklarım sımsıcak Birkaç saniye ne yapacağımı bilemedim. ~*.
Sonra? Sonra sis... Bu sis ne kadar sürdü? Bir dakika mı)y saat mı? Mehtap altında mıyız; sabah
aydınlığında mı? Uyuy0 muyum, esrar dalgasına mı tutulmusum? Gördüklerim ve yaptık. larim
lıayalât âleminde mi geçiyor, yoksa gerçek mi? İyi sezemiyorum. Kendimi oracığa çökmüs sanıyorum, aynı zamanda ayakta olduğumu biliyorum.
Evet, yanımda, tâ yanıbasımda... İste gözleri-som gökyakut kesilmis, beni seyrediyor. Bekliyor;
bir sey bekliyor, bir sey isti-yor. Sis ve dumana karısmıs olmasına rağmen ne kadar vuzuhla görünüyor! Nasıl da yalnız kendisi ısıklı, kendinden baska her sey

puslu!
Belinden yakaladım. Gören, gelen, gözetleyen var mı? Artık hiçbir seye aldırmıyorum. Kemerini
koparırcasına çekerek mantosunu açtım. Ne rengini, ne biçimini farketmeğe vakit bulamadığım
yok denilecek kadar hafif bir tuvaletin hemen hemen çıplakmıs hissi veren tülü içinde Nil dipdiri,
sapasağlam, alabildiğine güzel. Henüz hayatta! Ben de henüz yasıyorum.
Ona nihayet bütün mânasıyle kavustuğum bu sahneyi — ' romanım hakikî bir maceranın tek yeri
değistirilmemis hikâyes masaydı — belki daha rahat, daha süslü görünme üzüntüsü, ' korkusu
karısmamıs bir dekor ve bir vaziyet içinde tasvir edeı Boğuk bir sesle:
— Artık kurtulus yok, diyorum, karsı koyma yok! Oyu düzenbazlık yok! İçirdiğin zehir ister öldürücü, ister uyutucu, uydurma olsun, ister haykır, rezalet çıkar, ister kendini deniz mağa kalk,
kurtulamayacaksın!

Ufluhabbet sözlerim bunlar... «Sevgilim, ruhum, hayatım» filân
ffliyorum. Azarlıyorum, kaba kelimeler kullanıyorum, hırpalıyom
kollarını büküyorum; dizlerimle dizlerine yaslanarak, Mapa
jjkesi Nilgün Sultanı bir ihtilâlci ve çeteci hoyratlığı, hısımı,
Hinliği» haklı hunharlığı ile yerde sürüklüyorum.
Sürükleniyor. Güzel bası bir tarafa vurdu; sesini çıkarmıyor;
ykavemet etmiyor. Yırtılıp parçalanan elbisesine aldırmıyarak
e sekil verdimse acaip bir itaatle hepsine razı! Ne sikâyet, ne
memnuniyet! Vapurun bembeyaz, nemli, nemlilikten dolayı yumuak
parkesi üstünde nihayet hiç kımıldanmayan, vurulmus, ölmüs
sanılan perisan bir kadın yatıyor.
Kendime gelince, ay ısığı altında bu manzarayı gördüm. Görmeden kendimi de görüyorum: Saçları dağınık, gözleri dönmüs, soluk soluğa kurbanının bası ucuna dikilmis bir haydut! Fakat
hayduda kim hak vermez?
Eğildim, kucaklıyarak ayağa kaldırdım. Nefesliliğin siperine dayanmadan duramıyor; titriyor. Elbiselerine çeki düzen verecek halde bile değil; takatsiz! Elimden geldiği kadar saçlarını düzelttim; vücudunu mantosuna sararak kemerini yarım yamalak bağladım.
Ne yüzüne bakıyor, ne lâkırdı ediyor, ne de kımıldıyor.
Koluna girerek yürütmeğe basladım. Merdivenden güçlükle indiriyorum; âdeta kucakta. Kulağına fısıldamaktayım:
— Affet Nil... Affet Nilgün'üm, hayatım.... Simdi ölsem de gam yemem.
— Çıkardığın halkamızı hemen parmağına geçireceksin, değil
¦;¦>
— Elbette.
— Ondan sonra yatağına uzanacaksın...
— Öyle yapacağım sevgilim.
— Tesekkür ederim. Beni kamaramın kapısına kadar götüre-
¦ir misin?

— Pek tabiî...

Hususî dairesinin önünde — yüzüme bakmamakta İsrar ed — elini uzattı, gelip geçenler olduğu
için bu kırağı altında kal çiçek, gibi üsümüs, kokusu azalmıs eli resmî vaziyette öptüm.
— Sonsuz gecemiz hayırlı olsun. Kendimi sana sakladığıma * man değilim!
Dedi; kayboldu.
Bundan sonra yasadığım sahneler hem ısıklı, hem dumanı yarı rüya, hülya, vuzuh içinde müphem! Gerçekten yasadım m uydurdum mu? Tayin edemem.
Kosarak kamarama dönüyorum. Arkamdan yabancı bir kadn geliyor, aldırmıyorum. Tuvalet maletimi açtım, elmastras siseden yüzüğü çıkardım, yüzüme gözüme sürdüm, parmağıma taktım
Emrettiği gibi — soyunmağa lüzum görmeden — yatağıma uzandım. Yanaklarım ates içinde yanıyor, muhakkak kıpkırmızı... Vücudum ise soğuk.
— Hakikaten bu deliliği yaptı mı? Zehirlendik mi?
Diye kendi kendime soruyorum ama keder duymuyorum. Keder duymadığım gibi uyumak arzusu, istidadı da duymamaktayım. Bilâkis — eroin çekmisim gibi — pırıl pırıl bir âlemdeyim:
yasamak, insanlara karısmak, durmamacasına konusmak istiyorum. Yarım saat kadar uzanmıs
halde uykunun veya ölümün baslamasını bekledim. Hayır; ikisi de gelmiyor. Her gecekinden daha uyanık. daha canlıyım; içmek, dansetmek, yürümek, hattâ sarkı söylemek ihtiyacında!
Kalktım. Yüzümü bol su dolu küvete soktum; yıkadım; saçlarımı itina ile taradım; ütülü bir kat
elbise giydim; mendilime birkaç damla lavantaçiçeği kolonyası serptim, zarif sekilde katlıya-rak
yan üst cebime koydum. Dipdiriyim. Sadece yanaklarım ve kulaklarım her zamankinden kırmızı...
Salondayım; memnunum; ahbaplara gülümsüyorum. Bir rikalı ile danseden Selina'yı da gülümseyerek selâmladım. bara gittim:

__ Brandy!
girbir üstüne iki kadeh içtim, bir neseliyim ki... Ahmed ne-, acaba? Kıtıpiyoz Kral Hazretleri? Bulsam laubali tavırla uzuna vuracağım; galiba ona bir çocuk muamelesi edeceğim.
Cava esrafından Rapatuha Sultanının Basveziri Hacı çıktı. Hararetle elini sıktım. İngilizce:
Söyler misiniz bana, dedim, siz «monuba» isminde bir zehir musunuz?
— Bu bir zehir değildir. Enerji ve cür'et veren, cesaret artıran, uvku kaçıran kamçılayıcı bir ottur.
İnsana çekindiği, bir türlü basaramadığı isleri yaptırır, Kurutup toz haline getirirler, sekerkamısı
sarabına karıstırarak içerler; derhal tesirini gösterir. Yaslı güveylere, zifaf gecesi serbetini hazırlayıp onu içirmek de âdettir. Harpte geceleri böbet bekleyen askerlere de eskiden monuba
hapları vuttururlarmıs. Uyuyup kalmamaları için!
Bu sözleri Abdülgafur söylüyor ama bana, benim ağzımdan çıkıyormus gibi geliyor. Neden acaba? Anlamıyorum. Cesaret arttıran, cür'et veren ilâç? Yaslı güveylere içirilen serbet? Öfkeden
büsbütün kızardım. Nil'in en parlak oyunlarından birine daha gelmis oluyorum. Demek ki benim
cesaretim, cür'etim noksanmıs. Demek ki Kandi'de öyle bir cesaret ve hürmetsizlik gösterseydim
sesini çıkamayacakmıs.

Bir sey daha kesfettim: Nil, kaba muameleye; uğramaktan hazzeden, yerlerde sürünmekten,
taarruza uğramısçasına sevilmekten zevk alan bir kadın! İnanamıyorum. Fakat anlıyorum, biliyorum, 0 tip tanıdığımdır. Fakat Nilgün'ün öyle olduğunu tahmin edememistim!
Yine Kandi'de casus olduğunu söylediği zaman kalçalarına in-tokatlardan sonra deminki gibi üsümemis, takatsizlik zev-'Çİnde kanapeye uzanmamıs mıydı? Örtüye sarıp sarmalamıstım.
1
rahat uyumustu!
Sunu da öğreniyorum: Nil'in beni mütemadiyen öfkelendir-
3t>U
mesi, yalanlar ve oyunlarla deliye çevirmesi, bir kaçıp bir kim . ma atılması, tekrar surat asarak
dargınlık çıkarması, hepsi Sau mı tüketmek içinmis. Sabrım tükensin, terbiyemi kaybedeyim
ı>-
*
tah ve haydut olayım da kendisini — üst güvertedeki gibi__ye
den yere vurayım diye! Hayret!
Peki ama bütün bu kesiflerim neticesinde Nilgün'den tiksiw miyim? Ne gezer! Ah, ne lâtifti vapur parkeleri üstünde darım dağınık, cansız gibi yatısı... O takatsiz yürüyüsü... Yüzüme utan
cmdan bakmaması... Konusmaması... Ve hâlâ yalanında İsrar ederek yalandan, bitkin sesiyle:
— Sonsuz gecemiz hayırlı olsun...
Demesi! Doyulur mu Nilgün'e? Doyabilir misiniz bu kadar değisik, böyle güzel, sevimli, tatlı deliye?
City of Haddington'un her tarafını arıyorum, tarıyorum, Aynı ilaçtan içmis olan Nil de süphesiz
aynı haldedir; benim gibi pür hareket, heyecanlı, neselidir. Kamarasında duramaz. Zaten onun da
«monuba» içisi — Vezir Hacı Abdülgafur'un «insana çekindiği, bir türlü basaramadığı isleri yaptırması» tarifine uygun olarak -cür'et, cesaret bulmak içindi. İkimiz de Mapa yerlilerinin bugünkü «aktedron» u andıran, yüz kere daha hassalı «monuba» sına muhtaçtık. Eğer istediği
halde daima çekindiğine rıza gösterdiyse bunda o tozun tesiri vardı.
Barda yok, oyun salonunda, alt güvertede, hiçbir yerde yok. Üst güverteye çıktım; bir saat evvel
brandy içtiğimiz kata: Yok. Melik Ahmed'i is adamlarıyle konusmakta devam ederken bir kösede
gördüm ama görmemezliğe vurarak sıvıstım. Nil muhakkak kamarasında; meraktayım; lâkin gidemem. Niçin gitmeyeyim? Orada oda hizmetçisi var, kapıdan sorabilirim. Nitekim sordum. —
Melike Hazretleri elbise değistirip çıktılar. Cevabını aldım. Nerede? Korkuyorum; Nil'den her dakika korkuyorum. Aklıma fena ihtimaller geliyor. Ya, hiç de kesfettiği© &'
Ö01
da bir vicdan azabı, bir onursuzluk buhranı geçiriyorsa? sademesiyle tamir kabul etmez bir hareket yaparsa? Denize . jfljyorum. Bakmadan vapuru kulaçlıyorum, her tarafa seğirtiyorumgu
yazdıklarımı hakikaten yapıyor muyum? Yoksa hâlâ gü-tede, nefesliğin dibinde çökmüs hayalimden mi geçiriyorum? . a nereye gitsem Bengale Körfezini görür gibi oluyorum.

Birdenbire durdum: Kamaramda olamaz mı? Acele acele yürüdüm, merdiveni indim, koridora
saptım. Kal-, jjjj __ biraz da ilacın tesiri, belki — sık ve sert atıyor. Eroin ve kokainde de böyledir; dozu fazla kaçırdınız mı kalb, göğüs kemiklerini vahsî bir hayvanın kafesini parçalamak
istemesi gibi sarsar' gümbürtüsünü baskaları duyacak diye çekindiğiniz olur.
Kapımı telâsla açtım; kamar karanlıktı; ampulü yaktım. Bos! Bos ama Nil varmıs hissine kapıldım; havasına Nil sinmis, odada yil'in kokusu var. Buraya muhakkak gelmis.
Evet, gelmis. Ne yapmak için? Masanın, yatağın, sandalyenin üzerine bakıyorum: İz, eser bulamıyorum; sadece kokusu kalmıs. Hayır, kamaraya onun kokusunu ben, beraberimde getirmisim; bana öyle islemis ki!
Geri döndüm Onu görmeden yapamayacağım; uzaktan olsun irmeliyim, yasadığına emin olmalıyım. Doğru Ahmed'i buldum; «in, helecanlı bir halde:
— Melike nerede? Ne zamandır yok? Bulamıyorum. Diyorum: hayretle yüzüme bakıyor; sükûnetle cevap veriyor.
— Melike kumandanla kaptan yerinde... Beraber değil miydiniz?
Derin bir nefes aldım. Tekrar konusuyorum, merdivenlere bir tagiliz bahriye gediklisi çevikliğiyle tırmanmaktayım. Eğer vapur r Afrika ormanı olsa Tarzan gibi sarmasıklara sarılıp onların bucuğu yere fırlayacağım, tepelerine düseceğim; Tarzan narasiy-haykırmaklığım bile mümkün!
Nihayet oradayım; Nilgün beni gördü, gözlerini hâlâ
^
mahcup saklıyor. Kumandanı selâmladım; selâmımı aldı ve-
— How do you do, Mrs. Bey.
Diye elini uzattı. Bana birçok İngiliz «Mrs. Bey» diye eder. Kraliçenin akrabası olduğumu biliyor; daha doğrusu bu yaı na o da inanmıs. Nil yine yüzüme bakmıyarak Türkçe, alaycı ni mağa çalısan bir sesle dedi ki:
— Daha ölmedin mi sevgilim? Ben de yasıyorum. Ölseydik n yazık olurdu, değil mi?
Derhal İngilizceye döndü, kumandana dedi ki:
— Genç dayımı tahmin, tasavvur edemiyeceğiniz bir sefkatle severim. Ne yapayım ki o, bütün
centilmenliğiyle beraber bana inanamazsınız, pek hor muamele eder; ama gücenmem, simdi de
galiba acı söylemeğe geldi.
Bassüvari:
— Bu, dedi, muhabbetin gizlenmis bir nevi derin ve samimî sekli olabilir. Amcam vardı; daima
sert hareket ederdi; beni mütemadiyen hırpalardı. Yüzüme kapısını kapadığı zamanı bilirim. Pek
güzel geçindiği öbür yeğenlerini mirasından mahrum etti. Servetini bana ve küçük bir kısmını da
durmamacasma azarladığı, çile çektirdiği usağına bıraktı.
Vapurun kaptan dairesinden bakarken Bengale Körfezinin zambak mehtabı nakıs islenmise benzeyen siyahlı deniziyle, pul pul titresen «serv-i simini» altın kıvılcımlar saçan balıklarıyle ve
Nil-gün'ün yanında, «Duo»'ya karısmıs kızıl gül kokusuyla sanki dünyanın yasanmağa ne kadar
lâyık olduğunu ispata çalısıyor; ispat için çırpınıyor, ne mümkünse yapıyor.
Bu sessiz güzellik talâkata gelmis, Buda'nın heyecaniyle konusuyor: «Bir tek ruh vardır. Evrene

hâkim olan Rab'bin ruhu: yani Ask. Feza, okyanus, hayvanlar, hepsi de o sekilleri alan Ask' ten
baska nedir ki?.»
Nil'den baska ne olabilir ki?
ApA MELİKESİ NİLGÜN 353
onbiri bulduğu halde, henüz uyanmısların, hem de de-z bir uykudan, uykuya tok kalkmısların
dinçliğini, nesesini uyOrum. Her taraf alabildiğine aydınlık... Ampul veya ay ısı-le değil ama!
Bambaska bir ziya: Yüksekten geliyor; yerden ° karıya doğru günes vurmus kırağlı bir tarladan
nasıl buğu ...gglirse öyle, tatlı tatlı tüten bir sihirbaz ısığı...
Nü» gözgöze gelmemeğe çalısmakla beraber, utangaçlığı için-, mesut. Azapsızım; yasamak istiyorum... İçmek, dans etmek, pjjjur cemaat, fecre kadar eğlenmek! Demistim ya, tıpkı beyaz
ehirin hayatı hos gösteren, nikbinlik ve aldırmamazlık veren iğreti zevki...
Kumandan Landbrooke de keyifli. Onunki, Nilgün'ün yanında bulunmasından ve az sonra beraber dansederken — mehtaplı giiid Denizine bürünmüs sanılan gümüs pullu tuvaleti içinde —
güzelliği artmıs bir küçük Kraliçeyi kolları arasında tutmasından ileri geliyor.
Landbrooke'un masasmdayız; davetliyiz; sampanya içiyoruz. Melik Ahmed de aramızda... Tuhafı Kralın da nes'esi var. isini istediği gibi bitirmesinden!
Nil kocasını, gizli kalan günahın sanki kefareti ve tazminatı olarak üç defa dansa sürükledi. Sokuluyor, konusuyor, gülüyor. Bir defasında yüzünü bile oksadı. Delikanlı memnundu; mest
oldu.
Nihayet benimle de dansetmesi lâzımdı. Pikap bir tangoya
girerken:
— Nil, dedim, ister misin?
Yerinden sevksizce kalktı; ortaya yürüdük. Uzun tuvaletinin fteğini bir eliyle — tıpkı Kandi'de feracesini tuttuğu gibi — gayet arif sekilde kaldırarak dansa basladı. Fakat yüzüme hiç bakmıyor;
de en ufak bir hatırlatmada bulunmuyorum; konusmuyoruz. öyle lâtif bir konusmama ki ağzımızdan çıkacak söz ne de-°e manalı olsa sükûtumuzun çok tatlı sihrini bozabilir; hayali-' 2c*e seyrine daldığımız deminki harikulade zevkli ve tuhaf manza-•' aynaya atılan bir tas gibi
parça parça, darmadağınık ediverir.
F.: 23
1
354 MînİkimiZ
de bir saat evvel üst güvertede ne kaptan köprü ¦¦ den, ne de asağıdan, hiçbir yerden görülmesi imkânsız, iki _ ^ lik siperi ardında ve sarı karanlıkta geçen vahsî hâdisenin *;; . * sükûtumuzla yeniler gibiyiz.
Su var ki hakikat âleminden ziyade berrak bir rüyada o'w yim. Konusmaları isitmeden anladığıma sasıyorum. Yerimize (}¦¦ düğümüz zaman, kumandan ile sohbete dalmıs olan Melik
av, med'in bizi unutmus görünmelerinden istifade eden Nil sampa yasını süzerek dedi ki:
— Bilmiyorum niçin çocuk gibi utanıyorum? Yüzüne bakamı yorum. Aynı zamanda bosu bosuna, inatlarımız ve huysuzlukları mız yüzünden kaybettiğimiz iki seneye acıyorum.
Gözlerini kadehinden ayırdı, vak'adan beri ilk defa gözlerini gözlerime çeivrdi. Rengini göremiyorum, mânalığımn tesiri altın-dayım. Tabiî, delilik benimki? Umulmayacak sey...

Sapıtıyorum, «monuba» çılgınlığı! Bu gözler, kavusmayı birinci defa tatmıs taze gelin gözleri!
Elbette değil, lâkin sevinç içindeyim.
— Nil, dedim, konyağımıza karıstırdığın o toz keske öldürücü bir zehir olsaydı. Bundan sonra sensiz bir saniye yasayamıyacağı-mı anlıyorum.
— Ben de öyleyim!
Demedi amma bakısları bunu daha güzel konustu; gözler: mahcup bir saadetle konusuyor.
Masaya yumruklarımı mı indireyim? Yerimden fırlayıp su, babası tutmus zenci buhranını hatırlatan korkunç dansa ayak uydurarak haykıra tepine, ökçelerimi vurup takla ata ata, üstümü
basımı yırta parçalaya kudurayıt mı? Yoksa herkesin göeü önünde Nil'i kucaklayıp dısarıya kaç»
yım, beraberce denize mi atlıyalım? Müthis bir hareket, hareb değil, fevkalâdelikler yapmak ihtiyacıyle kıvranıyorum. Nasıl stf mis bu «monuba»!
Nerede Selina? Gidip dansa davet edeceğim, dansederken # ceğim. Hiçbir kadın bana böyle bir
sans getirmedi. Nil'e dedim
— Masamızda kâfi canlılık yok. Fazla kibarız; daha dog1* tahammül edilmez derecede kibar taslağıyız. Ah, karada olsay

. eğlence evinde... Kadınlar, erkekler, masa dolusu içkiler, dev-mjjjis kadehler, yere düsmüs siseler! Herkes kendi âleminde gü-,. söylesse, çiftle: birbirlerine sarılıp öpüsse, biz de seninle,
ken-
H'mizden geçmiscesine sarhos, sarkılar söylesek. «Gitti yârim geliyor» u... «Turna»yı, «Hediye»
yi, «Recebim» i, «Osman Ağa»! bahriye çiftetellisini, «Yavuz geliyor Yavuz» u! istanbul tür-
\
İdlerinin en oynaklarını, en bayağılarını! Ah, bilmezsin, simdi,
vasjma da, mevkiime de uymayan nasıl bir külhan beyiyim! Sen/
ele bir mahalle kızı, hizmetçi kızı! «Monuba» delisiyim, dedim ya!
Melik Ahmed basını çevirdi, inci dislerini gösteren tebessü-fflüyle sordu:
— Dayınız siirlerini mi okuyor?
— Hayır. Gürültülü bir eğlence ihtiyacı duyduğunu anlatıyor. Galiba Polonyalı Lady ümide düsürmüs; pek nes'eli!
İki erkek gülüyorlar. Uzaktan Selina, da, coskun konusmamı beğenmis gibi bana gülümsüyor.
Nil farkına vardı, dedi ki:
— Niçin dansetmiyorsun? Bak, can atıyor.
— Edeyim. Bütün kadınlarla ederim, edeceğim. Hiç biri bir sey değil. Hepsi de manken!
Beyaz smokinimi, çekidüzen verircesine ötesinden berisinden çekistirip güya hazırlandıktan sonra onun masasına doğru yürüdüm; önünde eğildim. Dansederken âdî bir edebiyatla neler söylemiyorum? Mehtap, deniz, ebedî ask, çoktandır unuttuğumu sandığım Fransızca siirler...
İyileri de var. Meselâ Desbordes - Val-more'dan:
Leve au ciel ton front abattu:
Je t'aime â jamais: le sais - tu? (*)
Parçasını okuyorum. Kadınlar üzerine söylenmis vecizeleri tekrarhyorum
") Eğilen alnım göğe kaldır : v
Seni sonsuz bir askla sevdiğimi biliyor musun?

«— Ask en son haddini bulursa her seyi uygun görür.» Diyorum ve-yüzümü yanağına dayıyorum. O, parmağımda], halkayı kastederek soruyor:
— Vapurda birisiyle mi nisanlandınız? Kimdir bu mesut K
din?
Zekâm isliyor, derhal cevap verdim:
— Eski nisanlımdan demin bir telsiz aldım: Barısmıs; arkam dan ilk vapurla geliyormus. Fakat
bilinmez: yolda yine fikir değistirebilir; geriye döner yahut... Yahut bu sefer ben vaz geçerim
— Niçin?
— Size rastladığımdan dolayı!
Hakikaten konusuyor muyuz? Yoksa o sözleri aklımdan mı geçiriyorum? Doğrusu, pek emin değilim. Hem dinç, hem uykulu gibiyim; kendimi yerimden kımıldanmadığım halde gezer, dolasır sandığım bile oluyor!
Yalnız Selina'ya değil, vapur yolcularından az çok güzel bütün kadınlara hoslanacakları sözler söylemek arzusundayım; yüz bulursam hepsine birer türlü ilânı ask edecek, evlenme teklifinde
bulunacak bir kadmseverlik buhranı geçiriyorum. Göz ucuyla da Nil'e bakıyorum. Kumandan Landbrooke ile arası, vakarını muhafaza etmekle beraber pek iyi. Kendine mahsus sokulgan bir
tebessüm vardır ki uzak dursa bile insana dizleri üzerinde duruyormus tesirini yapar. Nilgün de
muhakkak ilâcın hükmü altında hem bana, hem kendisine karsı müsamahalı, Selina ile oldukça
laubali tavırlar alarak dans edisime öfkelenmiyor; bilâkis arasıra göz atıyor; zevk alıyor. Ben de
onun kumandanla flörtünü hos buluyorum.
Münasebetsiz bir sey bu monuba! O derece münasebetsiz b vapurda bir «kabare» olmadığına,
ortaya vücutlarında bir değir"11 kumas ve bir sutyen, hemen hemen çıplak yirmi kadar körpe da»'
söz çıkıp akrobatik dans numaraları yapmadığına canım sıkılıj'0' Vapurda bulunmanın beni ilk
defa memnun etmediğini anlıyor1"1 Sehir istiyorum, sabaha kadar esrar tekkelerinde, fuhus evler'11"! gizli sinemalarda, fisk-ü fücur yerlerde gezip dolasılacak bir Se ,
istediklerimden en kuvvetlisi, hattâ dayanılmaz su: Nilgün'ü a karsımda, yanımda görmek! Eğer
simdi kocası gibi o da , yatmağa giderse çıldırırım. İçimdeki ve dıs âlemdeki ısık-derhal söner,
karanlıkta kalırım. Anlıyorum ki nesemin kay- . .<• a»ı da, merkezi de Nil... Fakat uzakta bulunacak, hasretini çekçeğim, ayrılığına dayanamıyacağım eski Nil değil. Artık o, bir balay1 seyahatine çıkmısçasına gece gündüz, vapurda, otomobilce otelde, her zaman beraberimde bulunmalı; gözümün önünde en mahrem hayatiyle yasamalı, kısacası kayıt ve sart gözetmeden
yalnız benim olmalıdır. Bu, olabilir mi?
Selina'y1 bırakıp masamıza dönünce Nilgün, korktuğum gibi kumandan Landbrooke'a artık dairesine çekileceğini söyledi; kalkmağa hazırlandı. Onu uğurlayan birinci süvari yanımızdan ayrılıncaya kadar lâkırdı etmedim, lâkin yalnız kalınca:

— Nil, dedim, yarın sabaha doğru Rangoon'dayız. Burası yalnız Asya'nın değil, bütün dünyanın
tam mânasiyle kadınlar saltanatını kabul etmis tek memleketidir. Çin'de, Japonya'da, Hindistan'da
ve bes kıtanın hiçbirinde kadın, Birmanya'daki kadar hâkimiyet kuramamıstır.
— Gece yarısı dersi mi, bu?
— Bir plânın ön sözleri: Rangoon'a ineceğiz.
— Elbette ineceğiz. Görmeden geçmek için bir sebep yok.
— Fakat orada seninle kaybolacağız.
— Bir büyücü, bir sihirbaz mı yapacak o isi? Sihirli külah mı giyeceğiz? Zümrüdüanka kusunun
sırtına mı bineceğiz? Himalâ-5'a tepesinde gizli bir sehre mi konacağız?
Alaylarına cevap vermiyorum; sözüme devam ediyorum:
— Hiç olmazsa dört bes saat kaybolmamız, basbasa kalma-Inız, herkesten uzak bulunmamız lâzım. Ne Ahmed, ne pesinden kılmayacağını anladığım Landbrooke, ne baska biri, sadece ikimiz
~~ Rangoon'da da bir Sandernagor oteli var mı? Âsıkl? yurdu? * ¦ s'

in ıjjjm».
¦— ... Yalnız ikimiz... Anlıyor musun, Nil? İkimiz... tkiny
Anladın mı?
Gülüyor. Gülünmiyecek sey değil ki su «Anlıyor musun? a ladin mı?» gibi suallerim? Ben de gülmeğe basladım. Dairesi* • önündeyiz. Nil elimi tuttu. Her zamanki gibi oksadı, sıktı mı? jj yır;
minnet ve muhabbetle ağzına götürdü, avucumun içini öpf
kokladı ve:
— Ne istersen, dedi, nasıl emredersen, nerede ve ne £ istersen... Kendimi sana sakladığıma pisman değilim!
City of Haddington vapuru Southampton'dan kalkarak Kap y0. lundan Afrika'yı dolasıp Uzakdoğu'ya gittiği için dünyanın her çesit insanını, bu arada kaçıkların en tipik numunelerini
görmeğe alısmıstır. Ben, bunlara bir yenisini kattım: Sabaha kadar güvertelerde ine çıka yürüdüm; kostuğum da oldu; yüksek sesle güldüğüm ve gizlemek lüzumunu duymadan ağladığım
da! Mütemadiyen onun sözünü tekrarlıyorum; ilk defa kamarasının kapısı önünde söylediği sözleri:
«— Kendimi sana sakladığıma pisman değilim!» Nil, bu sözleriyle beni sevinç delisi etti. Seviniyorum, bir taraftan da evleneli beri neler çektirdiğini düsünerek zavallı Melik Ah-med'e acıyorum. Kandi'deki bungalov'da basıma gelenlerin daha süreklisi ve daha insafsızı... Zira Ahmed onun kocasıdır; neler yaptı, ne oyunbazlıklar, ne kaçamaklar ki iki seneye yakın bir zaman delikanlıyı darıltmadan oyalamağa muvaffak oldu. Kadınlıi tarihi bu derece garip bir hâdise kaydetmis midir? Ne âfet imis
Nilgün!
Tanyeri henüz ağarmadan denizin rengi koyu lâcivertten yavas yavas bizim istanbul bahçelerine
diktiğimiz ve adına «vaptf iumanı» dediğimiz çiçeğin sevimli mavisine döndü; gittikçe açu1 - yerdeyse pınar suyu gibi renksizlesecek. Mehtaplı gecelerin sac-<vna mahsus bu, ay ısığına katılmıs seher vakti denizi ilk def^1 j. serinlik hissi veriyor. Baktıkça üsüyorum.
lilonuba'nın tesiri geçmeğe basladı: Yorgunluk duymaktayım yorgunlukla beraber —her uyarıcı

zehir gibi— onun da bed-lik safhasına girmek üzereyim. Kamaram bana öyle dar görün-.. jçi kendimi bir sandığa kapatılmıs sandım; bu sandık daha son-tabut seklini aldı. Tabuta girmisken
niçin ölmemis olmama sa-orUIn, hattâ kızıyorum bile...
5 __ Artık hayattan beklenecek ne kaldı? Bundan ötesi hep ha-1 sukutu,.nahos hâdiseler, gayesizlik ve ümitsizlik!
Diyorum. Nilgün'ün yarın tekrar oyunlarına gelmekten, has-etini çekmekten ise suracıkta bitivermem, gecenin zevki henüz .^ağımda iken yok oluvermem benim için canügönülden istenecek en mes'un bir son! Asıl fenama giden pencereye yapısmıs sabah ısığı-¦¦
O kansız, pelte ısık yerine bir yangın alevinin hayat ve hareketle, renk ve sesle dolmus kızıllığı,
sıcaklığını arıyorum.
Çocukluğumun ve gençliğimin gecelerini aydınlatan istanbul yangınlarını görür gibiyim. Eski yangınlara mahsus karakteristik sesleri isitiyorum sanki: Bekçi haykırmaları; sokakta aceleci ayak patırdıları; köpek ulumaları; korku ve telâsla uyanan bir evin çesitli tıkırtıları, pıtırdıları ve
fısıltıları... Tahtaların esnemesi; yangın tarafına düsen pencerelerin ve kafeslerin açılıs... «uzak»,/
»yakın» gibi tahminler ve hazırlanmak mı lâzım, beklemek mi mü<-nakasaları...
Eğer yangın civarda ise o seslere tulumbacı naraları ve itfaiyenin zincir sakırdısı çıkaran atlı araba ve boru gürültüsü de ka- j fısırdı. Kızıl bir ısık altında uykusundan uyanan, sokaklara uğra-/
Nn bir halk!
Yatağımda o sesleri dinliyerek neticeyi beklerdim; beklerken Simdi beni damı altında barındıran
evin biraz sonra yok olacağını «üsünür, tavanda hayalî alevler görür, çatırdılar isitirdim.
~- Acaba, derdim, nereye, hangi uzak semtteki akraba yanma Smacağız?
Sükûre'nin evine gideceğimizi tahmin ederek hoslanırdım da... ayet uyuyakalırdım. Sabahleyin
bakardım ki ev yanmamıs;
herkes tabiî halde, sakin sakin dönüp dolasıyor; hayat, kork bir gece geçirilmemisçesine devam
ediyor. Rüyada mıydı o kı2ıı S korku ve sesler?
Doğduğum günden yirmi yasma bastığım yıla kadar icjn, oturduğumuz yedi tane kösk, yalı ve
evden bugün yalnız bir tan ayakta! Biz, hakikaten «harikzede» bir nesle mensuptuk. İkide k alevler içinde kalır, alevler arasından kurtulur, alev alev yai) bir sehirde daima alev korkusu ile
yasardık. Alev çocukları ihu Neden sonra, zihnimde hep bu alevli hâtıralar, huzursuz w uykuya
daldım. Tam uyku mu? Hayır; uyumadığımı bildiğim ya suurlu, kemirici bir uyku! Önce nikbinlik, arkasından bedbinim veren zehir uykusu!
Gözlerimi açtığım zaman saat onu geçiyordu. Aklıma ilk gelen sey dün geceki hâdise oldu; Nil'in sesini isitiyorum: «— Kendimi sana sakladığıma pisman değilim.» İnanamıyorum. Bu, iki
senedir rüyalarımda bile göremediği^ görsem diye beklediğim bir sâadetin hakikatlesmesi; süphem var: Belki de «monuba» esrar nevinden insana dalga geçirten bir ilâç. Olmayanı olmus
sandırıyor. Tamamiyle vehim içinde idim. İlâçlı konyağı içtikten sonra bir hülya âlemine girdim;

güya Nilgün benim oldu. İmkânı var mı? O Nilgün? Orada üst güvertede, yerlerde sürünecek?
Akıl havsala kabul etmez böyle bir seyi! Muhakkak dalga! Anlasılan hiçbir yere kımıldanmadan,
iki nefeslik arasında sabaha kadar dalga geçmistim.
Evet, dalga: Zira taktığım halkanın yeri bos! Hani, bana emretmisti de kosmus, tuvalet maletindeki elmastras siseden çıkarmıs, parmağıma geçirmistim? Hani Selina sormustu:
«— Vapurda birisiyle mi nisanladınız? Kimdir bu mesut kadın?»
Yataktan kendimi attım; bavulu açtım, baktım: Nisan yüzül-yerinde duruyor. Hayalet içinde yüzmüstüm; hiçbirinin aslı y°k
Aslı olan sey: Monuba! . Ve Nilgün'ün oyunu!

İKİNCİ KISIM

Asya'yı iyi tanımayanlar bu kıtada tatlı hülyalara dalmak için afyon ve esrar kullanıldığını sanırlar. Halbuki aynı keyfi, hattâ daha tuhafını veren terkipler de vardır. O gibi terkipleri Hint ve
Çin Denizi adaları halkı köklerden, yapraklardan, otlardan, kabuklardan çıkarır, kendisi kullanır
ve âdeta dinî bir titizlikle sırrını kimseye bildirmez.
Nilgün, Kraliçesi olduğu «Yirmi Ada» ahalisinden «monuba» yi öğrenmis. Belki de buna düskündür, monuba müptelasıdır. Karı kocanın beraber içmedikleri, arasıra yataklarına uzanıp
yanyana hayalata dalmadıkları ne malûm? İlâç bana tesir edip de etraf dumanlanınca Nil çekilip
gitti; gittiğini zaten sisler arasında görmüstüm. Ama aynı zamanda beraberinde ben de gidiyordum. Hepsi hülya! Tanyeri ağarınca yerimden kalkmıs, kamarama dönmüstüm ve istanbul
yangınlarını âdeta tahassürle anarak nihayet sızmısım.
Nilgün de aynı dalgayı odasında geçirmis olacak. Demek ki ne onunla, ne Selina ile dansetmistim; ne bassüvari, ne de Abdül-gafur ile konusmusum. Bütün gece beni kimse görmemis. O gezintiler, muhakeme ve konusmalar, sualler ve cevaplar, müzik ve manzaralar
hayalimin icadı!
Böyle düsünmekle beraber hâlâ emin değilim. Sersem kafamla yıkandım, giyindim. İlk isim Hacı Abdülgafur'u bulmak oldu. Beni, Kraliçesinin dayısı bildiğinden hürmetle selâmladı. Biraz
koftuk, sonra:
— Dün gece, sizi göremedim.
— Melik Hazretlerinin yanında idim. Zatıâlinizi aramamı emir Uyurdular; bir türlü bulamadım.
Merak ettik; lâkin Efendimiz
a
düsündü ki vapurumuzda pek güzel kadınlar var; yalnız baslar seyahat eden kadınlar... İlerisine
varmadık.
— Melike de orada mıydı?
— Hayır. Yemekten sonra dairelerine çekildiler; Melik H retleri de zaten fazla kalmadılar. İkisi
de henüz istirahatteler
Tamam! Artık geceki hayatımın bir dalga olduğu meydana cık ti. Ne yapayım simdi su deli sultana? Hülyamdaki gibi yerles sürüklenmeyi haketmedi mi? Fakat niçin kızmalı? Keyif

vericileri her nevini kullanmıs bir adam değil miyim? Bana bir de «monu ba» zevki tattırdı; hayalimde benim oldu; sayesinde gayet zevkr bir gece geçirdim. Öfkelenmek çocukluk... Bilâkis
tesekkür etmeliyim; edeceğim. Hattâ güzel zehirden istiyeceğim; diyeceğim
ki:
— Uzaklarda hasretinle yanarken «monuba» beni sana kavus.
turacak.
Abdülgafur'dan ilâç hakkında izahat istersem isi anlar; hem bakalım ismi hakikaten «monuba»
mı? Nil ad takmakta pek ustadır. İyisi kendisinden öğrenmek...
1939 senesi esiğindeyiz. Münih anlasması dünyaya ferahlık getirmisti. Aralık ayının 6'ncı günü
bir Alman - Fransız uzlasması oldu. Paris'te Von Ribbentrop ile George Bonnet, memleketleri arasında araziye müteallik hiç bir mesele olmadığını bildirdiler. Herkes sulhun kurtarıldığı kanaatinde...
Yeni yıla ümitle giriyoruz. Bu ümit yazık ki ancak 9 ay sürecek!
Diplomatlar ümitli. Fakat devletlerin gizli teskilâtında hareket ve heyecan artmıs haldedir; bu
vaziyeti umumî efkâr tabiatıyla sezmiyor; güzel bir yılbası gecesi geçirmeğe hazırlanıyor.
İki gün sonra —bir cumartesiye rastlıyor— City of Hadding-ton, Singapur yolu üzerinde Noel bayramını kutlayacak.
Bunları düsünerek dalgın dalgın yürüyorum, Polonyalımı arıyorum; fakat asıl aradığım, görmek
istediğim Nil'dir. İkisi de ortada yok. Yemek salonundaki masamıza oturdum; gözüm kapıoa-
Nihayet Selina geldi ve:
dots
Bütün gece kayboldunuz. Rahatsız mıydınız? sordu. Cevap verdim:
__Hem de nasıl? Bana azizlik ettiler, acaip bir ilâç içirdiler.
ardan, afyondan, eroinden, bildiklerimin hepsinden hos bir ze-Hayalât içinde sabaha kadar yüzdüm. Hem ne tatlı hayaller!
fili -••
t t kat güvertede yatıp kalmısım, ama hep sizinle basbasa yasadım. Veler olmadı neler! Ne konusmalar, ne gezintiler, ne macera... Hat-¦ ne projeler kurmadık: Güya Rangoon'a beraber
inmeği, «Select» , herkesten uzak, hususî bir dairede yemek yemeği, gece yarısına vadar bir arada
kalmağı kararlastırdık... Hülya bu ya!
_- Pek te hakikat olmayacak hülya değil bu... «Select» neresi?^)
— Madam Halman adında bir ahbabımın oteli ve lokantası./ Aslen Viyanalı bir Musevidir; vaktiyle istanbul'da bir ev açtığı! m ;cin az buçuk Türkçe de bilir. «Select» Viyana usulü yemekleriyle, } kameriyeli bahçesiyle, güzel dansözleriyle meshurdur. Fakat Madam Halman bir
seyin hasretini çeker: Memleketimde, bilhassa istanbul'da Silivri denilen bir cins yoğurt vardır;
tadı kadının damağında kalmıs. Beni görünce hemen o yoğurdu hatırlar, methine baslar. Galiba
parasızlık devrinde bununla karın doyurmus. Simdi milyonerdir.
— Öyleyse hülyayı hakikete çevirelim, «Select»'e gidelim. Yoğurttan bahsetmek suretiyle kadıncağızı memnun ederiz. Olur mu? Hem de benim, dünyanın öteki ucundaki otelimi idare için

fikir hasıl ederiz.
Sevinmis göründüm; hiç te memnun değilim. Nilgün ile Melik Ahmed yemeğe gelmiyorlar; artık
gelmezler; odalarında yiyecekler. Selina da onların masasına baktı, dedi ki:
— Sizin güzel Kraliçe yeğeniniz için yazdığım manzumeyi okuyayım mı?
Tekrar memnuniyet taklidi yaptım. Kimbilir ne yavan seydi; "'ili ifadeden âciz kof kelimeler! Gene de dinliyorum; ne olsa Nil-Sün'ün bahsi...
Selina okuyor; beğeniyorum. Not alıyorum, Türkçeye mısra "ıısra hemen tercüme ediyorum. Tercümesinde Fransızcadaki ahenk
İSÖ4
eksik, kelimeler kifayetsiz, ne vezin var, ne kafiye. Belki aslj j tercümesi de kıymetsiz; lâkin Nilgün methediliyor ya; ağzım a kalıyor, alkıslıyorum:
— Saheser! Saheser!
Aslını ve Türkçe tercümesini zarfa koydum; Melikenin dair sine göndermesi ricasıyle metrdotele
verdim. Kahvemizi içiyord ı? cevap geldi: Nilgün, Barones Zamorvicz'i ikindi çayına davet ediyo
du.
İçimden:
— Hay hasbam, hay seytan kraliçem, diyordum, ne de güzeı çeviriyorsun bu isleri! Bir de ben
Sultan multan değilim tutturmussun... Kanında Sultanlık var; saray entrikalarına, düzenbazlıklarına, isvekârlıklarına karısmıs doğustan bir idare melekesi!
Selina'nm yanakları muvaffakiyetinden dolayı al al...
— Beraber gideceğiz, değil mi?
— Elbette... Yeğenimle aramızda tesrifat olamaz. İstediğim dakikada yanma girerim; azarlarım
bile! Beni hem sever, hem sayar; elimde doğdu; aramızda yirmi iki yas fark var.
— Kimbilir küçükken de ne güzeldi...
— Değildi. Ufak tefek, saz benizli, çok sinirli bir çocuktu. Yedisine doğru azıcık gelisti, on altısında güzellesmeğe basladı. Bu güzelliği mütemadiyen artıyor.
Hele su uydurduklarıma bakınız! Fakat maceracı kafası böyle uydurmalara pek müsaittir, yatkındır. Söylerken uydurduklarını o derece samimiyetle hisseder ki, kendisi de inanır. Ben de
inanıyorum: Nilgün'ü kundaktaki halinde ve üç yasında, kısa çoraplı, beyaz güderi patikli bürümcük elbisesi içindeki kıyafetiyle saray divanhanesinde, cilâlı parkelerle serilmis Hereke fabrikasının kırmızı yol halıları üzerinden kosarken görüyorum. Arkasından dadısı çırpmıyor ve
peltek sivesiyle:
— Aman efeem, Sultanım, düsersiniz; kosmayınız, uf olursunuz!
Diye yalvarıyor. Dinler mi afacan?
MELİKESİ NİLGÜN
* 365
__Her neyse, diyorum, simdi yeğenimi bırakalım. Aksam üstü
ngoon'dayız. «Select» lokantasını unutmayınız.
Süphe vermemek için sözü değistirmistim. En küçük bir falso
oarsam Nil ile münasebetimin nevi anlasılır. Dün geceki oyunurağmen
kendisine en küçük söz gelmesini istemiyorum; gecele-
. hülyalarımda Nilgün'e anlattığımı sandığım malûmatı tekrar-
Rangoon, Asya'nın erkeğe hükmeden biricik kadın diyarıdır; ği kadını güzel olan bir Hint

toprağı... İki Budist kâbesinden biri.- Seylan, Buda'nın disini, Birmanya üç tel saçını saklar; otelcinde Dalada Maligava, burada Sui - Dagon mabedi vardır. Ama biz Madam Halman'm «Select» mabedi hacılarıyız; ask hacıları! Orada dise ve üç tel saça değil, Buda'nın kâinata yaygın
olduğunu söylediği «Ask»'a yüz süreceğiz.
Bayağı lâkırdılar! Biliyorum; fakat ne kadar entellektüel olsa Selina'nın o sözlerden, bayalığını
hissetmekle beraber hoslanacağına eminim. Edebiyat meraklısı kadın, edebiyat yemi ile avlanan
bir Japon balığıdır. Zaten avlanmak için sabırsızlanıyor.
Öğle istirahatine çekilmeden önce, yemekten kalkarken kendisini saat dörtte kamarasından alacağımı haber verdim.
— Daha evvel de gelseniz olur. Rangoon plânını hazırlarız.
Dedi. Daha ne desin? Ve neden demesin? Günler geçiyor!
Bese doğru Hasting'e varacağız; City of Haddington o noktada demir atacak. Rangoon'a ufak motörlerle gideceğiz. Zaten bir müddettir denizin rengi değisti; bizim Halic'in büyük yağmurlardan sonraki sularını andırıyor: Kirli sarı. Zira İrauvaddi nehrine girdik; iki taraflı kıyı
görünüyor; süratimizi kestik.
Pagod'lar ve filler sehrine yaklasıyoruz. 3urada altın kaplı Pagodlar ve hünerli fillerden daha garip bir sey göreceğiz: Sopa kalınlığında yaprak tütünü içen kadınlar!
Bir saat kadar uzandıktan, tekrar tras olup yıkandıktan sonra baranın kapısındayım; hafifçe vurdum; ses yok. Biraz daha ıvvetlice vuruyorum; yine cevap alamıyorum. Bir acemi döner, 366
gider; ben topuzu çevirdim; Selina'yı yalancıktan uyuyup bulacağımı bilerek içeriye girdim.
Her kadın Nü değil ki daima yenilikler icadedebilsin!
Melike Nilgün'ün hususî dairesine giderken Selina ile is Ort ğıyız; mühim bir karara varmısız: Hong - Kong'daki otelini s mayacağız, beraber isleteceğiz; simdiden bu müessesenin patron] rmdan biriyim; kısa zamanda milyoner olmamız için yapılacak yen-likleri hararetle ona anlattım.
Her defasında böyle heyecanla is sarılırım; bir müddet sonra gevser, bezer, tası tarağı bile toplama. dan kaçarım.
Kadın —yaygmlastırmayayım, belki de yalnız tanıdıklarım böv. le idi— güzel hayalleri ve projenin hayalî taraflarını birtakım zorluklar ileri sürerek sarsan pratik kafalı erkeklere çabuk ısınamaz Kendimde ve baskalarında dikkat etmisimdir. Kadının hayalindeki-ni körüklemek yahut
ona yepyeni bir hayal yolu göstermek muvaffakiyetin bas sırrıdır. Bu, bir evlenme yahut bir servet temini vadi olabilir. Yahut da onu her erkekten fazla, ötekilere benzemeyen bir sekilde
seveceğinize, tatmadığı, tadamayacağı zevklere ulastıracağınıza inandırmak lâzım gelir. Muhakkak hayalini oksamalı-sınız; kuru konusur ve hülya kanatlarını ikide bir yolarsanız sahayı
terketmek mecburiyetinde kalırsınız.
Eğer ben Selina'ya sanattan ve meslekten olmayanın büyük bir oteli idarede güçlük çekeceğini,
isin içinden bir türlü çıkamayacağını, neticede iflâs edeceğini söyleseydim, müskülâtını sayıp dökseydim, beraberce hem sevisip, hem çalısarak milyonlar yapacağımızı, evlenmemiz ihtimali
bile bulunduğunu sevkle anlatma-saydım o, su vapurda böyle konusmasını bilen baska birine

yanasacaktı.
Peki, bütün benliğimle Nilgün'e bağlı olduğum halde, nedtf-Selina'yı kandırmağa çalısıyorum?
Zira ben de hayal kurma bahse-

o. kadınların yaradılısındayım; demin kamarada tasavvur
anlatırken kendim de inanıyordum. Zaten asıl arzum büyük bir o
¦lan"11
.tel'
j,ip olmak değil mi? Hong - Kong, Sanghay veya Saygon'da bü-Ük bir otel... Mütemadiyen değisen müsterisiyle ne acaip, ne eğ-" nceli bir insan laboratuvarıdır o!
Otelcilik bir nevi örümcektir de: Ağını kurmus, kösede bekler, beklediği düstü mü üstüne hücum
eder. Filvaki hakikî örümcek ffjbi bu avı yemez ama onunla geçinir; onu en çıplak tarafından gö-
^ tetkik eder. Otel, dünyanın küçülmüs bir nümunesidir; sehir içinde bütün dünyayı içine alabilen
. milletlerarası bir insan örnekleri sergisidir. Siz otururSunuz: Bes kıtanın her çesit insanı otel aynasında geçit resmi yapar. Hele geceleyin uykuya varmıs gibi görünen büyük otel nasıl da için
için kaynar, ne! kadar esrarlıdır ve ne acaip maceralara sahne olur! Yüzlerce oda kapısının açılıp
kapandığı otel koridorları? Geçerken heyecandan nefesim tutulur.
Büyük yolcu vapurları da aynı seydir ve aynı sey olduğu içindir ki her ikisinden de aldığım zevki
baska yerlerde bulamam. Ömrümün en uzun kısmını otellerde, vapurlarda geçirisim, bu zevke
düskünlüğümden olacak. Ben evde yasamayan bir adamım. Vapura ve otele girdiğim dakikadan
itibaren yaratılısıma uygun muhite kavusmusçasma mandanın bataklığa gömülmesi gibi rahatlık
S duyarım.
Hele uzak bir sefer esnasında vapurda ölmek... En beğendiğim son!.. İçine ağır bir demir parçası
da yerlestirilmis olarak bir tabut denize doğru sürülür, sular, onu âdeta yol açarcasma çekilerek
kucaklar... Az1 sonra ortada hiç bir iz kalmamıstır. Ne o esilmis çürük topraktan tümsek, ne de
solucanlarla böceklerin aheste yeraltı ziyafeti! Bir anda gözlerden kaybolursunuz. Göğe uçus gibi
bir Sey, bir mucize!.. Asıl «Bir varmıs, bir yokmus» budur. Üstünüzde mermer, basınızda servi,
mevcut olmadığınız halde zoraki bir gay-ıv' retle mevcut görünmeğe çalısmak? Zavallı insan!
Zavallı insanlar! Odun yığını üzerinde yakılan yahut sessizlik ulelerinde akbabalara yedirilen zavallı cesetler!
Zavallı itikatlar ve îmanlar! Deniz ideal bir kabristandır ve

^

balıklar, cesetleri göstermeden yok etmek için bilhassa yaratıl^ kutlu mahlûklardır.
Oysa benim mermeri, merber ölüm taslarını ve kitabeleri ¦ sevmekliğim lâzım. Zira mermerle
istanbul çocuğu arasında besik tan mezara kadar sürüp giden uzun bir münasebet vardır.
Hele biz yastakiler ve dedelerimiz için o münasebet, bugünk;-nesilinki ile kıyas kabul etmez derecede genis, sağlam, derindend' Büyük evlerin avlusu mermerdendi; hamamlar, kurnalar,
musluk ve hela tasları, havanlar ve havan elleri, havuzlar ve havuzlara su veren arslan heykelleri,
fıskiyeler, çesmeler, yalaklar, sebiller ve selsebiller, sadırvanlar, minare serefeleri, merdivenler,
masalar konsol üstleri, hepsi mermerden islenmisti... Mezar taslarıyle cami önlerindeki musalla
taslarına kadar!
İlk adımlarımızla mermer döseli alt kat sofalarda veya cami avlularında oynardık. Mahalle çocuğunun oyun odası akmaz çesmelerin mermer yalakları yahut çökük medreselerle yıkık sebillerin yine mermerden kuytuluklarıydı.
Hayatımız çesit çesit mermerler önünde ve üzerinde geçmez miydi? Mermerler ortasında güler,
ağlardık; din duygumuz camilerin mermerle bezenmis çevrelerinde gelisirdi. Ruhlarımız mermer
sütunlu mâbedlerde, vücutlarımız mermer oymalara baka baka ye-serir, aklımız ahret ve ölüm
fikrine mermerden mezar taslanyle alısırdı...
Ve sonunda tabutumuz bir mermer parçası üstünde duraklar ve çok defa madde kısmımız bir
mermer altında topraklasır, herkes gider, basımızın ucunda mermer kalır, mermer beklerdi.
Mezarlıklarımızdaki siyah selvi ile beyaz mermerin zıd uyusması da güzeldir. Baslarında siyah
selviler dikilmemis, selvi gölgesine kavusmamıs beyaz mezar tasları, insana, orada yatanların
henüz ahrete ulasmamıs ve suçlarının bağıslanmasına nail olmamıs hissini verdiklerine dikkat
ettiniz, mi?
Bana öyle gelir ki ölüler mermerlerin aklastırıp temizleyici tesiri altında önce eriyerek kendilerini yavas yavas selvi köklerine emdirirler; buradan ağır ağır, için için, yüksek dallara doğru 5'°'
369 ¦ yol aldıkça ahret havasına ve kokusuna alısırlar ve nihayet
.„ ulasıp nurlastıktan sonra bir yarım ay ısığında fosforlarını
tep w
ldatmadan, ölüm ağaçlarının fısıltısıyle usulcacık uğurlanarak P,. ^juıez yolculuklarına baslarlar.
Artık ruh olmuslardır. Sanırım, •merle selvi ortasında —son metamorfozumuzu tamamlayan— li
ve kısa bir hayatımız daha vardır.
ısfilgün'ün karısmadığı hiç bir düsüncem yok; mermer bile bana
ı hatırlatıyor. Bugün —ilâcın tesiri olacak— bedbinlik duydu-
Ddan sevgilimin Tac Mahal gibi bir sanat eserine ismini veremeeğine
üzülüyorum. Az sonra yanında bulunacağımı bilmesem
muhakkak bir fırsat bulacak onu arayacaktım.

Simdi yüzünü görmesem bile sesini isitmekle avunabileceğimi sanıyorum: fakat biliyorum ki, sesine kavustuğum anda çehresinin hasretini çekeceğim. Karsı karsıya geldiğimiz zaman yine
doyamı-vorum; daima, daha fazlasını istiyorum. Kucağıma aldığım, bağrıma bastırdığım zaman
da ruhunu ruhumun içine sokamadığıma üzülü- V yorum. Bu da olsa baska seyler arayacağım.
Mitolojide hayal edilen Tantal iskencesi benimkinin yanında hiç! Zira Tantal susadığı zaman nihayet içinde yüzdüğü suyun çekildiğini ve acıkınca da elini uzattığı yemisin uzaklastığını görür.
Benim iskencem daha berbat: Nil'i içsem de, yesem de hararetim ve açlığım giderileme- x yecek!
Selina konusadursun, ben dinler görünerek hâlâ çocukluğuma 1 re evimizin mermerle alâkalı hâtıralarına dalmısım. Bu mermerlerin I yıkanmasını, uğulup kurulanısını, mermer avlulara sıralanan fildisi)>' Parlaklığı almıs yol tahtalarını, üzerlerinde yürünürken çıkardıkları] sesi unutmamıstım. Hele musluk ve hela taslarının tuzruhu ile te-"'z'enmesi, o sarımtrak köpük ve
gözleri sulandıran asid kokusu,
îi lekesiz, gölgesiz kupkuru beyazlık! Ve beyazlık üzerinde
a çekilip yanyana duran, sarı çivili, kırmızı çuha kaplı kalın
Ur!
—~* arifesinde gittiğimiz aile kabristanındaki kavuklu me-teslarına ve okutmağa götürdükleri
Sümbülefendi türbesinde-

kilere kadar yine hadsiz hesapsız mermerler... Kimi havuz ve f kiye gibi eğlenceye, kimi çesme
ve hamam gibi temizliğe, kimi o ve tekke gibi îman islerine yarayan, kimi de hayatla ölümün w
lestiği noktayı isaretleyen mermerler! Mermer, hep mermer, ^
merler!
Su gurbet illerinde memleketimdekilere benzemeyen bir v gömülmek korkusunu duyduğum için
olmalı ki az önce, denize kaybolup gitmeyi tercih ediyordum. Hayır... Asıl istediğim ne o bu. Nilgün'den evvel öleyim, Nilgün'ümden sonraya kalmayayını da, ne sekilde olursa olsun, hattâ
izsiz ve isaretsiz yok olup gi<j
yim.
Hususî dairesine yaklasınca nefesimin tutulduğunu Selina'va belli etmemek için güçlük çekiyorum. İki, sene ayrılıktan sonra bulusurken bu derece teessüre kapılmadığımı sanıyorum.
Dün gece velev hayal âleminde onu benim olmus görmek zaten ilk gününden sarsılmıs, zedelenmis bulunan sinir sistemini büsbütün altüst etmis-— Simdi sesini mi isiteceğim? Bakıslarıyle, gülümseyisleriyle mi karsılasacağım? Eli elime mi değecek? Tahammül edemeyeceğim; düsüp bayılabilirim!
Diye heyecan geçiriyorum. On saati asmayan ayrılığı beni tekrar ürkeklestirmis. O derece laubali
olduğum Nil, azıcık uzak kalınca yabancılasıyor sanki. Her defasında yepyeni bir heyecanla

huzuruna giriyorum. Hiç bir kadın bana bu tesiri yapmamıstı. An-/^ cak çocuk ve pek gençken
Sükûre'yi bir müddet göremeyince her bulusmamız sırasında yüreğime çarpıntılar arız olurdu.
Ben Nil'de o kızı mı yasıyorum?
Çay masası etrafında iki kadın ve iki erkek bulustuğumuz za' man Nil tuhaf tuhaf yüzüme baktı.
Dün geceki sürprizinden memnun... Gözlerinin içi gülüyor. Bir aralık Melik ile Selina'nın lâ^1' dıya dalmalarından istifade ederek dedi ki:
— Bak, ben ve Ahmed, sen ve Barones ne hos birer, çift °ldu Güzel güzel ahbaplık ediyoruz, komsuluk oynuyoruz.

__Fakat, dedim, onlar birbirlerine daha ziyade yakısıyorlar;
-i de pek ciddî. Bizim gibi zirzop değiller.
__Nasıl geçti dün gecen? Hep benimle mi?
____ Hep seninle... Enfes seydi.
__Ben de seninle beraberdim. Singapur'da varmadan önce,
.¦-^irimizden ayrılmadan, vapurda bir kere daha tekrarlayalım mı?
__Ayrılmayacağım ki... Ben de Mapa'ya geliyorum. Artık isesen de istemesen de geleceğim.
__ Tayfur seni Kraliçenin emriyle derhal hudut haricine çıkarır!
Ahmed'le lâkırdısını bitirmis olan Selina'ya döndü: .— Dayım, dedi, bir türlü fikrinden vazgeçmiyor; inatçıdır; ille yoluna devam edecek, Japonya'ya gidecekmis. Mapa'da sıkıntıdan
boğulurnıus. Bakalım, daha bir haftamız var, belki kandırırız. Dısarıya çıksak da Rangoon'u seyretsek... Bakınız, binaları görünmeğe basladı. Tabiî Madam sehre ineceksiniz?
— Dayınızla öyle kararlastırdık.
Bu esnada Ahmed'e bir telsiz kâğıdı getirdiler. O, buna göz gezdirirken Nil dedi ki:
— Ben de kumandan Landbrooke'a söz verdim. Melik vapurda kalmayı tercih ediyor. Dört defa
gezdiği bu yeri tekrar görmek artık onun için bir külfet.
Kaslarım kendiliğinden çatıldı. Nilgün'ün benim yasımda dinç
ve çok sevimli Landbrooke ile Rangoon'a inmesini, yarı geceye kabasbasa
kulüplerde, barlarda dolasmasını, hele «Select» nevinbir
otelde yemek yeyip vakit geçirmesini hazmedemeyeceğim.
goon orman ve kereste memleketidir. Nehir yolu ile gelen gabüyük,
iri, muazzam kütükleri filler hortumlarıyle kaldırarak
anmak üzere fabrikalara götürür. Civarda dolastığımız zaman
/anın en güzal kokularından biri olan taze kesilmis odun ve kee
kokusunu duyarsınız. Hem de bura ormanlarının reçineli,

yağlı ve uçucu maddeler nesreden nefîs kerestesi, yongası ve + lası! Yanarken dumanı en ince
bir buhur gibi kokar; odanın bir rafına koyarsanız hava koku kesilir.
Nilgün arabaya binerek kumandanla birlikte geceleyin itiehta ve kır gezintisi yaparken o havayı
mı teneffüs edecek? Kıskanç rum; Ahmed'e kızıyorum; kendime atıp tutuyorum. Selina'ya * kılmasaydım simdi bu sehre Nil ile yanyana inecek, İngiliz kapta değil, ben olacaktım. Fakat onu

«Select»'e götürüp sabık randevun Madam Halman'm karsısına çıkarmayacaktım.
Bir kere dikkat ettim: Kıskandığım zaman Nilgün'ü olduğun dan daha fazla güzel, cazibeli buluyorum. Bu sırada âdeta bambaska bir nur ve bir koku nesrediyor. Benim Rangoon projesine
öfkelen-diğimi sezdi; vücuduna lüzumsuzca ve muhakkak ki kasten hafif bir oynaklık vererek
yürüyor; Selina onun kraliçeliğini —Bir kraliçe ile beraber olmanın zevki içinde— ciddîye alarak
azıcık arkasından, bir dam donör edâsıyle takip etmektedir. Ahmed koluma girmis, karısının dayısı ile laubali görünmekten çekinmiyor.
Hepimiz rollerimizdeyiz. Bu sekilde üst kamaraya çıktık. Kaptan yerinde, vapur bir limana girip
yanasacağından, bas süvari bulunuyor. Hepimizi selâmladı.
Güzel adam doğrusu! Kemikli, sert hatlı ve günesten yanmıs gür kaslı yüzü, mükemmel endamı,
keskin gemici gözleri ve atletik vücudu ile fevkalâde alımlı bir erkek. Öyle temizlik ve civanmertlik tesiri veriyor ki... Böyle bir adama kadm nasıl mukavemet eder?
Baska bir cihete de aklım kayıyor: Kraliçe ile öyle bir çift teskil edecekler ki görenler imrenecek;
içlerinden «Haklarıdır, yakısıyorlar, sevissinler» diyecekler. Usulcacık:
— Nil, dedim, bu adamla beraber gitmeyeceksin!
— Ben senin Polonya gülü ile gitmene itiraz ediyor muyu"1
— Onu bilmem... Gitmeyeceksin!
Böyle sert konusmamızı örtmek, yanımızdakilere belli etmeni11 için hem sesimiz kısıktır, hem
de benim elim, güya Rangoon'da & zı yerleri gösteriyormus, izahat veriyormusum gibi öteye berl-uzanmaktadır.

Nilgün de bir noktayı isaret ediyor, oraya bakıyormus taklidi yaparak diyor ki:
____ İmkânı yok. Telsizle bildirildi; aksam yemeğine beni bekli-
__Kimler, bunlar? Nerede?
__Denizciler... Kendi kulüplerinde.
__Umumî Vali Mandalay'dan bilhassa senin için gelmis bile
İsa gitmeyeceksin. O kadar! Herkes, kocan, Selina, Landbrooke, bütün bu tanıdıklar, fam dösambr ile usakların, hepsi inecekler. gen benimle vapurda kalacaksın, yahut biz ineceğiz, onlar
vapurdan ayrılmayacaklar!
Kızmadı; yanımdan ayrılırken hafifçe sunu söyledi:
— Keski!
Artık canıma tak dedi, bu «keski»'ler, bu can atar görünüp kaçınmalar, tahrik edip kaybolmalar,
sürüp giden ve nihayet tat-sızlasan oyunlar! Monuba dalgası içinde bir hakikat gizliydi; bir karakter tahlili yapmıstım: Nil nezaketle değil, zorla elde edilecek ve yola getirilecek bir kadın...
Tıpkı hayalimde, güverte sahnesinde olduğu gibi!
Gözüm bir yeri görmüyor. Karsımda yepyeni modern binalara karısmıs kat kat, katmer katmer,
girintili çıkıntılı, pervazlı ve,genis damlı, altın kubbeli «pagod»'larıyle Rangoon mu var, bombos

arazi mi? Kayıtsızdım. Bakmıyorum, istanbul olsa bakacak halde değilim. Nilgün'ü Melik Ahmed'den kıskanmamıstım; fakat Land-broke ile beraber bulunusuna tahammül edemeyeceğim.
Tecrübeli âsıklar kocayı fazla kıskanmazlar; kıskananlar toylardır. Biz kocanın hakkını tanırız yahut müsamaha ile karsılarız; daha doğrusu ucanın nadiren ciddî bir engel teskil ettiğini biliriz.
Lüzumuna inandığımız da çoktur. Ancak acemi âsık kocayı asıl rakibi sayar.
Selina hazırlanmamız lâzım geldiğini söylüyor; Nilgün tasdik ediyor:
— Evet, gidip giyinelim.
Demir atan City of Haddington'un etrafı yani bütün İrruaddi 'irinin içi yelkenli Malezya gemileriyle, liman motörleri, romör-

körleri, bir çok yolcu vapurlarıyle, coskun bir hareketle dolu, s bes... Gece yarısı dönüleceğine
nazaran sehre inenler orada saat kalabilecekler. Günes batıncaya kadar görülmesi mutad v^ı
gündüz gözüyle dolasılır, sonra Rangoon'un gece ve eğlence hav tına karısılır. Bu yedi saati Nil
ile basbasa geçirmek ne keyifij Ol
çaktı...
Üç gün sonra Singapur'a varacağız; kendisinden kimbilir kadar zaman, kaç sene —tâyin edilemez— yine ayrılacağım. Zn üzerime aldığım is dolayısıyle onlarla Mapa'ya gitmem hemen
he men imkânsız. Yollarımız bir defa değisti mi ötesi bilinmez. Yeni bir hasret devresi baslayacak.
— Ah, diyorum, bari bu sefer büsbütün unutabilsem... jjii'i unutturacak ikinci bir maceraya sürüklensem... Çok, pek çok uzaklara gitsem... Beni Nilgün'ün sihrinden kurtaracak yer Afrika'dır
Kap'da yerlesmek!
Bir buçuk sene yasadığım Güney Afrika'yı —ne Hindistan'a, ne Endonezya'ya hiç benzemediği
için— kazazedelerin sığınacakları bir ada imisçesine arıyorum. Baska kıta, baska dünya! Nil orada bir mazi, belki gülünç bir maceranın hiç de sempatik gelmeyen bir siması olur. Nicelerinin
olduğu gibi...
— Nilgün'ün de simdi ancak sönük hâtıraları kalmıs öbür kadınlar arasına karıstığı günü görsem!
Diye söylenerek yanında merdivenleri iniyorum. İnleyen bir
sesle yalvardım:
— Rica ederim senden, Nil! Hiç olmazsa kocanı beraber götür Cevap vermiyor, vermeden ayrıldı. Odamda elbisemi değistirirken söyleniyorum:
— Öyle mi? Cevaba bile tenezzül etmez misin? Gösteririm ben sana! Yapacağımı bilirim ben! Anlatırım dünyanın kaç karıs olduğunu...
Böyle demekle beraber yapacağım sey hakkında hiç bir fi yok. Kaç kere aynı palavralarla kendimi avutmus, öfkemi geçi1 sonradan hepsini unutmus, önünde diz çökmüstüm. İradesizi*-
den utanma duymamağa da alıstım.

__Hem, diyorum, Nilgün sandığım gibi dürüst kalmıs bir kadeğil-
Zaten söylemisti bir defa, çok erkeğe yüz vermis, gönül rrniS'i kendini vermis; beni

eğlence yapmıs, iskence arzusunu tat-. için seçmis, Landbrooke'a tutkun. Mukavemet etmeyecek.
Simdi kosarak Selina'ya gidiyorum; hazırlanmıs bekliyor. Gü
kadın, zarif kadın, kibarlık içinde uysal, temiz kan, cins kadın!
Birkaç sene beraberce didismeden yasanacak ve kavga çıkarmadan
yrılıp hâtırası azap çekmeden anılacak kadın! Ona rastlamam bir
anS oldu... Belki de bir cankurtaran olacak! İsmiyle hitap cesaretini
bularak dedim ki:
— Selina!. Mes'udum.
Aynı zamanda aklım Nilgün'de... Parmağımdan çıkardığım halka için tek kelime söylemediğini
düsünüyorum; bunu o kadar ehemmiyetsiz bir hâdise yerine koymasına hayret ediyorum. Zerre
kadar aldırmamıstı; bakmıs, omuz bile silkmemis, tamamıyle kayıtsızca basını çevirmisti.
Halbuki Kalküta gezintilerimizde yüzük, ne mühim bir hâdise olmustu. Ağlasmıstık bile! Deli!
Ama yalnız bana karsı deli... Herkesle ne kadar makul!
Motörde sehre bakacağıma gözlerim hep arkada. Birinci süvari ile, bir kano - otomobile binmis,
suları yararak yanımızdan geçmesini bekliyorum.
— Ne koca su Ahmed! Ne genis mezhepli adammıs bu, Amerikan revüsü kralı!
Motörümüzdeki sekiz, onj yolcu arasında Mapalı Hacı Abdülga-ftır da bulunuyor. Sordum:
— Demin «monuba» denilen keyif verici bir seyden bahsolun-mustu. Nedir o?
— «Monuba» mı? Bilmiyorum.
— Afyon ve esrar nevinden insanı tatlı hülyalara götüren bir tQz? Bir ilâç?
— Böyle bir sey vardır ama ismi baskadır, hatırıma gelmiyor; Orneo Adasının «Dayak» denilen
yerli ahalisi kullanır. İsittiğime
e hos bir baygınlık verirmis; bu baygınlık esnasında tamamıyle
376
hakikati andıran bir hülya âlemine dalarmıssmız. Yürür, gezer t nusur, bir takım isler görür ve
bunları gerçekten yaptığmı2a j mrmıssınız. Fakat asıl hülya kısmı epeyce geç baslarmıs; büste*-*
hareketsiz hale geldiğiniz zaman...
Sasaladım, heyecanla sordum:
-— Peki, daha önce suur bozulmaz mıymıs?
— Borneo'da bulunmus ve bundan içmis olan bir ahbabım anlattığına göre bozulmaz, sadece
sislenirmis, hattâ...
— Hattâ?
Abdülgafur sesini alçalttı, kulağıma eğildi:
— Hattâ, dedi, «Kina Balu» dağı eteklerinde yarı vahsî bi-kulübeye misafir olduğu zaman içtiği
bu serbetten sonra ahbabım kendisine ikram edilen canlı bir hediyeyi kabul etmis. Hülyasın-da
değil... Yarı uykulu halinde. Sizin «monuba» o ise bir tesiri de ilk yarım saatinde hicap ve
tiksinme hissini izale etmesidir. Vahsi sandıklarımızda medenîlerin bilmedikleri icadedemedikleri
neler vardır... Basitliğine rağmen ne hünerli buluslar! Meselâ Avustralya yerlilerinin silâhı
«bumerang» gibi. Hos onu eski Mısırlılar da kullanırmıs. Fici Adalarında...
Ben üst tarafmı dinlemiyorum. Motor emrimde olsa geri çevireceğim; Nilgün'e kosacağım;

eteklerine sarılacağım; «Söyle, doğru mu? Hülya değil miydi?» diye soracağım. «Hayır, hakikatti... cevabını verirse?
Beynim zonkluyor.
Rıhtımdayız. Sehrin merkezine vardık. Selina, siyah çekik gözlü, ufak tefek, zarif Birman kadınlarını —sağ tarafa doğru sarkmı;. inci islemeli kadife takkeleri, rengârenk salvar ve pestemal biçiro1 elbiseleri, azimli ve erkeksi halleriyle— pek beyeniyor. Erkeklerin: de güzel buluyor. Yılan oynatanları seyrettik, futbol oynayan hu' nerli filleri de...
Bir deri, bir kemikten ibaret hemen hemen çıplak Budist dile"' çilerden iğrendi. Yerli polisin yine yerli ahaliye karsı kamçı kurmasına kızdı. Burada insan kosulmus riksa arabası bulunmadı?
sastı.

Büyük bahçeler arasında kurulmus binalarıyle ecnebi mahal-sinden, Kraliçe Viktoria ile VII. Edward'm heykelleri dikilmis seni? meydanlardan hiç zevk almadı. Buda'nm üç tel saçını muhafaza eden muazzam «Pagod»'u dısardan seyrettik. Zira içerisi cüz-jnl! ve baska iğrenç hastalıklı insanlarla doludur; dünyanın her tarafından buraya sifa bulmak ümidiyle akın edilir.
Zaten hiç bir jngjliz o mabede ayağını atmaz. Turistlerin çoğu da bizim gibi yapar, sürünmeden
bakar, döner.
Artık gece... Çok sıcak gecelerden biri...
«Select»'teyiz. Evvelceden Madam Halman'a telefonla haber verdiğim için lokantanın bahçesindeki «buket yuvalar»'dan birini hazır bulduk. Bunlar, kıs yaz durmamacasına menekse
gülleri gibi ufak ufak, dört renkten çiçek açan bir cins sarmasıkla örtülü kameriyelerdir. Fakat
sarmasıkların yaprağı yoktur; yaprak yerine çiçek verirler. Dısardan baktınız mı çiçekten bir çadırdır; içerisi de çiçekli ipek kumas kaplanmıs bir pavyondur. Kapısından girmek için sarmasıkların zarif dallarını aralamak lâzım... Sonra üstünüze kendiliğinden kapanır. Zile basmadıkça, hiç bir garson sizi rahatsız etmez, elektrik yanmasına rağmen de dısardan içerisi
görünmez.
Selina, sokakta sırtına aldığı Hint salından «Kap»'ı çıkardı, üzerinde kumastan ziyade biçime sokulmus gurup zamanı bulutuna benzeyen gayet ince, uçuk renklerde sanjanlı nefis bir tuvalet
var. Her kımıldanısında renkler tatlı bir kamasma halinde yer yer değisiyor; pembe taraf; açık
maviye, sonra limon sarısına dönüyor.
Siyah- gözlerini mora yakın rimel sürerek âdeta koyu yesile çevirmis. Kolyesi ve bileziği en nadide Baltık kehribarından... Isık vurduğu zaman altlarından tenini görüyorum; o kadar duru,
berrak ve seffaf!
Zaten bizi karsılayan Madam Halman, alelûsul Silivri yoğurdundan bahsettikten sonra bana tuhaf
Türkçesiyle demisti ki:
— Poli omorfo! Kıyak karı seçmissin! Geçenleyin geldikteki 1)6 iyi parça idi ise de bu, krallara
lâyık!

Geçen defaki kadın? O, sonradan çocuğumun anası olan Eva 1 '¦ Metrdotel önde, bahçeye doğru
giderken Eva'yı ve burada ge-

çen bes günlük hayatımızı düsünüyorum; hiç te heyecan yorum. Halbuki ne hararetle sevismistik, birbirimiz için nasıl dev divane olmustuk! Demek, bir gün gelecek Nilgün'ü de böyle
düs" neceğim. Meselâ Rangoon'u üçüncü ziyaretimde Nilgün bir Eva k dar bile bende alâka uyandırmayacak. Olur mu, acaba?
— Olmalı! Yoksa yasanmaz.
İste öyle bir arzu iledir ki «buket yuva» da Selina'yı âsık olmak için tetkik ediyorum. Yaptığım,
yeni bir saçmalık, tabiî... Ama belk. kendi kendime tesir suretiyle sevebilirim, diyorum; nefsimi
zorlu yorum. Nil daima aklımda. Su dakikada Denizciler Kulübünde Landbrooke'un yanındadır.
Madam Halman benim kolumda Seli-na'yı değil, Mapa Kraliçesini görseydi! «Krala lâyık...» dediği zaman ona:
— Bu, bir Kraliçedir; zaten Prensesti, Türk Prensesi! Cevabını verebilseydim...
İsin fenalığı su noktada: Selina güzel, pek kibar bir kadın ama Nil'in zekâsından ve biteviye değisen, sürprizler bekleten, korkular geçirten, hareketli hayatiyetinden mahrum. Dümdüz ruhlu
bir kadın. —Nilgün'e alıstıktan sonra— Beni tatmin etmiyor. Basit iskambil oyunu bir poker ve
bir briç müptelâsını artık nasıl oyalayabilir? İste, «Select»'in çiçekten ibaret yapraksız sarmasıklar
örtülü kameriyesi altında kimi olsa hayran bırakacak bir Selina beni oyalayamıyor Öteki simdiye
kadar neler yapmıs olurdu... Ne yalanlar, ne oyunlar, ne sasırtmacalar! Kaç defa öfkelenmis, kaç
defa yatısmıs, çesit çesit heyecanlar, bir hiddet, bir sevinç, kâh ümide düserek, kâh yeise kapılarak üç saatte nasıl da bütün ömre bedel bir hayat sürmüs olacaktım...
Geçirdiğim buhranı yanımdaki kadına belli etmemeğe çalısıy0' rum, bir seyler söylüyorum. Alâka ve muhabbet göstermeğe cali" sıyorum... Yürümüyor. Viski de nes'e vermiyor; dert yanmak ihtiyacını duyuruyor. Küçük bir meyhane kösesinde arkadasını kar' sısma almıs, askını
anlatan," anlatmaya doyamayan bir sarhos olmadığıma üzülüyorum.

Nihayet kendimi tutamadım:
__Selina, dedim, ben bedbaht bir adamım, acınacak bir adam.
— Biliyorum, âsıksınız.
— Hem de ne âsık! Kaç senedir! Bu dertle öleceğim.
— Anlıyorum; hak veriyorum. Derdinden ölünmeyecek kadın değil o...
Yüzüne korku ile baktım; hem korku, hem de sırrımı kesfetmis olan birini bulmanın sevinci ile!
Bir sey söylemiyorum; Selina de-vam ediyor:
— İlk günü, masaya beraberce oturduğumuz zaman bunun farkına vardım; birbirinize bakıslarınızdan!
— O kadar mı belli?

— Kadın gözü için apaçık...
— Bana kendisi de muhabbetle mi bakıyordu?
— Hem de ne muhabbet! Hırçın, hasarı, titiz, değisici, tuhaf bir muhabbet... Benimle masaya oturmayı istemenizin sebebini de derhal sezdim: Kıskandırma manevrası. Neler geçiyor aranızda?
Zavallılar!
— Evet, zavallı demeli bize... Çok zavallıyız.
— Dayı - yeğen olusunuz mu isi bozuyor?
— Ne münasebet! Aramızda en küçük bir kan yakınlığı yok. Uydurma dayısıyım.
— Ne karısık sey bu!
— Maceramızı size kısaca anlatayım. Dinlemek ister misiniz?
— Dansa, gezintiye, mehtaba, hepsine tercih ederim. Anlat, ferahlarsın. Emin ol bu sır bende
kalır. Zaten benim de basım dertli. Derdimi dökmeğe muhtacım. Birbirimize karsılıklı iyilik etmis
olacağız.
Selina'nm ellerini öpüyorum; bileklerini ve kollarını oksuyo-rum ve serçe parmağını iki parmağımın arasında tutarak, ikide bir sıkarak, böyle yapmaktan zevk alarak hikâyemi — Cönte
Verede, Dilbeste'nin mektubunu aldığım yerden baslayıp en canlı n°ktalarını iyice belirtmek sartıyle— anlatıyorum. Bu ikindi üstü

bassüvariyi kıskanarak Rangoon'a inmekten alıkoymak için dığım kavgaya kadar, hepsini... En
yakın dostlarıma bile cesaret edemeyeceğim her seyi! Hepsini, her seyi, bu, kim olduğUn bilmediğim yabancı kadına nasıl anlattım? Fakat nasıl da ferah ladım! İki seneden fazla, tek kisiye açılamamıs olmanın zehirinde ruhumun temizlendiğini duyuyorum.
Öyle geliyor ki Nilgün'e karsı bende «sabit fikir - obsession,, seklini alarak sürüp giden, artan,
korkunçlasan ask bu itiraflarımla sifa yolunu tutmustur. «Psikoanaliz» tedavisine basladık. Muhakkak ki o, bir sabit fikirdi; kararsız ve beceriksiz olusum da aym hastalığın alâmetleriydi.
Selina, sergüzestimi benimseyerek dinlemek suretiyle bana hekimlik etmisti. Hem de bambaska
bir hekim... Beyaz önlüklü, kalın gözlüklü, tüylü elleri ve burnunun içinden fıskıran külarıyle malûm tipte ve kıyafette yaslı, bir ruh hekimi değil! Kehribar kolyeli, mükemmel makiyajlı, bulut
kadar uçucu kumastan açık tuvaletli, burnunun içi pembecik, elleri bembeyaz, gözlerinde rimel,
bir kadın - hekim... Kadın hekimin elbiselisi ve pek güzeli!
Dısarıda caz çalıyor; dans yerinde çiftler dönüyor; çiftlerin, parfüm ve pudraların, içki ve meyvelerin bu durgun havada toprağa sinmis, görünmeyen kokulu sisi içindeyiz: Fakat bana hepsinin üzerinde taze kesilmis reçinalı Birmanya ağaçlarının kokusu hâkim gibi geliyor. Hind ile
Çin'in zevkte ve hudutlarında birlestikleri yağlı orman kokusu!
— Selina, dedim, sana minnettarım.
İfsa ve itiraflarımın hafiflettiği bir ruhla onu usulcacık, sefkatle kendime çektim. İlk defa Nilgün'ü düsünmeden, Nilgün yerine koymadan, yepyeni bir kadm olduğunu bilerek, bilmekten
zevk alarak bir kadın tanıdım.

Anlıyorum ki iki seneden beri her kadında Nilgün'ü aramısım, yasamısım. Simdi, sevgili yahut
arkadas olarak normal bir ka' dm kazanmanm rahatlığını duymaktayım ve Selina'nm hayatım^8
bambaska bir çığır açacağına, normal hayatıma ancak Nilgün karısmadıkça dönebileceğime inanmak üzereyim.
iNli-ıUUN
381
Böyle olmakla beraber içimin sesi söyle diyor:
__Bu hal, sırrını açığa vurmaktan ileri gelen geçici ve yalancı
bir ferahlıktır.
Bir tuhafı da Nilgün ile istanbul muhabbetini birbirine karıstırmak ve bu iki muhabbeti bir arada
yürütmek. Doğduğum yerde diinyaya gelmis olmasından, lisanımı benim sivemle konusmasından, _jj]lî duygularımı zahmetsizce kavramasından dolayı Nil, daima yabancı kadınların muhitinde ırkının hasretini çeken ruhuma öyle yalcın geliyor, öyle tatlı hitap etmesini
biliyor ki...
—• O benim tanıdığım Allah'a inanıyor, diyorum, benim bağlı A bulunduğum âdetler içinde büyümüstür. Mini mini jken o da benim / rtjbi üzerlikle tütsülenmistir; benim korktuğum hamam
anası, çar- » samba karısı gibi seylerden o da heyecan duymustur. Aynı ninnileri V dinledik; aynı
bayramlarda ve kandillerde müsterek hislerle oyalan- 1 dik. Kulaklarımızda hâlâ mevlûd, ezan,
Kur'an seslerinin ahengi do- \ lasıyor. Türk ve Müslüman olarak öleceğiz. Bir Selina ve Zülma ile
./ aradaki fark ne büyük!
Daha tuhaf bir sey duyuyorum: Nilgün'ün bambaska bir kokusu var: Avrupa'nın hangi parfümünü, pudrasını sürünse hangi sabu-nuyla yıkansa Türk ve Müslüman kokmakta devam
ediyor. Bunu da seviyorum. Meğerse kendimden olmayan kadınlardan bir bıkmısım, onların yabancılığından öyle bezmisim ki!
Simdi ben Selina'ya kâğıt helvasını nasıl anlatabilirim, hele kâğıt helvacısını? Seyyar bir dondurmacı hakkında hiç bir fikir verememem, istanbul'u görmüs, gezmis de olsa ev kadınını, aile
hayatını,/ ^» bize mahsus âdetlerimizi nereden bilecek? Su anda üzerinde bulun-?* duğıimuz
bambaska toprak parçası üzerinde Nil'den baska tek yakı-' nım yok. Onu sevmesem bile, hattâ
düsmanım da olsa yine esas noktalarda hislerimiz vardır; lisanımız birdir; anlayıs ve sezis hususun-, da da benzerliğimiz çoktur.
Bu düsüncelerimi ve hassasiyetimi olabilir ki iyi anlatamıyorum; W anlatamamaklığıma rağmen
anladınız: Sayet benim gibi Ran-'°on'da bulunsa idiniz ve Doğu'ya gidecek, Nilgün'den ayrılacak
bir
382
JNUAiUJN
383

adam olsaydınız! Güzel Türk prensesine iki askla bağlanmıstım- v, kendisini hem kendisindeki
memleketimi seviyordum...
Çiçek çadırımızdan çıktığımız vakit göğü bulutlanmıs ve ay perdelenmis olduğunu gördük. Az sonra iri taneli seyrek yağmıı damlaları, sanki su değil, bir cins yumusak meyve, birer erikmis gbi
tok sesler çıkararak serpilmeğe basladı. Bu erikler günes altına olgunlasıp pismisçesine sıcaktı.
Rıhtıma gelmistik, yağmur sağanağa çevirdi; aynı zamanda rüzgâr da çıkmıstı. Keske sağanak
benim ruhumu yıkasa... Rüzgâr benim hâtıralarımı da dağıtsa, alıp götürse. Vapura büsbütün
değismis bir ruh ve bir kafa ile dönsem! Olamıyor ki...
Bu yağmur altında ve bu rüzgâr önünde, Landbrooke'a sokulmus bir Nilgün'ün ne kadar güzel
olacağını düsünmekten kendimi alamıyorum. Düsünmemek için Selina'dah medet umuyorum;
ona yağmur hakkında Fransızca bazı mısralar okuyorum:
Sehrin üzerine yağmur yağıyor, Tıpkı ruhlunun içine yağdığı gibi...
Hem okuyorum, hem de yalvarmama kıymet vermeyerek bas-süvariden ayrılmayan Nil'e karsı
takınacağım tavrı kararlastırmağa çalısıyorum. Eğer dün geceki sahne bir hakikat idiyse bile sevinmek-liğim değil kızmam lâzım gelir. Zira onu da «monuba» içirerek bir suursuzluk dumanına boğmak suretiyle hayale benzetti, tabiî zevkinden mahrum etti.
— Sevseydi, diyorum, sözümü kırmaz, Landbrooke ile sehre çıkmazdı. Sevdiği adamı yanında
alıkoyardı; hele geceyi bir kadiri3 basbasa geçirmesine razı olamazdı. Alay ediyor benimle!
Vapurdayız. Yatmayacağım, kumar oynayacağım. Selina'dan i rıldıktan sonra bu maksatla salona
baktım. Kimseler yok. NiU döndü mü? Stevard'a sormak istemiyorum. İnsan gizli bir mak güderken pek tabiîye alınacak hareketlerden de çekinir; karsısın1
lerin bu maksadı kesfedeceklerini sanır. Halbuki gemi garsonuna O, takibimize memur bir dedektif mi?
İste bu çesit muhakeme bozukluklarıyle mantıksız hareketler -kurtulmağa can atıyorum.
Hepsinin müsebbibi Nilgün! Böyle -yleniyorum, yolumu değistirerek onun dairesi önünden geçiyorum, ık yanıp yanmadığma bakıyorum: Karanlık. Demek ki henüz gel-emis... Sendeleye
sendeleye, sarhos halde, sabaha karsı mı dönecek, ^llahm delisi, basımın belâsı, belâlar mübareği
bu çılgın?
Kamarama çevrildim. Yolcular çoktan gelmis, yorulmus, yatmıs olacaklar ki koridorlar, amelesi
grev yapmıs maden ocağı dehlizleri İcadar ıssız ve sıcak. Kapımı açtım; burada yine Nilgün'ün
kokusunu oluyorum. Belli belirsiz ama ben duyuyorum. Duyduğumu mu sanıyorum? Hayır!
Gelmis... Gelip masamın üzerindeki bloknotumdan kopardığı bir kâğıda sunları yazmıs:
nArtık beklemekten bıktım. Ne kadar geciktin! Eğlendin mi bari? Monuba'n vapurdan çıkmadı.
Memnun oldun mu? Bonne Nuit!.. Pardon, tünaydın!»
Bunu okuyunca ne yaptım, biliyor musunuz? Selina'mn kamarasına kostum, kapıyı vurdum,

sesleniyorum da:
¦— Açınız, rica ederim, çabuk açınız!
Neredeyse haykıracağım. İçeriye girince, onun salı ile örtün-meğe çalıstığını gördüğüm halde
aldırmayarak kâğıdı gösteriyorum:
— Vapurda kalmıs! Vapurdan çıkmamıs! Sözümü dinlemis!
Selina, romantik ruhuna uygun, yasanan bir maceraya karıstığından, kendine rol düstüğünden
dolayı benimkine yakın bir heyecan içinde... Soruyor:
¦— Kâğıtta ne yazıyor?
Yanlıs tercüme edilmesi diplomatik bir hataya sebep olurmus-casına puslayı ehemmiyetle Fransızcaya çeviriyorum. «Tünaydın» nüktesini anlatıyorum:
— Biz, diyorum, lisanımızı tasfiye ediyoruz; yeni kelimeler bu-uy°r, bulamazsak gelisigüzel uyduruyoruz. Bu «tünaydın»ı simdi se-ır °lan nasyonalist bir hatibimiz yıllarca önce icadetmisti.
384
O hatip aksaçlı, genç kalmıs çehresi, fakat tabiîlesemeyen t v-esnekliğe kavusamayan hareketleri
ile bir lâhza gözümün önünd ' geçti. Nereden nereye? Nerede ve ne sebeple?.. Birmanya sahili bir
âsık, heyecandan çırpınırken tutmamıs bir kelime yüzünden w dil canbazmı hatırlıyor...
Hakikaten, anlasılamayan mahlûk, §ü : san! Lüzumsuz çalısan bir makine, su insan beyni!
Çıplak vücudunu Hint salı ile örten güzel hekime soruyorum' — Simdi ne yapacağım? Ne tavsiye ediyorsun? Gördün ya, se nin kraliçem beni böyle bitiriyor; böyle öldürecek; bir keder,
bir se vinç, nihayet yüreğime indirecek...
Selina da bir karara varamıyor; varamadığından dolayı samimiyeti ile teselli edercesine kolunu
omuzuma koyup duruyor. Sessizlik içinde vapurun atmayan kalbini dinler, islemesini bekler gibiyiz. Uskurları dönmeyen demirlemis bir vapur bazan insana yatalak olmus bir hasta karsısında bulunuyor mussunuz tesiri yapar; kımıldayamaz, konusamaz; hazindir. Ses ihtiyacıyle
vantilatörü çevirdim. Yine ben diyorum:
— Yapılacak sey yok.,. Çekmeğe mahkûmum; hiç bir seyden de emin değilim. Seviyor mu, sadist zevki mi, kapris veya alay mı? İçinden çıkamıyorum ki...
— Uyumaksınız, yarın konusuruz, yorgunuz.
Kolunu omuzumdan çekti. Gitmem lâzım geldiğini anladım; yüreğime yalnız kalmak korkusu düstü. İstiyorum ki oracıkta oturayım; Selina yatağına girsin, uyusun, bana aldırmasın; nefes
alısını duyayım, yanımda bir canlı mahlûk bulunduğunu bileyim. Tek basıma kamarama kapanmaktan yahut güvertelerde dolasmaktan bir felâket imis, bir felâkete sebebiyet verirmisçesine kaçınıyorum. Fakat bunu nasıl teklif edebilirim, hangi yüzle? Ağzından veya elinden değil, nedense yanaklarından öperek kamaradan çıktım.
Vapur, yukardan aksettirilmis projektör ısığı ve yağan yar mur altında yeni boyanmıs, boyası henüz kuramamıs kadar sevki' Sanki damlalar buraya beyaz, öteye siyah, bazı tarafa sarı renWe
385
ügerek, düstüğü yeri o renklere sokarak City of Haddington'u gü-(joğmadan boyayıp hazır edecek; Çin denizine pırıl pırıl açılacağa-
Nil'i» dört gün sonra Singapur'a bırakıp bambaska bir âleme . arismak için âdeta

sabırsızlanıyorum ve kendisinden habersiz, iki ene çektiğim hasreti beraber bulunmak azabına
tercih ediyorum.
Bu dakikada nefret duymadığım tek kisi yok: Dübeste ile ev-lenip Nilgün'ün hizmetine giren Tayfur bana hepsinden iğrenç görünüyor.
— Allak adamın biriymis, diyorum, fırsat düskünü! Hem yasına uygun güzel bir kadına, hem de
cennet gibi bir adada refaha kondu. Af çıktığı halde neden memleketine dönmedi? Herif keyfinde! Bütün bu isler arasında benden daha akılsızca hareket edenini göremiyorum. Nil, istediğinden mükemmel bir koca ve unvan buldu; Dübeste bile arzusuna kavustu.
Masalımız üçünün de dileklerine kavusmasıyle bitiyor... Benim hisseme bir nevi «kırk katır mı,
kırk satır mı?» düstü.
Siper altına sığınmıs, gece yarısı sonrası yağmuruna bakarak fena seyler düsünüyorum; hattâ
intiharı! Lüzumsuzluğuma inanmaktayım; doğrusu hayatımda simdiki kadar samimî olmamıstım.
Simdi, etrafımdakilerin saadetini kıskandığım için duyduğum bedbahtlık çok acı, çok yüklü geliyor.
Yatağıma girmeden önce, o, nefret ettiğim Nil'in küçücük pus-lasını öpüp koklamaktan kendimi
alıkoyamadığımı görünce büsbütün bezginliğe düstüm:
— Artık benden hayır yok, dedim, tutulduğum ask, askların en haysiyetsizi, en marazîsi...
Sakaya, fantaziye benzeyen tarafları çok olmasına rağmen bir felâketle sona ermesi mümkün...
Saat kaç?
Bakmak, öğrenmek lüzumunu duymuyorum. Kaç olursa olsun! ;aha pek mi erken, yoksa yağmur
devam ettiği için mi kamaram 5- Aldırmıyorum. Yataktan çıkmayacağım. Ne Nilgün,, ne Selina...

İkisine de hınçlıyım; Ahmed'in de, Landbrooke'un da yüzleri ¦
görmeğe tahammül edemem.
Biraz daha daldım. Kapıma vuruyorlar. İçeriye Abdülgafu
girdi:
— Af buyurunuz, dedi, beni Melik Hazretleri gönderdiler.
ikindi olduğu halde görünmemenizi merak ediyorlar.
— Tembellik.. Yorgunluk... Çok defa böyle olur. Hasta değilim.
— Elhamdülillah...
— Kendisine tesekkürlerimi söylemenizi rica ederim. Aksama
doğru çıkacağım.
— Melik lütuf buyurdular, öğle yemeğinde beni ve ahbabınız Madamı masalarına çağırdılar. Melike Hazretleri de tıpkı zatıâlileri gibi istirahattedirler. Galiba Rangoon'u dolasmak kendilerini
yormus. Sizi de gezinti yormustur. Gezinti, yağmur, sıcak...
O söylüyor; daha da söyleyecek... Ukalânın biri! Sözünü kestim:
— Yeğenim karaya çıktı mı?
— Evet efendim. Melik Hazretleri anlatıyorlardı: Budist mabedine de girmisler, ihtiyatsızlık etmisler... Malûm ya cüzzamlı

yerdir, orası.
Dislerimi sıktım ve mırıldandım:
— Kepaze! «Vapurdan ayrılmadım, seni bekledim» diye de mektup yazmağa utanmıyor. Büsbütün sirazesinden çıkmıs, yüzsüzlüğü artırmıs. Eskiden yaptıkları azıcık tatlı idi; simdi düpedüz bayağılık, âdicesine düzenbazlık!
Abdülgafur gitti. Zaten yatağımdan kalkmamıstım; yatmag> devam ettim. Selina Kralla yemek
yemis olmanın gururu içini beni unuttu galiba... Dün gece ona budalaca açılacak, sır dökecc ne
vardı? Nilgün insanda akıl, idrak bırakıyor mu ki? İster nusI Ahmed'e gammazlık etsin! Tamamiyle meshul bir kadın... Nere; niçin gidiyor? Otel masalına inanmak safdillik olur. Yaptıkları hep hatalı... Hepsi!

artık kâğıt üstüne geçen yalanları karsısında saskınım. bilirim: Kadın, erkekten fazla yalana düsküntdür ve onu buna den de yaradılısı itibariyle hayale daha istidatlı olusu, fan aha ziyade zevk
alıd Dii i
__j__«Iaiici lauuaui oıusu, lansen daha ziyade zevk alısıdır. Disi insan çok defa hakikatle taziyi
ayırmakta güçlük çeker; istediği seyle gerçekten mevcut m birbirine karıstırır. Kadın, fikir ve niyet bakımından erkek-daha samimî olmasına rağmen bu sebepten dolayı yalana kaçar.
ğn bu sebepten dolayı yalana kaçar.
Bunları hem okudum, hem de tecrübe ettim. Sebepsiz yalan - vleyen dostlar da tanırım. Bilirim
ki yalancı, olanı değil, olma-x istediği seyi olmus gibi gören bir hastadır. Lâkin isi Nilgün dersine
vardırana henüz rastlamamıstım.
Yalan söylerken yüzü kızaran veya sararan biri, kökü ruha uzanmıs, fizyolojik bir kabiliyetsizlik
yüzünden yalancı olamamağa mahkûmdur. Bazısında ruh ve ona bağlı vücut, yalan için yaratılmıs denilecek kadar yalancılığa elverislidir. Cana kastedici valanını bile söylerken rengi değismek söyle dursun, tabiîliği bile artar.
İste Nil bu marifetin güç erisilir bir sahikasına ulasmıs... Hâlâ tırmanıyor ve her gün bir adım daha ilerliyor. Yahut o çukura mütemadiyen gömülüyor. Beni pesi sıra sürükleyerek.
Az sonra yüz yüze gelsek ikinci bir yalanla birincisinin tesirini unutturur. Baslarım yenisinin ezasını çekmeğe veya zevkini sürmeğe... Dayanılmaz, dedim ya!
Kapı tekrar vuruldu; bu sefer gelen stevard; uzattığı mektup Selina'dan: Diller döküyor ve salonda beni beklediğini söylüyor. Ona da aynı cevabı verdim: «Aksama doğru çıkacağım.»
Tekrar uyukluyorum; yine gözlerimi açıyorum. Saate bakmamağım. İtirafı güç ama hakikat su:
Nil'den haber beklemekteyim, ıa'tâ haber de kifayet etmez; kendisini yanımda görmek istiyorum;
ı:r yalanını daha dinlemek ihtiyacındayım. Tiryakisi olmusum!
Nihayet gelen giden olmadığını görünce kalktım, yıkandım, •¦'Mdim. Nil'in bulunduğu yerde onsuz duramayacağımı anlıyo-¦ Bir de bakalım, mektubunu nasıl izah edecek? Meraktayım.
balonun ortasında karsılastık; kapıya doğru yürüyordu.

— Sana geliyordum; hastalandın diye korktum, halbuki

iyisin.
Cevap vermiyorum; duruyoruz.
— Dargın mısın bana? Mektubumdan dolayı mı?
Susmaktayım.
¦— Peki ama ben onu sana iyilik olsun diye yazdım.
Dik dik yüzüne baktım.
— Elbette iyiliğin için... Giderken düsündüm ki gezintiden öf keli döneceksin, bir yere kımıldanmadığımı öğrenirsen rahat ede çeksin, tatlı tatlı uyuyacaksın... Fena mı ettim?
Bize bakanlar vardı; bir sey söylemekliğını lâzım; sahte bi tebessümle dedim ki:
— Sen bir belâsın. Simdi bir yalan daha attın: Bana gelmiyor, dun; gelemezdin. Baska bir yere
gidiyordun.
— Evet, yalandı bu... Odama uzanmağa gidiyordum, ama mektubu hakikaten o maksatla yazmıstım. Bir de kamarana girmek tras sabununun kokusunu duymak, bungalovumuzu hatırlamak
için...
— Yine yalan!
— Münâkasa etmiyelim. Haydi, beraber dolasalım. Yürümek uzanmaktan daha dinlendirici olacak. İstersen evvelki gece «mo-nuba» içtiğimiz yere çıkalım; yağmur altında duralım; damlalar yüzümüze vursun... Ziyarete değmez mi orası?
— Nil! Ben seni öldüreceğim. Bir gün muhakkak kendini bana öldürteceksin!
— Yapamazsın, sevgilim; sen öyle seyler yapmak istemezsin.
Koluma girdi1
— Evvelâ, dedi, odaya gidelim de üzerime bir sey alayım. Koluma sımsıkı sarılmıs, gidiyoruz. Üst güverte sahnesin^
sonra bu, birbirimize ilk yakmlığımızdır. Hayal veya hakikat, P gün'ün yere uzanıp kalmıs perisan manzarası gözümün önüi"1 darmadağınık tuvaleti de... Soruyor:
— Nasıl geçti Rangoon gecesi? Selina avuttu mu, bari-

___ Bu kadın, dedim, bizi sevisiyoruz sanıyor; öyle hükmetmis. ttâ, daha garibi, senin bana âsık
olduğuna emin.
__Doğrusunu görmüs, bakıslarımda okumustur.
__Nü, böyle mi sever insan?
__ Ben böyle severim. Hem daha ne istiyorsun? Ne gibi fedailik bekliyorsun? Baska ne yapabilirim? Aklım, fikrim sende... j düsünmediğim hiç bir günüm olmadı. Evlendiğim zaman,
Ma-'da ve seyahatimde daima kafamın içinde idin, daima! Hele dün »ece..-
__Landbrooke ile basbasa iken de mi?
__Ne Landbrooke'u? Yalandı onunla çıkacağım... Bir Kraliçe,
kocasını vapurda bırakarak vapur süvarisiyle yabancı bir sehre hiç iner mi? İnebilir mi? Nasıl inandın buna? Ahmed'le beraberdim, sadece Ahmed'le! Hem de Vali Muavininin evine davetli olarak... Yoksa tabiî seni de götürecektim.
— Kaçıncı yalan?
— Sayısını tutmak âdetim değildir; yorar. Maamafih belki yine yalan söylüyorum. Asağıda sen
bir tahkik ediver.
Dairesine girdi; kapıda bekliyorum. İçerden seslendi:

— Gelsene! Ahmed briçte, hizmetçi asağıda... Bir dayıya, Kraliçe de olsa yeğeninin, odası her
zaman açıktır.
Heyecanlar geçirerek girdim. Derhal boynuma sarıldı; aynı zamanda diyor ki:
— Artık «Bu yok... Bunlar olmaz» faslı kapansın mı, sevgilim? Bütün ruhumla, bütün vücudumla, istediğin gibi, istediğin kadar senin olayım mı?
Normale benzeyen ilk hareketi ve ilk sözleri... Maamafih çarçabuk sıyrıldı; arkasına «burberry»sini aldı, dısardayız.
— Korktum, dedi, Lâtife geliverirdi, öbürü, Mapa'daki güzel :z olsaydı o kadar çekinmezdim. Ha, biliyor musun, Dilbeste'ye ısızle haber verdim.
—- Neyi?
~~~ Seninle bulustuğumuzu ve beraber geleceğimizi!

İnsanların doğustan yalan söylemeğe müsait oldukları t kanmağa da istidadı bulunduklarını bir
kere daha anlıyorum rı minden beri Nil'in birbiri arkasına yetistirdiği sözlerin belV
UP
hepsi yalandı; fakat inanmak isime gelmisti; memnundum. 2ru yalnız menfaati olduğu vakit yalan söyler, kadın ise hakikatle h yal arasında tam bir hükme varamadığından dolayı yalancılık
ed mis.
Nilgün, bu nazariyeye göre hakkımda bir takım hayallere k pıldığı için ilk gününden baslayarak
yalanlarına beni hedef tutt o hayallere hakikat çesnisi vermeğe çalıstı. Az evvel söylediği gibi olandan ziyade olmasını istediği seyi görüyor; meselâ ve belki Mapa'ya telsiz göndermemistir;
göndermeyi arzu ediyordu; ((gon. derdim» dedi, rahatlık duydu. Yine meselâ: «Bütün ruhumla,
bütün vücudumla, istediğin gibi, istediğin kadar seninim» dediği zaman arzusu o idi; yalan söylemiyordu, olmasını arzu ettiği bir seyi anlatıyordu.
Kumandan Landbrook'u beğenmis ve kendisiyle Rangoon's inmek bir aralık hayalini oksamıstı;
bana o hülyasını hakikat sekline sokarak anlattı. Nilgün esasta mahcup ve ahlâk kaidelerine bağlı
bir genç kızdı; simdi de yine öyle, taze bir kadındır. Beni gerçekten seviyor; lâkin önceleri bir
kızdı, bugün de evli bir kadındır Alelade bir disi gibi teslim olamayacağından Seylân ve Kalküta'da birtakım yalanlarla hem kendisini, hem beni oyaladı. Evvelki gece ise içtiği monuba
sayesinde hakikatle hayali birbirine karıstırdı, günahını bir yalana benzetti.
Nil, bildiğim kadınların en haysiyetlilerinden biridir; bunu S" dakikada iyice öğrenmis bulunuyorum. Gerek genç kız iken, ger* evliliğinde, hâlâ utangaç ve çekingen. Zahiren öyle görünmemekle beraber, tamamen aksi bir fikir vermesine rağmen, din ve terbi;6 kaidelerini yıkıp
geçemiyor. Sayet Cava'dan adam gibi dönsey*1 insanlık bende kalsaydı evlenecektik; dünyanın
en sadık zevces sahip olacaktım; hoppa görünen, çok temkinli, iradeli bir kadın» Üst kat güvertedeyiz. Yağmur bir türlü kesilmiyor, kes»1
~~~

Mevsimine girdik; Endonezya üç ay, fasılasız ıslak kalacak. ^edim ki:
_- Nü! Beni sevdiğine ilk defadır inanıyorum: Hem pek çok v(jiğine ve yalnız beni sevdiğine...
Sen de benim ilk hakikî sev-gilimsin.
__Biliyorum. Zaten birinci gününden hissettim, içimden dejiHi
ki: Ele avuca sığmaz bir erkeği kendime bendettim; ömrünce sevmeğe mahkûm oldu.
Bastan ayağa kadar onu seyrediyordum: Trençkot bambaska bir cazibe vermis; güzel bir kâtibe,
bir daktilo, bir memure cazibesi... Hangi kıyafette cazibeli görünmemisti? Conte Verdi'nin turist
kamarasında, kordelâlı geceliği, omuzlarındaki esarpı ile yelpazelenirken; beyaz tülden tuvaletiyle birinci mevki yemek salonuna girerken; Musavva kasabasında, Koloniyal sapkasiyle
dolasırken; Seylan'da sadakor pijamasıyle, feracesiyle, bornozuyle; burada, Hintli elbisesi ve yakut yapıstırmasıyle, o geceki genis mantosu ile, simdi ise trençkotu ile daima cazibeli, daima
güzeldi; tertemizdi. Hele Kalküta'da, incilere garkolmus, iki senelik bir ayrılıktan sonra odaya pür
hasmet girerken yüreğim nasıl yerinden kopmustu!
• Evet, ömrümce beni sevmeğe mahkûm etti; kendisine bendet-ti; esir etti. Roman cümlesi ile:
İlk ve son askım!
— Peki, ne olacağız, Nü?
— Düsünmüyorum bunu... Yanımdasm ya? Projeler yaparak, yahut tatbik edilmez kararlar alarak zevkimizi bozmayalım. Kumandan Landbrooke pek yakısıklı adam, değil mi?
— Evet. Fakat geçici kus.
•— Ama senin Barones de güzel kadın...
•— Süphesiz. Lâkin fazla sinirsiz, fazla ağırbaslı. Gerçi senin kadar hareketli, hırçın, bir söyle,
bir böyle olmak karsısındakini •'orar ama bıktırmaz. Diyebilirim ki, sinirsiz insanlardan ibaret bir
cemiyet ve bir dünya enikonu yavan, tamamiyle tatsız değilse de uzsuz olurdu. Hırçınlar durgun
havaya esinti getirirler ve düm-Uz gidise biraz sarsıntı vererek, manzaralara, karısık renkler ser-

^
pip motifler katarak hayatı biteviyelikten, yorucu düzgünlüğü kurtarırlar. Sinirsizler meclisinde
hava daima «inbat»'dır; ne ûaıB çırpıntısı, ne yelken hısırtısı, alabildiğine düzlük ve durgunj^.
Bana gelmez.
— Gelmez, elbette. Böyle bir mecliste sen kafese kapatılmıs bi sicap gibi azap çekmeğe baslarsın... Ağaçlara tırmanmak, daldan dala atlamak, bir delikten öbür kovuğa girip çıkmak imkânsızla ğınm azabı!
— Tam öyle... Sinirlileri aramızdan kaldırırsak güya rahat ederiz; fakat sıkılırız; sıkılmak rahatlık değildir.
— Üzülme... Benimle bulundukça korktuğun rahatlığın yüzünü göremezsin!
Puslu hava içinde, yağmura rağmen gökmavisi bir muhitteyim. Bu, öyle güzel bir gökyakut rengi

ki ancak istanbul baharlarında bir sağanaktan sonra, gurup zamanı elvan bulutların arka " plânında yer yer görünür, az sonra her zamanki maviye döner, kaybolur. Nerede bildiğimiz sema
rengi, nerede o bambaska mavilik? Birisi sadece renktir, öbürü parmağınızı vursanız billur tınlamasını isiteceğiniz koyu mavi elmastras bir bohem fanus...
Simdi bu elmastras fanusun içinde gibiyim, hattâ hem kendisi, hem ısığıyım. Dokunsalar Nil'in
muhabbetiyle, elemi ve sevinciyle, hem gamlı, hem mes'ut inleyeceğim. Çocukluğumda artık kullanılmamağa baslanmıs tek, çift, üç kollu gümüs samdanları sandık odasına kaldırmıslardı;
fırsat düsürdükçe gider, fanuslarına bas ve orta parmaklarımı birlestirip birden açarak fiske atardım. Sesleri kulağımda; sevinçle* gamın karıstığı, güler ve ağlar bir nağme ki bunu hiç bir
musiki âleti çıkaramaz... Ne harp, ne rübab!
— Ah Nilgün'üm, dedim, seni bir saat, muradımca kendimin bilsem! Ama ne yalan, ne oyun, ne
rahatsız edilmek korkusu, ne de monuba sarhosluğu... Tam ve mutlak olarak benim!
Güzeli su ki Nil bu sözleri dinlerken hicabından kızardı; eslv' devirde bulunsaydık yüzünü yelpazesiyle örtecekti; basını hava) kaldırdı. Bengale Körfezinin doğu tarafında ikindi üstü yağan
ı'
MELİKESİ NİLGÜN
393
platin rengi damarlarını pembelendiren yanaklarına vu-. yüzünün atesini alıyor.
Kaptan yerinden bize bakıyorlar. Süphelenmemeleri için bir ba hali almağa çalısarak dönüyoruz.
Güya sol taraftaki Siyam ini gösteriyorum ve malûmat veriyorum: Dünyanın en uzun yarımadasını çevirmeğe baslayacağız; 'yi. Bunun ucunda beni senden ayıracak olan Singapur
sehri var.
__Artık ayrılma yok. O sehrin limanında bizi Mehîre yatı bekjjyor;
seni de Mapa'ya götürecek olan güzel isimli küçük gemi... Glaskow tezgâhlarında yapılmıstır, sağlam ve konforludur. Ah-ned'in babası bunu Hollandalı kauçuk kralı Mister Kip'ten
satın almıs-
—. Hani bir yanağı lekeli doğmus kızın babası Mister Kip?
— Evet. Azıcık bana benzeyen tarafı olduğunu Ahmed söylemisti.
— Tanırım, benzer.
Ve Çin lokantaları caddesinde kıza nasıl rastladığımı, masayı devirerek otomobilin arkasından
nasıl kostuğumu, Zülma'yı neden darılttığımı tafsilâtıyle anlattım; ilâve ettim:
— İki sene hep böyle geçti, Nil! Mecnun gibi seni arıyarak, seni bulmak ümidiyle, sadece bir defa yüzünü görmek için! Bena-res'deki barda bir yıl, her gece kapıyı gözetledim... Belki tesadüfen giriverirsin diye! Beni takip ettirdiğin halde, sevmekte de-vam etmene rağmen olduğun
yeni neden yazmadın, neden Tayfur'u janıma yollamadm?
— Fazla söyleme, sevgilim! Göz yaslarımı tutamayacağım. Böyle diyen Mapa Kraliçesi çoktan ağlıyordu ve bu defa çehtesmi,
ağladığını belli etmemek için yağmura doğru uzatıyordu.

5 bir zaman bu kadar müteessir olduğunu görmemistim. Sevgi-"mı müteessir ettiğimden dolayı
derin bir saadet duyuyordum;
?Utıtü değil. Ben de sevinçten ağlayacağım. Makyajını tazelemek, ıslanmıs saçlarını kurutup düzeltmek için
394
odasına gidince Selina ile oturan Abdülgafur'un masasına v tim. Kadın bana, tüccarın blimediği
lisandan Fransızca dedi t-•— Öyle tahmin ediyorum ki Singapur'da ayrılacağız.
— Hong - Kong'a gitmekten vazgeçmek niyetinde misim1 •>
— Hayır; siz Tokyo'ya gideceğinize Mapa yolunu tutacaksı Bugün masasında bulunduğum Kral,
Kraliçenin artık dayısı^ v senedir sürdüğü gayri sıhhî hayata bırakmayacağını söyledi o cirdiğiniz
malaryadan dolayı istirahat ve tedaviye muhtaç imi=s; i Kalküta'da beraber gittiğiniz meshur bir
Alman hekimi —adım d-söyledi ama unuttum— sizi muayene etmis ve arkanızdan telefOnı. Kraliçeye dağ havasında yasamanızın sart olduğunu bildirmis. jja pa'da bir yayla varmıs; oranın
havası...
Sözünü kestim:
— Uydurma hepsi... Yoluma devam edeceğim. Benim için en sifalı tedavi sizin gibi bir «ruh hemsiresi» ile beraber bulunmaktır Dağ havası sizde... Dinlendirici güzel yayla sizsiniz.
Selina, Nilgün'den uzak yasayacağıma inanmadı ama sözlerimden hoslandı. Bu ara Abdülgafur
konusmağa baslamıstı:
— Dün bahsi geçen iksirin ismini ikinci mevki yolcusu bir Çinliye sordum. Kendisi Borneo ile is
yapar; buna «Dayak» lisanında «Saadet Rüyası» mânasına «monukobabo» derlermis. Ancak bayramlarda ve hatırlı misafirle, ziyafetlerde içerlermis; yapanlar terkibini gizli tutarlarmıs...
Nil, anlasılan o ismi küçültmüs; daha ahenkli ve daha es bir kelime icadetmis. Güzel kafacığı nelerle mesgul!
— ...Çinli de bir defa içmis; «iksirin tesiri altına girince daha hayalle hakikati farkedemedim; kendime geldikten sonra u dedi. Eğer tatmağı pek istiyorsanız Melike Hazretleri size te ettirebilirler. Zira efendimiz, Endonezya ve havalisi yerlilerinir landıkları içkiler ile yedikleri yemekler üzerine bir kitap maktadırlar.
Muharrir ve inceleyici olmus, Nilgün... Nasıl da hos, bir sik âlem saklı, o sevimli basın içinde!
MELİKESİ NİLGÜN 395
Simdi düsündüm ki size Nilgün'ün renk değistiren elâ gözle-en baska çehresi hakkında fikir edindirecek kâfi malûmat ver-ernistim. Acaba lüzumlu mu? Bana öyle geliyor ki, maceramı okullar ona bu çehreyi, çehrelerin çok ince hatlısını, çok zarifini, 0|c tatlısını vermislerdir. Ama
bu çehre, her sahsa göre değisiktir; ,arıi kendi idealinin çehresidir. Öyle olmakla beraber birlestikleri okta sudur ki: Nil, muhakkak surette canınızın içine sokulacak kadar sevimlidir; sevimliliği de daha ziyade cin gibi oynak, daima tetikte, kafiyen aksamayan zekâsından geliyor.
Evvelce demistim, zaten: Vücudunda zekâsız hiç bir uzvu yok. Elleri zeki, ayakları, dirsekleri,
dizkapakları bile zeki... Ya kulakları, kulak memeleri, burun kanatları? Hepsi mücessem zekâ...

Ve bu uzuvlar ayrı ayrı zeki olduklarından baska Nilgün'ün her hareketine sayanı hayret surette,
sasırmayan bir koordinasyonla uyuyorlar. Meselâ neseli mi? Bütün uzuvlar teker teker neseli!
Mahzun mu? Yine öyle! Mekanizma —bir orkestra nağmesinde, mevcut âletlerin muhtelif sesler
çıkarmasına rağmen aynı tesiri yaratmaları gibi— notadan ayrılmıyor.
İste, bir mahalle kızı tavrı takındığı, bir Prenses vakarı aldığı zaman olduğu gibi yalan söylediği
vakit de bütün uzuvları hep birlikte o nağmeden ses veriyor.
Benares'deki barımızın duvarına asılı' reklâm bir takvim vardı; ates kırmızısı tuvalet giymis, yan
oturmus, bir genç kadın resmi... Nilgün'ü hatırlatan bir benzerliği olduğu için her sabah ilk isim
önünde durmak, iyice baktıktan sonra resmin kenarındaki takvim yaprağını bizzat koparmaktı.
Hademeye tembih etmistim: Buna benden baska kimse el sürmeyecek!
Zaten Zet ile son kavgamıza takvim sebep olmustu; bir Fransız 'Çkisinin kendi müessesesinde
reklâmına içerlediğini sandığım bu Hitler hayranı Alman kadını onu kaldırmıstı. Üzerine
yürüdüm; "aSima pudra kâsesini fırlattı; bir temiz dövdüm. Buhran geçtik-ten sonra yalvardı:
Kıskandığım için gözümün önünde durmasına tahammül im. Tekrar yerine koyayım; istersen yatağımızın basucuna

asayım! Geceleri «Nil! Nil!» diye sayıklayıp duruyorsun...
namadım, affet!
— Sen de, askın da, Hitler'in de yerin dibine batsın! Dedim. Ertesi günü Kalküta'da idim. Benares'den ayrılıp v,
rada Nilgün'ü bulduğum için Zet'e, takvim kavgasını çıkarması dan dolayı minnettar kaldım.
Aksam yemeğinden sonra, bir aralık basbasa kaldığımız z man o hikâyemi de anlatınca Nil dedi
ki:
— Benim hayatım da hep seni anarak, arayarak, eksikliğin; duyarak geçti. Bilirsin ki birinin eli,
kolu, bacağı kopar, gözü çı-kar. O, zamanla bunların noksan kalıslarına alısır. Mes'ut hasta lar,
memnun sakatlar vardır; bir uzvun eksikliği bazı kere yasamt zevkini artırır bile... Zira sakatlık
hayattan büsbütün mahrum olmak ihtimaliyle insana «ucuz kurtuldun» dedirtir; hattâ
«kaybettiğim uzuv, iyi ki sağ elim değildi» gibi teselliler buldurur. Halbuki sevgilisinden ayrılıs
böyle bir teselli vermiyor. Kopan parçayı daima arıyorsunuz; iyi ve fena günlerinizde, her zaman!
Meselâ ben, servet ve yeni bir unvan elde ettikten sonra, bunların verdiği imkânlar karsısında
durmadan seni düsündüm: Mehîre Yatma ilk bindiğim sırada selâmlanırken; Mapa'da çiçekler ve
hediyelerle karsılanırken; sarayıma girerken ve tahtıma otururken, her emrim ve arzum yerine

getirilirken... Avrupa seyahatimizde Paris'in en meshur terzilerinden istediğim elbiseleri beser,
onar seçerken ve kuyumcuların gösterdikleri mücevherlerden hosuma gideni mahfaza mahfaza
otelime gönderirken... Tiyatrolarda resmi kabullerde, serefimize verilen suvare ve ziyafetlerde, at
yarıslarında beğenilirken... «Ah, derdim, nerede o? Eksikliği nasıl da hayatımın tadını bozuyor!»
Eminim, aksi olsaydı, darlığa düsseydi^ seni daha fazla aramayacaktım.
— Fakat Nil, isteseydin beni bulurdun. Benares'de olduğun111
biliyordun.
— Yalnız onu değil, Kalküta'ya geldiğinden de haberim var* Her ask, ne derece kuvvetli olursa
olsun, muhakkak onur ve i"a büsbütün silip götürmüyor.
397
Elime bakıyor. Nihayet sordu:
_- Halkamızı daha ne kadar zaman parmağına takmamakta rar edeceksin? Haydi, hemen kamarana git; maletini aç, buraya nunla dön ve bir daha çıkartma!
.__Nerede saklı olduğunu nasıl öğrendin?
— Dün gece odana girip mektup yazmadan önce... Bavullarım arastırırken.
._ Niçin arastırdın bunları?
— Vazifem icabı!
Tekrar karsılastığımızdan beri casus kadın rolü oynamayı unutmustu; «mani»'leri hiç değismemis; gülümsüyorum. Kaslarını çatarak sordu:
— Bes, on dakika ciddî olalım, ciddî konusalım mı?
— Ciddî idik, ciddî konusuyorduk. O hali bozan ve yine yalanlara, oyunlara kaçan sensin. Ciddiyet ismi altında yapacakların da baska seyler olmayacak.
— Bu defa büsbütün tanıdığın bir Nil'i dinleyeceksin. İki günden beri sana karsı, hem sikâyeti
edip hem hoslandığın vaziyeti neden dolayı aldığını bildirecek Nil'i... Mesele mühimdir.
Mühim olduğuna inanmayarak dinlemeğe hazırlandım. Dedi ki:
— Askın büyüğü, yükseği hakikisi devamlı olur. Birlikte yahut uzakta bulunsalar, kavussalar, yahut hasret çekseler de âsıklar birbirlerine bağlı kalırlar... Senelerce hattâ bütün ömürlerince!
Böyle bir askın mevcudiyetine inanıyordum ve buna en kabiliyetsiz görünenin öyle bir askla beni
sevmesini, aynı sekilde de kendisini sevmemi istiyordum. İstediğimin bir kısmı oldu. İki yıl, ayrı
yasadık, karsılıklı sevgimiz eksilmedi, arttı. Seni su anda Seylân'da-kinden fazla sevdiğime eminim. Yarın, daha çok seveceğimi de bi-'iyorum; seveceğimi ve sevileceğimi... İnsanların çoğu
sevilir; fakat ne büyük bir ask ihtiyacı duyarlar, ne de buna yükselirler; cinsî arzularla birlesen bir
ihtiras geçirirler ama bu tam ask değildir.
am ve iyi askta cinsî arzu ile beraber onun dısında da dinmeyen bır heyecan hüküm sürer.
°C
398
Hayretle yüzüne baktım; «neler de biliyor, neler öğrejw mânasına. Anladı, aldırmadı. Söylüyor:
— Evet, kuvveti ayrılma ve bulusma ile tükenmeyen, w,. o hallerde bilâkis artan devamlı bir

heyecan... İste ask! Böyle u-askta cinsî isteğin yeri arka plânda kalır. Kadın, erkeğe benzeme o
isteği duymadan da sevebilir. Siz sanırsınız ki kadın, hele bir gen kız tıpkı erkekler gibi bir tek
hedef gözeterek, yani kavusmayı d" sünerek sever. Hayır! Sefkat bekleyerek sever. Sendeki askın
ek siği o: Sefkat. Çok dilerim ki bir gün beni sadece sefkat duyarau sevesin! Söylediklerimi anlamıyorsun. Ziyanı yok; anlayacağın za-man gelecek. Simdilik anlaman lâzım gelen su...
Ne diyecek? Bekliyorum. Susuyor.
— Söylesene,.. Meraktayım.
— Söylüyorum ya, sevgilim!.. Daha nasıl söyleyebilirim? Bütün çehresi —gözlerinin içini göremediğim halde— öyle
sefkatli bir muhabbet ile yüzüme çevrilmis ki, hem dünya benim oldu, hem de bazı düsünce ve
arzularımdan utanarak basımı yere eğdim.
Bizim halk edebiyatı ask için yüksek örnekler vermis, bir takım misallerle âsık tipini ideal sekline sokarak çok iyi yasatmıstır.
Çocukluğumda —simdi düsünüyorum da— bir kadına kolayca «âsık» demezlerdi. Zira askın mikyası o devirde Ferhat ile Sirin, Leylâ ile Mecnun, Kerem ile Aslı, Tahir ile Zühre idiler. Simdi
sıpın isi «ask,» adı verilen vak'alârdan bir çoğu —babalarımız ve ninelerimiz nazarında— edepsizlik, kudurmusluk, külhanbeylik, ırz düsmanlığı veya uçkuru gevseklik gibi çesitli derece
üzerinden isimler tasırdı. Yüksek zümre ise «behimî» ihtiraslar, «nefs-i em-mâre»ye uymak gibi
tabirler kullanırdı.
Hattâ ask vasfına uygun bulmadıkları küçük vak'alar hakkında sadece «sevismeler, birbirlerine
tutusmalar» denilmez miydi Bunun bir rütbe üstünü «gönül verme - sevda çekme» idi. «Âsık -
Masuka» sözlerine lâyık görülmeleri için kahramanlarda öyle sartlar aranırdı ki, yıllar geçer, koca
istanbul'da bir çiftine zor rastlanırdı.
iniiajUin
399
isin içine alkol girdi mi, bu, kısaca rezalet ve cinayet , Asıl âsık ve masuk sayılmak pek zordu:
İkisinin de imkân ıdukları halde visale nail olmamaları, hasret halinde kalmaları
o mefhumlardandır ki, ne olduğunu sezdiğimiz ve benzeri taklitlerinden iyice ayırabildiğimiz halde müsbet yoldan edemeyiz. Edemeyiz de menfisiyle anlatmağa az çok imkân luruz. «Ask suna denir, söyle olur»dan ziyade «ask buna den-z böyle olmaz» seklinde bir tarif...
__Acaba Nilgün ile benim aramdaki sevda, eski ve yeni metanlardan hangisine uyuyor?
Muhakkak olan bir sey varsa, Nil-»iin'ün bilhassa benimle flörtü daha ilk gününden haddinden
fazlaya «ötürmüs olmasıdır. «Flört»den maksadım, hem okuduğum bazı*/' eserlere, hem de tecrübelerime nazaran iki taraftan birinin veya ikisinin karsısmdakinden hoslanması, hoslandığını
açığa vurduktan sonra da ötekinin cinsî meyillerini istiha getirecek tavırlar alması, ilerisine varamamakla beraber bazı ikramlarda bulunmasıdır.

0, bunları —karsılastığımız andan itibaren— yapmağa basladı. Flört, kadın - erkek münasebet ve
mukarenetlerinde daima olduğu gibi kökü tâ hayvanlığımıza dayanan bir geçmise sahipmis. Doğru olacak, zira erkeğin karsısında disi kedi, yerlerde yu- . varlanarak veya disi köpek'hem
kaçıp hem kuyruk sallayarak bir nevi flört devresi geçirir. Yani istediğini belli ettiği gibi erkeği
de tahrik eder. Kuslar bunu daha sevimli sekilde yaparlar.
Nil, Conte Verdi'nin alt ve üst kamaralarında Öyle bir disi
kustu; Kandi'de isi azıttığı da oldu; iki senelik bir ayrılıktan son-
Kalküta gezintilerimizde ve simdi de City of Haddington'da
rtçülüğüne yeni bir hız vermistir. Filhakika onunkinde müte-
"nil veya basmakalıp usullere benzemeyen yenilikler, acaiplik-
¦ Sahsiyetinin damgası, hülâsa bambaska bir hal varsa da yine
Dsı de uzun süren bir flörtten baska nedir ki? Peki, ask bu mu-
¦ Flört yahut koketri'silsilesi midir? Yalan, dolan, fikir değiser>
kaçamaklar, sokulup sıyrılıslarla, hoppalık ve zirzopluklarla
^¦T-T"T"T"T-T"T"T"T- T T T T T
vUr;
örülmüs bir ağ kurmak, kurduğu ağda çırpınıp sağa sola sevdiği erkeği bazan haincesine bazan
acıyarak seyretmek
Kendi kendime soruyorum:
— Öyle yapmasa, kısa bir flörtten sonra beraber yasasak ya evlenseydik diğerleri gibi Nilgün'ü
de unutur muydum? §; " birbirimize kanmıs, çoktan ayrılmıs mı olurduk? Daha fenası ^/ rılmasak
bezmis bir hayatın yükünü tasıyan çiftlere mi dönerdik
Bunları nefsimden sorarken öyle bir ihtimali aklım kabul miyor. Eğer bezmemis, unutmamıs olmanın sebebi, münasebetle mizin flört derecesini asmaması ise tanısıklığımız aynı derecen kalmıs baska kızları ve kadınları da aramaklığım, peslerinden ko* maklığım, deliye dönmekliğim
lâzım gelmez miydi?
Hayır. Nilgün'ün hakkı var. Asil askta cinsî isteğin yeri büyük olmakla beraber bu, yine arka planda kalabiliyor. O kadar kalabiliyor ki —bungalov'daki hayatımızı gözümün önünden geçiriyo-rum—.müspet neticelerden kaçınan yalnız Nil değildi; ben de aynı surette hareket ediyordum. Hattâ erkek olmam dolayısıyle tesebbüs ve fırsatlardan istifade bana düsmesine, ayrıca öyle tesebbüsleri ve fırsatları kaçırmayan bir adam sayılmamama rağmen —bir evde, bir
odada, çok defa yapayalnız, fazlasıyle müsait vaziyette bulunuyorduk— çekingen daha ziyade
bendim. Yoksa dinler miydim onun:
— Bundan ötesi yok! Bu, olmaz! Bunlar olmaz!
larını? «İhtiras»da esas gayeyi teskil eden sey «ask»da hakikaten ikinci plâna bırakılabiliyor. Hattâ son hasret yıllarımın hâtıralarını yoklayarak anlıyorum: Nil'in cismanî tarafını istediğim anlarda bile sayet kendisini elimin altında bulsaydım bu istek tekrar gen plânda kalırdı. Halbuki
baska kadın bahis mevzuu olunca düsüncem ve emelim sadece bir plânda merkezlesiyor.
— Doğru! Ben Nilgün'ü büyük, yüksek, tam bir askla seviyorum.

Diye haykırdım; bereket kamaramda idim; vantilatör uguW"' makta idi ve henüz kimse salondan
ayrılmamıstı. Ekvator hattır-' yaklasıyoruz. Solumuzda Adaman Adaları, sağımızda Sianı. Cot
401
a malûmatımız ne kadar eksiktir! Kaç kisi bilir ki bu adalar
anıiyle vahset halinde kalmıs kısa boylu zencilerin yasadığı yer-
1 jjr; Hindistan'ın kürek mahkûmları oraya sürülür. Az ötesinde
jeniyetin son mütekâmil eserleri ve icatları olan kocaman trans-
. ntikler —bembeyaz veya nur içinde, caz nağmeleri yayarak,
.. hasmet— geçerlerken bu dağlık, kayalık arazi kırıntılarında
vf'nk°P^ denilen yabanîler, ölülerinin kafataslarını bir ağa koyarak
hütün ömürlerince yanlarında tasırlar!
Yabanîler... Fakat İngiliz istilâsında boylarından büyük yay ve klarla karsı koyan, koymakta devam eden cesur, namuslu, dost jsafire karsı medenîlerden çok daha ikramcı yabanîler!
Sıcaktan bunalıyorum. Ayrıca sırdasım ve ruh hekimim Selina ile dertlesememekten azap duyuyorum. Yukarıya çıktım; kendisini salonda Abdülgafur'la otururken cam ardından seyretmekteyim. Beğeniyorum ama sevmediğimi anlıyorum: Sevmenin yavas yavas mânasını
kavramağa basladığıma da sasıyorum. Bir aralık beni gördü, elimle usulcacık isaret ederek dısarıya çağırdım; az sonra yanıma gelince girise hacet görmeden sordum:
— Selina, sizin basınızdan hakikî ask geçti mi?
Bu kır saçlı adamın çocuksu hallerinden hoslandığı için suâlim acayibime gitmedi; cevap verdi:
— Galiba.
— Öbür asklarından yahut hoslanmalarından bunu nasıl ayırd-edebilirsin?
— Devamlı olusundan ve yanında yahut uzağında yasıyayım, daima kendisine bağlı kalısımdan... Sadakat göstermediğime hükmettiğim zaman bile hep onunla dolu bulunusumdan...
Çilesine dayanmaktan zevk ve askını unutamamaktan gurur duymamdan. En "ûhiini, baskasında
hemen bedenî bir tatmin edilme arzusuna kaldığım halde onunla bundan vazgeçebileceğimi anlayısımdan! Dü-^un ki on iki seneden beri aynı erkeğe, tek erkeğe tutkunum. Epey-ce Maceralar geçirmeme rağmen yerini kimse alamadı.
Peki, o?
Yapmadığını bırakmadığı halde yerime kimseyi koymadı.
F.: 26
402
Niçin insanlar nadiren birbirlerini böyle seviyorlar? O hal hayv larda da var; kendimize mahsus
sanmayalım. Basit mânasıyle susamaya benzetilebilir: Önce, yanarsınız, kanmayacağınıza hüv
dersiniz. Fakat bir yudum, bir kadeh, bir sürahi içtiniz mi ates' söner; hattâ midenizde ağırlığını
bile duyarsınız. Sular •—kayn t lan ve cinsleri ne olursa olsun— size berrak, lâtif görünür ve samanızı kısa bir zaman için dindirir. Ama asıl ask, her pınar fc y^ yu, dere, yağmur ve bataklık
suyu ile bastırılabilen bir susamıslu değildir; ancak bir tek kaynaktan doldurulduğu zaman su zevkin ne güzel olduğunu, susamanın her zevkin üstünde yer aldığım su samıslığı gideremememenin

ise bu zevkten de yüksek olduğunu anlar smız. İyi askta kanmak yoktur; ask tek sahsa karsı ebedî
bir k tahtır. Beraber bulununuz veya bulunmayınız, yılların hat çizeme-yeceği bu istiha ömrünüzce sürüp gidecektir. Velevki o su daima önünüzde bulunsun, yahut dudağınıza hiç sürünmemis olsun, far-ketmez.
Selina ilâve etti:
— Belki baska sulardan da içersiniz; az çok bir seyler duyarsınız. Ne yapalım, mistik tarafı olmayan Avrupalı insan fizyolojik ihtiyaçlarına hiç de meram anlatamıyor. Haydi, biz de su dansa karısalım; büyük askım, kollarınız arasında bulunmak zevkinden beni alıkoyamaz. O baska, bu baska! Kraliçe nerede?
— Demin beraberdik. Bana sizin simdi söylediklerinizi anlatmağa çalıstı. Aynı fikirdesiniz.
— Az çok aynı vaziyette de!
Dansederken düsünüyorum, kendimden soruyorum ve kendimle konusuyorum:
— Ben kadına karsı kaç türlü arzu duydum? Galiba üç türlü-Birincisi tamamiyle tabiî olanı... Bunda fazlaca hoslanmaya Pe* yer yok, cinsî isteğe söyle böyle hitap eden her kadın... Ancak «i
V^ isteğe kapıldığınız zaman aradığınız ve bulunca hemen unutaca8;
^ nız, hattâ pismanlık duyacağınız disi! İkincisi kolayca ve çarca" unutamadığınız, aklınıza geldikçe hâtırasından zevk aldığım2' kat yokluğundan büyük bir teessüre düsmediğiniz kadın!
Uçun
MELİKESİ NİLGÜN
403
.
jn siddetle sevdiğinizi sandığınız, lâkin bir yenisi zuhur
,nCe sevmediğinizi anladığınız ve arasıra yine de kalbinizde izini lduğunuz kadın! Nilgün'e ve Selina'ya göre dördüncü bir kadın , ha vardır; asıl sevilen kadın... Bu, artık kim zuhur ederse etsin
kasınızdan neler geçerse geçsin sevmediğinizi anlamamağa mah-it'm olduğunuz kadındır. Bir
kadın ki yanınızda iken bile hep has-t halindesiniz; hasreti tükenmeyen kadın!
jjil, iste o! İki sene, iki aydan beri —beraber bulunalım, ayrı düselim— hep hasretini çekiyorum.
Hattâ bu hasret yanımda ken artmısa benziyor. Biraz önce konusuyorduk, ayrılalı yarım saat olmadı; neredeyse dönüp gelecek; kollarımın arasında da Se-jjna var. Nilgün'ün hasretiyle yanıyorum.
Sözde sevdiğimi sandığım öbür kadınları da bir müddet böyle arardım; fakat o arayısta simdi Nilgün'e karsı duyduğum bir sey eksikti. Ne? İsmini veremeyeceğim; tarif etmeme de imkân yok.
Muhakkak ki basit askla asîl askı birbirinden ayıran iste budur: Sezdiğiniz halde anlatamayacağınız bir baskalık. Vardığım netice su: Öyle bir askla ömrünüzde bir tek kadın sevebilirsiniz; iki olamaz! Hayatlarına ne kadar kadın karısmıs olsa, bildiğimiz meshur adamlar
bunlardan ancak bir tanesini o askla sevmislerdir. Asçı kadına saldıracak derecede behimî zevklere düskün bir Hugo'nun asıl sevgilisi bir taneydi; Lamartine de bir tanesine bağlı kaldı; belki Napoleon sadece taze Polonyalı kıza!
Öbürleri benim birinci, ikinci, nihayet üçüncü nevilere soktuğum kadınlardan...
Belli etmediğimi sanıyordum. Selina farketmis; dedi ki: — Yeğeninizi arıyorsanız Kralla beraber
dısarıda yürüyüs ya-P'yor. Küçük veya büyük, herhangi bir memleket böyle genç, se-v"nli ve

modern hükümdar çiftle övünebilir. Araları da pek iyi...
Sevisiyorlar mı dersiniz? ""~ Birbirlerini pek iyi idare ediyorlar.
Selina'yı yalnız ruh hekimim değil, akıl hocam da yaptım; Ma-1 hükmü altına girdiğimi ve cahil
kaldığım noktalarda bilgi-en hem istifade ettiğimi, hem bilgisine güvendiğimi anlamak-
404
tayım. Zet, o hususta bir Alman tahakkümü ve hasinliği göster di; çocuğumun anası hiç muhakeme yürütmezdi; Zülma ise yaj_ süsüne, bir de cinsî zevkine bakar, konusmaz, gevezelik
ederdi, p lonyah Barones bunların hepsinden daha iyi ve münevver bir a kadas. Pek terbiyeli de...
— Eğer, diyorum, hayatıma Nilgün girmeseydi Selina kırk [v yasıma en uygun bir dost, daha doğrusu bir zevce olurdu; belki d beni adam ederdi. Ayak bastığım çağ böyle bir kadına ihtiyaç
gjjs teriyor. Bilirim ki sırdaslıkla dert yanıp nasihat dinlemelerle W. layan evlenmeler vardır; iki
kazazede gibi birbirlerine sarılarak veya iki yaralı gibi birbirlerine abanan çiftin izdivacı...
İçimde korku ve memnunluk duyarak, Selina'nm hayatımda bir rol alması ihtimalini düsünüyorum; düsünmüyorum, seziyorum Korkuyorum; zira bu, Nilgün'den ayrılacağıma alâmettir. Memnunum; zira gönül maceramı bilen bir kadınla bulunmakta devam edeceğim.
İs kat'ilesiyormusçasma onu hususî bir maksat ve ehemmiyetle süzüyorum: Her yeri ve her hali
iyi... Fakat birlikte geçireceğimiz günler, bana bir kır hayatı gibi esnetici, heyecansız geliyor, Kendi kendime:
•— Belki, diyorum, bu hayata katlanırım; bir sartla: Her gün, bir dakikacık olsun Nil'i görsem;
Nil evimin önünden geçse; gü-lümsese yahut surat assa, tatlı bir cümle söylese veya azarlasa!
Yirmi dört saat mes'ut yasamama yeter o kadarı...
Ertesi sabah havayı açık buldum. Daha iyi bir sey olmustu: Gökte beyaz bulutlar vardı; hafif bir
rüzgârın önüne katılarak öteye beriye yelken açıp giden Malezya gemileri seklinde bulutlar.»
Ekvator göklerinde böyle bulutlara güç rastlanır; âdeta fevte' lâde hâdiseler. Bizim gibi Avrupa,
bir kısım orta iklim insanla1 bulutun kıymetini iyice takdir etmezler. Halbuki sekiz on ?.y $ bulut
yüzü; görmeden yasanılan yerler vardır. Aylarca bulut hası ti çekersiniz ve nihayet bir gün ufukta
iki bulut parçası beliro gün düğün bayram edersiniz.
1VXJ1ıi-iJ.XVJLOİ İN IJ-ıVj U İN
Sabah kahvaltısından sonra güvertede bulustuğum Nilgün'e
dedim ki:
__Galiba insanlara karikatür, belki de resim yapmak fikrini
jutlar vermistir. Ama su gördüklerimiz değil!.. Hani, birbirleri-i ¦ üzerine yığılan, her tarafından
ayrılıp kopan ve daima hare! hajinde bulunan, yarı ısıklı, yarı gölgeli kaba dolgun bulutlar... Bijm
istanbul'un yaz bulutları! O bulutlara bakarken dünyada rast- 1 ıa(jığımız her mahlûkun, her

manzaranın gülünç sekle sokulmus, J acaip yahut sahsiyetli tarafları hicvedilircesine belirtilmis
birer resmini görmez miyiz?
Sevgilim bu sabah —geceleyin Noel'i tuklayacağız—- tek parçadan ibaret abaj urlu bembeyaz
bir keten elbise giymis, etekleri tekrar modası çıkmağa baslayan «volan»lı biçimde olduğundan
beli incecik görünüyor; karnı belli belirsiz. Muhakkak ki çocuk beklemiyor. Kendisi çocuk...
Çocuk değilse de âdeta on yedisinde bir kız. Birdenbire bir gecede bes - altı yas küçülmüs. Teni
bile ma-kiyaj yapmamıs, boyalarla hırpalanmamıs çok duru, pürüzsüz, çi-çeksi tazelikte ve serinlikte. Zannedersem pek rahat uyumus.
Onun böyle rahat uyuyuslarını Bugalov'da kaç gece seyretmistim... Ya benim odamda, ya kendi
odasında! Hey gidi mes'ut devir! Kadirini, kıymetini bilemediğim, ayağımla teptiğim nimet! Bir
daha elime nereden geçecek? Basbasa bir evde kalmamıza, keyfi-mizce yasamamıza imkân mı
var? Evet, basbasa yasamıs, bir odada yatmıstık; fakat nasıl da masumcasma...
Nilgün, gözleri gökte, beni dikkatle dinliyor.
— Bulutlar, diyorum, karikatür yapmağa basladılar mı siddetle insafsızdırlar. Meselâ yeleleri dağılmıs, ağzı açık, keskin tırnakları pençelerinden ileriye uzanmıs, pertav eden arslana bile o
korkunçluğu içinde komik bir vaziyet verirler.
— Öyledir, dedi, çok tuhaf seyler olur. Bakarsınız arslanın burnuna bir halka takılır, halkaya takılı ipin ucu ufacık bir maymunun eline geçer ve bu maymun hayvanlar kralını sürüyüp per-
Vasızca götürür. Buluttan resimlerin en hos tarafı, «desen anime» er gibi mütemadiyen hareketli
olmalarıdır. Faraza deminki müt-

his arslan az sonra ötesinden berisinden kopup silinerek, küc«ı.. incelerek, sekil değistirerek yorgun bir eseğe döner. Derken bos giden bu eseğin üstüne baska bir bulut kıpırdısı iner, indiktsonra
insan biçimine girer. Hem de sarıklı, sakallı, cübbesini ark sına toplamıs, sisman ve babacan bir köy imamı tipi!
— Yahut Nasrettin Hoca!
Mapa Melikesi'nin bir bulut sözünden neler çıkaran islek ze kasma yine hayran kaldım. Bir zekâ
ki durmadan çalısıyor ve da ima karsısındakini sasırtan sayısız hünerler meydana koyuyor. De
dim ki:
~ — Biliyor musun, bulut ressamları klâsik sanatkâr değildirler-su günlerde moda olan kübik veya sürrealist ekole mensupturlar Dikkat etmissinizdir: Ufukta bulutun çizdiği ne kadar çıplak
kadın resmi varsa tıpkı yeni ekol üstatlarındaki gibi göğüsleri lâboratu-var tüpleri seklinde mahrutî, asağıya doğru gagalı, göbeklerinin üstündedir; kalçaları kemikli, keskin, yahut lüzumsuzca heybetlidir; gözlerin biri yanda ve ufak, öbürü iri ve alnının ortasmda-dır; saçlar dikenli tel örgülü, ayaklar ise mujik çizmesini hatırlatır. Gökte öyle «nü»'ler görmüsümdür ki,

yeni ressamlardan birinin sergisinde geziniyormusum ve kendi kabahatimmis gibi, etra-fımdaki
kadınların yüzlerine, hele vücutlarına bir müddet bakamaz olmusumdur!
Nil, benden tekrar ayrıldıktan sonra bir daha ne zaman, Türkçe böyle hos konusmalarla oyalanmak fırsatını bulacak? Tayfur iyi adamdır, Dübeste Prensesine bağlıdır ama ikisi de az çok
zevkli tarafı olan sohbet hassasından mahrumdurlar. İyice seziyorum: Sevgilim de aynı seyi düsünüyor; tebessümünü hafif bir hüzün sarmıs.
— Yok, dedi, bulutlar çok defa klâsik, romantik ressamladır. Bize dekoratif tablolar da seyrettirirler. Hayal bahçeleri kösklerini, çardaklarını, köprülerini kurarlar; sarap dolu gönü! de
billur gemiler dolastırırlar, duvak, bluz, kombinezon yapıtaa-lâyık en tatlı renkte kumaslar teshir
eden vitrinler açarlar. Bulu -lar süphesiz ki değme insan sanatkârlardan daha fantazist ve on iniiaiUJN
407
aldü'- Fazla titizdirler de... Yaptıklarını beğenmezler; hemen si-. yeniden baslarlar. Durmadan
çalısmağa ve saheserlerini bir türlü ydana getirmemeğe mahkûm tiplerdir.
Gene bir kadınla kendi lisanlarından, bu kadar tatlı konusa-•ijnenin nasıl bir saadet olduğunu
Istanbul'dakiler anlayamazlar. ekvator üzerindeyiz; asıl Hind Okyanusuna girdik; Çin Denizi jlalaka ¦¦Yarımadasının arka tarafı...
Dünyanın böyle bir noktasında Nilgün'ün pürüzsüz, ahenkli, za-;f Türkçesini dinliyorum. Susmasından korkuyorum. Fikirlerinden ziyade lisanın musi-Ijisine hayranım. Yârabbi, ne doyulmaz tatlılıkta bir lisan bu! Ağzından çıkan her kelimeyi öpmeden kaçırmaktan üzülüyorum;
sözlerinin havaya karısıp gitmesine, boslukta erimesine razı değilim. gir servet, bir sanat eseri
heder oluyor gibi içim sızlıyor.
— Nil. dedim, susma, konus; Türkçeme ve Türkçene nasıl su-sayacağımı düsünerek simdiden
ezasını çekiyorum. Üç gün sonra sen yoksun; bu Türkçe de yok; baska Türkçe de! Selina Fransızca konusacak; bir Çin'li İngilizce... Kimler ne lisanlardan konusacaklar! Bilir misin su uzak yerlerde beni birdenbire kendisine âsık oluvermisim sandıran kadın hangisidir? Konsolosluk
veya Elçilik memurlarımızdan herhangi birinin Istanbul'lu Hanımı! Aylar, bazan yıllar geçer; bir
gün, yolum o resmî dairelerden birine uğrar; karsıma öyle bir hanım çıkar; konusmağa baslarız.
Lisanın cazibesine kapılırım; Karsımdaki kadını olduğundan yüz kat güzel, sevimli, alımlı, beğenilmeğe, hattâ sevilmeğe lâyık bulurum. Bu sevme hissi bazan, bir hemsireye duyulan muhabbete, bazan ask baslangıcına benzer. Rica ederim, sen konus, seni dinliyeyim; Türkçene
kanayım.
— Fırsat vermiyorsun ki...
— Pek heyecanlıyım da ondan... Niçin bu sabah birdenbire *i sene evvelki Nil olmussun; yatağından benim Seylan'daki Nuh'um olarak uyanıp kalkmıssın? Hem konus,, hem yürü, hem
yü-^e bak! Gülümse, öfkelen, yalan söyle, darıl, barıs, «Bu bir rü-•aaır»'ı mırıldan, piyanoda

«Yarim gitti, gelmiyor»'u çal! Durma
408
bir seyler yap! Anlayamazsın, anlatamam: Güzelliğin hiç man bana simdiki kadar kusursuz görünmemisti. O derece sin ki ölmeni istiyorum. Evet, benim selâmetim ve herkesin meti için
ölmeni! Aramızda yasamağa hakkın yok. Diana maberr*"-
2a.
yakan adam, bunu isim bırakmak için yapmamıstır; tarih
yaj
söylüyor; o saheseri güzelliğinden dolayı yok etti; zira güzellig-dayanamadı. Ben de seninkine
dayanamıyorum; dayanamaya ğım!
Nilgün'ün göğsü kabarıp iniyor; o da benim kadar heyecanı Fakat hâlâ bulutları seyreder görünüyor, susuyor. Neden sonra y ne gözleri ufukta, yavasça dedi ki:
— Artık bizim için su dünyada insan yoktur; ikimizden bas ka kimse kalmadı. Bir erkek var: Sen! Bir kadın var: Ben! Hattâ dünya bile mevcut değil. Ayrı bir dünya yarattık, kendimize mahv
sus bir dünya! Kucakla beni! Ne duruyorsun? Al kucağına, sımsıkı / tut, kucağında tasıyarak istediğin yere götür!
Dona kaldım. Sıra sıra hasır koltuklara uzanıp kitap okuyan veya düsünüp uyuklayan yirmi kisinin gözü önündeyiz. Çoğu zaten onunla mesgul. Salon pencerelerinden de baslar uzanmıs,
ayrıca yürüyüs yapanlar da var. Mıhlanmıs duruyorum. Nilgün tekrar etti:
— Al kucağına! Mırıldandım:
— Kendi hesabıma çekinmiyorum, sana gelecek zarardan kaçınıyorum.
— Al kucağına! Al diyorum!
— Ya, öyle mi? Delilik ve rezalet mi? Peki! İstediğin gibi olsun! Hem kucaklayacağım, hem öpeceğim, hem götüreceğim!
Bunları sükûnetle söyleyisim azmimi anlatıyordu: Gülümseyisim de herhalde ürkütücü olmalıydı. Nil bir adım geriledi; el11" göğsüme dayadı.
— Ne o, dedim, kaçacağımı mı sandın? Kaçacak biri varsa se
sın!
MELİKESİ NİLGÜN ¦* 409
Elini iterek yürüyorum; gerilemekte devam ediyor. Böylece dört, bes adımlık yer aldık. Kolumu
uzattım, yakalayacağım. İlk defa yalvardı:
Çok fena olur, sevgilim... Acı bana... Acı Nilgün'e! Bırak ı... Ben hakikaten çılgınım! Evvelâ yanıma yaklas; tekrar konusur gibi yapalım, gülü-elim, tabiî sekilde ayrılalım. Görmüyorum ama hissediyorum: Bir ok göz üzerimize dikilmis. Ah, ne belâsın sen... Ne kadar
seviyorum seni!
Eski vaziyetimizi aldıktan sonra Nil söyle dedi: — Anlamadın beni... O dakikada kucağında olmayı bir istiyordum, arzudan gözlerim bir kararmıstı ki nefsime hâkim olamadım. Ayrı düstüğümüz senelerde de aynı seyler hayalimden geçiyordu. Rica ederim bu sahneyi unutmağa
çalıs. Sende fena bir hatıra bırakmasından korkuyorum. Bilmem ki unutturmak için ne yapayım?
Ne yapmamı istersin?
— Konus! Mütemadiyen bir seyler söyle! Meclisimize yabancılar gelmeden su güzel saatte Türkçenin âhengiyle sarhos olayım. Ne yazık ki yeni yılın sabahına senin Türkçeni dinleyerek

giremeyeceğim. Seninle beraber Türkçenin de hasretini çekmek lâzım gelecek. Bu Türkçeyi konusmayanlara nasıl tahammül ettiğime, Türkçe bilmeyenlerle nasıl yasadığıma sasıyorum.
Nil müteessir olarak tatlı, tatlı, manalı, âdeta çapkmcasma
gülümsüyor.
Gülümsemekle beraber bütün gün yanımdan ayrılmadığına, âdeta pesimden kostuğuna, basbaga
kalmamıza çalıstığına göre, sadece üç günümüz kaldığının kederini o da duymustu.
Üç gün... Ve sonrası belki üç yıl, belki de ebedî ayrılık.
Pazartesiye Singapur'da olacağız. Onlar, kendilerini bekleyen
yatlarına, Mehîre'ye binerek «Yirmi Ada»'ya doğru açılacaklar;
S'mdi içinde bulunduğum vapur kısa bir duraktan sonra beni DoSüya
götürecek. Dünya sulhunun ancak dokuz ay devam edeceğini
Ve Su bölgelerin allak bullak olacağını tabiîdir ki su anda bilmiyor-
<Ta> o derece korkunç bir âkibet beklemiyordum ama Nilgün'ü

genç kız çağmdakinden çok fazla sevdiğimi anladığım için hasret-nin bu defa dayanılmaz dereceyi asacağını iyice seziyordum.
Öğle yemeğine bir saat kala tekrar yanıma gelince —Yarabh'ı Öyle güzel bir gelisi, akısı, muhitini kaplayısı, renklendirip na^ ' mı attırısı vardı ki zevkimden bayılacağıma hükmederek
devamı surette bakamıyorum— yalnız kalmamızı fırsat bildim; dedim ki-
— Nil, yavrum, vaziyetimizi tâyin edelim.
Cevap verdi:
— Yapamayacağımız seyleri konusmayalım. Ne kadar kat'i kararlar alsak tatbik imkânı yoktur.
Bunu simdiye kadar yaptığım^ tecrübeler kâfi derecede meydana koydu. Açıkçası su: Daima birbirimizi düsünerek ve birbirimize gittikçe daha âsık olarak sarsılacağız, bulusacağız: tekrar
ayrılmamızı ve yine bulusmamızı bekleyeceğiz. Hayatımız böyle sürüp gidecek. Onu, olduğu ve
olacağı gibi kabul edelim. Ben seni hoslandığın yalanlarımla, kararsızlıklarım ve oyunlarımla üzeceğim. Sen kendini öfkelenmis sanacaksın, darılmıs görüneceksin, beni azarlayacaksın, en azı
somurtacaksın... Fakat az sonra gülümseyeceksin ve kollarının arasına girmemi isteyeceksin. İste
vaziyetimiz bu! İster istemez bu! Dünyada bir ask da öyle yasasın! Bildiklerimize benzemesi sart
mı? Bildiklerimiz daha mı güzel? Bildiklerimiz gibi olsaydı askımız kıymetinden kaybetmez miydi? Benden önce ve sonra geçirdiğin maceralardan sende ne kaldı? Bende kalan da pek zevkli
değil!
— Senin hiçbir maceran olmadı. Yine yalancılık faslına girmeyelim.
Nilgün, gözlerinin içi gülerek yüzüme bakıyor, diyor ki:
— Biliyor musun, beni Singapur'da kimler karsılayacak?
— Tab'andan bir sürü adam.
— Aralarında tab'amdan olmayanlar da bulunacak.
— Bir kaç İngiliz ve Hollandalı.
— Türk de var.
— Olabilir.

— Ama o Türk senin tanıdığın biridir.
JNIL.GUN
411
__Çıkan af kararından sonra yeniden Türk vatandaslığına gien
Tayfur mu? __ Hayır... Sadi!
__ Sadi?
__Evet. Hani İtalya'da hastahanede iken bana yazdığı ask
mektuplarını sana verdiğim genç... __ Onun Singapur'da isi ne?
— Buraları yalnız senin malikânen mi? Sadi bir İngiliz kauçuk firmasının müdürlerindendir; ekseriya Singapur'da bulunur; lâkin Cava'ya ve bizim Mapa'ya da gelir gider. Ahmed'le arası çok
iyidir. Avrupa seyahatimizden önce sarayda bir ay misafirimiz kaldı; pek tatlı vakit geçirdik. «Polo» ve «tenis»'te birinci... Avcılıkta da... Aynı yasta imisiz. İkimiz de 1914 senesinde doğmusuz.
— Yasımı mı yüzüme vurmak istiyorsun? Ama ben bu yasımda hâlâ bir Selina'ya kendimi sevdiriyorum. Nil, senin ruhunda çok yavan taraflar var. «Yavan» kelimesini nezaketen kullandım.
Böyle diyerek koltuktan kalktım; hem de pek süratle, çeviklikle... Sanki ona henüz dinç, sağlam,
sporcu olduğumu, Sadi'den asağı kalmayacağımı anlatmak mecburiyetini duymustum ve yine
gülünç hale düsmüstüm.
Zaten söyledikleri yüzde doksan uydurma idi. Lâkin —daima tekrarlıyorum ya— uydurma da olsa, öyle seyleri aklından geçirdiğini düsünüp bunu bile kıskandığımdan soğukkanlılığımı muhafaza edemiyorum.
— Gidiyor musun? Salonda Ahmed'e rastgelirsen yanıma gönder.
<Gitme, otur!» demediğine de ayrıca kızdım; hemen cevap ver-
— Giden yok. Sadece ayağa kalktım; yine oturacağım. Müte--iyen yanında duracağım; yemeği
de masanızda yiyeceğim; ikin-7-amanmı da beraber geçireceğiz ve sonra bütün Noel gecesini
Anlıyor musun? Neler çektiğimi görüyor musun? Bitiriyorsun
dim:
412
— Bilâkis pek iyisin, sıhhattesin, rengin bile uçuk değil; g-lerin pırıl pırıl. Hiç de bitmise benzeyen hal yok, üzerinde...
— Nil! Kalan zamanımız üç günden eksik. Münasebetsizlik rinle bunu da mahvediyorsun. Ben bir deliye gönül verdim.
— Ben de!
Yanındayım; yumusak sesimle soruyorum:
— Sadi hikâyesi uydurma idi, değil mi?
— Hayır, doğrudur; Singapur'da onu görecektim. Fakat be nim gözlerim yalnız seni görüyor. Dinle: Sanma ki erkeğe aim-gözle bakmıyorum, erkeği hiç düsünmüyorum; bazısını beğenir gi_
bi de oluyorum. Hattâ itirafta daha ileri gideceğim: Nadiren arzulara da kapılıyorum. Fakat hiç
birine karsı sana sokulmak istediğim kadar yakınlasmayı hislerime ve aklıma kabul ettiremiyorum Yakınlasırken isyan duyuyorum; bucak bucak kaçıyorum.
— Ama benimle de aynı sey oluyor.
— Değil. Ötekiler, hülyalarımda bile nihayet bana tiksinme veriyor. Halbuki...

— Halbuki?
— ...Sen daima göğsümün üzerindesin; öyle yasıyorsun. Hangi Sadi? Sadi beni bir gün öpmeğe
kalkıssa tırnaklarımı yüzüne saplanmıs bulur. Eğer rüyamda onu vücuduma sarılmıs görsem, haykırarak
uyanırım; ertesi günü kendisini evimden kovarım. Bir deliyim, belki... Lâkin o deli kimseyi sana verdiğinin bir zerresine lâyık saymadı. Asıl acınacak benim, sevgilim!
Gayet ciddî, kararını almıs bir adamın sükûnetiyle sordum:
— Eğer benden kurtulursan, hayatından ebediyen silinirsem. bir gün mesut olabilir misin? Yani
unutur, nihayet rahata kavusur musun?
— Emin olsam «evet» derdim.
— Fazla düsünme. Nil! «Evet» deyiver. Bir müjde gibi bu sözünü bekliyorum. Zaten sabahtan
beri kafamın içinde o kararır-dumanı dolasıyor.
Ne lâtif bir an geçirmekteyim; bir an ki hayatımın sonu ol*3 lıydı. Dünyada daha tatlı ne dileyebilirdim? Kim bana, Nilgünur'
MELİKESİ NILGUN
sözlerinden daha oksayıcı, daha gurur verici bir mersiye oku-bilirdi? Onu ölümümden evvel isitiyordum. Mersiyenin ahengi faklarımda, ayrıca bir hayır islediğime, sevgilime faydalı olaajhma
inanarak ölecektim. Acaba, yarına, baska bir zamana kalır, tfecikirsemi bu kadar güzel sartlar içinde hayata veda edebilir miydim? Bir Sun ölürken dudaklarımda son sözüm «Nil'im!
Nilgün!
yazık bana! Nilgün'ü unutup bir baskasını sevmekten ve onun ismini anarak silinip gitmekten öyle korkuyorum, böyle bir sey olması ihtimaliyle kendimden öyle tiksiniyorum ki bir dakika daha yasamak istemiyorum. Düsündüklerimi kendisine söy-jemisim gibi anlayan Melikem:
— Ben de aklımdan aynı seyleri geçiriyorum, dedi, icabederse yaparız. Fakat sana daha güzel
sözler söyleyeceğim. Henüz vaktimiz var, üç günümüz... Belki de fazlası. Bu sefer kolaycacık ayrılmak niyetinde değilim.
Yaklastığımız Malaka boğazının kusluk günesi birdenbire gök-yakut rengi bağladı. Fakat benim
için... Vapurun öteki yolculari hâlâ ekvatorun sıcaktan erimeğe yüz tutmus çinkoyu andıran alevsiz, harlı, sevimsiz ısığı altındadırlar; zira onlar Nilgün'ün gözleriyle aydınlanmıs leylâk mavisi, hem parlak, hem dinlendirici âlemden uzaktadırlar. Dinimize gökten dünyaya yağdığı söylenen ilâhî nur muhakkak ki bu renkte ancak ve böyle, kamastırmayan, duru, huzur verici bir
tatlılıkta...
İlk defadır ki benden! beklenilmeyen ince bir feragat ve tevazu hissine kapıldım:
— Yüzüme bakma, Nil! Gözlerini kapa! Senin tarafından sevilmemden utanıyorum. Öyle bir muhabbete lâyık değilim!
Dedim. Gözkapaklarını indirdi, inmis gözkapaklarınm uyuyan taze bir kadında uzun uzun seyredilmeğe değdiğini esasen bilirdim; bundan hoslanırdım. Nilgün'ünkiler bütün gördüklerimden ¦fe güzel. Hiç kırısığı yok; fazla kubbeli de değil; her uzvu gibi on-«r da manâlı.
Gözlerini gizledikleri, bir güzelliği örttükleri halde Çehrede eksiklik duymuyorum; bu gözkapaklarını öpmemek azabı 'Cindeyim. Yanaklarının bir kısmını gölgelerin en yumusağı ile

kuy-
414
»-- ¦¦
MELİKESİ NILGÜN
415
tulastıran kirpikleri de tenine rahat uzanmıslar... Bunlar da <}; leniyor. En zarif küçücük bir kusun kanadını sererek dinlenisi gj^-
— Oldu mu? Artık açabilir miyim? Diye sordu. Korku ile haykırdım:
— Aç! Çabuk aç! Yüzüme bak!
Korkmustum; zira çok fena bir sey düsünmüstüm: Nilgün a bir gün ölebilir ve iste böyle, gözkapakları örtülmüs olarak bir ta rafta yatar.
— Bu Nilgün mü? Nilgün de ölecek mi?
Aklımdan onun otomobil veya uçak kazasında bir lâhzada ölün gideceği geçti. O kazayı görmüsçesine irkildim; feryat edecek fi biyim; kendimi zor tutuyorum ve mütemadiyen tekrar
ediyorum
— Yerinden kalk! Yürü! Bir seyler yap!
Nil, düsündüklerimi anladığı için hasır koltuğundan fırladı; önüme geldi; ellerini uzatarak beni
de yerimden kaldırdı; koluma girdi. Salona gidiyoruz. Gidisimiz hakikaten yaslı bir dayı ile genç
yeğeninin gidisine benziyor. Birdenbire ihtiyarladığımı sanmaktayım; korkunun tesiriyle bacaklarım sarsaklasmıs, dinçliğim de çö-küvernıis. Nil'in kalb ve nabız atıslarını dinlemeğe, duymağa muhtacım. Kimbilir o taze, tertemiz, sapasağlam yüreğin açılıp kapanırken çıkardığı
ses, yine sapasağlam göğsüne ne ahenkli akeedi-yordur ve nabız, parmağımı üstüne bassam bir
keçi yavrusunun ana memesini tosladığı gibi ne canlı vuruyordur!
Nilgün'ün yalnız dıs tarafından gördüğüm hayatına değil, kalb ve nabız faaliyetine de meftundum. Nasıl da mükemmel bir vücut bu! Simdiye kadar hiçbir tarafında bir küçücük sivilce
bile gözüme ilismedi; ne öksürdü; ne de nezle oldu. Hos, olsa da hepsinin yakısacağına süphe
etmiyorum. Lâkin olmuyor, iste...
— Biliyor musun, dedi, ben simdi öyle yüzüyorum ki, dünya sampiyonası yapılsa birinci gelirim; deniz altında kalma rekorunu da kırarım. Mapa'da yerlilerin «Su içi bahçesi» dedikleri
bir ko> var; dalıp biraz asağıya inince gözümü açıyorum. Hakikaten çe... Hem de çiçeklerin renklerine, sekillerine göre tarhlara a;
bah-
^js bir saray ve sato bahçesi... İnanmayacaksın: Güller, karanfiller, lâleler, sümbüller açmıs.
Koparıp da yukarı çıktığın zaman bunlar renksiz, yapıskan, pörsük otlardan baska bir sey değil...
Lâkin «ağıda, su, günes ve gölge akisleriyle otlar çiçek gibi duruyorlar. Su altı serabı da oluyormus, meğerse... Sen iyi yüzer misin?
— Boğaziçi çocuğuydum.
— Sadi de epeyce yüzüyor. Mapa'nın deniz bahçesine hayran ı- Çok defa sabahtan aksama kadar
bu koyda vakit geçiriyordu. .— Seninle beraber mi?

— Evet.
.— İkiniz, yapayalnız mı?
— Bazan...
— Ahmed'de kıskanma duygusu, Mapa'da zahiri olsun kurtarma âdeti yok mu? Bir kraliçe böyle
seyler yapmalı mıdır?
— Öyle seyler yaptığım için halk beni seviyor. Nasıl sevdiğini bir hafta sonra gözlerinle göreceksin.
— Bir hafta sonra mı? Hayalin çok genis... Kendine itimadın da! Yoluma devam mecburiyetinde
olduğumu elbette biliyorsun. Japonya'ya muhakkak gideceğim.
— Gitmeyeceksin.
— Görürüz.
— Gitmeyeceksin. Zira sen beni kaçırmadm ama ben seni kaçırıp götüreceğim.
Kahkahalarla gülmeğe basladım; güya alay ediyordum. Nilgün gülmüyor ama asıl alay eden kendisi idi, galiba...
— Demek su vapurdan beni bir sandığa, çuvala, balya içine koyup Mapa'ya atıvereceksin. Bayıltarak, uyutarak, manyetizma ederek mi? Cinlerin, perilerin yardımı ile mi? Kocanın silâhsörle-rıyle mi? Yoksa ben mi yal var a yakara pesin sıra geleceğim?
— Bunu mühim bir is saymadığım için henüz kesin seklini düzmedim. Zamanı gelice icabına göre hareket ederim. Basit mesele,..
Kapıda karsılastığımız Selina'yı iltifatla selâmlayan Nil, ona
r'i ki:

— Madam, çok rica ederim, su dik baslı dayımdan azıcık be kurtarınız, rahat bir nefes alayım.
Yarım saattir yapmadığı^ ı. rakmadı: «Gözlerini kapa!», «Gözlerini aç!», «Yürü!», Dur^ Sonra
da bir sürü nasihat. Bes tane hırçın âsığa bedel bir dayı., u asıl dayım olmadığını ve birbirimizi
nasıl sevdiğimizi siz biliy0 sunuz ya!
Selina, ne cevap vereceğini sasırdı, ben de... O pek ehemnv yetsiz bir sey söylemis gibi fütursuzca ve fütursuzluk içinde ahenk li adımlarla dairesine doğru yürüdü gitti.
Biz, birbirimize bakıstık; uzun müddet konusmadık. Zaten kimse ile konusmak arzusu duymuyorum. Ancak Nilgün olmalı, Nilgün söylemeli, Nilgün'e birseyler anlatmalıyım. Bugün aklımın da, gönlümün de tamamı Nilgün'de... Yemek vaktini iple çekiyorum: Tekrar göreyim, sesini isiteyim diye. Bir haldeyim ki onun yanımda, yahut gözümün önünde bulunmadığı dakikalar etrafımı sis basıyor; sise tutulmus bir vapur gibi hareketim ağırlasıyor; yürüyüsüm,
konusmam, görüsmem, bütün varlığım baskala-sıyor. Sanki donma, kaskatı kesilmek üzereyim;
bir külçeyim.
— Ya gelmezse? Yemeğini odasında yerse? Aksama kadar göremezsem?
Diye kafam sabit bir korkuya bağlanmıs, yolunu gözlüyorum. Bereket, gecikmedi; Ahmed'le beraber salon tarafına geliyor; elinde bir kâğıt var; bana göstermek için uzaktan sallıyor. Kostum.
— Oku, dedi, simdi aldık.
Tayfur'dan bir telsiz: Karsılamak için Singapur'a geldiğini bildiriyor, «Eski dosta selâm» gönderiyor. Sevineceğime keder duydum; hattâ sarardım. Zira ben onlardan ayrılacak ve bu vapurla yoluna devam edecek bedbaht bir adamım. Tayfur mevkiinde bulunamadığıma

üzülüyorum. Keski Nilgün'ün âsığı yerine hizmetkarı olsaydım, onu sadece hayranlıkla, bendesi
gibi sevseydim... Her zaman yanında, emrinde, güvendiği emin bir adamı diye tanınsa}'-dim.
Araya öteki sevgi karısmasaydı!
Nü sordu:
417
__- Orijinal görünmek için mi memnuniyetini gizliyor, surat ,s,yorsun?
._- Hayır. Tayfur'a haset ettiğimden... Usağın olmadığıma kı-zıyorum.
Ahmed neler konustuğumuz anlamak istercesine yüzümüze aktığından ona dönen Nilgün:
—• Hiçbir seyden memnun olmuyor. Tayfur'un selâmına sevineceğine öfkelendi. Birkaç gün sonra kendisinden ayrılacağımızı düsündüğüm için kavga çıkarmak istemiyorum. Bari bu sefer
araya dargınlık girmesin.
«Yirmi Ada»'nm iyi huylu genç hükümdarı her zaman yaptığı ,,jl)i safiyetle gülümsüyor. Onun
nazarında ben mizacı mütemadiyen değisen, kararsız ve fikirsiz bir adamım, bir tiryaki... Japonya'-va gitmekten vazgeçerek birdenbire geri, geldiğim yere döneceğimi duyarsa sasmayacaktır; Mapa'ya gitmek istediğimi öğrenirse de... Lâkırdıyı değistirmek maksadıyle olacak dedi ki:
— Madam Zimorvicz'i de çağırmak sartiyle bizim masamızı sereflendirmenizi rica edeceğim. Yemekte aranız düzelir.
Nilgün bir sey demedi ama anladım ki kendisi de bugün benim halimde: Aynı ihtiyaçla yanımda
bulunmak istiyor. Askın, sebebi bilinmeyen böyle karsılıklı coskunlukları olur; sevgililer her zamankinden fazla birbirine düskünlük duyarlar, bir potaya konmus iki maden gibi ağır ağır eriyip tek halitaya dönmek istercesine birbirlerine bakısmadıklarının azabını çekerler.
Melik Ahmed'e tesekkür ettim, Selina'yı alıp geleceğimi söyledim. Tek potada erimek arzusunu
duyduğum Nil'e hiç iltifat et-m'yorum; o da bana aldırıs etmez görünüyor; imkân olsa birbirimizin kucağına atılarak, ağlayacağız; yeni kavusmus gibi... Âsık-lar dıs taraflarından sevismez sanıldıkları zaman çok defa sevisme buhranmın en had devrini yasarlar.
Selina daveti kabulde yine nazlanmadı; bu kadının hiç adilesmesi beni hayrette bırakıyor. Halbuki bir takım uydurma ma-eretler bulur, bayağılıklar yapabilirdi. Demin Nilgün'ün münase-
312 hareketini düsününce kendisine hak vermek bile icabederdi.
F.: 27
g- •
418
Su var ki, Nilgün kusurlarını affettirmesini iyi biliyor, salon kapısı önünde bekliyordu; masaya
Selina ile y any ana y dü, samimî bir tavırla ve konusa konusa... Hattâ yemek esn daha ziyade
onunla mesgul oldu; Leh edebiyatına alâka göstercT Dikkat ettim. Malûmatı pek genis. Bu edebiyatın devrelerini no çirdiği safhaları, özlü noktalarını mükemmel biliyor; isimler bile sayıyor, tenkitlerde bulunuyor. Üniversite tahsilini, hattâ edebiyat doktorasını yapmıs, yıllardır o
isle mesgul bir ilim kadını gibi salâhiyetle konusmaktadır.
Hayretimi seziyor, hafifçe gülümsüyor. Bir aralık sarap kartına baktı ve ne içmek istediğimi soruyormusçasına bir tavırla bana

Türkçe dedi ki:
— Bütün bunları dün gece öğrendim. Vapurun kütüphanesinden getirttiğim bir kitaptan... Kendisini yüksek münevver sayan dostunuza karsı hazırlıklı bulunmak lâzımdı; değil mi efendim? Yine hiddet mi buyuracaksınız Beyefendi? İngilizce cevap verdim:
— Aksama fazlasına gideceğimi tahmin ettiğim için gündüz yalnız madensuyu içeceğim. Hattâ
sizlere de böyle yapmanızı tavsiye ederim.
Herkes fikrimi muvafık buldu; sarap getirtmedik. Yemekten sonra dördümüz de hasır sezlonglara uzandık. Nil benim yanımdakinde... Hava sıcak, günes çiy ısıklı olmakla beraber beklenmedik serince bir meltem esiyor. Böylesine hiçbir seyahatimde rastlamamıstım. Vapurun en sessiz zamanı. O kadar sessiz ki bir «hayalet gemi» sanırsınız; kendi kendine gidiyor; ayakta tek adam yok. Dağ sanatoryumlarından birinde gibiyiz, öğle sonu uykusuna yatmıs
hastalarız, sanki...
Gözlerimi yumdum, losluğa muhtacım; Nilgün'ün yanımda bulunması çok zevkli bir huzur verdiği için bu huzuru ayrıca güne? aydınlığından da korumak, daha rahat hale getirmek istiyorum. L seyler düsünüyorum. Bir istanbul çocuğu —dünyanın neresini g£ mis, nerelerinde
yasamıs olsa— yine Istanbulunu düsünür.

jjicin Paris'in, Londra'nın, Berlin'in yeraltı tramvaylarını, he- ,
sıZ yeraltı dehlizlerini aklımdan geçirmiyorum da bizim boysuz, ^
' k delikten ibaret Galata tüneli gözümün önüne geliyor? Katran
j,r) zift midir, iste o kokuyu ve gölgede soğumus hava cereya-
Jm duyuyorum.
jjil'e usulcacık sordum:
__Galata ile Beyoğlu arasında isleyen tüneli hatırlıyor mu-
__Pek az... Bir defa bindirdilerdi.
— Tabiî sen de her çocuk gibi saskın ve memnun gözlerle basını çevire çevire etrafına bakmdm.
__Hayır. Çok güzel bir bahriye subayı ayakta duruyordu; onu
seyrettim; o da gözlerini benden ayırmadı. Bu delikanlı aylarca havalimde yasamıstı. Simdi bile,
eğer aynı halde kalabilseydi tanırdım; belki de severdim. Ancak sekiz yasındaydım. Mütarekede...
Sustum. O, fısıltı halinde sordu:
— Neye devam etmiyorsun? Seni dinlemek istiyorum, memleketimizden konusmak... Ama, tam
çocuğun uyuyacağı sırada tatlı bir mırıltı haline giren ninni sesiyle, ninninin kesilmeğe yüz tuttuğu perdeden... Ana ve dadı bu son nağmeleri yavrularını artık uyumus görmekten, biraz da
rahat edeceklerini düsünmekten memnun, pek hos bitirirler.
— Sen «Kapalıçarsı»'ya girdin miydi hiç?
— Hayır. Bizleri oralara götürmezlerdi ama Sarayda bahsi çok Seçerdi. Eskiden içini arabalarla
gezerlermis, hem de Sultanlar, fodmef endiler...
— Ben o devre yetismedim. Yalnız bilirim ki «Kapalıçarsı»'nm >*lar sürmüs bir tarihi, saltanatı
vardır. Biz yastakiler çarsının
utün istanbul ihtiyacını karsılayan tek pazar yeri olduğu eski yi" ^anım görmedik ama

hikâyelerini ağızdan ağıza dinledik. Eski ^anlarda kadın bir kapısından girip ötekinden çıkınca
tepeden nağa kadar donanabilirmis. ~~ Paris'in «büyük mağazalar»'ında olduğu gibi, demek...
I
420
— Tamamiyle. Nedim'in anlattığı «gülü kerakeli» ve <(R. hareli» elbiseden «buseden pabuca»
benzeyen nefis terliklere v rıncaya kadar her sey orada bulunuyormus. Lâhur sal, samur k(j. atlas
ferace, canfes salvar, dîba hırka, bürümcek entari, kadife y lek, cuni hotoz, sırma kusak, billur
yasmak, hepsi! Ayrıca î[\^ ¦ tarak, misk ve amber kutusu, allık, rastık, düzgün, sürme siseeit leri
ve kapları, giyime, kusama, süse püse yarar ne mevcutsa ta mamı! ' Durdum.
r% \ — Nil, dedim, bunları sana ne diye söylüyorum, biliyor musunı
Yine hep seni düsünerek: O çarsıya dört asırdan beri bin çesit kıya. fette alıs verise gelen güzel
Türk kadını sensin! Mükellef gUron feracesinden tut, tâ son yılların jarse çarsaflı yalınkat giyinmis »kızlarına kadar... Hep sen!
— Sözünü kesme; devam et.
— O eski devirlerde koca imparatorluğumuzun her tarafında ürülen, islenen, bükülen, boyanan,
dokunan, inbikten ve perdahtan geçen çesit çesit en ince, en hünerli sanat ve zenaat eserlerinden
baska Çin yolundan develer, katırlar sırtında ulu dağlara, ucu bucağı bulunmaz bozkırlara kamçı
ve çıngırak sesleri yayarak gelen kervanlarla, Yemen ve Mısır ülkelerinden yelken açıp korsan
ağlarını asarak güçbelâ erisen gemi kafileleriyle can pahasına tasınmıs bu esyadan «Kapalıçarsı»'ya kimbilir nasıl bir zenginlik kokusu sinerdi... Kürk, Hind kuması, telâtin, Rus sahtiyanı, Halep kili, Siraz gülü, santal ağacı, misk keçisi, çiçeksuyu, bergamot ve am-Vber kokusu. Onları sen alırdın, o kokuları sen koklardın!
Nilgün'e göz ucu ile baktım: Zevk içinde dinliyor. Cesaret aldım:
— Dünyanın, dedim, soğuk ve sıcak iklimlerinden gelip birikmis malların, pahalı ziynet esyasının, ıtriyatların her birinden # ayrı yapılan kokular birlesince zaten üstü kapalı bu los pazar
M rinde binbir kokudan toplanmıs bir tek koku duyulurdu: Süs u lüks kokusu... Tuvaletli kadın
kokusu... Senin kokun! Susamıyorum:
421
__Ya sonra inci, mercan, elmas, zümrüt ve altın ısığına ne
sjn? Bu hos kokulu, hos ısıklı los dehlizlerde sırma cepkenli le-ntler atlas feraceli dilberlerle birbirlerine söz atarak, göz süzerek i a veris ededursunlar bir tarafta iri kavuklu ihtiyar zendostlar
j satm aldıkları körpe halayıklarını kendilerine bağlamak için üs esyasına keselerini bosaltırlardı.
Öbür yanda Saray ağaları ha--eki kalfaları top top kumas, sise sise misk tasırlar, Vezir kâhyaları .

yas]ı efendilerine kâse kâse amber macunu götürürlerdi. Nihayet ^ndi ezanları okunur, bekçiler
bağırır, halk bosanır, kubbelerdeki tep6 camı ısıkları kendiliğinden sönerdi. İpekli toplarıyle sırma püsküllerin sakrak yüzlerine gam siner ve dünyanın en büyük alısveris sarayına milyonları
örten bir karanlık, servet sehveti kokan bir gece çökerdi. Sen artık sarayına dönmüssündür. Feraceni sıyırarak, yasmağını çözen cariyelerin önündesin. Görüyorum seni Nil! Üç, dört asır önceki Nilgün Sultanımı görüyorum! , simdi yanımda hasır sezlonga uzanmıs, yine asrın Sultanı,
Melikesi, en güzel kadını, benim sevgilimdir... Sevgilim...
Sesimin ahengi, tabiî Nil'in ninnilerde istediği gibi azar azar kesildi. Baktım: Yavrum uyumus artık!
Anglo Saksonlarin Noel an'anesine ne kadar ehemmiyet verdiklerini bildiğimden City of Haddington eminim ki bu gece bir su üstü sarayma dönecek. Zaten metrdotelden haber aldım:
An'aneye riayet hususunda bassüvari Önceden tertibat almıs, Rangoon'da mümkün olanı yaparak
bir cins «gui»'ler buldurtmus.
«Gi» okunan bu sey, elma ve armut nevinden ağaçlarda kus-1 getirdikleri tohum döküntüleri,
gübre ile yeseren, her mev-'e yesil kalan tufeyli ve meyveli nebatlardır; kısm yaprakları ilen ağaç
dallarının yer yer hayaletine isarettirler. Bir iskelet ne takılmıs buketler ve süslere benzedikleri
için «gi»'den ben »anmam. Lâkin ağaçlara tapıldığı devirlerden kalma çok eski 'arihi olduğunu
söylemislerdi. Soğuk iklimde kupkuru dallar-Jçek ve meyvenin devamı olması onlara bir kudsiyet izafe et-

»»»»--*
mis ve bu âdet Seltlerden Anglo Saksonlara geçmis, «misletoe»'dir. '
«Gi»'den yapılmıs ve tavana tutturulmus askı altında evin nisanlıların dansederken alenen öpüsmelerine cevaz vardır e 6 dece Noel gecesi! Ben yılların değismesine ve böyle sayılı gimi
pek ehemmiyet vermem; çoğunun duyduğu heyecana da kapılıp Daha doğrusu, ehemmiyet vermez, heyecana kapılmazdım. Tak •" min kapak yaprağını ve günlük yapraklarını kolayca çevirirdi Nilgün'ü tanıdıktan, hele ondan ayrı düstükten sonra değistim Yi' basları, Noeller gibi
arasıra karıstığım ecnebilerce kutlanan ba ramlarda ve cep muhtıramda isaretli kendi bayramlarımda Nil gün'ü düsünerek heyecanlanıyorum. Yaslanma meselesi de yine bu vesilelerle
zihnimi fazla kurcalıyor.
On yedi, on sekiz senelik bir fark!.. Belki daha kısa bir müddet o fark pek göze batmayacak. Korktuğum sudur ki, bazan erkek birdenbire cinsî cazibesini kaybederek —seklen pek değismemekle beraber— kadın için sadece erkek elbiseli biri oluverir. Cinsî cazibenin sönüsü ihtiyarlamaktan çok kötüdür. Bu cazibeyi söyle böyle muhafaza ederek yaslanmamak korkusu da
basıma yeni musallat oldu. Yine Nil'den dolayı!
Nil, yarım saat sonra gözlerini açıp ilk is olarak benim yanında bulunup bulunmadığıma, hele bulunduğuma memnun, yüzüme tesekkür edercesine bakınca deminki yas düsüncesi silindi.

Uyuduğu sırada Ahmed, bana «Dinlensin, ses etmeyelim» mânasına isaret vermis, usulcacık kalkıp gitmisti. Selina uyku taklidi yapıyordu-Bizi kendi halimize bırakmak için.
Dikkat ettim; Nilgün ufak çocuklar gibi uykusundan hâlâ pembe pembe yanaklarla kalkıyor, uyanmıs olmasına, tekrar yaramazlığa baslayacağına da onlar gibi seviniyor.
— Kendimi Bungalov'da gördüm, dedi, birçok paketler, kut' lar açıyordum. Önüme güzel esyalar
yığılmıstı. Anlattığın <*aP lıçarsı» hikâyesinden olacak.
— Ben de orada mıydım?
rTTTTTtTtttft
Değildin. Ahmed de yoktu; Kandi'deki eve hiç ayak bas- baska biri vardı. Kimdi o?
__ Söylersem kızacaksın: Kaptan Landbrooke. Güya henüz Ahmed'le
evlenmemisim; seni, de tanımıyor musum. Daha doğrusu ta-I(jjğım ve beraber oturduğum adam senin yerine o imis. Türkçe konustuk hep!
.— Rüyandaki gibi bu gece de Landbrooke ile mi mesgul olacaksın?
— Rüyamdaki denizci, o kıyafete girmis, o yüzü almıs sendin. Uyanınca kaptan köprüsüne mi
baktım, yoksa sana mı? Gecenin programı yapılamaz. Emin ol, en fazla zamanımı yalancı dayıma
ayırmağa çalısacağım. Bunları bırakalım; biliyor musun canım simdi ne istedi? Kahve içmek...
Lâkin bizim usulde pismis, küçük fincanda, köpüklü bir kahve. Öğle uykularından sonra bunu daima ararını.
— Bulunması imkânsız. Aylarca, yıllarca içeceğin de süpheli.
— Birkaç gün sonra benimle karsı karsıya âlâsını içeceksin. Mehîre yatında da, Mapa Sarayında
da kahvecim var; Ahmed'i de alıstırdım. Sarı bakır cezvelerde pisirilip istersen zarflı, istemezsen
kulplu fincanlarla takdim edilen Türk usulü kahve... Türk asçımı da beğeneceksin; beğendiğin
tatlıların, böreklerin, bütün istanbul yemeklerinin hepsini orada bulacaksın.
•— Ama ben bulunamayacağım.
— Fazla nazlandığının farkında mısın? Âsık usandırıyorsun! Nilgün, memnuniyetsizliğini anlatan hareketiyle —kaslarının
ucu yukarıya doğru hafifçe bükülmüs, gözlerini azıcık yumarak, dudakları gergin— sol tarafa basını çevirdi; artık konusmuyor. Mapa'ya gidecek miyim?
Gittiğimi farzediyorum; bunun en mühim zevki Nilgün'den ay-ıamak. Kandi'deki kadar yanımda
olmayacak, basbasa kalama-, keyfimizce yasayamayacağız... Fakat kendisini hergün görewleceğim;
sesini isiteceğim, kokusunu duyacağım; dün vapurda Optiği gibi birkaç saniye kucağıma atıldığı da olacak... Belki birkaç
dakika ve fazlası da! Belki de zamanla askımın seyri, hedef de baskalasacak; Ona karsı kız kardesim, kızım imisçesine sade sefkatle, himaye arzusu ile bağlanacağım; hakikaten bir dayı ola
cağım.
Ayrıca —Melik Ahmed vâdetmisti— bir takım ticaret islerin girerek, Cava'ya, havalisine gidip gelerek maceracı ruhumu tat min imkânları da mevcut. Dönünce Nil'imi bulacağım. Daha ne is
terim? Yine zamanla yahut yeni hâdiselerle sevgimiz hararetini kaybedebilir; ayrılırız. Ufak bir

hüzünle... İçimiz yanarak değil!
Evet ama böyle düsünmek ve bunu canma minnet bilmek için benimkine benzemeyen bir huyda
yaratılmaklığım lâzımdır. Maceracı ruhu hudutları o kadar dar, arızasız, at oynatıp, fevkalâdelikler yapmağa elverissiz bir hülya ile teskin olunamaz. Nilgün Mapa bahsi açılınca hep
uyusturucu vâitlerde bulunuyor; maceraya ufuk açmıyor. Beni oraya birbirimizden bıkmamız için
götürecek, sanki pusuya düsürecek. Askından soyulmus halde tekrar dünya yüzüne atıldığım vakit Nilgün'ü de yüreğimden asırılmıs, kaçırılmıs bulacağım.
• ¦— Nil, dedim, ben seni sevmekte devam ederek yasamak ve ölmek istiyorum. Bu sevginin
söndüğünü, Mapa'ya gömüldüğünü görmemek için yoluma gideceğim. Anlıyorum, askımıza suikast hazırlıyorsun. Hasretinin azabiyle ölmemi tercih ederim! Öldürtmem onu! Bu derece güzel birseyi öldürtmeyeceğim! Basını bana çevirdi; sükûnetle sordu:
— Eğer Sadi'yi veya herhangi birini sevseydim ne yapardım ben?
— Ne demek istiyorsun?
— Sunu demek istiyorum: Onlar bu düsündüklerini, böyle fikirleri akıllarından geçiremezlerdi;
sıkılırdım, çarçabuk bezerdim-
Yerinden kalktı; eteklerini çekistirerek ve birdenbire bayağ'-lasarak ilâve etti:
— ...Yani senin anlayacağın, pasaportlarını ellerine verircU'1-defederdim!

Uyanmıs taklidi yapan Selina'ya dedi ki:
__ Ah madam... Türkçe bilseydiniz konustuklarımız pek houza
gidecekti. Biliyormuscasına ne tatlı dinlediniz! Bu gece ya-? j «gi» altından geçerken dayımla siz öpüsünüz... Benim yerim-;! i, kımıldanınız... Hep beraber çay içelim.
Selina çok hazımlı, gülümsüyor. Elinden tutup kaldırdım. O akiyajını tazelerken Nil usulca konustu:
_— Bu kadın pek usta bir casus değilse ben bir sey bilmiyorum- Yanında evrak filân varsa dikkatli ol! Parfüm kullanmayan, pudrası kokmayan kadınlar süphelidir.
— Neden
—- Gizlice odanıza girip esyanızı karıstırdıkları zaman ziyaretlerinden iz bırakmamak için koku
islerine gelmez de ondan! Selina mermer kadar kokusuz...
Nilgün böyledir, iste! Hayal genisliği ve islekliği ile, acaip bulusları ve görüsleriyle, en ciddî zamarida yaptığı çocukluklarıyle daima canlı, daima değisken! Sabahtan beri —dikkat ettiniz mi?— durmamacasma bir kadından öbürüne geçti; kaç ruh ve sekil alarak beni mütemadiyen
heyecana sürükledi. Halbuki baska bir kadın pek az farkla aynı kadın olmakta devam ederdi. Askın melali veya nesesi içinde durgun yahut oynak kalan bir kadın... Artık öylesini yetersiz buluyorum.
Çaydan sonra kadınlar ayrılıp da yalnız kalınca Abdülgafur'un yanına gittim. Bir masaya oturmus, pasyans açıyordu. Bu adam Melik Ahmed'in has müsaviri vaziyetinde... Belki de el altından devlet islerini idare eden kendisidir.
Hiç bir sey yapmıyor göründüğü halde saman altından su yü-rö'en tam doğulu tipi. Damarlarında Malezya, Arap, belki de Çin kanı dolasan ve ipsinin ancak sinsi taraflarım nefsinde toplamıs olan Abdülgafur at)a tazim olarak yerinden kalktı; iltifatımdan çok memnun bir
tav* takındı.

Ondan çekindiğimi hissediyorum. Sanıyorum ki Nilgün'le aradaki münasebetin ne olduğunu çoktan anlamıstır. Korktuğumu
426
bile söyleyeceğim. Eğer Mapa'ya gidersem ya Ahmed'e ba dan yahut Nil'i kıskandığından, yahut
da devletin selâmeti beni yok etmek gerekirse zerre kadar tereddüde düsmeyecekf Hem kendisiyle konusuyorum, hem de bu ölümü nasıl o,-tertipleyeceğini düsünüyorum. İz bırakmayan
bir zehirle mi? jj sayılacak bir suikastle mi? Yoksa düpedüz göğsüme saplanan b1 hançerle mi?
¦ Kafiyen eminim ki benim maceracı olduğumu, huylarımı E ristiğim isleri, hülâsa hayatımı ve
karakterimi de biliyor. Kinden' Kalküta'daki cinsdaslarımdan. Orada kısa bir tahkikat hüviyeti™
meydana çıkarmağa kâfi gelmistir. Kâh para içinde yüzen, kâh me teliksiz kalan, fakat daima dört
ayak üstü düsen acaip bir adam olduğumu bütün Hindistan bilir. Osmanlı hanedaniyle bir hısımlığım
bulunmadığı da malûmdur. Abdülgafur gibi hinoğlu hinin gjj. zünden bunlar kaçar mı?
İste ondan ürktüğümün sebepleri! Maamafih yine de yüksekten atmalıyım. Zira, karsımdakinin
de benden çekindiğini anlıyorum. Nilgün'le birleserek kendi ayağı altına karpuz kabuğu koymamız ihtimalini hesap eder; akıllı olduğundan durup dururken basına is açmak istemez. Hattâ bizimle uzlasmak bile plânları arasındadır. Sordum:
— Ne dersiniz? Melik ile Melîke'nin davetlerini kabul ederek bir ay için Mapa'ya geleyim mi?
Vatandaslarımdan Sadi Bey orada pek hos bir zaman geçirirmis.
— Böyle bir zatla bendeniz müserref olmadım, efendim. Adamıza Sultan Hazretleri tesrif buyuralı Teyze Hanım ve Tayfur Beyden baska Türk geldiğini hatırlamıyorum. Fakat zatıâlileri
Sultanımızın dayısı olduğunuz için —mademki yolunuzun üzerindedir-muhakkak gelmelisiniz. Orası dünyanın en güzel yerlerinden biridir, is de yapabilirsiniz; Toprağımız çok zengindir. Simdiye kadar uğramamanız bizim için bir mahrumiyet olduğuna inanmanızı rıc ederim.
Sustuk. Beni susturan Nilgün'ün Sadi hakkındaki akla ge'"1 yalanı... «Su içi bahçesi» efsânesine
öyle inanmıs ve beraberce.
427
ZÜP yıkandıklarını gözlerimle görmüsçesine öyle kıskanmıstım ki! Bu kadın —daima «kız», demek istiyorum— hülyalarıyle geçiniyor ve doyuyor. Hakikate ihtiyacı yok. Abdülgafur'a dedim
ki:
— Henüz karar veremedim, daha iki günümüz var, düsünürüz.
Memnunum... Sadi hikâyesinin hayal mahsulü olusundan do-layı! Yine dikkat ettim: Nil'den baska herkesle aklım ve mantığım yerinde, olgun insan gibi konusabiliyorum; doğru tahliller yapıyor, iyi muhakemeler yürütüyorum; cin gibi her seyi seziyor ve diplomatça hareket ediyorum. İse o karısınca çocuğa, ahmağa, en azı saskına dönüyorum; dönüyorum ama olanlardan hosla-myorum. Simdi de aldandığımın zevki içindeyim; Nilgün tarafından aldatılmıs
olmanın zevki. Zevk vermeyen tek tarafı bulunmaz bu Nil'in!
Kimbilir bu gece nasıl yenilikler, acaiplikler icadedecek? Sevdiği kadını sadece görmek, onunla

dansetmek, konusmak elbette zevktir. Nil o kadarını kâfi bulur mu? Ayrıca hepsinin üstüne birer
kus oturtacak.
Sabırsızlanıyorum.
İkinci mevki yolcuların da yer almalarından dolayı kalabalık, karmakarısık bir gazino ve gece eğlencesi lokantasına benzemis olan salona Mapa Melikesi Nilgün gayet basit, fazla kapalı, alımsız bir tuvaletle girdi; çehresi asıktı; üzerinde tek mücevher yoktu; nobran bir halde kimseye
iltifat etmeden masaya oturdu. Konusmuyordu.
Derhal farkına vardım: Onu harikulade bir elbise ve pırıl pırıl elmaslar içinde, vakarlı ve mütebessim göreceklerini sanan, bunu bekleyen cemaat, hayal sukutuna uğramıstı. Hele söhretini
isittikleri için seyrine can atarak gelen ikinci mevkidekiler:
— Bu mu o masal kraliçesi? Hiçbir seye benzemiyor, güzelce at»a pısırık bir kızcağız!
Mânasına birbirlerinin yüzüne baktılar. Muhakkak yine tu-arağı tutmustu; bütün geceyi hepimize
zehir edebilirdi. Melik Ah-

med'in iyi huyu da karısının bu mizaç değismelerine karsı sabır tevekkülle rıza göstermesiydi.
Hattâ daha iyisini yapıyordu: jfı gün'e karsı aynı Nilgün'müs gibi davranıyor, sebep sormuyor, fa
kına varmamısçasma, tebessümü dudaklarında, daima nezaketi-her zamanki muamelesine devam
ediyordu.
Bende o tahammül nerede? Önceleri nese taklidi yaptım tu hafça seyler anlattım ama sonunu
getiremedim; somurtmağa bas ladım. Selina canının sıkıldığını anlatmâmağa gayret ediyor. Abdülgafur
da öyle... Nil'in aldırdığı yok; bütün sevimliliğini kay-betmis, inadı inat, put gibi durmaktadır. /
Bir müddet daha bekledim; sonra Melik Ahmed'e dedim ki-
— Müsaade buyurursanız gidip kamaramdan bas ağrısı ilâcı alayım; biraz da güvertede hava...
Sakaklarım zonkluyor!
Nilgün isitmemezlikten geldi; kalktım. Oh! Dısardayım; rahat nefes alıyorum ama öfkemden bitiyorum. Yanıma gelse, imkân da olsa, bir kedi yavrusuna dönmüs olan, daha doğrusu kendisine kasten o hali veren sevgilimi ensesinden yakalar, bosluğa doğru kaldırır, sallar ve yere
atardım. Arkasından da kedi kovarcasma:
— Pist!
Diye haykırır, belki de korkup daha çabuk kaçması için ayaklarımı yere vurur, miskince gidisini
zevkle seyrederdim. Vapur halkı su anda hep salonda bulunduğundan yapa yalnızım. Kendi kendime diyorum ki:
— Masaya dönmem artık... Dönersem vak'a çıkar... Bu deh kızla asık atılmaz! İyisi oyun salonunda oyalanmak. Lâkin sahiden basım ağrımağa basladı, bir ilâç almam hakikaten lâzım.
Kamarama girdim; geri döndüm. Yemek salonunun önünden geçerken masamıza göz atmaktan

kendimi alıkoyamamıstım. Nilgün hâlâ o vaziyette; öbürleri de...
— Su akıl dengesizliği ne fena sey, diyorum, güzel bir geceî; sebepsiz yere nasıl da mahvetti.
Kızacağıma acımalıyım. Oradan ayrılmak kabalık oldu.
Doğrusu su: Nilgün'den uzak kalmağa dayanamayacağım. Su'

pe kedi yavrusu hali bile —azıcık ayrı düser düsmez— hosuma bineğe baslamıstı. Hele malihülyalı yüzü... Bu yüz benim Kandi'de nıdığ™ yüzlerden biridir. Bir defa Kolombo dönüsü otomobilde vnı buhranı geçirmemis miydi? Haniya, yayan sehre inmistim; rkamclan kosup otele gelmisti. Nil, büyük muhabbet devresine hep böylesı melankoli ile girer. Ne malûm, fena beliren su gece belki ummadığım kadar güzel biter!
Tekrar yemek salonundayım ve onun sağındaki yerimde... Istıraplı, hazin, mecalsiz bir sesle Türkçe sordu: .— İyilestin mi biraz?
— Evet; mersi.
— Dönmezsin diye korktum. Seni arayacak, arkandan kosacak halde değilim.
— Nen var, yavrum?
— Açılabilirsem anlatırım. Simdi takatsizim.
Bu muhabbetti sözlerle yeniden canlandım. Bir konusuyorum ki... İngilizcemin güzelliğine kendim de hayran oluyorum; nüktelerime ve tasvir kuvvetime de... Nilgün durgunluğunu muhafaza ediyor ama Ahmed, Selina ve Abdülgafur neselendiler. Üstümüze inmis olan gam dumanı, bir taraftan hava cereyanı, menfez bulmus-çasına çekilip gidiyor. Sıra belki Nil'e de gelecek. İçse bari... Dudaklarına henüz kadeh dokundurmadı.
Acaba yaptığı bir rol mü, yoksa ruhî bir çöküntü mü? Bilinmez. Taklit hünerinde fevkalâde usta olduğundan ayıramazsınız. Göz ucu ile hep kendisini, yüz hatlarını kolaçan ediyorum; değismiyor. Masamızı bırakıp dairesine çekilmesi ihtimalini düsünerek üzüntü içindeyim. Bütün geceyi Nil'siz geçirmek —zaten ancak kırk sekiz saatten az bir zamanımız kaldığından— ne büyük kayıp!
Az sonra, korktuğum basıma geldi.
— Biraz dinlenmeğe muhtacım, yine gelmeğe çalısırım...
Diyerek kalktı; Abdülgafur'a da isaret etti, beraberce yürüdü-er- Nilgün Sultan manen ve maddeten uf almıs gibi... İlk defa mee-Se katılmıs bir tasralı kız kadar ürkek ve silik. Arkasından hay-

retle bakıyorum; bakıyoruz; herkes bakıyor. Bakmayan bir adam var: Ahmed...
Selina çektiğim azabın farkında. Üzüldüğüm bir cihet de ten onun asıl Kraliçe sanılacak derecede bu gece iyi giyinmis, (vakarlı, ihtisamlı olusu... Nil, bir maiyet kadını sanki... Ah, ân bulunsa da yanında ben gitsem; kucaklayıp divana yatırsam, hoslanacağı seyler anlatsam, maneviyatını yükseltse idim. Ruhunun buzu çözülse, ısmsa, yanakları al al olsa, canlılığına kavussaydi
Salondakiler arasında kumandan Landbrooke da benim kadar onunla mesgul... Bir mâna veremediği çehresinden belli. Halbuki Noel gecesinin her zamankinden daha parlak tes'it edilmesini muhakkak Nilgün için istemisti; hatta yolcular arasında bulunanlardan bir de caz

takımı tertip etmis, eksik musiki âletlerini Rangoon'-dan satın aldırmıs, bir sürpriz hazırlamıstı.
Tam gece yarısı caz heyeti birdenbire salona girecek, çalmağa baslayacaktı. Bunları bana haber
veren stevard, içlerinde bir tane de zenci davulcu ve pek mahir bir saksafoncu bulunacağını müjdelemisti.
Abdülgafur döndü ve Sultan Hazretlerinin istirahat ettiğini söyledi. Saat 11... Melik Ahmed'e usulcacık: — Acaba bir baksanız mı?
Dedim. Kendi haline bırakmak taraftarı. İyi ama yerimde duramıyorum ve düsündükçe Nil'i uzaktan sevmenin daha az iskenceli olduğuna inanıyorum. Mapa'ya gidilemez. Hasretini çekmek
de bir iskence ama dayanması bundan zevkli...
Landbrooke durmadı; Melik Ahmed'in yanına geldi ve Sultan'ın rahatsız olup olmadığını — geminin mes'ul bir âmiri sıfatını tavrı ile belirterek— sordu ve su kısa cevapla karsılastı:
— Hayır, dönmesini ümit ediyoruz. Biraz oturmaz mısınız' Pazartesi öğleyin Singapur'da bulunacakmısız. Bundan ötesinde Nilgün Sultan yok; Selina var. Kumandan onu elimden alacağına emin. Fakat bu oluncaya kadar Nil'in mevcudiyetinden ka{ı derecede istifade edemediğine canı sıkılıyor. Gece yarısı olmak üzere... Dans baslasa bir yolunu bulup Nilgün'ün
dairesine gideceği111
monuba içmis olmasın? Belki de Ahmed isi sezdi; karısının vfini bozmak istemiyor.
galonda bir hareket hissediliyor. Caz sürprizi galiba ağızdan
- ,a yayıldığı için gözler kapıda. Mapa Kraliçesi çoktan unutul-
Caz takımı içeriye girince bir alkıstır koptu. Umumî nes'eye
tılamıyorum; tekrar durgunluğa düstüm ve Selina'nın Landbrooke
dansa kalkmasını ve Ahmed'in Abdülgafur'la lisanlarında söze
dalmasını firsat bilerek kendimi göstermeden dısarıya süzüldüm.
Nil'i mi bulacağım? Hayır. Oyun salonuna gideceğim, kumarla vunacağım. Saatlerin geçtiğini ancak oyun masasında farketmem. Hasretini çektiğim yıllar onu tek unuttuğum yer kumarhane
idi.
Girmeden önce açık pencereden salonu gözden geçirdim. Epeyce kalabalık; arada kadın da var.
Hele arkasını benim tarafıma çevirmis, bakara masasında oturan bir tanesi —nereden çıkmıs?
İkinci mevkiden mi gelmis?— pek zarif. Zarifliğini sırtı açık elbisesinden anlıyorum; teni duru,
çok biçimli sırtıyle muhakkak güzeldir de... Evet muhakkak ki güzel ve genç. Yüzünü görmeden
hükmedebilirim; zira kâğıtlara uzanan elleri çok lâtif, çok taze. Daha garibi su: Parmaklarındaki
yüzükler ve saçlarının üzerine ilistiril-mus taç seklinde pırlantalı ufacık diadem öyle mavimtrak
ısıklar saçıyor ki kadının ikinci mevkide seyahat etmesine imkân kabul ettirmiyor.
Belki de Rangoon'dan binen ve iki gündür hususî dairesinden çıkmayan sımarık bir milyarder.
Tam bu esnada kapıdan fırlayan benim stevard'ı durdurdum. İsaret ederek sordum:
— Kim bu lady? Nereden çıktı?
Adamcağız yüzüme hayretle baktı; hayretinden bir sey söylenmiyor.

— Bir sır mı?' İsminin gizli tutulmasını kumandan mı emretti? Diye çıkıstım. Zavallı adam daha
fazla sasırdı, kekeledi:
— Fakat, efendim, bu lady zatıâlilerinin yeğenleri Kraliçe
taretleridir.
~~ Ne zamandan beri oynuyor?

— Bir saatten fazla... Efendim bilirler elbette: Majeste kaz dıklarını müstahdemlere verirlermis.
Daima kâr ediyorlar.
Stevard'ın sevincinden etekleri zil çalıyor ve beni zil zu sarhos sanıyor. Yavas yavas yürüdüm,
masa önünde ayak üstü d ranlarm arkasına gizlenerek Nil'i seyrediyorum. Öyle kayıtsız o nuyor,
öyle mütebessim, öyle nes'eli, aynı zamanda öyle vakarh V Daha iki saat evvel yayvan fesli Abdülgafur'un yanında yemek sa lonundan çıkarken süzgün, ezgin, sünepe sünepe yürüyen kad o
mu idi? Aynı kadın mı? Ne gezer! Dönüp salona girse herkesi sevinçten yüreği hoplardı. Zira simdiki Nilgün, harikulade bir gu rup manzarası gibi az sonra silinip gitmesinden korkulacak kadar elle tutulabileceğine ihtimal verilmez ve ısık oyunu imisçesine ge. çicî, adetâ hayal mahsulü bir güzellikte.
Öyle bakmıstım ki hissetti, etrafı aradı; beni gördü, heyecanla
seslendi:
— Gel buraya, gel! Bir az sonra zaten kalkacaktım, yanma kosacaktım.
Yaklasınca da ilâve etti:
— Nafile... Oyun seni bana unutturamadı. Haydi, gidelim. Önünde birikmis paraları servis yapanlara bıraktığını krupye
vazifesini gören barmene belli belirsiz bir isaretle bildirdikten sonra koluma girdi; vücudunu yasladı; yürüyoruz. Açık havaya çıktık.
— Sürükle beni, diyor, sıkı tut... Daha kuvvetli... Adalelerini
duyayım.
Yumusak, hevessiz, kırgın hareket ediyorum. Daha sokuldu:
— Mektep çocuğu dargınlıkları çıkarma. Geçirdiğim buhranı bilsen somurtacağına güleryüz gösterir, tatlı sözler söylerdin.
— Ne vardı, ne oluyordun?
— İki sene geriye dönmek istiyordum... Beraber yasadığın11-Kandi'ye! Sensiz Mapa'ya gidemeyeceğim. Zaten gülünç kraliçeli' ğimden bıktım. Kraliçeliğe de, bu memleketlere de artık
dayan"' mayacağım; istanbul'a kaçacağım.
— Sokmazlar.

Neden sokmasınlar? Hanedandan değilim ki.. Prenses Nil-.•_'iin sahicisi simdi Mısır'da; evli ve
çoluk çocuk sahibi. Dönüste retine bile gitmistim. Sisman bir kadın olmus; sisman ve bön... o jı
teyzesinin kızıyım. Kaç kere söyledim... İnandıramıyorum ki! jja kafa!
Kolumu tutan elini yavasça oksadım. Bu, «Haydi, haydi, yine •alan faslı basladı. Cevap vermeyeceğim, idare edeceğim» mâna-"ına bir hareketti.
Sustu. Onu salona götürdüm. Kapıya yaklasınca ayak diredi... ArzU etmediği yere girmek

istemeyen bir çocuk gibi kolumdan jyrılmak, kaçmak için de kıvrılıp bükülüyor. Neredeyse ağlayacak! Tuhaf bir vaziyetteyiz. Bereket gören yok, herkes içeride, dans ve seyirle mesgul.
Diyorum ki:
— Nil'im, yavrum! Daha fazla gecikmemiz, masaya dönmememiz ayıp olacak. Gecemizden kalan birkaç saati yanyana neseli geçirelim. Hatırım için gir. Hem önce sen gir, ben arkandan
gelirim.
— Hayır. Kolumda olursan girerim. Yoksa gider, soyunur; yatarım. Kimse ile de dansetmeyeceğim.
— Peki!
Aksi gibi girisimiz cazın durduğu ve çiftlerin masalarına döndüğü, pistin bosaldığı zamana rastladı. Kapıda göründüğümüz an -tahminim gibi— gözler bize çevrilmisti. Seziyorum: Nilgün
birdenbire değismistir; az önce:
— Ne kafa!
Diye amiyane konusan, kaçmak için sımarık çocuk tavrıyle ¦nrılıp bükülen bu acaip mahlûk derhal kraliçelesmistir; asilza-;'i temsil etmektedir. Öyle bir kibarlık ki cana yakın, çok intebessümü,
taklidi imkânsız mahviyetli vekarı, tatlı bakısla-kimseyi ezmiyor; son derece modern «fikrî terbiye» görmüs ianedan kızı tesiri yapıyor. İcabında harp cehenneminin tâ mda hastabakıcılık edecek, bombardıman altında düsüp ka-nn pervasızca yardımına kosacak sporcu
vücutta ve ruhta lfil bir Prenses...
F.: 28
I
434
Onu Mapa'da avlanırken, yüzerken, süvarilik ederken, te oynar ve nisan talimleri yaparken çesit
çesit kıyafette ve her v, reketinde daima canlı, hünerli görmek ne zevk! Simdi pırlantan ~ çiçekler
açmıs bu gürbüz, sıcak, esnek dalın üzerine hayranların gözleri bir kus sürüsü gibi konmus, ayrılmak istemiyor. Bakisi» dan ben rahatsız oluyorum; kusları ürkütüp kaçırmak ihtiyacı d yuyorum. Nil kayıtsız, Meftunca seyredilmeğe öyle alısmıs ki, Vaı nız basına bulunuyormus gibi
tabiîliğinden bir zerresi kayboldu
yor.
— Nasıl ayrılmır bu kadından, nasıl?
Diyerek içimden dövünüyorum. Landbrooke da aynı düsünceyle sarsılmıs halde... Nilgün geleli
bir biri arkasına içtiği kaçıncı sam. panya kadehi? Selina eski yerine döndü: Kraliçe damdönörlüğüne< Salonun artık bir tek hâkimi, hükümdarı var: Nilgün. Davulcu zencinin bu gece babası tutmazsa, yerlere yatıp tepinmez ve kör bıçakla boğazlanan manda gibi boğürmezse
sasarım. Zira gözlerinin akı git-tikçe büyüyerek hep Nil'e bakıyor; baktıkça da ağzı kocamanlasıyor,
yayılıyor; çehre ağızdan ibaret kalıyor.
Nihayet kamaralarına ve yataklarına dönecek olan su erkek sürüsünün, evli veya bekâr, mahremiyetine sokulan hülyalarla Nilgün Sultanı düsüneceğine kızıyorum. Hepsinin hülya kurma

ve hayalinden geçirme kudretini bir gececik boğabilsem... Kafaları isleyemez olsa... Onu çırçıplak soyamasalar... Bu manzarayı yasaya-masalar! Dansa kalkmadığına memnunum: Endamını, açık sırtını. omuzlarının arka tarafına rastlayan iki güzel, manalı kırısığını olsun gözlerden esirgediği için.
Ben, esirgendiği tesellisi içinde kadehe elimi uzatırken, Nilgün fikrini değistirerek kocasıyle dansa kalktı. Güvenilmiyor ki! Ze* çalgıcı sevkinden neredeyse davulunu bırakacak, sopasını keni karnına vuracak. Hissediyorum: Muharremin onuncu günü Hazrc Hüseyin askına kan revan
içinde dövüsen adamlar gibi muhabbetini maddî azap çekerek de ispat ihtiyacında!
Yine hissediyorum: Nilgün dans esnasında pistin kenarın'13'' masalara sürünürcesine yaklasınca
burada oturan erkeklerin
rvi.LrfjU.IN

sjeri tutuluyor, burun delikleri açılıyor; Kraliçenin havasını alm-bayılacak gibi oluyorlardı.
Vücuduna bakıyorum:
__Kilosu yüz gram daha artmamalı; beli bir santim bile gejelememeli;
tam kemalini bulmus. Doğulu ile Batılı arası emsalsiz bir tenasüp!
Diyorum. Kocasından sonra Landbrooke ve Abdülgafur'la da tangoya kalkmıstı. Nihayet bir vals
baslayınca gözleri gözlerimi buldu. Sevilmek, seçilmek, baskalarına tercih edilmek saadetini aymanın keyfi, gururu su andaki kadar hiçbir zaman yüreğimi bu derece sarsmamıstı. «Ey ahali!
Biliniz, öğreniniz: Biz birbirimizi seviyoruz! Harika kadının sevdiği erkek benim!» diye haykıramadığıma
ağlayacağım geliyor.
Maamafih ikimiz de oynarken ağır, temkinli, belki de lüzumundan fazla ciddî hareket ettik. Zaten dansedenlerin çoğu valste acemi idi. Biz bunu bütün hüneri, inceliği ile oynamağa baslayınca pistte ancak dört çift kalmıstı; âdeta bir profesyonel numarası yapmıstık.
Nil'in yüzüne bakmamakla, bir tek kelime konusmamakla beraber gönlünün tamamiyle bende
olduğunu sözsüz ve bakıssız nasıl anlattığına sasıyorum. Halbuki konusmus, hattâ göğsümün
üzerinden bir saniye ayrılmamıs gibiydi; neler anlatmıstı! Eva Operetinin valsi onun yerine sevginin ağzı, dili, sesi mi olmustu? Bilmiyorum. Bildiğim, Nilgün benimdi. İnanıyorum.
Onun içindir ki masaya dönerken bahtiyarlıktan içim titreyerek ona —birkaç gün önce söylediklerine cevap verircesine— dedim ki:
— Hakkın var, Nil... Su dünyada ikimizden baska insan yok. Bir erkek var: Ben... Bir kadın var:
Sen... Hatta dünya bile mevcut değil. Ayrı bir dünya yarattık; kendimize mahsus bir dünya!
Ancak askımız hararetini kaybedince sönüp batacak, parçalanıp: Mahvolacak bir dünya!
Nilgün baska yoldan cevap verdi:
— Hemen odama çekileceğim.

— Neden?
— Artık seninkinden baska erkek yüzüne, erkek bakısma kek temasına tahammül edemeyeceğimden...
İste Singapur!
City of Haddington burada yalnız 24 saat kalacak; yarın öğl üzeri Uzakdoğu'ya doğru yoluna devam edecek... Beni de götüre

cek.
Noelin ertesi günü ancak ikindi çayında bulusabileceğim Nilgün'e yalvarmıstım:
— Singapur'da sabaha karsı Çinli lokantalarından birinde ye-mek yememiz için tertibat al... Tam iki sene evvel Miss Kip'i sana benzeterek Rolls Royce'u arkasından çılgıncasına kostuğum o caddede, yanımda seni görmek istiyorum. Sonra ben vapuruma dönerim, sen de yatına; ayrılırız.
— Peki; öyle yaparız. Belki de bu son gezintimize kimseyi katmayız; yalnız kalırız.
«İmkânı yok» mânasına ümitsizlikle basımı salladım. O, «Her sey mümkündür» dercesine bir tavır aldı.
Mahzunum. Nil sadece sefkatli. Singapur'a kadar hiç değismedi. Fakat bu defa da kendisine bambaska bir rol icadetmisti: Sanki hakikaten dayısıyım; çok sevdiği, hürmette kusur edemeyeceği, sıhhatini koruyacağı bir dayı! Etrafımda dönüp dolasıyor, tatlı tatlı konusuyor, yanımdan ayrılmıyor, gözlerimin içine bakıyor. Su var ki bu dayı güya altmıslık, yetmislik bir ihtiyar... Nil yaslı, hem hasta dayısına ihtimamla refakat eden genç bir yeğen! Hafifçe sinirleniyorum ama hoslanıyorum da... •— Evlenmis olsaydık, diye düsünüyorum, günün birinde iyice yaslanınca bana böyle muamele edecekti.
Pazar gününü de hep aynı halde geçirdik. Daima pesimde Fazla içmeme mâni oluyor, kumar masasından zorla kaldırıyor sezlongda öğle uykusuna yatırıyor; yastığımı düzeltiyor. Bir ara' lık:

Nil, dedim, son günümüzün oyunu mu bu? Sevimli kafan mu uydurdu?
— Anlamıyorsun... Yüzüne bakınca içimden hastabakıcılık vapmak arzusu geliyor.
— Doğru... Ben bir hastayım.
— Hayır, değilsin; mahzunsun. Lâkin, biliyorum, yarın ayrılınca ve kendini tekrar alıstığın muhitte görünce eskisi gibi yapmadığın kalmayacak. Kumar, kadın, içki, kavga ve bunlardan vakit kalınca Tayfur'a mektuplar, muhabbetler, «Nil! Nil» diye sız-, layıp inlemeler... Malûm seyler. Bildiğim halde yine de sefkat hislerimi uyusturamıyorum.
— Neden Mapa'ya gelmemde artık ısrar etmiyorsun?
— Faydasız da ondan...
— Hani beni kaçırıp götürecektin?
¦— Akıldan geçirdiklerimizden hangisini tatbik edebildik ki? İsimiz, SİİÇHHIÜ2. yaBa.mayacaklarımızı düsünüp_ konusmak. Saçma sapan, abuk sabuk, deli dolu bir sürü bos lâkırdı ve sonunda ayrılık! Arkana ceketini giy; terlisin üsürsün.
Gülümsüyorum. Soruyor:
— Basın mı ağrıyor? Demin elinle sakaklarına basıyordun, ah, kimbilir kendini nasıl da içkiye, oyuna, kadına vereceksin, harap olacaksın!
— Mapa'ya ne zaman geleceğimi bile sormadın.
— Sen de bilmezsin... Sorsam neye yarar?
— Üç ay sonra Singapur'dayım.
— Japonya'dan Amerika'ya, Afrika'ya gitmeyeceğin ne ma-•ûm?..
— Yani fikrince bitti mi bu macera? Birbirimizi bir daha görmeyecek miyiz?

— Çok sigara içiyorsun. Daha demincek söndürmüstün; ara-!ıra örsürdüğünün farkında mısın?
Gülümsemekten baska ne yapabilirim? Nilgün bu? Ne söyle-seftı> ne kadar çirpınsam sefkatli
yeğen ve hastabakıcı kız rolün-
I
438
MELIKESI
439
den onu vazgeçiremem; buhran kendiliğinden sekil değistirecek Ya aksilesecek, ya masuklasacak. Nil'i bir müddet, ihtiyar ve sefih dayısını himayesi altına almıs sevimli, güzel yeğenim olarak Jj bulden baska çare yok. Yazuk ki bu oyunlara zamanımız müsa't değil. Bes, on
saatimiz kaldı.
Su noktayı söylemek isterim: Kendimi, ellerimle Nilgün'den koparmak bana ayrı bir zevk veriyor. Diyebilirim ki hasretini çek. meğe de susamısım; onun önce tattığım acı keyfi gözümde
tütüyor Ne hos bir sarhosluktu bu, ayrılık devri! İyi âsık —ne hakkı var Nil'in— ayrılık müddetinde sevgisinin asil, vakarlı bir hal alarak kudretini daha iyi duyuyor. Nilgün'ü, uzağında
kaldığım yıllarda yanında bulunduğumdan fazla sevdiğimi anlatmaktayım. Fazla olmasa da bambaska seviyordum. Ask, morfinin yarı uyusturduğu bir sızı, sancı gibi rüyalı bir tatlılık alıyordu. Kendimi, simdi düsündüklerime inandırmak için de:
— Evet, diyordum, pek tatlı idi hasreti... Hele sıtmadan kurtulduktan sonraki hayatım çok nefis
bir ıstıraptan ibaretti. Bu ıstırabı tatmak elbette ayrılığa değer!
Acaba haklı mıydım? Yoksa değisikliğe muhtaç maceracı ruhum mu bana bu telkini yapıyordu?
Tayin edemiyorum. Yalnız eminim ki en coskun askın bile bir hasret devresine ihtiyacı var. Ayrılmak hüznü ile bulusmak bahtiyarlığı birbirinden güzel! Ayrılmalar olmasa bulusmaların saadetinden mahrum kalacak sevdalar, heyecan tarafından muhakkak eksiktirler. Hattâ daha
ötesine gideceğim: Belki de daima yanımda bulunacak bir Nil'in bile eninde sonunda kudretini
kaybetmesinden korkulur. Bu âkibete uğramamak için kendisinden ayrılmalıyım.
Zaten Nilgün de galiba aynı düsüncede. Mapa bahsini hiç aç-mıyor; davet meselesine yanasmaktan çekiniyor. Kocasına da bir sey söylemis olacak ki, o da unutmus görünmektedir.
Selina'yı bulup yalnız kaldıkça otelini beraberce isletmek w savvurları üzerinde konusuyorum;
yapacağım yenilikleri sayıp *> küyorum ve kimsenin göremeyeceği yerlerde saçlarını oksuy0
!!
i
öpüyorum. Neden böyle yapıyorum? İçimdeki arlani
ç
o7 mahlûku Nilgün'ün askı da yenemedi, boğamadı. Beni saadet . ıgjı edemez, felâket de!
pazar aksamı yemekten sonra:
.— Nil, dedim, bir dam altında geçireceğimiz son gece... Ya-. jj su vapurda sensizim, salı sabahı

seni göremeyeceğim. Kalkü-ta'dan ^°eri "Nilgün burada, azıcık ötemde... Daima karsılasmak
mümkün» diyerek sevinç içinde yasadım.
.— Heyecanlanma, sevgilim... Yorma kalbini!
Hastabakıcılığını bir an unutmuyor. Nereden çıkardı bu münasebetsiz oyunu? Bereket, ayrılacağımızdan dolayı uzun sürmeyecek; yoksa kendimi hakikaten yaslı, tehlikede bir kalb hastası sanmağa, inanmaya baslayacağım. Hattâ inandığım dakikalar da oluyor. Güvendiğim bu
kalb, belki sandığım sağlamlıkta değildir; sürdüğüm değisken, bakımsız, yıpratıcı, kısacası suiistimal edilmis ömür icabı çok yorulmus, ufacık bir arızaya dayanamayacak hale gelmistir. Arasıra sol koluma doğru bazı ağrılar duyuyorum... Kalb atısında da aksaklıklar olmaktadır. Nilgün'e sezdirmeden vapur hekimine müracaat ettim: Tansiyonum 14... Normal sayılırmıs. Maamafih, ne olsa, artık kendimi azıcık daha iyi idare etmekliğim lâzım gelirmis. Doktor:
— Çok kuvvetli bir bünyeye sahipsiniz. Nadir rastladığım vücutlardan... Yasınızdan on sene geridesiniz. Bu nimetin kaderini bilip korunmak zahmetine katlanınız; zorla harap etmeyiniz. Dedi. Az sonra Nil yanıma gelmisti; mat beyaz keten etek ve yarım kollu sarımtrak ipek bluz içinde pek taze, pek körpe idi; 'aze bir yüz, körpe bir göğüs... Âdeta, yaz tatilinde kır gezintisine
hazırlanmıs bir lise talebesi. Evvelki gece kumar masasında otu-ran, basında taç, uzun etekli,
tamamiyle kadın Nilgün'den bambaska bir sey. Onun gençlikle çocukluk arasındaki henüz kararsız hali.
— Nerede idin? Niçin benden saklanıyorsun?
Diye merakla sordu. Ama bu sualde de muhabbetinden ziya-*e yine sefkat, hattâ merhamet var.
Çehremi tetkik ediyor, göz-
I

lerimin bakısından bir mâna çıkarmağa uğrasıyor. Yanyana v vetli adımlarla gidip geliyoruz:
— Çok hızlı yürüme!
— Nü! Beni nihayet kızdıracaksın. Ben ne hastayım, ne ya Bu rolden vazgeç; darılacağım, dargın ayrılacağız.
Hiç beklemediğim bir sey oldu: Birdenbire ağladığını gördüm Gözyaslarını tutamıyor ve etrafımızdakilere göstermemek için j iki elini siper alıp güya ufku seyrediyor. Söyleyecek söz bularm yorum, saskıncasına bekliyorum. Hafif hıçkırıklar ve göğüs hare ketleri arasında güçlükle
konustu:
— Belli etmeden mendilini ver... Simdi geçer, simdi...
— Ne oluyor, Nil? Ne oluyor? Yüreğimi parçalıyorsun. Hıçkırıkları arttı; göğsü de daha hızlı kabarıp iniyor. Pe^
ama diyorum, haniya beni heyecandan esirgemek istiyordun? Ta-mamiyle aksini yapıyorsun.
ı
— Haklısın... Çok münasebetsiz bir kızım...
Tashih etti:
— Çok münasebetsiz, tahammül edilmez bir kadınım, ben...
Ah, güzel Nilgün! Kendisi de kendini unutuyor, kız farze-diyor. Demin, giyindikten sonra aynaya bakınca aldığı intiba bu idi; o tesirle geldi; o ruhu benimseyerek yasının krizlerinden birini
geçiriyor.
Koluna asılı keten çantasından pudriyerini çıkarttı, yüzü yine deniz tarafında, makiyajmı

düzeltti:
— Haydi, dedi, hızlı hızlı kosarcasına yürüyelim. Senin bir seyin yok; asıl hasta benim! Bir daha
öyle münasebetsizlikler yapmamağa çalısacağım.
Kararında durmadı: Bir saat sonra barda iskemleye tırmanmıs, tek basıma viski içiyordum; dısardan cama vuran Nilgün bardağı isaret etti ve elini «bırak, yeter» mânasına salladı. Kasların1
da çatmıstı. Kadehi derhal yuvarladım ve barmene yüksek ses e emir verdim:
— Bir daha!
441 Evet, iste Singapur!
Vapura ilk girenlerden biri Tayfur oldu; kucaklastık. O beni ek iyi buldu, ben de onu bıraktığımdan dinç. Dübeste hanım, saç-. rını açık sarıya boyatmasına rağmen çökkün... Kadına
oksijenli acın, ya?1 gizlemekten ziyade olduğundan ilerlemis gösterdiğini anlatamazsınız. Fakat
dikkat ettim: Bunu yapanların zekâsı vasattan asağıdır; öyle olduğundan dolayı anlamazlar.
Melik Ahmed, Nilgün, Dübeste ve Tayfur arasında yabancı kaldığımı hissederek kendilerine uzak duruyorum; juzak durmadığım zaman bile yine uzaklardayım. Büsbütün uzağa gitmenin
lüzumlu olduğuna inanıyorum. Bana sordular:
— Beraber iniyoruz değil mi?
— Hayır, dedim, sizi nerede bulacağımı söyleyiniz, sonra gelirim.
Nil susuyor. Ahmed cevap verdi:
— Raffles'de çaya bekleriz; geceyi beraber geçiririz.
Tayfur ağır bagajların doğruca yata, bavulların otele gönderilmesi için emirler veriyor. Ayrılırken NÜ'in sözü su oldu:
— Çin lokantasına gideceğimizi unutma.
Artık bu bile beni alâkadar etmiyor demesine bir hareket ya-pınca ilâve etti:
— İkimiz bulunacağız.
Geriye kalan Tayfur kulağıma eğildi:
— Beni vapurda bekle... Saat üçte geleceğim.
— Zahmet etme. İslerin çoktur.
Parmağımda takılı duran halkaya çoktan dikkatle bakmıstı; elini omuzuma koydu:
— Her isten ve her seyden önce ben seni düsünürüm; herkesten fazla da seni severim.
Yolcusunun bir kısmını bırakan, bir kısmını da sehri gezmece çıkaran vapurda tek basıma kaldım. Selina bile yoktu; olsa da a«ammül edemezdim. Yalnızlığın durgunlastırıcı dehseti içinde-"ft. Bir yalnızlık ki çölde kervanını kaybetmis seyyahmki kadar "Orkunç. Zaten gözlerimin önündeki koca sehir, hararetli ve gürül-

tülü liman, Doğu'nun mağrur kapısı ve kilidi, seraptan farksı Manzara bir anda silinecek, kendimi ufukları bombos bir kum de yasında bulacağım, sanıyorum. Nilgün'e muhabbetim de bir
his s rabını andırıyor; o da kaybolacak, oluyor bile! Askın da yaW yım; hiçbir sey göremeyecek,
duyamayacak ölü bir hassasiyet ha İmdeyim; yüreğimin atmakta devam edisine sasıyorum; isleyisi ¦ lüzumsuz buluyorum:
— Dur! Beyhude çırpınma!
Diyorum. Elimde olsa geceleyin aptalca «tık tık»larıyle insa nı rahatsız eden bir masa saati imisçesine kapağını açıp parmağım. la çarkına basacağım, sesini keseceğim.

Kamaramın gölgesine sığındım. Yavas yavas kendime dönüyorum; bu, «kendim» dediğim benlik
—her zaman olduğu gibi— kısa bir buhar kuvveti düsüklüğünden sonra gelen «fayrap» halidir;
kabına sığamamak. Yumruklarımı sıkarak, masama vurarak, arasıra aynada yüzüme bakıp ökçelerimle yeri döverek, hatttâ su demir ve palamar atmıs vapuru zorla koparıp yürütecek kudreti içimde bularak dünyaya çatmak arzusu, ihtiyacı!
Önce Nilgün'e atıp tutuyorum... Söylediklerimden utanarak atıp tutmaktayım. Son iki günde takındığı hastabakıcılığma fena halde içerlemisim ki, dilimin ucuna gelen kelimeleri kullanmaktan çekinmiyorum. Ne sözler, Yarabbi! Ne tulumbacı ağzı tâbirler, ne argolar... Arkasından o maske tebessümlü, «Irklar ve insan cinsleri» müzesine lâyık balmumu yapılı kocasına söylemediğimi bırakmadım. Tayfur'u yerin dibine soktum; Dilbeste'yi maskara yapıp
çıktım-Hepsinden hıncımı alıyorum.
Aynı zamanda da suurlu kalan tarafımla düsünüyorum; Bütün kabahat bende... Bende ama yine
de muhakkak sövüp sayma-lıyım. Hısımla kamaramdan çıktım; saçlarım darmadağınık... Üzerimde bir pantolon ve kolsuz bir iç gömleği var. O kıyafetle baia girdim; hizmet edecek kimseyi bulamayınca raftan bir sise P°r° çektim. Kadehe doldurup Nil'e inat içiyorum; hattâ bir
tane
443
ana seçtim; fosur fosur tüttürüyorum. Su dakikada karsıma bir
dm çiksa —isterse hoslanmayacaklarımdan— yine ötekine garejen
bağrıma basarım... Garezimden veya garez seklini geçiren
Muhabbetimden!
gardan tekrar kamarama döndüğüm zaman yalpalıyordum; tağıma uzandım. Nilgün'e atıp tutarak
sızdığımın farkındayım.
Alnıma sıcaklığı vurmus bir bas ağrısı ile uyandığım zaman -aat üçe yaklasmıstı. Dusun altında
uzun uzun durdum; arasıra vüzümü suya doğru kaldırıyorum, saçma sertliği almıs damla dizileriyle samarlanmaktan hoslanıyorum. Giyinmistim ki Tayfur odama girdi. Beni görmekten
çok memnun ama düsünceli halini de gizlemiyor.
.— Galiba, dedim, mühim bir sey söyleyeceksin. Fakat bir türlü açamıyorsun. Bari sorayım, sana
yardım edeyim: Nedir derdin?
— Derdim sensin ve Sultan Hazretleri...
— Bizi geç.
— Geçemem. İkinizi kardesimsiniz kadar severim.
— Peki ama dert olusumuzun sebebi?
Durdu; yutkunuyor; gözleri pencerede düsünüyor.
— Dur, dedim, ben söyliyeyim.
Sasırdı. Çok açık konusmamdan ürküyor; çirkin bulduğu seyleri baskasının ağzından dinlemeğe
tahammülü yok. Hele katı, çiy, «plak sekilde... Aldırmıyorum:
— Evet; aramızdaki muhabbet devam ediyor, artıyor; gizlenmez, zaptedilmez hale geliyor, geldi.

Fakat korktuğun olmadı, olmayacak. Yarm Japonya yolunu tutuyorum; Mapa'ya gitmeyeceğin ve
dönüste de ayağımı basmayacağım. Memnun musun?
Yüzünde sevinç ve güven alâmeti görmüyorum.
— Demek bana inanmıyorsun?
~~ Sana değil, Sultana itimat edemiyorum. Yüreğim hopladı. Tayfur biliyor; Nilgün'ün tek sevdiği ve uğ-•da her fedakârlığa katlanacağı erkek benim. Az evvel aleyhinde

söylemediğimi bırakmadığım kadının hasreti alevlenerek bir ciğerlerimi yaktı. Hemen vapurdan
çıkmalıyım, yanma kosm yım, dizlerine kapanmalıyım. Tayfur mırıldanıyor:
— Evet, Sultan inadını kırmadı, dayandı ama iki sene çok e yet çekti. Korkuyorum, senden ayrılamayacak.
— Ben kendimi ondan koparacağım.
— Aklına koyduysa —ki koyduğunu sanıyorum— seni bırak mayacak, bir tarafa gitsen bile bu
defa pesinden gelecek.
Hazzımdan bayılmak üzereyim; belli etmeden sordum:
— Buna nereden hükmediyorsun?
Tekrar sükût ve saskınlık. Bir sey biliyor, bir sır... Söyleyemiyor. Ne olabilir? Aralarında yeni neler konustular?
Onu söyletmeğe çalısacağıma derin bir içliliğe kapıldım; anlatmağa ben basladım. Sesim gayet
tatlı, muhakkak yüzüm de aynı halde: Kalküta'daki tesadüfümüzden beri basımızdan geçenleri
olduğundan daha hos, daha siirlenmis tarzda hikâye ediyorum.
Utancından gözleri daima pencerede, kızarıp bozararak, hassasiyetini gizlemeğe uğrasarak, güya
uzak kalarak dinliyor. Sonuna
gelince dedim ki:
— İste hakikat... Ne eksik, ne fazla, hepsini söyledim. Görüyorsun kabahatli değilim. Benden beklenilmeyeni yaptım.
Kendine hizmet etmisim gibi minnetle, sükranla elimi sıktı. Fakat yine mahzun... Simdiye kadar
olanlardan değil, bundan sonra olacaklardan korkuyor. İlâve ettim:
— Tayfur! Bu, basıma gelmemis müthis bir sey... Azabı da müthis, zevki de!.. Bana acı... Aynı
zamanda imren de!
— Giyin, dedi, çıkalım. Allanın yazdığı bozulmaz; benim g'1" âciz bir kul bunun önüne geçemez.
Öyle mahzun ki ona acıyasım geldi; sırtını oksuyorum ve diyorum ki:
— Tayfur, kardesim! Senden tekrar ayrı düsmek, ayrılmak kadar yüreğimi yakıyor.
Tayfur'un bir bildiği var.

bulusunca —size Singapur'u ve bu oteli bir daha [atamayacağım— Nilgün beni görür görmez yerinden fırladı; sa-un yarısında karsılastık; elimden tutup çekerek mahcup bir
cj sürüklercesine masaya götürdü. Götürürken dedi ki:
__ Tam 12 saatimiz kaldı. Artık bir dakika bile yanımdan ay-rllaioazsın.
__Aksam için giyinirken de odada olacak mıyım?
__ Onu da yapabilirim. Zira Ahmed az sonra kauçuk tesislerini <,Örmeie gidecek; yemeği de

Mister Kip'in yeni yaptırdığı köskte, ° a(jamları arasında yiyecek. Biz Kandi'deki gibi dört kisi kalacağız; sen, ben, Dübeste ve Tayfur. Hepsini tertipledim.
Hastabakıcı ve sefkatli yeğen rolünü bırakmısa, unutmusa benziyor. Bütün halinde Seylân Nilgün'lüğü var: Henüz hür bir genç kız... Nisanlım! Bu hal, kocası meclisimizden ayrılınca daha
iyi belirdi:
— Çocuklar, dedi, önce bir gezinti yapalım; Johor'a gidelim, sonra, su sevmediğim eski otelde
değil, bilmediğimiz modern yüzlü, taze havalı bir lokatada yemek yiyelim. Ah, nerede sağır Fransız'ın Kolombo'daki sevimli «taverna»sı!.. Öyle bir yer yok mu?
Yüzüme bakıyor.
— Var, dedim, Cavalı dansözlerin oynadığı bir lokanta...
— Sabaha karsı da İstakoz kotleti yer, Tennt's içeriz. Çin lokantasında! «monkey jaket» ini giymeyecek misin?
— Vapurdan buraya getirecekler; tembih etmistim. Otomobili Nil kullanıyor, ben yanındayım;
öbürleri arkada...
Tayfur ile Dilbeste'nin evlenmis, bizim ayrılmıs olmamız tuhafı-"a gidiyor. Tuhafıma giden baska bir sey de Nilgün'den baska kimsenin nesesini bulamaması... Dübeste de Tayfur kadar,
benim ^dar durgun. Konusan, gülen, hepimizle alay eden Mapa Krali-es"tin havailiğine hayret
ediyor gibiyiz. İçimden:
~- Sanki, diyorum, ayrılacağımıza memnun. Bir yükten kuracak...
Çizdiği programla hareket ediyoruz. Otele döndük. Ben Tay-Jflır> odasında elbise değistirirken
telefon çaldı. Nil'in sesi:

Giyindin mi?
— Evet.
— Benim daireye gel... Ama yalnız olarak gel!
Kapıyı kendi oda hizmetçisi açtı. Elektrikler henüz yakıla mıs; zira saat dokuzu bulduğu halde
her taraf — azıcık fildisil mis, sedef parlaklığını biraz kaybetmis— günes ısığı içinde, v-çük bir
salondayım. Bu salondan geçilen iki odanın da kapıları çık. Pencereden, meydanı çevireni ve bulvarları çevreleyen azametr ağaçların birbirine bitismis yesilliği öyle aydınlık ki insana güne
hiç batmayan bir kürede yetismisler, karanlık görmemisler tesi • yapıyor. Zaten dünyanın bu kısmında gündüz etrafa bakarken ge ce diye birsey mevcut olabilceğine inanamazsınız.
Sağdaki odadan, kendini göstermeyerek, Nil sordu: — İçeriye girmen için vize mi bekliyorsun?
İngiliz validen izin mi gelecek?
Davetini yersiz, münasebetsiz bulmus gibi bir tavır takınarak — neden bu halleri alırız, bilmem!— isteksizce yürüdüm; can atıyordum, halbuki... Nilgün, basına —tıpkı bungalov'daki
usulde -bir havlu dolamıs, sırtında bornoz, çorapsız ayaklan yalnız bas parmağın ilistiği, deri bir
doğu terliği içinde çıplak, ayakta duruyor; hem de kıyafetine uymayan ciddî bir çehre ile.;. Ben

daha ciddiyim.
— Otursana!
Dinlemiyorum; bilâkis tas kesiliyorum.
— Meydana dikili Raffles'in heykelini mi taklide yelteniyor-sun? İster otur, ister ayakta kal, istersen de geri dön. Ben vaadimi tutyorum; sana demin yanında giyineceğimi söylemistim.
Hem böyle diyor, hem de, çıplaklığını göstermemeğe dikkat ederek vücudunu kımıldata oynata,
elleriyle vura uğustura kurulanıyor. Aynı vaziyetteyim. Aldırmıyor; sarık biçiminde dolar' bas havlusunu çekti; frenklerin «blon sandre» dedikleri r> saçları nemliliğin arttırdığı bir parlaklıkla
kayarak yüzün1 küldü. Zira basını asağı doğru eğmisti. Beni görmüyor; gözU
447
• tülü olmasından cesaret alarak yanma sokulmamı bekliyor. Simj)
U gözler yas saçların sabun kokan serin losluğunda ne kadar
hattır! Vücudu da yine bornozun yaslığı içinde, pınar suyuna
gelmis sert kabuklu bir salkım razakı üzümü gibi kütür küfrrdür.
Zaten Nilgün'ün teni seffaf, sıcak renkli, güneste hafifçe
"^n»s razakı üzümüne benzer. Gözleri hâlâ saçlariyle örtülü, sorUyor:
__Gittin mi? Yoksa hâlâ mıhlı mısın?
Cevap vermeyince basını kaldırdı, saçlar aralandı; yüzüme bakıyor; gokyakutun zümrütten pek
farkedilmeyen derin koyuluğu ile dolu bakıslarla...
Ufacık, narin sandalyeye ilistim. Su hos sahneye gülümseye-miyoruz. Ayrılmak azabı yalancıktan tebessüme bile müsaade etmiyor. Yaklastı; önümde, artık... Nefes alısını duyuyorum;
nefesim kesiliyor. Kolumu bornozun üzerinden beline — sıkmamağa dikkat ederek— doladım.
Vücudunu kendime çekmiyorum.
— Nil, dedim, eğer hakikaten kalbim hasta olsaydı simdi burada durması lâzım gelirdi. Haydi,
ben asağıya ineyim, sen giyin!
Eğildi; bornozun açılmasından korkarak yerimden fırladım.
— Ne o, dedi, Tayfur ahlâk dersi mi verdi?
— Verse de bir, vermese de! Mademki maksadın sadece beni tutusturmak ve biraz ileri gidince
bahane icadederek her zamanki gibi sıyrılıp kaçmak... İyisi mi efendilik bende kalsın!
Arkamı çevirdim; gidiyorum; kapı önündeyim. Birdenbire dönüp kossam, kucaklasanı yahut saçlarından yakalayıp çekistirsem, yerden yere sürüklesem mi? Meydanda görünmemesine bakılırsa oda hizmetçisi talimat almıs, usulca çekilmis. Dairede yalnız ve °u daire artık çiğ ısıklı
değildir. Günes —ekvator üzerinde Ç°k defa olduğu gibi— lâhzada sönmüs... Gökte, daha saatlerce salacak mat cilâsı, her tarafa bir süzme bal rengi veriyor; bal ko-kuyor; bal gibi iç bayıltıcı.
Döndüm. Fakat kosamıyorum; ağır ağır yürüyorum. Çocuk-
'tunada tuluat kumpanyalarmdaki cinayet isleyecek aktörlerin
r
448
acayip adımlariyle yürümekteyim. Keman sesi eksik! Eski kumpanyalarında cinayet bu sesle islenirdi.

Mapa Melikesi, bornozun göğüs kısmı yarı açık, bir eli arı. sında, öbürü büsbütün açılmasın diye
bornoza sımsıkı yapısa duruyor. Yaklasıyorum.
Aramızda bes adımlık bir mesafe kalınca arkasına gizlediği hareket etti; bana doğru bir tabanca
uzandığını gördüm. Durrnu yorum; yürümeme devam etmekteyim. Hattâ memnunum!
Bir sey söyledi ama hiç anlamadım. Yine soyuyor, anlamıy0 rum. Anlamağa da lüzum
görmüyorum; tabancanın sesini bekli yorum. Kursunun hedefi bulması için de göğsümü âdeta
genislet, meğe çalısıyorum ve:
— Bu, böyle bitmeli, zaten...
Diye düsündüğümü sanıyorum. Bir adım daha attım, durdum Durduğumun sebebi ölüm korkusu
mu? Hayır; Nilgün'ün tabanca tutan eli asağıya doğru sarkmağa baslamıstı; bornoza sarılmıs eli
de yavas yavas çözülmeğe... Sendeliyor... Düsecek... Bir yere dayanmak istiyor, bulamıyor. Ben
yetisinceye kadar halının üstüne — düsmemeğe gayret etmesine rağmen — boylu boyunca uzandı.
Halının değil, açılan bornozun üzerine serilmisti.
İlk isim o bornozu kapatmak, sonra da kapanmıs vücudunu kucaklayarak kanapeye yatırmak
oldu. Tabancayı ortadan kaldırıp bir yastık altına sakladım; banyo odasına kostum; muslukta
ıslattığım yumusak havluyu getirip bununla yüzüne hafif hafif vurmağa basladım.
Bu, kadınların sinir buhranında gördüğüm isterik, katı, gerilmis baygınlıklara benzemiyor.
Vücudu gevsek... kendini kaybetme, korkudan bayılma hali. Nitekim biraz geçince ayıldı, uyandı;
karsısında beni görünce tam bir suurla, bornozunun önü açık mı, kapalı mı, bunu düsünerek
ellerini göğsünün ve karnının üzerinde dolastırıp muayene etti. Yüzümü tesekkür mânası
sezdiğim bir ca' kısla oksuyor. Böyle bir müddet kaldık; konusmuyoruz. Nihayet kalkmak
istediğini anladım; yardım ediyorum. — Yatağına biraz uzan...
ret.

pedim; «hacet yok» dedi ama gözleriyle...
__İyisin değil mi?
pjye sordum; «İyiyim» dedi, yine gözleriyle... Ağzını açmıyor; ^,vnr mu acaba? Konusmasını
kaybetmis olmasından korku-
Lâkırdı ile cevap ver! piye haykırdım. «Yapamıyorum» demesine elleriyle bir isa-
_ Konus Nil... Bir kelime söyle! Yalvarıyorum; aynı hareketlerle bir türlü konusamadığını anlatıyor-
— Doktor çağırayım. Hele yatağına gir; arkana bir sey geçirelim.
Tekrar kucakladım, karyolasına yatırdım. Bir koltuk üzerinde duran ve penyuvarı andıran ipek
parçasını uzatıyorum:
— Tak sunu, bornozunu bana ver, ortadan kaldırayım. «Halim yok» diyor; daima göz ve el isaretiyle...
— Oda hizmetçisini nerede bulabilirim?
«Onu sokağa yolladım» cevabını verdi; tabiî, ağzını açmadan.

Artık sabrım tükendi; endisem de artmıstı. Bir hamlede bornozu vücudundan çektim; bereket
kolları çok genisti; hemen sıyrıldı. Omuzlarından tutarak Nilgün'e oturmus vaziyeti verdim, penyuvarı da arkasına çarçabuk geçirdim; göğsünü kapamağı, bacaklarını örtmeği de unutmadım.
İlk defadır ki Nil'i çırçıplak görmüstüm... Bir an! Lâkin isteseydim, daha doğrusu onu tam bir sefkat derecesini bulmus, maiyeti büsbütün değismis bir askla sevseydim dakikalarca seyredilirdim. Aklıma yalnız hastalanmıs olması korkusu hâkimdi. 5ir Sey daha söyleyeceğim:
Bu vücut elbise altında olgun, gelismis 'ııruyordu ama çıplak halinde âdeta hamdı; çocuksu diyebilirim. ¦ahut o sıradaki acizliği bana bu tesiri vermisti. — Dilbeste'nin oda numarası kaç acaba?
elini yukarı kaldırdı, parmaklarını açtı; bir kere daha
l:*rarladı.
F.: 29
450
— 20 mi?
Sonra da bir elinin dört parmağını salladı.
— 24, o halde.
Göz kapaklarını açıp kapayarak tasdik ediyor. Telefonun •• nündeyim. Dıs kapının vurulduğunu
duydum ve elimde olmav rak ürkmüs halde Nilgün'ün yüzüne baktım; sualimin bosa o[a ceğine
emin yine sordum:
— Kim, acaba?
Tabiî sesiyle cevap verdi:
— Mapa Kraliçesi Hazretlerinin teyzeleri Begüm Dübeste ol malı! Tam dokuzu çeyrek geçe huzuruma gelmesini tembih etnüs
tim.
Karyolaya yaklastım. İpek penyuvara sarılı, upuzun yatıyor Basını kalın, yüksek bir kustuyü yastık tam elimin hizasında tutmaktadır. Duruyorum, düsünüyorum: Kararsızım.
— Dövecek misin beni, sevgilim? Yüzüme vurma sakın... Doneyim istersen acıtma ama... Pek
de hafif olmasın!
Odaya birinin girdiğini hissederek arkama baktım. Dübeste! Aldırmadım. Nilgün'ü öpüyorum; dayak atarcasına hısımla gözlerinden, dudaklarından, kulaklarından, yüzünün her tarafından öpüyorum.
Nihayet yoruldum; aynı zamanda tenini hırpaladığımı anlamıstım. O hiddet ve hırs içinde bile,
demin göğsüme tabancasını uzatan kadını daha doğrusu Nilgün'ün güzelliğini hırpalamak istemiyorum. Döndüm; ayakta saskın duran Dilbeste'ye dedim ki:
— Hepsi de bu gördüklerinden ibaret. Dünyanın en ahmak a-damı ben oldum! En maskara askı
da bizimki!
Odadan çıkıyorum, koridordayım; merdiven sahanlığındaki a-çık pencereden basımı dısarıya uzattım. Hava almağa muhtacım Bir aralık baktım ki Singapur elektriklerin ısığı içinde, gece hali"'
almıs.
Bu pencere önünde farkında olmadan demek ki uzun müd*1' kalmısım. Sükûnetle merdivenleri

indim; otelden sıvısıp gidect ğim. Selina'yı nerede bulabilirim, acaba? Bir yolcu grubu üe §e"
j.Vi^^x-ixj.i.j^vjx J-^-lJ-iVJUlN
451
,02asacaktı. Ne kadar tanınmıs lokanta, bar, çalgılı yer varsa ^ ıyıp arayacağım.
Holdeyim; bir taksi çağırttım. Kaçıyorum... Tayfur omuzuma dokundu; sordu:
__ Nereye?
__ Cehennemin dibine!
__ Fakat Sultan simdi inecek, geliyor.
_Sultan da yerin dibine batsın, sen de, hepiniz de!
_- Delirdin mi?
__Hayır bilâkis akıllandım!
Taksideyim. Nilgün'den ve dostlarımdan bu sefer de böyle »yrılmak mukaddermis.
Kendime geldiğim zaman, otelden çıkıp taksiye bindiğimden ötesini vuzuhla hatırlayamadım.
Bir bar... Baska bir bar... Bir baskası daha... Nihayet tekrar bir otomobil içindeyim.
Yanımdaki
İcadın, Nil, olamaz! Olamaz ama iste simdi de Nil'in sesi:
— Seni ölümden kurtardım... Ölümlerin en çirkininden, en lüzumsuzundan... Diyor.
Küçük bir kamara yatağmdayım. City of Haddington'daki o-damı değistirmelerinin sebebini de,
o sözlerin mânasını da kavrayamıyorum. Güçlükle soruyorum:
— Niçin kendi kamaramda değilim? Aldığım cevap, rüyadaki cevaplardan:
— Asıl su dakikada kendi kamarandasın.
— Neden sen yine bizim vapurdasın?
— Sen benim vapurumdasın.
— Senin vapurun?
—- Evet... Mehîre yatı. Mapa'ya gidiyoruz. Kulak ver, dinle! Pek iyi isitemiyorum, ses sağır geliyor ama galiba demirini 1 bir gemideyim. Az sonra uskur gürültüsünü duydum; gözle- açık
tutmak istiyorum: Nil'i daha iyi görmek, yanımda bulduğuna emin olmak için... sapamıyorum.
Uyuyacağım.
MELİKESİ NİLGÜN
453
ÜÇÜNCÜ KISIM
Bir gün, ikindi vakti —fabrika avlusuna dökülmüs sise cam kırıkları yığını imigcesine içine atılmağa cesaret ederneyece ğiniz keskin ısıklı— denizin göğe eklenmis, dikis yeri belli, dim. düz
yaması bir tarafından sökülür gibi oldu; bu sökükten tırnağ bembeyaz bir parmak yukarıya doğru
uzanmağa, gittikçe uzama
ğa basladı.
— Mapa göründü, dediler, adanın en yüksek dağı Gunug-gui
Bu sönmemis bir volkandır; en azı günde bir defa kükrer, ağzından duman ve alev saçar, tekrar
uykusuna dalar.
Volkanlar, tehlikesine rağmen bana ve zannederim bütün insanlara sevimli gelir. Yanardağların
sevimliliğini yapan nedir? İ-çinden atesli, hareketli olusu, belki. Biraz da beklenmedik zamanda

parlaması, bir eski zaman kumandanı gibi basma alevden sorguç, sırtına dumanlı lâvdan manto
geçirerek yıkım manzarası karsısında bir geçit resmi seyredercesine kayıtsız durusu, yine birdenbire içine çöküp yatısması; nedamet vaziyeti alarak öbür dağlara benzemeğe çalısması!
Deniz kadın ise volkan da tabiatın erkeğidir; aynı mizaçtadırlar. Kendimin bir volkana benzediğimi su anda ne kadar iyi anlıyorum. İste, bu aralık tekrar kabuğuna çekilmis, sükûnet
bulmus nedamete düsmüs haldeyim. Kaç gün, hattâ kaç saat için?
Yanında yasayanlar, uslu dursa da volkanı unutamazlar; o, daima sürpriz bekleten, güven vermeyen, krizi tutmasından korkulan kararsız, deli fisek yaradılıslıdır. Ben de simdi uyusuk haldeyim ama kendim de az sonra ne yapacağımdan emin değilim. Volka1 da sükûnete girdiği
vakit kendisine güvenmediğini farkettir»0 mi?
jvfil'in bunu gözünden kaçırması imkânsız. Singapur'daki gece hâdiselerini artık iyice, sırasiyle
hatırlı-upı. Evvelâ can noktasını kısaca hülâsa edeceğim: Nilgün, va-' (ja tasarladığını yaptı; beni
kaçırdı!
.
r(ja tasarladığını yaptı; beni kaçırdı! Jvet, bu inanılmaz sey oldu. Hepsini de arka arkaya sahneye
yduğu birer perdelik, bornoz, tabanca, baygınlık, dil tutulma . gglerinden sonra kendisine Öfkelenerek ve holde rastladığım favfur'a çatarak otelden çıkınca basladım eğlence yerlerini sıra-
.jvle dolasmağa... Cebimin içi gibi bildiğim sehirde aynı taksiyi yapıda bekleterek uğramadığım
bar, lokanta, gazino bırakmadım. Çoğunda bir müddet duruyor, birkaç kadeh atıyor, Selina'yı
bulamadıkça bir baskasına giriyorum. Hangi deliğe tıkılmıstı, acaba? Yoksa kumandan Landbrooke ile vapurda mı kalmıstı?
Kafam dumanlı idi. Yalnız o kadını düsündüğümü, kıskandığımı, Nilgün'ü âdeta unuttuğumu sanmak istiyordum; hatırladıkça zihnimden Selina'ya kosuyor, cankurtaran simidi imisçesine sarılıyordum. Lâkin bu danısıklı döğüslü manevra ise yaramıyordu ki... Esasta aramaz görünerek
pesinde tesadüfün lûtfuna güvenerek kostuğum yine Nil idi. Meydanda ikisi de yok. İçiyorum, içiyorum.
Nihayet taksiyi «Good Night» in önünde durdurdum. Burası, ancak kolay elde edilir kadınların
karargâhı, düsük dereceli bir bardı. Sahibini tanıdığım için gurbetteki" sarhosun kendisini ve" mazisini az çok tanıyan biri ile konusmak, ona dert yanmak ihtiyacına kapılarak bu yeri seçmistim. Kaç defa bana paraca yardım etmisti ve kaç defa aynı yerde avuç dolusu para harcamıs, kızları ampanyaya boğmustum.
— Mr. Kalpaki nerede?
Diye basgarsona sorduğum zaman bu, patronu gibi aslen Rum "ai kıranta adam sustu; anladım ki
bir daha göremeyeceğim.
~- Öldü ha, dedim, pekâlâ! Ziyanı yok! Çok yakında onu bu-?agımı ümit ediyorum. Bana bak,

dostum; su angaje edilmemis :lar arasında en güzeli, en konuskanı kimse masama gelsin. Hafrr
tane yetmez; iki kız isterim; üç olursa daha iyi!

6~
— Size Rita'yı yollayacağım. Yanındaki Amerikalı Cavu min masasında sızdı; artık uyanmaz. Rita ile bas basayız. Bozuk Ingilizcesini dinlemek sinirim» ri kunmuyor; zavallı, öyle sevimli, hosa gitmek için öyle çırpın ki... Sezdirerek çantasına iki sterlin koydum ve:
— Bununla bir parfüm alacaksın, bir Fransız lavantası! d' yorum.
İçki kartının üstüne ismini yazıyorum. Bu — tabiî anladım? Nilgün'ün kullandığı kokunun adıdır. İlâve ediyorum: «Yarın g ce sayet gelebilirsem, geleceğim çok süphelidir, seni Düo kolj
bulmalıyım... Düo! Düo!»
O kelimeyi zikredercesine yüksek sesle tekrarlamaktayım Etraftan bakıyorlar; baktıklarının farkına .varınca sesimi bir ka-daha yükselterek âdeta hay kırıyorum:
— Düo! Düo!
Sustum. Aklıma baska bir sey geldi; soruyorum:
— Evinde misafir kabul edebilir misin?
— Barın üst katında yatıyorum. Eğer patron izin verirse...
— Verir. Fakat sende beyaz bir bornoz var mı?
— Bornoz?
— Kollu hamam sileceği...
— Bulunur.
—- Mükemmel! İstediğim su: Yukarıya çıkacağız. Evvelâ dusun altına gireceksin. Sonra, ıslak
saçlarına — saçların çok güzel! — beyaz bir havluyu türban seklinde saracak, o bornozu giyecek,
karsıma çıkacaksın.
Gülüyor ve «kolay!» diyor.
— ... Ama ötesini dinle: Bir elin arkanda olacak ve bu el bir tabanca tutacak, tabancayı göğsüme
doğru çevireceksin!
Rita ürktü. Simdi ben gülüyorum:
— Korkma, diyorum bos bir silâhtır o... Önceden kendin mua yene edebilirsin.
Kızcağız bu Uzakdoğunun kapı esiğinde acayip huyla1'1 ° kimbilir kaç kisi görmüstür. Beni de
bunlardan biri sanıyor a
. hususî dekor ve aksesuvar ile zevkini tatmin edebilen psiko-at heriflerden biri...
__Peki, diyor, ne istersen, nasıl arzu edersen, hepsine peki!
Zira metrdotel kendisini yanıma gönderirken paralı, vaktinde hesaba, kitaba bakmayan bir adam
olduğumu muhakkak çıtlat-mlstır. Kahkahalarla gülüyorum; kadeh üstüne kadeh, boyuna . jyOrum; çantasına iki sterlin daha sokusturuyorum. Rita'nm beni yakısıklı bulduğunu, para pul
haricinde de yanımda kalmak-tan zevk duyacağını anlamaktayım. Zaten saklayamadı:
_— Tam istediğim erkek tipinde ve yasındasın...
Dedi; içini çekti. Hoslandığı erkeklerden çoğunun bir gece sonra denize açıldığı su — iki

okyanus ortası — iskele sehirde sabit a-dam o kadar azdır ki...
Saat bir olmustu, ayağa kalkınca sendeleyeceğimi hissettim. Hasıl da içmisim! Rita ile yukarıya
mı çıkayım, yoksa bir yolunu bulup doğruca vapuruma mı döneyim, karar alamıyorum. Galiba
yüksek perdeden söyleniyorum:
— Cehennemin dibine! Cehennemin dibine! Nilgün'e sövüyorum. Nihayet kıza dedim ki:
— Güzelim, ben gideyim. O, bornoz sahnesini yarın gece oynarız. Uzat basını, saçlarından öpeceğim.
Bu saçlar Nil'inkine benziyor. Otomobile, galiba eskiden olduğu gibi, yine metrdotelin etrafa pek
hissettirmeyen yardımiyle girdim. Peltek peltek emir veriyorum:
— Soför... Beni limana götür... Bir motor bul... İngiliz vapuruna gideceğim... Sen de yanımda
kalacaksın... Tâ, yatağıma girinceye kadar... Al, sunu... Yetmezse bunu da...
Öte tarafı hakikatle alâkalı değil. Bir sarkı mırıldanıyorum:
Ümitlerim hep kırıldı, yârim artık gelmeyecek.
Su «Sevgilim! Canmı!» diye alnımı oksayan kadın Rita mı? Rita Türkçe biliyor muydu?
Biliyordu ya! Onunla hep Türkçe koktuğuma eminim. Hele haspaya bak: Nereden bulmus derhal
Düo» yu? Arabanın içi Nilgün'ün kokusu ile dolu.
456 ¦»**-*-»¦
Basım arkaya kaydı. Rita'nın kolu üzerindeyim, rahatım
— Rita! Rita!
O kadar... Gözlerimi Mehîre'de açıyorum.
Vak'anm, kendime taallûk etmesine rağmen gıyabımda m,-gibi geçen kısmını Dübeste, uyanısımın ikinci faslında anlattı v * tağımm bası ucuna gelip de:
— Ayılmıssm... Kendini daha iyi hissediyorsun, değil mi? Diye sorunca ona:
— Sen, dedim, evvelâ bana kraliçenizin su erkek kaçırma marifetini anlat.
Mihrabı da azıcık yerinden sarsılmağa yüz tutmus yash koket, gözlerinin önünde yatağına uzanmıs ve onun tarafından geçmis tarihte bir def acık nasılsa kucaklanmıs erkeği hâlâ kayıtsız
duramadığını bildiren süzgün bakıslarla seyrediyordu. Artık, bir bu eksik... -Bereket, vak'a anlatmak heyeceniyle kendine geldi; i-zahat verdi:
— Sen hepimize atıp tutarak otelden çıkınca Tayfur, Nilgün'-ün muhakkak pesinden kosacağını
sezdiği için garsonla bize haber yollamıs; hemen bir otomobile atlamıs, baslamıs takibe...
— Ne olacak? Eski komiser, bu!
— Simdi Mapa Polis Müdürüdür; vazifesi, ne yapsın?
— Peki... Sonra?
— Her bara girdikçe izinde yürüdüğünü bize telefonla bildiriyordu. Biz de odamızda o takibi takip ediyorduk. Nihayet, gece yarısına doğru bayağı bir yere girmissin. Yalpa vurarak...
— Mübalâğa...
— Hiç sanmam. Neyse... Orada masana bir kadın çağırmıss^ Güzelce bir seymis. Tayfur'un bana
sonradan söylediğine göre saçları tıpkı .Nil'inki rengindeymis. O kadar kendinde değilmissin
•
kocamı görmemissin. Biz bunu öğrenince barın kapısına geW' bekledik; düsünüyorduk. i

Çıktığın zaman önceden tertiplediğimiz kaçırma plânını sıl tatbik edeceğimizi... Zira Nilgün vapurdan inince seni Japon-a'ya bırakmayacağını, zorla da olsa Mapa'ya götüreceğini haber rnjisti. Daha büyük tertibat almıstık; icabında Mehîre'nin tay-, ınl da bu iste kullanacaktı... Hacet
kalmadı. Armut gibi ağzımıza kendiliğinden düstün!
Demek Tayfur o projeyi bildiğinden dolayı ikindi üstü vapura mahzun, ürkek bir yüzle gelmisti;
«bir sır biliyor» diye düsün-mekte haklı imisim.
_- ...Barda gitmek üzere ayağa kalkınca —zaten soförünle çoktan uyusmustuk— alesta halde
idik. Otomobile bindik, sızdın. İste o zaman Nil yanına geçti; Mehîre'nin küçük motoru ile seni
yata aldık, yatırdık.
— Esyalarım?
— Buradadır. Tayfur sabahleyin vapurdan hepsini getirtti a-ma doğrusunu söyleyeyim, olan bitenlerden memnun değildi. Ne yapsın, Kraliçesine öyle bağlı ki... Bana da sıkı sıkı tembih etti;
Ben yokken dikkatli ol» dedi.
— Singapur'da mı kaldı?
— Hayır. Melik Hazretleri bir Hollanda kruvazörü ile Batav-ya'ya gidecekti; resmî bir senlikte bulunmak üzere...
— Ahmed de mi yatta değil?
— Yatta biz bizeyiz; Kandi'deki gibi yalnız üçümüz! Sevindiğimi anlayamadım.
— Melik meseleyi biliyor mu? Diye soruyorum.
— Elbette. Nil'ciğim ondan gizli bir sey yapmaz.
— Bana aspirin mi olur, baska bir zıkkım mı, iki tane gönder. Giyineceğim.
— Bdna «Yanından ayrılma, yağa kalkmasına müsaade et- r
"*» demisti.
— İstersen kamarada dur; çekinmem; gözünün önünde yıka-" ' giyinirim. Zaten çocuktan, salaktan farkım kalmadı. Nerdey-

se boynuma bir önlük geçireceksiniz, bebe iskemlesine oturtup t sıkla mama yedireceksiniz. İllallah be!
Pek zeki olmadığı halde eminim Dübeste, nes'emi sezdi- xn" nalı manalı gülümsedi; odadan çıktı. Ben de çıkacağım ve *-s-ne saadet! Orada Nilgün'ü göreceğim.
Gördüm.
Beyaz eteği, lâcivert ceketi ve altın seritli kaptan kasketiyi, güvertede dolasıyor. Ayaklarında kısa ökçeli, yumusak altlı beya iskarpinler... Boyu azıcık kısalmıs; göğsü de olduğundan fazla dolgun. Bunu, kıyafeti yapıyor.
Birdenbire karsısına çıktım ve durup askerce, elimi kulak hizama götürüp selâmladım:
— Esiriniz, dedim, emrinizi dinlemedi; yukarıya çıktı. Cezasına razıdır; zaten her gün eza, cefa
çekmeğe mahkûm olduğunu
biliyor.
— Cezası su: 24 saat ağzına içki koymayacak.
Kaptan yerinde duran Malezyalı süvariye isaret etti ve anlamadığım lisandan bir kelime söyledi.
Yerlinin derin hürmetle selâma durusundan anlıyorum: «Dayım!» demis olacak. Adamcağız asağıya, yanımıza iniyor; İngilizce kekeliyor.
— Altes Hazretlerine tazimatımı arzedeyim.

— Mapa'ya ne günü varacağız, kaptan?
— Çarsambaya, ikindi üzeri, efendimiz.
İste çarsamba günü sabah günesinde idi ki sivri bir dağ, denizle göğün birbirlerine ilistirdiği yama çizgisini çıplak kafası ile ya' rıp araladı; «Yirmi Ada» nın övündüğü «siluet», Gunug-gu volka* m ufukta belirdi. Onun daha pek genç bir yanardağ olduğu, içine henüz çökmemis tepesinden belli...
Birkaç saat sonra Mapa'nm los gölgeliklerini de görüy"rU Gölgelik hissini veren, ormanların tek
ağaçsız yeri bulunma? som yesilliğidir.
MELİKESİ NİLGÜN
459
Bu, iki gece ve üç gün süren yeni deniz yolculuğumuzda bek-]ecjj]jlerim hiç te olmamıstı. Yatında Nilgün, her hali tarassut altıcı alınmıs bir hükümdarcasma hareket etti; Nazik, fakat hayli
do-ujc! Hattâ bir aralık bana azamet sattığına bile hükmedecek oldum- Dilbeste'ye dedim ki:
— Kraliçe rolünü fazla ciddîye alıyor. Onu hep bu rolde mi seyredeceğim?
— Nil, kendi arazisinde ve tabaasının önünde daima ciddî du-rtır, nezaketli, fakat hesaplı. Ancak...
.— Ancak?
— Sarayında, hususî dairesine girince yahut bizimle yalnız olarak yaptığı av, kır partilerinde bildiğin delismen sultandır.
Sunu söyliyeyim ki Singapur - Mapa arası Nil'le bazı tuhaf konusmalarımız olmadı değil. Meselâ
ilk gecesi, yatın bir terasayı andıran arka tarafında rahat koltuklara gömülmüs basbasa otururken
birdenbire sormustu:
— Seni sadece yanımda bulunasm diye mi buralara sürüklediğimi sanıyorsun?
— Hayır. Bir kapris sayıyorum.
— Hangisi kapris? Sabahleyin ayıldığın zaman bir kaç kelime ile söylemistim: Korkunç, çirkin bir ölümden kurtulmana yardım ettim.
¦— Vuracaklar mıydı beni? Suikaste mi uğrayacaktım? İskence mi yapacaklardı?
Gülümseyerek konusuyorum.
— Evet, onlardan biri belki de üçü de olacaktı. Sen alayına devam ededur.
— Allah Allah! Kim imis Singapur'daki düsmanlarım?
— Düsmanların Japonya'da idi. Gider gitmez ellerine düsecek-tın- Gülüyorsun. Daima derim ya,
arasıra çok bönsün, âdeta...
— Ahmak...
Evet, öyle desek daha doğru olur. Japon gizli servisinin seni
taki
:ıP ettiğini ve takibine de Selina'yı kostuğunu sezmedin mi?
İW1
460
— İnsanda akıl, fikir bırakmıyorsun, bana göz açtırrnıy0 sun ki... Kızım! Demek göz altında idim. Emin misin?
Nilgün bir tereddüt geçirdi. O gece yıldızlı gök sabah olmUsc sına aydınlıktı; deniz ise sanki dibinden doğmağa baslayan günesı seher vaktinin nemli, taze cilasını almıstı. Nil, bulunduğumuz
ye ısık salan elektrikleri söndürttüğü için kendimizi mavi renkli, ince cik kavanoza konmus,

uykuya dalmıs balıklara benzetiyordum. Su ve cam içi hayatımızdan memnunduk; sanki sesimiz
çıkmadan ko nusuyorduk. Azıcık düsündükten sonra:
— Eminim, diye cevap verdi, eminim. Zira Selina'yı da biz
takip ediyorduk.
— «Biz» kim?
— İngiliz Gizli Teskilâtı! Abdügafur o ise memurdu; hâlâ arkasındadır.
— Demek sen bu teskilâtta çalısıyorsun?
— Kaç kere söyledim, sevgilim... Bir türlü inanmıyorsun! Se-lina'nın asıl adı «Marta»'dır; bizce
mimlenmis bir Mihver Ajanı...
— Hadi, öyle olsun!
Dedim, baska bir sey sormadım. Nilgün de yalan söyleme ihtiyacını tatmin etmis halde sustu.
Ertesi sabah kaptan yerinde bulustuk. Sağ tarafımızda Sumatra adasının yüksek tepeleri güçlükle
seziliyor; Nilgün bana dürbünü uzattı. İsteksizce, hatır için bakıyorum. Hem bakıyor, hem soruyorum:
— Neydi oteldeki tabanca oyunu?
— Oyun mu? Hayatımda o derece ciddî olduğumu bilmiyorum. Bana arzum hilâfına ilismeğe kalkıssa idin vuracaktım. Zira dönüsün bu maksatla idi... Değil mi?
— Neden bornozlu idin? Niçin beni çıldırtacak kıyafetlere giriyor, vaziyetler alıyordun? Bildim bileli bunları yapıyorsun, sonra
kaçıyorsun?
Kızardığını far kettim; öyle seyleri hatırlatmamı istemiyor, utanıyor. Utanmasından anlıyorum ki
bütün bu sahneleri elinde olmayarak yapmaktadır. Israr etmedim; ısrar etmediğime sevta"1461
. je sözü değistirdiğime pek memnun oldu.
__Öbürgün Mapa'da seni resmen karsılayacaklar mı? diye
soruyorum.
_- Hem de nasıl? Bir manzaraya sahit olacaksın, ömründe unutamazsın! Kaleden toplar atılarak,
geçeceğim yollara çiçekler serpilerek; ilâhîler okunup danslar edilerek... Bir «feeri», bir peri masalı düğünü. Çok hoslanacaksın.
.__ Ben nerede oturacağım?
— Kendi hususî sarayında. .— Seninkine uzak mı?
— Herhalde Tokyo kadar değil.
Basından kasketi çıkarıp attı; saçlarını elleriyle karmakarısık ederek bunları sallaya sallaya havalandırdı; yine öyle yaparak biçime soktu. Durmus, dikkatle bakıyorum. Bugün Nilgün'de bana karsı bir hareketsizlik var, bir donukluk... Ne gözleri yakutlası-yor... Ne de sesinde gönlün
aksi sedası, içten gelen tanin seziliyor. Sert, keskin, ahenksiz konusuyor. Hareketleri de öyle.
¦— Ben asağıya iniyorum, dedim, belki Dübeste ile daha samimî sohbet ederiz.
— Nasıl istersen... Ben Selina'yı düsünüyorum; üzüntülüyüm. Güzel kadındı, zavallı! Hayatının
en zevk alacak çağında idi...
— Öldü mü, sanki?
— Ölecek, muhakkak! Abdülgafur'un aldığı emir budur. Hong Kong'a varmadan denizi

boylacak. Bir intihar vak'ası.
Arasıra olduğu gibi Nilgün'ün sevimli kafası casusluk hayalleri ile yüklü. Buhran içinde, alelâcaip düsünce ve hikâyelere kapılmıs, roman yapıyor. Acıyorum; dedim ki:
— Nü! Sevgilim! Çocuğum! Seni kollarımın arasında uyutmak, dinlendirmek ihtiyacını duyuyorum.
— Hasta olduğuma nihayet inandın, değil mi? Haydi, asağıya «rabe'r inelim, daireme gel, beni
kucağına al; ruhumu serinlete-cek, beynimi uyusturacak bir masal anlat. Ama yesil ülkelerde
geçen "^sal olmasın. Kıs, kar hikâyesi... Su aralık ayında bile sıcak iklimen
nefret ediyorum. Kusbası yağan kar ve tipi manzarasını bil-
462
sen ne hasretle aramaktayım! Damları karla örtülü, dumanlı b çalar, geceleyin kar mehtabı...
Kaptan köprüsünden ayrıldık.
Nilgün'ün dairesi simdiye kadar hususî vapur dairelerinin de ğil, bütün odaların, salonların en
zarifi, en fazla para harcanmısı Ömrümde bu derece mükemmel dösenmis, tam mânasıyle lüks bi
salona girmedim desem doğru olur. Bütün esya ve duvarlar sanda] ağacından... Ne varsa iyi seçilmis. Bir baska iyiliği de vantilatör yerine uğultusu duyulmadan perdelerin tavanda yelpaze
gibi nazlı nazlı sallanması! Ahmed'in babası, vantilatörün sesine ve dönüsün? tahammül edemezmis. Sarayında olduğu gibi basının üzerinde uzun saplı yelpazelerin serinletici, nazik havasını istermis. Zevkine uyan bu sekli makinelestirmisler.
İçeri girer girmez Nilgün'ü kollarımın arasına aldım; divana oturdum; kucağımda tutuyorum. Bası omuzuma dayalı, çocuklas-mıs, gözleri yarı kapalı, yatıyor.
Ona, basladım çocukluğumun karlı günlerini, gecelerini anlatmağa. Ahsap evlerde, konak yuvalarında, hele konaklarda genis sofaları ne yapılsa ısıtmak, hattâ rüzgâr cereyanlarından korumak mümkün olmadığından odalara kapı perdeleri asılırdı. Tıpkı cami perdeleri gibi abayı
andıran sert bir kumastan, etrafına deri çevrilmis, tam orta yerinde bir sopa, yerlere kadar uzanmıs perdeler... Kapı esikleri sofadan gelecek soğuk havayı kesmeğe yarardı. Zira bir devirde
oda kapıları esikli idi; esikler bâtıl itikatlar bakımından ise pek mühimdi. Esiğe; oturup oturmamak, basıp basmamak, esik atlayıp atlamamak birtakım acayip yorumlara kapı açmaz
mıydı? Bizim zenci bir Kademhayır bacımız vardı, esikten her geçisinde «tu! tu!» demeği katiyen
unutmaz, bir muhacir kadını da muhakkak besmele çekerdi.
Nilgün'e, rastgele, aklıma gelenleri söylüyorum; onu arasıra kucağımda uyuturcasma sallıyorum
da...
— O konaklarda ve yalılarda pencereler lüzumundan fazla çoktu, hele merdiven pencereleri damdan zemin katına uzanır, tek parçadan iberetti. Ayrıca çerçeveler arasından rüzgâr üfler, kaı
463
erdi- Poyraz tarafına rastlayan odalarda ne yaksanız ısınamaz-ıZ. Kıslar daha da sertti, galiba...

Çok defa o tarafa düsen oda-rda soba geceleyin sönüverdi mi, sabahleyin sürahideki suyu don-
^us bulurduk!
İkimiz de bu «donmus sürahi»'yi hayalimizde zevkle seyredi-orUz. Ben o zamanki genç ve güzel
kadının, bir Nil'in böyle, sü-ahisi buz kesmis odada yer yatağından kalkısını, yün terliklerini Kivisini, ev kürküne bürünüsünü, vücudunda yorgan altı sıcağı, karla örtülmüs kafesler ardından,
camı eliyle silerek dısarıya ba-kısını da görüyorum. Ya, karlı sabahın odaya vuran o acaipçesine
c;ğ, âdeta vurulsa buz parçası gibi çatırdayarak çatlayacağı sanılan hem keskin, hem donuk ve
beyazlığı korkunç aydınlığı!
Nilgün, Hint Okyanusunun tam ekvator bölgesine girdiğimiz en sıcak hattı üzerinde bu tasvirlerimden üsüyormus gibi bana sokuluyor. Gözlerimi kapıyorum, kucağımdaki kadın ilk sevgilim Sü-kûre sanki... Vatanını, bir zamanlar sevdiği kadını da içinde bularak hatırlayıp özlemenin ayrı bir zevki var.
' Nil'i, memleketimin de, Sükûre'nin de muhabbetini katarak alnından öpüyorum. Öyle sefkatli
öpüyorum ki anlıyor, ses çıkaramıyor; fakat mukabele de etmiyor; sadece bırakıyor. Bu vaziyette
epeyce kaldık. Nihayet kollarımdan yumusacık sıyrıldı:
— Üzülme, dedi, üzülme sakın... Ne Japon, ne İngiliz teskilâtı, hiçbirinin aslı yok; Selina hakkında söylediklerim de uydurma! Seni kendim için kaçırdım; yalnız kendim için! Porto içer
misin? Piyanoda bir sey çalayım mı? Dilbeste'yi de çağıralım mı?
Hepsine «evet» mânasına basımı eğiyorum. Nilgün birdenbire bungalov'daki neseli kız oluverdi;
türkü söylüyor:
Bu, bir rüyadır, Güzel bir rüya...
Zil düğmesine doğru yürürken yuvarlacık arkası, dar eteğin Çmde kendisi kadar neseli... Bastan
basa vücuduyle da nese ke--udi. Çektirdiği cefayı bu kadar çabuk unutturan, «Keski yine ezaf
sına uğrasam da tekrar su halini görsem» dedirten Nilgün'ü k-türlü doyamadan seyrediyorum;
göz bu zevk için kâfi gelrniy dimağ da, kifayetsiz... Bes hissim, insan hisleri yetemez. Muhtpv'
hayvanların en gelismis uzuvlarıyle, gözleri, kulakları, burnu bir dâhi adam beyniyle keyfini çıkarmalı. Resim, musiki, heyv ve siirle de ebedîlestirmek lâzım. Bende o kudretler bulunmamasın dan dolayı Nil'in elimde heder olduğuna acıyorum.
Mehîre Yatı çarsamba günü ikindi üzeri Mapa koyuna girerek açıkta demir attı. Ömrümün ne kadarlık zamanını ne gibi sartlarla geçireceğimi tahmin edemediğim adaya ayak basmaktan korkuyor gibiyim. Bu endise nereden geliyor?
Halbuki önünde bulunduğum manzaranın iç açıcı olması icabe-der. Üzüntü verecek tek noktası
yok. Her seyden önce alabildiğine renkli, süslü, cilâlı, ısıklı, sevimli, küçücük bir tropik bölgesi
limanı. Ayrıca bayraklarla, çiçek askılarıyle, elvan elvan ipek kumaslarla donanmıs. Yine

donatılmıs kayıklar yata doğru çalakürek ke-suyor; hava neseli seslerle çınlıyor. Koyun ağzına
rastlayan iki kösedeki yaslı hisarlardan toplar atılmaktadır.
İste, kayıklar yaklastı. İçlerindeki erkek, kadın, belleri sadece birer değirmi ipekle örtülü ahali
coskun coskun haykırıyor:
— Sultana! Sultana!
Adaya dönen hükümdarın karısı değil, sanki bir ilahedir. San-kisi mankisi yok: Ancak iyilik ve
güzellik ilahesi bu derece içten gelen bir sevkle, minnettarlıkla, vecd ve cezbe halinde karsılanabilir. Dört ay süren hasretine dayanamamıslar, bütün bu müddet içinde hep onu düsünmüsler, göremediklerine üzülmüsler, eksikliğini duymuslar, hattâ Kraliçe gideli «Yirmi Ada»'da bet bereket kesilmis, kıtlıktan ve felâketten kurtuluyormuslarcasma sevinç iç"1" deler.
Türküler söylüyorlar, yahut ilâhiler okuyorlar; arada uğul* duyorlar:
— Sultana! Sultana!

Hiçbiri olmasa, çıplak erkek ve kadın vücutlarındaki tunç ren-•nin ufka yaslanan günese karsı
yakamozlanmasını seyretmek ye-r isık o ciltler üzerinde tutunamıyor, su gibi kayıyor; kayarke
s yozlanmasını seyretmek yer
o ciltler üzerinde tutunamıyor, su gibi kayıyor; kayarken
jaZlanıyor, arasıra da tenlerini, hohlanmıs aynalarınkini andıran bir buğu kaplayıp derhal siliniyor.
Denize atılıp dipten yüzen çocukların cümbüsü de eğ-irici" Fakat ben sehre bakıyorum ve yanımdaki ikinci kaptana soruyorum:
.__ Saray nerede?
.— Görünmez. Bu koyun arka tarafına düsen baska bir koy Üzerindedir; «Suiçi Bahçesi» kenarında... Orada denizin dibi bir bahçenin çiçekli tarhlarına benzediği için öyle isimlendirmisler.
Demek ki Nilgün'ün vapurda tarif ettiği bu sihirli koy nasılsa uydurma değilmis. Nil'i bu koyda
yıkanırken seyredeceğim; belki de ayın on dördünde... Yahya Kemal'in «Leylâ»'sını asıl ben göreceğim. Kimin meshur tablosu idi o? Hani ay ısığında suya girmis sarkan uzun saçlarında mehtap, yüzü müphem, vücudu yarı duman, yarı nur, o lâtif kız? Nilgün'e ne kadar benzer!
Ben bunları düsünürken son model bir kano otomobil yatın merdivenine yanastı. Karsılayıcı heyet, Kraliçenin dairesinden çıkmasını bekliyor. Denizde halk bağrısa dursun, biz güvertede derin bir sessizlik içindeyiz. Gözler onun görüneceği kapıya çevrilmis, susuyoruz. Galiba henüz
hazırlanamadı; tuvaletine fazla itina ediyor.
Derken kapı açıldı; Nilgün geliyor. Fakat bu Nilgün tamamiy-1* yerliler gibi batih giymis, saçlarını da o kıyafete uydurmus, san-fö usta bir makyajla yüzünü bile yerlilerinkine benzetmis,
bam-baSka bir Nilgün! Bütün elbisesi, ancak belinden dizlerine kadar °'an kısmı örten dört renkli
bir pestemal ile aynı kumastan, göğsünü sımsıkı saran bir yelekten ibaret... Ancak, sırtına fazla
olarak altın tellerden örülmüs, sadece tel, ufak pelerin almıs. Bu pelerin î°k ensiz... Ön tarafı kavusmuyor. Ayakkapları da yine altın telden islenmis, peri kızı isi birer patik!

Eğer Nil her kıyafeti kendisine kendi öz kıyafeti imis gi^ kıstırmasaydı ve kıyafetlerin icaplarına
akıl ermez bir hünerle masaydı, güzelden ziyade komik olurdu. Hayır. Bu, fantastik hal' de bile
bir reel, falsosuz ve nefîs! Değisikliklerin en acayibini K'l çarçabuk benimseyerek hayata öyle kolay uyuyor ki... Emini yalnız saadeti değil, Allah esirgesin, felâketi de aynı yatkınımı kabul eder.
Merdivende görününce yer, gök nese çığlıklarıyle inledi, sar sildi. Hava tabakaları, top top patiskalar bir anda yırtılıyorum gibi uzun uzun, çirisli diyeceğim bir takım sesler çıkarıyordu.
Uzak tan bu dünya parçasının asıl hükümdarı imisçesine pür azamet, gu. rurun hissizlestirdiği bir
donukluk, bir donmuslukla kabaran «Gu-nug - gu»'dan baska hersey, hesapsız palmiyeler ve
Hindistancevizi ağaçları, herkes sen...
Biliyorum: Bu manzara sizlerce bilinen film sahnelerini hatırlattığı için azıcık uydurma, yahut mübalâğalı geliyor. O filmleri ben de seyretmislerdenim; asıllarını gayet iyi bildiğimden dolayı,
kusurlarını görerek sinirlenirim. Tıpkı bizim, örneğin, Amerikan kafasiyle tertiplenmis bir doğu
filminde cemaate namaz kıldırırken sinemacıların kırdıkları potlara bakıp sinirlendiğimiz gibi!
Sunu söyliyeyim ki yazdıklarım —tekrar ediyorum— tamamıyle yasanmıs bir hayatın tek mübalâğaya ve sisirmeye yer verilmemis hikâyesidir. Zaten Nilgün olduktan sonra hangi seyi,
hosa gitsin diye, süslemeğe muhtacım? Dolayısıyle filmlerden, bozuk düzen olmakla beraber epeyce malûmat edindiğimiz için bu karsılama sahnesini uzatmayacağım.
Nil, kano'sunda beni soluna aldı; rıhtımda bekleyen, tamanuy-le çiçeklerle örtülü lândo içinde de
solunda idim. Kendimi, Nis sehrinde tertip edilen çiçek savasındaymısım gibi düsünsem yeri var
Çiçek denizinde yüzüyoruz; halk çiçeklenmis, binalar ve yollar hep çiçek kaplı!
— Sultana! Sultana!
Benim de bağıracağım geliyor. Nihayet küçük sehri arkam12 bıraktık. Pembe topraklı bir sosenin üzerinden ve hindistancev'

açlarının alaca gölgeliği altından koyu çevirdik. Büyük bir park . -nCje iki katlı, İngiliz «cottage»'leri tarzında bir bina ve müstemilâtı göründü. Sordum:
._ Benim sarayım nerede?
_- Nah, burada: Gönlümde!
par yeleğinin gerdiği göğsünü gösteriyor. Su Hint Okyanusuun
bir adasında Türkçe konusan iki sevdalı olusumuzun hayreti
¦«indeyim. Asıl Nilgün'ün Türkçesi burayı cennete çeviriyor. Selina'nm
Fransızcasından, İngilizcesinden, Lehçesinden kurtulduğuma,
Sii'den ayrılmadığım kadar memnunum, minnettarım.
— İyi oldu, sakaklarındaki kırçıl saçlar...
— Neden dolayı?
¦— Dayı tipine yarasıyor da ondan... Kimse süphelenmez. Sen istanbul böreklerinden hangisini

seversin?
— Çırçır böreğini. Çiğ kıyma ile yapılmıs, kesince içinden suları sızan börek yok mu? O, iste...
— Bildiğim sey değil ama hamurcumuz Ali Çavus elbette ustadır. Tatlılardan?
— Âdi bir sey: Lalanga... Arab bacım Kademhayır yapardı; ocukluğumda... Erkek asçıya duyurmadan harem mutfağında dökerdi!
— Yaptırırız. Hiç yemedim, onu...
— istanbul saraylarına girmemisti, belki.
¦— Benim buradaki sarayıma girer. Elimden gelse bütün istanbul'u sokacağım.
— Pek az tanıdığın bir yer için sen öyle dersen ben ne demeliyim? Ah, Nil...
— Simdiden inlemeğe baslama, yavrum... Daha sırası gelmedi.
— Çok mu inciteceksin?
Cevap vermedi. Araba, kum dökülmüs park yolundan geçerek ;ük kapı önünde durmustu. İnerken dedim ki:
— Yerime gönder, beni. Hani, ayırdığın köske...
— Aynı dam altında kalacağımızı hâlâ anlamadın mı, sevgi-

Arkamızdaki arabadan inip zayıflamıs kalçaları devrile yanımıza kosan Dilbeste'ye:
— Teyze, dedi, sahte dayımızı kendisine ayırttığımız dairesin sen götürüver, olmaz mı?
Sarayın divanhanesi iki tarafında iki sâhâne merdiveniyl birbirinden geçme genis salonları, tik ağacından sütunları, Oym ' nakıs ve tezyinatı, bilhassa stil mobilyasına paha biçilmez değeriyi harikulade idi. Biz, yerli usaklar ve hizmetçiler arasında birine katın sol tarafına dönerken Nil öteki merdivenden ikinci kata çııîı_ yordu. Demek ki dairelerimiz ayrı ayrı katlarda... Uzağında kalmanın hüznünü hissettim. Haniya tâ Japonya'ya gidecektim? Su saatte aramızdaki mesafe üç günlük olacaktı; simdi bir tavan yüksekliğinden ibaret. Çok buluyorum.
Daireme girince —üç odalı idi burası— sordum:
— Benim geleceğimi bilerek mi hazırlanmıs?
— Elbette. Nil'den telsizle haber alalı on gün oldu.
— On gün mü? Biz Kalküta'da ancak on gün evvel bulusmustuk.
— Demek ki seni tekrar görür görmez hemen kararını vermis. Öyledir, o... Ahmed'e vapurda rastlayınca derhal bana: «Aradığımızı bulduk iste! İsimiz oldu» demisti.
— Beni buraya getirmekle en büyük münasebetsizliği yaptığı muhakkak... Ne olacak vaziyetim?
Dübeste haz verici bir seyler düsünen tatlı ve hülyalı bakıslarla beni bastan ayağa kadar süzdü; gözlerini bir defa da salonun yerle beraber genis aynasına çevirdi, gülümsedi; söyle mırıldandı:
— Ne mes'ut adamsın sen... Ah, ne mes'utsun!
Zile basıp da az sonra içeriye giren iki körpecik hizmetçi kıza beni isaret ederek ve tekrar yüzüme bakarak dedi ki:
— Yıkan, dinlen... Arzu edersen uyu biraz. Sarayda aksarmar-beyaz smokin âdettir. Kızlar seni soyarlar, giydirirler, uğarlar, he istediğini yaparlar. Nilgün, su incesinin adını Hediye koydu; öbür1 Hatice'dir. Hosça kal, sahte dayı!

__Güle güle uydurma teyze!

O gidince ceketimi çıkarmak, ferahlamak için elimi yakama 'türmüstüm, iki kız birden kostular,
elbiseyi sırtımdan usulcacık çektiler-
Türkçe anlamadıklarını bildiğim halde: «Hele, dedim, bavullarım gelsin, soyunacağım, yıkanacağım. Lüzumu olunca sizi çağırı-jiir haydi simdi kümesinize dönün, ispenç piliçleri!»
Hediye, anlamısçasına kızararak basını eğdi; «batih» üzerine geçirdiği beyaz prostelâsı altında
madenden dökülmüs bir vücut. «Tunçtan Kızlar»'m yanaklarını ağabeyce oksadım. Kızardılar; fajtat
kırılıp dökülmediler.
«Tunçtan Kızlar»? İlk okuduğum bir tercüme romanının ismi...
Aksam yemeğinde üç kisiyiz; memleket esrafına büyük ziyafet yarma. Nilgün soruyor:
— Daireni beğendin mi? Oda hizmetçilerin güzel mi?
— Hepsi mükemmel.
— Salondaki ayna?
— Dikkat etmedim. Bir hususiyeti mi var? Sihirli, tılsımlı mı?
Dübeste ile birbirlerine bakıp gülümsüyorlar. Evet, hatırlıyorum, teyze hanım odamda iken bir
aralık o tarafa göz atmıs, manalı manalı bir seyler söylemisti.
— Evet, uykuya varmadan önce dua ederek içine bakarsan muradın ne ise olur. Hem de tezi tezine... Bazan dakikasında!
Böyle diyen Nilgün'ün gözleri alaycı değil... Düsünceli. Fakat sandım ki, düsüncesine tatlı bir hülya hâkim. Zaten o, bu aksam her bakımdan hülya halini temsil etmektedir. Yürüyüsü, oturusları, bakısları, konusmaları, vücudunun bütün hatları ve yüzünün maksiyle tamamen hülya... Sesi de hülyalı; derinden akısı belli ol-Itıayan bir dere gibi âhestelik içinde kayıp gidiyor.
Omuzlarının Ç'Pİaklığmı yarı örten ve bedenine sımsıkı dolanıp belini ipince Sosteren lâcivert tül
elbisesi ile vücudu losluğa karısmıs, yalnız çehresi nurlu.

Yemekten sonra, salonun devamı olan tarasaya çıktık. BUr «Suiçi bahçesi» koyuna uzanmıs tepeden hâkim bir kaya üst"' dür. Bulunduğumuz yeri sarayın tek parça, genis camlardan ak den
avize ısıkları aydınlatıyor, istanbul usulüne yakın tarzda h zırlanmıs yemeklerin, taze yemislerin
ve eski sarapların keyfiyi bir havana içmek istedim; metrdotelin uzattığı kutuya el attım. Ny gün
müdahale etti:
— Bırak onu!
— Niçin? Dokunur diye mi? Yine hastabakıcılık rolüne nv baslayacaksın?
— Hayır. Ağzının sigara kokmasını istemiyorum. Sadece konyak iç; bir tane de Amerikan sigarası yakabilirsin.
— Amerikan sakızı da çiğneyebilir miyim? Yoksa «pan» rnı tavsiye edersin?
Güya kinaye söylüyorum; cevap vermiyor; ayakta durmus, hülyalı haliyle denize bakıyor. Yeni
bir buhrana tutulmasından korkmaktayım. Ben de sustum; azıcık uzağındaki hasır koltuğa usulca
oturdum. İri, yuvarlak kadehi avucumda tutarak yudum yudum konyağımı içiyorum.
Koca binanın içinde çıt yok. Ne kaldırılan sofra sesi, ne usakların konusması. Deniz mırıltısız...

Parkta yaprak kımıldamıyor. Yalnız, yıldızlar pek hareketli... Durmadan göz kırpıstırıyorlar. Gök
cıvıl cıvıl; oradan nes'eli kız kahkahalarının bize kadar akset-meyisine sasacağım geliyor.
Nilgün durgun durgun dedi ki:
— İsterseniz siz Dübeste ile bezik oynaymız. Ben odama çekileceğim; olur mu, sıkılmaz mısın?
Yarın neseli kalkarım; dert etme kendine. Ama pek te geç yatma... Hediye'ye de fazla iltifat etme
ha! Yarın basını alıp gidersin; kızcağız üzülür. Vaktiyle Seylan Adasında bıraktığın kızın üzülmesi gibi...
— Nü!
Baska bir sey söyleyemedim. Nesi var yine? Sarayında ilk W' safirlik gecem bu kadar sönük, hâdisesiz, oyunlarından ve yala*1-' larından mahrum mu geçecekti? Dübeste de görünmüyor.
Metrdo
JNILGUN ¦--*¦ 47i
ıe sordum; Mekke'nin yanında imis. Bir türlü dönmüyor. Öfke ., kalktım, kosarcasına yürüyüp
merdivenleri hızlı hızlı çıktım; fireme girdim.
Az sonra kapım vuruldu. «Giriniz!» demiyorum; kendim açı--orum ve bekleyen Hediye'ye isaret
ediyorum:
__Lüzum yok, çek arabanı!
Kapıyı sürmeledim.
Burada yasayamam ben! Nilgün'le beraber uzun müddet yanlamayacağım da anlamıs oldum,
iste! Zaten o, bir operet «sub-ret»'i! Neydi bugünkü kıyafeti! Nerdeyse arabanın içinde sarkı okuyacak, rıhtımda dansa kalkısacaktı. Delinin biri muhakkak... Ama güzelmis, sevimli imis, dünyayı meftun edermis... Fakat bana musallat olmus, iliklerimi kurutan bir deli!
Söylene söylene elbiselerimi çıkardım; çıkaramadım: Öteye beriye attım; üç odaya da serpistirdim. Üzerimde Hint keteninden kolsuz, kısa, boynu genisine açık bir gömlekten baska bir
sey yok. Hepsi de, sarp kayalık üzerinde denize doğru sıralanmıs pencerelerden içeriye dolan
hava hem sıcak, hem nemli, ayrıca istiridye kokuyor. Ne varsa fena! Hattâ su mükellef esya, su
çarsafların beyazlığı, cilâlı mermeri andıran yatak!
— Limanda bir kargo görmüstüm. Gitmediyse, ne günü, nereye gidecekse habersizce biner, sıvısırım.
Aynaya gözüm ilisti. Ellerimi belime dayamıs, hiddetle kendime bakıyorum:
— Sihirli, tılsımlı imis bu ayna! Önünde dua edersem dilediğimi yaparmıs bu ayna! Ne lâflar! Ne soğuk, ne âdi sakalar! Ya teyze ile kızın birbirlerine gülümseyisleri? Tahammül edilmez, efendim, 0 hallere ben dayanamam!
Elektrik düğmelerini çeviriyorum; ampuller sönüyor. Yalnız karyolamın masa lâmbası yanmaktadır. Oh! Karanlığa muhtaçmı-5ını- Yatağa girmedim; divana uzandım. Olmadı; tekrar
ısıkları ^ktım. Yok, bu gece oynatırım ben! Sehirde elbette bir otel vardır, git*eyim bari!
Giyinmeğe hazırlanıyordum. Birden durdum; düsünüyorum.
— Nedir sinirliliğimin sebebi? Niçin yine kabıma sığarnıy rum; aksi, nâlet bir herif oldum?

Mesele basit: Nilgün'ü istiyorum; Nilgün'süz kalamryorUrn. içim yanıyor. Bir saat önce tarasada
o, dalgın dalgın dururken, xnp ğerse suuraltı öyle beğenmisim, imrenmisim, yeniden ve büsbütün
âsık olmusum ki! Ancak simdi duyuyorum, anlıyorum. Feryat ede ceğim. Demin hiç farkında değildim. Birdenbire, hasretin olanca atesiyle tutustum. Lâcivert tül elbisesi yüzüme sürünse...
Ağzıma girse... Dislerimin arasına sıkıssa... Teninin kokusunu çiğnesem!
Keski ayna efsanesi doğru olsa... Dua etsem, sonra yalvarsanı-
— Bana Nil'i gönder! Nil'imi istiyorum!
Aynanın önündeyim; vaziyetimin komikliğine uymayan bir ciddiyetle ve yüksek sesle tekrar ediyorum:
— Nil'i istiyorum! Nil'imi! Nilgün'ümü!
Tabiîdir ki ayna, gülünç manzaramı aksettirmekten baska bir sey yapmıyor. Eğer teyze ile teyze
kızı anahtar deliğinden bu sahneyi seyredebilseler gülmekten kırılırlar. Daima maskara rolü bende...
— Maskara! Maskara!
Her «maskara» deyiste komütatörleri kırıp koparırcasına bir lâmba söndürerek yatağa girdim.
Karyola basındaki gece kandilini söndürmek üzere elimi düğmeye götürüyordum, bir anda doğruldum: Ayna ağır ağır, sessizce yana kayıp odaya tatlı bir ısık vuruyor. Bu ısıklı yoldan Nilgün'ün içeriye nur gibi süzüldüğünü görüyorum; konusamıyorum. Biliyorum: Sihirbazlık değil. Yukarı kattan buraya gizli bir merdiven ve gizli bir kapı var. Niçin?
Bir Doğu sarayındayım; hepsi olabilir. Nilgün diyor ki:
— Uyumadın tabiî... Uyuyamayacağını biliyordum. Yanına geleyim mi? Alır mısın beni?
Elimle isaret ediyorum: «İstemem git!» Nihayet sesimi buluyorum:
— Oyunsa geri dön... Bu defa öldürürüm seni!

Tarasadakinden daha hülyah, âdeta kendisinin olmayan, tanı-^adıl1111 bir sesle §övle diyor:
__ İki senedir bu geceyi bekliyordum. Hangi oyun sevgilim? Oyunu var mı artık? Oyuna takati
kaldı mı Nil'inin?
yatağımdan bir pars fırladı. Üzerine atıldığı avını disleriyle sirtından yakalayıp yerde sürükleye
sürükleye inine götüremedi-|ine, sadece kucaklayıp tasıdığına öfkelenen bir pars!
«Ölümümden kimse mes'ul değildir. İyice düsündüm, kararımı aldım: Hayata kanmıs haldeyim;
fazlasını isteyemem. Kendimi en mes'ut hissettiğim dakikada arzumla çekilip gidiyorum. Yalnız
dostlarıma kısa bir süre için keder vereceğime üzülüyorum. Beni mazur görsünler. Böyle bir ömür zaten tabiî sekilde bitemezdi...»
Kâğıdın üst kısmına yazdığım Türkçe cümleleri alt kısmında İngilizceye tercüme ettim; imzaladım. Bir de not koyuyorum: «Pasaportum ilisiktedir.»
Simdi, açık pencereden içeriye dolmağa baslayan sabah aydınlığı içinde zarfı yazmaktayım:
«Sarayında misafir bulunduğum sevgili yeğenim Melîke Hazretleri delaletiyle Mapa Adliyesine.»
Hiç bir mektubu bu kadar hafiflik ve kolaylıkla, hattâ zevkle yazdığımı hatırlamıyorum. Sanki

bir büyük ziyafet, yahut bir av, eğlence partisine kabul cevabı veriyorum. Az sonra tras olacağım;
yıkanacağım, sade ve zarif tarzda giyineceğim ve... Dün gece darmadağınık öteye beriye attığım
elbiselerim arasında duran pantolonumun arka cebindeki küçük otomatiği alacağım. Ağzıma, satağıma
sıkmayacağım; çirkinlesir. Tam kalbimin üzerine bosalım.
Bunu neden yapacağım?
Anlatması zor! Düsündüklerimi iyice anlatabilmekliğim, bende Sunmayan yüksek bir kalem kudretine lüzum gösteriyor. Kısa-sı SU: Saadetin öldürdüğü bir adam pâyesiyle dünyadan ayrıl-

I
mak istiyorum. Nilgün benim olduğu için ve bir daha olamaya ihtimalini düsündüğümden en bahtiyar saatimde o saadeti, ow/ ebediyete nakletmenin tek çaresi bu! Yarın uğrayacağım hayal k
rıklıklarından askımı korumalıyım.
Baska bir sebep de var: Nilgün benden çok dürüst, çok kıyas kabul etmez derecede büyük bir
âsık; bir kahraman! kendisini ayna arkasındaki merdivenden uğurlarken kulağıma f sıldadı:
— Affet beni, sevgilim... Pek acemilik ettim. Bilmediğim sey lerdi bunlar... Hiç, ama hiç bilmediğim sey. Ne münasebetsiz bir kızcağız imisim, meğerse... Sana da, kendime de ne kadar
fenalık etmisim!
Ölümden kibar bir mukabele olamaz. Evet, acı çektireceğimi biliyorum, uzun bir buhran geçireceğini de hesaba kattım. Fakat gençtir, unutur, atlatır. Hayatından çekilmek suretiyle onu
hayatın zevklerine kavusturacağım. İnhisarımdan ve «sabit fikir»inden sıyrılmasını temin edeceğim. Zira yarın Nilgün'e değil, daha ziyade benim iğrenç karakterime güvenemiyorum.
Fenalık yine benden gelebilir; Seylan'da yaptığım gibi... Belki, üç bes gün veya ay sonra Mapa'da
yapamayacağım gibi... Her kadına, her yerde yaptıklarım gibi!
Tırasımı bitirmek üzereyim; banyo dairesindeyim. Ar asıra pencereden «Suiçi bahçesi»'ne göz
atıyorum Buradan daha güzel yer nerede bulacağım? Günün birinde Hong - Kong, yahut Sanghay'da ölüvermek, dinleri dinime uymaz yabancılar eliyle bir tarafa gö-mülüvermek ne fena!
Mapa Müslüman memleketi... İyi huylu insanların tertemiz yasadığı bir adacık. Belki de bir Türk
ve dindas olduğum için mezarım yarın evliya türbesine çevrilecek. Tasımın üstüne Endonezya
kızları çiçekler serpip sefaatimi dileyecekler: kısmet açıklığı bekleyecekler. Asıl mühimi, belki de
elli sene sonra ¦—daha geç olur insallah— yanıbiasımda bir sultanın muhtesem makberesi yükselecek. Arz üzerinde bıraktığımız iz birbirinden uzak düsmeyecek!
Nasıl? Ölüme karar vermekte haklı değil miyim? Bu frrsa'

cırılır mı? Maneviyatım sarsılmasın diye dün geceyi düsünmeeğe
çalısıyorum. Düsünsem de —düsündüğüm muhakkak— o be-

•jfl mezara götüreceğim bir sırdır; kimseye ifsa edemem; ilk zifaf
cesi haliyle Nil'imi gözler önüne seremem. Simdiye kadar yazj
İdarim çocukluklarımızdı; sakadan, oyundan, tuhaflıklardan iba-
-ettl- Artık kutsi bir hâtıradır.
Çok acaip bir ruh haleti içindeyim: Ölüm yolundan Nilgün'e daha yaklasacağımı, bir cisim ve bir
can olacağımı sanıyorum. O da benimle beraber gelecek sanki... Hem de dünyadaki gibi ayrılmak
korkusuna kapılmadan, azapsız, endisesiz gideceğiz, seviniyorum, neredeyse gülümsemekteyim.
Sakın, bu isi yapmadan çıldırıvermiyeyim? Tabancama doğru kostum. Yerinde duruyor; ferahladım; hayatımı kurtaracak bir serum gisesi imisçesine cebimden çıkarıp itina ile tasıyarak
masamın üzerine koydum.
Aynı zamanda pek iyi de muhakemeler yürütüyorum: Nilgün'e mutlak mânada kavusmak, bilhassa onun gizli merdiven basamağında mahcup ve masum tavriyle mukaddes itirafını dinlemek beyin muvazenesini bozan, alt üst eden bir darbe tesiri yapmıs... Dimağ karısıklığına
uğradım; yasamayı her zamankinden fazla isteyeceğime, tam aksine can atıyorum. Asıl o itiraf
sırası delirmisim. Hatasını farkettiği halde kendini alıkoyamayan bir deli olmusum! — Yedi gecemizden birincisi bu, demisti. Geriye daha altı gecemiz kalıyor; altı gece daha su sihirli ayna,
açılarak küçük sultam kollarının arasına atacak. Bir masal yasıyoruz, değil mi, sevgilim? «Tılsımlı ayna» masalı... «Ayna içinden çıkan Nilgün Sultan» masalı! Güzel kızlar hep de turunç
içinden çıkmaz a...
Yanımda tasırken tabancamın namlusuna kursun sürmek âdetim olmadığı için mekanizmasını
çektim. Çekerken de sarjörden namluya kayacak sevimli, mini mini merminin yerine gidisini seyredeceğim...
Yüreğime saplanacak olan nikel baslıklı, hos endamlı
Bu mermiyi göremiyorum; namlu dolmuyor.
İkinci tesebbüsüm de bosa gitti. Sarjörü zıvanasından sıyırıp

çıkardım: İçi bombos! Kursunları almıslar! Bunu kim yapmıs? zaman? Nerede? Muhakkak, sarhos olduğum Singapur gecesi 6 mobilde yahut Mehîre yatında Nil'in isidir.
Karsılastığım sürpriz galiba yeni bir «sok» tesiri meydana tirdi; kendime geliyorum; kendimi buldum; sesim çıkıyor, ^ rıyorum:
— Nil! Nil!
Simdi yatağa kapanmısım; yastıkları öpüyorum, kokluyorurr hüngür hür gür ağlıyorum;, hıçkırıyorum, tekrarlıyorum:
— Nilgün'üm! Sultanım! Karıcığım!
Melik Ahmed'in döneceği çarsamba gününe kadar altı gece tılsımlı ayna açıldı: Peri kızı odama
geldi ve masallardaki gibi tanyeri ağarırken yine aynanın içinde koybolup gitti.
Bu peri, Nilgün müydü? Yüzü, vücudu ona benziyordu. Fakat yalan söylemeyen, oyun etmeyen,
isi sakaya vurmayan ağırbaslı, kendisini tamamiyle aska bırakmıs, hassasiyetten ibaret bir Nilgün... Her gece daha ustalasan bir sevgili...

Gündüzleri bildiğim eski Nilgün oluyor; sen ve alaycı; küçült ve zamansız sürprizlerle beni oyalıyor, eğlendiriyor. At gezintileri yapıyoruz; «Suiçi bahçesi»'nde denize giriyoruz; kumsalda
palmiyeler altına yatıyor, kayalıklarda kosuyoruz. Sonra «cottage» e dönüyor, içiyor, istanbul
yemekleri yiyor, azıcık istirahat ediyor, tekrar kırlara çıkıyoruz.
Basbasa mıyız? Hayır: Yanımızda Dübeste, yahut Gaffar bulunuyor. Gaffar, Melik Ahmed'in amcazadesidir ve hükümdarın bir erkek çocuğu oluncaya kadar simdilik Mapacahit veliahtıdır-Bu
yirmi iki yasındaki delikanlı yüksek mektep, medrese tahsili yapmamıs, tıknaz, lâkin yay adaleli,
son derece çevik, fevkalâde nisancı, ayrıca emsalsiz maharetle ok ve hançer atan tam yerli tıp1
bir Prenstir. Öyle denzici ki ufacık sandalına yelken açıp butu" adaları tek basına dolasır, hattâ
Cava'ya bile gidermis. Yabancı »>'

bilmiyor; Nil'le acaip siveli bir lehçeden konusuyorlar; pek iyi ^k ediyorlar.
Kraliçe çağırıyor:
__ Gaffar!
Atma mahmuz vurarak, yahut yesil yosunla örtülü kayadan vaya atlayarak canını verircesine yanına bir kosması var... Sa-jjat ve hayranlığın timsali. Nilgün'e âsık mı? Belki. Su husus muhakkak ki an'anelere ve dinine bağlı, ahlâklı, iradeli olduğu için aafa düsmez. Uzakta, ayrı bir
sarayda oturuyor; akrabasından bir kızla evli bile... Bir erkek çocuk babası da!
Üçüncü gündü, atlarla Gunug - gu'ya gittik. Saat bese doğru volkanm hemen hemen muntazaman
ağzından alevle karısık bir duman fıskırması âdeti imis. O gün de itiyadını bozmadı; yemyesil adanın tek kırçıl, çıplak yeri olan tepesini, karsısındaki yamaçtan gözetliyoruz. Toprağın altından
bir homurtu isittik; atlar kulaklarını diktiler, kisnediler. Homurtular siddetlendi; bulunduğumuz
yer bana kayıyor gibi geldi; akabinde, dağın pek de korkunç bulmadığım kof bir gürültü ile havaya alevli dumanını fırlattığını gördük.
Sanki eski bir firkateyn, meselâ Mahmudiye gemisi siyah barutla' dolu toplarından birini atıyor.
Bu bombardımanda ne yeni silâhların çelik sesini isittik, ne de buharı andıran dumanla karısık
simseği gözlerimizi kamastırdı. Gülüsüyoruz; volkanı pek iptidai buluyoruz.
Çalakamçı geri döndük; gurup zamanı denize atıldık. «Suiçi bahçesi» hakikaten anlattıkları gibiymis. Dibe dalıyorum, bakıyorum: Bir tarafı fulya tarlası, ötesinde bir hercai menekse tarhı...
Su tarafta güller açmıs, burada lâleler... Koparıyorum; su üstüne Çıkıyorum: Elimdekiler soluk,
pörsük bir takım saz ve liflerden ba5ka bir sey değil!
Nilgün'ün zekâsı ikimizle de sakalasmakla beraber bana bir ^yı, Gaffar'a arkadas muamelesi göstermesine müsait. Gündüz-efi en ferasetli bir insan bile geceki hayatımızdan, âsık ve sevgili
dusumuzdan süpheleneni ez. Nil'e:

— O ayna ile merdivenin sebeb-ü hikmeti neymis acaba' Diye sordum.
— Ahmed'in babası zahiri kurtarmağa dikkat eden bir ada mıs. Sofalarda geceleyin nöbet bekleyen muhafızlara ve hizmetcii re görünmeden asağı kattaki gözdelerinin yanma bu gizli merd' venden inermis. Yalnız senin dairene değil, daha üç daireye de y ı vardır.
— Tabancamın sarjöründeki kursunları ne zaman, neye kardın?
— Singapur'da çıkardım, sızdığın sırada, otomobilde... Belk yat tayfalarına kullanmak icabederdi, kaza çıkarmayasm diye. İh. tiyatlı davranmamıs mıyım?
Ürkmesin yavrum! Ona geçirdiğim buhranı sezdirmeyeceğim Tasdik ettim:
— Çok iyi yapmıssın. Kursunlar sende kalsın. Burada silâh tasımak bir külfet...
Evet, gündüzlerimiz böyle neseli, hareketli geçiyordu. Fakat aksam oldu mu ikimiz de, sarhosların içki saatine yakın düstükleri durgunluk nevinden bir dalgınlığa tutuluyorduk: Tıpkı
alkolikler gibi esniyorduk. Halvet zamanımız yaklasıyordu; kadeh ve sise ayyasın gözünde nasıl
tüter, düsündükçe ağzında nasıl yutkunma ihtiyacı hasıl olursa, biz de bütün mevcudiyetimizin
yutkunduğunu duyuyorduk. Hattâ yalnız maneviyatımızın yutkunması değil, bazan fizyolojik sekilde yutkunma idi de bu... Etrafımızdakilere göstermemeğe çalısıyorduk.
Yemekten sonra terasta ısıkları azaltarak bir müddet koltuklara uzanıyoruz; konusmuyoruz. Ben
konyağımı içiyorum... Zira yatmağa tam giderken odama, buz kabına yerlestirilmis bir sise sampanya ve buzlu meyveler koymaları tenbih edilmisti. . Üçüncü gece de geçti.
— Yedinci gece ne olacak? Ve daha sonraki geceler? Ayna tılsımını kaybedecek.
Nilgün'de saskın, mahzun. Cevap veremiyor. Kalan üç »eC(?' nin tesellisiyle avunuyoruz. Biraz!
dalar gibi olunca sıçrayarak uy>
479
', saatlerimizin bosuna harcanmaması için yorgun argın ko-a çalısıyoruz.
Nil, dedim, artık seni bana kavusturamayacağını bildiğim hu ayna karsısında duramam.
_. Aynanın yukarı kattaki esi de beni sana ulastıramayacak.
Ayrıca... — Sus!
İnatçı, âsi, sımarık ve küstah olan Nilgün, ilk gecemizden beri Doğunun en uysal, efendisine en
itaatli, hattâ en emir kulu bir ca-fjyesidir. Ne istersem çırpınarak, memnun bırakmağa çalısarak,
tek -erkesük göstermeden, asıl ehemmiyetlisi tekliflerimden tiksinmeyerek her arzumu, canına
minnet bilerek yerine getiriyor. Yaptıklarımdan ben memnun değilim; o, zevkime hizmet etmekten gurur duyuyor.
Hangi gecemizdi, hatırlamıyorum; sordum:
— Bunca zamandır; kendini esirgeyerek kocanı nasıl idare edebildin?
— Seni idare ettiğim gibi! Zaten evlenmeden önce söz almıstım: Ben arzumla muvafakat etmedikçe müddet kaydı olmadan hareketlerimde hür kalacaktım.
— Niçin böyle bir sart kostun?
"Senin için!» demeği küçüklük buldu; ağlamağa basladı.
— Ya bundan sonra? Ağlamasına devam ediyor. Besinci günü yağmurlu geçti.
Yağmurlar haftalarca sürebilir; zira mevsimine giriyoruz. O Sece, bütün pencerelerini yine açık
bıraktığımız odamızda, ip gibi dümdüz inen, ara vermeyen sağnağm samatası hiç kesilmedi. Hava

çok ağırdı; sıcak toprak ve olgun muz kokuyordu; bunalıyor, bayı-lır gibi oluyor, ikide bir dusun
altına kosuyorduk. Silecek kullan-rriaİa hacet kalmıyor, vücudumuzun ıslaklığı bir anda kuruyup
gi-%or.
Bir tek gecemiz kaldı; Ahmed çarsamba günü dönüyor. Ondan dolayıdır ki salı günü, öğle yemeğinden sonra dairele-

rimize çekilmeğe, kapılarımızı örtüp gündüzün de bulusmağı t rarlastırdık. Yağmuru vesile edecektik. Zaten saray böyle ha larda tâ aksama kadar el ayak çekilerek bir gece sessizliğine urünür.
Dübeste, ihtiyaten Nilgün'ün dairesinde bulunacak, jCa^ derse gizli yoldan bize haber ulastıracak. O, sırrımızı bilen tek k' sidir. İsi âdeta tabiî addediyor.
— Bunun nihayet böyle olacağı belliydi; olması da lâzım(jı Diyen bir hali var. Hattâ geç kaldığımız kanaatinde... Söyl
miyor ama gözlerinde okunuyor. Bes gündür, yüklü kalçaları gençlestiren acaip bir oynaklıkla
etrafımızda dönüp dolasmaktadır Aynanın yağmurlu gün ısığında da yerinden kaydığını, Nü gün'e yol verdiğini gördüm.
— Sadece konusacağız, dedi. Bundan böyle nasıl hareket edeceğimizi karar altına alacağız.
Fakat öyle yapamadı; gündüzü, gecemize benzettik. Bir ara sordum:
— Mapa'ya geldin geleli neden «Düo» sürünmüyorsun?
— Odada, yastıklarda izi kalır. Hediye ile Hatice farkına varmasınlar diye... Ben sana vapurda
söylememis miydim? Parfüm gizli islere uymaz!
Nihayet son gecemiz gelip çattı. Aksam yemeğinden sonra küçük salona geçince Dilbeste'ye birdenbire dedi ki:
— Artık istanbul'a gönül rahatlığı ile gidebilirsiniz. Siz dö-nünceye kadar yalnız kalmıs olmayacağım; (yüzünü bana çevirdi) Dübeste ile Tayfur subat ortasında memleketlerine kavusacaklar. Biliyorsun, tabiî; Atatürk yüzellilikleri affetti. Büyük adam doğrusu! Hastalığına
öyle üzülüyorum ki! Bir gün bizleri de... Yanı hanedana mensup kadınları da muhakkak vatanına
çağıracaktır Jest yapmasını bilir o! Hos, benim bir izin beklemeğe ihtiyacım ye* Hanedandan değilim; istediğim dakikada memleketime girerim
— Yalan faslı baslıyor mu?
Mânasına dudaklarımda bir tebessüm belirdi. Farkına var»amır
— Dur; seni simdi inandırırım. Kuzum teyze, yukarda, J'^

kasadaki nüfus kâğıdımı, pasaportumu, Ahmed'le evlenme izinna-e£ijıi getiriverir misin? Hepsi
de kırmızı maroken cüzdanda duruyorpilbeste
güçlükle kalktı; gidiyor. Ufak bir duraklamadan son-a arkasından seslendim:
.__ Bosuna zahmet etme, Dübeste Hanım; ister hanedandan olsUn
ister pespayegândan... Nilgün senin de, benim de bugüne kadar sultanımızdır. Sen de, ben de sadık kullarıyız.
Ayakta idim; yanına yaklastım, eğildim; koltuğunda birbiri üzerine attığı asıl ayaklarından üsttekini avuçlarımın arasına aldım. Tüy kadar hafif, yere bırakınca uçmasından korkulur, kafes

örgülü iskarpinini çıkardım, çorapsız tenine dudaklarımı, bunu da kâfi bulmadığım için yüzümü,
gözümü sürüyorum.
Memnuniyetle bakıyor. Görülmesine ikimiz de aldırıs etmiyo-/ ruz. Temmuz geceleri Çamlıca'nm yarı çorak, yarı kavruk bayırla-/ rında kekikler böyle kokar.
Dübeste telâsa düstü; ama muhakkak zevkinden de baygınlıklar geçiriyordur.
— Yetisir! Elverir çocuklar! Elverir diyorum size! Ne yapacaksanız odanızda yapın. Haydi, odanıza gidin!
Sözünü dinledik. Yürürken sendeliyoruz; görülmüs olmak ihtimalinin keyfiyle sarhosa dönmüsüz. Kaç gündür elâleme bağırmak ihtiyacındayız: «— Biz, dayı ve yeğen değiliz. Âsık ve
sevgiliyiz!»
Sanıyoruz ki alkıslanacağız. Hizmetçiler ve usaklar kosusacaklar, bahçenin çiçeklerini demet demet koparark ayaklarımızın al-taa serecekler; hep bir ağızdan kasideler okuyacaklar; sarayda
düğün bayram edilecek.
Mapa Sarayı tarihî gününü yasayacak.
Nilgün'den öğreniyorum ki Tayfur'la Dilbeste'nin istanbul se-¦Aatleri doğrudur, evrak tamamlanmıs, bir ay sonra hareket edi-Orlar. Ancak sonbaharda, belki de daha geç Mapa'ya dönecekler.
Bu, su demektir ki, yedi, sekiz ay kadar Nü'i bırakmayacağım. a«at bir felâkete, hiç değilse çirkin bir hadiseye meydan verme-

mek için çok tedbirli davranmamız lâzım. Mümkün olabilecek
Nilgün kendisine güveniyor:
— Neden mümkün olmasın sevgilim, diyor, isin idaresini
bana bırak.
— Ahmed'i düsünüyorum...
— Ahnıed'in gözü sevincinden dünyaları görmeyecek ki.
— Sebebi?
Susuyor; meseleyi seziyorum: Mapa hükümdarı bu dönü sünde artık kocasına sokulmamakta inat
eden bir kraliçe ile karsı-lasmayacak. Nilgün adağını yerine getirmistir; kendisini önce, sevdiğine
takdim etmistir.
— Anladığım gibi, değil mi?
Tekrar sükût; ikrar mânasına bir sükût. Kollarım gevsiyor, arkamı dönüyorum; kımıldamıyorum.
Neden sonra mırıldandım:
— Beynime bir kursun sıksam daha iyi...
— Bavulunda yedek yoksa bendekileri vereyim.
— Nil! Bu alay ettiğin sey ilk gecemizin sabahında az daha olacaktı. O gün sevinçtendi; bir gün
kahrımdan olabilir.
— Fazla hırpalandığını görsem bir çaresini düsünürüm. Fakat alısacağını sanıyorum. Kalküta'dan beri, hattâ iki senedir hayalinde pekâlâ alısmıstın. Bana basma kalıp sevdalı rolü oynama!

İçimden hak verdim ve yüzümü ona tekrar dönmek için sakak-larımdaki kırçıl saçlarım üzerinde
ellerini gezdirmesini fırsat bildim. Saray pavyonlarından birine tasınacakmısım; yerli mimarisindeki bambu köske. Haniya, parkın Avrupa tarzında dikilip budanmıs sahası dısında, hür
yetismis, birbirlerine sarılmıs, tam Endonezya tipi orman içindeki volkana karsı bir bina yok mu,
oraya. — Macera filmlerinde kadın ruhunu sarsan jönprömiyeleri andıracaksın bu evde... Bir Gary Cooper olacaksın. Oraya gelirken kendimi meshur yıldızlardan hangisine benzetmemi istersin? Arz" edersem çehremi değistirebilirim ben!
— Olduğun gibi gel. Hiçbiri senin güzelliğine erisemez! Bı> rim, marifetlisin. Mapa'ya indiğimiz gün çehren bir Endonezya
MELİKESİ
483
rjnden güç ayırdediliyordu. Gözlerini nasıl da çekiklestirmis, el-cılc kemiklerini kabartmıstın!
_— Sevgilim, zaten yüzüm hafifçe Mongoloiddir. Makiyaj hüneriyle Avrupalılastırıyorum.
ftlasabası lâmbasının ısığı yalnız bas kısmını aydınlatıp çıplak tf<jğsü hizasında gölgeleniyor. Bu ısık altında Nilgün'ün çehresini °,un uzun seyretmekteyim. Dikkatle seyredilmekten korkusu
yok: 7ira ne kadar arasam, kusur bulamayacağımdan tamamiyle emin. Olur a, bir sivilce, birkaç
sert kıl, deri veya ten bozukluğu... Hiç birine rastlamıyorum. Durmus, uslu uslu, doktora muayene edili-vormusçasma sabırla bekliyor. Sonunda bakıyor, soruyor:
— Netice? Bir adaya kapanmana değer mi? Altı yedi ay tahammül edebilecek misin?
Nil'in yüzü, yastığa uzanmıs halde iken yukardan bakılınca bambaska. Ayakta durduğu zamankine benzemiyor; büsbütün manalı ve bu mâna çok daha tesirli. Gülümsemesi bile değismis. Seylan'da farkına varamamısım. Yahut...
..Yahut, su son altı gecede sırrına ulastığı yeni âlemin hazzı ile böyle olmus. Bakıslarında vukufun olgunluğu ve yüz hatlarında teskin edici bir yorgunluğun süzgünlüğü var. Nil, bana maneviyatını altüst eden bedenî bir huzursuzluktan kurtulmus, rahata kavusmus gibi görünüyor.
Bütün gece gözümüzü kırpmadık; fazla konusmadık da... An-rak, yağmurlu tropik sabahının sevksiz ısığı odamıza ıslak ıslak sıvasırken —abajurun lâmbası yanar halde bırakılmıs— uyuya
kalağımızı kapıya vurularak uyandırıldığım zaman anladım. Dısardan Mbeste'nin sesi duyuluyordu:
— Dayı bey, artık kalkınız... Öğleler oldu. Melik Hazretlerini Setıren zırhlı neredeyse gelecek!
Bu, dolayısıyle Nilgün'e: «Çabuk, yukarı dairene çık. Geciktin
Phelenmesinler!» mânasına haber ulastırmaktı. Yataktan fırladım.
Yarım saate kadar hazırım!
484
NİLGt) Diye seslendikten sonra, uyumakta olan Nil'e baktım. Onu
Dy
haliyle tasvir edeceğimi veya edebileceğimi beklemeyiniz.
f öd
bu
„__ _ ^
yatağın Önünde Endülüs hazinesine girerek etrafı gözden gecj ¦ ken talâkate gelen Târik İbn-i
Ziyad'a benzetiyorum. Muazzam W fetih yapmıs, tarihe bir devir açmıs, umduklarından çok

fazlas el atmıs bir Târik gibi Abdülhak Hâmid lisanıyle konusacag! Allahıma sükredeceğim, sanki!
Hazinemi —muhafazasız, tamamiyle meydanda olduğu için evvelâ kimonosuna sardım; sonra
bağrıma bastım; daha sonra ku cakladım. Gizli merdivenden —kolları boynumda, uykulu uykuiu
gözleri yarı açık— yukarıya tasıyordum. Vücudumda, yük araba sini bir omuz sırtlayisiyle yerden kaldıran Jan Valjan kudreti buluyorum. Nilgün'ü bu dar merdiven basamaklarından, bir
sanive dinlenmeden yedinci göğe çıkarabilirim, sanıyorum.
İste, dairesindeyim. Karı kocanın, birbirine geçit veren ayn ayrı odalarda yattıklarını anladım.
Baska türlü olabilir miydi? Nil âdeta uykusuna devam ediyor. Kimonosunu sıyırarak, fotoğraf objektifi sür'atiyle bir an içinde kafamda zaptedecekmisim gibi göz attıktan sonra çıplak vücudunu karyolasına koydum; keten örtüyü göğsüne kadar çektim. Öperekı bile rahatsız etmeğe
razı değilim.
Esrarlı bir sato sevismesini düsündüren gizli merdiven ve bir doğu mitolojisine benzeyen ayna
masalı böyle bitti.
Hollanda kruvazörü erkânı serefine ziyafetler verildi; avlar ve eğlenceler tertip edildi. Bunların
hepsinde bulundum ve dikkat ettim ki Melik Ahmed, yabancılara karsı, zevcesinin bir Türk olusundan ve yanında iyi giyinir, lisan bilir, cemiyet usullerine vukuflu, aynı zamanda yasını almasına rağmen güzel kalmıs bir &¦ yısı bulunmasından memnun. Bana her yerde, hakikî bir
prensmiS™1 gibi seref* mevkileri ayrılıyor; sözlerim dikkatle dinleniyor. Keı' dimi ağır satıyorum. Nilgün ile karsılıklı muamelemiz samimî, la*
etikete uygun.
«Orman Köskü»'ne hemen o gün tasınmıstım. Hollandal'1

ttjkten sonra isi kalmayan Tayfur günde iki defa ziyaretime ge-r- memleketten konusuyoruz;
fakat eskisi kadar birbirimizden zzetmiyoruz. Süphe yok, Dübeste ona tılsımlı ayna meselesi hakn(
ja en ufak bir açıklamada bulunmamıs; kendisi de bana Nil h jjsini açmıyor... Ama hissediyorum, aklında hep bu...
İçimizde en nes'eli, hayatından en memnun adam Melik Ahdi Belli ki zevcesiyle münasebetlerinde bir fark hâsıl olmus; bunu konusmamız sırasında hissettirmekten kendini alıkoyamadı: — Adamıza ve bana uğur getirdiniz.
Dedi. Araya .lâf karıstırdım. Ekseriya beraberiz; Mapa'nm her tarafını dolasıyoruz; kauçuk, tütün, baharat istihsal bölgelerini gözden geçiriyoruz. Yağmur devam etmektedir; lâkin is hayatını aksatmamaktadır. Tütün fabrikalarında çalısan kızların sağnak altında, bir pestemal ve
bir yelekten ibaret elbiseleriyle türküler söyleyerek, gülüserek aksam üstü bambu evlerine dönüslerini seyretmek hosuma gidiyor. Kauçuk ormanlarında lastik toplayan dinç erkeklerin, vücutlarında bir değirmi kumas parçasından baska bir sey yok. Yağmur, çıplak göğüsleri ve sırtları üzerinden tunçtan heykellermis gibi yuvarlanıp yere dökülüyor. Aldırmıyorlar; aksine keyifleniyorlar.

Abdülgafur'la politika konusuyoruz. Onun fikrince —benim fikrim de budur— dünya yeni bir umumî harbe sürükleniyor; bulunduğumuz yerler harb sahası olacak. Sayet Amerika seyirci kalırsa, İngiltere ve Hollanda'ya Japon kuvvetleri karsısında palamarları çözüp uzaklasmak mukadder!
— Acaba?
Diyorum. Fakat zeki Endonezyalı «acabası yok» mânasına ba-5wı sallıyor.
Peki, bu hayat içinde Nilgün'e ne oluyor? Öğle yemeklerimi •°skümde yediğim için onunla ancak aksamları karsılasıyorum. simli ayna sanki hiçbir zaman mevcut olmamıs; «altı gece»'yi
'amda yasamısım. Esas vazifesini yapmıs, bitirmis, artık hikmet-i "udu kalmamıs bir adam vaziyetinde hissediyorum kendimi! Ha-a yanıma gelecekti? Onuncu güne bastık, semtime uğramadı.
I

ApA MELİKESİ NİLGÜN
Önceleri hoslandığım yağmur, yalnızlık, hattâ Ahmed ve ak dülgafur bezdirici olmağa basladı;
Mapa'yı dar buluyorum. fte deyse Selina ile yola devam edemediğime pismanlık duyacağ Hele
bana verilen isi yüzüstü bırakmamın azabı gittikçe artıv Geceleri uyanıyorum, üzüntülü saatler
geçiriyorum.
Bir aksamdı, sıcak iklimlere has müthis bir fırtına koptu. £$ kümün etrafını kaplayan orman, keskin ıslıklar arasında catırd yor. Yerimizden kayıp kökleri havaya dikilmis ağaçlarla beraber n
zaman denize yuvarlanacağımı bekliyorum. Ama korkmadan bek lemekteyim; zira yine yasamaktan memnun olmadığım günlerim den birindeyim. İçim, dısım su! Kendimi göle atılmıs,
yumusama çürümeğe baslamıs bir çizmeye benzetiyorum... Islak kösele ve deri pelteliği var vücudumda ve ruhumda! Çiris koktuğumu sanıyorum-boyuna kolonya sürünüyorum; odada bir
müddet hızlı hızlı yürüyor; sonra kanapeye uzanıp kımıldamadan yatıyorum.
İste, böyle yattığım sırada idi; kapıyı perdeleyen yesil boncuk ve kızıl kamıs parçalarıyle örülmüs perde aralandı; Burberry'si-nin kukuletasını basına çekmis, sırsıklam bir Nil gülümseyerek içeri girdi. Hemen kosup yağmurluğu sırtından aldım. Sade dikilmis bir etek ve
bulûzdan ibaret elbisesiyle vazifesi basına gelen bir daktilo kızdan farksız.
— Bu havada çıkmamalıydın Nil, diyorum, güpe gündüz yanıma gelmen de doğru değil!
— Tek basıma gelir miyim hiç... Dübeste de beraber.
— Hani, nerede?
— Bize asağıda çay yapacak. Beceriksizdir, uzun sürer. Kucağıma atılıyor. Öyle sanıyorum ki fırtına, yağmur, orman
hısıltısı, ısıklar, bütün tabiat, bir anda en durgun gecelerin sükûnetine yaslandı, uykuya daldı...
Nabız bile atmayan bir uyku! Nü"1 soluk alıslarından baska bir sey duymuyorum. Nihayet Dilbeste'm" alt kattan «Geliyorum ha! Kendinize çeki düzen veriniz» ikaziyle yukarıya seslendiğini isittik:
— Çaylar hazır! Getiriyorum!
- 487
Bizi, istanbul'dan gelmis eski tarihli gazetelere göz gezdirir

İde buldu. Hattâ unutmadım; neyi unuttum ki? O gazetelerden
birinde aftan sonra memleketine dönmüs, sürgününde tanıdığım
ujr yazarın romanı tefrika ediliyordu. Bazı satırlarını Nilgün'e okujjm;
romanda tasvir edilen sevgilinin güzelliğini ikimiz de beğendik.
.— Benden daha güzel bu kız!
Diyen, bir hikâye kahramanını kıskanan sevgilime cevap verdim:
— Daha güzel olabilir. Lâkin sen hakikatsin... O hayalî bir tip! Düsünüyor; inanmıyor. Az sonra
diyor ki:
.— Beni de yazsa uydurma sanırdın. Belki de romancıyı bir fantazist sayardın. Bak, su hayatımıza: Sahiciye benziyor mu? Ne isimiz var, Okyanusun ortasındaki Mapa'da? Kasırgaya
tutulmus su bambu köskte? Dübeste ne talihli! Memleketini görecek.
— Fakat Nü... Sen de madem ki hanedandan değilmissin, niçin Avrupa dönüsü Türkiye'den geçmedin?
Sasırtacağıma emindim; «yakaladım» diyordum. Bir lâhza te-reddüte düsmeden cevabını verdi: \
— Beraber büyüyüp çok iyiliğini gördüğüm hakikî Nilgün Sultan duyar da mahzun olur diye ayaklarım varmadı. Çok içli bir kızdır, o! Pek severim.
— Mektuplasıyorsun, tabiî... Mısır'da ziyaretine gitmistin. Göstersene bir mektubunu!
Yine durakladı:
— İsmini çaldıktan sonra uğramağa cesaret edemedim. Yalandı sana gittim deyisim! Hem bırak,
rica ederim, artık yenismeye heves duymuyorum, yalana da...
Bir seker parçasını, parmaklarının ucunda tutarak konyak kadehine daldırdı. Kendisi yiyecek sandım; benim dislerimin arasına koydu; dedi ki:
— Ye de ağzını kapat. Ahret sualleri sorma!
Tuhafı su ki o fırtınalı günden kalan en güzel hâtıram bu kon-yaklı seker sahnesi olmustu. Ömrümce konyak gördüm mü o sahne aklıma gelir.

Bir defasında ahbap bir hanım, tıpkı Nilgün gibi kadehe
s
kerini uzatınca çay masasından deli gibi fırlamıs, kendimi kar] örtülü sokağa paltosuz atmıstım.
Londra'da idim; harb içinde
Subata böylece girdik ve ayın sonunda Tayfur ile DilbesteV memlekete uğurladık. Kararımız su
oldu: Onlar eylül sonu aday dönecekler, ben hareket edeceğim ve istanbul'da bir müddet kal diktan sonra tekrar Avrupa seyahatine çıkacak olan Melik Ah-med'in esini İtalya'da bulacağım.
Anlıyorum ki bu projeyi yapan Nil, ufukta bir yolculuk ve bir macera ümidi görmedikçe Mapa'ya yedi, sekiz ay tahammül edemeyeceğimden korkuyor. Korkmasın... Hayatımdan çok
memnunum hattâ macera sancılarımın dindiğini, adaya yapısarak midyelesti-ğimi bile görüyorum.
Simdi benim de islettiğim arazi, çalıstırdığım isçi, bir «comp-toire»'ım var. Tütün ve pan üzerine
muamele yapmaktayım. Yerlisi, yabancısı dürüst hareketimden sitayisle bahsediyor; çok seviliyorum. Veliaht Gaffar ortağım. Bu delikanlı ile aramız pek iyi; benden İngilizce öğreniyor.

Yağmur ve fırtına mevsimi sona erince «Yirmi Âda«'nın öbür parçalarını da beraberce gezdik. Askım hararetini kaybediyor mu? Ne mümkün! Bütün bu isleri hep Nilgün'den ayrılmamak için
yapıyorum; aksamları sabırsızlıkla beklemekteyim. Sarayın yemek salonunda bulusmak saati yaklasınca:
— Az sonra yüzünü göreceğim; endamını seyredeceğim; bana bakacak, tebessüm edecek; sesi
kulaklarımı oksayacak, eli elime değecek!
Diye seviniyorum; her gün, vücudundan bir yerin hasretiyk meclisine dönüyorum. Bir gün burnunu, öbür gün ağzını, baska di gün saçlarını, kâh ayaklarını, bazan göğsünü ve her zaman
göde' rini hayalimde resmetmeğe çalısarak oyalandığım mesai saatlerin de yine benliğime hâkim,
Nil'dir!
*+**¦**¦*

gu var ki bir müddettir Nü girdiği odalara hafif bir eter ko-unu da beraber getiriyor. Sakın bu berbat seye müptelâ ol-sın? Sormaya cesaret edemiyorum. Ancak kösküme uğradığı bir '..„ tahkik
edeceğim. Çoktandır gelmiyor ki...
ftlart ortasındaydık; bir aksam saraya girince Sultanın azıcık hatsızlık hissettiğinden yemeğe inmeyeceğini haber verdiler. Ah-ed her vakitki temiz, kaygusuz tebessümü, ile beni karsıladı; hemen
sordum:
__ Nesi var yeğenimin? Hasta mı? Hekim ne söyledi?
Melik gülüyor, diyor ki:
—. Merak etmeyiniz; bilakis memnun olunuz. Allahm izniyle vakında Mapa, beklediği veliahta
kavusacak. Artık Nilgün at gezintilerini, denize atlamaları, av partilerini bırakmak mecburiyetinde. Sıkı bir rejim takip etmelidir. Rica ederim, yemekten sonra dairesine çıkınız da
biraz nasihatte bulununuz. Hepimizden zjyade sizi dinler.
Sasırıp kaldım; kan bir anda basıma hücum etti; kulaklarım muhakkak kıpkırmızı... Zira ates gibi
yanıyor, hem çınlıyor, hem
uğulduyor.
— Peki ama, diyorum, yemeğe inmeyecek kadar mı rahatsız?
— Bulantısı var da ondan gelmiyor. Bilirsiniz tabiî... Gebelikte bu bir devirdir.
Nil aseriyor demek! Onu görmek istiyorum... Evet, öğürürken, altın tasa eğilirken, güzel alnı ıstıraptan terlerken, mendiliyle ağzını örterken, o hareketlerin her safhasıyle Nilgün'ü görmek
ihtiyacındayım.'İçyüzüne akıl erdiremediğim acaip bir zevk;—buna sırılsıklam visal hali diyeceğim— vücudumu kaplıyor, gözlerim ka-ranyor. Aseren Nü? Ne lâtif manzara...
— Müsaade ederseniz hemen simdi yanma gideyim. Ne ilâç diyorsunuz? Eter hapları yutturmak!
~~ Bir haftadır bunları alıyor; tesir etmiyor.
— Melisa veya nane ruhunu tecrübe ettiniz mi? Hepsini verdik.

Merdivene sarıldım; üst kata varınca kapıdaki nöbetçi kız] aldırmadan içeriye girdim. İki buçuk
ay evvel onu, bir sabah nalı gizli merdivenden çıplak vücudu kimonoya sarılı, kuca| çıkarıp yatırdığım karyolaya doğru kostum. Öbür odadan sesi
— Ben buradayım sevgilim...
Buduvardaki koltuğa uzanmıs, gözleri çakmak çakmak, (ju daklarmda mağrur diyeceğim bir tebessüm, çekilip süzülmüs bi yüzle ne sirin, ne sevimliydi yine... Halbuki o bana diyor ki:
— Gelmemeliydin; çirkin oldum; ayrıca iğrenmenden korku yorum, beni hep bu halimle düsünmeni istemiyordum. Onun icin de kösküne uğramıyordum.
Yanımızda emektar bir saray kalfası ve iki hizmetçi var. Ne yapacağımı tayin edemiyorum. Üçünü de hiçe sayarak Nilgün'ü kucaklayacağım, öpüp koklayacağım. Hele azıcık eter ve azıcık
eksilik kokan ağzını ağzımda bulamadığıma öyle yanıyorum ki.. Saçlarını oksamakla kaldım.
— Çok mu yoruyor, seni?
— Eh oldukça... Ama sevinçle katlanıyorum.
— Mapa tahtına bir veliaht getireceğin için mi? Haklısın.
— Hayır... O mesele ayrı.
— Ana olmak zevki, demek...
— Bu da var; bir baska sebep de!
Öğürtü geldi; mendili ağzına götürdü; emektar kalfa altın tası kraliçesine göstermeden kanapenin
arkasında tutarak hazır vaziyette. Nilgün sol eliyle bana isaret ediyor:
— Git! İn asağıya!
Basımı duvar tarafına çeviriyorum. Öğürme sesleri... Istırap verdiğini bilmesem haz içinde dinleyeceğim. Bundan da hoslanı-lırmıs meğerse!
Sükûnet bulunca basımı tekrar döndürerek —daha manalı söz bulamadığımdan— mırıldanıyorum:
— Yavrum! Bebeğim! Çocuğumsun benim! Her seyimsin! He' halinde güzelsin, sen!
\
 Kalfa, Sultanın alnına dizilmis
damlacıkları bir tülbentle kuOdanın
havasında öyle lâtif bir lokmanruhu ve melisa kokusu r jti, kenara büzülüp uyumak, kendimden geçmek su anda en büyük arzum... Fakat Nilgün, yanında kalmama razı değil. Boyuna:
— Haydi, git... Güzel güzel viskini iç, yemeğini ye... Yakında geçer bu seyler... Merak etme endamımı kaybetmeyeceğim. Göreceksin, eskisi gibi olacağım. Belim daima ince kalacak. Senin
için daima güzel kalmağa çalısacağım.
Alnından öptüm ve kalfa ile halayıklara tesekkür edercesine gülümseyerek bir dayı tavriyle odadan çekildim. Melih Ahmed sordu:
— Nasıl?
— Çok iyi. Sizi tebrik etmeği unutmustum.
— Ben de sizi tebrik edeyim. Kadehlerimizi birbirine vurduk. •
Mapa'yı ve etrafındaki irili ufaklı on dokuz adacığı bir Pierre Loti, Yeni Kaledonya'yı yazan kalemiyle ne mükemmel anlatırdı... Fakat aynı hünerli tabloları ben de çizebilsem artık zamanımızın uzun uzun tasvirlere tahammülü kalmadığı için okuyucu bulamam. Simdi hareket,
vak'a seviliyor.
Ancak, vak'a seviliyor diye hakikî bir maceranın su düpedüz hikâyesine uydurma hâdiseler ve

yapma hareketler ekleyemem. Ne yapalım ki, Mapa'da yeni hayatım arızasız geçmektedir. Böylece yedi ay arkamızda kaldı; sekize bastık. Nilgün on güne kadar bize en yakın medenî sehir
olan Batavia'ya gidecek. 1939 senesi Eylül'üne yarın gireceğiz. Dünya vaziyeti berbat; radyo basından Anlamıyoruz.
Nihayet Eylül'ün biri oldu ve İkinci Dünya Savası patladı.
Ates, Endonezya'yı ve Yirmi Ada'yı saracak mı? Yoksa Birinci Savastaki gibi Avrupa'da baslayacak, yine bu kıtada sönecek mi? Ahmed, Abdülgafur ve ben bir meclis kurduk; denizler
ablukaya tınmadan Nilgün Sultan'm Batavia'ya naklini kararlastırdık. Ayın on sekizinde Mehîre
yatı hareket edecek. Ahmed'in Mapa'dan su

sırada ayrılmasını ne Hollanda idaresi, ne de ahali hos karsılaft. yacağmdan Nil'i Abdülgafur'la
ben götüreceğiz. Yat engine ac ı mıstı, radyosundan su fena haberi öğrendik: Moskova'da deva
eden Türk - Sovyet müzakereleri kesilmis ve temsilcimiz orada ayrılmıs. General Wavell ile Weygand ise Ankara'ya gelmisler.
Türkiye harpten kurtulamayacağa benziyor. Tayfur ile jjq beste dönmeyecekler, artık... Biz de
Avrupa'ya gidemeyiz.
Üç sehirden tesekkül ettiğini evvelce söylediğim Batavia'nm Micer Cornelius'da hazırlanmıs bir
bungalovuna yerlestik. Ağnlar baslayınca Nilgün kliniğe götürülecek. Basında simdi bir doktor
iki hastabakıcı var. Bunlardan biri benim Atiye'mdir... Hani, boynundaki zincire takılı Kur'an'ını
göğsünde tasıyan Cava güzeli!
Ona yolda rastlayıvermistim. Heyecandan düsüp bayılacaktı Bir daha karsı karsıya geleceğimizi
hiç ummuyormus da... Kendisine dedim ki:
— Sevgili Atiye! Benim bir yeğenim vardı; Mapa Kraliçesi-dir. Doğurması için buraya getirdik.
Bize yardım eder misin?
Derhal hastahanesini bıraktı; bungalov'a yerlesti. Nil'e söyledim:
— İste Atiye!
Yanaklarını oksadı. İkisi de aynı adama bağlılıklarından dolayı birbirlerine sempati duydular; gayet iyi anlasıyorlar. Nilgün kasımın on ikinci günü —persembeye rastlamıstı— bir erkek çocuk
dünyaya getirdi. Adını önceden kararlastırdığı gibi Ömer Gıyas koyduk. Ömer? Bu, benim küçük
ismimdi. Öteki de Portekizlileri Yirmi Ada'dan kovan ve İslâmiyeti yayan Mehirî hanedanının en
namlı Emiri Sultan Gıyasettin'e izafetle konmustu.
Bereket deniz yolu henüz kapanmamıs. Doğum arızasız geçtiğinden ve ana ile oğlunun sıhhatleri
pek yerinde olduğundan Mehîre yatı iki hafta sonra Hollanda torpidosu refakatinde Mapa'ya dönüyor.
Ben Cava'da kalıyorum.

Neden? Sonuncu ve affedilmez münasebetsizliğimden! Serseriliğimden! Gizlendiği ve pusuda beklediği suuraltımdan iki"e
493
•r fırlayarak yakama yapıstığı, yularını basıma taktığı zaman kendisine mukavemet edemediğim
macera iblisine ruhumu kayıtsız sartsız sattığımdan dolayı!
.— Sevgilim! Çok düsünme. Harp, adamıza uğramadan tavsa-cak. Amerika buraların Japonya
eline geçmesine razı olamaz; jngiltere Singapur'u ebediyen hükmü altında tutacak sekilde, milarjar
harcayarak tahkim etti. Dünyanın su halinde keyfimize bakmayız ama birbirimizden de hiç ayrılamayız. Yoksa fena düsüncelerin mi var?
Plânımı ondan saklıyorum; teminat veriyorum; Mapa'ya birlikte döneceğiz. Yalan! Yerimde duramıyorum; harp beni çıldırttı; bir seyler yapmak, ates sahalarına yakın bulunmak, kargasaya
karısmak, korkunç hâdiselerde rol oynamak istemekteyim. Bu arzu, kudurmuslugu andıran bir
sehvet hissi kadar gece gündüz benliğimi yakıyor.
Nilgün'e eskisi kadar âsıkım; ama yüz bin macera içinde kaynasan dünyanın vaziyeti beni kendisine doğru öyle çekiyor ki, dayanamayacağımı ve bunun asktan da kuvvetli olduğunu anlıyorum.
— Yine Nilgün'e dönerim... Ruhumun amansız susarmslığını biraz giderdikten, boyumun ölçüsünü aldıktan sonra! Tekrar kavusmak ne iyi olacak...
Diye vicdanımı ve mantığımı aldatmağa çalısıyorum. Gözüme uyku girmiyor. Mühim isler görmek, fedakârlıklar yapmak; ısıkları sönmüs sehirler ve hava bombardımanı cehennemleri dururken, Mapa cennetindeki köskümde Nil'in gelisini yahut sarayda merdivenden inisini gözleyerek nasıl durabilirim? Saniyeler, saatler kadar uzun sürer; heyecansızlıktan bunalırım. Bu,
bana bir boks meraklısının maç yapılan yerden gelen hayhuyu, haykırıp bağrısmaları, hakem kararları üzerine kopan feryat ve alkısları isittiği halde içeriye girmek hakkından mahrum edilmesi kadar ağır gelir. Kapıları kırmadan durabilir miyim?
Eğer Mapa'ya gidersem eminim ki bir gün, en tehlikeli yollardan en kötü vasıtalarla kaçacağım.
Hem de Nilgün'ümle bozusa-rak, ask tarihimize çirkin, belki iğrenç sayfalar katarak... Hayır,
494
iyisi simdiden ayrılmak. Çocuğunun muhabbeti, adasına bir
veli.
ahtla dönüsü kendisini epeyce zaman oyalayacaktır.
Aksi gibi —bir seyler hissediyor mu acaba?-— bana karsı clu künlüğü arttı; klinikten çıktığı zaman güzelliği de son haddini bu] mustu diyebilirim. Bazan sertlestiğini söyleyip durduğum yüz
hat lan olasıya tatlı... Bakısları sefkat dolu... Hayatı hırçınlasmada seyrediyor. Hele gözlerinin
beni bir kavrayısı var ki, en zalim insa ona, tasarladığı fenalığı yapamaz.
Gazetelerin birini bırakıp ötekine sarılıyorum; radyo basından ayrılmaklığım mümkün mü? Abdülgafur'la devamlı münakasa halindeyim; sehre inince yerli, yabancı bütün ahbaplarımla, yeni ta mdıklarla hep politika konusuyorum. Ne oldu bana? Nil'i unuttuğum saatler gittikçe çoğalıyor. Kendime gelince hatırlıyorum, otomobile atlayıp bungalova yetisiyorum. Öfkelenmiyor.

Bir gün bu heba ettiğim zamanımı düsünerek nasıl çırpmaca-ğımı, dövüneceğimi tahmin edebilir
miyim?.. Tılsımlı ayna ve gizli merdiven, baska birinden dinlediğim masal gibi belirsizlesti bile!
Dahası var: Nilgün'ün bir an evvel gitmesini bekliyorum. Ah, kendimi Singapur'da bulsam, dünya
karmasıklığına bir karıssam!
Anlayamayacağınız, zaten anlatamayacağım, bir defasında sahit olduğunuz o iğrenç ruh haleti
içindeyim; basit tedaviye değil, akıl hastanesinde tecrit edilmeğe muhtaç bir hastayım. Ne askıma, ne yasıma uymayan bu marazı coskunluk, maceraperestlik denilen müthis psikozun had
devrinde bulunduğuma alâmet. Sayet yoluma bir engel çıksa, istediğimi yapamasam büsbütün
çıldırırım; kudu-rurum, belki de!
Abdülgafur'un her seyi gören zekâsı karsısında gizli kapaklı davranmak abes. Ona açıldım:
— Dinleyiniz beni: Mapa'ya dönmeyeceğim. «Anlamıstım» demedi ama, alçak gönüllülüğünden
ve terbiyesinden...
— Evet, dönmeyeceğim. Bir gün, belki yine gelirim. Sultana sezdirmeden sıvısmanın en zararsız
sekli sizce nedir, ne olmalıdır-
JMILGUN »
yyyvy ı ı ı ı ı
495
__- Kendisini adaya iade ettikten sonra ikisine de haber vere-jj gitmek en doğru ve size en yakısan bir hareket olur fikrinde-._} Zaten böyle yapacağınız muhakkak. Hak verdim.
..Fakat yine bildiğimi yaptım. Yat açılınca Nilgün kamaramda ni değil, mektubumu bulacak ve
suurunu kaybetmis nankör sereri, bir deniz üstü kahvesinden geminin gidisine bakacak, heyecan
duymakla beraber bunun o kadar hafif geçmesini âdeta tabiîye alacak!
Gönlümde Nil için ses veren tel —tıpkı bir tarihte su menhus Cava'da olduğu gibi— yeniden gevsemis, tekrar nağmesiz!
Sevgilimi Mehîre'deki dairesine yerlestirdikten sonra tam demir aldığımız sırada yattan kaçacağını. Böyle bir cinayeti ancak tımarhanelik bir deli isler. Onu, yat buduvarmdaki koltuğuna
uzanmıs bırakıp yanından ayrılırken demisti ki:
!— Memnun görünmüyorsun, âdeta mahzun duruyorsun. Nen
var?
— Benim mi? demistim, hiç bir seyim yok. Bilâkis Cava'dan ayrılacağıma seviniyorum. Sevmiyordum burasını...
— Analık yakısmadı mı bana?
— Meryem güzelliği verdi yüzüne! Karsında ibâdet edeceğim
geliyor.
— Onun kadar durgunlastığımı biliyorum; fakat böyle kalmayacağım. Hele tekrar ata bineyim.
«Suiçi bahçesi»'ne dalayım, geyik avına çıkayım... Bir değiseceğim ki!
Kalbim çarpmıyor, sadece muntazam, heyecansız atıyor. Son s°zü su oldu:

Öğle yemeğinde bulusuruz. Bugün seninle bir kadeh porto !im. O kadarcığı zarar vermez, değil
mi, sevgilim? Cevap vermedim. Dalgın gözlerle yüzüne bakıyorum. Gözle- gökyakutu içinde kendimi gördüm. Niçin ayaklarına kapanıyorum, af dilemiyorum, tasavvurumu itiraf edip: «— Bir delilik yapıyordum; vazgeçtim. Kendimi senden paramayacağım!» diyemiyorum? Lanet bana! Benliğimin yakasına yapısmıs olan macera ibü ¦ ayaklarının altına alarak bir türlü
tepeleyemeyen, ezemeyen ^ pak ruhuma lanet!
Dısardayım. Vicdanım ve iradembir an kıpırdadı. Ringe rildikten sonra hakemin sayılarını hayal
meyal isiten, lâkin viic dunda bir türlü derman bulamayan bir boksörün acıklı kıpır(jan masının nevinden faydasız bir gayret! Döneyim, tekrar odasına gire yim; galebe suurumda kalsın diyorum. Hayır! Seytan, nıuzaffe oldu.
Abdülgafur'a sezdirmeden kanalın rıhtımına atladım; kaçıyorum. Bir taksi simdi beni üç sehirden
öteye götürüyor. Belki daha uzağa, dağlara. Adanın bir bucağına gideceğim. Hudut nöbetçileri
arabamı durdurdular. Savas hali... Lesepase soruyorlar. Pasaportun hükmü yok. Eski seyahat
hürriyeti, yine tadı damağımızda kalan tatlı bir hâtıra olmus. Halbuki Birinci Dünya Savasından
sonra nasıl güçlükle, gecikerek, zorbelâ elde edilmisti. Ne kadar kısa sürdü!
Ne yapacağım? Atiye'yi mi bulsam; yoksa vasıta temin edip hemen Singapur'a mı gitsem? Orada
beni Nil'in kaçırdığı gece tanıstığımı bar kızı Rita'yı özlemis gibiyim... Asıl özlediğim muhakkak
Nilgün'dür. Anlamamazlıktan geliyorum. İstediğim Nil... Fakat bana öyle bir Nil lâzım ki, kendisini tehlikeli bölgelerde diyar diyar dolastırabileyim; beraberce esrarlı islere giriselim; harp
sahalarına sokulalım; kâh sefalet çekelim, kâh mükellef yasayalım; ölüm korkularına düselim.
Mapa'yı ve durgunlasan Nilgün'ün biteviyelik içinde sürdüğü hayatı aklıma getirdikçe bir çileden
kurtulduğumu sanıyorum.
— Artık hü«- oldum! Genis ufuklara kavustum!
Diye havayı sevkle koklayacağım, neredeyse! O günkü duyus ve düsünüs sistemim öyle karısık
geçiyor ki, belki onu bazı ruh hastalıklarında olduğu gibi yüz hatlarımdan bile sezmek kabildi'-

ratım değismis, saskın ve ürkek sekle girmis, muhakkak... Gayrı , jjiiğini, görürcesine hissediyorum.
İste bu hal içinde İngiliz Baskonsolosluğu binasına girdim. Herce pek güçlükle verilen müsaadeyi —beni iyi tanıdıklarından doj._
zahmetsizce kopardım. Singapur'a gidebilirim artık... Cehennemin
dibine de!
Tekrar denizlerdeyim.
Bu denizlerin rahatı kaçmıstır. Nerede Conte Verdi, o, Nilgün'e ille rastladığım beyaz boyalı vapur? Haniya, yine Nilgün'le monuba sarhosluğu geçirdiğimizi City of Haddington?

Beni bu defa Singapur'a çürüğe çıkması lâzımgelen bir Malezyalı kargo götürüyordu. Geceleri ısık yakmadan, gündüzleri görünmemek için elimizden gelse suyun dibine dalmak isteyerek korka korka gidiyorduk.
Aramızda tek kadın yoktu. Zaten sekiz yolcuyuz, sekizimiz de birer nevi maceracı! Kendimizi kumara verdik. Ben kazanıyorum; lâkin böğrüme bir bıçak yiyerek denize fırlatılmamı her an bekliyorum. Yeni tedarik ettiğim kocaman bir İsveç otomatiği kayısla belime tutturulmus, kılıfının tokası bile açık, yanımdan sarkıyor.
Değisikliğin hazzı içindeyim.
Kararlastırılmıs bir plânım mı var? Hayır. Vukuat aramağa Siden, hadise çıkmıyor diye üzülen,
ufukları ve etrafını sabırsızlanarak gözetleyen bir adamım. İçim içime sığmıyor. Öyle aksi, sert,
hattâ korkuncum ki, silepteki yetmis iki milletin artığı acaip mahlûklar benden çekiniyorlar. Hiç
kimse birbirinin kim olduğunu bilmiyor, merak da etmiyor; sorana rastlamadık. Hepimiz İngilizcede W kötü anlasıyoruz. Zannediyorum ki yarıdan fazlasının evrakı Olunda değildir. Bunları Singapur'a muhakkak gizlice, polisten kırarak çıkaracağız.
Harp zamanında kaçaklardan ziyade vesikaları tam olanlar a'ıa süpheli insanlardır. Nitekim limana varınca usulü dairesinde,
F.: 32
s
498 ¦
ancak üç yolcu merdivenlerden indi; besi sırra kadem basmıstı ti ler soğuk tavırla birbirlerini selâmlayıp uzaklastılar ama gizij " vis herhalde izlerindedir.
Onun içindir ki ilk isim C.İ.D.'nin S.B. subesine uğrayıp bım bir memuru görmek oldu. Zaten bu
daireye Japonya'ya mediğimi Mapa'dan yazmıs ve harcırahı da iade etmistim.
Bakınız simdi Mapa diyorum; demin Nilgün'ün ismi y Neden heyecansızım? Nerede o coskunluklarım, inlemeler ve sızla malar, tahliller ve hâtıralardan teselli aramalar? Yok.
Gönlümün ve beynimin bir tarafı felce uğramıs, tutmuyor. Bu tutmayan taraf benim en asıl ve en
güzel taraf imdi; bir, zamanlar isler halde olduğunu bile simdi farketmiyorum; ihtiyacını duymuyorum. Daha memnunum, daha rahat!
Yarın tekrar islemeğe baslayacağını, o zaman ne yapacağımı bazı bazı düsünmüyor değilim; lâkin üzerinde durmuyorum. Belâmı bulmak için her yana basvuruyor, macera arıyorum.
Su, ilimsiz aklın anlayamayacağı buhrana acaba ruh hekimleri yüzlerce hastalıktan birinin ismini
verebilirler mi?.. Mümkün... Yalnız benim basıma gelmemistir ya... Bununla beraber nadir neviden olduğunu sanıyorum ve diyorum ki:
— Nilgün'ün muhitinden, askından ve Mapa cennetinden kovulmadığı halde kaçan, o zevki ve o
rahatı tepen adam misline çok rastlanmıs hastalardan biri olamaz.
Mehîre'den kaçtığımı anlayınca, hele bir deli saçmasından ibaret kısacık mektubumu okuyunca
Nilgün ne yapmıstır? Su saatte ne haldedir? İste sastığım nokta bunları da düsünmeyisim! Evet.
kafamın Nilgün'le alâkalı tarafı hissiz. Hastalığın esas «a'raz»'ı da
bu!
Singapur'u sevimli bulmuyorum. Zira milyarlar sarfedilmis is' tihkâmları arkasında savasın

sonuna kadar sapasağlam kalabilir Japon donanması buraya yaklasamaz; derhal darmadağınık
olur. Cava, Mapa, hattâ Singapur birer adadır. Kıtaya ayak bastığım gü" her yere gitme imkânını
bulacağım. Hindistan'a geçebilsem? Avi'U' pa'ya da ulasırım. İngiltere - Fransa ittifakına giren
memleketim
y
MELİKESİ NILGÜN - 499
ve itimat duyduğum için Türkiye'nin yeni politikasını sVjp ediyorum; ayrıca buna hizmetim dokunacak vaziyette bu-nUyOrum... Bilhassa Hindistan'a kapağı atarsam!
Nihayet baska bir kargo Singapur etrafını ve Malaka yarımadanın batı kıyısına serpilmisçesine
yer yer, küme küme, dağınık eya toplu halde kaplayan ufacık adacıklar arasına sokula gizlene
galküta'ya arızasız ulastı; rıhtıma çıktım. Hâtırasızım. Geçen senenin ocak ayında yani on ay evvel burada Nilgün vardı. Basbasa otomobil gezintileri yapmıstık; Sandernagor Oteli'ne gitmistik. Ne güzel seyler olmustu, ne hos günlerdi onlar! Duymuyorum. O, baska bir adamdı,
bana pek az benzeyen biri. Bellaganj'deki konağın Önünden herhangi bir yolcu kayıtsızlığı ile geçtiğimi söylersem inanınız. İnanmak güç olsa da inanmalısınız.
Yalnız bir defa hafif bir üzüntüye kapıldım: Cava'dan kaçıp gelen tüccar kâtibi bir Mapalı — beni
tanıyordu— Mehîre yatını son defa' tekrar Batavia'da gördüğünü söylediği zaman... Bunu da kolay geçistirdim.
Elbette dikkat ediyorsunuzdur; Nilgün'e karsı heyecansızlı-ğım su satırların donuk, dalgın, gittikçe durulasan üslûbundan da belli. Bu üslûp ruhumun yazıma akseden haletini gösteriyor.
Anlasılıyor ki Nil tarafım hissiz kaldıkça ben seyahat notu tutmaktan bile âciz, hünersiz, alelade
bir adamım.
O sebepledir ki Nilgün'ün sayfaları arasında yer almadığı hayatımı uzun uzun hikâye etmeyeceğim. Tatsızlığına dayanamayacağınızı iyice biliyorum. Hattâ bu hayat hayli maceralı geçmis olsa dahi!
1941...
1942'yi de yarıladık; sonuna yaklasıyoruz.
Japonlar birdenbire gemi azıya aldılar. Ekimin 8'inci günü Müthis bir haber yayıldı: Siyam'a asker çıkarmıslar, baska bir kol-*an Bangkong'u isgal etmisler. Yelpazelemesine yayılıyorlar.
500
---¦
lyyyy
JNLLCJUN
501
Aradan bir hafta geçti, geçmedi, İngiliz Borneo'suna ayak ba tılar, bayraklarını diktiler. Öte taraftan —ayın 25'i idi— Hons Kong düstü; sonuncu günü Manilla gürledi gitti.
Savas alanı artık Singapur, Cava ve «Yirmi Ada»'dır. Mapa v Nilgün" tehlikede.
Ben neredeyim?
Elim ermez, gücüm yetmez bir halde Kalküta'da! Artık deni tamamiyle kapalı... Kus uçmuyor.

Daha fenası su: Siyam'dan kaçıp buraya sığınanlar, Japonlar^ yerli ve ecnebi bütün ahaliye gayet
zalimce muamele ettiklerin; anlatıyorlar. İngiliz aleyhtarlığı ile kaynayan Hintli'nin aklı basına
gelmeğe baslıyor. Daha bir ay önce, yürüyemeyen lagar beygirine:
— Sana ne oldu? İngilizler gibi hep geri gidiyorsun?
Diyerek pervasızca alay eden arabacıyı bile düsünce aldı.
Beni de!
Bağrımda üç senedir suyu tükenmis, sadece belli belirsiz rutubeti kalmıs olan güzel pınar, birdenbire damarlarımı doldurdu; kupkuru benliğim onun feyziyle sanki tekrar yeseriyor, hayata
kavusuyor. Ruhumu buluyorum. Yeniden eskisine, iyiye, hisliliğe dönüyorum. Âdeta görüyorum:
Beynimin içindeki renkli ve ısıklı âlemi örten gece sona ermektedir; vicdanım doğuyor; vazifemin ne olduğunu anladım: Nilgün'ü perisan olmaktan kurtarmalıyım.
Bir gece Coni'nin gazete idarehanesine uğradığım sırada bu mucize ile karsılastım. Bangkong'da
canını kurtararak Rangoon's gelebilmis, oradan da Kalküta'ya ulasmıs bir İngiliz ajanının Siyam'daki
Japon mezalimi hikâyesini dinlerken...
«— Evet, diyordu, isgali müteakip tekmil yabancı kadınları, rahibeler ve hastabakıcılar da dahil,
alıp götürdüler. Hem de sürüye sürüye, dipçiklerle ite kaka, bazılarını kamyonlara tıkarak, bazısını süngülü ve elleri tabanca tetiğinde askerlerin muhafazam altında, yürüterek... Galiba
hiçbirinin ırzına hürmet edilmedi. H'' vayete göre iğrenç sefahat meclisleri kurmuslar, akla gelmez uğu>' suzluklar islemisler.
Ama su kadın vali karısı, öteki en büyük tüccarın kızıymıs... e ran, sayan yok. Sarayı da bosalttılar, yerli prensesleri ortadan kaybettiler, izleri bulunmadı.
Ben bu «prenses» sözüne kadar hemen hemen sükûnetle din-jiyordum. Vaktaki ajan:
«— Prensesleri ortadan kaybettiler, izleri bulunamadı!»
Dedi, bir anda his, heyecan kesildim; üç sene evvelki insanlıca dönmek için bir saniye kâfi geldi.
Arkadasım Coni'nin eline sarıldım:
.__ Bana bir vasıta bul! Çaresini ara! Ölüm pahasına da olsa
Mapa'va gideceğim. Neden anlamıyorsun? Mapa! Mapa diyorum sana!
— Mapa?
— Evet, Nilgün Sultan'm bulunduğu yer... Canım, hatırlamıyor musun, bundan üç sene evvel Kalküta'dan bir Türk Prensesi geçmisti... Endonezyalı genç bir hükümdarla evliydi?
— Ha, aklıma geliyor. İngilizce biliyordu, güzel kadındı...
— Tamam, iste o! O benim yeğenimdi... Hayır, hiçbir seyim değildi... Her seyimdi. Sevgilimdi!
İki İngiliz yüzüme ve birbirlerinin yüzüne hayretle bakıyor. Halimden korktular. Devam ediyorum:
— Savas çıktığı zaman yine eski illetim tuttu, maceraperestli-ğim. Mehîre ile Singapur'dan Mapa'ya beraberce dönüyorduk, yattan kaçtım. Üç senedir Nilgün'ünıden uzak, Hindistan, Afganistan, İran, Arabistan, daha nereleri? Gitmediğim yer kalmadı... Yapmadığım 'S de! Halbuki bu üç yılı onun yanında geçirecektim; Japon tehlikesi görününce elbette onu bu adalarda

bırakmayacaktım. Muhakkak Amerika'ya, hiç değilse Avustralya'ya götürecektim. Henüz vakit
var, bütün imkânlar mahvolmadı. Coni! Coni! Bana yardım et! '
Sustum, gazete idarehanesinin camlı ve üstleri açık bölmelerle wrbirinden ayrılmıs odalarından
yazı makinesi tıkırtıları, konus-"telar, ayak sesleri geliyor. Coni, sessizliğe benzeyen bu gürültü
¦Cinde —alısılmıs gürültü sükûttan farksızdır— hâlâ yüzüme bak-
502
maktadır. Ne diyeceğini bilemiyor ki... Yahut biliyor, söylemiyor Meselâ:
— Simdiye kadar aklın neredeydi? Haydi, bir münasebetsizi ettin, sevgilinden ayrıldın, serseriliğe basladın. Bu, üç sene mi s^ rer. Kısa bir müddet zarfında hevesini alır, dönemez miydin. a^ aydanberi surada, Kalküta'da bombos oturuyorsun, daha önce harekete geçseydin ya!
Demiyor; demez; zira İngiliz kafası öyle demenin faydasızlığırı, anlar; pratik bir sey düsünür.
Nitekim az sonra mavi gözlerini gö2. lerime dikerek sordu:
— Prenses, Mapa'da mı simdi. Kekeledim:
— Bilmiyorum... Yalnız yatını, epeyce oluyor, Batavia'da görmüsler.
— Muhabereniz ne zaman kesildi?
— Hiç muhabere etmemistik ki kesilsin...
— Peki ama çoktandır o yerleri bırakıp Avrupa'ya, Ameri ka'ya gitmediği ne malûm?
Dura kaldım. Coni dedi ki:
— Hele yarım saat bekle, isim bitiyor; aksam yemeğini beraber yeriz, hem rahat konusuruz. Daha doğrusu seni hemen doktora, oradan da hastaneye götürmem lâzım. O hale gelmissin...
Haberim yoktu.
— Nilgün'ün Endonezya'dan ayrılmadığını içim söylüyor.
— İç söylemesine inanılarak ne hayat tehlikeye atılır, ne A arkadaslar müskül vaziyete sokulur.
Evvelâ o ciheti tahkik etmeliyiz. Kimden öğrenebiliriz?
— Mapah tüccarlardan... Bir de belki S.B. birseyler bilir.
— Öyleyse sen kapanma vakti gelmeden mağazalara uğra; be: de öbürlerini kolaçan edeyim,
kulüpte bulusuruz.
Sehri dolasıyorum: Üç ayrı semte gittim. Tuhafı su ki, bu a-'-sam Kalküta'ya baska gözle bakıyorum: Nil'in bir zamanlar için ' bulunduğu, beraber gezip tozduğumuz sehir gözüyle! Her
tara'
T++ + T ¦¦¦¦--
hâtırası var; hayali hep karsımda. Üç sene süren korkunç unutkanlığın yerine simdi beynimin
içini kemiren, kazıyan, esip altüst eden ir hatırlama kudreti hâkim. Maceramızı ilk gününden itibaren günü gününe denilecek surette ve bütün ayrıntılarıyle yasıyorum.
Yalnız Nilgün'ü ve kendimi mi düsünüyorum. Hayır! En lüzumsuz tipler bile karsımda: Meselâ Conte Verdi'deki barmen, Ko-loflibo otelinin kapıcısı, aklını oynatan Kasımpasalı gemici, Mapa
sarayındaki börekçi İbrahim Usta...
Bunlar üç yıldır, nerede, nasıl saklanmıslar? Neden suurumun Üstüne çıkmamıslar? Bir mucize,

yahut henüz tıp edebiyatında yer almamıs essiz bir olay bu uyanıs! Nilgün'ü ve Nilgün'le uzaktan,
yakından alâkalı her seyi, insanları, manzaraları, o sıradaki duygulanmalarını sayanı hayret bir
açıklıkla hatırlamaktayım, duymaktayım.
— Suçumu affettirecek fırsat; bu: Nilgün'ü Japon askerleriyle karsılasmadan istilâ bölgesinden
uzaklastırmak, kurtarmak!
Muzaffer bir Japon neferinin çehresini Nil'e göstermemek için ne mümkünse yapacağım; ne engel varsa yıkıp asacağım. Asacağıma eminim. Tek, benim nazlı sultanım o dislek ve hissiz tebessümle vahsî toteminden daha korkunç yüzle karsı karsıya gelmesin!
Açık bulunan iki mağazadan topladığım derme çatma malûmat Melik Ahmed'le zevcesinin daha
üç ay evvel Mapa'da bulunduklarını gösteriyor. Rivayet cümlesinden... Kafi olarak değil.
Üçüncüsü kapalıydı; sahibinin evine gittim; henüz gelmemisti. Bıraktığım bir pusula ile bana bu
gece muhakkak telefon etmesini, meselenin gayet mühim olduğunu kendisine bildirdim; kulübün,
numarasını verdim.
Bulustuğumuz zaman Coni dedi ki:
— Resmî daireler Mapa ile mesgul olacak halde değil; vaziyet Sayet kötü. Japonlar «Doğunun
kilidi» Singapur'a inecekler galiba... Kara yolundan zorlayacaklar. Bereket Hindistan henüz böyle
bir tehlikeden uzak! Sonra su var: Senin Prenses oralarda bulunsa bi-e gitmen imkânsız.
Dayanamayacağını anlarsa sanırım donanmalın bir kısmı Avustralya tarafına; öbür kısmı da Hint
sularına
İN1.LGUN
505
çekilecek. Endonezya'da deniz hâkimiyetimizi kaybetmek
g yiz. Kara orduları bakımından ise Hollanda bizden zayıf!
— Gitmeliyim... Gideceğim!
— Neyle? Nereden? Askerî sevkiyatı bile durdurduk, u-Denizini yüzerek mi geçeceksin? Henüz
Mans Kanalında bocala insan, bunu yapacak hale gelmemistir.
— Kalküta'da ellerimi kavusturup duracağımı mı sanıyorsu ¦> Çıldırırım, muhakkak...
— Zaten o, olmus bile. Azıcık daha azıtırsan dostluğumun iCab ettirdiği seyi yaparım!
— Nedir yapacağın sey?
Coni söylemiyor. Lâkin anlar gibi oluyorum: Beni bir zamanlar güzel İngiliz Müslüman kızını yatırdığım hastahanenin «gözaltı., kısmına sokturacak. Müstemleke idaresi beyaz derili insanların
ha-hayatına kastetmelerinden hoslanmaz.
Ne halde olacağım ki Coni bunu düsünüyor. İkide bir, etrafıma tuhaf tuhaf bakıyorum; kafamı
yumruklamak, duvarlara çarpmak istiyorum. Ne yediğimin farkındayım, ne içtiğimin, ne de konustuklarımın! İçimden:
— Ben seni de atlatmayı bilirim; diyorum, bir sabah öğreneceksin ki engine açılmısım bile! Ama
ufacık bir yelkenli içinde... Ama batarmısım, batırırmısım, olsun!

Garson gelip de telefonda aranıldığımı söylediği zaman yerimden fırlayısım, salonu kosarak geçisim, makineye saldırısım tabiî haldeki insanmkine uymuyordu ki Coni beni takip etmisti. Selâmlar, kelâmlar, hürmet cümleleriyle sözlerine giris yapan muhatabımı susturarak bağırdım:
— Bunları bırakalım! Sultanın simdi nerede olduğunu biliyorsanız siz bana onu söyleyiniz. Vaktimiz pek dar.
Lâkırdısını anlamıyorum. Ne fena, ne karısık İngilizce bu! Halbuki Hacı Sait hem İngiltere'de okumustur, hem de bir İngiliz ka-dmıyle evlidir. Mütemadiyen tekrar ediyorum:
— Ne dediniz? İsitemedim! Anlasılmıyor! Kelime kelime soj-leyiniz lütfen...
Coni müdahale etti, elimden ahizeyi aldı. Güzelce konusmağa sjadılar. Ona boyuna soruyorum:
__Ne diyor? Nerede imis? Biliyor mu?
Konusma bittikten sonra arkadasım anlattı: Bir buçuk ay ev-el hükümdarın elden bir mektubunu
almıs, karı koca Singapur'da misler; orasını daha emin bulmuslar; Hindistan'a geçmek için vasıta
arıyorlarmıs.
__' Gördün mü? Diye Coni'nin elini sıktım, gördün mü? Dememis
miydim? Nilgün oralarda! Gitmeliyim!
__Bu gece iyice düsünelim, yarın meseleyi tekrar görüsürüz.
Erkenden bana gel.
Otele döndüm; sabaha kadar dövündüm, ağladım. Nilgün hep karsımda; iste, esarpiyle «püf püf»
diyerek göğsünü yelpazeliyor. İste, verandada ay ısığına omuzunu uzatarak bana «öp!» diyor.
İste, monubalı konyak kadehi elinde, soruyor: «Güzel miydi sevgilim?» İste, bir ayna, yerinden
oynuyor, sağa doğru kayıyor ve içeriye giriyor. Kulaklarımda sesi... Kokusunu da duyuyorum...
Kaslarının öfkelendiği vakit bükülen uçlarını da görüyorum. Daima soruyorum:
— Neredeydiniz üç senedir? Niçin içimde gömülü kaldınız? Daha önce, vaziyet su hale gelmeden uyanamaz mıydınız? /¦•
Hâtıralarım, bu sorularımla karsılastıkça büsbütün canlanıyor; daha da cosuyorlar. Tıpkı filmlerde seyrettiğimiz hatırlama sahne-lerindeki gibi fırıl fırıl, delicesine, beser onar, birbirlerine
karısmıs, fırtınaya tutulmus, kasırga önüne düsmüsçesine dönüyorlar; konusuyorlar, sürükleniyorlar. Tekrar üzerime hücum ediyorlar.
Hikâyeme yazmasını unuttuğum vak'alar, manzaralar, sevisme ve yenilesmeler meğerse ne kadar
çokmus! Neleri anlatmamısım, ne-'eri atlamısım! Simdi en fazla Mapa'daki hayatımızın son aylarını düsünüyorum: Haniya, artık kendisine denize girmeği, ata binmeyi, ava çıkmayı yasak
ettiğimiz zamanı, yalnız yürüyüse müsaade edi-len ayları!
Hergün, aheste gezintiler için bulustuğumuz zaman ilk tanıs-'Simiz dakika biçimine, sevimliliğine hayran olduğum karnına
I

merakla bakıyordum: Büyüyor mu? Hayır; görünüste o, yine . günündeki gibiydi. Yedinci aya

kadar değisikliğin farkına varn mıstım. Nihayet bir aksam üstü «Suiçi bahçesi» koyunda yorduk,
durdu.
— Ne var, Nil, dedim, rahatsız mı oldun?
— Azıcık... Ama hos bir rahatsızlık. Elini ver! Elimi tuttu, karnının üzerine koydu.
— Bekle.
Anlamıyorum ama bekliyorum. Bu karın bana sadece gergin geldi; büyümüs değildi; ayrı bir hayat tasıdığı hiç sezilmiyor. Lâ kin birdenbire elimin altında bir hareket hissettim; sağa doğru
yuvarlanan ve yuvarlanırken parmaklarıma hızla dokunan bir hareket... Canlı bir mahlûkun yer
değistir isi... Balığın sepette çırpınısı gibi bir sey! Âdeta ürkmüstüm ve Nil'e ıstırap vermesi ihtimalini düsünerek üzülmüstüm de! Çocukcasma dedim ki:
— Bunu durdurmalı... Durduracak bir ilâç yok mu? Acı veri-yordur, muhakkak içini tırmahyordur, bereliyordur, her halde... Hekime sormalısın.
Yüzümü oksuyor, gülümsüyor, diyor ki:
— Bunu ilk defa mı öğreniyorsun? Aile malûmatın ne kadar noksan! Kızının ana karnında çırpındığını hiç duymadın mı, sana göstermediler mi?
Demek biz, Nilgün'le Mapa'da böylece bulusur, gezerdik... Ömrümüz tatlı ve arızasız bir hava,
bir sükûn, hattâ huzur içinde —ayrılma, uzaklasma, birbirini kaybetme korkusuna düsmeden—
rahatça geçerdi. Yıllarca öyle geçecekti. Japon tehdidi ciddî bir mahiyet alınca ben onları tehlike
bölgesinden tam vaktinde çıkarıp emniyete kavusturacaktım. Zaten gerek Kalküta'da, gerek City
^ Haddington'da ahvalin fena bir renk almağa basladığını söyleyerek ihtiyatlı davranmalarını tavsiye eden de ben değil miydim? Hem de herkesin sulh kurtarıldı dediği, sevindiği 1938 yılı sonunda?
Ne oldu da simdi buradayım? Nilgün'ün ihanetine mi ugra' dim? Adadan kovuldum mu? Pek büyük bir rezalet çıktı, kaçtı"1
507
? Hayır; Nil'i pek tatlılastığı, güzel bir ana ve uslu bir sevgili lduğu zaman niÇ sebep yokken, en
nâmert sekilde yüzüstü bırak-. çiğneyip geçtim. Unuttum bile!
Filvaki bu unutus, hastalık nevinden bir seydi. Zira Nilgün nutulamazdı; nitekim unutmadığımı,
sadece hatırlama ve sevme kabiliyetimin geçici olarak felce uğradığını simdi anlamıs bulunuyourn
üç yıl süren o saltanat fasılası arkasından Nilgün'ün askı tek-ar ve eskisinden hasmetli bir hükümdarlıkla dünyamı elinde tutuyor-
Savas münasebetiyle duvara ilistirilmis haritada Kalküta'ya ve önümdeki denize baktım: Hesapsız seyahatlerimin hiçbirinde, herhangi bir deniz, Pasifik bile bana su —Kalküta'dan Malaka yarımadasının ucundaki Singapur'a uzanan Hint Okyanusunun dar sahası kadar bitmez
tükenmez, asılmaz, sonuna varılmaz, yıldızlar-arası boslular imisçesine— insan kudretinin basa
çıkamayacağı genislikte görünmemisti.
Hayatında ilk defa denizle karsılasmıs bir adama gibi haritanın su tabakası remzi olan mavi renkli genisliği karsısında hayretteyim. «Böyle sey olmaz! Bu kadar bosluk ve su bolluğu bir

münasebetsizlik, bir muvazenesizlik!» diye düsünüyorum. Sonra lüzumsuzca uzanmıs Malaka
Yarımadasına kızıyorum. Elimden gelse o kuyruğu geriye doğru, ucuna yarı tutunmus Singapur'u
ile çevirerek Kalküta'nm içine sokacağım.
— Gidilir! Gidilmeyecek yer yoktur!
Böyle söylüyorum, günesin karga seslerine itaat ediyormusça-sına acele acele ısıldamağa baslamasını canıma minnet bilerek sokağa çıkmak üzere giyiniyorum.
Hayatımda hiç —ama hiç mi hiç— gözlerimi yummadan ge-iği tam uykusuz gece bu oldu, 1942
senesi Subatı'nm l'inci pazar gecesi...
Sabahleyin ilk aldığım haber su: Japonlar, Hollanda Borneo'-sunun merkezi Pontianakin'i isgal
etmisler!
Bütün gün Kalküta'nm yabancı yatağı gemici ve deniz ame-

lesi kahvelerini, barlarını, meyhanelerini dolastım. Serseri, li adamlarla temasa geçtim. Savas
silâhı kaçakçılarını arayıp v, dum. Beni Singapur'a götürecek vasıta pesindeyim. Ama ilk ja denizaltısmm yahut uçağının batırıp arkasına bile bakmadan n? lasacağı, içindekileri ölüme bırakacığı bir yelkenli, bir silep ols Gitmeğe hazırım.
Arasıra Coni'ye telefon ederek savas haberlerini soruyorum- f kat kendisinden tesebbüslerimi
gizliyorum.
Gün bosa geçti. Kulübe döndüğüm zaman kolum kanadım k rıktı; bir koltuğa çöktüm; yüzümü
ellerimle örtmek, basımı avuç larımm içine almak ihtiyacı duyuyorum; böyle yapanların ne kadar
haklı olduklarını anlıyorum.
Sanırdım ki o vaziyetler yalnız sahne ve perdeye mahsus mübalâğalı hareketlerdir; meğerse pek
tabiî, hattâ lüzumlu imis; azıcık rahatlatıyor...
Omuzuma biri dokundu. Coni olacak, bakmadan soruyorum:
— Yeni bir sey var mı? Tanımadığım bir ses:
— Azıcık görüsebilir miyiz, efendim...
Diyor. Ellerimi yüzümden çektim: Yanımda, dün telefonla konustuğum Mapalı tüccar duruyor;
fırladım. İzahat veriyor:
— Demin bir kablogram aldım. Acentemiz, Melik Hazretleriyle zevcelerinin Singapur'da bulunduklarını bildiriyor. Bunu haber vermeğe geldim. Arzu buyurursanız siz de bizim vasıtamızla muhavere edebilirsiniz.
Nilgün hâlâ tehlikeli bölgede... Niçin uzaklasmıyor, niçin? Onu yarın istilâya uğrayacak, uğramasa da savas alanı olacak bir sehirde tutan sebep nedir? Akıl erdiremiyorum; kendisine ne
yazacağımı da tâyin edemiyorum. En iyisi «Durma, hemen emin bir yere sığın» demek... Üç sene
süren bir sükûttan sonra ona ancak bu kuru ve gecikmis nasihati verebileceğim. Zaten yine tüccarın sw dirdiğine göre, telgrafımın eline varması da süphelidir; hat tama nüyle resmî muhabereye verilmis. Soruyorum:
MELİKESİ NİLGÜN »»

_-- Oraya gitmenin imkânı yok mu?
_- Artık ne gitmek, ne de oradan gelmek mümkündür. Japon ,juSu Malaka yolu ile İngiliz bölgesine doğru inmeğe baslamıs •je Galiba Singapur savas sonuna kadar muhasara altında kalalı
Düseceğini sanmıyorum.
Bu ihtimal da korkunç: Düsmezse basından bombardıman tentesi eksik olmayacak; düserse Japon zulmüne uğrayacak. Nilgün • jn iyi günler bitti. İçimden diyorum ki:
__ Nil bu felâketten kurtulamayacak. Fena bir hissim var: Onu
ebediyen kaybedeceğim.
Böyle diyorum; sonra da teselli yolu buluyorum: Kaç kere kapıldığını o gibi bedbinliklerin yersiz olduğunu anlamamıs mıydım? Mapa Melikesini bombardımanlardan koruyucu tedbirler elbette alınır. Japonlar ise aslen Türk Prensesi olan bu kadına muhakkak hürmet ederler. İsi lüzumsuzca büyütüyorum.
Tüccarın çekeceği kablograma ismimi zikrettirerek «Çok meraktadır. Hep sizi düsünüyor, gelmek için vasıta arıyor» kelimelerini sokusturdum. Ah, eline gitse... Bir de cevap gelse: Nil'den
selâm!
Gece otele mahiyetini kestiremediğim bir ümitle döndüğüme kendim de sasıyorum. Holde karsıma, çekik gözlü, elmacık kemikleri kabarık, safkan Çinliden ziyade meleze benzeyen bir adam çıktı. Hatırladım; sabahleyin meyhanede konustuğum bir denizci bu... Kenera çekildik. Sordu:
— Hâlâ Singapur'a gitmek fikrinde misiniz?
— Evet.
— Size bir İspanyol Kargosu buldum. Kaptana iki yüz sterlin vereceksiniz... Bana da yirmi bes.
Tehlikeli bir yolculuk oldu-sunu tekrara hacet yok, anlarsınız.
— Biliyorum. Ne zaman hareket ediyor?
~- Vapura çok açıkta bineceksiniz. Oraya kadar sizi liman ro-¦"orkörüyle gizlice ben götüreceğim. Hemen gitmeliyiz.
~~ Peki... Gec su odaya, biraz bekle. Bir bavul alayım yanıma.

MELİKESİ NİLGÜN
ı
Az sonra arabadayız. Nilgün'e kavusacağım... Birkaç saat ra karsımda olacakmıscasma sevinç
içindeyim. Seyahatin gizü paklı, en küçük süratle yapılacağını, uzun süreceğini, hedefine t maması ihtimalini hiç düsünmüyor gibiyim. Sanki sulh zamanının bir transatlantiğe bineceğim;
tayin edilen gün ve saatte Singapü > ineceğim. Sehir, yine o sehir. Nilgün de beni rıhtımda bekliyor
— Yine geldin mi, sevgilim? Nereye kaçsan benden kurtul mayacaksın, anladın mı?
Diyecek; gökyakut bakıslarıyle bütün vücudumu bastan asa" süzecek, ilâve edecek:
— Pek değismemissin... Yaslılık da sana yakısıyor. Tam davı olmussun!
Kafamın içi bu çok uzak, hakikatlesmesi çok süpheli tasavvurlarla öylesine mesgul ki, göze aldığım maceranın dehsetini katmağa vakit bulamıyorum; her zamanki yolculuklarımdan birine
bas-lıyormusçasına römorköre biniyorum. Etrafımdaki katil suratlı, cemiyet dısı insanlara kayıtsızım... Polisten korka çekine gidisimize de! Sahilleri takip ederek mi yol alacağız, birden

engine dalarak Andaman ve Nikobar takımadalarını mı tutacağız? Sormuyorum. Tasıdığımız hamulenin de ne olduğunu merak etmiyorum; kimlere teslim olunacağını da! Japonlar hesabına
mı çalısıyoruz, silâh kaçakçıları, çeteler, yahut Anglo - Saksonlara mı? Umurumda değil. Nilgün'e kavusacağım ya... Kâfi! Kavusmadan ölüp gidecek miyim' Ziyanı yok! Mapalı tüccara
ve dostum Coni'ye birer mektup bıraktım. Nil kurtulursa kendisi için canımı feda ettiğimi öğrenecek: çektirdiklerimi ödemis olacağım.
İsmini ve bağlı bulunduğu liman adını bile okumak lüzumunu duymadığım kargo, simdiden yarı
batmıs, enkaz haline gelm'S sanılacak kadar suya gömülü, bakımsız, köhne, kötü bir sey. Kama'
ram küf ve karpit kokuyor. Yatak çarsafları yas, kustüyü yastığa sadece tavuğun kendisi değil,
çamurlu bir kümesin ıslak gübre k°' kusu sinmis.
Ertesi sabah kaptan yanıma geldi. Ben onu, eski zamanın in»1 üz korsanlık hikâyelerinde çirkin
tipi ve iğrenç karakteri üe can
511
jjı-iin"!? haydutlardan birine benzeteceğimi tahmin ediyordum. , jjZUn gözleriyle ve matrus sanatkâr yüzüyle pek tatlı bir adam.
Hangi millettensiniz? Sahiden Türk müsünüz? _— Halis muhlis Türküm. _— Seyahat sebebi? _- Ne ticaret, ne casusluk. Sevdiğim bir kadının tehlike za-ıalU yanında bulunmağa gidiyorum.
Romantik İspanyol kafasının haz edeceği bu cevap üzerine korsanın eli, takdir makamında omuzuma indi:
— Bravo!
Ben de sırtını sıvazladım. Ahbap olmusa benziyor. Evet, ahbabız. Beraberce cin içiyoruz; piket
oynuyoruz; politika konusu-voruz. Kargo, Hint Okyanusunun yağmurla puslanmıs genisliği daralmıs engininde deve yürüyüsüyle yoluna devam ediyor. Her an ufukta harp gemileri, yahut
çok yakınımızda bir denizaltı peris-kobu görünebilir.
— Ne yaparız?
— Bizde bir ata sözü vardır: «Tabuta girdikten sonra pencere
aranmaz...»
Kahkahalarla gülüyor; gülmemi bekliyor; ben de gülüyorum. Ama hatır için, cesaret taslamak
için değil... Nilgün'le aramdaki mesafenin gittikçe azalmasından dolayı...
— Daha kaç gün sürer yolculuğumuz?
— Doğruca Singapur'a giremeyeceğimiz için en asağı iki gün... Sizi civarda küçük bir adacığa çıkaracağım. Oradan herhangi bir Çin veya Malaya yelkenlisi ile sehre geçiverirsiniz.
Bunu konustuğumuz gün 1942 senesi Subatının 7'sine rastlaman bir cumartesi idi. Aaliba geç
kalmıstım; zira Alman radyo merileri durmamacasma Japon zaferlerinden bahsediyor ve doğuda
"Sıliz hâkimiyetinin son saatlerini yasadığını, Singapur'un birkaç Sune kadar düseceğini haykırıyor.
— Doğru mu? Bunlar olur mu, acaba?
512

Kaptan Fernando, General Franko taraftarı değil...
— Olur ama eninde sonunda bütün Asya komünistlere cek!
Diyor. Kime geçerse geçsin... O kaçakçı olarak rejimlerin çevesi dısında hepsinin kanunlarına âsi, maceracı hayatına dev edecek. Yasadığını macera pesinden giderken anlıyor ve macera o
derece tabiîye alıyor ki...
8 Subat sabahı, henüz dalmıstım, beni uyandırdı; soruyor-
— Japonlarla aranız nasıl?
— Söyle böyle... Türk hükümetiyle siyasî münasebetlerin' kesmediler. Yeni bir sey mi oldu?
— Evet... Singapur'a girmek üzereler. Vapura son sürati verdim; eğer çevrilmez yahut batırılmazsak gece yarısı belli adacığa demir atacağım. Hedefimiz zatan orasıdır. Sizi kıtaya götürecek yelkenliyi ben bulacağım, merak etmeyiniz. Ha, ihtiyaten cankurtaran yeleğinizi daima
sırtınızda tasıyınız!
Radyo basından ayrılmıyorum. Bir Alman haberi Japonların Singapur önünde harbe tutustuklarını, büyük mukavemetle karsılasmadıklarını, İngiliz filosunun ise yaramayacağını, daha ziyade denizden gelecek taarruza göre kurulmus müdaafa sisteminin faydasız kalacağını
bildiriyor.
Gözlerimiz denizde, kulaklarımız radyoda, bütün günü heyecanla geçirdik. Guruba yakın, Fernando, ufukta beliren bir takım yamru yumru gölgeleri isaret etti:
¦— Görüyor musunuz?
— Evet. Bir filo mu?
— Hayır. Aralarına saklanacağımız kayalıklar... Ada bunların arkasındadır. Tahminimden evvel
varacağız. Sevgilinize kavustunuz sayılır. Nihayet öbürgün yanında bulunabilirdiniz. Tabiî, arıza
çıkmazsa...
Kalküta'dan ayrılalı beri esasen Nilgün'ü beraber yolculuk edı-yormusçasına yanımda bulmaktayım. Etrafımda dönüp dolasıy0' beraberce güverteye, kaptan mevkiine çıkıyoruz; tekrar
giyinCİ
,
513
soyunduğunu görüyorum. Küpesteye dayanıp Okyanusu sey-jiyoruz; geceleyin yıldızsız ve ısıksız suların karanlığına dalıp atlerce düsünüyoruz.
su var ki bu Nilgün konusmuyor, gülümsemiyor... Mahzun bir
Ogün'dür. Hattâ —yazarken bile yüreğime korkular doluyor—
tfilgün bir hayalettir: Öbür dünyadan gelmis, yine oraya dönecek,
es'esiz, âdeta yüz hatları uhrevî sükûn içinde, donmus bir hayalet!
Evet, yanımda duruyor. Vücudu, renkleri silen bir mehtap ısığından ibaret... Ne dudaklarının kırmızılığını, ne de saçlarının kum-rallığmı farkediyorum.
Asıl fenası gözleri de nurlu ama renksiz! Kafamı çalıstırıyorum; bildiğim Nil'i hayalimde eski canlılığı ve renkliliği ile tekrar yasatmak istiyorum. Gayret beyhude: Hayalet seklinden bir türlü
sıyrılmıyor. Ancak tekrar bedenî varlığıyle karsıma çıkmalı, hayatiyetini ruhuma nakletmeli ki bir
daha onu düsündüğüm zaman eski Nilgün'e benzeteyim.
— Nihayet öbürgün yanında bulunacakmısım...

Olacak mı bu sey? Kargo, ağır yaralandığını anladığı için katilinin elinden kurtulup kaçmağa can
atan bir adam telâsı, ümidi, gayretiyle kosuyor. Kosmuyor, kostuğunu sanıyor. Az sonra yığılacak
gibi bir hali var. Kazan patlayacak, makineler havaya uçacak, beraberce darmadağınık olacağız.
Kayalığa iyice yaklasmıstık, arkadaki ada seziliyordu, alaca karanlık bastı. Fernando müjdeliyor:
— Selâmeti bulduk.
Tam o sırada kayaların uca tesadüf eden en küçüğü yerinden kımıldadı. Yamrıdakilerden ayrılıyor, bize doğru geliyor. Kaptan ®T küfür savurdu; sonra haykırdı:
— Yakalandık!
Bu seyyar kayadan denize bir sey düstü, yahut atıldı. Gri renkte, ufacık, sivri burunlu bir mahlûk... Küçük bir köpek gibi yu gayet nazikçe yararak, köpük çıkarmadan vapurumuz istiametinde
iyi bir haber getirircesine kosuyor. Tayfalar bağırdı:
F.: 33
514
— Torpil! Torpil!
Gözümü ayıramıyorum. Torpil bu mudur? Böyle ağır ağır gelir? Atılalıberi uzun bir zaman geçtiğini sanıyorum. Küpesten ' eğilmis hâlâ bakıyorum: İste önümde... Vapurun karnına, su n;
sına yaklasıyor. Sarsıldık! İkinci bir sarsıntı daha! Bu sonun sarsılıs tekneyi olduğu gibi havaya
kaldırdı. Su ile irtibatımız kesildiğini, boslukta âdeta taklak attığımızı duydum. Fakat tekr denize
konduk. Su farkla ki, güverte ayaklarınım altından kayri yokustayım; tutunacak yer arıyorum;
büsbütün kaymaktayım. Dev rildim; kalktım; yine yuvarlandım. Nihayet yeni bir kayma... Ağ
zıma su doluyor. Hayır, hava giriyor. Anlasılan denize hızla daimi sım; simdi üstündeyim. Çırpmmıyorum; yüzüyorum. Kurtulmalıyım.
Önümde yüzerek gidenlerin arkasından ayrılmıyorum: hattâ kulaç sektirmiyorum. Neden sonra
gecenin karanlığı içinde Fernan-do'nun sesini duydum:
— Bastı torpili, arkasına bakmadan sıvısıp gitti. Bir Japon torpidosu idi, bu! Eğer açık denizde
karsımıza çıksaydı kimse kurtulamazdı. Bereket kayalara!
— Karaya yaklastık mi?
— Benim ayaklarım taslara değdi bile... Ver elini! Tamam!
Yürüyebilirsin artık!
Yere bastığıma, yürüdüğüme inanamıyorum. Arkama bakıyorum: Sanki Nilgün de batırılan vapurda idi; beraberce yüzmüstük: pesim sıra geliyordu. O da kurtulmustu; ben de ona:
— Ver elini!
Diyeceğim; kendisini kucaklayıp denizin erisemediği yüksekçe bir kaya üzerine usulca koyacağım; «Kurtulduk sevgilim» diye boynuma sarılacak. Yüzünün, tan yerinde ilk ısıklanan b'r
bulut parçası gibi karanlıktan sıyrıldığını, için için aydınlandığın'
göreceğim.

Islak elbiselerimle, olduğum gibi kumsala uzandım; yağı»" devam ediyor. Hava o kadar sıcak ki,
bir yandan ıslanırken, "ı! yandan kuruyorum.
Günes gözüme girince uyandım; sevinçle kalktım: Nilgün'le çındaki deniz mesafesi en küçük haddine inmisti; Kalküta'da iken ^IBjaz dedikleri Okyanus arkamda kalıyordu; Singapur'un ya-
^asmdayım. Nes'eden kahkahalarla güleceğim neredeyse!.. Kayacın tepesine tırmanıyorum. Fernando bu mes'ut kazazedeyi sasıdan seyrediyor. Biçâre vapurumuz basasağı denize gömülmüs
Ui bayrak direği, bir kanbura takılı, suyun üstünde yanpiri sekliyle ^zarını isaretlemis. Tıpkı karadaki gibi tümsek... Ve haç yerine, e^ilmiS bir sırık!
Kaptana soruyorum:
— İsmi neydi?
— Çok güzeldi: Don Kisot. Geçen savasta bir defa da Almanlar torpillemislerdi ama batmamıstı,
kaçabilmisti, zavallı...
— Dinle: Top sesleri! Civarımızda bir deniz savası oluyor. Belki de Singapur bombardıman ediliyor.
0 gün Subatın dokuzuncu günü idi. Japonların sehre girdikleri sünmüs, meğerse...
Mezar tasımın üstüne yazüması lâzım gelen asıl ölüm tarihim çu olmalıydı: 9 Subat 1942.

DÖRDÜNCÜ KISIM
Hıristiyanların <calvaire» dedikleri çilemi, büyük azap ve tırap devresini, sığındığımız küçük adada çektim. Kimse beni S' gapur, yahut Malaka tarafına geçirmek istemedi. Japon iskencesin
uğramak korkusu yerlilerin cesaretini kırmıstı. Kemerimde sak] bulunan bir deste ıslak İngiliz
banknotları tekrar kurumus, esk sertliğini almıs, geçer akçe haline gelmis olmasına rağmen iltifat
görmüyordu.
Zira adacığa geçtiğimizin üçüncü günü Singapur'dan bir yelkenli dolusu Çinli yanımıza sığınmıstı. Gözleriyle görüp bize anlattıkları vak'alar herkesin maneviyatını bozdu; hepimizi dehset kapladı.
Beni asıl deliye çeviren haber, Japonların tekmil yabancı kadınları alıp götürmeleri. Valinin evindekiler bile o felâketten kurtulamamıs. Karmelit rahibelerin Sen Josef Manastırına da girmisler, «Küçük hemsireler — Little sisters» diye anılan sörleri dağa kaldırmıslar! Bir Çinli anlatıyor:
— Hele bize hiç merhamet yok. Japon neferleri geliyor, biri bir bacağımızdan, biri * de ötekinden yakalayıp çekiyor; ikiye ayırarak yollarına devam ediyorlar. Eğlenceleri rastgeleni sislemek. Lokantalardaki garsonları iskemleye bağlıyorlar, ağzına huni sokup teneke teneke su
içiriyorlar. !
Soruyorum:
— Götürdükleri yabancı kadınlardan hiç ses çıkmıyor iw Bunları arayan, soran olmuyor mu?
— Kim kaldı ki arasın, sorsun? Bütün Avrupalı erke»*'' kamplara soktular. Lâstik torbalarla dövüp duruyorlarmıs!
Yalvarıyorum:
„_ Götürün beni oraya! İste, bes yüz sterlin! yanımdan uzaklasıyorlar. Fernando bir kaç gün daha

sabre-sem heyecanın yatısacağını, bir yelkenli bulabileceğimi söylü-Fakat kavusmak istediğim
kadın hakkında bir sey sormuyor. • . kafası, muhakkak ki kendine göre bir hikâye uydurmustur. ;
ıiba sevgilimin bir İngiliz olduğunu sanmaktadır.
Nihayet dokuzuncu gece idi; beraberce gidip uzandığımız kum-1da ona açıldım. Maceramı, gözleri yıldızlarda, saatlerce dinledi. gonunda ayağa kalktı, dedi ki:
_— Yarın gece hazır ol! Bir kayık çalacağım ve seni ben götüreceğim.
Ellerine sarıldım, öpüyorum. Vücudumu kendine çekti. Birbirimize sarıldık; hıçkırıyorum. Otuz
senelik pervasız korsan ağla--.»r ama zangır zangır titriyor; teselli de ediyor:
Ona ilismezler... O, nasıl olsa bir yolunu bulmus, kurtulmustur... Hem söylemistin: Hindistan'a
gelirken vapurda Japonlarla arası pek iyi imis. Kolombo'ya da beraber gitmis, bunda bir is var.
Mapa'yı bırakıp tam harbin civcivli zamanı Singapur'da bulunması tuhaf!
Ümitleniyor; sonra tekrar bedbinlik duyuyorum. Nilgün'ü görünüsü ile anlamak imkânsızdır; kaprislerinden dolayı Conte Ver-di'de Almanlar ve Japonlarla dost oldu; yine bir kaprisle İngilizce bilmediğini hepimizden gizledi. Fernando yanılıyor. Onun gizli hiç bir rolü olamaz.
Doğrulaması için soruyorum: Yarın yola çıkıyoruz ya? Muhakkak.
Aksi gibi ertesi sabah, sisler arasından denizde birdenbire iki »do peyda oldu. Yanyana karsımızda durdular. Fernando koddan çekti:
Çabuk, sahilden uzaklasalım. Koydaki gemileri, kayıkları
"bacaklar!
sonra torpidoların ötesinden berisinden bembeyaz alevler ' Syıp sönmeğe basladı. Kumsala çekilmis veya az açığına de-emıq ahsap gemilerle kayıklar paramparça oluyor... Batı batı-
518
519
veriyorlar. Neden sonra havan toplarının seslerini duyuyoruzmis.
wı ¦ * i, i ' -s , *&> yerİmden kalkmaffi iÇİn belime tekme vurmaları, haykırısm
ketler etrafımıza yağıyor; kayalara çarpıyor, sıçrıyor, önümüZe d(u | firmaları lâzım. Kötü kötü
inleyerek sağır bir deve gibi belki
ZOT
süyor. Torpidolar geldikleri gibi sessizce kayboluyorlar. Fernando ates püskürüyor; haykırıyor:
— Hepsini temizlediler, mel'unlar! Kara ile irtibatımız 1 men kesildi!
Çöktüğüm yerden aksama kadar kımıldamadım. Korsan d tum muz, taze hindistancevizi, vanilya
kokan bir takım erikler tiriyor; beni yemeğe zorluyor. İkimiz de sakallıyız; elbise olar k üstümüzde sadece burusuk birer pantolon var. Diyor ki:
— Cava ne oldu? Herhalde bugün, yarın isgal edilir?
Ben Mapa'yı düsünüyorum. Torpidolar oraya da uğramıslar-dır; sirin limanını yakıp yıkmıslardır; «Suiçi bahçesi» koyuna gi-rerek sarayı uçurmuslardır. Ah, kadrini bilmediğim güzel
Mapa! Bütün gün burasını hasretle andım. Sihirli aynayı/ görüyorum; Tam ortasına bir misket
isabet etmis; çatlağının ardından gizli merdivenin losluğuna bakıyorum. Bütün ömrüm böyle, artık sihri kalmamıs çatlak bir aynaya aksetmis gibi eğri büğrü, çarpık çurpuk, hatları bozulmus,

perisan halde... Fikirlerimi bir türlü toparlaya-mıyorum; hayatımı tabiî manzarasına iade edemiyorum. Nilgün'ün yüzü de çatlak aynadan görünüyormusçasma darmadağınık! Adamıza sığman kalmadığı için dünyadan habersiziz.
Fakat Fernando yakında bir Japon müfrezesinin de buraya çıkacağını tahmin ediyor; diyor ki:
-— Daha büyüklerinde iyice yerlestikten sonra elbette gelecekler; temizleyecekler. Katliâm yapmaları da' mümkündür. Öyle bir yakalanacağız ki...
Kayıtsızlığıma aldırmıyor, ikide bir söyleniyor:
— Çaresini bulmalıyız, kaçmalıyız.
Koyda suya gömülü yelkenlilerle bütün kayıkları muayene yor, her tarafı arayıp tarıyor. Bir sey
yapacak ama benden 1 yok. Hattâ belki de yapmaktadır; söylemiyor. Kalküta'dan v runa bindiğim
zamanki iradem nerede. Bir lök olmusum, çö*
â kımıldanırım.
jSTitekim bir aksam üstü idi, korsan bütün gün görünmemisti;
yet yanıma geldi; kolumdan çekti:
__Kalk, gidiyoruz!
Dedi; arkamdan itiyor. Adacığın doğu tarafına geçtik, ne emir verirse manyetizma edilmisçesine
ağır ve tutuk hareketlerle hepsini yapıyorum. Dizlerime kadar çıkan suda yürüyerek ufak bir tekneye
girdim; Fernando yelkeni açtı. Sandalımız kırısıksız bir denizde yıldızların uzun saplı iri papatya tarhlarını usulcacık ikiye ayırarak bir kadın eteği hafifliğiyle kayıyor. Güzel bir meltemin
önüne düstük.
— Rüzgârı hesaba kattım, diyor, üç gündür onun çıkmasını bekliyordum. Mart ayında batıdan
doğuya eser; nisanda aksi istikamete döner. Bu sür'atle safak sökmeden su Sumatra kıyılarından
kurtulup Malaka toprağına ayak basarız. Sen Türksün, ben İspanyol... Doğruca gider, kendiliğimizden Japon polisine teslim oluruz.
Cevap vermeği lüzumsuz sayıyorum. Aradığım kadından iz, eser bulamayacağıma o kadar eminim ki... Mülteci Çinliler tek ec-nebî kadının hür bırakılmadığını söylemislerdi. Allaha sığınmıs Karmelit rahibelerini bile alıp götürdükten sonra Nilgün Japonların elinden kurtulmus
olabilir mi?
Sandalın bas tarafına, yüzükoyun uzandım. Terebentin içine atılmıs, henüz eriyememis sarı yaldız gibi yağlı, koyulu açıklı harelenen tropik denizine bakarak ne düsündüğümün farkında olmadan gidiyorum. Bir aralık suların rengi soldu; yaldızlar eriyor. Fernan-do'nun sesini isittim:
— Basını kaldır da bak! Karsıda su görünen sehrimsi yer Ma-laka! «Strait's Settlements» dedikleri İngiliz Hindi Çinisi'nin nıer-®zi- Kıtaya vardık, nihayet!
Tanıdığım tipte bir motor üzerimize doğru geliyor. Direğindeki

bayrak, artık buralarda Anglo Sakson hâkimiyetinin sonu geıri. ğini göstermektedir. Fernando
yelkeni indirdi; kollarımızı hava kaldırdık.
Çaylak sesleri isitiyorum.
Bunlar Japonların konusmasıdır.
Martın sonunu bulmus olmalıyız; tarih mefhumunu kaybet mistim. ¦

Bir gece ilk defa ismimin çağrıldığını duydum. Muhafız Japon çavusu, elektrik fenerini zindanın
derinliğine! uzatarak merdivenden hem sesleniyor, hem de elli kadar tutuklu arasında yüzümü
teshise çalısıyor.
Hepimiz her milletten yabancılarız. Ayrı bir iskence görmedik ama açız, sefiliz, murdarlık içinde
bitkin, tanınmayacak haldeyiz
Cava'dön buraya, o bir zamanlar keyfini sürdüğüm Singapur'a getirilip su bodruma kapatılalı beri
bir çok sey öğrendim; feci seyler... En korkuncu bir Danimarkalı doktorun anlattıkları:
Hastanenin nasıl basıldığını ve hastabakıcı kadınların nasıl götürüldüklerini gözleriyle görmüs.
Asıl müthisi bu kadınlar arasında sırf hayır islemek maksadıyle yardımcı yazılmıs olan Nilgün de
var.
Doktor Torwaldsen anlatıyor:
-— Benim koğusumda idi, Mapa adaları kraliçesi imis; aslen de bir Türk Prensesi... Ömrümde o
kadar güzel, o derece zeki kadına rastlamamıstım... Aynı zamanda elinden -fevkalâde is gelenine
de! Haftasına ameliyat odasında basyardımcım oldu. Sinirleri çelikten, yorulmak bilmez bir insan
saheseriydi. İsim bitince yüzüne bakıyor, yorgunluğumu unutuyor, felâket içinde saadet duyuyordum.
—- Konusmağa vakit buluyor muydunuz? Bir seyler anlatıyor muydu?
— Pek âlâ... Ömer'i çok düsünüyordu.
— Ömer'i mi? Beni mi?
MELİKESİ NİLGÜN
** 521
__- Ömer, küçük yastaki oğlu idi. Savas durumu bozulunca onu alc bir yere göndermis, nereye?
Mesguliyet arasında dikkat ede-ernistim; hatırlayamıyorum. Kendisi de gideceği sırada yollar kanmıs- Kral ile Singapur'da kalmıslar.
__Kral ne oldu?
_- Öğrenemedik. Ne Kralın akıbetini, ne Kraliçenin...
Baska bir doktor bu hikâyeye sunu ilâve ediyor:
— Kralı bir Japon vapuruna koydular. Bir takım İngiliz ku-mandanlarıyle beraber... Japonya'ya
sevkedilmis olmalı. Yahut Saint - Jean Adası kampına...
Günün birinde zindanımıza yeni bir tutuklu girdi; müstemleke memuru bir İngiliz. Son haberleri
verdiği sırada, soruma karsı dedi ki:
— Mapa Kraliçesini, öğrendiğime göre sonradan Cava'ya götürmüsler... Malûm ya, Japonlar oraya 27 Subat't asker çıkardılar, Martın 5'inde Batavia'ya girdiler.
Aldığım, topladığım bütün bilgi bunlardan ibaret.
Vicdan azabından ölmek meğerse pek zormus. Dayanamıyorum; dayanamadığımdan dolayı kendimden nefret ediyorum. Ha-niya, ikide bir tabancamı önüme koyar, hiçten seylerle ölümü
kararlastırırdım? Ne bayağı bir aktörmüsüm; sahte, cibilliyetsiz, melun bir adammısım...

Bu ceza ve azap bana az, diyorum, daha fazla çekmeliyim. Çekmek için ölmemeliyim!
Mehîre yatının mükellef buduvarında, kaçmadan önce; Nilgün'ü •"eğerse son defa görmüsüm.
Son isittiğim sözleri su olmustu:
«¦— Öğle yemeğinde bulusuruz. Bugün seninle bir kadeh porto 'Çeceğim. O kadarcığı zarar vermez. Değil mi sevgilim?»
Çavus, elindeki silâhıyle belimden dürterek beni yukarıya çı-•^rdı; zindanın önünde bekleyen üç
askere teslim etti. Gece soka-ga Çıkma yasağı konmus ve ısıkları söndürülmüs olan sehri motosı*
letle geçtik. Sepette oturuyorum; arkamdaki askerin tabancası
p

enseme dayanmıs halde! Sarsıldıkça temasını duymaktayım, o dar iyi bildiğim Singapur'u, ısıksız ve ıssız manzarasıyle tanım ta âdeta zorluk çekiyorum. Büyük binalardan birinin önünde a
duk. Sonumun ne olacağını düsüneceğim yerde bu binayı hat lamağa çalısıyorum. Hükümet dairelerinden biriydi, ama hangi -^ Girdiğim bir yer... Çıkaramıyorum.
Holde ikinci bir asker grubuna teslim edildim; üçüncü katt bir oda önünde durduk; içeriye haber
verildi. Bekliyoruz. Bir ı
sesi... Arkamdan ittiler; odadayım: Karsımda, masanın basma gP
seçmis, evraka göz gezdiren bir subay var.
Neden sonra basını kaldırdı; beni iyice süzdü; galiba gözlerine inanamıyor. Nihayet İngilizce söyle dedi:
— Sizi iyi tanırım; beraberce Taç Mahal barında çok karsıla-sırdık. Belki üniformam hatırlamanıza mâni oluyor. Siz Dry Martini içerdiniz.
Sesi yabancı değil. Az sonra simasını da bulur gibiyim. Bombay'da Japon Denizyolları kumpanyasının müdürü idi, galiba... îs-mi aklıma gelmiyor. Bakıslarımdan isi sezdi:
— Evet, dedi, «Yushen - Kaishen» direktörü idim.
O kadar halsizim ki, ayakta sallanıyorum. Emir verdi:
— Oturunuz.
Tesekkür ettim, kanapeye çöktüm.
— Evrakınızı okudum. Batırılan kargoda ne sebeple bulunuyordunuz? Singapur'a gelmenizden
maksat nedir?
Açlıktan kendimi kaybetmek üzereyim; cevap veremiyorum: basım dönüyor; yere yuvarlanacağım. Bir seyler mırıldanıyorum Hayır, beni bu hale sokan, açlıktan ziyade karsısında
sorguya çekildiğim Japon subayının 1936 yılında bir gece Taç Mahal otelinde Nilgün'le beraber
bulunması! Bombay'a çıktığımız günün aksamıydı; hani, Alman ve Japon subaylarıyle beraber
yemek yefflistı Tablo gözümün önünde... Yanımdaki Nevab'ın elbisesini isaret ederek alayla gülümseyisini simdi karsımda duran Japonyalıdan da ha iyi, daha yakın görüyorum. Âdeta âmir
sesiyle ben sordum-

___ Prenses nerede? Ne oldu? Rica ederim, siz bana onu söy-jeyiniz.
— Prenses mi? Hangi Prenses bu?

Yalan! Kimden bahsettiğimi biliyor; Singapur'a neden geldiği de... Maksadı üzmek, iskence çektirmek. Tok sözlü olmayı ter-°ih ediyorum:
— Tanıdığınız Prenses! Birlikte Kolombo'ya gittiğiniz Prenses jsfil! Sonradan Mapa Kraliçesi olan Türk Sultanı Nilgün! İste, ben buralara onun için geldim... Yalnız onun için...
Dört cümle lâkırdı etmekten harap düsmüstüm ki üst tarafını getiremedim; zaaf ve heyecanın da
tesiriyle bayılmısım. Kendimi bulduğum zaman koluma iğne yaptıklarını masa üstünde duran pravaz takımından ve basları kopmus ampullerden anladım. Subay bir kadeh konyağı, kendi eliyle ağzıma döktü. Yine ilk sorum aynı sey:
— Prenses ne oldu?
Masasının basına tekrar geçip oturan subay, bu defa gözlerini gözlerimin içine dikip hasin bir tebessümle dedi ki:
— Türk tab'asındansınız. Aleyhimize savasa girmemeği, tarafsız kalmağı tercih eden devletinizle
iyi münasebetlerimiz bozulmadı. Müttefikimiz Almanlara gıda maddeleri ve krom veriyorsunuz.
Bizce süpheli bir adam, bir Anglo Sakson taraftarı diye tanınmanıza rağmen sırf hükümetinize
cemile olarak sizi hapishaneye yol-lamayacağız.
— Prenses nerede?
— ...Hapishaneye yollamayacağız ama, serbest de bırakmayacağız. Konsoloshaneniz çaresini
bulursa memleketinize dönersiniz. Simdilik göz hapsinde rahat bir kampta bekleyeceksiniz. Zaten
sulh, birkaç haftalık mesele! Hindistan'a girmek üzereyiz.
— Prenses...
¦— Soru yok. İtiraz da kabul etmem. Adaya sevkiniz için emir diyorum. İste bu kadar!
Zile bastı. Beni odadan çıkardılar.
524
Santa Maria Adasında, tel örgüler, gözcü kulübeleri ve
sa
a
kayalar ardından doğup batan kaçıncı günes, bu? Kaçıncı ay? y nız günleri biliyorum. Bildiğimin
sebebi pazarları Hıristiyan tutuk luların kiliseye gitmesi... Kilise, bombardımana uğradığı için dam sızdır. Fakat nasılsa çan kulesi ayakta kalmıs, yalnız o gün sesi du yuluyor.
Ötekiler ibadette iken, dindar olmayan Fernando ve biz, jv-Müslüman dısarda bekliyoruz. İkinci
Müslüman, iyi bir tesadüf eseri, Mapa Kralının amcazadesi, eski Veliaht Prens Gaffar.
Birbirimizle karsılastığımız zaman sarmas dolas olduk. Aynı kadını ve aynı memleketi tanımısların, sevmislerin gurbette veya hapiste bulustukları zaman duydukları hüzünle karısık
sevinç içinde birbirimizden, ilk sorumuz su oldu:
— Nilgün nerede? Mapa ne oldu?
İkimiz de bir sey bilmiyoruz. Delikanlıyı yakalamıslar; önce Cava'ya götürmüsler; sonra, uzaklastırmak lüzumunu duymuslar, buraya atmıslar. Soruyorum:
— Mapa'yı topa tuttular mı?
Benden öğrendiği ve sonradan ilerlettiği İngilizcesiyle anlatıyor:
— Ne saray kaldı, ne kasaba... Birkaç yüz adam öldü; Abdiil-gafur'u kaybettik. Karaya iki manga asker ve bir subay çıktı. Gemilere epeyce kız götürdüler. Hediye ile Hatice'yi de

almıslardı; cesetleri kıyıda bulundu; vücutları delik desikti. Halk dağlara sığındı.
— Siz ne yaptınız?
— Adadan adaya kayıkla, tek basıma kaçtım. Niyetim gizlice Singapur'a gitmekti. Ahmed'le Nilgün Sultan'm ne olduklarını anlamak istiyordum. Denizde ele geçirdiler. Sultandan hiç mi haber yok?
Bildiğim kadarını anlattım. Delikanlının aklı fikri Yalnız Nil'-de... Belli ki benim gibi o da Nilgün'ü bulmak için denizlerxasmı§-İlk gecesi mütemadiyen melikesini sayıkladı; yanı basımda
yat!' yordu. Hasır yatağımdan doğrulup dinledim. Belki bir baska gece
525
Qafiar beni dinlemistir. Sormağa lüzum kalmadan daima Mapa £raliçesinden behsediyor. Dağınık sözlerini zihnimde toparlayıp sıraladıktan sonra sunları öğrenmis bulunuyorum: Doğumdan sonra Adaya büyük bir ruh değisikliği ile dönmüs; aylarca sarayda ve saray parkında
kapalı yasamıs. Hep çocuğu ile mesgul oluyor; ne at gezintisi, ne av partisi, ne de plaj ve deniz
eğlencesi, zamanını okumakla geçiriyormus.
— Yanında siz yoktunuz; Dübeste Hanım ve "Tayfur Bey de istanbul'da idiler. Yapayalnız yasıyordu, üzülüyordu. Çok zayıflamıstı, solmustu da... Mutfağa inip Türk asçılarla konustuğu
olu-vordu. Galiba onlarla bol bol Türkçe konusmak için sonradan börek ve tatlı öğrenmeğe kalkıstı. Öyle güzel yapıyordu ki...
— Benden bahsediyor muydu?
Gaffar isitmemezlikten geldi. Israr kuvvetini bulamadım. Yalnız bir aksam üstü, Mapa istikametinde batan günese karsı, sormadığını halde kendiliğinden söyledi:
— Arası yalnız benimle çok iyi idi. İste, simdi yaptığımız gibi orada beraberce gurubu seyrederdik; dertlesirdik. Bir defa sizin için dedi ki: «O benim herseyimdi... Dayım, kardesim,
babam, sevgilim... Her seyim.»
Gözlerimin yasla dolduğunu gören Gaffar yanımdan ayrıldı; uzakta bir kaya dibi seçip saatlerce
tek basına oturdu. Artık süphem kalmamıstı: Nilgün'ü benim kadar, fakat iptidaîliğin bütün saffetiyle, ilâh yerine koyarak seviyordu. Yine iptidaî kafasıyle Japonlardan intikam almayı da
düsünüyordu; ikide bir:
— Ona bir fenalık yaptılarsa günün birinde Mikado'yu öldüreceğim. Sırtına bir bıçak atacağım,
ucu göğsünden çıkacak!
Diyor. Tel örgülerle çevrili kampta gözlerinden ates saçılarak bir pars korkunçluğu ile dönüp dolasıyordu. Böylece aylar geçti. Birbirimize Nilgün'ü sevdiğimizi sözle itiraf etmiyoruz; lâkin artık 'tiraf etmisçesine ondan mütemadiyen bahsetmeyi mahzurlu buluyoruz.
da
— Çocuğu büyümüstü, yürüyordu, değil mi?
— Konusuyordu bile... (Ana), (Baba) diyordu; bana takmıstı: (Gafa)... Sultanla götürüp denize
sokuyorduk; £ yordu; sulara vuruyor, etrafa köpükelr saçıyordu. Nilgün bir köpüklere bakarak
ağlamıstı.
Zaten düğüm kesilmis olan yüreğim büsbütün sıkısıyor. ija niya City of Haddington'da onunla

köpüklerin çesidinden konusmustuk; galiba Nilgün'ü ağlatan bu hâtıra idi.
— Sus, Gaffar! Söyleme, anlatma! Çıldıracağım! Diye haykırdım. Sakin sesiyle söyle dedi:
— Ben de...
Konusmalarımızda ekseriya, Nilgün'ün basına neler gelmis olacağı hakkında tahminler yürütüyoruz. Bazı defa umutluyuz; bazen umutsuz... Bazı kere de o fena görüyorsa ben iyiye
yoruyorum; yahut aksi oluyor. Fernando ise sadece kaçma çareleri aramakla mesgul.
— Dört tahta bulsak, birbirine bağlasak kaçarız.
— Nereye gidebiliriz?
— Öyle sanıyorum ki Bengale Körfezi İngilizler elinde... Belki Nikobar Adaları da. Oradan Seylan'a geçmek isten bile sayılmaz. Su delikanlı olduktan sonra çalakürek uçup gideriz!..
Santa Maria'yı kâh kasırgalar sarsıyor, kâh ardı arkası kesilmez yağmurlar yıkıyor; kâh duru mehtaplar altında kalıyoruz, kâh sam yelleriyle kavruluyoruz. Bereket açık havada mahpusuz;
yoksa tifüs veya kabakulaktan çok zayiat vereceğiz. Bir tutuklunun dediğine bakılırsa, Singapur'da bazı kimselere kasten cüzzam asılamıslar. İnanamıyorum.
İnanamıyorum ama cüzzam asılanmıs bir Nilgün rüyalarıma giriyor; haykırarak uyanıyorum. Galiba aynı korkunç rüyaları Gaffar da görüyor ki uykusunda ulurcasına bağırıyor, kıvranıyor Dürterek kaldırıyorum; etrafına saskın saskın bakıyor, söyleniyor
— Nilgün... Nilgün...
Acaba benden sonra aralarında karsılıklı bir ask macerası m geçti? Nil, bir gün veya bir gece zaafa kapıldı, bu çelik adaleli ve
,\yj\
JN1LGUN
527
k sevimli delikanlının kucağına mı atıldı? Kıskanmıyorum; hat-
- bunu yapmıs olduğunu sadece sükûnetle kabul ediyorum, yap-arnasina sasıyorum. Kızıyorum
bile! Madem ki genç yasında öleekti,
arzularını yerine getirmeliydi.
Evet, kanaatimizce Nilgün, o istilâ kasırgasında savrulup gitti Belki uğradığı hakarete karsı isyan
edeıı pis bir Japon subay"1111 kursunu ile... Belki çektiği sefaletten ve ıstıraptan... Belki (je hastalıktan öldü. Eğer sağ, sıhhatte ve bir yerde olsaydı karsı-ına çıkarıldığım eski Yushen - Kaishen müdürü bana bunu hiç değilse müphem sözlerle bildirirdi. Lâfını söyletmedi. Âdeta vicdan azabını kendisi tasıyordu. — Katili muhakkak o!
Diye gürledim: Meraka düsen Gaffar'a süphemi anlattım. Fer-nando'nun da fikrini soruyorum.
Asağı yukarı hemfikiriz. Zindanlarda, hapishane ve kamplarda duyulan bir dayanısma ve gizli
cemiyet kurma ihtiyacıyle anlasıyorum. Soruyorum:
— Hangimiz hayatta kalırsak, bir gün, sulh olunca bu herifi karsımızda görür görmez canını cehenneme göndermeği taahhüt ediyor muyuz?
Uyustuk; fazla düsünmeden üç esir and içtik. Japon ajanı her halde tekrar Hindistan'a gelecek,
belki de büyük bir unvanla Bombay'a dönecekti. Gaffar'a diyorum ki:
— Orada 1930-39 yılları arasında vapur acentası müdürü idi. Admı öğrenmek kolay. Asıl sana
güveniyorum: Nilgün Sultanın intikamını sen alacaksın. Benim uzun yasamama imkân yok.

Japonca bilen bir tutuklu, muhafız subayların konusmasını dinlemis. Amerikalılar kaybettikleri
adaları birer birer, atlaya atlaya Seri almağa baslamışlar. Daha kötü bir sey olmus; bilmem ne
tarafta bir Japon filosu tamamen batırılmıs.
Bu haberi aldığımız zaman tabiîdir ki o hâdisenin 1942 Haziranında meydana gelen Midway deniz savası ve Japon hezimeti oluğunu bilmiyordum. Gaffar ümitleniyor. İngilizce öğrenmekten
?elen bir yakınlıkla artık tamamiyle Anglo - Sakson taraftarıdır.
— Savası kazanacaklar; bize adalarımızı geri verecekler, s vetimi de, nüfuzumu da hayatımın
sonuna kadar Japon aleyhtarı ğmda kullanacağım. Küçük korsan çeteleri kuracağım, buldum,
Japon gemilerini batıracağım. Ben de onların karılarını dağa k dıracağım; maiyetimdeki eskiyaya
peskes çekeceğim.
Diyor. Bunları oldukça düzgün bir İngilizce ile anlatıyor, g ğendiğimi söylüyorum; izahat veriyor:
— Sizden sonra, Sultan yengem bana hocalık etti. Ayrıca gra mofona konan plâklardan da bir
seyler öğreniyordum.
Bir ,ay.dan beri ikimiz de namaz kılıyoruz; ama günde bes de ğil, dört defa... Zira muhafızlarımız günes battıktan sonra kımıldan-mamıza müsaade etmediklerinden yatsı namazlarını ertesi ~güne kazaya bırakıyoruz. İmamlık bende... Dua okuyan da beninı.~Gaf. far
canû gönülden «âmin!» diyor. Namazda, niyazda hep ÎMıİğürî'ü düsünüyoruz, ibadet sabırsızlığımızı yatıstırmağa yaradıktan bask^ çektiğimiz iskenceyi yavas yavas tahammül edilir
hale getiriyor. Bir gün dert ortağıma dedim ki: """-
— Gaffar, oğlum! Dinle beni: İçimde bir his var; Nilgün Sultan kurtuldu; simdi Seylan Adasmdadır, benimle beraber kaldığı köskte... Yahut Hindistan'ın bir tarafında. Suradan kurtulup
müttefiklerin elinde kalan bir yere gitsek muhakkak haberini alacağız.
Fernando, kaçacak vasıta aramaktan hâlâ vazgeçmedi. Sayet bulursa ondan ayrılmayacağız. Ah,
kendimizi müttefik devletlerden birinin bayrağı asılı bir toprak parçası üstünde bulsak!
Santa Maria'ya Japon motorbotlan sıkça uğruyor. Küçük bir torpido ise hemen her zaman etrafımızda dolasmaktadır. Sayet bir tekne tedarik etsek, ertesi sabah, kaçtığımız anlasılınca arkamızdan yetisip bizi yakalamaları ve derhal kursuna dizmeleri muhakkak... Öyle olacağını bilmekle beraber firara hazırız.
— Sultan, küçük oğlunu ne isimle çağırıyor?
— Yeğenimin resmî adı Gıyaseddin... Fakat anası ile ben f|! daima «Ömer» diyoruz.
— Daha ziyade anasına mı benziyor, babasına mı?

Gaffar bir tereddüt geçirdi, sonra dedi ki: ^- İkisini de andıran tarafları var. Lâkin gözleri, büyük
am-j bir Sultan Aziz varmıs, Türkiye'de İngiltereninkine yakın bir . nanrna yapan Padisah... Tıpkı
onunkilere benzermis. Nilgün Sul-tan'dan isittim, kaç kere...
Nilgün bana da bir gün, Kandi'de söyle dememis miydi?

«— Senin hanedanla bir münasebetin mi var, ayol? Gözlerin tıpkı Sultan Aziz'inkiler... Vücuduna göre çok iri, fazla sâhâne! Ama cüsseli biri olsan daha yakısacak.»
Aylardan beri ayna yüzü görmediğim için gözlerimi âdeta unut-nıusum. Fakat sakalımı görüyorum: Hos bir kumrallıkta ve masa ile kıvrılmısçasına büklüm büklüm... Tam orta yerinden
kırçıllasmağa baslamıs.
Nilgün'ün bir gün —yine City of Haddington güvertesinde— söylediklerini hatırlamaktayım. Asktan bahsediyordu:
«— Sendeki askın eksiği sefkat, diyordu, çok dilerim ki bir gün sadece sefkat duyarak sevesin.
Sözlerimi anlamıyorsun. Ziyanı yok; anlayacağın zaman gelecek...
İste böyle konusmustu ve askın cinsî arzudan sıyrılarak yine devam edebileceği fikrini ileri sürmüstü. Bugün o haldeyim; Nil'in cismanî taraflarını unutmus gibiyim; hislerini bastan basa
sefkat. Hattâ sihirli aynanın açılıp kapandığı gecelerde, zevkini hiç unutmayacağımı sandığım ihtiras sahneleri aklıma geldikçe tuhaf-ksıyorum; bunları ona karsı bir nevi hürmetsizlik sayıyorum. Sadece Kandi mehtabına ve duduklarıma uzattığı omuzunu tertemiz, kudsî bir hâtıra
olarak gece gündüz düsünmekteyim. Düsünürken Mukaddes bir emanet önünde bulunuyormusçasma duygularım ^mamiyJe uhrevî... Bu, baska çesit bir ibadetim oldu.
— Demek, Batavia dönüsü Nil değismisti.
~~ Evet, durgunlasmıstı; ama benimle bazan nes'eli idi; saka-"Siyordu. Çocuklarımla da mesgul
oluyordu. Yeni doğan kızımın :"1"1' de kendisi koydu.
~- Nedir bu isim?
I
F.: 34
530
— «Neyzar...» Kamıslık mânasına gelirmis. «Benim bir da budur» demisti. Hattâ asıl adı «Neyzar» imis. Bilmem ki cık yalancı idi... Yahut sakacı. Meselâ sizin için de bir gün olmadığınızı söylemisti.
— Ya, nesi imisim?
— Eski nisanlısı. Doğru mu?
— Evet Gaffar... Yüzüğünü de hâlâ saklıyorum. Fakat Japon lar alır diye parmağımda tasımıyorum.
— Nerede saklıyorsunuz?
Bunları bunaltıcı bir tropik gecesinde, yanyana hasırlara uzan mıs, kımıldamadığımız halde durmadan terler dökerken konusu yoruz. Bir taraftan açlık, öbür taraftan sıcak, kadidlere dönmüsüz. Bir deri ile bir kemiğin o derece terleyebilmesini aklıma sığ. dıramıyorum. Gaffar'a
cevaben, karanlıkta elini tutup kendi çenemin altına götürdüm. Yüzük sakalımın içinde, arkasına
doğru bir örgüye sıkıca tutturulmustu. Basımı gırtlağımdan kesip ayırsalar kafamla beraber denize veya toprağa gömülecek, kimse farkında olmayacak, katilim gaspedemeyecekti!
Bazan düsünüyorum: Ben miydim o, tiril tiril ütülü beyaz smokinlerle kulüpten bara, bardan kumar salonuna, sabahlara kadar gezen, içen, danseden? Çin lokantalarında prown kotleti, lobster
salataları yiyen, bardak bardak buzlu Tennet's biraları yuvarlayan' Neydi o züppe, o özenti, basit

zevkli hayatım? Simdi hepsinden mahrumum: Elbiseden, gıdadan, müzikten... Hararet bastına
serin sudan bile! Yokluğuna tahammül edemeyeceğimi sandığım kadın, geri plânda kalan bir «aksesuar», bir dekor parçası oldu. Z Nilgün artık «kadın» değildir; mânanın bütün sümulü ve
kuvvı le «sevgili»dir; maneviyattır; Buda'nm tarif ettiği Ask mahiy simdi aldı. Hiç bir seyim kalmadığı halde, kendisi de gayri rne iken bana yetisiyor. Her zamankinden zengin, süslü, ferah,
g toklar âlemindeyim.
— Niçin Mapa'dan ayrıldı?
— Emin bir yerde bulunması lâzımdı. Singapur'u düsnı^ mevki sandık. Orada da kalmayacaktı
ya! Hindistan'a, daha sv
531 T,übnan'a gidecekti. Vakit bulamamıs olacak. Ben ona, çok evvel aklasmasını tavsiye etmistim,; adayı bırakıp kaçmayı sanına ye-, diremiyordu. Zorla, ahalinin ısrarıyle çıkardık. Gözyaslarıyle uğurlandı-
.— Bir gün dönecek... Yine türkülerle, çiçeklerle, danslarla İjarsılancak.
İhtimal veremiyor. Nilgün'ü bir daha göremeyeceğine o, benden fazla inanıyor. Diyor ki:
— Hayatta kaldıysa bile Mapa'ya dönmez artık. Son yıllarda Sultan burada çok azap çekti; istanbul'u özlüyordu; saatlerce anlatır durudu. Bir çarsı varmıs, üstü kapalı, los bir yer... Hiç görmemis ama hikâyesini o kadar dinlemis ki... Bir masal gibi bana söylerdi; söylerken heyecandan sesi titrer, son cümleleri ağzında söner isitilmez olurdu.
Hıçkırdığıma sasmıyor. Nil'ime Kapalıçarsının romanını ninni gibi vapurda hafif sesle ben söylemistim; uyuya kalmıstı.
Günün birinde kocaman bir motor Santa Maria'ya yanastı; içinden çıkan bir subay muhafızlarla
uzun uzun görüstü. Sonra hepimizi topladılar ve isimleri okunanları tel örgüden dısarıya aldılar.
Fernando ile ben ayrılanlar arasmdayız. Gaffar öte tarafta kaldı. Ne olacağız? Bir sey söylemiyorlar. Motöre bindirildik. Yirmi yedi kisiyiz ve hepimiz bitaraf devlet vatandasıyız. Adada kalanlar savasan devletler tab'ası, yahut Endonezyalılar...
Tekrar Singapur'dayız, tutukluyuz. Lâkin muamelede bir değisiklik hissediliyor. Sırtımıza dipçik
vurmuyorlar ve burnumuzun bibine silâh dayamıyorlar. Üç gün, sıcakça balık çorbası, ekmek,
^rer kadeh pirinç sarabı verdiler.
Dördüncü günü sabahı tevkifhaneye berber geldi. Saçlarımızı, ballarımızı kesti, tıras etti. Yüzüğümü, yeni verdikleri asidfinik °«ulu, ütüsüz, lâcivert renkte keten elbisenin cebine sakladım.
532 -*-* *
Limana sevkedildik; İsveç bandıralı ve Kızılhaç isaretli bem
beyaz bir yolcu vapuruna giriyoruz. İs anlasıldı: Bu vapur İngm
müstemlekelerindeki sivil Japon harp esirlerini getirmis; bazı İn
giliz ve bitaraf esirleri Seylan'a götürecek; bir mübadele yapıimı
Kurtulduk.
Gaffar'ı düsünerek içim yanıyor; Fernando bile müteessir O gece aylardan beri' ilk defa çarsaflı
ve somyeli bir yatağa kurulmus yemek masasına, medenî insan muamelesine kavustuk Vücudum

sabun yüzü gördü, öptüm, kokladım; köpüğü ve kokusu beni insanlığıma, mazime yaklastırıyor.
Vantilatörlerin uğultusunu musiki imisçesine dinliyorum. Hele radyo, Bingazi'nin 8. İnglü2 ordusu tarafından isgalini haber verince yerimden fırladım; o gün 1942 ekiminin 20'si idi; müttefiklerin sesini isitiyordum.
Bu ses sanki biraz sonra Mapa Kraliçesinin sıhhatte ve selâmette olduğunu müjdeleyecekti.
Kolombo'ya çıkısım sırasında Fernando halimden ürktü. Bir kaç kere bayılacak gibi gözlerim karardı, koluma girerek beni âdeta tasıyor; sürüklüyor. Bereket hepimizi hastahaneye götürdüler
de Nilgün'le dönüp dolastığım, darılıp barıstığım, sevisip kucaklastığım yerlere uzak kaldım.
Ancak bir hafta sonra kendimi azıcık toparlamıstım. Arkadasımla sehirde tahkikat yaptık: Prenses Nilgün, daha doğrusu Seylan'da tanılılan ismiyle Misis Nil buralarda çoktandır görülmemis. Sadık dostuma:
— Benimle Kandi'ye kadar çıkarmısın, dedim. Bungalov'u uzaktan olsun ziyaret edeyim.
İste yine pembe renkli sosedeyiz; yine ormanlar arasından geçiyoruz. İste onunla bir gece dargınlık çıkarıp otomobilden indiğim dönemeç... İste kösk... Tıpkı ilk geldiğim günün sabahmdaki gibi kargalar yine tarhlarda oynasıyor; havada yine taze çay ve kabuk tarçın kokuları
duyuluyor.
Fernando, hikâyemi tafsilâtıyle bildiği için çok müteessir... B korsan yüreği, derdime ortak. Hattâ diyebilirim ki bu adam il kulaktan âsık! Dönüste sordu:
NILGUN **
533
__Sende hiç resmi yok mu?
— Düsünmemistim... Yok! Yok!
Dedim; çırpınmağa basladım. Sanki bir fotoğraf onu bana iade edecekti... Haykırıyorum:
— Yok! Yok! Bir fotoğrafı bile yok!
Deniz haydudu Fernando, torpil yedikten sonra su üzerinde valnız bayrak direği kalmıs olan sevgili gemisine baktığı mahzun izlerle beni seyrediyor. Bu sefer karsısındaki bir insan enkazıdır.
Amerikan kuvvetlerinin Dakar'a çıktıkları gün •—1942 senesi 24 Aralık— ben Karaçi'den bir uçakla Sam'a geldim; Mezze'ye indim. Beyrut'a gidecektim; Mısır'a geçmek niyetindeyim. Nilgün de benim gibi kurtulmus ve oralardan geçmis olabilir.
Bir otomobil bulmak için Merze meydanında dolasıyorum, omuzuma biri dokundu. 1926 senesi
içinde Hindistan'ın hudut sehri Pesaver'de rastladığım Sehzade Tevfik Efendi —tıpkı bes buçuk
sene evvelki gibi basında kalpak, elinde kamçı, sırtında küklü avcı ceketi ve yanında baska bir
dalkavuk herif— karsımda duruyor, soruyor:
— Ne tarafa yolculuk?
— Bu sefer istanbul.
— Yahu, çok değismissin! Sırtına vurmadan önce o mu, değil-mi diye epeyce düsündüm. Hastalık mı geçirdin?
— Japonlara esir düstüm; güç belâ kurtuldum; çekmediğim kalmadı.
— Kelleni uçurmadıklarına sükür... Geçmis olsun. Ben de Mı-s'r'a dönüyorum. Artık orası güllük gülistanlık!
Yanındaki çömeze döndü:
— Değil mi, Pasa hazretleri?
— Vallah-ül-kerim, cennet... Cennet-i a'lâ!

~~ Ya, iste öyle! Burada is yok, Eh, Allah selâmet versin. Bize müsaade... Tren ha kalktı, ha kalkacak. Otomobilimiz de bekliyor.
534
-¦»***»11 ttft
Vakit olsaydı beraberce yemek yerdik. Hani Pesaver'de ya!
— Hayırlı yolculuklar, Sehzadem!
Ayrıldık. Size bunları niçin yazıyorum? Sebebi var: Sehzad birkaç adım yürüdükten sonra, tam
otomobile giriyordu, durdu-seslendi; yaklastım. Diyor ki:
— Sey... Neydi adı, canım... Ha! Nilgün... Bizim Nilgün Sultan Sormustun ya Pesaver'de?
— Ey, evet, söyleyiniz, bir haber mi var? Haber mi aldınız?
— Ne haberi biraber? On gün evvel kendisini Beyrut'ta gördüm. Halasının evinde... Bilirsin, elbette... Hani Antura yolundaki büyük kösk yok mu?
— Ne zaman gelmis? Nasıl gelmis? Yasıyor, demek... Hayretle yüzüme baktı:
— Bir ay oluyormus. Sıhhati de pek yerinde... İki çocuğu var.
— Neredeymis, son zamanlarda?
— Vallahi uzun sormadım. Galiba Mısır'da imisler. Değil mi Pasa? Mısır'da demislerdi... Kahire'de kocasiyle...
Pasa tasdik etti:
— Mısr-ül-Kahire'de... Lâ sek! Soför sabırsızlanıyor. Sehzade dedi ki:
— Bana soracağına, pek merak ediyorsan kendisiyle konus. Antura yolu üstünde Saime Sultanın
köskünde... Zavallı Saime Sultan! Artık kulakları isitmiyor, çok yaslandı. Öyle değil mi, pasa, duymuyor artık konusulanları...
— Evet, efendimiz... Duymaz bir sey... Amma hiç duymaz.. Araba hareket etti
Nilgün sağ! Nilgün'üm suracıkta, su dağların arkasında, Lübnan kıyısında. İki saat geçmeden yanında olabilirim. Olacağım. I» arabaya atladım. Fiyat sormuyorum; bağırıyorum:
— Beyrut! Beyrut! Yallah!
Demek oluyor ki Japonlar onu da, kocasını da bırakmıslar; &' liba hudut harici etmisler... Korktuklarım olmamıs. Yolunu bul* Mısır'a gelmisler; harp sahası sehirlerden ürktükleri için Lübnan
il----------— "* -n J-l-lVJ W 1
V ¦-*--»*¦--* 535
gjnrruslar. Sıhhati yerinde imis; bir çocuğu daha olmus. Sevinçten 1(jıracağmı. Otomobilin ağır
gitmesine dayanamıyorum; inip yü-
..jjjelt kosmak istiyorum. Yürürken yorulmayacağıma inanmaktaiffl-
Nil'i düsüne düsüne ne rahat yürüyeceğim!
Ah, ne uzun yoldur, bu!.. Hele Buka ovasının su serit gibi uzan-kıvrımsız kısmı! Onu geçtik. Lübnan eteğindeki Stora kahve-rinden birinde, birbiri arkasına iki kadeh Zahle rakısını su katmadan içtim. Bir tane de soför yuvarladı. Dahr-ül-Baydar'a doğ-u döne kıvrıla, sür'atle tırmanıyoruz. Sofar'ı arkada bırakınca iadeniz ve kenarında Beyrut göründü. Yarabbi! Bütün o,
Nilgün'le beraber seyrettiğimiz Bombay'lar, Kolombo'lar, Kalküta, Singapur ve Mapa'lar... Hiç
biri Lübnan sırtlarında Akdeniz'in ve Beyrut'un manzarası kadar iç açıcı, alabildiğine ferah, cilâsı
kibar, billur günesli değildi. Ya bu Cebel havasının karakulak suyu kadar içimi hafif, tadı kıvamında, temiz havası?
— Oh!

Diyorum. Yıllardanberi ilk «oh!»'um bu.
— Oh!
Tesbih çekerek zikredercesine «oh»'lar birbirini takip ediyor. Soför nes'eli olduğumu anladığı için bir türkü tutturdu. Nilgün'ün Sandernagor oteli terasında, öğle uykusuna giderken söylediği
dağ türküsü... Nakaratı tekrar edip duruyor...
A lâ Keyfek! A lâ, a lâ Keyfek; Keyfek!
Alkıslama yerine omuzuna, sırtına vuruyorum; devam etmesini istiyorum:
— Yâ Kemaan! Ya Kemaan!
Durgun ikindi saatinde yamaçlar soförün türküsünü teslim alıp nöbetlese birbirlerine veriyorlar; nağmeler dağdan dağa uzakla-
?'yor. Bulutlar gibi sürtüne sürtüne gidiyor, bosluklarda eriyor.
unları isitmekten ziyade sanki seyrediyorum. Her «a lâ keyfek»
ır kayaya dokununca geri tepiyor, sarsılıyor; sendeleye sendeleye
uzaklasıyor; öndekilere yetismeğe çalısıyor. Hanendeme, sehri çerek Cuniye yoluna sapmasını,
Antura'ya gideceğimi söyles-Burç meydanına varmadan sağı tuttuk.
Nihayet yirmi dakikaya kadar —inanamıyorum— Nilgj^.,-. göreceğim. Üç senelik bir ayrılıktan
ve ne maceralardan sorir ı Hemen boynuma atılacak:
— Kavustuk mu yine? Yine bulustuk, bir gün yine ayrılacak mıyız, sevgilim?
Diyecek, gülüseceğiz; bütün çektiklerimizi —dokunur dokun mazı pas çıkaran bir ilâç gibi— o gülüsmelerimiz bir anda silip g5_ türecek.
Bir tarafımız muz ve portakal bahçeleri, öte tarafı bombos ufuklu Akdeniz... Filvaki bu yol ne Kolombo ile Kandi arasındaki gibi taze tarçın ve dalında taze çay kokusuyle Hindistan ülkelerinin ağırlığını tasıyor, ne de Sandernagor'un santal ağaçlarından buram buram tüten buhur
kokusuyle Çin gecelerinin koyu sarı sehvetini düsündürüyor. Limon ve turunç çiçeklerinin bakir
ve afif havasını teneffüs ediyoruz. Memnunum.
İç ve uzak Asya'dan) kurtulup Nilgün'ü taze kız çağında birkaç sene yasadığı su basit toprak parçası üzerinde göreceğime sevinmekteyim. Hint ve Endonezya, çözülmez muammasiyle yerinde kala dursun. Vücudunda ne- «sari» ne «batih», onu medenî kıyafetiyle karsımda, memleketimin yanıbasında bulmak yepyeni bir zevk...
Nehr-ül-Kelb'i de geçtik; bes dakika sonra köskün önünde duracağız.
Bu, olacaktı demek! Olanı gayet tabiîye alıyorum. Hayret etmiyorum. On parası kalmamıs bir
adamın, bankaya girip uzattığı çek mukabili bir gün ceplerini kâğıt paralarla doldurup çıkması
gibi bir sey... Basımdan çok geçmisti; öyle tabiî buluyordum ki-Arabayı durdurdum.
Kösk hiç değismemis. Dokuz sene evvel Saime Sultan'la Da' mat Halil Pasa'yı ziyaret ettiğim vaziyette, yine bahçesi muntazam, fakat pancurları kapalı, sessizlik içinde basını dinliyor.
537
Demir parmaklıklı kapıyı ittim. Kapalı. Çıngırağı çekiyorum.
Kapıcı dairesinden, eskiden istanbul'daki gibi sırtında redingot,
basında fes, saçları ağarmıs bir harem ağası çıktı; güçlükle yürüoXm
Emektar zenci ölmemis ama beni, belki de daha yakınlarını
'anıyamayacak hale gelmis. Sordum:
_— Mebruk Ağa! Nilgün Sultan burada mı? Görebilir miyim? İsmimi söylemediğim için kim

olduğumu bilmediği halde dedi ki:
— Sultan, demincek çamlığa doğru gitti beyefendi! Dadı da beraber, çocuklar da... Gezinip dönecekler. Buyurun, siz içeriye. Yarım saate kalmaz dönerler.
— Hangi taraftaki çamlık?
•— Su tepenin arkasındaki...
— Öyleyse, ben oraya giderim.
— Nasıl arzu buyurulursa... Hızlı yürürseniz yetisirsiniz. Soföre beklemesini söyledim.
Asfalttan
ayrılmıs toprak yola
saptım. O, bir küme fıstık çamlarının yerini bilirim. Merhum damatla kaç defa gölgeliğinde oturmus, gurubu seyretmistik.
Tamam... İste... Uzakta iki kadın ve bir ufak çocuk yürüyor. Bunlardan biri dadı...
Kıyafetinden
ve önünde ittiği arabadan belli. Öbürü Nilgün olacak. Süphesiz Nilgün'dür. Gözlerimi dört açmıs,
arkadan endamına bakıyorum. İkinci çocuğundan sonra fazlaca mı gelismis, yoksa ısık mı öyle
gösteriyor? Adımlarımı sıklastırdım. Aramızda ancak on, onbes metrelik yer kaldı; seslendim:
— Nil! Nil!
İsitmediler. Hem kosuyor, hem bağırıyorum:
— Nil! Nil!
Önce dadı geriye baktı, sonra çocuk... Durdular. Nü de döndü. *üzü, ikindi günesinin denize vurup keskinlesmis ısığı altında, tâ Asımda. Bir daha:
— Nü!
Dedim. İkincisi boğazıma tıkanıp kaldı. Zira bu çehre, azıcık
andırmakla beraber, Nilgün'ünki değil! Zaten asıl Nilgün Suit olması lâzımgelen bu kadın, bana
yabancı, tanımayarak, lüzumSu bir azametle bakıyor.
— Affedersiniz, birine benzettim...
Diyebildim. Arkalarının döndüler. Yollarına devam ediyoria.
İKİNCİ CİLDİN SONU

Refik Halid Karay - Nilgün Cilt3 Nilgün'ün Sonu
Üçüncü Cilt NİLGÜN'ÜN SONU
Üçüncü Cilt BİRİNCİ KISIM
X il°t bize dönerek dedi ki:
— Tibesti ile Hoggar dağları arasından hep çöl üzerinde uçu-voruz. Bir saate kadar Bir-i-Kalanga'ya ineceğiz.
Yol arkadaslarımdan İngiliz Binbasısı Appel soruyor:
— Orada Fransız garnizonu mu var?
— Evet. Rahat edeceğinizi pek sanmam. Misafir olacağınız insanlar iyi kalplidirler ama, dağınık
ve laubalidirler. Tras olmayı bile lüzumlu saymazlar.
İngilizlerin trasa verdiği ehemmiyete gülümsedim... Gülümsemem uzun sürmedi: Afrika? Tibesti? Hoggar? Buralarda ne arı-vorum?
Oraya gelmeden evvel size «Mapa Melikesi Nilgün» kısmını bıraktığım yere, Lübnan'a dönmekliğim lâzım. Hikâyeme kestiğim noktadan baslamalıyım. Arkasından kostuğum ve yüzünü görünce Nilgün olmadığını anladığımı kadına:
— Affedersiniz, birine benzettim...

Diyebilmistim. O ve yanındakiler yollarına devam ediyorlardı. 1 n bir müddet ayakta kaldım; sonra bu dağlık, taslık] ve köy yolu erinde ilk rastladığım, iri bir kayaya dayandım. Fakat durama-m< Çöktüm. İnliyorum:
— Nil! Nilgün!
Nilgün'ümün Japon istilâsından sağ sağlim kurtulmus olması günler, aylar geçtikçe zayıflıyor. Zira onun da Türk va-
542 -¦-¦**» tandası sıfatiyle serbest bırakılarak
mübadeleye tabi
u
u
bir tarafta görünmesi icap ediyordu. Demin sahici Nilgün Sulta >ı karsılasmıstım; vücudunun,
hele yüzünün bazı hatları ona ben mekle beraber alımsız, ısıksız, kabacasma mağrur bulduğum v
Nilgün! Civarından derhal kaçmak istediğim, lâkin mecalsizliği den kıpırdanamayarak dönüs yolu üzerinde çöküp kaldığım yaban bir Nilgün!
— Benimki öldü, diyorum, hem de kimbilir ne zamandan beri Su var ki, önce çamlığa doğru giden Nilgün Sultan, onun v=
lancısmın teyze kızıydı; söylediğim gibi ötekini andırıyor da Uğradığım felâkete rağmen kafamın içinden —böyle bir anda inanılması güç— düsünceler geçti. Normal bir adamın aklına
sığma. yacak fikirler! Kendimden utanarak itiraf edeceğim; diyorum ki-
— Belki sesi çok benziyordur. Belki de daha çok benzeyen halleri vardır... Vücudunda da onunkine tamamiyle benzeyen bazı yerleri olabilir; Uzakdoğu'da kaybettiğim Nil'in benzerini tesadüf karsıma çıkarıyor.
Beni bildiğiniz için hayrete düseceğinizi sanmıyorum. 1936 yılında, tafsilâtını unutmamıs olduğunuzu tahmin ettiğim Seylân adasından Cava'ya gittiğim zaman, Nil'e iki yıl, sürekli surette
ihanette bulunmamıs mıydım? Neydi o Zülma'lar, Zet'ler, Atiye'ler! Ya, kendisini yeni doğmus
çocuğumuzla yatta bırakarak kaçtıktan sonrakiler? Böyle bir deliden hersey beklenebilir.
Nilgün'ün öldüğüne kanaat getirdiğim sırada bile bu yeni kadın zihnimi derha! mesgul etmeğe
baslamıstı... Bir lâhza ancak gördüğüm, hoslanmadığım halde!
Bazari derim ki:
— Acaba, çoğumuzun aklından aynı seyler geçer, çoğu in daha hafif de olsa aynı arzulara kapılır, çok defa birbirimizi a rırız da açığa vurmaktan mı çekiniriz? Faziletli görünmeğe, h kendimizi de faziletimize inandırmağa mı çalısırız?
Baslangıçtanberi duyduklarımı aslına mutabık olarak anlat"1' usulünü tuttuğumdan kaçamak yollara sapmamakta devanı ğim. Beğenilmeğe yeltenmiyorum; ne isem onu yazıyorum.
SONU
-¦--*¦
543
içindir ki ruh hekimlerinin bir tedavi sekli olan «psikanaliz»'i i kendime yaparak ve gizli heyecanlarımı fazla buhar gibi a]ıvererek —en müskül zamanı da dahil— ferahlamak imkânı elde
ediyorum. Sifa bulmadığım muhakkak... Lâkin bir nevi rahatlık duyduğuma eminim.
Kaya dibinde hep bunları mı düsündüm? Hayır! Bunların dimağımda çırpıntısı bir lâhza sürdü;

duruldu; satıhtan tekrar de-rinliİe çöktü. Nil'in akıbeti hakkında ömrümce malûmatsız kalmak
korkusu benliğimi sarmıstı. Eğer yasıyorsa 27 yasındadır; ben 46'yı buldum. Son aylarda çektiğim çileyi de hesaba katınca artık ne sevgilirai» ne çocuğumu aramak için yeniden Hint Okyanuslarına gidecek, diyar diyar dolasacak kudrete sahiptim. Param kalmamıstı, tab-ü tuvanım
da! Hele su sırada tamamiyle bitkindim. Zaten savas, yolları kapamıstı. Avrupa hâlâ ates içinde
idi; daha müthisi, Fransa'ya asker çıkarılmasını bekliyordu. Asya'da Japonlar zayıflamıstı, ama
çökertilememisti. Hareketsizliğe mahkûmdum. Olsa olsa memleketime döner, bir köseye büzülür,
sulha kadar sinerdim. Karar verdim: istanbul'a gideceğim, hem vatanıma, hem de Tayfur'a kavusacağım. Dübeste ve ikimiz daima Nilgün'ü anacağız. Nilgün'ü, Kolombo'yu, Kandi'deki köskümüzü, Mapa'daki sarayı, suiçi bahçesini, hepsi de birbirinden güzel seyleri... Ölmüs güzellikleri! Bilhassa Dübeste ile konusacaklarım pek çok.
Kalkmak istedim; ayaktayım. Fakat birdenbire gözlerim karardı, toprağı altımdan kayıyor zannettim; hemen oturdum. Basım dönüyor; bir taraftan da titriyorum. Soförü çağırmaktan baska
çare yok. Epeyce uzakta, daha kötüsü yamacın arkasında bulunan köske doğru bağırdım; otomobili kapıda bırakmıstım. Bağırdım wi? Sesimi isitmedim; dağlardan aksi sedasını da... Demek bağıramamısım; haykıramıyorum; gırtlağım kuru bir kösele parçası. Cava'da tutulduğum
tropik malaryası tekrarlıyor. Geçistirsem bile haftalarca yatağa serecek. Hangi yatağa? Beyrut
hastahanelerinden birinde bir demir karyolaya... Bereket Lübnan hükümetinin Polis Müdürü İshak Bey eski ahbaplarımdandır, as-etı Türktür; ona haber yollarım, icabedeni yaptırır... Evvelâ
su-
I
544
radan kurtulmak lâzım. Asağı asfalttan boyuna otomobiller oB • yor, yürüyemiyorum, sesimi duyuramıyorum ki! Titreme arttı; za gır zangır sarsılıyorum; dislerim de kilitlendi. Gelecek ates
4o 3 receyi asacak. Zaten bir haftadır ense köküme yapısan ağri(ja kırıklıktan, ürpermeden endise
etmekteyim. Mel'un krizin yakam sarılacağına isaretti bunlar... Pek fena bir zamanıma rastladı;
ma neviyatım da, bünyem de düsük. Çok hırpalayacak.
Keçi otlatan bir karı koca, hasta ziyaretinden dönen bir Marun" papazı, salatasını yapmak için —
yerlilerin rızannî dedikleri— sajjız kokulu otlardan toplayan bir köylü kız, bir çocuk görünse bari
Dağ adamları çok nâziktirler; yabancıya iyi gözle bakarlar; her isi bırakıp yardıma kosarlar. Hattâ
evlerine alırlar, doktor çağırırlar icabında hastabakıcılık bile ederler. Fakir olan köylü bunlara mukabil bes, on kurus teminini düsünür, turizm terbiyesi almıstır ama hayır islemekte dindarlığın
da tesiri çoktur.

Hararetim yükselse titremeler durur; hos bir sey de olur: Kendimi kaybetmediğim takdirde çok
güzel hülyalara dalarım; âdeta morfinlenmis gibi eski hâtıralarım tatlılanır, dinlendirici yesil bir
renk bağlar. Manzaralar serin, sulak, yumusak ısıklıdır, insanlar, sevimli, sefkatli ve munis seslidir. Tropikal sıtma nöbetinin zevkine doyum olmaz. Ne hayat, ne rüya nöbet esnasındaki
tahayyüller ve tahattürler kadar keyif vericidir. Romantik bir saire dönersiniz, kendi kendinize
lirik siirler söylersiniz; düsündükleriniz bir melodi gibi bestelenir. Artık yalnız sair değil, ressam,
heykeltras, musikisinas, bütün ince sanatların üstadısınız. Ve eğer bir sevgiliniz varsa, uzakta ise,
ayrılmıssanız, hatta öldüyse yine yanınızda, busucunuzda, kucağmızdâdır; yahut sizi o kucağına
almıstır. Olduğundan daha güzel, daha sokulgan nurlu ve derinine muhabbet-lidir.
Nil ile az sonra, sıtmanın atesi içinde bulusacağım; —hakikat-tekinden bambaska tatlı bir âlemde— yasayacağım. Sevineceği"1 geliyor... Sevinip hastalığıma sükür edeceğim!
Titremeler kesildi; vücuduma, gittikçe yükselen alevlerin damarlarıma yayılan, beynime doğru
çıkan, gözlerime dolan sıcak'
İN SONU ¦ 545 <h basladı- Sırtımı kayaya dayadım;
ayaklarımı uzattım; çok ra-. attım; asıl rahatlık kafamda. Muz ve portakal bahçelerinin turun-ulu
yesilli, somaki bir rıhtım gibi kornislediği deniz gölgelendi; •jpesin keskin ısığına pembe bir abajur geçti; otomobillerin kor-a sesleri nasıl da yumusadı, ne kadar! uzaklastı! Evet, rahatlık duuyOrum;
fakat soluk soluğayım. Gözlerimi kapadım. Nilgün birine soruyor:
.— Nesi var? Bayılmıs mı? Bu deminki adam değil mi? Hani arkamızdan seslenmisti...
Yanındaki bir seyler mırıldanıyor, anlamıyorum. Sasırıyorum: jjii beni tanımaz mı? Niçin öyle söylüyor? Yine bir oyun mu yapıyor? Aldanmadığıma eminim: sesi tamamiyle onunki...
Gözlerimi açabilsem yüzüne de bakacağım. Bakmağa lüzum yok, hissedi-vorum: Odur. Kokusunu duyabilseydim bir memnun olacaktım ki...
— Nil! Sevgilim! Nilgün'üm!
Diye söyleniyorum. Yanmdakine diyor ki:
— Beni tanıyor, ismimi biliyor. Tuhaf sey! Simdiye kadar hiç görmediğim biri... Sen gördün müydü dadı? «Sevgilim» diyor bana!
Tekrar mırıltılar...
— Bırakamayız böyle... Bu, bir Türk... Köske kadar kosuver. İshayya otomobili getirsin... Bahçıvanı da çağır... Kaldırıp götür-sünler Yazık zavallıya! Kibar bir adama benziyor. Herhalde
birini, belki de bizi arıyor. Yahut ta...
Galiba sözünü bir isaretle bitirdi; eliyle basını göstermis, aklımda bir bozukluk olduğunu anlatmıstı sanıyorum. Ne gözlerimi açabiliyorum, ne de cevap verebiliyorum; sadece dinliyorum.
Sesi öyle tatlı, üç senedir hasretini çektiğim sesin o kadar aynı ki! Biliyorum, simdi konusan kadın, Nilgün Sultan'm kendisidir! Nil'in ~~daha doğrusu— Neyzar'm teyze kızı, sahici Sultan.
Artık:
— Nil! Sevgilim! Nilgün'üm!

Diye inlememek lâzım... Fakat yapamıyorum, tekrarlıyorum, ^adın bu sayıklamaktan ibaret sözlerimi kimbilir nasıl hayretler Ç'nde dinliyordur. Masallardaki gibi rüyada âsık olmus bir adam!
F.: 35
Yazık ki delikanlılık çağını çoktan asmıstır; sakaklarına kır (j^ müstür; ayrıca hastadır. Kendimi zorladım; göz kapaklarım aralandı. Bir çocuk sesi-— Anne, diyor, bize bakıyor... Ölmemis daha! Evet, bakıyorum, fakat iyice göremiyorum. Etraf sisli. Sis or-tasında eskâlini seçemediğim, seçmemekle beraber bas ucuırıd durmasına, yanımda bulunmasına sevindiğim bir
kadın var ya Memnunum. Batavia'da ilk defa sıtmaya tutulduğum zaman yin böyle olmustu: Gözlerimi açınca güzel Atiye ile karsılasmıstım; onu da evvelâ hayâl meyâl görebilmistim. Bîçâre kız... Hayatta mı, yO]c. sa bombardıman edilen bir hastahane enkazı altında kaldı, mahvolup
gitti mi? Kulaklarımda Cava yağmurunun iri yapraklı ağaçlan tartaklayan bitmez tükenmez sakırdısı! Halbuki senenin son ayında olmamıza rağmen burada durgun havalı, günlük güneslik
bir bahar hüküm sürüyor. Kös'ke gelirken yaseminlerin pürnakıl do-nandığı bahçeler ve meyve
ile çiçeklerinin bir arada süslediği portakallıklardan geçmistim. Otomobilin rüzgârı olgun yemis
ve ısınmıs zambak kokuyordu. G üçlükle konustum:
— Korkmayiniz... Bu bir sıtma nöbetidir... Cava'da yakalandığım bir malarya... Benim için rahatsız olmayınız, efendim...
— Simdi otomobil gelecek. Sizi götürür. Yanınıza birini de alırsınız. Nerede oturuyorsunu? Sehirde mi?
— Hiç bir yerde... Sam'dan geliyorum. Hindistan'da idim.. Daha önce çok uzaklarda bulundum.
Japon kampında...
— İstanbullusunuz, galiba? Basımla tastik ettim.
— Beni evvelce tanıyor muydunuz? Gözlerim kendiliğinden kapandı; mırıldandım:
— Hayır... Evet... Uzun mesele... İnanılmaz bir sey... Sizin Meb-r'uk ağa... Damat Halil Pasa...
Halanız...
Sözlerimi bitiremedim; Nilgün'ümün sesine kavusmus hal* ferahlığı andıran bir kendinden geçisle bayıldığımı hatırbyorun-Kadınla çocuğun haykırdıklarını isittim; yahut bana haykırıs1'18
547
gjbi geldL Halasından, halasının kocasından evlerindeki harem ağamdan bahsedisime göre sandığı kadar yabancı olmadığımı Sulta-0 anlaması lâzım geliyordu. Bayılmadan bunu düsünebilmigtim jjlç süphesiz alâkası artmıs olacaktı.
Nitekim ayıldığım yatağımın ayak ucundaki iskemleye otur--m olan adamı yavas yavas sezdim:
Zenci harem ağası Mebruk
— Elhamdülillah! Elhamdülillah!
Diyerek yerinden kalktı: Kapıya doğru yürüyor, takatsizce
__ Nereye Mebruk ağa? _- Doktor köskte bekliyor; «açılınca haber ver» demisti. Ter cindesiniz,
gelsinler de çamasırlarınızı değistirelim.
Anlasılan beni köskün yanındaki pavyona tasımıslar. Merhum Damat Pasa misafirlerini burada

kabul ederdi; gece alakoyacak-larım da yine burada yatırırdı. Çok iyi hatırlamaktayım: Pavyonun
pencerelerini gürbüz yaseminler örter, manzarayı kapatırdı da Damat Pasa eliyle budar, azıcık
ferahlatırdı. Yan odada bir gün satranç oynamıstık; yenilmistim. Günesi sevmediğinden pancurfazla
açmazdı; bahçede gündüzleri beyaz semsiye ile dolasır, fidanlarını budarken de semsiyeyi
basının üstüne bahçıvan tu-ı. Sahne epeyce komikti. Lâkin Lübnan'da siyah cüppeli pa-ar
ekseriya siyah semsiyeler açarak dağ yollarına tırmandıkla -an halk semsiyeli erkeğe alıskındı.
Ben çocukken babamın kullandığı yazlık semsiyeler birdenbire :rimin önüne geldi. Bir tanesi
kalın sadakordandı, koyu krem inde... Öbürü bembeyaz ipektendi ama iç tarafına tirse renkli i bir
kumas, bir astar geçmisti. Sadakorlusu, sap tarafındaki düğmeye basınca '«fırt!» diye açılıverir,
sonra gerilince kunt es çıkarırdı. O devirde «otomatik» kelimesini bilmezdik; oto-?i sarjörlü
rövolverlerin icadında öğrendik. Beyaz ipeklisinin da vardı. Babacığım —baskası iyi yapamıyor,
burusturuyor ~ bizzat eliyle kuması yerli yerine, çizgisi çizgisine katlar, kı-suletle ve büyük bir
dikkatle geçirirdi. Muhakkak ki semsi-ını pek severdi.
548
Çocukların ikide bir açıp oynamaları, uçlarını birbirle ¦ gözlerine sokmamaları için «evde
semsiye açmak günâhtır» jln anam ve dadım da bu sözü her zaman tekrar ederdi. Ürkerdik nâh
islemekten korktuğumuz zamandı o... «Günâh» kelimesi
sak»tan da, dayaktan da tesirli bir terbiye verme ve tehlikeden k " ruma vasıtası idi.
Size söylemeyi unutmus değilim; gizlemistim: Annem 194j lında, ben Hindistan'da iken vefat
etmisti; serseri, vefasız ruhun, uymayan teessüre kapılmıs, haftalarca ağlamıstım. Ağlarken w raz
da Nilgün'ü düsünmüstüm. Hiç sebepsiz, birdenbire yatta, k« cağında yavrum Ömer'le bırakıp
artık bir daha haberlesme imkân. bulamadığım biricik sevgilimi...
Yarabbi! O ele avuca sığmaz, hasarılıklarına, kaprislerine, ya. lan ve hilelerine dayanılmaz
sevgili, hâmile iken ve doğurduktan sonra nasıl da uslu, içli, sadece muhabbet ve sefkatten ibaret
bir melek olmustu! Âdeta malihülyalı bir hal almıstı; sanki basına ge-lecek felâketin gölgesi çok
evvelden karakterine vurmustur; «Ma-ter doloroza - Dertli ana»'ya dönmüstü; Guido Reni'ye
modellik eden sanki Nil idi; baktıkça yüreğim sızlıyordu. Sızlamasına ve derinliği ölçülmez
askıma, hattâ bir daha göremeyeceğimi sezmeme rağmen kaçmıstım. Niçin? Öyle iste! Kaçıncı
sabıkamdı bu?
Fakat simdi bir halsizlik duyuyorum ki kendimden nefret etmeğe bile kudret bulamıyorum.
Komodinde duran kolonya sisesine uzanmak istedim; kuvvetim kâfi gelmedi. Yine dalmak
üzereyii belki de daldım. Yabancı bir ses isitiyorum; bozuk siveli bir Türlç ile soruyor:
— Bilir siz Fransızca? •
Bilirim mânasına gözlerimi kapayıp açtım. O lisandan konu; mağa basladı.

— Bir tropikal sıtmanız olduğunu söylemissiniz. Kaç
— Bes...
— Ne zamandanberi akse yapmadı?
— İki...
¦r,GÜN
'ÜN SONU
549
__Nerede yakalandınız bu hastalığa?
__ Cava içerlerinde...
Doktor baska bir sey sormadı. Yanındakilere çamasırlarımın tjrilnıesini tenbih ediyor; ilâçların
nasıl alınacağını dadı hanıma " lattığını söylüyor. Fakat gitmiyor; koluma bir iğne batırıyor. Divor
ki:
'__Geceyi oldukça rahat geçireceğinizi ümit ederim. Yarın sahah
geleceğim. Esaslı bir tedaviye ihtiyacınız var. Konusuruz.
Birkaç kisinin yardımıyle çamasırlarımın değistirildiğini anladım ama kimlerdir bunlar? Farkedemedim. Bir el boynuma ko-]onya sürüyor; ellerime, dirseklerime de... Erkek eli değil.
Etrafıma baktım: Orta yaslı, bası örtülü bir kadın yanımda duruyor. Dadı olsa gerek...
__Biraz daha iyisiniz, beyefendi! Atesiniz epeyce düsmüs.
— İyiceyim, zannederim. Size çok zahmet verdim.
— Estağfurullah... Hepimiz gurbetteyiz, birbirimize yardım vazifemizdir. Sultan efendi emir buyurdular: Elimizden geleni yapacağız.
— Saime Sultan mı?
— O da, Nilgün Sultan da...
Bir tuhaf oldum. Bu ismi isitmekten hem memnunum, hem it isitirken yüreğim burkuluyor.
— Tesekkürlerimi bildiriniz, kendilerine... Lütfen.
— Söylerim, efendim. Siz su portakal suyunu içiniz hele... Du-jnuz, arkanıza bir yastık koyayım.
— Soför küçük valizimi bırakmıstır, elbette?
— Bıraktı ama kilitli idi. Size Abdülkerim Bey'in çamasırlardan giydirdik.
— Bu zat kimdir?
~~ Nilgün Sultan'm zevci... Evvelki gün Mısır'a döndü. îki
:: kahp tekrar gelecek.
"— Kaç yasındadır, Abdülkerim Bey?
~~ Genç... Otuz yasında var, yok. Fazla konusmamalısınız.
°r Bueri «yorulmasın, çok konusturmayınız» demisti.
550
Sustuk. Portakal suyunu içiyorum; birkaç damla turunç rıstırdıkları için kokusundan hoslandım.
Koku duymanın bir ivv" alâmeti olduğunu anlıyorum. Oda biraz daha ısıklanmıs „;,. Mebruk ağa:
— Afiyetler olsun, beyim!
Dedi. Basımı yastığa koydum, bu defa bayılmıyorum; uyü cağım. Bir baska Nilgün uzağımda değil. Benimkinin ismini cai dığı hakikî Türk Prensesi... Fâtihler, cihangirler soyundan bir Sui tan.
— Nilgün! Nil! Sevgilim!
Diye sayıklarsam dadı ve ağa ne kadar sasıracaklar! Gülüm. semek istiyorum... Gözümden yaslar

akıyor.
Lübnan yamaçları ve kıyıları bütün gece kilise çanlarının sesiyle birbirlerini çağırıp hava tabakalarını çalkaladılar; İsa'nın doğumunu kutladılar. Evvelâ bu sesleri kafamın bir uydurması,
hastalığın icabı sandım. Sonra düsündüm ki o gece Noel idi; her kösesine, her bucağına kiliseler
kurulmus olan bu dindarlar ülkesi sıradağlar için ne mutlu bayram!
Fakat Noel gecesine karla örtülmemis bir tabiat manzarası yakısmıyor. Ben ise 1936'dan beri
fasılasız hep sıcak iklimlerde yasayıp dolastığımdan altı senedir kara hasretim. Hele geceleyin
sıtma nöbetiyle yanıp tutusurken özlemim büsbütün arttı; damlarına ta yığılmıs, bacalarından
sakin dumanlar süzülen mehtaplı bir Tirol köyü gözümün önünden gitmedi.
Sabahleyin zihnim baska bir hâtıraya takıldı: Dört yıl önce. 1938'de idi. Kalküta - Singapur arası,
City of Haddington vapurunda Nil ile geçirdiğimiz Noel gecesine! Ne aksilikler yapmıstı, i" fena
giyinmisti, somurtup oturmustu. Fakat sonra? Kumar masasında tekrar kraliçelesmis, dans salonunda hasmeti ve güzellik' yolcuları hayran bırakmıs, benimle de barısarak:
«— Artık seninkinden baska erkek yüzüne, erkek bakıs1' erkek temasına tahammül edemeyeceğim»
SONU
551
Demisti. «Eva» operetinin valsini beraberce oynarken öyle söyjjjisti.
Acaip vefakârlıklarım vardır: Bir daha hiçbir kadını bu
ajse kaldırmamıstım. İki kitap dolduran ne hatıralar, ne hatıralar!
Mebruk ağa usulcacık kapıyı araladı; uyanıp uyanmadığıma
bakıyor-
._ Giriniz, dedim, giriniz. Kendimi iyi hissediyorum; atesim
düsmüs; acıkmısım bile...
Aksaçlı zenci memnun oldu:
— Gidip size kahvaltı getirmelerini söyüyeyim; simdi dönerim.
Adının İshayya olduğunu unutmadığım soför az sonra bir tepsiyle geldi. İstah duymuyorum ama
açlıktan âdeta ızdırap çekiyorum; kendimi zorlayarak sıcak sütü içtim; biraz da tereyağla reçel
yedim. Bu reçel limon ve portakal çiçeklerinden yapılmıstır; meyve değil, tomurcuk seklinde, tane tane, dislere dokununca gıcırdayan seffaf çiçek reçelidir; en iyisini Trablus'da bulursunuz.
Eski seyahatlerimde birkaç defa tatmıstım.
— Sayıkladım mı acaba? Diye ağaya sordum.
— İshayya kiliseye gittiği zaman ben odada iken rahatça uyu-vordunuz. Bir ara çırpmdmız, haykırdınız.
— Söylediklerim anlasılıyor muydu?
— Kendi isminizi çağırıyordunuz: Ömer! Ömer!
Hayır, kendi ismim değildi o: Savas kasırgasında izini kaybet-iğim küçücük yavrumun,1 Nil ile
benim, evlâdımızın adıydı. Kah-altı tepsisini isaret ettim; İshayya kaldırdı. Yorganı basıma çektırn;

büsbütün sararan, korkunçlasan yüzümü odadakilerden gizledim. Bir an evvel buradan gitmeliyim. Zaten kalmam münasebet 'Iinaz; Polis Müdürü İshak Bey'e telefon ettirip çağırtacağım; beni "P götürsün. Bir pansiyona, lüzum görülüyorsa Amerikan hastanesine... Gitmeden önce Nilgün Sultan'a kısaca izahat vermek sart. Ken-ını ne sebeple aradığımı, niçin
ona ismiyle hitap ettiğimi öğren-
552
LGÜN'ÜN SONU
553
melidir. Bilhassa on sene kadar önce ruhî bir hastalığa Asfuriye sifa yurdunda yatmıs olan bu iyi
yürekli kadını içinde bırakıp sıvısmak nankörlük ve insafsızlıktır. Lâkin bir y» bancı erkeğin yattığı odaya girmeyeceği, tesrifata uymak mecburi yetinde bulunduğunu tahmin ediyorum. Ancak giyinip küçük sa lona çıkabilince konusacağım. O halde miyim? Demin, birkaç a(jım yürümek istedim, basım döndü, düsüyordum. Üç gün olsun yata. ğımda kalmalıyım. Nitekim Doktor Bueri de aynı fikirde:
— Pazartesiye kadar tam istirahat... Yani üç gün daha. Sonra vaziyete bakarız. Dostumuz İshak
Bey'i ikindi üzeri gidip göreceğim. Sizin burada olduğunuzu haber vereceğim. Lütfen söyleyiniz-
Kim diyeyim?
İsmimi söyledim ve ilâve ettim:
— «Hindistan'dan yeni gelmis» dersiniz, kâfidir. Japonlara esir düstüğümü de ilâve ediniz.
Doktor, Birinci Dünya Savası boyunca Türk ordusunda çalıstığını, üniformamızı tasıdığını, nisan
aldığını övünerek anlattı. Bize meftunluğunu gözlerinde de okuyorum; hoslanıyorum. Mecalim
olsa uzun uzun konusacağım. Bereket lâkırdı sırası bana düsmüyor, hep o söylüyor. Karısına,
yine savas zamanı, bir takım Türkçe türküler de öğretmis; hâlâ unutmamıslar. Tekrarlıyor:
Telgrafın telleri Pamuk gibi elleri...
Sivesi öyle tuhaf ki... Hele:
Ah, dudu dillim Ben yanıyorum!
Parçasını söylerken aldığı tavır insanı gülmekten katıltaca' kadar komik. Dadı ile zenci haremağasmın, ciddî bulmak istedik' leri bir doktora bu saklabanlığı yakıstıramadıkları, meslek
ehliye'
süpheye düstüklerini, adamcağızı küçümsediklerini gülüm-eierindeki mânadan anladım.
__ İyilesiniz de bizim çardak altında, elimle çektiğim küpte inlendirdiğim rakıdan içeriz. Sarabımızı da kendimiz yaparız. Ber-jc değildir amma kokuludur, «büke»'si enfestir.
piyor. Bir avuç dolusu kolonya ile ellerini yıkayıp kuruması in bir müddet uğusturduktan ve havaya tuttuktan sonra aksama haber getireceğini söyleyerek pür nes'e çıkıp gitti. ¦
.__ İyi adam...
Dedim. Mebruk ağa, Lübnan'a geldiklerinden beri hep ona baktırdıklarını, evde bir hasta olsun
olmasın, daima köske uğradığını, madamasının da sık sık geldiğini anlatmağa basladı. Merhum
Pasa da doktoru pek severmis. Bir ara dadıya döndü; bahçe tarafım isaret etti:
— Kaç sene oldu, aklımda kalır mı? Haniya Neyzar Hanım su ağaca çıkmıstı da tepetaklak düsmüs, topuk kemiğini incitmisti. Hastahaneye götüreceklerdi, bırakmamıstı; alçıya kendisi

koymustu; çarçabuk iyilesmisti. Usta doktordur, elinden her sey gelir. Ameliyat da yapar, doğum
da...
Neyzar ismini isitince az daha haykıracaktım. Evet, Nil o isim altında bu köskte yasamıstı; pek
taze, henüz yeni yetismis bir kız iken! Bu odaya da girmisti, muhakkak... Hıçkırığımı güç zaptettim; boğuk bir sesle sordum:
— Neyzar Hanım kim?
Dadı basını sallıyor, «uzun hikâye...» mânasına. Harem ağası cevap verdi:
— Nilgün Sultan'ın teyze kızı, öyle hos, neseli, yerinde dur-laz. sakacı bir hanımdı ki... Gitti, bir
daha görünmedi. Hind tayflarında bir kral ile evlenmis dediler. Müslüman Kral... Çok zennmis,
hazineler dolusu incileri, yakutları, zümrütleri varmıs. Dadı aklınca tashih etti:
— Cavalı bir sehzade imis. Bes senedir haber alamıyoruz; bir a Mısır'a gelmis ama Beyrut'a uğrayıp da bir defacık hatırımızı
''adı. Az kahrını çekmemistim, filiz kızın... Ah, bilseniz ne güzel,

ne sirin, ne neseli idi; kösk o burada iken senlenmisti. Adını a mızda «Kahkaha Sultan» koymustuk. Lâkırdısı edilirken içim s lar; rüyalarımda görüyorum Neyzar'ımı... Unutamadım bir
türı-, — Ben de! Benim de içim yanıyor... Benim rüyalarım da onun la dolu... Ben de bir türlü
unutamıyorum. Unutmağa da hakkım yok!
Diye bağıracak, çırpınacaktım. Bereket gırtlağım yine kupku ru; yutkunuyorum, sesim çıkmıyor.
Dadı ile ağanın konusmalarından öğreniyorum; Nilgün senre inecekmis; kocasının gönderdiği parayı almak için... AnlasıhyOr y halasının malî vaziyeti iyi değil; evi geçindiren damattır.
Hanedanın en varlıklılarından biri olan Saime Sultan meshur mücevherlerini belki de satıp tüketmis; son kırıntıları sarf ediyor. Simdi koca köskün bir odasında, kulakları isitmez, gözleri
güçlükle görür, alil bir halde, doğduğundan beri alıstığı girintili çıkıntılı, yayvan ve yesil Boğaziçi tepelerini! düsünerek su denizi olasıya engin, arkadaki dağları yalçın, ahalisinin dili kendi diline uymaz bir gurbet diyarında ölümünü beklemektedir.
Sultan Abdülmecid'in torunu ve Abdülhamid'in kızıdır O! Ne günler, ne debdebeler görmüstür.
Saray düğünleri, iftarları, mua-yedeleri, saz âlemleri, yasmak ve ferace, etekleri ardınca sürünüp
giden mükellef tuvaletler, neler! Kâhyalar, vekilharçlar, sofracılar, ayvazlar, hademe ve haseme,
sayısız cariyeler, tam bir saltanat! Bugün hepsinden arta kalmıs iki kisi var: Cemalifer kalfa ev
Mebruk ağa!
Ben de arıyorum. Hasmet ve debdebe mi? Hayır! Seylân adasının dağ yolundaki küçük bungalovumu... Orada geçen kısa, fakat kosusup kaçısmalarla, tatlı didisme ve yenismelerle,
ümitler ve hayal sükûtlarıyle geçen, bir ömre bedel hareketli hayatı! Orada Ma-pa'dakinden, hattâ
sihirli aynanın açılıp kapandığı masala benzer gecelerden daha mes'ut yasadığımı simdi iyice

anlıyorum. Nil'io *a' rarsızlıklar içinde bocalayıp bir türlü kendisini feda edemediği A& rine hiç
doyamamısım meğerse... Zaten hatıramda en fazla iz W3 kan, üst tabakada yer alan, boyuna
gözümün önünde dönüp d°
jLGÜN'ÜN SONU 555
san sahneler ve manzaralar hep bu devreye ait olanlardır. Japon jcarnpında da daima Seylân'ı,
körpe ve bakir Nilgün'ü düsünmüstüm- Visal —paha biçilmez kıymetine rağmen— türlüsüne kanmıs benim gibi bir adama fazla zevk verememisti. Öyle sanıyorum ki, erkek için elde edilmis
bir kadın, hakikatte ikidir: Önceki ve son-raki--- Kaybettiğimiz zaman birinci devrin kadınını ikincisinden fazla özlersiniz... Ama bir sartla: Eğer siz, onun ilk erkeği olabil-dinizse!
Dadı, yasemin dallarının çerçevelediği camdan bakarak harem ağasına:
— Nilgün Sultan köskten çıktı; bu tarafa geliyor.
Dedi. Yolu zaten pavyonun önünden geçer. Öbürleri dısarıya fırladılar, tesyi edecekler. Nasıl yapsam da onu ben de görsem? Dünden zihnimde bir sey kalmamıs. Asıl Nilgün ile benimkinin
birbirlerine ne kadar benzediklerini anlamam lâzım. Vücut ve yüz hatları, giyinis ve yürüme tarzı
çok mu farklı? Belki, de onu yarı görmüse döneceğim; ona kavusmusa! Yazık ki karyolamın yeri
seyretmeme imkân bırakmıyor. Mecburen pencereden bakmalıyım.,
İlerisini düsünemedim; kendimi yataktan asağı attım; bir lâhza kalkamadım. Sonra canımı disime
takıp yürüdüm. Yürümedim, sürüklendim. Çarpıntılar içindeyim; pencereye yetisemeyeceğim
diye korkuyorum.
Basımı cama dayayıp dısarıyı görünce sevindim. Evet, Nilgün Sultan geliyor; geldi; hattâ pavyonun kapısında durdu; dadıya bir seyler söylüyor. Bana o kadar yakın ki... Üç adım ötemde!
Demin, bir ara «keske benzese» demistim; sonra benzememesini istemistim. Bakıyorum, söyleniyorum:
— Benzeyen yerleri çok,.. Fakat o değil!
Gözleri daha iri ve koyu lâcivert... Kirpikleri de lüzumsuzca uzun ve sık... Burnu Nil'inkinden büyük... Vücut azıcık dolgunca ise de yumusak tesiri yapmıyor; çok sade, pek kibar giyinmis.
Kas-lannı çatarak konusuyor. Durunuz, hele! Bu kasların uçları tıpkı Nü'de olduğu gibi gayet hos
bükülüyor; aynen onunkiler... Aynı kaklıkta bir teni de var. Hele ayakları? Esit... Konustuklarını
din-
556 ¦¦ -->---^-------
liyorlar, tenkid etmeğe hazırlanıyormus gibi canlı, zeki, sevimli âdeta «natıkalı» diyeceğim geliyor.
Yürüdü; döndü, birkaç kelime daha söyledi. Yoluna devam ediyor. Tam önümde artık! Odama
doğru bakmayacak mı? Bakmasını diliyorum; bekliyorum; bakmadı. Bakmadı ama su bitkin, perisan halimle sezmeğe muvaffak oldum: Bakmak istedi, azameti mâni oldu! Kendisi de

merakta. Sadece isin içindeki sırrı merak etmiyor, beni de yakından daha iyi tanımak arzusunda!
Düsünüyorum ki gözlerimi kapayarak onu dilediğim zaman sesindeki mutlak benzeyisten dolayı
Nil ile konustuğumu sanacağım. Sözleri elbette Nil kadar oynak, oyuncu bir zekânın pırıltıları,
rengârenk pul islenmis nesci gibi hayret vermeyecek. Fakat güftesi bir tarafa bırakılırsa ahenk
aynı olacak... Avunacağım.
Yürüyüsünü tetkik ediyorum: Daha muhkem, daha karakterli çok mağrur, kısacası sahane! Nil'de
bazan hoslandığım âmiyaneliğe gerçek Sultanda hiç rastlamayacağım. O doğustan kraliçe! Taklidi
değil...
— Ben bu genç kadını, simdiye kadar baskalarında duymadığım bambaska, yepyeni bir «kompleks denferiorite» (*) ile sevebilirim! Nefsimi hakir görerek, küçük düstüğümü bilerek, ürkerek ve yılarak! Öyle bir askın, ayrı bir tadı olacaktır.
Bahçe kapısında duran —Mısır'dan getirdiğini tahmin ettiğim— siyah renkte, iyi marka bir otomobile hem zarif, hem de mükemmel kosumlu cins atlara ve heybetli landolara binmeğe alısmıs olan ecdadından aldığı bir vakarla girdi. Kendisini uğurlayan dadı ile ağaya selâm yerine
sadece terbiye iktizası bir tebessümle iltifatta bulundu. Gülümseyisi Nil'inki kadar, belki de daha
tatlı. Çehresini ve etrafını —buluttan sıyrılıvermis bir günes gibi— aydınlatı-veriyor; öylesine nurlu... Arabanın losluğunda bir simsek çaktı
sanki!
----Güzel kadmmıs! Güzelliği gittikçe anlasılan, zaman ge?"
tikçe tahakkümü altında kalman kadınlardan...
(*) Küçüklük kompleksi.

Bütün bu tetkikler ve mülâhazalar ancak birkaç dakikaya sığ-jiustı. Lâkin beni çok yormus olacak ki yatağıma kadar dönemedim; pencere kenarındaki koltuğa oturdum. Düsündüklerimden
dolayı pismanlık duyuyorum. Gözüm parmağımdaki halkada... Ha-nj Japon kampında zindancıların elinden, sakalımın arasına gizleyerek saklayabildiğim halka... Seylân'ın dağ köskünde dostum Tayfur'un parmağıma geçirdiği, iç tarafında Nil'in üç harfle remzi bulunan, üzerine gözlerinin renginde, ufacık gökyakutlar dizilmis, yesil altın nisan yüzüğü!
Odaya dönen dadı:
— Olmadı beyefendi, dedi, kalkmamalıydınız. Haydi giriniz yatağınıza!
Mecalsizliğimi farkettiği için kolumdan tuttu; emektar kalfaya yaslanarak karyolaya doğru gidiyorum. Yarı yolda durdum; dedim ki:
— Sultanı gördüm... Ne kibar!
— Simdiye kadar hiç görmemis miydiniz?
— Hiç! Dün ilk defa kars; karsıya gelmistik ama görecek halde değildim, etrafı seçemiyordum,
her yer dumanlıydı.
Kadın belli ki bir seyler daha sormak istiyor; cesaret edemiyor. Nihayet dayanamadı:
— İsmini siz söylemissiniz. Geceleyin sayıkladığınızı da Meb-ruk ağadan isittim; «Nilgün!» deyip durmussunuz, boyuna...
— Sultana da anlattı mı?

Dadı cevap vermedi; üstüme yorganı çekti:
— Uyumağa çalısınız hele... Biraz iyilesiniz, bunları kendisiyle konusursunuz tabiî... Benim içeride islerim var; birini çağırmak icabederse su düğmeye basarsınız. Ya Mebruk ağa yahut bahçıvan, biri gelir. Saat on bir... Büyük Sultana ilâcını içireceğim.
— Benim burada olduğumu biliyor mu?
— Biliyor. Hattâ tarifimizden sizi tanıdı. «Yesil gözlü, yakısıklı bir erkek, değil mi?» dedi. Damat Pasa'ya gelir, gidermissi-n)z- Hemsiresinin torunu merhum Hayrullah Bey'in de çocukluk
arkadası imissiniz.
DOö
Her ihtimale karsı —daha açıkçası Nilgün Sultanın odama uğ
ramasa bile, anahtar deliğinden gözetlemesini ümit ederek__ ¦,,„
rım yamalak tras olmustum; yüzüm soluktu ama tertemizdi. r_>a dıya dedim ki:
— Siz yoktunuz, o tarihte.
— Evet, yoktum; Neyzar'la İsviçre'de idim.
Ah, sevgilim! İsmin burada, birdenbire Neyzar oldu. Her söyleniste hâtırana hakaret ediliyormus
gibi irkiliyorum; aklıma sığ. dıramıyorum. Sana «Nilgün» yarasıyordu. O güzel isim senin olsun
diye İran dehâsı lisana bu iki kelimeyi kazandırmıstı;: biz de küçük bir değisiklik yaparak ne tatlı
Türkçelemistik!
Cemalifer Kalfa odadan çıkınca yüksek bir sesle tekrarladım'
— Nilgün! Nilgün!
Neyzar kelimesinin mânasını anlamak istediğim gün Nil su cevabı vermisti: «Pek iyi bir sey olmasa gerek. Merak edip sormadım!» Fakat ben Bata via'dan yüz elliliklerden velinimet Ali Bey'in rafında duran Naci lûgatma bakmıs, «kamıslık, sazlık» manâsına geldiğini öğrenmistim. O
ismi, galiba kendisinden bir yas büyük olduğunu söylediği Nilgün Sultanmkine azıcık benzemesi
için koymuslardı: Nilgün ile Neyzar... İki teyze çocuğu! Kimbilir ne sirin, ne cici, ne cana sokulacak çocuklardı, bunlar! Küçük yasta iken muhakkak,, lepiska saçlı, uçuk benizli idiler; büyüdükçe tenleri buğdaylastı; saçları kumral bir renk aldı. Görüyorum âdeta: İpekli dantellerle
süslü etekleri piliseli, kollar dirseğe kadar çıplak, yan su, yarı nebat, kar çiçeği çiğdem temaslı
çenealtlarını meydanda bırakacak kadar göğüsleri açık, baslarındaki fiyongları bir nevi orkide kadar tuhafçasına zarif, 1320 kıyafetinde, bir bayram günü yanyana Saime Sultan'ın elini öpmeğe
götürüyorlar!
Nil'im 1915 senesinde doğmustu. Onu ve küçük Sultanı bes. altı yaslarındaki sekilleriyle tahayyül etmekteyim. Elbiseleri —-ki''1 hanedandan olduğundan ötürü— es değildir. Lâkin beyaz
glase pa" tikleriyle beyaz kısa çorapları muhakkak bir cinstendir. İste, gözümün önünde: Boğmak
boğmak tombul bacaklar... Bunlar, sonradan
. s jîisraklarmki gibi biçimlenecek; demin seyrettiklerime ve hâ-* zamdan silemediklerime benzeyecek!
Samda rastladığım Sehzade Tevfik Efendi, bana Nilgün'ü bua(
ja bulacağımı haber verdiği dakikada ve bütün yol boyunca onun

erine teyze kızıyle karsılasacağımı aklıma getirmemistim; isi bir
Idubitti sanıyordum. Sanıyordum ki sevgilime ve çocuğuma kavusaöağını;
artık ayrılmayacağız; İstanbul'a gideceğiz ve tıpkı
jCandi'de yasadığımız gibi —Tayfur ve Dübeste ile birlikte— Bogaziçi
» yahut Büyükada sırtlarında küçük bir köske sığınıp, harp
sonunu, hattâ ömrümüzün sonunu bekleyeceğiz.
Uğradığım hayal kırıklığı müthisti: Nil'imi tekrar aramak, hiç değilse kendisinden haber almak
mecburiyetinde idim. Nasıl? Nereden ve kimlerden?
— Ankara'ya giderim; Tokyo ile haricî münasebetimiz devam ediyor; orada sefirimiz var. Nüfuzlu bir adamın yardımıyle resmen sordururum; belki bir cevap gelir.
Diye düsündüm; bu düsünce ile de yorulmusum; bir müddet uyku ile dalgınlık arası kendimden
geçmisim. Gözlerimi açtığım zaman odamı los görünce aksam olduğuna hükmettim; pencereden
bakınca yağmur basladığını anladım. Lübnan yağmurları da bezdiricidir; filvaki Cava ve Singapur'daki gibi sürekli bosanmaz ama fasılalarla, bir açılıp bir kapayarak, simdi günes, bes
dakika sonra sağnak haftalarca sürer; dağ baslarını duman kaplar, sahilde muz ve portakal ağaçları suya gömülür, rutubet insanın içine sızar; derin bir tembellik duyarsınız; çalısma arzunuz
kesilir; beyniniz yatalak olur.
Mebruk ağa göründü; hatırımı sordu; çay getireceklerini söyledi.
— Sultan döndü mü?
— Çoktan... İshak Beyle Doktor Bueri de burada... Köskte çay 'Worlar. Polis Müdürü doğru yanınıza gelecekti ama uyuyordu-nuz; «Uyanınca haber ver» dediler.
Bazı ahbaplarımız vardır ki, onlardan daima iyi haber alacamızı zannederiz; belki de o âna kadar
böyle bir sey olmamıstır;

lâkin tesir odur; alıyoruz gibi memnunuzdur. Bizim İshak bu au baplardandır; sevinç getirir.
Galiba nikbin tabiatı iktizası en mjj kül vaziyette nesesini kaybetmemesinden, her seyin bir suretle dü zeleceğine inanmasından dolayı insana ümit, ferahlık asılıyor, j^. selâ, kendisine Nilgün hikâyesini anlatsam sonunda diyecektir k'.
— Bugün, yarın izini bulursun; muhakkak bir yerden sesi du yulur. Fikrimce hayattadır, zekâsı
sayesinde kurtulmustur. Göreceksin: istanbul'da yahut Mısır'da, belki de Beyrut'ta karsına çıkıverecek!
Maamafih İshak, nikbinlikle yetinmez; pratik adamdır; arama ve bulma yolları da gösterir; kendisi de tesebbüse girer; ekseriya muvaffak olur. Odama gelmesini sabırsızlıkla bekliyorum.
Ağaya
— Rica ederim, dedim, söyleyiniz, insin yanıma! Doktorla beraber geldi. Yine güler yüzlü idi ama az daha tanıyamayacaktım:
Dokuz sene evvel bir delikanlı olarak bıraktığım dostum yine sağlamdı, lâkin ak
saçlı bir adam olmustu. İçimden
söylendim:
— Demek ki ben de o kadar değismis, yaslanmısım. Ayrıca hastayım da... Kendimi su dakikada

aslına uygun sekliyle görüyorum. Her gün baktığımız aynaların kifayetsizliğini daha iyi anladım.
Sevincim bir anda paslanıverdi: Artık Nilgün'ü bulsam da fayda yok, dedim, ne ondan, ne de gerçeğinden bir sey beklenir. Kadın için bir kıymet olmaktan çıktım. «Beğenilen erkek» çağım
geride kaldı!
— Epey süzülmüssün, ama yine de iyisin; benim bütün saçlarıma, senin sadece sakaklarına ak
düsmüs. Talihli imissin de: Kamptan harp içinde kurtulmak her kula nasip olmaz.
İshak böyle söze basladı; esasa gelince Bueri'yi isaretle dedi
ki:
— Doktor Beyrut'ta, - Amerikalıların son kesfettikleri bir ilaı buldu. Batak yerlerde çarpısırken
tropik malaryasına tutulan &' kerler üzerinde denenmis. Fevkalâde tesirli olduğu muhakkak.
2'
SONU
561
n Lübnan'ı isgal eden İngiliz ordusu, daha doğrusu Avustralyalı- da aynı ilâcı kullanıyorlar; hastalığı bıçak gibi kesiyor. Simdi
ille
__Bana bir pansiyon bulmalısın. Pazartesi günü.
__Dur, acele etme, beni dinle, anlatacağım: Demin Sultanlarla uzun uzadıya konustuk. Burada
bir müddet kalmanda hiç mah-zur yokmus.
— Olmaz!
— Olur! Beyrut'u bıraktığın halde mi sanıyorsun? Otellerin, pansiyonların iyileri dopdolu. Mahalle arasında, âdi, gün görmez, rutubetli bir evin tek odasına seni koyamam; doktor bırakmaz; has-tahanelik de değilsin. Burada konfor var; candan bakıcı var; sükûnet, ısık, gıda ve
hepsinden mühimi kalman için ısrar eden Sultan Hazretleri var.
— «Hangi Sultan? Büyüğü mü, küçüğü mü?» diye soramadım; sözlerinden kesfe çalısacağım.
— ...Evet, Sultan Hazretleri ısrar ettiler, «Pasa enistemin ahbabı imis; buraya gelir gidermis; ayrıca büyük halamın torunu Prens Hayrullah Bey'in de çocukluk arkadası imis. Yabancı sayılmaz. Kendisine dostluk göstermekle mükellefsiniz» dediler. Kabalık etmeyelim. Sultan varlıklıdır; yük olmazsın.
Anlıyorum: Bunları söyleyen Nilgün Sultan! Sırrımı öğrenme-den yakamı bırakmak isine gelmiyor. İshak benim hakkımda dikiti, merakı çeken bazı lâkırdılar da etmistir. Dünyayı karıs
ka-n? gezip dolasmıs bir «centilmen serseri» daima merak vericidir; tele güzel bir erkek olduğu
da söyleniyorsa!.. Su var ki artık be-nim için «güzel erkek idi», «vaktiyle görmeliydiniz» diyorlardır. O hale, o yasa geldim mi?
Cemalifer kalfanın taravetini muhafaza eden açık menekse
-'erinden sabahleyin bunu öğrenmek istemistim. Büyük evlerde
™ı§ hizmetçilerin, dadıların reylerine ehemmiyet vermelidir;
¦' Çok iyi bilirler ve aldıkları tavırlarla da pekâlâ sezdirirler.
¦î cazibenizin ilk defa vurulduğu mihenktası bunlardır. Cemali-
F.: 36
I

562
fer beni beğenmisti muhakkak ve Nilgün Sultan'la muhakkak] himde konusmustu. Zira hastabakıcüığını bir angarya olarak yaû mıyor, odamda kalmaktan, isini uzatmaktan, yanıma sokulmakta zevk aldığını belli ediyordu. Herhalde:
— Nereye gidecekse gitsin... Benim bir hasta ile daha uğra mağa ne vaktim, ne mecalim var!
Dememisti. Doktor Bueri, dostum İshak'ın Türkçe lerine Fransızcasıyle istirak etti; kösedeki masada pravaz hazırlıyordu; ampulü kırdı, dolu sırınga elinde yatağıma yaklastı-
— On güne kalmaz, bu ilâç, bu temiz hava ve su iyi bakım sa yesinde bir dünya turu daha yapacak vaziyete gelirsiniz. Dönünüz
arkanızı!
İshak da yardım etti; iğne yapıldı; sonra doktor aramızda konusmamız için odadan çıktı.
— Görüyorum ki küçücük bir valizden baska bir seyin yok
Parasız da olmalısın.
— Kalküta'da bir «bar» sahibiyim; ortağım dürüst insandır: yolunu buldukça adresime gönderecek. Uçakla geldiğim içm fazla esya almadım. Yanımdaki bütün para yüz otuz lira...
— Sterlin, tabiî?
— Evet. Zaten istanbul'a gideceğim.
— Giderken eksiğini tamamlarız. Söyle bakalım, bir Türk vatandası olduğun halde Japon kampında isin neydi?
— Bir kadın arıyordum. Aradığım sırada yakalandım; Hint Okyanusunu kaçakçı vapuruyla geçmistim; torpillediler.
Arkadasım gülmeğe basladı; bir taraftan da:
— Ömürsün vallahi, diyordu. Akıllanmazsın sen! İsin içinde kadın oldu mu yapmadığın delilik kalmaz. Kimbilir hangi asifte-nin biri idi bu, ölümü göze alarak arkasından kostuğun mahlûk'
Köskünde yattığım hakikîsini unutarak kısaca cevap verdi"1
— Nilgün idi, Nilgün Sultan!
İshak gözlerini hayretle açtı; bütün zekâsını toplayarak söz|E rime bir mâna vermeğe çalıstı; aklımda bir bozukluk olması i' malini de düsündü, galiba.
SONU
563
tırım-
Uzun, acıklı mesele... Çok yorgunum... Baska sefer anla
Diyebildim; basımı yastığa dayadım; nefes alıslarım değismisti- güçlük çekiyordum. İshak teessürümün ve geçirdiğim buhranın derecesini tâyin etmisti ki ciddilesti ve elimi sıkarak:
— Simdi sana lâzım olan sıhhat, dedi, üst tarafını zaman halleder. Elimden gelen bir sey varsa
yapacağımı bilirsin.
Vakit bulur bulmaz yine uğrayacağını söyledi; sehirden neler istediğimi sordu. Birkaç kat çamasır, pijama, kolonya, viski vesaire ısrtıarladım. Senenin kısa günlerinde idik; saat dört buçuğu bulmadığı halde oda kapkaranlıktı; bir sağanak camlan yalıyor, rüzgâ-riyle de çerçeveleri
sarsıyordu. Berbat bir hava! Arkadasım gidince hem aksamın, hem içimin kasveti arttı. Hastalığımı, bîkesliğimi daha ziyade duyuyorum; sehir gürültüsünün benim vaziyetimdeki bir adam için ne kadar lüzumlu, oyalayıcı, kuvvet verici olduğunu daha iyi anlıyorum. Beyrut su dakikada ısıklı caddeleri, yaygaracı kalabalığı, otomobil ve insan bolluğu ile, yağmur altında, pencereden bakarken ne hostur! Sokaklar semt semt haslanmıs sıcak pancar, tahinle dövülmüs
nohut, salgam tursusu kokar. Arasından Paris markalı en pahalı parfümlerin dokunup uzaklastığını da duyarsınız.

Limanda savasa rağmen vapurlar, silepler vardır. Mısır, Alman istilâsından kurtuldu. İngiliz kuvvetleri Trablus'a doğru ilerliyor; diğer taraftan Rusya, kaybettiği araziyi tekrar eline geçirerek
batı üzerine yürüyor. Artık Mihver'in kazanması ihtimali yok; denizler açılacak! Yakında ben de
feraha kavusacağım; belki de NiPe! Hiç değilse onun ve oğlumun akıbetleri hakkında malûmat
edineceğim; bizzat Mapa'ya kolayca gideceğim. Japonların kaçtıkları sırada oralarda bulunmayı
ne kadar istiyorum! Asıl istediğim Gaffar'm hayatta kalması, bu mutlu güne erismesi ve intikamını «masi! Vâdetmisti: Bir korsan çetesi kuracak, adadan adaya ge-erek Mapa'yı Japon
artıklarından zalimcesine temizleyecekti. Tekleyeceği bir adam da «Yushen - Kaishen» direktörü
idi; tam bibinin üzerine bir Malaya hançeri fırlatarak!

— Keski İshak'ı dinlemeseydim, sehre gitseydim; boğulacağa
burada!
Diye neredeyse feryat edeceğim; yatakta dönüp duruyorum-takatsizliğime uymayan bir heyecan
ve hareket ihtiyacı içinde kıv ranıyorum, oflayıp pufluyorum. Acaba üstünkörü giyinsem, par desüme sarılıp sokağa fırlasam, bir otomobile atlayıp sehre gitsem köskten kaçsam mı? Yolda ilk
rastladığım bir meyhaneye girerim rakıya tahammül edemem ama viski bulursam içerim, içerim...
Zile bastım; neden sonra bahçıvan geldi. Dedim ki:
— Bu evde viski yok mudur?
— Viski? Nedir viski? Bilemedim.
— Sen bana dadıyı, yahut ağayı yolla.
Misafir ettiler diye kendimi sıkıntıya sokamam, arzularımı içimde saklayamam, terbiyelerine giremem... İlle viski içeceğim. Köskte bulunmazsa gidip kasabadan alsınlar! Mebruk ağa, aksam
namazını kıldığı için geciktiğini söyledi; yüzüme, hayretini gizleyerek bakıyor.
— Bahçıvan bir sey istediğini söyledi, anlamamıs...
— Viski istedim; bir kadeh içmeden yapamam; muhakkak iç-meliyim: Olmazsa giderim. Emir
kimden çıkacaksa haber veriniz. Sultanların büyüğüne mi, küçüğüne mi? Hangisine ise!
Harem ağası usulcacık odadan süzüldü. Bu defa gelen Cemaliîer kalfa. Onunla evvelâ biraz daha
nazik sekilde konustum. Sert cevap verdi:
— Köskte böyle seyler bulunmaz.
— Getirtilemez mi? .
— Vallahi, bilmem ki... Sultana söyliyeyim bir kere ama...
— Lüzum yok. Siz bahçıvana emrediniz de bana yoldan bır otomobil çevirsin.
— Aman, beyefendi... Nasıl olur? Nasıl söz, bu?
Cevap vermedim, karyoladan iner gibi yaptım; kadın dısarı:" kostu. Yeni bir sağnak camları kırbaçlıyor. Bildiğim için görü}'0' gibiyim: Yamaçlardan simdi denize doğru büküle kıvrıla, döküe-
SONU

allcalana, bazan sahlanarak otomobil fenerlerinin bir aydınlatıp, ujr karanlığa boğduğu seller bütün Lübnan'ı uğuldatmaktadır: Kıs jflevsimindeyiz ama arasıra gök de gürlüyor, simsekler çakıyor. Oda 0Suk- Güya ılık iklim sayılarak ates yakılmayan sahil boyunda termometrenin ondörde, onüçe düstüğü çoktur. Eutubetli olduğundan bu soğuk iliklere ve maneviyata isler; bedbinlik verir. Ancak alkolle unutabilirsiniz: İçerek düsünür ve gülümser hale gelirsiniz. Öfkemi
yenemiyorum; bir hıncım var ama kime karsı? Hem giyinmeğe çabalıyorum, hem de hınç duyduğum sahsı bulmağa çalısıyorum. Birden bire durdum: Hiddetimin sebebi, Nilgün Sultan'm
tenezzül edip beni kapıdan olsun sormaması, konusmaması! Hıncım ona!
— Bir kere gelemez miydi? Dünyada ne kadar hanedan âzası kadın ve kız varsa su savas yıllarında hastahaneden hastahaneye kosuyor; içlerinde hastabakıcılık eden, yara saran, ameliyata
yardım edenler de çok. Ben de hastayım. Odama girerse sanki yiyeceğim onu! Irzı, iffeti lekelenecek Sultan kırıntısının! Babası tahtında oturuyormus gibi azamet satıyor, haspa! Dersini
vereyim de görsün!
Yüksek sesle söyleniyorum; kapı arkasında beni dinleyenler • olduğunu hissetmekle beraber sesimin perdesini indir emiyor um. Bunlar bahçıvan, soför, İshayya, belki de dadıdır; anahtar
deliğinden içerisini gözetliyorlar; «herif delirdi» diyorlardır. Sağnak o esnada kesildiğinden sözlerim muhakkak isitilmektedir.
Gabardin pardesümü sırtıma geçirdim; sapkam basımda... Hazırım; kapıya doğru yürüyorum;
topuzu çevirdim; kanat açıldı: Nilgün Sultan karsımda! Karsı karsıya duruyoruz; bana bakıyor;
Sözlerimi yere indirdim. Nü'in sesiyle diyor ki:
— Otomobil istemissiniz; gidiyormussunuz. Mâni olamam. Fakat gitmeden önce kısaca izah etmeniz lâzım gelen bir mesele yok mu?
lım.
Var, efendim.
O halde su yandaki odaya geçelim de bes dakika konusa-

Darmadağınık bir erkek yatağı bulunan yere girmeği «shocking telâkki ettiği anlasılıyor. Benimki aldırmazdı; hattâ gidisime ehemmiyet de vermezdi. Cazibesine güvenir, kendiliğimden
dönüp ge-_ memi beklerdi. Dönerdim de... Her kaçısımdan sonra döndüğür ayaklarına kapandığım gibi!
Odada elektriklerin yanmıs olması mülakatın önceden hazı landığını gösteriyordu. Bir koltuğa oturdu; bana da epeyce uzağır. dakini isaret etti:
— Buyurunuz, oturunuz, beyefendi.
Oturdum; zaten ayakta duracak halde değildim. Susuyoruz Soför bir viski sisesiyle içeriye girdi;
tepsiyi masaya bırakıp, çıktı Sultan dedi ki:
— Bir kadeh alırsınız, zannederim... «Sek» mi? Soda ile mi? Sodalı vereyim.
II. Nilgün de galiba durgun zekîlerden! Marifetlerini yavas yavas ortaya koyacak.
— Kalkmayınız, hastasınız. Ben; vereyim, size... Bu kadarı kâfi mi? Abdülkerim'in ölçüsü üç parmaktır. O da viskiyi çok sever.
— Belli efendim, elinizdeki sise en iyi markadan... Siz içmez misiniz?
— Alkolle basım hos değildir.

Gözlerim, içine odunlar ve çalı çırpı konmus, fakat yakılmamıs olan ocağa gitti. Isınmağa muhtacım... Isınmağa, alev ve ates görmeğe! Gök gürlüyor, camlara iri, hırçın yağmur damlaları
vuruyor. Nilgün arzumu anladı:
— Yaksınlar.
Dedi, zile bastı. Az sonra tutusan çalıların nes'eli çıtırdısı sağanak sesini bastırmıstı. Alevler her
seyden ziyade Sultanın yüzünden hazzetmisçesine beyaz teni, kumral saçları üzerinden ayn" mıyorlar: gözlerinin içine kadar sokulup oynasıyorlar. Raha ettiklerinden genç kadın koltuğunu
öbür tarafa çevirdi. Elekl-mavisi satafatsız bir elbise giymis, omuzlarına, belki de kendisi ördüğü
bir yün atkı koymustu. Belli belirsiz bir parfüm nesredip kibar, ağırbaslı bir koku...
IM ÖUJNU 567
Karsılıklı bakıstık. Lâcivert gözlerinde ne fazla öfke, ne de zja merak var. Heyecana kapılmaz yaradılısta, nefsine olasıya hâkin1- Yanut böyle görünmesini öğretmisler; sağlam bir terbiye ijjjis.
Artık konusmak lâzımdı; zira tavrıyle ve bakıslarıyle kokmamı emrediyordu.
._. Efendim, diye basladım, benim buraya birini aramak için
ildiğimi, sizi uzaktan ona benzettiğimi, onun yerine zatıâlinizle karsılasınca sasırıp kaldığımı elbette anlamıssınızdır.
— Aradığınız hanımın ismi de benimkiydi, herhalde...
— Evet! Fakat asıl isminin bu olmadığı meydan çıktı.
— Demek ki Neyzar oralarda benim ismimi, benim unvanımı allanıyordu! Size kendisini Nilgün
olarak mı tanıttı?
Kızacağını ve Nil hakkında incitecek bazı kelimeler söyleyeceğini sanıyordum. Yapmadı; güzel
çehresine merhametin güzelliğini de ilâve etti; sadece:
— Zavallı kız! diye mırıldandı.
Tekrar sustuk; çalı çırpının ısığı da, sesi de kesilmisti; odunlar aheste aheste yanıyor. Neden sonra, yüzüme bakmadan sordu:
— Basına bir sey mi geldi?
— Japon istilâsında kayboldu. Üç seneye yakındır habersizim. Arayıp sorusturmalarım netice vermedi, vermiyor, vermeyeceğe benziyor. Bilemezsiniz, ne kadar dertliyim... Bittim ben!
Bu kadarını söyleyebildim; yüzümü ellerimle örttüm; göz yaslarımı göstermiyorum.
— Dadı! Dadı!
Diye seslendiğini isittim. Ona diyor ki:
— Beyin karyolasını bu, odaya tasısınlar. Ocağı söndürmeyiniz, »anında daima biri bulunsun. Halamla ben mesgul olurum, sen Pavyondan pek ayrılma.
Kalfa birseyler söyledi. Sesini yavaslatarak konusuyor:
...Evet, tahminim gibi Neyzar'ı arıyormus; fazlasını öğrenendim. Anlatacak halde mi? Kolonyayı
getir. Yine bayılacak gali-
I
ba... Mebruk soyunmasına yardım etsin. Yatırınız. Ne, yaptığa bilmiyor.
Bana yaklastığını kokusundan sezdim; ayağa kalkmak ist-yorum.
— Kalkmayınız, rica ederim. Bu gece sokağa çıkamazsınız; (j sanda kıyamet kopuyor. Yarın arzu ettiğinizi yaparsınız. Gidersi niz, kalırsınız... Sizin bileceğiniz is!
Basımı eğmis, pismanlık içinde özür diliyorum:

— Deminki münasebetsizliği, küstahlığımı affediniz. Keder hastalık, esaret... Böyle buhranlar geçirtiyor bana!
Ahengi büsbütün tatlılasan sesiyle diyor ki:
— Anlıyorum, üzülmeyiniz. Size yukarıdan melisa sisesini göndereceğim. Bes, on damla alınız;
ferahlarsınız. Yarın hatırınızı sormağa gelirim, tabiî... Doktor uğradığı zaman bana da haber verecekler. İnsallah rahat bir gece geçirirsiniz. Müsaadenizle...
Ne iyi kadın!
Çoğunu tanıdığım Sultanlarımızın hepsinden iyi yüreklisi. E-vet, mağrur bir kadın. Bu, asaletine
inanmasından, vatanından u-zak düsmüs bir hanedanın gurbetlerde ismini küçük düsürmemek
gayretinden ileri geliyor; sun'îdir; bir zırhtır. Aynı soydan oldukları halde karakter sürçmeleriyle
yâdellerde o hanedana lâyık hareket edemeyenlerin yaptıkları fena tesiri gidermek, iyi bir numune vermek için gurur yolunu tutmus; birçok zevkten kendisini mahrum etmis, âdeta bir
fedai! Yoksa onun da zırh altındaki ruhu nese. eğlence ihtiyacında. Nitekim küçükken Padisahın
Nilgün'ü «Benim delismen küçük Sultanım!» diye sevip oksadığını Bombay'daki politika
döküntülerimizden dinlemistim, sürgün cezasına uğramak büyük bir darbe olmus; kızı Asrufiye
Sifa Yurduna kadar götürmüs. Haysiyetini kırılmıs addettiğinden ve haysiyetsizce yas3' mağa
mahkûm olmak korkusundan zavallı bir ruh karısıklığı Se'
çirmis.
Ayağa kalktım, minnettarlığımı gözlerimle ifade ediyorum- lini uzatıp uzatmamakta karara varamadığını anladım. Hasta o»
569
^ bu ele temasından çekindi, zannederim; merhametli
tebessümünü kâfi gördü; odadan çıktı. Çıkarken Nil'e okadar ben-,jyordu ki arkasından az daha
kosacaktım; geri dönmesi, beni yalnız bırakıp gitmemesi için yalvaracaktım. Belinden yakalayıp
içe-riye de çekerdim; hırçmcasına çırpmır, yüzümü ne hasarıca toka t-jardı... Eğer o, hakikî Nü
olsaydı!
Bahçıvan kuru dallarla gelince dadı:
— Ocağı Damat Pasa yaptırmıstı, diye anlattı, fakat keyfini çıkaramadı.
Karyolayı, ufacık tekerlekleri üzerinde çekerek getirdiler. Az sonra içinde idim; çarsaflar değistirilmisti; bunların soğuk temasından zevk duydum. Hayatı otel, vapur, vagon-li yataklarında geçen seyyah insanların bir zevki de mütemadiyen yeni serilmis, ütülü, kar gibi beyaz çarsaflar arasına girmeleridir.
— Dadı hanım, dedim, meseleyi öğrendin, artık... Ben, senin de pek sevdiğin, unutamadığın, hatırladıkça yüreğinin titrediği Neyzar'ı arıyordum.
Gözleri yasla dolan kalfa yüzünü bas örtüsünün ucu ile örttü:
— Yavrucuğum! Yavrucuğum! diye inledi.
— Birbirimizi seviyorduk; nisanlanmıstık; iste yüzüğü parmağımda...
Hıçkırıyor; bakmıyor; aynı zamanda diyor ki:
— Yarın, baska gün anlatırsınız. Rahatsızlığınız artar; konusamayız. Sultan yorulmamanızı

tembih etti. Öyle üzüldü ki...
— Çok iyi kadın, sizin Sultanınız...
—• Emsali yoktur; Sultanlar içinde bir taneciktir.
Eliyle susmamı isaret ediyor. Ne kadar enerjim varsa öfkelenmeler, giyinmeler, anlatmalarla tükettiğimden artık konusamaz-°im, zaten... Nilgün'ün yolladığı melisa ruhundan bir kasık dolusu
'Çtim; elektrikleri söndürttüm.
Ocağın kararsız ısığı ile yarı kararan odada sadece kuru dolla-ın a^vi çıtır pıtır, kısa hecelerle çocukcasma konusuyor.
I
OYU
Kederim basımdan taskın... Lâkin ne tuhaf adamım! yattığım oda bana yalnız ocaktan ötürü değil, az önce içerisin genç, güzel, kibar bir kadının bulunmus, kokusu kalmıs olması do layısiyle
de sevimli, ılık, mânalanmıs gibi geliyor; yadırgarnıy0 rum; benimseyiverdim. Ayrıca pencerelerin kösk tarafına bakrnas da iyi. Birkaç gün daha kalacaksam kapıdan girip çıkanları
seyre derim, oyalanırım. Belki de Sultanın dairesi karsımdadır; camlar ardından dönüp dolastığını, balkona çıktığını görürüm. Civarımda öyle bir kadın bulunsun da gözlerim arasıra pencerelere çevrilmesin? Buna tahammül edemem... Genç yasımdan beri edemezdim!
Simdi dadı yukarıda Sultanla konusuyordur; parmağımdaki yüzüğü anlatıyor; «Neyzar'ın nisanlısı imis» diyordur. Geçkin, geçimsiz, içki müptelâsı, tek valizle seyahat eden, sıtmadan bir
titreyip bir yanan ne garip nisanlıdır, o! Birbirlerini kaybeden, üç seneye yakındır habersiz kalan
nisanlılar! Evli bildikleri bir kadının altı yıllık nisanlısı! Hikâyemi tafsilâtiyle öğrenmeğe nasıl can atıyorlar dır! Kendi kendime diyorum ki:
— Sultan beni kolay kolay bırakmaz. Zaten su köyde sıkıntıdan bunalmıs. Ona hayret ve dehset
vermesini beklediği sahici bir ask hikâyesi anlatacak adamı kapı dısarı eder mi?
Bir sey daha aklımdan geçti: Bütün vakarına, durgun haline, heyecansızlık tesiri yapmasına rağmen iç yüzünden bambaska, hisli, hattâ asırı derecede hassas, tahmin edilemeyecek zevklere
düskün olamaz mı? Maceralı hayatımda bu cinsten kadınlara çok rastlamısım. Kapalı sekilde de
olsa anlatacağım hikâyem kendisini u-yandırır, suurunu alak bullak eder, birdenbire değistirebilir.
Düsündüklerim bir bakıma çirkindi; ne yapayım ki bunların kafamdan geçmesine mâni olamadım. Dudaklarımda seytana yafa' sacak bir gülümeseme ile uyuya kaldığımı sanıyorum.
Nil'i daim3 baska kadınlara da yer vererek sevmekte devam ettiğimi bilirs'' niz. Fakat hiç biri için
Hind Okyanusunu harp zamanında kaçakçı gemisiyle asmak tehlikesini göze alamadım. Bundan
sonra "a neler yapacağımı Allah bilir.
SONU ¦¦¦ 571
Gece yarısını geçiyordu, uyandım. Odayı ocaktaki koflasmıs ve irtillennıeğe yüz tutmus pembemsi bir kor yığını kâğıt, boya ve ¦sten ibaretmiscesine ısıtmadan hafifçe aydınlatıyor.
Güya, Ame-jj3n mecmualarının renkli bir fotoğrafına bakıyorum; bir ilâna... Ocak — beni bu

odaya naklettirdiği için — derhal Sultanı ha-»rlattı. Su var ki Sultanı tek basına hatırlamıyorum;
tek sahıs o-1 rak gözümün önüne getiremiyorum. Her defasında Nil'in de ya-]iıda — yanında,
önünde, arkasında — daima bir arada bulunuyorlar. Bazan ikisinin çehresini bir çehrede görüyorum; bazan ka-vıyorlar; çekilirken, oynamıs resimler gibi, çift hatlı oluyorlar, i-yi seçemiyorum. Lâkin ekseriyetle birbirlerine intibak ederek tek sahıs haline gelmislerdir. Bir yüzde iki kadın, kâh gökyakut, kâh lâcivert rengi bağlayan gözlerle bana bakıyor. Gülümsemelerinde diç fark yok; seslerinde de...
Dahası var: Bunlar bana iki sahsiyetli, iki ruhlu aynı kadm-mıs tesiri yapmaktadır. Sanki 1936
yılında Conte Verdi vapurunda tanıdığım, tutulduğum, zekâlı kaprislerine hayran kaldığım Nilgün fizik yapısından da azıcık değismis; fakat asıl ruhunu değistirmis, ikinci sahsiyetine dönmüs, Lübnan'da karsıma çıkmıstır. Uzak-Doğu hayatını unutmus, hatırlamıyor... Beni de!
Ama ben onu tanıyorum, hem öylesine tanıyorum ki koltuğunun altındaki üç tane küçük beni bile
görüyorum. Aksam üstü odadan giderken arkasından endamına göz attığım zaman kumaslar, etini
ve bu benlerini gözlerimden gizleyememisti; tam yerini tâyin etmistim. İğne yapılırken nazarî
olarak dört kareye ayrılan kalçanın bele yakın, iğne batırılacak kısmında, solda, tam ortada, haçı
hatırlatan bir kırısığı da görüyorum.
Sayet Sultanla ahbaplığımız ilerlerse ne çabuk senli benli oluverecektim...
Belki de cok defa sahsiyetleri birbirine karıstıracak:
— Haniya Kolombo'daki Fransız lokantasından bir gece... Diye eski hâtıraları anmağa kalkısacaktım. Tuhaf olacaktı; a-^ Nil'in yasadığını öğrendiğim takdirde... Yoksa fecî idi; ikide r
yüreğim parçalanacaktı. Sunu da düsündüm: Sultanın lâcivert

gözleri de, muhabbet ve sefkat duyduğu esnada teyze
gibi renk değistirebilirdi; meselâ açık menekseye çalardı, yaj^1
güvercin göğüslerinin sanjanlığmı alırdı; bir seyler olurdu!
Kor yığınına bakarak böyle düsüncelerle epeyce vakit geç: dim. Kapı aralandı; elinde odunlarla
bahçıvan usulcacık içerj süzüldü. Beni uyuyor sanıyordu. Seslenince ürktü. Soruyorum— Nerelisin?
— Dörtyollu... İskenderun'un ötesi.
Ermeni göçmenlerinden olmalıydı. Gerçekten adı Serkis imi5 orada portakallıkları varmıs. Elli yaslarında, posbıyık, babacan bir adam. Kendisinden öğrendiğime göre 1925 yılından beri bu köskte, büyük Sultanın yanında çalısıyor.
— Otur sandalyeye, öyle ise! Anlat bakalım: Sen Nilgün Sul-tan'ın teyze kızını tanıyor musun?
— Neyzar Hanımı mı? Tanımaz olur muyum? Köskün senliği idi. Allah gün baylığı versin! Bir cebine altın, bir cebine gümüs dola! Azıcık «pamuk yansın, keyif olsun» huyunda idi; velâkin...
— O söz ne demektir?
— Yani, keyfine düskündü; keyfi yerine gelsin de su, bu zarar görsün, aldırmazdı. Ağaçlara tırmanır, dalları kırardı; gülleri açmadan koparır, ziyan zebil ederdi. Çok da konusurdu; bülbül

bası yutmustu, sankim! Bizim illerde çok konusana böyle tâbir ederler... Bir kere bahçeye fırladı
mı, kestane fiseği gibi alan talan etmediği yer bırakmazdı, Sultan! Sultan sayılmazmıs ama biz
onu Sultan yapıp çıkmıstık. Bazı bir Sultanlığı tutardı, karsısında ağız açamazdık. Bir gün bana
dedi Ki: «Serkis Ağa! Burada gönül eğleyemiyo-rum... Gidem artık!» Sonra söyle söyledi: «Ben
çok zengin bir er bulacağım; basıma koyacağım, elmaslı tahtırevanlara bineceğim!' Dediğini
yapmıs diye isittik... Essah mı Bey?
— Yaptı; fakat memleketini Japonlar aldı; çoktandır haber'
gelmiyor.
— Öyle imis.
Bahçıvan müteessir bir tavırla basını sallıyor. Konusmak is"' yorum. Serkis'e onun Avrupa dönüsü Mapa'da nasıl karsılandıg1
SONU
573
lattım; bir erkek çocuğu olduğunu da söyledim. Lâkırdıyı senli nliye çevirerek sordu:
__. Neyin olur, senin?
__- Evlenmeden önce nisanlısı idim. İyileseyim hele, kendisini bıilmak için yine oralara gideceğim.
— İsin rastgele Beyin! Baska bir emrin var mı?
— Dur! Nilgün Sultan'ı da eskiden tanırsın tabiî?
— Tanırım. Bir ara hastalanmıstı; Allah yüzüne baktı; geçirdi sonra. Mısır'a dönecekmis diye hayıflanıyoruz; o da giderse köskün örtüver kapılarını gayrım! Küçük çocuk sesine de hasret edeceğiz-
Soracaklarım çok. Fakat bu, bönce görünmesine rağmen lâflarını hesaplayan adamı, içine vesvese düsmesinden çekinerek tekrar konusmak vadiyle uyumağa gönderdim. Yağmur kesilmis;
belki de iklim icabı hava açmıstır. Dısarısı durgun. Kendimi iyi hissediyorum: Amerikan ilâcı galiba bir hârika.
— Ey Tayfur, diye söyleniyorum. Aramızdaki mesafe pek kısaldı; sana trenle üç günlük yoldayım. Artık Hisariçi Hak Kuran Kafesi baba evinden çıkmıs, daha iyi bir yere tasınmısındır;
belki de zengin olmussundur. İsitiyoruz ki memlekette isler parlakmıs; vurguncular, hacıağalar
türemis. Ellerini kirletmeden bir miktar para elde ettiysen çok memnun olacağım.
Onu da bulamamak ihtimaliyle birden irkildim. Dilbeste'ye dair Cemalifer acaba bir sey biliyor
mu? Gündüzün sormak fırsatını kaçırdığıma üzülüyorum. Bu köskte öğreneceklerim o kadar çok
ki... Lâkin köskün manevî havası insanı tazyik altında tutuyor; merhum Damat Pasa'nın, sağır
sultanın ağırlıkları sinmis. Canlılık yok; «Kahkaha Sultan» ayağını çektikten sonra burası «gülmezler tekkesi», «târik-i dünya» manastırı olmus. Eğer bir müddet kalırsam benden de hayır
gelmez. Nil aramızda bulunsaydı hepimizi harekete getirirdi. Haniya bazı masa saatleri vardır;
üstüne bir köy s«ınesi yahut ona benzer oyuncaklı bir sey yapılmıstır; saat bası ırden bire bir

hırıltı isitilir, arkasından bir çalgı sesi... Ve sağdan, °arı, ufacık bebekler meydana çıkar, baslarlar
oynamağa!
574
.
Nil bizi bu hale sokardı; çalmağa, oynamağa baslarcj, Kandi'deki küçük sâle'de üç kisi çalmıyor,
oynamıyor muy^u, Ne idi türkülerimiz, danslarımız, o:
Bu, bir rüyadır, güzel bir rüya!
Lar? «Turnam'lar, «Ümitlerim hep kırıldı»'lar, «kız senin ad Hediye»'ler! «Mata - Hari» sakaları.
Kolombo seferleri! Nasıl d eğleniyorduk? Hakikaten bunlar, bir rüyaydı; güzel bir rüya..
Japon kampında bin defa düsündüğüm gibi Nil'in basma ne ler gelmis olabileceğini tekrar, birer
birer gözden geçirmeğe koyuldum. Bir kaza kursunu ile yahut bombardımanda ölebilirdi. Subayların tecavüzüne uğrar, hançerlenirdi. Dağlara götürülür, hakaret görür, intihar ederdi. Hayatta kalması ihtimalleri de yok değildi; istilâcılarla uyusur hizmetlerine girer veya en yüksek
rütbeli kumandanın himayesini kazanır, bir tarafa çekilir, harp sonunu beklerdi. Tabiîdir ki, o zaman düsman istilâ çemberi dısına haber sızmaz, hayat ve me-matmdan haber alınamazdı. Bir
ihtimal daha vardı; Mapa hanedanını ellerinde tutuyorlar, sulh olunca «Yirmi Ada»'da rahatça
yerlesmek için vasıta diye kullanmayı tasarlıyorlardı. Halkın Melik Ahmed'i Melike Nilgün'ü, hele Ömer Gıyasettin'i pek çok sevdiğini elbette biliyorlardı. Oğlum Ömer'i!
Her defaki gibi, derin bir fütur devresini ümit heyecanı takip etti, yatağımdan çıktım, kösede unutulmus yahut kasten bırakılmıs olan viski sisesine sarıldım; bir kadeh yuvarladım; tekrar doldurduğum kadehi karyola yanındaki masaya koydum; yattım.
— Nilgün'le Ömer de yasıyor! Harp bitmek üzere! 1943 yıl' bizi birbirimize kavusturacak! Kavusturmasa da hayatta bulunduklarını öğrenmek bana yeter. Oralardan bir adam gelsin, ¦¦Melikeyi gördüm. Seni unutmus, fakat mes'ut!» desin, artık gam yemem.
Böyle söylenerek, bu teselli ve temennilerle uyukaldım; w» bir ısık içinde uyandım. Pavyonda
kimse bulunmadığını anlayınca pencerenin tülü arkasına gizlenerek köskün sabah günesine a?1
mıs balkonlarını gözetliyorum. Tahminime göre Nilgün Sultan a
SONU
575
erken yattığından ve çocuklu olduğundan kalkmıstır; ayaktadır- Lübnan'da ne kadar yağmur yağsa bir defa kesildi ve günes göründü, mü, her taraf çarçabuk kurur; zira su duracak düz arazi
voktur; ayrıca toprak çakıllıdır. Yalnız sahildeki bostanlar ve portakal bahçeleri günlerce rutubetli
kalır. Büyük yağmurlar yağdığını ancak denizin kıyı boyu uzanıp giden bulanık renginden sezersiniz. Yasemin ve turunç çiçekleri, sakız kokulu otlar, derhal kolcularını yaymağa baslarlar.
İste, Nilgün, saks mavisi bir robdösambra bürünmüs, balkona cıktı; manzaraya söylece baktıktan
sonra basını azıcık eğdi; saçları öne doğru döküldü; yüzü örtüldü. Ne yapacak? Elinde tuttuğu

tarağı ağır ve muntazam hareketlerle o, tertemiz hamamdan yeni çıkmısa benzeyen henüz nemli
diyebileceğim yıkanmıs günes ısığına tutarak Nü'inkiler gibi kendinden dalgalı olduğunu sandığım uzun saçlarından geçiriyor. Geçirirken kesilen çeliklerin etrafa serptikleri püskürme kıvılcımları göremediğime sasacağım geliyor. İstiyorum ki, tarağın her temasında basının üstünde
yanmalarıyle sönmeleri bir olan binlerce yıldızcık parlasm; fevkalâde göz alıcı bir fizikî hâdise vuku bulsun!
Sabah vakti, sabah kıyafetiyle balkonda günese karsı taranan güzel ve temiz bir kadın, anlayıslı
bir erkek için bütün gün mes'ut olmağa yeter manzaralardandır; bir dünya nimetidir.
Nilgün Sultan'ın yatak odası herhalde teyze kızmkine benzemez; derli topludur.
Benimkinin darmadağınıklığı —her tarafa gelisi güzel atılmıs elbiseler, çamasırlar, çoraplarla ve
kapakları açık kalmıs pudra kutuları, kolonya siseleriyle, hele terlikleri ve ayakkabılarıyle— hos-
'u ama bu hosluk daha ziyade o karısıklığın kendi ruhuna uymasından ileri geliyordu. Simdi balkonda taranmasını seyrettiğim kadının odasına yakısan orada ne varsa yerli yerinde, muntazam, hat-'a simetrik olmasıdır. Sanki görüyorum: Elbiseler askılarında; çaksırlar devsirilmis; siseler ve tuvalet esyası yanyana dizilmis, bir
muze vitrini gibi... Esyanın altlarında etiket ve izah pusulaları eksik!

Acaba Nilgün Sultan kocasıyle sevisme sırasında bile elbis6s-ni ağır ağır çıkarıp bir sandalye üstüne yerlestirmeği ihmal etme yen harareti noksan, heyecanı düsük, intizam merakına müpteı.-
kadınlardan mı? Ne kadar mekanik bir tempo ile taranıyor! Tara ğm disleri arasında kalan saçları
da itina ile derledi; atmadı, avu cunda tutarak içeriye girdi. Din ve aile terbiyesine riayet ediyor
Nil, Kandide'ki köskte sadece atmaz, arkasından üfler, uçuslarım seyrederdi!
Bugün içimde bir sevinç var: Evvelâ iyilesmeğe yüz tuttuğum, dan... Sonra dün aksam Sultan'la
konusmus, nazik muamele görmüs olmamdan. Fakat izahı imkânsız bir sebep daha mevcut.
Nedir? Sanki Nil'den haber alacağım. Beyrut'un bir köyünde öyle bir sey beklenemez. Eğer kendisi Lübnan'da bulunsaydı buradakiler bilirlerdi, yahut o, Büyük Sultan'a uğrardı. Dedim ya,
izahı mümkün olmamakla beraber kulağıma müjdelemislercesine heyecanım duyuyorum.
— İshak gelecek, bana Nil'den bahsedecek; uzakta bulunmadığını söyleyecek.
Tecrübelerimle bilirim ki, öyle sevinçli sezintiler çok defa bosa çıkar; aksine bile uğrarsınız.
Lâkin bugünkü bambaska, nabız gibi atıyor; beynimin içinde atan bir nabız imisçesine!
Kapıyı sürmeleyip soyundum, günese karsı bütün vücudumu, İshak'ın gönderdiği paketler arasından çıkan kolonyayı havluya dökerek iyice oğdum; yeni çamasırlar giydim. Sultanın yanıma geleceğini bildiğimden giyindim de... Süzgünüm ama, temizdim; kendimde canlılık duyuyorum. Doktorla dadı, beni o halde buldular. İğne yapıldıktan sonra pavyona Nilgün de uğradı. Isığa çevrilince koyu lâcivert olmaktan çıkarak «iris» denilen mor susam rengin' alan gözlerinde hislerini, fikirlerini okuyamıyorum. Oturmadı; ayakta dedi ki:
•— İyi buldum sizi... Burada birkaç gün daha istirahat ederseniz bir seyiniz kalmayacak. Maamafih...
— Mâni, mahzur yoksa misafirperverliğinizden yılbasına ka-dar istifade etmeği düsünüyorum.

._ Çok memnun oluruz. Sonra nereye gideceksiniz?
-— Niyetim istanbul'a, lâkin benimki belli olmaz; teyzezademi aradığımı biliyorsunuz. Beyrut'u
da bir kolaçan edeceğim. Ballım ne çıkacak?
__Size Mısır'daki adresimi vereyim; sayet bir haber alırsanız
bjZe de iki satırla bildirirsiniz. Çocukluğumuz bir arada geçti: Çok everim kendisini. Dilbeste'yi
de kandırmıstır, seytan kız! Yoksa fena bir kadıncağız değildi o... Kalfaların en güzeliydi! .—
Sehre gidip dönebilirim, değil mi? — Süphe mi var! Arzunuza bağlı...
Nilgün Sultan çocuklarını bahane etti, «Yine görüsürüz» vadiyle ayrıldı. Laubali olmak istemediğinden konusmaları kısa kesi-vor. Sultanın bir erkeğe alısması pek uzun zamana muhtaçtır. Fakat bir defa da alıstı mı? Değme keyfine! Bu tipi de tanırım: Tılsımlı çiçeğini orkideler gibi senelerce beklettikten sonra verir ama tuhaf güzelliğine hayran kalırsınız.
Gün, biraz dadı, biraz Mebruk ağa, arasır a Serkis ile konusarak, uyuya kalka, rahat ve sakin geçti; artık nöbet yapmıyor. Su var ki hava kararınca yine içim sıkılmağa baslamıstı. Elektrikleri
yanan büyük bir sehirde olamamak, hele Sultanı alarak —uzaktan pırıltılarını gördüğüm— Beyrut'a gidememek, bir lokantasında, barında yiyip eğlenememek azaptı. Nil ile Kolombo'ya
inislerimi hatırlıyorum; pembe renkli sıkıstırılmıs toprak yol üzerinde denize doğru, tarçın kokuları içinde, ormanlardan akseden vahsî hayvan naralarına aldırmayarak limana kayıp gidisimizi!
Buranın yolu da baska bir güzelliktedir: Hep deniz kıyısını takip edersiniz; tarihe nam salmıs sehirler geçer, portakal ve muz bahçelerine sokulur, seker kamısı çitlerinin losluğuna dalar, mimoza ve yasemin kokuları koklar, sirin köylerin sıralandığı hem *ır> hem mamure, hayatından
memnun bir ülkecikten geçersiniz. 0 yolda hakikî Nilgün Sultan'a yalancısı için çektiğim eziyetli,
aynı zamanda harikulade tatlı, perçinli askımı anlatmak . beni iletecekti; ona da eksikliği yüzünden kadınlığını çiçeklendirme-: hassayı, heyecanı verecekti.
F.: 37
578
Sultan muhakkak ki güzeldi; lâkin sadece yesil yapraklar, zarifliğiyle kalan, çiçek açmayan, çiçeklerle donanmayan «fujer nev'inden. bitkiler gibi dinlendirici, fakat renksiz bir güzellik!
Serkis'e bir otomobil bulmasını söyledim. Dedi ki: — Sultan tembih etti; İshayya sizi götürecek.
Haber vereyi^, de arabayı çıkarsın.
Bunu da düsünmüs; karanlık bastırınca köyde kalamayacağı^ da tahmin etmis. Zekâsının islek,
hatasız ve Sultanların, Sehzadelere o bakımdan çok üstün olduğunu bir daha anlıyorum; hanedandan kadınların yas sırasıyle hükümdarlık edemediklerine kızıy0. rum. Bana, bizde de birer Elizabeth veya Viktoria yetisirdi gib? geliyor.
Saat bes... Fazla gecikmeden döneceğimi, fakat, yemeğe beklememelerini lalaya söyledim; Beyrut yolunu tuttum. Az sonra sehirde «Fransızlar Caddesi» sonundaki büyük otelin önünde idim Evvelâ İshak'a telefon ettim; Ne dairesinde, ne de evinde bulabildim. Salonlara baktım; tanıdık sima yok. Ne yapacağım? Vaktiyle kaldığım bir pansiyona uğrayacağım; Madam Botrus
iyi dostumdur, hayatta ise biraz lâf atarız.
Botrus aile pansiyonu, hemen oracıkta, hurma ve palmiye ağaçlarıyle süslü bir bahçe ortasmdadır. Çoluk çocuklarıyle gelen Fransız subayları yerlesinceye kadar birkaç hafta bu

pansiyonda kalırlardı; vakit hos geçerdi; madam da evinin misafirleri arasındaki muvakkat maceracıklara göz yumardı. Alis'i orada tanımıstım; çöl ortasındaki Deyrizor'a kadar arkasından
kosmustum. Bas-basa sabahladığımız bir gece kapının acı acı çalmmasıyle uyanmıstık: Üç gündür çölde bir asiretle çarpısan genç kocasının ölüsünü getirmislerdi. Alis —romanlardaki gibi— rahibeliğe girdi. 19^ senesinde bir Mısır mecmuasında resmini gördüm. Basrahibelığe âdeta azizeler mertebesine yükselmisti. Demek ki son macerası v hayatının son erkeği ben olmustum.
Soför İshayya, soruma cevaben dedi ki:
— Üç sene evvel, Madam Botrus ölünce pansiyonu kapandı-
579
Otel kapısının önünde kararsız duruyorum. Sehre indiğime pis-njrn; köskte kalsaydım, Nilgün
Sultanın ziyaretime gelmesi ihlali vardı; buna büsbütün üzülüyorum. Burç meydanındaki kah-wi
bir dolasırım, Mata'm-ül Arabi'de yerli yemeklerden yer, döneri"1-
Tekrar otomobile giriyorum, biri sırtıma vurdu: Sesleniyor: _- Hello!
Döndüm. Sevinçten çıldıracağım: Bu adam Tonny'dir; ona ek-teriya Coni de derdim. Kalküta'daki gazetenin basyazarı İngiliz Coni veya Tonny... Daha doğrusu kendisini o isimle çağırmağa alıstığımız Mister Playfair! Beni ve benimle Nil'in sevistiğimizi bilen tek yabancı ahbabım! Nitekim son defa kaçakçı vapuruyla Mapa'ya gitmemi önlemeğe çalısan, daha evvel
Nil'in izini bulan ve Mapa Melikesi olduğunu meydana çıkaran da Coni idi; hatırlarsınız elbette...
Size simdi birbirimize, bir biri arkasına neler sorduğumuz uzun uzadıya anlatmayacağım. Roman
yazmıyorum ki sütun, sayfa doldurmağa bakayım. Derhal otele girdik. Girinceye kadar o benim
Japon kampından kurtulusum hakkında bir fikir edinmisti; ben de onun 8 Ekim'de Anglo-Sakson
kuvvetlerine karısarak İngiliz gizli teskilâtı memuru sıfatıyle Afrika'ya çıktığını, Kazablanka'dan
yeni geldiğini öğrenmistim.
Barda, yanyana oturuyor, içiyoruz. Dedim ki:
— Coni, dostum! Bütün gayretim, fedakârlığım bes para etmedi; Kraliçenin izini bulamadım; hayatta kaldığından bile süpheyim; bedbahtım!
Coni yüzüme bakıyor; bakısı bir baska...
— Neye öyle bakıyorsun? Söyle! Sende bir haber var, sen bir sv biliyorsun! Çabuk, bildiğini söylesene! Öldü mü, yoksa? Yoksa -" yerde mi gördün? Hindistan'a mı geldi? Sizin teskilât malûmat ! aldı? Durma! Cevap ver!
Susmanı bekliyorum. Kraliçe hayattadır. On gün evvel ken-ne Tanca'da rastladım. ""-Konustun
mu?
580
— Takdim edilmemis, yakından tanımamıstım ki konusay. Hem vakit te, yer de müsait değildi.
Ben otomobilde idim, mücbir isin pesinde... O, Andaluzia otelinden çıkıyordu. Malûm ya fa ca
harp dısı bir sehirdir; su sırada barınmağa gelenler çok. ne milletten insan, yolunu bulabilirse

oraya kosuyor.
— Nil yalnız mıydı?
— Hayır, yanında bir kadın vardı; kendisi kadar güzel djye
bileceğim bir kadın.
— Emin misin? Gördüğün hakikaten «o» muydu?
Coni kızardı:
— Bizim meslekte, dedi, aranılan ilk sart, çehre hatlarını 2j_ hinde muhafaza etmektir; hattâ muhafaza yetmez, kafana naks ve hakketmelidir. Kaldı ki Kraliçeni bir kere gören bir daha unutamaz. Hiç değismemisti de... Bir bakısta azıcık kabarık göz kapak-larıyle kaslarının bükülmüs uçlarına bile dikkat ettim. Gülümsü-yordu... Kalküta'da «Firpo's» lokantasmdaki aynı
tebessümle! Seni de Tanca'da bulunuyorsun sanmıstım; sevgiline kavusmussun diye memnun
olmustum. Hülâsa-i kelâm: Kraliçe sağ... Ve mesafe itibariyle çok uzakta değil!
Basımı avuçlarımın içine aldım. Hüngür hüngür ağlamadığıma, arkadasıma sarılmadığıma, zıplayıp sıçramadığıma, tas kesilip kalmadığıma sasıyorum.
— Coni! Coni!
Diye inliyorum. Playfair bunun:
— Nilgün! Nilgün!
Mânasına geldiğini anlıyordur. Buhranın geçmesini, yatısma'1 viskisini yudum yudum içerek gayet soğukkanlılıkla bekliyor.
Ben aynı vaziyette epeyce kaldım. Düsündüğüm su idi: Nil sıyor... Zekâsı ile, güzelliğiyle, nes'esiyle, hiç bir sey olmamısça sapasağlam hayattadır. Dünyadan, o derece müstesna bir kad
eksilmediğine seviniyorum. Henüz 27 yasında bulunmasına !-
SONU

, j,a uzun seneler zevk alacak, zevk verecek, geçtiği yerleri en canlı zekî, fettan ve lâtif mevcudiyetiyle süsleyecek, hayran bırakanı Nasıl, altı yıl önce Conte Verdi vapurundakileri, Tac
Mahal içindekileri, Seylân'ı ve nihayet Mapa halkını, binlerce insanı tıl-ldı kendine meftn bkt bd
, s ı
, kendine meftun bıraktıysa, bundan sonra da fütuhatına de-.aB1 edecektir. Yanında olayım veya
olmayayım, Nil bir varlıktır. 0jç haline gelmesinden korkuyor, ömrümü ikmal edemediğim dünya
¦gerinde eksikliğini aklıma sığdıramıyordum.
Nü yasıyor!
Eti ile, kanı ile, sapasağlam, bıraktığım sekilde hayattadır; bildiğim, sevdiğim, öpüp kokladığım
bedenî varlığını bir lâhzada bütün teferruatıyle gözümün önüne getirdim.
^ Oh! Ne rahat nefes alıyorum, ne rahat düsünüyorum! Üç seneye yakındır her düsünüsümde
sakağında bir kursun yarası, göğsüne saplanmıs bir hançer, çalılar arasına sürüklenmis bir ceset,
tropik günesinin altında fildisi beyazı bir iskelet, daima korkunç vaziyetlerde, yürek parçalayan
manzaralarda görüyordum. Artık bu hayaletler kafamdan silinip gitti. Nilgün, Akdeniz'in

tuhaflıkları ve entrikalar beldesi bir limanında gülümseyerek büyük bir otelden çıkıyor. Kimbilir
o haliyle ne kadar nefisti, ne hos kokuluydu, ne kibar giyinmisti!
Tanca'da bulunmasını fazla izah edemiyorum ama sebebini fazla düsünmeği de lüzumsuz buluyorum. Tanca'da ya! Su, önümdeki denizin batıya doğru devam eden bir kıyısında, uçağın
nihayet ulastıracağı bir yerde ya! Hint Okyanusunu ve Japon donanmasını hiçe sayan bir âsık için
maneviyatı bozulmus bir Alman ablukası engel teskil edebilir mi? Maresal Montgomery'nin muzaffer ve meshur 3'inci ordusuna yetisir, çöl yoluyla da giderim; gideceğim!
Basımı kaldırıp Coni'nin huzur içindeki yüzüne bakınca sükû-rstle dedi ki:
— Gideceksin, tabiî?
-~ Gideceğim.
"— Bu sırada Tanca'ya gitmenin evvelce Mapa'ya gidis kadar
582
zor ve tehlikeli olduğunu da biliyorsun, elbette!
— Biliyorum.
— «Zor!» dedim. Zira «lesepase» vermezler. «Tehlikeli» j dim; zira karada ve denizde savas devam ediyor.
— Etsin! Gitmeğe çalısacağım, ne mümkünse yapacağım, j, tarafa basvuracağım.
Playfair belli ki bana yardım için çareler arastırıyor, düsünü yor. Mâni olamayacağından emin.
Fakat bir defa vicdanının ve akl selimin emrini yerine getirmeden yapamayacak. Diyor ki:
— Kraliçe ele avuca sığmaz bir kadındır; Tanca'dan uzaklara gitmis olabilir. Göze aldığın ve çekeceğin zahmetin neticesiz kalması mümkündür. Buralarda bir müddet avunman, Almanya ile
İtalya'nın silâhlarını bırakmalarını beklemen daha uygundur. Hayatta olduğunu öğrendikten sonra
gönlün feraha, rahata kavustu Bakarsın bir gün Beyrut'ta, Mısır'da, bir baska yerde karsına çıkıverir.
— Gitmeliyim; duramam.
— Öyleyse evvelâ seni Mister Patrik ile tanıstırayım. Kendini anlatırsın. Büyük Britanya devletinin eski ve denenmis bir dostu olduğunu öğrenince —sayet imkân mevcutsa— seyahatini
kolaylastırır. Belki yol üzeri faydalı bir is de görürsün. İyi mi?
— İyi. Tesekkürler...
— Haydi, kalk, Miramar gazinosuna gidip eğlenelim. Demin bindiğin otomobil kimindir?
— Bir Sultanın... Bu Sultan, Kraliçe Nilgün'ün teyze kızıdır.
— Sen hanedan içinde yüzüyorsun.
—• Tuhafı su ki, asıl Nilgün ve asıl Türk Prensesi, otomobili)* gezdiğim kadındır. Mapa Kraliçesi onun ismini kullanıyordu. Sa"' mıyor musun?
— Hayır! Zira hakikî hüviyetinin bizce malûm olmaması &' kansızdı.
— Neden göz yumdunuz?
— Zira İngiliz menfaatini rahatsız etmiyordu.
SONU
583
plaifair'in bu sözü bana manalı geldi. Hele Nil'e su esnada, avasm en kızısmıs bölgesine yakın bir
sehirde rastlaması da zih-jmi karıstırdı. Soruyorum:
— Yani İngiltere hizmetinde miydi demek istiyorsun?

— Öyle bir sey demiyorum.
— Ama ben sizi bilirim!
Derhal Nilgün'ün itiraflarını hatırladım, süpheli hallerini de: Conte Verdi vapurunda İngilizce bilmez görünmüs hep Mihver su-kaylarıyle düsüp kalkmıstı; önce Habesistan'a gönderilen İtalyan
küçük subaylarına mahsus kısımda seyahat etmisti. Kandi'deki köskte bir aksam «Ben bir casusum» deyivermemis miydi? Saka ve yalan sanmıstım. Selina'nm bir Mihver casusu olduğunu
sezdirmis ve Hong Kong'a varmadan vapurdan usulcacık denize fırlatılacağını söylemisti. Neticeyi öğrenememistim. Ama inansam da bir sey kaybetmezdim. Coni bir daha tekrarladı:
— Ben öyle bir gey demedim. Çıkalım buradan! Bar kızlarına susadım. İmparator ve halife hanedanından hakikî bir prensesin otomobiline ilk defa binmek serefiyle de iftihar edeceğim. O
da öbürü kadar güzel mi?
Cevap vermiyorum...
— Muhakkak güzeldir. Hem bana bak! Surat istemem. Kaybedilen sevgilinin hayatta sapasağlam bulunduğunu müjdeleyen bir dosta karsı daha nazik hareket edilir, sanırım.
Elini sıktım. Birbirimize muhabbetle bakarak tatlı tatlı gü-lümsüyoruz. Yolda dedim ki:
— Ben pek gecikmem. Sultanın Antura'daki köskünde misafirim. Uzakta değil, yirmi dakikalık
yer.
— Mükemmel! İki teyze kızı birbirlerine benziyorlar mı?
— Epeyce
— O halde gecikmemelisin. On bir buçukta ayrılırız; yarın °gle üzeri otele gelirsin; yemekten sonra Mister Patrik'le konusuruz. fenıenni ederim ki ev sahiben Sultan seni su sırada tehlikeli bir
y°lculuktan vazgeçirtecek nitelikte bulunsun!
— Coni, dedim, bugün Kraliçeden bir haber alacağıma emin-

dim. Önüne geçemediğim bir kuvvet beni yatağımdan kaldırdı, giv dirdi, Beyrut'a yolladı. Eğer
otelin önünden yarım dakika önce ha reket etseydim seninle bulusamayacaktım. Soförle konustuğum iç: birbirimize rastladık. Vaktiyle II. Sultan Abdülhamid âdeti hilafı na Seyhülislâmı
ile ayakta bir dakika konustuğu için saatli bomba suikastinden kurtulmustu. İyi tesadüflere ve'
gizli duyuslara inan malıdır.
Coni dinlemiyor; baska sey konusuyor:
— Dört gün sonra baslayacak olan 1943 senesinde savas bitmeyecek. Hattâ 44'de bile...
— İki yıl daha mı sürecek?
— Belki de üç yıl daha! Dünyanın Mapa Kraliçesinden baska düsünecekleri var.
Bir daha o bahsi açmadım; açmamakla beraber zihnim hep aynı mesele üzerinde isliyor. Nil'in
mazisinden hesap soracak değilim; bu hususta benimki de pek karısıktır. Lâkin istikbalinden endise duyuyorum. Eğer tahmin veya tasavvur ettiğim gibi sevgilim Fas'ın İspanyol kısmında bir
vazife ile bulunuyorsa ve harp sürüp gider de daha tehlikeli bölgelere, meselâ Alman isgali altındaki Fransa'ya gönderilirse bu is hayatına mal olabilir. Bir gün özendiği Mata - Hari gibi kursuna diziverirler!

Nil'imi Öyle bir akıbetten korumak için de yanında bulunmalıyım; ne yapıp ne ederek kendisini
bitaraf bir memlekete, en iyisi memleketimize götürmeliyim. Kafam yüz türlü sorularla yüklü.
Melik Ahmed Endonezya'da mı kaldı? Daha fazla zihnimi kurcalayan, oğlumuz Ömer. O nerede?
Nil'in İngilizler tarafmdan himaye edilmis olması lâzım geldiğine, Japon istilâsından sağsağlim
çıkmasına göre çocuk da kurtarılmıs, emin bir yerde muhafaza ediliyordur. Hepsinin cevabını bizzat Nil verebilir; Nil'i bulmadan yapamayacağım.
Köske dönerken düsünce seklim değisti; Playfair'in sözünde açıklık yoktu; bunu ben büyütmüs,
dallayıp budaklamıs, hayalde" ibaret bir kaide üstüne vehimden yapılmıs bir heykel oturtmustum-
Bir casus kadın heykeli!
SONU

Nil'in sırf değisiklik olsun, merakımı çeksin, üzüntü versin di-ye arasıra uydurduğu yalanların tekrar tesiri altında kalmıstım. O ja benim gibi mübadeleye tâbi tutularak Japon cehenneminden
kurtulmus, Rife düsmüstü; Mısır yolunun açılmasını bekliyordu; be]ki de kocası ve oğlu da yanında idi; birkaç hafta sonra Andaluzia otelindeki odasının telefonu çalacaktı; sesini isitecektim:
— Kimsiniz?
-— Nil, diyecektim, benim! Benim, yavrum!
.— Geldin mi yine sevgilim, diye cevap verecekti, kurtulamayacak mıyım senden? Birbirimizden kurtulamayacak mıyız? Ne du-ruyorsun? Çık yukarıya!.. Yataktayım, ama ziyanı
yok! Zaten beni ilk defa yatakta tanımamıs miydin? Hem dayım değil misin? Kos, sevgili yeğenini kucakla! Göreceksin simdi, o bıraktığın zamandan daha güzeldir... Daha da tecrübeli!»
Evet, böyle bir sey olacaktı... Buna benzer bir sekilde Nil'e ka-vuscaktım. Soför İshayya köskün
emektarlarından değildi; senelerce evvelki hasarı kızı tanımazdı; fakat bes dakika sonra bahçevan
Serkis ile Mebruk ağaya müjdeyi verecektim:
— Neyzar Hanımdan haber aldım! Yasıyor! Alıp getirmeğe gidiyorum!
Diyecek, ocağın alevli atesi karsısında zıp zıp sıçrayacak, kollarımda tutuyormusçasına odada
dönerek Nil'in türküsünü söyleyecektim:
Ce n'est qu'un reve... Un joli reve...
Simdiden söylemeğe baslamıstım ki İshayya basını bana dön-lürdü ve Arapça dedi ki:
— Hazretinize nese çok yarasıyor.
Uzandım, cebine bir kâğıt soktum. Bu onun en asağı bir maasına
esit olmalıydı. Benim mevcut paramın da en asağı dörtte biriydi!
Köskü palmiyeler, hurmalar ve salkım söğütleri andıran kaiber
ağaçlarına örtünmüs, uykuda bulacağımı zannederken, pen586
cerelerden ısık ve kapıda bir otomobil görünce hayrette Bizi beklediği anlasılan Serkis izah etti:
— Sultan sancılandı da hekim geldi, ilâç getirttik.

— Hangi Sultan?
— Büyük Sultan... Ama simdi rahatladı; uyuyormus. Payvonda Mebruk ağadan biraz daha malûmat edinmeğe çaja
sırken doktor Bueri'nin köskten çıktığını, yanıma gelmekte oldu. ğunu yine Serkis haber verdi.
Ayakta konustuk: Yaslı Sultan aksam yemeğinde hosaf içmis, gaz yapmıs, baska bir seyi yokmus
Bana gelince sehre inmekle tedbirsizlik etmisim.
— Fakat doktor, dedim, sehre inmekle çok iyi bir is yapım. sım. Öyle sevindirici bir haber aldım
ki, dünya benim oldu. Hiç bir ilâç bu haber kadar sifa verici değildir. Öldüğüne hükmettiğim Neyzar Hanımın sağ, sıhhatte, Tanca'da bulunduğunu öğrendim. Daha ne isterim?
— Hanım sizin nenizdir?
— Sevgilimdir, nisanlınıdır; hayatımdır, her seyimdir. Doktor heyecanımın derecesinden ürktü,
Fransızca:
— Calmez - vous! Calmez - ,vous!
Diye elini omuzuma koydu; sakin olmamı, kendi kendimi teskin etmemi anlatıyordu.
Gülüyordum ve türkümü söyleyerek odada dönüyordum:
Ce n'est qu'un reve,.. Un joli reve...
Birden durdum. Zira doktorunkinden baska bir çift gözün üzerime dikildiğini görmeden farketmistim.
— Affedersiniz, dedim, fakat emin olunuz sarhos değilim. Nü-in hayatta olduğunu müjdelediler.
İki hafta önce kendisini gören bir İngiliz dostum haber verdi. Onun çalıp söylediği bir operet par'
çasmı tekrarlıyordum.
İster gülümsesin, ister öfkelensin, lâubaliliğimden iğrensin-İki, üç defa daha döndüm; türkümü
tamamladım ve karsısında
587
zjjnle eğildim. Kararını bekliyorum. Gülümsemiyor, gülüyor ve gülerken yanaklarında iki çukur
hasıl oluyor. Gözlerinin içi de g(jiüyor. Doktor da cesaret almıs ki gülmeğe baslıyor. Beraberce
gülüyoruz. Dedim ki:
— Huzurunuzda yapılmaması lâzım gelen biri harekette bulundum- Yaptığım sey ayrıca yasıma,
basıma da uymuyor. Fakat,..
Doktora doğru Fransızca ilâve ettim:
— Fakat altes âlicenaplık gösterdiler, tebessümleriyle beni af buyurduklarını anlattılar. Buna da
o kadar memnun oldum ki, yeniden dansetmekten kendimi güç alıkoyuyorum. Mes'udum.
Muhakkak ki epeyce sarhosum da! Miramar barında, otelde içtiklerime bes kadeh viski daha, zam etmistim; ayakta zor tutunu-yordum. Nilgün Sultan oturmamı isaret etti. Ocağa yaklastı; ilk
koltuğa kendini bıraktı:
— Biraz ısınayım. İnsan gece yatağından kalkmca soğuğu fazla duyuyor.
— Evet, dedim, öyledir. Çocukluğumuzda bizi sahura kaldırırlardı, titresirdik; soğuk yemek odasında titrese titrese yemek yerdik. Ağzımızda lokmalar büyürdü; masaya serili yapıskan

musambanın buz gibi teması âdeta ellerimizi yakardı...
Bıraksa eski zamanın kıs Ramazanlarına ve gece hayatına dair konferans verecektim; Sultan sözümü kesti:
— Neyzar, Tanca'da ne arıyormus, dedi, zevci de beraber mi imis? Niçin buraya gelmiyor? Buraya, Mısır'a, yahut hanedandan olmadığına göre, İstanbul'a dönse dahi iyi olmaz mı? Yetmedi
mi acayip, tehlikeli yerlerde dolasmak?
— ...Ve ne idükleri belirsiz acayip, delismen insanlarla hasır, nesir olmak?
Bunu ben söylemistim, kendimi kastederek... Lâkin emindim ki Sultanın zihninden geçen de aynı seydi; kabalık olmasın diye lakırdıyı yarıda bırakmıstı.
¦— Orası da öyle...
Diye tasdik edince sahsımı kastedmediğini, hakkımda beslediği 'krin daha müsamahalı olduğunu
anladım ve İngiliz dostumun Nil'i

nasıl gördüğünü, fakat teshiste yanılmayacağını da anlattım. Sor
du:
— Ne yapmak niyetindesiniz?
— İmkân, vasıta arıyorum; hemen, oraya gideceğim. Unutn^. dim: Mısır'daki adresinize yazacağım.
— Ona söylersiniz, gücenmisim sanmasın. Ailemiz bir herc-i merce uğradı; en yakınlarımızın daha fena muamelelerine maruz kaldık. Neyzarmkini kolaylıkla affedebilirim. Tabiî, yine konusu, ruz bunları... Getirdiğiniz habere sevindim.
Ayağa kalktı; biz de kalktık; ikimize de elini uzattı. Öyle bi-hürmet telkin ediyor ki, ayılmıs, bir
kadeh bile içmis haldeyirr. simdi! Demin türkü söyleyip tek basıma dansederek yaptığım soytarılıktan utanıyorum. Güldürmüstüm ama, bazı güldürmeler var-dıi* ki, sonradan en büyük
kabalık yapmıs kadar insana üzüntü verir. Bu, onlardandı; ne sevinç, ne de sarhoslukla tevil edilebilirdi. Bayağılığı tek sebep mazur gösteremez. Hattâ Nilgün ve Bueri gidince kendi kendime diyorum ki:
— Sultan keski gülmeseydi... Gülüsü fevkalâde idi ama daha espirili bir seye güldüğünü isterdim. Güldüren kadar güleni de küçültücü tuhaflıklardan esirgemek lâzımdı. Kabahat bende!
İki Nilgün arasındaki mukayesem bu tarzda düsünmemden anlasılıyor. Yenisine bayağılıkla münasebeti olan en küçük hareketi kıyıp yakıstıramıyorum; eskisinin ise bayağılıklarına hayran
kalıyordum. Su saatte Tanca'nm bir barında kimbilir nasıl bir sosyeteye karısmıs, içip eğleniyordur. Ya prensesliği tutmustur: Vakar ve ciddiyetiyle dikkati çekiyor dur, yahut hoppalık
devr indedir; kızları vaziyeti alarak salma salma, kalçalarını oynatarak yü yor, kimini «hist! diye
çağırıyor, kimini «böh!» diye korkutuy
dur...
Belki de geçirdiği vak'alar, analık ve benden ayrı düsmek onu —son aylarda zaten değismisti—
büsbütün ağır baslı etmistir; teyze kızına benzetmistir. Epeyce durgun, hafif mevzulardan hosla '
mayan, yalan ve oyunbazlıktan çekinen bir Nilgün ile karsü'1; cağım.

İhtimallerden biri ve en aleyhimde olanı sudur; Beni sevdiği kadar siddetli bir ask ile baska bir
erkeğe, bir gence tutulmus, bağ-janmıs bulunması! Bazı kadınlar ana olduktan sonra azarlar;
hercai j^esreb hale gelirler; sadakat mefhumunu kaybederek erkek değistirmekten zevk alırlar.
Genç kız iken ¦—evlenmesine rağmen— sevdiği erkeğe kendini saklamasını bilen inatçı, azimli
Nil, belki bugün mukavemetsiz bir kadındır. Emsalini çok gördüğüm gezgin kadınlar gibi her sehirde, her otelde yol boyunca rastlayıp hoslan-(jığı, hattâ bazan hoslanmadığı erkeklerin pesindedir; böyle bir rUh bozukluğuna tutulmus Selina'lara benzemistir; bana hiç ihtiyacı yoktur.
— Lüzumsuz yere kendimi yeni tehlikeler atmasam, zahmetlere katlanmasam mı?
, Diye tereddüte düstüm. Tereddütümün bir sebebi de asıl Nilgün Sultan'm gözlerinde bu gece ilk
defa bir alâka sezmekliğimdi. Teyze kızına bağlılığım ve tafsilâtını bilmemekle beraber ikimiz arasındaki münasebet herhalde hayalini dört gündür mesgul ediyordu. Filmlerde seyrettiği yakın
ve Uzakdoğu manzaralarıyle süslenmis bir ask, bir fedakârlık macerası! Kahramanı, simdi evinde
misafir ettiği adamdır; bu adam, yine ask uğrunda yeni macera-, lara atılacaktır, hayatını tehlikeye sokacaktır. Hangi kadın böyle bir tipe hissiz, alâkasız kalabilir? Süphesiz beni olduğumdan daha enteresan buluyordur. Sadece âdetlerine esir, basitcesine monden veya is adamı
olan kocası belli ki bu güzel mahlûkun hayatına heyecan ve hâdise katamamıstır; karısının suur
altına yığılmıs heves ve arzularıyle yüklü, kapanık bir ruhla yasatmaktadır.
— İsmini çalan teyze kızını su anda kıskanmadığı ne malûm?
Diye kendime soruyorum. Nil'i beni unutup baskalarıyle avunduğuna deminden beri o kadar sağlam bir kanaat tasımağa basladım ki .—kafamdan geçirdiklerimi saklamamak yolunu tuttuğum malûm!— I. Nilgün'ü, II. Nilgün ile aldatmak arzuları duyuyorum.
Pek güç, hattâ imkânsız görünen projeler, meselenin esası kadın - erkek münasebeti üzerine kurulmussa, beklenmedik bir mu-Vaffakıyetle neticelenebilir..
I
590
Gülüsü, ocağın yanındaki koltuğa oturusu, lâcivert gözlerini kırpıstırarak atese, sonra dönüp yüzüme bakısı aklımdan çıkmıyOr Yorgun hali öyle yakısmıstı ki... Omuzlarının ağrıdığını söylemiyor, du ama ben duyuyordum; yanma yaklasıp keski ovabüseydim! §;„ nirden katılasmıs
omuzbası adalelerini bas parmaklarımı arkadan ve öbürlerini önden sıkıstırarak yumusak bir mengene seklinde ağır ağır, bastıra bastıra, incitmeden, haz vere vere ovmak! Yorulmus veya
asap buhranı geçirmis bir kadın her zaman bana bu arzuyu verir.
İhtisasımı çok genç iken yapmıstım; ilk sevgilim Sükûre'yi ev temizlik ve çamasır günleri ikindiye doğru yorgun düstüğü zaman gizlice ovardım. Bir defasında usulünü üzerimde kendi elleriyle göstererek talim ettirdikten sonra belini de çektirmisti. Bel etini iki parmakla tutarak yukarıya doğru zedelemeden çekmek lâzımdı; her tutusta «küt» diye tok bir ses çıkardı. Sükûre'nin belini altın sarısı hafif bir tüy süslüyordu... Isıkta sarı, gölgede kumral görünen buğu

kadar hafif bir seyceğiz! O derece içten bir seyin oksanıp ovulmağa, yıkanıp keselenmeğe nasıl
dayandığı, silinip kaybolmaması tuhafıma giderdi.
Sükûre'yi ve çocuklukla gençlik arası çağımı hatırlamak ruhuma hacca gitmis, seytanı taslamıs
bir tövbekarın huzurunu getirdi; deminki fena niyetimden iğrendim. Nil'in hasreti yeniden yüreğimi j'akıyor. Onun hayatta olduğunu bilerek uyuduğum ilk gece idi bu... Tâ 1939 Ekiminden beri, iki sene iki aydır ilk gecem!
Pilot bize dönerek dedi ki:
— Tibesti ile Hoggar sıradağları arasından hep çöl üzerinde uçuyoruz. Bir saat sonra Kalanga'ya
ineceğiz; belki günlerce kalacaksınız.
Yol arkadaslarımdan İngiliz Binbasısı Appel sordu:
— Orada Fransız garnizonu mu var?
— Evet. Rahat edeceğinizi pek sanmam; misafir olacağınız i11"
İN U±N
591
njar iyi kalplidirler ama dağınık ve laubalidirler. Tras olmayı ^le lüzumlu saymazlar...
Trasa verdiği ehemmiyete gülümsedim. Gülümsemem uzun M. Tibesti? Hoggar! Buralarda ne
arıyorum?
Buralarda ne arıyorum? Tanca'ya gidecek bir adamın o ca-dar güneyde isi ne? Sebebi su: Savasın üçüncü yılında Afrika'nın Kuzey - Batı ve Doğu kısımlarını ancak Büyük Sahra ortasından geçen hava yolu birbirine bağlıyor; kıyı boyu ates sahasıdır. Uçaklar, Alman ve İtalyanların ulasamayacakları bölgeyi, mümkün mertebe güney tarafını tercih etmektedirler. Bu
maksatla kum deryaları üzerinde geçici ve ilkel sekilde askerî garnizonlar, durak ve bekleme muhafızlıkları kurulmustur. İngiltere'ye, Amerika'ya, müttefiklerin elindeki her yere tek yol, çöl
üstü, gök yoludur.
Ben de Rife o yoldan gidiyorum. Kısmetse Dakar'a ineceğim ve tekrar kuzeye doğru karadan,
belki de denizden, epeyce uzun bir mesafe asacağım. Haritayı açıp bakarsanız, neleri göze aldığımı anlarsınız. Eğer dostum Playfair ve onun seflerinden Mister Patrik yardım etmese, izin
koparmasaydılar, Beyrut, yahut istanbul'da savasın sonunu beklemekten baska çare yoktu. Simdi
içinde bulunduğum uçağa ve aynı hatta isleyenlere subay, gizli teskilât mensubu, diplomat ve
yabancı heyetlerden baska kimseyi almazlar.
1943 senesi Temmuz ortasmdayız. Amerika Dakar'a asker çı-karalı altı ay oldu. Benim Tanca'ya
gitmek iznini alabilmem de aylarca sürdü. Mısır'da uzun müddet kaldım; kâh çırpındım, kâh durgunlasıp
haftalarca tembel tembel dönüp dolastım. Nihayet yine Playfair ve eski dostum Mac Cellan sayesinde lesepase'yi temin ettim.
1 numaralı Nilgün'e, 2 numaralısının çok lâtif hâtıra ve teremiz muhabbetiyle gitmekteyim. Birincisine kavusmak sevinci, 'kincisinden ayrılmak hüznüyle gölgelenmis halde! Su kadarını ernen söyliyeyim ki Nilgün Sultan, teyze kızıyle aramdaki mace-atıın, ihtiras sahneleri hariç, tafsilâtına artık vakıftır. Ona bunu

rTTTTTTT ^ - J.-LJ^J |J]\J
yılbası gecesi ocak basında hikâye etmek fırsatını bulmustum. Be ni ne zarafetle, aynı zamanda
ne candan —bazan göğsü heyecandan kabararak, bazen gözleri teessüründen nemlenerek, bazı
defa sa. bırsızlıkla çırpınarak— ne merakla dinlemisti.
Bir yeni yıla o gecekinden daha iyi, uğurlu, gönül ve fikir fe_ rahlığı ile, vicdan azabı karısmadan girilemezdi. Önceleri kapıldı ğım münasebetsiz düsünce, Sultanın masum vekarı karsısında kafamdan defolup gitmis, yerini tadına varmamıs olduğum derinliği ve sıcaklığı ölçülemez bir sefkat almıstı.
Evet, Nil'i de sadece sefkatle sevdiğim zamanlar çoktu. Özünde sefkatin içlenmediği ask, kuru
ve bos bir kabuktan ibarettir1 süprüntüye ask ismini veremeyiz. Fakat Nil'i daha ziyade sefkat
kadar güzel ve asil olan bir ihtirasla da, eziyet etmek istercesine severdim; sevmekteyim. Nilgün
Sultan'ı yalnız birinci sekilde sevdim; öbür sekli kendiliğinden söndü. Hiçbir kadını ona karsı duyduğum tamamiyle mübarek bir hisle içimden:
— Kızım!
Diye anmamıstım. Böyle bir duygunun gönlümde yer bulmasına da sevinmekteyim. Yaslılıkta en
korktuğum sey yalnız ihtirasa, açıkçası maddî kuddetten mahrum pörsük bir beyin sehvetine esir
düsmektir. Sevindim ki ben ihtiyar teke suratı ve siyreti almıs, hem cisim, hem ruh taraflarından
çirkin, kadınların iğrenç dedikleri, aynı zamanda zihinlerini acayipcesine yordukları, yaslılardan
olmayacağım.
Nil'i hayatta bilmek, tekrar yanımda görmek, ayrıca Lübnan köskünde geçirdiğim uslu, efendice
istirahat devresi sıhhatimi yoluna koydu; âdeta tekrar delikanlılastım. Aynalarla aram düzeldi;
yolda rastladığım köy kızlarının —düsündükleri gözlerinden okunuyormus, ifsa ediyorlarmıs gibi— utangaç bakıslarından hoslanıyordum. Cemalifer kalfanın bir türlü önleyemediği kırılıp dökülüsleri ise nefsime güvenimi artırmıstı.
Hülâsa Nil sevgilisini -—eski sevgilisini mi demekliğim acaba?— çok iyi vaziyette görecekti.
— Sen de daha güzel olmussun, diyecekti, Selina
SONU

se
igaydı, zavallıyı denize atmasaydılar simdi karsılasınca ağzı ku-lajjlarına varırdı!
Yalanları, uydurma hikâyeleri, asılsız itirafları, kendine mah-s bütün tuhaf suhluğuyla Nil'ime kavusmak üzereyim. Pilot: .— İste Kalanga garnizonu... Su dört kulübe!.. /_
Dedi; inmeğe basladık. Afrika'nın bu kısmına tabiatiyle sim-kadar ayak basmıslardan değilim.
Genç iken okuduğum bazı jyahat romanlarından elde ettiğim bilgiyle etrafıma bakıyorum. Zihnimde en çok iz bırakan Jules Verne'in «Bes Hafta Balonla Seyahat »'i.' Siyah kıtanın ancak
havadan asılabileceğini bu mucit vazar ne iyi kesfetmisti! İste ben de gök yolundan iniyorum.

Filvaki içinde bulunduğum nakil vasıtası, soğuyup ısınan gazla sisirilmis Victoria isimli balondan
farklı: Rüzgâr istikametini takibe ihtiyacı yok. Lâkin bir savas uçağı olduğundan hemen hemen
Victoria kadar dar, rahatsız, sıkıntılı... Yere inmekten memnunum.
Bir Fransız basçavusu vesikalarımızı tetkik ediyor; maiyetindekiler zenci. Elli yaslarında sivil bir
adam Yunanlı sivesiyle bize:
— Buyurunuz centilmenler, dedi, otelim suracıkta... Bir «Ritz» sayılamaz ama daha iyisini bulamazsınız.
Sazla örtülü büyücek bir bina gösterdi. Rumca sordum:
— Nerelisiniz?
— Aslen Sinopluyum, Türkiye'de bir yer...
— O halde Türkçe konusabiliriz.
Kalanga'da motorun tamiri için üç gün kalacağız; Alkibyadi sayesinde sıkılmayacağımı tahmin
ediyorum. Kendi rivayetine göre Birinci Dünya Savasından önce Sinop'ta otelcilik edermis, mal
mülk sahibi imis. Sonra harp ortasında Rumları içerilere sürmüs-'er- Mütarekede memleketine
dönememis, almıs basını, diyar di-11 dolasmıs; para yapmıs, batırmıs; yine kazanmıs, yine kaybet-
~ Simdi buralara düstüm, diyor, rüyada görsem hayra yoracağım bir yere...
Donattığı meze sofrası, basında karsılıklı viski içiyoruz. Alkib-- rakı hasreti çekiyor. Bir zamanlar Sinop'ta deniz üstüne ku-

rulmus koca meyhaneler varmıs; küpler ve fıçılarla dolu âdeta lâtin meyhanelermis bunlar...
Balıkların canlı olmayanını yeme lermis; gözleri önünde pisirtirler, üzerlerine kendi bahçeleri™
yetisen limonları sıkarlar, yine kendi elleriyle çektikleri rakı ji atarlarmıs midelerine!
O bunları hatırlayıp sivesince anlatırken etrafıma bakıyorUm Kum denizinde ancak bir tutam diyebileceğim "yesilliğe sığına kazazedeler gibiyiz. Yesilliği bir kuyuya ve otuz, kırk kadar hurma ağacına borçluyuz. Üst tarafı ates sıcaklığında kar yığınlarının bi riktiği, örttüğü, kapladığı
korkunç bir beyazlık.., İnsana bu kar kendiliğinden mütemadiyen kabarıyor, çoğalıp yükseliyor
gibi ge. liyor. Sanki kar gökten yağmıyor; yerin dibinden bitiyor, fıskın-yor... Altımızda gizli bir
tipi sürüp gidiyor!
İkinci günü batıdan bir uçak sökün etti; benzin alıp tekrar havalandı. Ben yerimden kımıldamadım. Bir dakika pesimi bırakmağa razı olmayan Alkibyadi sahadan döndükten sonra
izahat veriyor :
— Amerikalılardı... Aralarında bir de kadın vardı. Ayağa fırladım; bağırarak soruyorum:
— Kadın mı? Söyle, tarif et! Söylesene be adam, bu kadın nasıldı? Genç mi? Güzel mi?
Sinoplu Rum sasırdı. Galiba sesimden ziyade gözlerimden ürkmüstü; bakıslarımın vahsîlesmesinden...
— Gözlükleri yüzünü örtüyordu, dedi, tül de sarmıstı. Ama zannımca gençti. Evli olmalıydı ki parmağında alyans vardı. Basçavusun elini sıkarken gözüme ilisti.

Mantarlı sapkamı giymeden bası açık, öğle günesi altında kosuyorum. Hem kosuyorum, hem de
havadaki uçağa bakıyorum, a sallıyorum. Nefes nefese basçavusun yanma girdim. Fransızcayı i!1
konustuğumdan ve Fransa'yı mükemmel tanıdığımdan dolayı <>ır günde ahbap oluvermistik.
Hâlimden telâsa düstü; benden evvel
sordu:
— Ne oluyorsunuz? Neniz var?
<\jİLGUJN'UN SONU
595
.— Affedersiniz... Bir sey öğrenmek istiyorum: Demin kalkan uçakta bir kadın bulunuyormus.
Yası, ismi, tâbiiyeti hakkında ba-na malûmat verebilir misiniz? Pasaportuna elbet bakmıssmızdır.? Fransızların bazan aksilikleri tutar. Daha doğrusu vazife basında bizdekiler gibi
buyrukluk taslamayı, kendilerine çesni vermeyi severler. Çavus Dupin buranın hâkimi, basbuğu,
her seyidir, yıllarca çölde yasadığından kafasının bir tahtası eksilmistir de... Eliyle dısarıyı gösteriyor, «çık!» mânasına.
Eğer tahta eksikliği ise benimki onunkinden asağı kalmaz. Derhal soğukkanlı bir hal aldım; iskemle yerine kenara konmus olan bös benzin galonunun üstüne oturdum; sükûnetle tekrar sordum:
— Kadının hüviyetini lütfen söyleyiniz.
Pantalonumun arka cebindeki paketi çıkarıp bir de sigara yaktım. Bir an durakladı, dedi ki:
I — Bunu hangi salâhiyetle soruyorsunuz?
— Geldiğim uçakta selâhiyetsiz bir adamın bulunamayacağını idrak etmenizi beklerdim.
Dupin'in eli tekrar dısarıyı isaret ediyor; aldırmıyorum. Arkamdan yetisen Alkibyadi, içeriye girmek cesaretini gösteremiyor; sahneyi uzaktan heyecanla seyretmektedir. Çavus seslendi; Senegalli
iki nefer göründü.
— Alınız su adamı... Mevkuftur!
İstifimi bozmadım. Hattâ sigaram nasılsa söndüğü için basçavusun tahta yazı masası üzerinde
duran çakmağı aldım, aheste bir edâ ile yaktım. Suna dikkat ettim ki, Senegalli neferler kendilerine verilen hizmeti yapmağa pek can atmıyorlar; âmirlerinin yanlıs hareket ettiğini anlıyorlar. İsteksizce:
— Yürü! .
Dediler; kımıldamadım; çavusa söylüyorum: ¦— Cevabınızı bekliyorum; vakit kaybediyoruz, isim aceledir. ¦— Pek mi acele? Anglo - Saksonlarm Fransa'ya asker çıkarmalından daha mı acele?
596
JN1LGÜM
Zavallı delikanlı belli ki Alman isgali altında kıvranan vatanı nın acısını burada da siddetle duyuyor. Neferlere döndü:
— Emri yerine getiriniz!
Zenciler bu sefer yaklastılar; omuzlarımdan tutup kaldırmak is tediler. Artık ısrar faydasızdı; önlerine düstüm; kulübeden çıktık Alkibyadi meydanda yok. Galiba yol arkadasım İngiliz Binbası Appel'e vaziyeti anlatmağa kostu. Az ötede Senegallilerin yine saz örtülü kulübesine

giriyoruz. Onbası olduğunu tahmin ettiğim sevimli zenci eliyle kafasını göstererek bana diyor ki:
— Müsü! Notre sergent est malade!
Anlasılan, çöllerde uzun müddet kalan Avrupalıların çoğu gibi basçavus Dubin de bir akıl sarsıntısına uğramıstır; arasıra buhran geçiriyor ve ne yaptığını bilmiyor. Suursuzluğu esnasında
arkadasını, maiyetindeki askeri, yabancıyı, yerliyi hiç sebepsiz tabancasıyle vurabilir... Hem de
poligonda talim yaparcasına nisan alarak, tam alnının, ortasından! Su da mümkündür: Karanlık
veya mehtaplı bir gece yatağından çıkıp bası açık kum deryasının ufkuna doğru yürür... Saatlerce
gider; sabah olur, günes çarpmasından düsüp ölür, Aramağa çıkanlar kupkuru hale gelmis cesedini bulurlar... Etrafında sineklerin dönüp dolasmadığı, konup kalkmadığı bir ceset! Zira bu
çölün üstünde sinek yoktur ve böcek de yasamadığından insan naasları ile hayvan İaseleri rahat
rahat iskeletlesirler.
Uçaktaki kadının Nil olması ihtimaliyle meraktan kıvranıyorum; yerimde duramıyorum. Senegallilerle Fransızca çat pat konusuyoruz. Onlar mütemadiyen:
— Fou! Fou! (*)
Diye basçavusu mazur göstermeğe çalısmaktadırlar. Geceleri avaz avaz bağırır, çırpınır, kendisini yerden yere atarmıs. Zenciler bağırısını anlatmak için vahsî hayvan sesleri çıkarıyorlar,
sonra dehsetini belirtmek maksadıyle de kulaklarını tıkayıp gözlerini kapıyorlar. Ben içimden:
— Nil'di geçen, diyorum, Mısır'a gitmenin yolunu bulmus, b"
(*) Deli! Deli!

jeSepase koparmıs. Sersem gibi kulübede oturdum, uzaktan seyirci paldım.
Nihayet Binbası Appel göründü; dedi ki:
— Uçağımızın tamiri bitti; hareket ediyoruz. Fakat deli basçavus özür dilemediğiniz takdirde sizi
alakoyacağım söylüyor.
— Kalırım!
Binbası fazla sasmadı; omuzlarını hafifçe sarsarak Shakespea-re'nin «Nasıl hosunuza giderse»
mânasına meshur sözünü mırıldandı:
— As you like it!
Basıma is açtığımı ve neticeden pisman olacağımı gayet iyi biliyorum. Lâkin —maceramın hikâyesi sırasında birkaç numunesini görmüstünüz —baska türlü yapmak, meseleyi tatlıya bağlamak, deli çavusun suyuna gitmek elimden, içimden gelmiyor. Bir defa Hint Çengelistan'mda mihrace ile kavga edip ortada dımdızlak kalmıstım; simdi de çöl ortasında hemen hemen aynı vaziyete düsüyorum. Esas gayem Nilgün'e kavusmak iken hiçten bir sebeple
bunu geciktiriyor, belki de imkânsızlastırıyorum.
Süphesiz ben, akıl muvazenesi çöl bekçisi çavusunkinden daha bozuk bir adamım. Fakat öyle
olmasaydım ask hikâyem bütün okuduğunuz romanlardakine benzerdi; Büyükadada yahut en

uzağı İsviçre otellerinden birinde baslar; kapı dibinde biterdi; Port Said'-den tâ Cava'ya uzanamaz, Büyük Sahra'da mola veremezdi. Çatlaklığımdan dolayıdır ki Nil'i sevdim ve onun tarafından sevildim; biz ask maceralarının en acaiplerinden birini yasadık; siz dinlediniz... Hâlâ
dinlemektesiniz.
Binbası veda için elini uzatıyor. Durum kötü... Su kavruk vahada çavusla basbasa kalmak, tabanca tabancaya gelmek derecesine kadar gidebilir. Çöl cinnetinin ne olduğu hakkında fikrim
olma-sa cahilliğime verebilirsiniz. Hâlâ inadım devam ediyor. Alkibyadi ^rkusundan soğuk terler
döküyor; bana değil, Appel'e yalvarıyor: —• Bırakmayınız! Götürünüz! Birbirlerini öldürürler! Diyor. Binbası, «Yapacak bir sey yok» manâsına omuzlarını Aldırıyor.
598
— Bir sartla özür dilerim: Evvelâ bana sorduğumun cevabın versin, yani kadının hüviyetini bildirsin.
— Niçin bu kadınla o kadar mesgulsünüz?
«Sevdiğim ve izinde kostuğum bir kadın olmasından süphelen, dim» diyemezdim. Esrarlı bir tavırla su cevabı verdim:
— Vazifem icabı!
Appell bir an düsündü ve tekrar sordu:
— Ordunun emniyetiyle mi alâkalı?
Ne «evet», ne «hayır» dedim; sustum. Kulübeden çıktı, çavusu bulacağı ve baska türlü konusacağı belli. Onu da belâya sokmak ayıp... Arkasından seslendim; durdu:
— Delinin istediğini yapacağım. Sizi ise karıstırmak dürüst bir hareket olmaz.
Diyorum; dinlemiyor. Simdi kafası atan odur. Gölgesini çiğ. neyerek kumlar üstünde gidiyor. Sırtında kolsuz gömleği, çıplak bacakları, kisa pantolonuyla basında koloniyal, eski zaman İngiliz
subaylarmkine zerre kadar benzemeyen bir kıyafet! Mehdi isyanını bastıran dedeleri Sudan'da
üniformaları ile savasırlardı; Londra'da bir resmîgeçit yaparcasına...
Az sonra elinde bir kâğıtla döndü:
— İste hüviyeti! Sayet bizimle yolunuza devam edecekseniz uçağa binmeden önce su çavusu
selâmlayacaksınız.
Kâğıdı kaptım. Hayır, bu kadın 35 yasındadır; bir diplomat olan kocasıyle birlikte seyahat ediyor; ayrıca Kanadalı. «Aradığım bu değil» mânasına dudaklarımı büktüm. Uçağın homurtusunu isitiyoruz. Çöllerde aksiseda yoktur; sesler boğulur. Nerede dağ yollarından geçen
bir sürünün her yamaçta perde değistiren melodisi? r Nasıl bir hisledir, bilemem... Birdenbire
gözümün önüne Kandilli \\ akıntısı geldi; sular siyahlasarak, köpürmeden yer yer dümdüz, yö ^ j
yer çırpıntıdan ibaret, gizli bir kaynayısla, hangi tarafa gideceğini ı tayin edemez halde bükülüp
kıvrılıyor. Ahsap yalının rıhtımında / bir adam var, elinde bayrak... Ve küçük bir Boğaziçi vapuru, cesare-\ tini toplamıs tesirini veren bir halle bayrağın cazibesine kapıl"115' \:engâver
imisçesine tehlikeye kendisini atmağa hazırlanıyor.
İUİN UİN ÖUINU
•** 599

— Kandilli? Bi'r-i Kalanga?
__Haydi, gidelim!
Binbası ile beraber çavusun kulübesine girdik; üç kisi birbirimizi askercesine selâmladık. Biz havalanıyoruz, denize kavusacağız; denize, büyük sehirlere, ısıklı caddelere, o caddelerde yürüyüp gezen kadınlara! Düpin çölünde kalıyor. Bu gece yatağında kim-bilir nasıl çırpmacak ve
kum bosluklarına karsı ne müthis uluya--aktır! Senegalli askerler aralarında söyleseceklerdir:
— Fou! Fou!
Selâmı kâfi görmedim; elimi uzattım. İkimizin ağzından aynı zamanda aynı kelime çıktı:
— Mersi!
Ben Kandilli akıntısını hatırlarken, o da Fransa'nın bir birinden güzel, sulak ve yemyesil vadilerinden bir tanesini düsünüyordu, belki...
Tam on iki gün sonra, yâni 1943 senesi Eylülünün 5'inci günü Tanca'ya girdim; taksi «El Minzah» otelinin önünde durdu. Yürek çarpıntıları içinde olduğumu biliyorum, ama duymuyorum; kendimi, hattâ lüzumsuzca uyusmus sanmaktayım. Otel yazıhanesine doğru herkes
gibi yürümekteyim; alelade bir yolcu imisçesine...
— Affedersiniz, diyorum, odamı tutmadan evvel bazı malûmat almak isterim. Otelinizde bir Prenses yahut bu gibi unvan tasıyan bir kadın var mı? Ama genç, güzel bir kadın?
— Asalet unvanını tasıyan kadın müsterimiz yoktur.
— Peki, Mis Osman isminde biri? ¦— Hayır.
— Mesele çok mühimdir. Aradığım sahsı takriben altı ay önce burada görmüsler. Eğer bana lüzumlu izahatı verebilirseniz zahmeünize
karsı...
Elimi cüzdanımın üzerine götürdüm ama cebime sokmadım. Kâtip sordu:
— Hangi millettendi? Nere vatandası?

Cava Prenslerinden birinin zevcesidir. Lâkin malûm simdi çoğumuzun tâbiiyeti kararsız... Belki
Hollandalı, belki W' liz, belki de Türk pasaportu tasıyor.
— Biraz tarif ediniz, lütfen...
— Çok güzel bir kadın, yası 27, kumral, orta boylu ama poj. mütenasip, fevkalâde endamlı... Pek
kibar giyinir. Kâh nes'elidjr kâh durgun.. Günü gününe uymaz.
— Bir hemsiresi de var mı? Esmer güzeli bir hemsiresi?
— Yoktur.
— O halde otelimize aylardanberi böyle bir kadın misafir olmamıstır, efendim. Belki hariçten gelip gidenlerdendir; zira bar ve lokanta kısmımız sehirdeki en yüksek sosyetenin rağbetini kazanmıs bir yerdir. Sizi metrdotelle tanıstırayım; müdavimleri iyi tanır. Bahsettiğiniz Prensesin
herhalde bol bahsisini almıstır.
Lokanta tarafına doğru giderken kapıcının eline lâzım geleni sıkıstırdım. Vakit ikindiye yakın; salon bosalmıs; ancak gecikmis, kadınlı erkekli iki grup oturuyor. Metrdotel de açık bir cevap vermedi; bahsis alma fırsatını kaçırmamak için kafasını yorar görünüyor. O kadar...
Az sonra otelin bir odasındayım; pencereden dalgın dalgm bakarak acı acı düsünüyorum. Fakat
ümidimi kesmis değilim: Tan-ca'da bana lüzumlu malûmatı verecek bir adama tavsiye ile geldim.

Bu adam Moni'nin dostudur; vazifesi herkesi tanımaktır; görünüste /rdünyadan habersiz bir Portekizli... Hani bizim Galata'nm yan ve " \ dar sokaklarında gemici feneri, halat, zift vesaire
satılan tonoz f •) dükkânlar vardır; öyle bir sokakta ve onlara benzer bir dükkânda az sonrai kendisini bulacağım.
Tanca'nın bazı mahalleleri Galata'yı hatırlatıyor; hattâ kulağınıza çalman İspanyolcasıyle bu benzerlik artıyor. Fazlası, bornoslu Faslılar ve yüzleri kapalı kadınlardır; nakil vasıtası olarak sayıs'2 merkep! Lâkin bütün savasan devletlerin çesitli casusları da su sırada o kadar çok olmalı.
Kazablanka'da ihtiyaten ne kadar ote varsa dolasmıs, Nil'i aramıstım; yol uğrağı Rabat ile Kenitra'da
SONU
601
izine rastlamamıstım. Eğer burada da bulamazsam ne yapacağımı jjjç bilmiyorum.
Playfair'in mektubunu okuduktan sonra Portekizli dükkâncı dedi ki:
— Tanca'da bildirdiğiniz eskâle uyar kadın yoktur, uğrayıp geçmistir ve Coni onu bir uğrama esnasında görmüstür. Sehirde bir değil, iki tane, güzellikleri söz götürmez kadın var; iki hemsire,
Dansözmüsler; para yapmıslar ve sehrimiz savas sahası dısında hususî bir bölge olduğu için buraya sığınmıslar. Maamafih yakında daha müsait bir tarafa gidecekleri söyleniyor.
Dükkândan çıktım. Bana harbin bitmesini beklemek tavsiyesinde bulunanlar haklı idiler; hesapsız bir ise girmistim.; Tanca küçük bir kasaba... Barmamam. Kazablanka'da bir müddet
tutunabi-leceğimi sanıyorum; oraya gideceğim. Beyrut'u ve Nilgün Sultan'ı bırakmamalıydım.
Akdeniz su burnun öte yanında olmasına rağmen Atlantik Okyanusunu yadırgamıyorum. Avrupa'ya ve bütün tanıdıklarıma, hattâ sevdiğim Asya'ya arkamı çevirmis, hazzetmediğim Amerika'ya bakar haldeyim.
Bereket günes battı; sehir gözüme daha az çirkin görünüyor; sokak sokak dolasıyorum; girip
çıkmadığım yer kalmadı. Omuzu-ma doğru uzanıp eğlence evleri tellâllığı yapanlara kulak asmıyorum. Yorgun argın otele döndüm: Yıkandım, biraz uyku kestirdim; tekrar dısarıya fırladım. Vahada bir barda içmeğe gidiyorum. Kapıcı «Empire»'i tavsiye etmisti; müzik iyi imis,
bir kaç İspanyol kızı da numaralar yaparmıs.
Soförün Mağribî Arapçasmı anlamıyorum; Fransızca konusuyoruz; soruyorum:
— «Empire» eğlenceli bir yer midir?
— Kendinizi Paris'te sanırsınız. Lâkin pek pahalıdır; sampanyanın sisesi altı dolar.
Bütün mevcudum yüz dolar... Bana göre hakikaten pahalı.
— Kumar oynanan bir yer biliyor musunuz?
— «Büyük Kulüp»'de oynanır, ama âza olmak lâzımdır. Öte--ler «tribo»'dur.
602
Anladım: «Tripot», yâni batakhane demek istiyor. Arapcanln «p» harfinden, «Yunancanm <ıs»'den mahrumiyetlerine, hâlâ mah rum bırakılmalarına akıl erdiremiyorum. Fena vaziyette
kaldığa mı idrâk etmekle beraber bir kaç dakika sonra kendimi alıstığa ve göl suları üstünde nilüfer nes'esiyle açılıp gelistiğim bir yerde gazino barında bulacağımdan dolayı memnunum. İyi bir metrdotel insanın kıyafetine değil, böyle yerlere girerken aldığı tavıra, daha doğrusu alıskınlığına, yatkın yürüyüsüne anlayıslı ve tabiî bakıslarına göre müsteriye not verir; ona göre

muamele eder. Empire'inki mesleğinin ehliydi; deihal alâkadar oldu; masamı gösterdikten sonra
Fransızca sordu: i— Beklediklerinizvar mı, efendim?
Etrafıma göz gezdirdim; bar tezgâhı önündeki yüksek iskemlelere tünemis, bellerine kadar çıplak
tuvaletli kadınları süzüyorum. — Maalesef yok, dedim, fakat uzun müddet yalnız kalacağımı da
sanmıyorum.
Adam, iltifat etmisim gibi hürmetle eğildi. Bir tek viski kadehi basında pinekleyeceklerden olmadığımı ve tahminimde aldanma-dığmı öğrenmenin zevki içinde idi. Çoğumuz İspanyolları
esmer, karagözlü, Carmen tipinde zannederiz. Beyaz tenli ve mavi gözlü, âdeta sarısın denilecekleri de vardır; hattâ tamamen sarısın olanları, papatya gibileri, fulyaları...
Nitekim öyle bir tanesi yanımdaki masada iki erkekle oturuyor ve İspanyolcanm elenikasını konusuyor. Ah, Dupin çöl çavusu! Bu fulyayı göz ucu ile seyrederken ve fulyayı andıran acı baygın kokusunu uzaktan duyarken seni hatırladım. Ay ısığında, yalınayak, kirli kuru ot gibi kabarmıs saçlarınla, sakalın uzamıs, kum denizinin ufkuna doğru tek basma ilerleyen ufacık bir
«karaltı» mısın simdi? Nihayet çöl seni cisimsiz ahtapot kollarıyle çekti, dümdüz bir hattan ibaret
ucu bucağı bulunmaz ağzına götürüyor
mu?
Bar tarafına yürüyorum; bir iskemleye de ben çıktım; barmenle konusuyorum. Asıl maksadım
yanma oturduğum sarısın kız
SONU
603
ıa tanısmak... Bekliyorum ki önüne koyduğu Amerikan sigara pakete elini uzatsın, hemen çakmağımı yakayım. Yapmacık bir eda jle kayıtsızca:
—¦ Thank you!
Diyecek, ama ben:
— Bu sigaradan mı hoslanıyorsunuz?
Gibi bir cümle ile söze girisecegim; dansa kalkacağız, masama çağıracağım; beraber yiyip içeceğiz. Niçin bunları yapacağım? Nil'i düsünmüyor muyum artık? Su anda ne Türk Prensesi, ne
Mapa Melikesi Nilgün var. Fakat yanımda bana onları unutturamayacak, bilâkis hatırlatacak, hayalini az çok bedenî sekle sokacak güzel bir luz oturuyor. İhanet etmeyeceğim, bir baskasında
Nil'i yasamağa çalısacağım. Nil bu vefakârlığımı ne iyi anlardı!
Beklediğim gibi eli pakete gidiyor; sigarasını Faslı kuyumcuların hüneri, tel tel gümüsten islenmis kabalığı zarif bir ağızlığa taktı, barmene doğru uzatırken —adam ağır almıstı— çakmağım tam ucunda parladı.
— Thank you!
Bütün bu teferruatın üzerinde ısrar edisim sebepsiz değildir. Zira hayatımın bilhassa dinlediğiniz
hikâyemin en mühim bir safhasına geldim, yeni bir perde açılıyor ve yepyeni bir macera baslıyor.
Dans dönüsü Kora'yı masama götürdüm. Ismarlayacağım yemekleri ve içkileri seçiyorum. Kız,

Riviera'nın hususî yemeklerinden kabukları içinde İngiliz salçasıyle pismis istiridye, garson Atlas
Dağı eteklerinde yetisen üzümden yapılmıs Portekiz sarabını ve içeri Fas mahsulü incir ve son
turfanda kayısıları tavsiye ediyor. Kora zaten o meyveler gibi bir sey... Rengi, teni, kokusu ve
tazeliğiyle: Bilmediğim halde İspanyolca konusturuyorum; Konusmu-y°r, âdeta sarkı söylüyor.
Tuhaf, sirin bir lisan: Bazan bestelenmis Wr kavga sanıyorsunuz; aceleci ve kesik kesik kelimeler... Bazan 'J2un, ağır, ciddî bir dua ve ilâhî!.
Barın makbul kızlarından birini seçtiğime memnun, salona 2 gezdiriyorum. Kora:

¦^
— Ne oluyor? Neniz var?
Diye soruyor, galiba! Cevap veremiyorum. Kalkmak ish rum, kımıldanamıyorum. Yüzüm bembeyaz mı? Sapsarı mı"? »¦, mem. Fakat ne kadar kanım varsa kalbime dolmus olmalı... qjyorum,
karanlıktayım. Neden sonra tekrar görmeğe basladım; Nilg-kapıda... Yanında bir erkekle salona doğru geliyor. Muhakkak Tamamiyle o! Onun tebessümü, onun yürüyüsü... O, iste!
Ayaktayım; elimi salladım ve münasebet alıp almayacağın düsünmeden seslendim:
— Nil! Nil!
İsitmedi ki aldırmıyor; sağ tarafa doğru yürümesine devam ediyor. Hem de beni gördüğü halde!
Gözlerimiz birbirini bulduğu halde! Olamaz... Masaları sarsarak, oturanlara çarparak kosuyorum;
önündeyim; durdu.
— Nil, dedim, benim! Ben! Seni almağa geldim, seni götürmeğe! Tanımıyor musun beni! Bir sey söylesene! Niçin öyle tanımıyor gibi bakıyorsun?
Yanındaki beyaz smokinli adam İngilizce ona sordu:
— Efendi ahbaplarınızdan mıdır?
Nil hayretle beni bastan asağıya süzüyor. Cevabını bekliyorum. Bildiğim sesiyle:
—¦ Hayır, dedi, tanımıyorum! Yol verdim; geçtiler.
İKİNCİ KISIM
Tabiîdir ki ilk aklıma gelen Nil'in 1939 Ekiminde kendisini çocuğumla beraber Mehîre yatında bırakıp kaçmamdan dolayı bana jjjfsı öfkeli olması, birbirimize bir daha rastlarsak tanımaz görünmeği tasarlamıs bulunmasıydı. Çok haklıydı da... İçimden:
— Yakaladım, artık elimde ya... Elbette barısırız.
Dedim; nefes aldım; hissediyorum: Rengim yerine geliyor. Dudaklarımda henüz acı olmakla beraber gittikçe tatlılasacağını bildiğim saskın bir tebessüm, masama dönüyorum. Dönerken de
söyle düsünüyorum:
— Beiki sadece bir oyundur; az sonra uzaktan isaret edecek, yanma çağıracak, yahut masama
gelecek, «Nasıl? İyi ettim mi? Böyle yapmam lâzım değil miydi? Fakat korktum, rengin kül gibi
olmustu; yaslısın, eskisi kadar dayanamazsın, böyle darbelere... Demindenberi azap çekiyorum.
Öp yanaklarımdan! İstersen dudaklarımdan da öpebilirsin, ama onu sonraya bırakalım, sevgilim!» diyecekti; barısacaktık.

İhtimaller arasında dargınlığını uzatması veya pesinden tekrar kosturmak için Tanca'dan gizlice
firar etmesi de var. Tedbirlerimi derhal alacaktım; ne tarafa gitse pençemden kurtulamayacak-'>•
Yarım dakika içinde bunların hepsini düsündüm. Kora meslekin inceliğini kavramıs kızlardan...
Bir sey sormuyor. Ben söylüyorum:
— Birine benzettim o kadını... Çölden geçerken gözlerim yo-rulnaus olacak. Kimdir, biliyor musunuz?
—- Nelly odur iste...
— Hangi Nelly?
606
—• Eskiden dansözmüs; bir servete konmus, İngiltere'ye y lan bombardımanlardan ürkmüs, yolunu bulup buraya gelmis, j de kız kardesi var ama uydurma diyorlar.
— Nelly demek bu kız?
— Evet.
— Bu kızın adı Nelly, öyle mi? Sabık dansöz Nelly?
— Söyledim ya...
Kahkahalarla gülmeğe basladım. Hem gülüyorum, hem de basımı çevirip Nil ile smokinli adamın oturdukları masaya bakıy0. rum. Öteberi ısmarlamakla mesguller. Kora dedi ki:
¦— Yanındaki erkek Tanca'nın en zenginidir; armatördür, ç^ aksi, kavgacıdır da... Boks bilir.
—¦ Vay, o fena! Bak, ona gelemem. Ne millettenmis, Nelly?
— İrlandalı diyorlar. Delismendir ama pek mazbut ahlâklı bir kadındır; pesinde kosanların hiç birine yüz vermedi. Hemsiresi de çok ciddîdir. Erkekleri olmadığı halde kendilerine söz getirmediler.
Nelly'i göz altında bulunduracak sekilde sandalyemi değistirdim. Arasıra bakıyorum. Basını bizim tarafa çevirmedikten baska demin kendisini yolda durduran adamı da merak saikâsiyle olsun aramıyor; tamamiyle kayıtsız.
İçime bir süphe düstü. Nelly'nin Nil olmasından mı? Hayır: daha ziyade —Playfair'in tesiri altında kalarak— hiç benzemeyen bir kadında onu görmemden! Yâni kendimden süphelendim;
hasta bir adamdım ben... Hastalığım sür'atle artıyordu; günün birinde daima korktuğum olacaktı:
Gurbet ellerde bir tımarhaneye girecektim... Hem de yakında... Belki de surada; Tanca'da!
Singapur'da bir sabah Hollandalı milyoner Kip'in kızını da Nil sanmıs, otomobilinin arkasından
kosmamıs mıydım?
Nelly'yi bu sefer daha dikkatle, ayrı ayrı yerlerinden, som-umumî heyetinden teshise çalısıyorum. Saçları o saçlar: Kendinde bukleli, «blon sandre» denilen renkte, yine de uzun...
Gözlerini yakından görmüyorum, ama evvelce uzaktan nasıl, ne renkte g°ru
SONU
607
nüyorlarsa aynı... Canlı, parlak, zekî ve çekikçe! Gülümsemede hiç isXk yok... Burnunun ucu azıcık kalkık; dudaklar etli, çene manalı, omuzlar genis, toparlak ve inci matlığında beyaz... Hepsi de Nil'-jn]uler! Nelly yüzde yüz Nü... Benim sahte Türk Prensesim ve ha-jçjlû Mapa Melikem Nilgün, dansöz; Nelly olmus!
Aldanan ben değilim. O kadar değilim ki, eğer fırsat düser de koltuk altını görebilirsem, yanyana, nokta büyüklüğünde, yâni ufacık üç tane «ben»'i yerlerinde bulacağıma eminim, ortadakinin rengi öbürlerinden biraz daha koyudur; birazcık da yana kaçmıstır. Nil'ırı yahut

Nelly'nin bu geceki tuvaleti kolsuz... «Ben»'leri gör-mek imkânı var. Meselâ dansta elbette bize
yaklasacak, bakacağım.
Kora ile güya konusuyorum; düsündüklerim baska:
Bir de benleri görsem...
Gördüm: Cazı alkıslamak ve tekrarlamak için hepimiz gibi kollarını kaldırınca —mahsus sol tarafında durmustum— üç tane mini mini, bir tanesi daha koyu renkte, yana kaçmıs «ben» meydana çıktı. Mapa Sarayının aynalı odasında onlara «Ülker» ismini koymustum; Süreyya Yıldızı... En irisinin etrafına dizilmis üçüzlü bir Süreyya! Nil de bunları beğenirdi ve derdi ki:
«— Hakkın var, Süreyya, Yıldızı gökte kandil kandil nasıl yürür, yükselir, tekrar iner, sönerse,
bana da bunlar vücuduma öylece dolasacaklar, yer değistirecekler hissini veriyor. Damgalı kadın,
senin sevgilin! Unutamayacaksın muhakkak.»
Mapa'da öyle söyleyen Nilgün, simdi koltuğunun altına doğru merakla baktığımı gördüğü halde
ehemmiyet vermedi; dansına vakarla devam ediyor; «City of Haddington» vapurunda Noel gecesi
beraberce oynarken aldığı sahane tavırla da diyebilirim. Zaten yine vapurdaki gibi. gözler hep
onun üzerinde... Kora'ya döndüm:
— Nerede oturuyor?
— Kim?
— Ha, evet... Su dansöz Nelly'i soruyorum.
— «Place de la France» meydanında, Donna İzabella'mn pansiyonunda.
Çok kibar, pahalı bir yerdir; ailesiz erkek kabul etmez ler. Simdi armatör onu kapısına kadar götürecek... İçeriye girerrıe Nelly'yi pek mi güzel buluyorsunuz?
— Demistim ya: Tanıdığım bir kadına benziyor... Tanıdığı^, nerede olduğunu çoktandır bilmediğim bir kadına. Sizin oturduğu nuz pansiyona da yabancı erkek almazlar mı?
Kora duraladı; yüzümü bir daha gözden geçiriyor:
— Yolu bulunur...
Dedi; tekrar dansa kalktık. Nelly, masasında armatöre galiba benden bahsediyor. Önlerindeyiz;
İngilizce konusuyorlar; Nil'in sesini isitiyorum; «you» deyisindeki hususî ahenk kulağımda... Bu
kelimeyi «yi - u» gibi telâffuz ederdi; Nelly de öyle söylüyor. Nü ve Nelly aynı kadındır.
Beynimin demindenberi ne kadar yorulduğunu birdenbire anladım; durdum. Fena bir sey yapacağım. Masanın önüne dikileceğim; elimi uzatacağım, kolunu kaldıracağım ve benlerini göstererek:
— Üçüzlü Ülker yıldızını unutmadım, Nil!
Diyeceğim. Tabiîdir ki suratımın ortasına ineceği muhakkak olan boksör yumruğunu önleyecek,
daha ustacasmı hasmıma yerlestirecek hazırlıklı vaziyette bunları söyleyeceğim. Çoktandır idman
yapamadığımdan hamlasmıstım, ama armatör de benim yasımda...
Dansı ve yanımdaki kadını bıraktım; masaya yaklasıyorum. Nil —hangi ismiyle anacağımı sasırdım— basını kaldırdı; gözleri gözlerimin içinde. Tekrar durdum; zira bu gözler, bana muhabbetle baktığı zaman aldığı gök yakut renginde, ısıl ısıl, olasıya tatlı idi-
Yürüyemiyordum.

Hayır, meseleyi kavramadan rezalet çıkarmanın, sevgilimi üzmenin sırası değil. Soğukkanlılıkla
muhakeme etmeliyim ve tedbirli davranmalıyım.
Bar kızıyle dansa katıldık. İçimden Nilgün'e hitap ediyorum:
— Nil, ne oldu sana? Nen var, yavrum? Büyülediler mi seni' Esrarengiz Uzakdoğunun bir desisesine mi uğradın? İlâçlı gibisin. Zehirlenmissin, sen!
öUJNÜ
609
Ben böyle düsünürken Nil değismis, armatörün bir sözüne • ajjj{ahalarla gülüyordu; hareketleri
bayağılasarak, sen, suh, sımarık, bir sokak kızı oluvermisti. Etrafındakiler dans yerini seyirden
vaZgeçmisler, Nil'e bakıyorlar ve sirayet eden kahkahasiyle onlar ja anlamadan gülüyorlar. Kora:
— Sarhos olmus dedi, biraz sonra Pavlo'yu bırakır, basını anP giderse hiç sasmam. Kaç defa böyle yaptı... Arkasından zorla gelmek isteyen bir erkeğe kapı önünde çelme atmıs, düsürmüstü
bir keresinde! Huyunu öğrendikleri için simdi havasına bırakıyorlar. Ne olacak? Sımarık, paralı
bir İngiliz kızı! Doğrusunu ^üyeyim mi? Siz Nelly'yi birine benzetmediniz; onu tanıyorsunuz, seviyorsunuz da... Fakat yüz vermedi, bu gece... Galiba aranız açık, barısmak istemiyor.
— Evet, kızım, iyi kesfettin; tanıyorum, seviyorum; dargın ayrılmıstık. Üç sene kadar evvel, uzak bir memlekette, bir adada...
— Dansöz mü idi o sırada?
— Hayır, Kraliçe idi.
Kora gülmeğe basladı; dedi ki:
— Yâni sizin nazarınızda Kraliçe! Her âsıkın sevgilisine bu gözle baktığını büirün.JBana da Antonio: «Kraliçem!» derdi; kavga ederken de bağırırdı; «Çingene kızı! Kaldırım yosması! Defol
basımdan!»
Kendimi toparladım; fikrini tasdik edercesine basımı sallıyorum. Saat gece yarısını geçtiği için
bar kızı, masamıza dönünce kendisini alakoyup koymayacağımı sordu; sayet yalnız dönmeği 'ercih ediyorsam bekleyen bir ahbabının yanına gideceğini haber v'erdi. Dısarda dokuzdan itibaren karartma baslamıstı.
— Baska bir aksam bulussak, daha iyi olur, dedim, bu gece !'ol yorgunuyum.
— Kraliçenizle karsılasmak da sizi sarstı...
Hesabı gördüm; ayağa kalktım;, el sıkarak tesekkürlerle Koddan ayrıldım; bardan çıkıyorum. Çıkmadan önce salona bir ke-e daha baktım: Nil beni gözleriyle takip ediyor. Arkamdan gelir
F.: 39
610
mi, acaba? Antrede bir müddet oyalandım. Kapının her yüreğim ümitle çarpıyor. Nihayet caddedeyim ama yürümüyorim~ trotuvarda bekliyorum; kararsızım. Yarın sabah erkenden bizi
Portekizli dükkâncı ile konusup onun yardımı ile Kraliçemi göz aı tında bulunduracağım. Genis
malûmat edineceğimi de umuyorum Simdi bir sey yapabilir miyim? Yaparım! Taksiye bindim ve
soför Kora'dan öğrendiğim adresi verdim:
•— Fransa Meydanı caddesi, pansiyon İzabella. Hayretle gördüm ki burası otelin az ötesinde

büyük meydan Niyetim su: Nil'in dönüsünü beklemek; sayet yalnız gelirse yahut armatörden sokak kapısı açılmadan ayrılırsa konusmak. Belki beni tanımaz görünmesinin sebebi bu adamdı;
basbasa kalınca vaziyet değisecek, aydınlanacaktı.
Karanlık sehrin azalmıs gürültüsü içinde Atlantik Okyanusunun ölü dalga sesleri daha iyi isitiliyor. Bu, lodos fırtınası dindikten sonra istanbul'un Marmara kıyılarında duyduğumuz sestir;
dalgalar gayet muntazam fasılalarla toprağın bağrında aksi seda yaparak vuruyor, gömülüyor;
arkasından hısıldıyor; sıcak rüzgârını yiyoruz. Mavi ampullerin yetersiz ısığı altında, lâmbalarını
söndürerek gelen otomobilleri kollamaktan gözlerim yoruldu. Dört köse, kaba bir tas sütununun
arkasına gizlenmistim. Nihayet bir araba pansiyonun hizasında durdu. Uzun eteklerini toplayarak
inen Nil'dir; 'otomobilde kalan birine -— armatör olacak — elini salladı:
— Good night!
Araba gidiyor; Nil üç basamak mermer merdiveni çıktı. Demin selâm veren eli çıngırağa uzanıyor. Ben trotuvardayım; ürkütmekten çekindiğim için asağıdan seslendim:
— Seni bekliyorum, Nil!
Zile bastı; bir taraftan da İngilizce diyor ki:
— Siz kimsiniz? Tanımadığımı «Dancing»de de söylemisti"1 Beni polise sikâyet mecburiyetinde bırakmayınız! Hem konustuğu' nuz lisanı da anlamıyorum.
611
Açılan kapıdan girdi. Fakat kapı Örtülmedi; basamakta iri ya-jjjr adam karaltısı göründü; İspanyolca birseyler soruyor; ne isliğimi sorsa gerek. Merdiveni fütursuzca çıktım; İngilizce dedim
Vakti değil ama bu iste bir tuhaflık var. Lütfen su kartı Miss 2 veriniz. «El Minzah» da oturduğumu söylerseniz çok mem-nun olurum. Mersi!
Usak kartı aldı; döndüm; iki basamak indim bile... Arkamdan Konusmalar duyuyorum; Nil antreden ayrılmamıs olacak. Belki çağıracak... Usak:
— Durunuz... Miss sizi görecek; gelir misiniz, lütfen.
Üç basamağı bir hamlede astığımı sanıyorum. Aralanan kapıdan girdim; mükellef fakat los antrede Mapa Kraliçesi ayakta duruyor. Eğilerek selâmladım; sözü ona bırakıyorum. Beni dikkatle süzdü; yine İngilizce diyor ki:
— Emin olunuz tanıyamadım- Daha evvel hiç bir yerde görüsmediğimize süphe yok. Niçin tanır
görünmekte ısrar edisinizi de anlamıyorum. Barda bir vak'aya sebebiyet verecektiniz; Tekrarlanmasını istemem. Selâmetle, efendim.
— Bir tek sual sormama müsaade buyurunuz: Kartımdaki isim size hiç birsey hatırlatmadı mı?
— Hayır.
— Mapa Melikesi Nilgün adında bir kadını da hatırlamıyor musunuz?
Hayretler içinde yüzüme bakıyor; gülümsedi:
— Fakat, dedi, siz dünyanın en tuhaf isimlerini sayıyorsunuz. Ne lisandan bunlar?
— Türkçe.
— Türkçe mi? O lisanı henüz öğrenemedim; zira Türkiye'ye Sittnek fırsatını bulmadım. Good night! Sayet beni isimlerle mes-Sul etmeyeceğinizi bilsem «au revoir!» derdim.
O. salona doğru ilerlerken usak bana nezaketle kapıyı isaret tı Çıktım. Lâkin mermer basamağa

çöktüm. Ağlıyorum. Gözyas-1 olmayan bir ağlamadır, bu! Nasıl ağlamayayım ki muamma
612
en feci sekilde çözülmüstü: Nil artık hafızasını kaybetmis bir V dindi; sevgilisini bile unutmus,
hatırlamayan bir kadın!
Omuzuma bir el dokundu; basımı kaldırınca da yüzüme ke kin bir ısık vurdu: Polis. Kalktım, binayı isaret ederek otelde turduğumu anlattım; beraber yürüdük; ben içeriye girip anahtar mı
alıncaya kadar kapıda bekledi. Asansöre binmiyorum, yumusat hahlı los merdivenleri ağır ağır,
belki de sendeleye sendeleye cı. kıyorum.
Polis gibi kapıcı da sarhos sanmıstır.
Asıl ıstırabım yanımda bir Tayfur veya Coni olmaması... Der. dimi dökecek kimsem yok; o sabah ilk defa ayak bastığım küçük bir sehirdeyim. Daha fenası Nü azıcık ötede simdi soyunuyor;
belki de yatmıstır, uyumustur. Fakat bu öyle bir Nü ki, bana tama-miyle yabancı... Hasta ruhunu
yeniden fethetmek, yepyeni bir macera geçirerek kendimi bir daha sevdirmek mecburiyetinde3'im. Demin ayrılırken son sözünü tekrarlıyorum: «Sayet beni isimlerle mesgul
etmeyeceğinizi bilsem, au revoir derdim!» Yabancısı olmama rağmen hazzetti ki öyle söyledi;
simdi ümidim o sözden ibaret. Sempatik gelmeseydim daha sert konusurdu. Hafızasını kaybetmis
ama eskiden hosuna giden tiplere yine de yakınlık duyuyor. Beni tekrar sevebilir. Nil'i tekrar kendime âsık edeceğim.
— Ah, diyorum, ne yazık! Ne yazık; onun hafıza ve hatırasında artık Seylan yaylasındaki kırmızı
bungalov yok... Mapa adasındaki Suiçi bahçesi yok! Sandernagor gezintimiz ve «monuba» içisimiz yok! Aynanın arkasından odama girdiğini, Singapur'da tabanca çekisini, bütün o güzel ve
heyecanlı sahneleri, manzara ve hislerini, âsıkını ve sevgilisini unutmus! Ya oğlunu unutması?
Aynı zamanda düsündüm ki çok fena, üzücü, belki de feci ve müthis sahneleri de unutmak suretiyle hatırlama azabından da kurtulmus, sükûna, huzura kavusmustur. Japon istilâsı esnasında
basından geçenler hakkında fikir sahibi değilim. Bunların hatırda kalması zevk yerine elem verebilir. Zaten hafızasını kaybettiren vak'a, darbe her halde korkunçtu: korkunç ve iğrenç kelimelerim11 anlatamayacağı derecede tüyler ürpertici, insanı benliğinden *'
SONU
613
jpdirici, hayata düsman edici olabilirdi. Muhakkak öyle idi. Bunu iğrenebilecek miydim?
Tahmin edersiniz ki gözüme uyku girmedi. Safak sökerken azı-çfe dalıp kalmısım. Fırlayıp kalktım, pencereye kostum. İzabella aI)Siyonu, yesil pancurları örtük, dam hizasına yükselmis
gürbüz hurma dallarının gölgesinde, istirahat ve huzuru temsil eden j,jr yuva tesiri yapıyor; «Hafızasını Kaybedenler Yurdu»... Tama-jfljyle hâtırasız bir bina! İçindekilerin hepsi sanki kafalarında sadece dört, bes aylık hâdiseyi saklayabilmis insanlar! Geri tarafını bilmiyorlar, düsünemiyorlar, mısıl mısıl uyuyorlar! Pıüyaları, mazinin yüklü muhasebesinden azat olduğu için, çocuklarınki gibi basit, eğlenceli!

Acaba zannettiğim gibi mi? Yoksa hâfızasızlığa uğrayanlar hafızalılardan bambaska, daha azaplı
rüyalar mı görüyorlar? Uyanıkken de ruhlarındaki bir türlü çözülemeyen kördüğümün açılmamıs
bir ur imisçesine ağırlığını, toplayan çıban gibi için için zonkladığını mı duyuyorlar? Nü bedbaht
mı?
Bilmiyorum; düsündüklerim tahminlerden ibaret. Filvaki hafızasını kaybetmisler hakkında bazı
seyler isitmistim; bir roman okumus, bir de film seyretmistim. Fazla alâkadar olmamıs, yazar
muhayyilesinin mevzu darlığında, orijinal görünmek için habbeyi kubbe yapması seklinde alayla
karsılamıstım. Bir gün beni bu derece alâkadar edecek vak'alar arasmda yer alacağını aklımdan
geçirebilir miydim?
Saatin dokuzu bulmasını sabırsızlıkla beklemekteyim. Portekizli dükkâncı Mendes Monterio'ya
telefon edeceğim; otele gelsin; mühim konusacaklarım var. Fazla uzun, âdeta olukta tutunmus bir
buz gibi gittikçe uzayan ve uzadıkça çenesi sivrilesen bu adam, bir mektep arkadasımı
hatırlatıyor, Süleyman'ı... O gündüzcü idi; kendisine para verir, öteberi getirtirdim. Bir zamanlar,
yumurta biçi-mi incecik tahta kutulara konulmus beyaz veya pembe nohut müptelâsı olmustum;
sonra da yine aynı kutularda kızılcık murabba-sına- Aksaray'da bir sekerciden kutusunu 30
paraya doldurturdu Ve hizmetimde bulunmaktan çok memnun görünürdü. Hele karsı-
614
smda —kutunun kapağını kırıp kasık yerine kullanarak— ^
ODUrca
sına, yalaya yalaya yerken pek hoslanırdı. Zengin çocuğu ol ğmı bildiğim halde bir gün bile ona
ikram etmediğim gibi b' *" tu da kendisine alması için 30 paralık fedakârlığı göze aim tim.
Tuhafı, bu is haricinde dostluğumuz da yoktu; getirdiğin' §~ zifesi imisçesine alır, bir daha
ısmarlaymcaya kadar konusma H da... Ama yine getirirdi. Günün birinde tahta kapağın üzerinde
V yazı gözüme ilisti, bir «Ah!». İsi çaktım ve kızılcık murabbâsınd. kendimi mahrum ettim.
Hafızasını asıl kaybetmesi lâzım gelen, benim... Nil değil!
Telefon ettiğim Mendes, otelde görünmesinin doğru olmayacağını söylüyor; dükkânına da
gitmemeli imisim. Meydandaki havuz kenarında bulusacağız ve gezinerek konusacağız. Dediği
yerde karsılastık; umumî sıralardan birine oturduk; dedim ki:
— Miss Nelly hakkında malûmat edinmek istiyorum.
— Bizce enteresan değildir; ne zararlı, ne faydalı olabilir; sadece eksantrik bir tip. «Tanca»'yi
harp tehlikesinden uzak bir yer sanmıs; memnun, oturuyor.
— Hüviyeti biliniyor mu?
— Bilinmese su zamanda bu sehre giremezdi; girse de hudut dısı edilirdi. Sizi ne hususta
alâkadar ettiğini sorabilir miyim?
— Elbette: Aldanmıyorsam Nelly'ye baska bir isimle Uzakdoğu'da rastlamıstım.

— Artistler çok isim değiştirirler.
Portekizli bir ahmak... Yahut ahmak rolü oynuyor; öfkeleniyorum; diyorum ki:
— Fikrimce mesele sandığınız kadar basit olmasa gerek. •—¦ Mümkün.
Adam ayağa kalktı; ayrılıyor. Fakat ayrılmadan önce söyle dedi:
— Playfair mektubunda sayet paraya ihtiyacınız varsa vermemi yazıyordu.
— Mektup açıktı; böyle bir sey yazmamıstı.
615
__Yazılıydı ve yanınızda dün geceki masraftan sonra ancak
bir sey kaldığına göre de...
Artık soru sormuyorum; meselâ «cüzdanımdaki parayı nasıl bjliyorsunu7 ?» demiyorum; susuyorum. Mendes çok zekî bir adam, mükemmel bir ajan! Dinliyorum:
—- ... Size müsterek dostumuz Playfair adına iki yüz sterlin takdim edebilirim; zaten hazırlamıstım. Vaziyetiniz düzelince borcunuzu benim adresime yollarsınız.
Konusmamız sırasında İzabella pansiyonunu gözden kaçırma-rnistıp- Parayı alıp o tuhaf adamdan ayrıldım; lâkin aklıma bir sey geldi; arkasından kosarak yetistim:
— Siz, bir zamanlar «Don Kisot» isminde bir silebin süvarisi Fernando'yu tanıyor musunuz?
Gemici alât ve edavatı sattığınıza göre belki de ticarî münasebetiniz olmustur. Japon kampında
beraberdik de...
— Fernando Pares mi, acaba? Bir kaçakçı?
— Evet.
— Onu burada en iyi tanıyan, Pavlo Crespo'dur. Dün gece barda Miss Nelly ile oturan armatör...
Allahaısmarladık, efendim!
Tanca'da herkesten ziyade Fernando'ya ihtiyacım var. Zira beni askımın en had devrinde gören,
sevgilime yetistirmek için denizle ve düsmanla kahramanca mücadele ettiğimi bilen, ümitler vererek oyalayan o idi; o içli korsandı; simdi yanımda bulunsaydı ne kadar isime yarardı! Kendimi himaye altında, daha kuvvetli, maneviyatı daha yüksek, sapasağlam hissederdim.
Isabella pansiyonu uyanıyor. İkinci katta bir pancur açıldı; hizmetçi kız eğilmis, pancurun kanatlarını çengellerine takıyor, asağıda bir usak merdivenleri siliyor. Kapıya iyi marka bir otomobil yanastı. Saat .on bir... Araba birini bekliyor ki inen yok. Fakat biliyorum: Binecek olan
Nil! Muhakkak bir gezinti yapacak; belki deniz kenarına gidecek, belki Tanca harabelerine... Zira
Tanca tarih boyunca malûm bir Fenike sehridir; Romalıların, Arapların, Portekizlilerin istilâlarına
Uğramıstır; bugün yedi devlet komiserinin faresi altında, muvakkaten kimsenin değildir.
oıo ¦¦¦----»* -* Nijr,-.
Bir ağacı siper aldım; gazete okur gibi yaparak pansiyonu zetliyordum. °~
Merdiven basında, derhal dikkati çeken boylu poslu, genç mer, güzel bir kadın belirdi; basamakları iniyor; soför atlayıp banın kapısını açtı. Bu büyük bir ihtimalle Dolly olacak. Uydur
hemsiresi. Nelly demek ki pansiyondadır; beraber çıkmayacakl Otomobil gitti; ben beklemekte
devam ediyorum. Huyunu bilri-ğim için Nil su günlük güneslik, öğleye yakın hos sonbahar saba
hmda sokağa çıkmadan yapamaz.
Fakat yarım saat geçti; inmiyor, görünmüyor. Ümidi kesmi halde otelime dönmek üzere yürümeğe basladım. Tam yaklasmıstım, karsıdan Nil'in yalnız basına benim tarafıma doğru;

yayan gel-diğini gördüm. Anlasılan evden çıktığını farkedememistim. Dün gece visne çürüğü bir
tuvalet giyiyordu; omuzlarından tutturulmadan duran, nasıl durduğuna insanı sasırtan ve her an
düsmesini bekleten tuvaletlerden... Simdi açık renk roblu idi; basına elbisesinin kuması renginde
ufacık, çok sevimli bir sapka ilistirmisti; keyifli, hattâ alaycı bir yüzle gidiyordu... Hafızasını kaybetmekten memnundu sanki!
Karsılasınca panama sapkamı çıkararak derin bir hürmetle selâmladım. Bana bir lâhza sasaladı
gibi geldi; sarardı, soluverdi diyeceğim ama, emin değilim. İkimiz de ayrı istikametlerde azıcık
yürüdükten sonra aynı gamanda baslarımızı geriye çevirdik; birbirimize bakıyoruz. O, durdu...
Bir sey söylemek istiyor. Hemen yanma kostum. Dedi ki:
— Dün gece antrede sizinle konusmustum, değil mi? •— Evet. Kusurumun affını rica ederim.
— Kartınıza sabahleyin bir daha baktım. Sizinle evvelce bir vapurda tanısmıstık, galiba?
Sevinçle tasdik ettim:
— Conte "Verdi vapurunda... Bombay'a gidiyorduk.
— Bombay'a mı?
Düsünüyor, kaslarının uçları büküldü; eski Nil'e o kadar benzedi ki, İngilizce konusmayı kesip
Türkçe konusmaktan ve:
SONU
617
__ Topla kendini! Hafızana tekrar kavus! Beni tanı, artık! Tanı eVgilim, yavrum, Nilgün'üm!
Demekten, hemen kucaklamaktan, kucağımda otele sokmak-„„„ kendıı ii güç menedebildim; tesiri zararlı olacak bir «sok» yap-aSından korkmustum.
—¦ Neyse, dedi, herhalde bir ara, bir yerde sizi gördüğümü onediyorum. Tanca'ya yeni mi geldiniz? Çok kalacak mısınız?
— Dün sabah gelmistim. Ne kadar kalacağımı bilemiyorum... gu, size bağlı! Zira sırf sizi görmek için Tanca'da bulunuyorum.
— O kadar iyi bir hâtıra bırakmısım demek?
— Ömrümce unutamayacağım bir hatıra.
Nilgün'le bir gün, rüyada bile bu sekilde konusacağımı um-mazdım. Vaziyetim hem acıklı idi, hem de tuhaf. Ayrılmak istediğini sezdim:
— Acaba dedim, bir aksam benim de yemek davetimi kabul lûtfunda bulunabilir misiniz?
— Niçin olmasın? Dikkat ettim: Mükemmel dansediyorsunuz. Kora iyi kızdır, çok güzeldir de...
Onu gücendirmeyelim, sakın?
— Kendisini ancak orada tanımıstım. Bu aksam mümkün mü?
— Sekiz buçukta gelirim. Görülüyor ki bu sehirde en eski ahbabım sizsiniz, simdilik...
Elini tazimle öptüm. Bu elde Nilgün'ün kendine mahsus kokusu vardı; «Duo d'Orsay» mı? Hayır! Parfüm kokusundan bahsetmiyorum. Teninin kokusu! Ayrıca bu elle uzun bir ayrılık ve
endise devresinden sonra ilk defa temas imkânını bulmustum. Maziyi hatırlamamakla beraber
vücutça sapasağlam, nes'esi yerinde, ferih fahur dolasan ve eskisinden daha mes'ut olduğu hissini
veren bu Nilgün —bakıslarını bilmez miyim?— rastladığı su yabancıya, bana karsı gönlünde

simdiden ufacık bir meyil duymustu. Belki de otelin önünde bu maksatla geziniyordu. Davetimi
derhal kabul et-"tesi ise düsünceme kuvvet vermektedir.
Arkasından baktım: Endamı zerre kadar değismemis. Yürüdü biraz kıvrmtılı ama 1943 yılında
aile kadınları ve kızları da tym tarzı ayıp saymıyorlar; ekseriyet bar artisti veya dansöz yü-
618
rüyüsünü benimsedi. Sebebi de filmler... Endonezya dönüsü b" Beyrut, beline iri çiçekli yarım
pestemal sarıp Pasifik adala ^ kayadan kayaya atlayan uzun suratlı Dorothy Lamour gibi ki a tılı
yürüyordu. Nil yuvarlacık kalçalarına onlardan çok dah vimli, saka yapıyormusçasma, seyredenlerle alay eden zekî bir vermeyi bilmisti.
Otele muvaffakiyetli bir ticaret mukavelesi imzalaması nes'esiyle girdim; bir porto ısmarladım;
yemekte de kırmızı M dera içtim, Porto sehri ve Mader Adası Portekiz'e aittir; cebimdek' para da
bir Portekizlinin kasasından çıkmıstır; o sehir ve ada i buraya yakındır. Artık aksamın sekiz buçuğunu beklemekten, saat leri saymaktan baska isim yok.
Var: Otel müdürü ile görüstüm; Tanca'da ruh hastalıklarım iyi bilen bir mütehassıs bulunup bulunmadığını sordum. Profesör Nunezda Cruz isminde Brezilya mültecisi bir doktor tavsiye ettisaat
bes için bir de randevu aldım. Tam vaktinde muayenehanesin-deydim. Ellisini bulmamıs, benim yasımda, fakat kırçıl yuvarlak sakallı bir adam. Olduğundan fazla yaslı görünmeğe çalıstığını sezdim; belki Faslı ve Berberi müsterilerine emniyet telkini maksa-dıyle böyle yapıyor.
Fransızca konusuyoruz:
— Doktor, dedim, sahsım için gelmedim. Hasta arkadasım hakkında malûmat edinmek istiyorum. Ona göre kendisini memleketine götürüp götürmemek kararını alacağım. Arkadasım
bir müddet kayboldu; simdi bulustuk, bulustuk ama beni tanımadı. hatırlayımıyor. Hafızasını kaybetmis.
— Kaç yasındadır?
— Genç.., Henüz yirmi yedisinde.
— Fazla alkol, tütün müptelâsı mıydı?
— Hayır.
— Bir takım mahrumiyetler çekti, kendisini fazla yordu, Psı* kastenik, nörasteni haletler geçirdi
mi?
— Birbirimizden Japon istilâsında ayrılmıstık; bunların WP' si de basından geçmis olabilir.
SONU
619
O halde arkadasınızın vaziyeti ümitsiz sayılmaz, tedricen,
i de birden bire hafızasına kavusabilir. Tıbbın «amnezi» dediği bu hastalık, adî üstünde, «hafıza
kaybı»'dır. Ya tam, ya kısmî olur.
.— Benimkininki tam... Ana dilini bile unutmus; fakat evvelce bildiği iki yabancı lisanını mükemmel konusuyor.
.— Emsali görülmüstür.

Profesör, hafıza kaybı hakkında yarım saat izahat vermekten çekinmedi. Retograd, aniterograd,
anteroretrograd, retro - anter-ograd... Daha neler? Saadece yazı yazmasını unutanlara veya bildikleri bir lisanı hatırlamayanlara, hattâ konusmak için ağızlarını nasıl hareket ettireceklerini
bilmeyenlere de rastlamrmıs. Hepsini dikkatle, sabırla dinledim; nihayet arkadasımın durumu
hakkında fikrini bildirmesini rica ettim. Hülâsa su: Savas zamanı korkunç hâdiselere karısanlarda
görülen bir amnezi... Hastam pek büyük bir ihtimalle hafızasını tekrar kazanacaktır.
En iyisi zorlamamak, isi tabiî cereyanına bırakmak. Müddet tayini imkânsızdır; uzun veya çok
kısa sürebilir.
—¦ Peki, doktor, ona geçmisi hakkında bir seyler sorsam ne cevap verir?
— Ekseriya uydurur. Fevkalâde iyi uyduranlar gördüm. Doğ-duyu yerden baslayarak size en ince tafsilatıyla bir roman icade-der; hele muhayyilesi kuvvetli olanların bulus kudretlerine hayran kalırsınız. Yeni hüviyetlerine de kolayca alısıverirler. Sizin dostunuz kendisini ne sanıyor?
Sasırdığımı belli etmedim, dedim ki:
— Eskiden müstemleke memuruydu; simdi meyhanecilik yapıyor.
— Hem de kusursuz bir meyhaneci, değil mi? Tasdik ettim. Profesörün son tavsiyesini dinliyorum:
— Zorlamayımz... Bırakınız kendi haline! Hele mazisini des-meğe hiç çalısmayınız. Tabiat galip
gelecektir. Zaten bazı defa hafızasını tekrar bulmasından memnun kalmayanlar vardır. Ailesinin
dağıldığını, çoluk, çocuğunun öldüğünü, servetinin mahvolduğu-nu. vatanının istilâya uğradığını
öğrenmek öyleleri için istenilecek
sey değildir. Meyhaneci arkadasınız sayet bu gibi felâketlere ramıs bir adamsa, bırakınız yeni hayatında oyalansın! Hafıza kaybetmis veya etmemis, hepimiz için sonumuz ebedî bir hâf ızlıktır.
Ömrümüzün bir kısmını unutmak, büyük unutusa nispeti yine hafızasının da, hayatın da devamı
sayılır!
Çıktım-
Nilgün'ün bir gün hafızasına tekrar kavusması takdirinde ken disinden öğreneceğim korkunç olması lâzım gelen vak'alan düsü nüyorum ve bu vak'aların pek çirkin hakikatleri meydana koyma sı ihtimalinden dolayı üzüntü duyuyorum. İstilâ ettiği yerlerde, he le istilâ sırası düsmanın
ilk hızla islediği zulümlere, cinayetlere dair epeyce malûmat sahibiyim. Zaten beni Hindistan'ın
Endonezya adalarına ölümü göze alarak kosturan bu kan dökücülükler, ırza tecavüzler, açlığa
mahkûmiyetler, iskencelerin çesitlisi değil miydi? Bilhassa Bang Kong isgalinde yerli prensesleri
ortadan kaybetmeleri havadisini bu sehirden nasılsa canını kurtararak Kalkü-ta'ya ulasan bir sahitten dinlediğim anda çılgına dönmemis, Hint Okyanusu yolunu tutmamıs mıydım?
Doktora hak veriyorum: Nil pek kötü muamelelere uğradı ise, çocuğunun ve melek huylu kocasının öldüklerini gördü, daha benim aklıma gelmeyecek facialarla karsılastı ise hafızasını

kaybetmis halde yasamalıdır. Maziyi hatırlaması simdiki kaygusuz hayatını zehirler, güzelliği devam ettikçe darlığa düsmez.
Tanca'nm iç mahallelerinde düsüne düsüne, dalgın dalgın, gittiğim yeri bilmeyerek kararsız dolasıyorum. Bizim Tahtakale semtine benzeyen, dükkâncıkların dizildiği bir sokaktan geçtim.
Sonra Müslüman mahallesine dalmısım. Dısarıya penceresi olmayan, yüksek duvarlarla çevrilmis
ve kireçle badanalanmıs, bazısından tokmak, bazısından kuyu çıkrığı, çoğundan çocuk sesleri gelen, eğn büğrü yollarında siyah çarsaflı heyulalar gezinen bu mahalle su-kûniyle sinirlerimi yatıstırdı; çarsıda gürültüden kafam sisnus1-Suyu akmayan bir çesme yalağına oturdum; saatlerdir dolastıg için yorgunum. Ruhum da yorgun... Nil'i bulmak, kaybetmek dar yorucu, sersemletici oldu.
UİN
DZ1
göre
._Dolly'i bulup konusmalıyım.
girden aklıma o kız gelmisti; Nelly'nin arkadası ve bir rivayete tutkunu olan dansöz! Coni, Nil'i
yanında güzel bir kadınla o-\ İcapı?1 önünde gördüğünü söylemisti. Bu, Dolly idi, her halde...
}iattâ kadının Nil kadar güzel olduğunu da ilâve etmisti. Sevgilimi süphesiz en iyi tanıyan insan
simdi Dolly'dir; belki de hafıza Myıbı hâdisesinden sonra, Nil'i dansözlüğe sevkeden de odur. filmlerdeki gibi bir gün veya bir gece yarısı Nilgün'e tek basına bir sehrin kenar mahallesinde suuru bozuk, halsiz, aç ve perisan, sendeleyerek giderken rastlamıstır; koluna girmistir; alıp evine
crötürnıüs, karnını doyurmus, yatağına yatırmıstır... Ve böylece ahbap olmuslardır.
Yağmurlu bir sokakta, vücutça ve maneviyatça bitkin, sırsıklam, ayakları dolanarak yürümeğe
çalısan Mapa Kraliçesini görür gibiyim. Romanlar ve filmler hayalimizi lüzumsuzca isletmeğe, yormağa sebep oluyorlar. Çesme yalağına ilismis — su gölge ve günes arabeskleriyle harelenmis
Mağribîler mahallesinde — sisli, puslu bir kuzey sehri seyrediyorum. Nil, hasta ruhları ölüme çeken bulanık bir ırmağın tas korkuluğuna dayanmıs, asağıya bakıyor... Gözleri çoktan intihar
etmistir; az sonra vücudunu da arkasından sürükleyecekler.
Kosarcasına uzaklasıyorum; sevinç içindeyim: Nilgün'üm bu felâketi atlatmıstır; Dolly'ye minnettarım. Görüyorsunuz ki filmin senaryosu hazır! Çesme basında bir dakikada bitiriverdim!
İlk bulduğum taksiye atlıyorum; meydana geldik: Saat altı buçuk. Tras, dus, dinlenme ve giyinme... Çoktandır o seyleri zevkle, Ümit'e, türkü söylemek istahiyle yapmamıstım. Sekizde
çıkmağa hazırlıyordum, odamın telefonu çaldı. Nil bir mazeret mi ileri süre-cek, kendine mahsus
oyunlarından biri mi?
Hayır; sasırtıcı bir haber: Mis Dolly asağıda imis, benimle bir akika konusmak istiyormus. Ne münasebetle? Demek ki uydur-a hemsiresi ile randevumuz olduğunu biliyor; belki de onun eski
ını tanıdığımı tahmin etmis; bazı tavsiyelerde bulunacak. Mu-*k ki söyleyeceği seyler mühimdir;

hafıza kaybı hâdisesinin
yüzünü öğrenmekliğim mümkün. Telâstayım ama —ekser' pöyle olur — merdivenleri ağır ağır
iniyorum.
Merdiven çıkarken kafa tam randımanla çalısır; inerken d" üsünme küvetinin ibresi de düser. Buna dikkat eden azdır.
Otelin holünde kenara çekilmis, tek basına duran uzun boy] uzun etekli, omuzlarına hermin taklidi beyaz bir kap almıs, gece ^ yafetindeki genç kadın, Dolly olacak. Daha baskaları da var
am birini bekler vaziyette olanı bir o... Sabahleyin pansiyondan çıkar ken gördüğüm kadın.
Dosdoğru yürüdüm ve eğilerek:
— Miss Dolly ile mi serefyab oluyorum?
Diye sordum; basıyle tasdik etti. Coni haklı: Bu kadmm ilk tesiri sasırtacak derecede güzelliği...
Esmerler ülkesinde yıllarca yasamakhğıma rağmen Dolly'nin esmer cazibesinden âdeta sendeledim.
— Emriniz? Arzu ederseniz su bölmeye girelim; tenha ve rahat...
Cevap vermeden o tarafa yürüdü. Hasır koltuklardan birini isaret ettim; ben de oturdum.
Gözlerimin içine bakarak konusuyor:
— Nelly'i eskiden tanıdığınızı, birbirinizle dün geceki ve bu sabahki konusmalarınızdan anladım.
Bana hepsini söyledi. Tabiî, bir hasta olduğunu farketmissinizdir.
— Evet; hafızasını kaybettiğini derhal anladım.
¦—¦ Görülüyor ki siz onun mazisini biliyorsunuz, ben de bir tarihten sonraki hayatının arkadasıyım. Fakat belki bildiklerinizi söylemek istemezsiniz... Yahut bir kısmını söylemekle iktifa edersiniz. Bana gelince eğer pek ciddî, yakından alâkalı bir ahbabı iseniz hepsini anlatırım.
Zira kendisiyle tanıstıktan sonra onu ilk tanıyan siz oldunuz. Bir de Nelly'nin söylediğine göre Tanca'ya kendisini görmek için bilhassa gelmissiniz. O halde ya akrabası olacaksınız yahut...
«Âsıkı...» diyecekti galiba. Meydan vermedim; dedim ki;
— Dayısı sayılırım; pek sevdiği dayısı...
OZâ
gustuk. Sonra Dolly hüzün içinde mırıldandı:
^- Dayısını bile tanıyamamıs... Zavallı!
^_ Birbirimize söyleceklerimiz pek çok, dedim, aksi gibi onun-randevumuz sekiz buçukta...
Bes
dakikam var.
__Bekletmeyiniz. Zira fazla mağrurdur; derhal alınır, çıkar
oCler. Sizinle yarın müsait bir zamanda bulusalım. Çok rica ede-"•jjj mazisini karıstırmadan konusunuz. Profesör Numez bundan Ikınmamı tenbih etti; baska doktorlar da...
— Profesörle ben de görüstüm. Lâkin ismini vermeyerek, er-jçgk bir ahbabım hakkında malûmat
edinmek istediğimi söyleyerek... Doktor, öyle bir hastası bulunduğunu zerre kadar sezdirmedi.
— Gitmelisiniz, artık... Arkadasım çabuk öfkelenir.
— Gidiyorum. Fakat bir sorum var: Nelly'ye nerede rastladınız?
— Dublin'de.
¦— İrlanda'da öyle mi? Orada ne arıyordu? •
— Kendisi de izah edemedi. Ben aslen Leinsterliyim... Yâni İrlanda'nın merkez vilâyetinden... Daha doğrusu simdiki ismiyle Eireli.

— Peki ama, hüviyet varakası ve pasaport nasıl temin edebildiniz?
— Hepsini yarın anlatacağım. Nerede bulusacağız?
— Mahzur yoksa öğle yemeğini burada, otelde yeriz. Dolly gülümsedi:
— Size Tanca'nm hovardaları düsman olacaklar, dedi. «Sister» 'lerin kumralı ile gece, esmeriyle
gündüz!
Kapıya kadar uğurladım. Vaziyetimiz ciddî olmasa böyle tak-^'S takıstırmıs nereye gittiğini soracaktım; küçücük bir kıskançduyduğumu
gizlemeyeceğim. Dolly, zannediyorum ki Nil gibi ni fazla esirgeyerek
yasayanlardan değil. Esmerler —tecrübemle söylüyorum— hakikî sarısınlardan ve kumrallardan
faz-^rkekcildir... Yahut inadına katı hisli, kapanık ruhlu, kadınlığa faktırlar. Fakat erkekcili üç sarısına ve iki kumrala bedeldir.
"
TTTTTTTTTTTTTTT-nttffy^
«Empire»'nin antresinde bekliyorum. Vestiyerden Miss nin henüz gelmediğini, metrdotelden de
masamızın ayrıldığım •• rendim. Bir gecede kendisini lokanta; gazino, bar, otel nevind yerlere
tanıttırıveren ve bu yerleri derhal benimseyerek devamı müsterisi sekline giren adamlardan olduğum için kapı aralığınj bekleyisim ne müstahdemlerin, ne de gelenlerin dikkatini cekiyn normal bir halim var. Baskası iğreti, acemi durur ve etrafmdakile' rin gözlerini de, zihinlerini de
mesgul eder.
Nelly, yahut Nilgün, daha doğrusu Neyzar, kısacası Nil .__buçuğu
azıcık geçmisti— içeriye girdi. Üzerinde yine visne çürüğü tuvalet... Fakat gözüme bir sey ilisti ki görür görmez, hele gördüğüme emin olunca sarsıldım; kanım yüreğime toplandı. O seyi
sabahleyin ve dün gece, iki rastlayısta aramıstım, bulamamıs, eksikliğine üzülmüstüm.
«— Kim bilir ne öldü? Zavallı yavrum, felâketler arasında onu muhafaza edememistir; benim gibi saklamak imkânını da bulamamıstır.»
Diye de düsünmüstüm. Belki anladınız: Nisan halkalarımızdan bahsediyorum; Nil'in bu gece parmaklarındaki yüzükler arasında bir o halka yer almıstı. Halka diyemem; zira ¦— biliyorsunuz— Mapa Melikesi Ahmed ile evlenince nisan halkasının üstüne incecik platin teller geçirtmis, halkayı yüzük biçimine sokturarak gizlemisti. Heyecanımı belli etmemeğe çalısarak
karsılamağa kostum. Lâkin belli etmisim ki salonda yanyana yürürken sordu:
— Nes'enizi kaçıracak bir sey mi oldu bugün?
— Hayır. Sehri yayan dolastım, yorulmusum. Bir kadeh viski keyfimi iade eder. Bilhassa sizinle
olusum beni öyle sevindiriyor ki! Belki sevinçten sarardım.
— Tesekkür ederim... Ama sizi sakın bir ziyaret üzmüs olmasın?
— Ne ziyareti?
— Bizim Dolly budalasının ziyareti! Bu kızcağızda bir «sabit fikir» hasıl oldu; beni hasta sanıyor, akıl hastası... İsi gücü etraÜN
SONU

Sakilere tavsiyelerde bulunmak, «Söyle yapın, böyle idare edin»
tfjbi direktifler!
ü

Cevap veremedim; sandalyelerimize oturduk. Garsona biraz onra uğramasını elimle isaret ettim.
— ... Evet, güya hasta imisim;, bazı seyleri hatırlamıyormusum. turladığımı size simdi ispat edeceğim.
Diyecek söz bulamıyorum; saskın, telâslıyım. Nil bu! İnsanın vüreğmi oynatmadan yapamaz. Aynı huy devam ediyor, soruyor:
— Beni ilk defa nerede görmüstünüz, bakayım? Söyleyin rica ederim! Söylesenize!
— Benim hafızam da pek sağlam değildir; yer, numara, isim unuturum.
Gülümsedi; tatlı ılık, yarı gökyakutlasmıs gözleriyle saskınlığıma gülümsüyor ve:
— Dolly iyi talimat vermis... Siz de çok iyi idare ediyorsunuz. Allah için! Hiç de yapamadınız. Bırakınız ben söyliyeyim: Bombay'a giderken Conte Verdi vapurunda değil mi?
Sevinçten az daha sarılıp yüzünden, gözünden öpecek, «Nil» diye inleyecek, güzel basını göğsüme bastıracaktım. Vaz geçtim. Zira derhal anladım ki o sözleri öğle üzeri1 benim ağzımdan
isitmis-ti, tekrarlıyordu. Nitekim ilâve etti:
— Bu mesele bitti, artık. Zaten beni nerede görmenizden ziyade unutmayısınız, hoslanmıs olmanız mühim. En fazla beğendiğiniz tarafım hangisi? Biliyorum, «hepsi! Bütün varlığınızla siz!» gibi bir cevap vereceksiniz. İstediğim o değil. Neremi çok, pek çok Süzel buluyorsunuz?
— Evvelâ gözlerinizi... Gözlerinizin renk değistirisini! Sonra kaslarınızı... Kas uçlarınızın arasıra
bükülüsünü! Daha sonra...
— Tamamlayınız!
— ... Koltuk altınız... Koltuk altınızdaki üç beni! Üçüzlü «Plei-ades»'ları!
Nil elini çenesine götürdü, yarı tuhaflık, yarı ciddî düsünme Eziyeti aldı.

— O kadar görünüyor mu, bunlar? Eğer hakikaten seniz, fikrinizde yer ettiyse bana hangisinin
öbürlerinden daha yükçe olduğunu söyliyebilmelisiniz.
.— Ortadaki, yan tarafa doğru kaçmıs olanı hem büyükced' hem de daha koyu renkli. '
— Sayanı hayret! Dadım Marta bile sizin kadar bunları ak lmda tutamamıstır. Halbuki elinde büyümüstüm; on sekiz yasım girinceye kadar bana analık etmisti.
Marta isminde bir dadı uydurduğuna sasmam. Daha neler uy durur. Doktor Numez muhayyilesi
kuvvetli olanların bulus kudretlerine hayran kalacağımı anlatmamıs, mıydı? Nil hafızasını kaybetmeden önce bile daima hikâye, vak'a uydururdu; boyuna yalan söylerdi; bulus, uydurus
canbazlıklarıyle beni saskına çeviriridi Artık neler yapmaz!
— Baska? Gözlerim, kaslarım ve benlerim... O kadar mı? Saçlarım nasıl?
— Saymakla, tarifle bitmez. Lâkin hepsinin üstünde beğendiğim su: Zekânız... Bütün uzuvlarınızın ayrı ayrı zekî olusları, zekâlı görünüsleri! Meselâ ayaklarınız... Meselâ elleriniz ve
parmaklarınız! Ne güzel yüzükler takmıssınız bu gece! Dün gece parmaklarınız bostu. Hele su tel
örgülü, içinden gökyakutları ısıldayanı pek zarif!
— Acı bir hatırası vardır, onun...
— Ne gibi?
Cevabını merakla bekliyorum. Müteessir bir tavır aldı; yüzüğü oksuyor:
— Nisanlım vermisti. 1936 senesinde... Henüz yirmi bir yasında idim. İnanılmaz bir sey söyleyeceğim: Siz beni bu derece beğeniyorsunuz... O, çarçabuk bezdi, basını alıp »gitti;

kaybettim nisanlımı... Ama sevdam devam ediyor.
Üçüncü viskimi içiyorum; kendimden korkuyorum; diyorum
— Muhakkak ki çok yakısıklı bir delikanlıydı, nisanlınız-
— Pek genç değildi; çok güzel de sayılmazdı; seksapeli vardı.
— Ne millettendi?'
nilgüN'un sonu
627
ki
Kaslarının uçları büküldü; gözleri dalgın, mırıldanıyor:
— O da benim gibi Macar idi; dans hocamdı; besteler de yapardı. Herkes beni İngiliz yahut İrlandalı sanıyor ama Macarım.
.— Macarca hos bir lisandır; ben Peste'de oturdum, bu lisanı aZlCık bilirim.
Nil'in Macarca bilmediğine eminim; öğrenmeğe de vakti ol-r. Sasırmasını bekliyorum. Hiç aldırmadı; söyle dedi:
— Bülbül gibi konussanız da faydası yok. Zira büyük yemin ettim. Nezirim ve ahdim var: Memleketime kavusuncaya kadar jytacarca konusmayacağım. Ana dilimi, harp bitince\ Ofen'deki
büyük kilisede Meryem'in resmi önünde dua ettikten sonra konusmağa baslayacağım. Ailem Peste kısmında oturmazdı, yukarı sehirdeniz; Tuna'nm sağ tarafında, Ofen'den!
Ne kolaylıkla, ne inandırıcı bir sadelikle tablolar çizerek, ha-kikatmis gibi uyduruyorsun, güzel
Nil!) Ne derece ustalıkla da lisan bahsini örtbas ediverdin! Yemin ve nezir yalanını ne çabuk buldun? Seni canımın içine sokmak istiyorum... İki kalbin bir arada, bir yerde attığını dinleyeceğim. Güzel kedilere yaptığımız gibi vücudunu göğsümün üzerinde, ceketimin altına sokulmus, saklanmıs, hareketsiz ve upuslu durduğunu hissedememekten azap çekiyorum.
Gittikçe eski Nil oluyor. Ne olsa onu azıcık yadırgamıstım; hafızasını kaybettiğini öğrendikten sonra daha da tuhaflasmıstım. Simdi hafızasız Nilgün bana eskisinden farksız görünmeğe basladı.
İçimden diyorum ki:
— Evet, farksız! Zira eskiden de yalancı idi; kendisinin olmayan sahte bir hüviyet edinmis, teyze
kızının adını, unvanını çalarak prenseslik taslamıstı. Bugün de dansözmüs, Macarmıs; dans hocasını sevmis, terkedilmistir. Yüzüğünü parmağında tasıyor ve ana lisanını bir nezir için konusmuyor. Kısacası yalanlar devam etmektedir. Tatlı tatlı söylüyor, bayıla bayıla dinliyorum.
Değisen bir §ey yok. Eğer baska bir kadm aynı hastalığa tutulsaydı bu derece tabiî sekilde, tabiî
vaziyetler alarak kendisine bir mazi uyduramaz-d'; sasırır kalır, çektiği güçlük ve ıstırabı belli etmek suretiyle de
628
karsısındakini üzerdi. Nilgün, pervasızca uyduruyor... Daha lir neler uyduracak!
— Karides sever misiniz? Diye sordum; basıyle «evet» dedi
— Nesini tercih edersiniz? ,
Omuzlarını kaldırdı; «Nesi olursa hepsi bir» mânasına. Hal buki benim sorusum bir sebebe dayanıyordu: Seylân Adasında birlikte yediğimiz ve mutfakta birlikte hazırladığımız karides kotletlerini hatırlayacak mı diye... Unutmus. Dolly'e ne kadar vâdet-mis olsam yine de maziyi
karıstırmamak imkânsız. Hatta demin güzel yerlerini sayarken vücudunun pâjda bile örtülen bir

tarafında mevcut haç seklinde küçük bir izden, hos bir cilt isaretinden de az daha bahsedecektim.
Bu, hakikaten sevimli bir seydi; yanak çukuru gibi arasıra, hareketinin sekline göre derinlesir,
veya satıhta dümdüz kalırdı.
Yemeğini istahla yiyor; keyifle de içiyor. Aynı zamanda müsterilerin bir kısmı ve kadınların elbiseleri hakkında çapkmcasına tenkitler yapıyor. Lokantanın spesialitesi olan «kuskus» ısmarlamıs; bana da tavsiye etmisti. Bura kuskusu gayet ufak, kisnis sekeri boyunda ve dislerin
kolaylıkla ezemediği elastikiyette bembeyaz nefîs bir yemek. Nil'in dediğine göre, kuskusun o
cinsini Atlas Dağları eteklerinde oturan Berberi kadınları yaparlarmıs; Berberi kızları Çerkezleri
andırırmıs, çoğu uzun ve ince boylu, sarısın, Avrupai bir güzellikte imisler. Sırası gelmisken sordum:
— Yakında Tanca'dan ayrılıyor mussunuz? Nereye gideceksiniz?
— Henüz karar vermedim. Belki Portekiz'e, belki Güneye, Ka-zablanka'ya.
— Güzel bir sehir... Gelirken geçtim; sizi orada da aramıstım.
— Çok mu hoslanıyorsunuz benden?
Cevap yerine derin derin soluyarak basımı «Pek çok! Hudutsuz» demesine iki tarafa vecd içinde
sallıyorum.
— Aldanmanızı istemem: Ümide düsmeyiniz. Zaten kimse ile münasebetim olmamasını bile burada fena karsılıyorlar.
jtTjCjt U IN U IN OVJ1N U
629
— Biliyorum ve zaten aklımdan öyle seyler geçirmiyorum. ji anlatamam; bunlar bambaska nevidendir. Korkmayınız, nallat olacak değilim... Ama biliniz ki muhitinizden uzak yasayamam.
Arasıra görsem, konussam, seyretsem yetisir.
— Böyle söyleyerek baslayanlar sonradan fikirlerini değistirirler. Lâkin sizi onlara benzetmiyorum; siz beni hakikaten seviyorsunuz. Ben de...
Bir an sustu; çarçabuk ilâve etti:
— Niçin saklayayım? Ben de sizi çok sevimli buluyorum. Ot-kon'u hatırlatan bir haliniz var; yani sabık nisanlımı, Othon Ko-daly'yi- Bir vals bestelemisti: «Tuna eteklerinin hısırtısı...» Pek
beğenilmisti. Biliyor musunuz onu? Yemekten sonra söyliyelim de çalsınlar; beraber dansederiz.
Garsona isaret etti; uydurus cüretkârlığına hayranım. Öyle bir vals yoktur. İsin içinden nasıl çıkacak? Oyununu merakla takip ediyorum. Garsona dedi ki:
— Yemeğini bitirince sef dorkestr beni görsün. Hayır, siz söylersiniz; Miss Nelly'nin valsini çalsın.
Mahzun bir edâ takındı; güya bir hatıraya dalmıstı. Usulca-cak, en tatlı sesimle:
— Nil, dedim, acı hâtıraları bırakalım.
Gözlerini muhabbetle gözlerimin içine bıraktı; gökyakut bir âleme yeniden kavustum. Tekrarlıyorum:
— Nil! Nil!
İsminin ağzımda bu sekle girisini tabiî bulmus gibi sasmıyor. Israr ettim:
— Size «Nil» dediğime dikkat etmediniz mi?
— Hayır... Zira alıstığım isim. Dolly beni çok defa Nil, bazan da Nel diye çağırır.

Bu sırada birinin selâmına mukabele ediyordu; baktım: Armatör karsı masada, iki arkadasıyle
oturuyor. Beni de hafifçe se-'amladı; kibar olmasına çalıstığım tarzda cevap verdim. Bir vals Çalmağa basladılar; Nilgün sevinçle:
— Benimki, dedi, «Tuna eteklerinin hısırtısı...» tanıdınız xn •>
— Ben bunu «Nes'eli Tuna» adiyle bilirdim.
— Asıl adı, söylediğimdir; Peste onu bu isimle tanır. Çalm lar, zavallı Kodaly'nin eserini... Zaten
azıcık değistirmisler de! N tasından adını da silmisler, bir baskasınınkini koymuslar. Bu v hırsızlık, dolandırıcılıktır. Ne ise, kalkalım!
Bir elim Nilgün'ün elinde, öbürü belide... Dönüyoruz.
Santa Maria kampında yanıp tutusurken, kilise harabesinde namaz kılıp dualar okurken, Hint Okyanusu'nun enginlerine dalın gamlı gamlı düsünürken, bir gün gelip te Nilgün'ü bulacağıma
inanmazdım; «ya o, ya ben, yahut ikimiz ölüp gideceğiz, bir daha birbirimize kavusamayacağız»
der, inlerdim. Yukarıda okuduğunuz pek basit görünen cümle, «bir elim Nilgün'ün elinde, öbürü
belinde... Dönüyorum» sözü neler ifade ediyor, ne kadar sevindirici! Onun elini tutuyorum, beli
elimin altında! Benim için, daha heyecan verici, nıes'ut bir hâdise düsünülebilir mi? Tekrar City
of Haddington vapurundayız; Mapa Sarayındayız; Kandi köskünde-yiz, sanki! Basbasa hayatımız
sekteye uğramamıs, sürüp gidiyor.
Gözlerime, ellerime, suuruma inanamıyorum. Nil'in eli! Nil'in beli! Kollarımın arasında, gökyakut gözlerini azıcık yumarak dan-seden dipdirj etli, tenasüp ve canlılıktan, zekâ ve nükteden ibaret fevkalâde kadın, benim Nilgün'üm!
Dans değil, derin bir dervis cezbesi içinde sema eder gibiyim; ayaklarımın topraktan kesildiğini,
yükseldiğimizi anlıyorum. Ha- , yır, büsbütün uçmuyoruz; göğe doğru melekler gibi kanat açmıs,
ölü ve sessiz bir uçus denilemez buna! Öbür çiftlerden farkımız sadece su; Biz keramet nev'inden
bir hünerbazlıkla oynuyoruz. Hiç bir dans numarası bizimki kadar mükemmel olmamıstır, olamaz. Bir vals ki, Tanca barını dolduran karmakarısık, çoğu görgüsüz ve zevksiz, san'at kültüründen mahrum halk yerine üstad vals bestekârlarının seyretmelerini isterdim. Meselâ Straus'lar su masada yanyana, bastonlarına dayanmıs, baslarında yumusak fötr sapkaları, sırtları
pelerinli paltoları, ağızlarında sigara, Nil ile beni©
vaklarımıza, tavırlarımıza, yükselip alçalmalarımıza, kayıp süzüleIîlize,
çehrelerimizdeki mânaya baksalardı... Sâdolurlardı.
-^9 Bununla beraber bar müsterilerinin de hayran kaldıklarını hise(}
iyorum; salonda bütün dikkatin üzerimize çevrilmesinden ileri
e]eiı bir sessizlik duyuyorum. Sessizliği duyulmaz farzeden bir
jam benim yerimde olsaydı etek hısırtılarına ve çalgıya rağmen
uU sessizlikten ürkerdi. Sessizliğin derecesi müzik susup da bir aljjıs
sağnağı baslayınca büsbütün anlasıldı. Etrafıma göz attım, dans
yerinde meğerse ikimizden baskası kalmamıs; oynayanlar, oyun
sırasında çekilmisler ve seyrimize dalmıslar.

Yanımıza yaklasanlar ve ellerimizi sıkarak tesekkür edenler
var
Nilgün biraz sararmıs gibi... Omuzluksuz dekoltesinin kapaya-madığı göğsü inip kalkıyor, koluma yaslanıyor. Maharet çalanlarda imisçesine sef dorkestre doğru yürüdük; biz de onun elini
sıkıyoruz; arkadaslarına de tebessümler dağıtıyoruz. Nil burada meshurdu; fakat ben de vals sayesinde tanınmıs bir adam olup çıkmıstım.
Masamıza dönüyoruz. Armatör Crespo ile karsılastık. Nelly'-nin elini öptü; sonra bizi birbirimize
tanıstırmamızı rica etti. Konusmamız İngilizceden Fransızcaya çevrilmisti. Nil, ismimi bulamadığı için:
— Mösyö... Mösyö...
Diye sonuna getiremiyor. Kendim söyledim. Yarabbi! Bu ne zararsız, fakat ne isyan ettirici bir
hastalıkmıs! Yıllarca tekrarlayıp durduğu, kavga ve sevisme sırasında kâh yüksek perdeden, kâh
iç çekmeye benzer bir sesle çağırdığı, çağırmaktan haz duyduğu bir ismi, ismimi unutmus!
— Affedersiniz, diyor, daha pek yeni tanıstık da... Sonra sizin 'sminiz harcıâlem, daha doğrusu
milletlerarası isimlerden değil.
Sinyor Crespo âzami nazik bir tavırla dedi ki: •— Ben buranın yerlisiyim, siz yabancı ve belki de
geçicisiniz. Eğer zatıâlinize Tanca hemsehrisi olarak bir hizmette bulunabilirsenı kendimi bahtiyar sayarım. Muhterem misafirimizi lıyorum.
Karsılıklı eğilerek ellerimizi sıktık. Sözüne devam etti:
— Sayet kabul buyurursanız ve Miss de kabul nezaketini terirse geceyi beraberce tamamlarız.
Nil'in yüzüne baktım; ama Crespo da bakıyor; bekliyoruz. sımızda düsünceli, fazla ciddilesmis,
gözlerinde kararsızlık bir var. Boğuklasmıs bir sesle:
— Mösyö Crespo, dedi, davetinize istirak edeceğim,
bir ahbabımsınız. Fakat saat on birde... Yâni kırk dakika sonra Ben, acele ederek sordum:
— Rahatsızlık mı duyuyorsunuz?
— Hayır, elbise değistireceğim. Etekleri valse daha müsait bir elbise giyeceğim ve sizinle gece
yarısı ikinci valsimize bu elbise ile kalkacağım.
Gülümsedik. Nil durgun...
— Sizi pansiyona kadar götürebilir miyim? Armatörün sorusuna su cevabı verdi:
— Mösyö ile gideceğim. Zannedersem kapıda beni beklemek tahammülünü sızlanmadan gösterebilir.
Beraber çıktık; taksideyiz; konusmuyoruz. Evin önüne geldiğimiz zaman kapıyı açıp atlamak, inmesine yardım etmek istedim. Kolumu tuttu. Ne olacak? Maksadı ne?
— Durunuz! Elbise değistirmek için on dakika yeter. Yâni vaktimiz çok.
— Peki?
— Hemen surada söyleyiniz bana: Ben kimim?
— Miss Nelly... Ofen sehrinden... Aslen Macar...
-— Hayır! Benim kim olduğumu bilen ancak sizsiniz; rastladığım ilk tanıdık; belki de akrabamsmız... Kocamdınız... Asıkım ve sevgilimdiniz; beni aramağa, almağa geldiniz; hafızamı
kaybetmis bir halde buldunuz! Asıl ismim Nil... Üst tarafı? Nereliyim? Hang1 milletten, hangi

sosyeteden, nasıl bir kadınım? Hepsini anlatacakbââ
njZ, Sever miydim sizi? Siz miydiniz sevgilim? Zira Tanca'ya ka-,ar gelmek için alâkanızın çok
kuvvetli olması icabeder. Söylesene! Soför İngilizce bilmez; serbestçe konusunuz.
Kafamın gayet iyi dürüst, idareli, mükemmel çalısması lâzım. gn ufak bir sürçme her seyi altüst
edebilir. Korkunç bir imtihan geçiriyordum; maceralı yıllarımdan aldığım tecrübe ve alıskanlık
kendini göstermelidir. Elini oksadım; diyorum ki:
— Hepsini söyleyeceğim, hepsini... Söylememek için bir sebep yok; söylemek kendi lehimedir.
Su var ki bildiğim kadarını söyleyebilirim. Bu, pek fazla olmamakla beraber yine de hüviyetinizi
meydana koyacaktır.
— Tesekkür ederim.
Mapa Melikesi Nilgün kadar benim de hayal kuvvetimi gös-termekliğim sart. Yapabilecek miyim? İsin içinden zararsızca çıkmak imkânı bulacak mıyım, Buldum bile: bir ilham geldi; cidden mükemmel bir ilham. Sevinçten haykıracağım... Gülüp oynayacağım... O derece mükemmel bir ilham! Dedim ki:
— Sizin asıl isminiz Selina... Soyadınız Prenkiviç.
— Polonyalı mıyım? Çek miyim?
— Polonyalı. Hem de iyi bir aileden, baron unvanını tasıyan bir aile.
— Nerede tanıstık sizinle?
— Evvelâ Bombay'a giderken Conte Verdi vapurunda. Sonra Uzakdoğu yolunda, City of Haddington vapurunda tekrar bulustuk.
— Ne arıyordum oralarda?
— Dayınızdan miras kalan bir otelin idaresini elinize almak 'Çin Hong - Kong'a gidiyordunuz. Parası kıt, kimsesiz, yurdundan ayrılmıs genç bir kadındınız.
— Ne sebeple bana Nil diyordunuz? Selina ile münasebeti yok
ki...
Bir an sasırdım. Otomobilin ve caddenin karanlığı içinde Nil-Sun'ün yüzünü görmüyorum ama
vücudunda hıçkırık mı, yoksa
r-T-TT-T-Tzorla
tutulmus bir öfke mi, iyice tâyin edemediğim bir irkilme oldü Galiba derhal cevap veremeyisim onu süpheye düsürmüstü. Toparlandım:
— Sebebi, gözlerinizin rengi! ¦— Anlamadım efendim?
— Türkçede, daha doğrusu Fars lisanında nil, çivit manasınadır. Sizin gözleriniz arasıra renk değistirir, koyu maviye, gök. yakut rengine çalar. Onun için Selina'yı, Nil'e çevirdim. Hos, zaten
Selina isminin ortasında da ters okuyunca-bir «Nil» vardır.
— Ben de kendime uydurma isim seçerken Nelly'i muvafık bulmustum; bunda da benzerlik var.
Konusacaklarımız çok... Günlerce, gecelerce tükenmez. Gyinmeğe gitmeden önce birkaç soru
daha soracağım. Evli miydim?
Tekrar durgunlasıyorum; fakat yine toparlanıyorum:
— Bana ıstırap veriyorsunuz, diyorum, zira bunlar surada anlatılacak kadar basit seyler değil.
Zira hem evli idiniz, hem genç kız! Görüyorsunuz ki mesele sırasıyle anlatılmağa muhtaçtır;

epeyce karısıktır.
Nil ağlıyor ve kesik kesik bir seyler söylüyor; sesinin tatlı musikisini rahatlık duyarak dinliyorum. Nihayet sözlerini isitmeğe, anlamağa basladım:
— Beni seviyormussunuz... Ben de sizi seviyormusum... Hiç hatırlamıyorum, hiç... Hiç... Ne yazık! Ne yazık!
Diyor Bir kolumu beline doladım, öbürüyle basını kendime çektim. İrkildi:
— Olmaz! Olmaz bu!...
Seylan köskündeki sözlerinin İngilizcesi... İlk ask devrimizdekı gibi öptürmüyor, kaçmıyor; bıraktım. «Mersi» dedi; otomobilden indi; merdivenleri çıkıyor. Simdi ağlayan benim. Mehîre yatından alçakçasına kaçtığımdan beri bu derece mes'ut ağla-mamıstım. Bir çeyrek sonra Nilgün'ü tekrar yanımda, tazelenmis kokusuyle bulunca dizlerine kapandım. Elini saçlarıma götürdü, oksadı; diyor ki:

—- Ağladın değil mi sevgilim? Emin ol Nil'in sana sadık kalıstır. Hafızasını kaybetmeden önce de kalmıstır, sonra da... Baska türlüsü imkânsızdı.
Eğer bu sözleri Türkçe söyleyebilseydi dünya büsbütün benim
olacaktı.
City of Haddington vapurunda rastladığım siyah gözlü, azıcık ukalâ, lâkin güzel ve kibar Selina'nın sahsiyetine sokmakla Mapa Melikesi Nilgün'e büyük bir iyilikte bulunmustum: Parasız, kimsesiz, yurdunu bırakmıs, köksüz bir kadın, hele Hong - Kong'da otel isletmek için
gidiyorsa, hiç te gıpta edilecek vaziyette değildir. Mazisini özlemle anmak, aramak ve oraya dönmek arzusu duymaz. Halbuki «Yirmi Ada» tahtında, basında hükümdarlık tacı, nurtopu gibi
bir veliaht dünyaya getirmis bulunan, yat, saray ve sandıklar dolusu mücevherat sahibi olan kadın, bir aralık dansöz mevkiine indiğini anlayınca kedere kapılır. Bilhassa saltanat sürdüğü memleketin isgal altında kaldığını, istikbalinin belirsiz olduğunu, çocuğunu ve kocasını kaybettiğini öğrenirse ciğerinden yaralanır; teselli kabul etmez bir yeise düser.
Dansöz Nelly, içtimaî mevkii bakımından maceraprest Selina'yı aratmaz. Diğer taraftan Nil, baron unvanına sahip bir aileye mensup olmasıyle de kâfi derecede övünmek, daha vekarlı hareket etmek mecburiyetine girmistir. İzzeti nefsini de korumak vesilesini buldum. Hulâsa, kendisini baska bir sahsiyetin hüviyetine sokmak suretiyle yaptığım marifetten, hayal kuvvetimden, zekâ, hazır ce-vaphğımdan memnunum. Asıl mühimi bütün bu hikâye içinde birbirimizi seven iki sahıs olarak canlanmamızdır. Vak'a yerlerini ve sahneleri değistirerek Nilgün'e askımızın tafsilâtını da verebilirim. Hattâ Mapa sarayının aynalı odasmda geçen sevismelerimizi faraza misafir kaldığımız bir mihrace sarayına naklederim. Bulus öylesine müsait
ki, istediğim gibi at oynatmak kabildir. İkimiz dd usta tuncularız; gerçekten birbirimize lâyık, aynı arabaya kosulacak ir çiftiz. İsim meselesini de pek iyi hallettim.
Nitekim arabada kolum beline dolanmıs halde karartılm delerden geçerek gazinoya dönerken serbestçesine:
— Nil! Nil'im!
Demekten çekinmiyorum. Gözlerinin renginden ilham ona verdiğim bu kıvrak isimden pek memnun olduğunu da ani maktayım. Derhal alıstı, benimsedi ki, bar kapısına yaklasınca ba sımı
hafifçe iterek:
— Sizin Nil'iniz olmaktan memnunum. Fakat bu isim aramız da kalsın, ikimizin arasında! Dedi. «Nil»'in asıl seklini söyleyemezdim, yani Nilgün'ü! Acaba, bir kulp takarak bu ismi de beğendiremez miydim?

Acelesi yok; önümüzde istikbal var: Hudutsuz zevki, sarhosluğu, öldürüp dirilten sihri ile bir ask faslı... Yeni bir masal âlemi daha! Tekrar diyar diyar uzayıp gidecek bir serseri âsıklar hikâyesi daha!

Sunu da düsündüm ki Nil hafızasını kaybetmemis olsaydı, kendisini bırakıp gittiğimden dolayı uğradığı ihanetin hıncı ile pek kolay affetmeyecekti; arkasından aylarca kosturacaktı; inim inim inletecekti. Çok eziyet çekecektim. Evvelce böyle yapmamıs mıydı? İnadı ne kadar uzun sürmüstü! Simdi, aksine, kendisini arayan, bulmak için her fedakârlığı göze alan vefalı, sadık, mecnuncasma tutkun âsık benim. Öylesini uzun müddet üzmeğe, mükâfatsız bırakmağa gönlü razı olmayacaktır. Nilgün'ü tekrar bulmakla kalmıyorum; minnetini, sükranını da kazandım. Sempatisini ise ilk tesadüfümüzde belli etmisti.

Gazinoya bir fâtih olarak giriyorum.

Bu defa armatörün hazırladığı masadayız; benim de bilhassa ayağına giderek çağırdığım Kora ve Dolly ile Fransız artisti bir «dizöz», üç erkek misafir daha, dokuz kisiyiz. Ziyafet bana geçmis yıllarda, harpten önce bulunduğum her milletten zenginler, mirasyediler ve bir kısmı sonradan ötede beride dilenir vaziyette rastladığım müsrifler sofrasını, o bolluğu ve çılgınlığı hatırlatıyor.

Hepimiz sarhos olduk. Yolda, kendisine verdiğim ismi gizli tutmak arzusu gösteren Nilgün bir ara meclisi susturdu ve:

__İsmim bundan sonra beni sevenler için Nil olacak!

Diye haykırdı. Bir ağızdan bağrıstık:

— Nil! Nil!

İkimizi zorla dansa daldırdılar; valsi tekrarladık. Bereket ga-ir)0) belli saati geçtiği için kapandığından yalnız bizler kalmıstık, jereket dedim; zira Nilgün ile tek vücut seklini alarak oynuyorduk. Bir ara basını _____göğsüme dayayarak, kendinden geçmis halde, ayakları yerden hakikaten kesilmis, uzun etekleri yelpaze gibi açıla kapana boslukta dönüyordu... Sadece belinden tutan koluma ilismis olarak!

Meclisin karısıklığından istifade ederek beni bir defasında tenhaya çekti. Gözleri gökyakut olmaktan çıkmıs, ancak güney Anadolu'nun Akdeniz sahillerinde rastlanan parlak çivit rengini almıstı. Baska denizlerin mor susamdan yesil eriğe ve buğulu kara üzümden süt mavisine çalan o çesit derinliklerinden daha derin, renk ismi verilemeyecek güzellikte bir çivit maviliği ki içine daldığınız zaman bütün bildiğiniz renklerin kötü taklitlerinden, kaba boyalardan baska bir sey olmadıklarını anlıyorsunuz. Dünyadaki öbür renkleri aratmayan bir renk. Mapa Melikesi su anda gerçekten «Nilgün» olmustu: Zaten giydiği katmer katmer etekli tuvaleti de aynı renkte idi.

Tenhada sordu:

— Öpmüstünüz, vaktiyle beni değil mi?

— Pek çok.
— Ben de mukabele ederdim, tabiî?
— Öperdin, Nil...
Yüzü al al oldu; sandım ki bu sorular bir davettir; uzanmak istedim, çekildi, geri dönüyor. Ben
de arkasından yürüyorum. Davetlilere karısırken Nil İngilizceyi Fransızcaya çevirerek:
— Demek ben Barones Prenkiviç'im; asıl ismim Selina, herhalde iyi tahsil görmüsümdür. Bir seye merakım var mıydı? Meselâ resim, edebiyat, musiki gibi seylerden birine?
— Sairdin; vapurda bir Cava Sultanı için çok zarif bir siir Azmıstın.
638
— Güzel bir kadın mıydı o Kraliçe?
— Hemen hemen senin kadar güzeldi; sana da çok benziyOrc| aynı yasta idiniz.
Artık konusmayı büsbütün senli benliye dökmüstüm. Devam ediyor:
— Simdi öyle bir merakım yok. Fakat çok mükemmel hikâ yeler uyduruyorum. Meselâ, beni tanımamıs olsaydın, sana doğ duğumdan bugüne kadar geçirdiğim hayat hakkında bir masal okurdum ki, yutardın... Çoğunun yuttuğu gibi!
Bu «yutmak» kelimesinin Fransızcasını «gober» ile ifade ediyor-öyle telâffuz ediyor ki kendimi
Paris'in bir sokak kızıyle konusuyorum sanmaktayım; zira «o» harfini boğuk boğuk, gunneli bir
eda ile uzatıyor: «Goobe» diyor. Büsbütün mestoldum. Her lisanda bazı tâbirler ve kelimeler vardım ki ancak sokak kızı ve kenar mahalle dilberi ağzıyle, tavriyle söylenirse mânalasırlar... Ve
çok defa cinsî duygu üzerinde tesirli olurlar.
Sabık Türk Prensesi Nilgün Sultan, namı diğer Lehistan asilzadelerinden Madam la Barones Prenkiviç bu tarz konusması ile üçüncü sahsiyeti olan asağı tabakadan Macar dansözüne daha çok
benzemektedir. Hos, bunların hiç biri değildi; Kafkasyalı Elfi Beyle Naksıdil kadının kızı Neyzar
Hanımdır; Neyzar Hanımcık. Bir tesadüfle Mapa Melikesi olması uzun sürmedi.
Yarın bir vasıta bulup Mısır'a, hakikî Nilgün Sultan'a —vadim veçhile— teyze kızını bulduğumu, sıhhatte ve hayatından memnun olduğunu yazacağım. Her bakımdan, vücutça ve
ahlâkça güzel, Kraliçeliğe tam lâyık, vekarı ve ciddiyetiyle beni çirkin tasavvurlarımdan uzaklastırarak kendisine kızım imisçesine bir muhabbetle bağlayan bu kadını düsünürken tertemiz sabun kokusu duyuyorum; gözümün önüne derli toplu bir oda ve keten çarsaflarının ütü
çizgileri bozulmamıs, serin, lekesiz, namuslu bir yatak geliyor!
Kimseye benzemeyen huylarımdan biri de içkiyi fazla kaçırınca bütün gönlümle bağlandığım kadını görünüste ikinci plâ«a bırakarak bir baskasıyle, hattâ meclisin içinde ehemmiyet verilj İİLGÜN'ÜN
SONU
*
639
pek değmeziyle mesgul olusumdur. Belki bu, merhametten yeri gelen, ihmal edileni azıcık yalayıp sevindirmek için düsünmeyerek yaptığım iyi bir harekettir. Fakat daima aleyhimde netice
vermistir. Fransız türkücüsü Süzet hem çehre, hem elbise, hem ,je espri züğürdü bir kadıncağız...
En çok ona iltifat etmeğe basladın. Kora ile Dolly hayret içindeler... Nelly'den gördüğüm

muhabbete aldırmayarak yüzü sivilceli, düsük kalçalı, mamaafih acaip-çesine sevimli Süzet'e mübalâğalı yardakçılığımı akıllarına sığdırmadıklarını belli ediyorlar; aralarında fısıldasıyorlar bile.
Nil oralarda değil. Tıpkı, unuttuğu yıllardaki gibi kayıtsız... Kıymet vermiyor; Fransız kızının aldanısıyle eğleniyor. Bir ara fırsat buldu, bana usulcacık dedi ki:
— Pek mi hoslandın, sivilcelerinden? Kadıncağız çiçek bozuğu olsaydı belki aklın basından gidecekti. Cilt bozukluklarına düskünsün, galiba...
— Evet, dedim, hele mat, pürüzsüz bir cildin üzerinde ve pek güzel bir yerde haç isaretini andıran küçücük bir kusur bulursam çıldırırım!
Nil birdenbire, herkesin gözü önünde boynuma atıldı ve:
— Onu da mı biliyorsun? O kadarını da mı? Ah, niçin unutmusum, niçin!
Diye bir inleme tutturdu. Dolly yanımıza kosarak soruyor:
— Ne oldu? Nesi var? Cevap veren Nil:
— Sana söyliyeyim artık! Yalnız sana değil, herkese ilân edeceğim. Dinleyiniz! Bu adam yok mu? (Beni gösteriyor) Bu adam, iste...
Etrafımızda toplananlar Nelly'nin bir vak'a çıkaracağından, meclisin tadını kaçıracağından korkarak beklesiyorlar. O devam ediyor:
— Bu adam benim eski nisanlımdır; üç sene birbirimize hasret yasadık; kavustuk artık!
Crespo'ya döndü:
640
— Aziz dostum, dedi, siz su mükemmel davetinizle bilme-rek iki nisanlının kavusmasını kutlamıs oldunuz; minnettarız!
Sampanya siseleri açılıyor; içiyoruz. Bir düğün gecesi!
Gün ağarırken dısarıya çıktığımız zaman Nilgün yürümek is tedi; Dolly de dahil herkesi basından savdı. Alaca karanlıkta kol kola gidiyoruz. Bir eliyle eteklerini tutuyor; arasıra durup
toplu, yor, tekrar yürüyoruz. Sabah serinliği adetâ üsütücü. İnce elbiselerimiz içinde hafifçe titriyoruz. Galiba rüzgâr Atlas silsilesinin karlı sahikaları üzerinden esiyor. Adımlarımızı sıklastırdık ve bir. birimize biraz daha sokulduk. Sesli konusmuyoruz, lâkin neler söylesiyoruz!
Pansiyonun merdivenleri önünde Nil'in yüzüne baktım; Dudaklarmdaki tebessüm memnunluktan
ziyade alayı andırıyor. Kolumdan sıyrıldı.
¦— Eh, dedi, artık oyun bitti; perde kapandı. Hostu ama uzatmağa, hele tekrarlamağa değmez.
Ben Selina Prenkiviç değilim!
— Fakat...
— Değilim!.. Susuyorum.
— Hakikati gizlediniz, bana tanıdıklarınızdan bir kadının hüviyetini taktınız. Kim olduğumu söylemeğe cesaret edemiyorsunuz. Demek ki söylenemeyecek kadar kötü bir mazim var... Yahut
da bu mazi bir dansöze yakısmayacak derecede yüksek, parlaktır. Hangisi? Beni aramaktaki maksadınız nedir?
Çabuk öfkelenmelerim malûm. Kaslarım çatıldı, gözlerim büyüdü, tavırlarım küstahlastı. Buraya
ne zorluklarla geldiğimi, aradığımı, bulduğumu, Japon kampını, torpillenen Don Kisot vapurunu,
hepsini Nil gibi unuttum; hafızamı da, idrakimi de! Gülümseyerek süzüyordum. Tekrarlıyor:
-— Santaj mı? Hem siz kimsiniz? Necisiniz? Ne is yapar, ne ile geçinirsiniz? Bu bahislere hiç yanasmadınız. Süpheli demeyeyim ama muhakkak ki esrarengiz bir adamsınız!

Arkamı döndüm, gidiyorum. Bir hasta olduğunu nasılsa düsünebildiğim için ona: «Sen baskasının ismini çalarak kendine mevki
jjjLGÜN'UN SONU
641
bir sahtekârscm!» diye bağırmaktan korkup kaçıyorum. Fa-j^at nedense ve biri dürtmüscesine
dönmeğe mecbur oldum.
Nil trotuvar üstünde, etekleri etrafına açılmıs, hareketsiz yatıyor. O halde onu nasıl bırakabilirdim? Geri döndüm; eğildim; joıcağıma aldım; merdivenlerden çıkarıyorum. Vücudu
vücuduma temas edince kokusuna tekrar kavusunca, öfkem zevkli bir heyecana çevrildi, baygın
halinde ne kadar güzeldi! Bir defa Singapur otelinde de tabanca çektiği aksam böyle bayılmıstı;
yine kucaklamıs, götürmüstüm. Fakat o, bir oyundu; simdi hakikaten bayılmıs olmalıydı ve hafızasını kaybedeli bu baygınlıklar belki de sık sık tekerrür ediyordu.
Ellerim serbest değil. Kapı ziline dirseğimle basmağa çalısıyorum; bir türlü olmuyor. Ayaklarımla kapıya vurmaktan baska çare yok. Evvelâ hafiften basladım. Ev halkı sabah uykusunda olduklarından cevap çıkmadı. Gümbürdetiyorum. Nihayet bir ayak sesi duydum; kapı
aralandı. Karsımdaki, gecelik kıyafetiyle Dolly... Anlasılan azıcık önce gelmis, elbisesini çıkarmıs, yatağa girmeğe hazırlanırken gürültüyü isitip kosmus.
— Bayıldı, dedim, ne yapacağız?
— Telâs etmeyiniz, arasıra böyle oluyor, kendiliğinden açılıyor. Odasına götürelim. Su tarafa!
Dedi ve sağa doğru yürüdü; salonu geçtik; bir koridora girdik. Kapıları açık, yan yana iki yatak
odası... Sol târaftakine giren Dolly'yi takip ettim ve Nil'i karyolasına yatırdım; kendim de bir sandalyeye çöktüm. Gözüm yüzünde... Henüz ayılma alâmeti yok ama hatları fazla gergin değil...
Sanki uyuyor. Dolly'e dedim ki:
— Kolonya, soğuk su, bir sey lâzım...
— İstemez! Üstünü örtelim; kendi haline bırakalım. Baygınlık ile uyku karısır, rahat eder; uyanınca da bayıldığını hatırla-maz; elbisesi üzerinde, dalıp kaldığını sanır. Size arasıra oluyor
demistim ya...
— Bu halde nasıl bırakıp gidebilirim? Meraktan çıldırırım. Dolly gülümsedi ve:

—- Burada kalamazsınız, dedi, ben de uykusuzluktan yorgn düsmek üzereyim; yatacağım. Üsüyorum da...
Kadınlar erkeklerin yanında üsüdüklerini söylerken ne tesi uyandırdıklarını bilirler mi? O kelimeyi dikkatli ve yerinde kullanmalıdırlar. «Üsüyorum,, diyen genç ve güzel Dolly böyle söylerken bir misli daha arzu verici olmustu. Hele o kıyafeti ve içki mahmurluğu ile, su sabah
uykusunun sessizliğine gömülmüs kuytu evde, ayrıca serbest meslek ve meshepte bir kız olarak
üsümekten bahsedince artık tesirinin derecesini tâyine imkân yoktu. Bakıslarım pek tuhaftı ki
göğsünü örttü ve tekrar etti:

— Burada kalamazsınız; gidiniz. Nil öğle üzeri size telefon eder.
Ayağa kalktım. Fakat odadan çıkmadan önce, yatağa yaklasarak Nil'i seyrediyorum. Hakikaten
sakin bir uyku bu... Dolly de yanımda, benim gibi onu seyretmekten kendini alamıyor. En fazla
gür kirpiklerinin, uç kısımlara doğru yaldızlanan kumral güzelliğine hayranım. Esir kampında kirpikleri ve yanağına düsen gölgesi aklımdan çıkmadı; kendiliğinden tersine bükülen bu kirpiklerin gölgesini bile hayalimde canlandırıyor, oksuyormusum gibi elimi karanlıkların bosluğunda gezdirirdim.
— Ne güzel kadın, değil mi?
Diye usulca Dolly'den soruyorum; basıyle tasdik ediyor. Yine usulcacık söyle diyorum:
— Birbirimizi ne kadar sevdiğimizi bilemezsiniz... Bildiklerinize benzemez. Hepsini unutmus! Unutulur hayat mıydı o?
— Gidiniz artık! Tam birde otelinizde bulununuz... Muhakkak teelfon ederiz. Artık bizim öğle randevusu lüzumsuz. Siz b'asbasa konusursunuz.
— Mazisi hakkında doğruyu söylemediğime kızmıstı. Kendisini gücendirmis olmaktan korkuyorum... Tekrar kaçırmaktan korkuyorum...
Dolly omuzlarımdan itiyor; odadan çıktık; sokak kapısını açtı-Nil'i yine uzun müddet göremeyecekmisim gibi mahzunum; hatta

öyle bir his var! Dönmek, eve tekrar girmek, yatağının bası nda uyanmasını beklemek istiyorum. Dolly'i dinleyip çıktığıma . Fakat seftali boyalı demir kapı arkamdan kapanmıstır, yumruklamak, tekmelemek ihtiyacı duyuyorum, ama kadere bo-tın eğmis, gevsek adımlarla otelime gidiyorum.
Çöl bekçisi Basçavus Dupin'i ikide bir hatırlamamın sebebi nedir? Hüzün de, nes'e de gözlerimin
önüne onun hayalini getiri-or. Isımağa baslayan caddede otele doğru yürürken Dupin düsüncelerimin istikametini ve hüviyetini değistirdi.
Hayatımı simdiye kadar —bilhassa Nilgün'ü tanıdığım 1936'-dan beri— ancak bir incir çekirdeği
dolduracak, bir birine benzer, zahmeti zevklerine değmez hiçten sebeplerle heder ettiğimi anlamaktayım; hattâ Nil'i tekrar bulduğuma neredeyse üzüleceğim! Di-vorum ki:
Madem ki yasıyor, yasayısından da memnun... Aradan sıyrılayım. Zira benim yanında bulunmaklığım daima maziyi esip üzülmesine sebep olacak. Galiba anlasamayacağız da... Hırçınlık-larıyle uğrasıp didiseceğiz; birbirimize zarar vereceğiz. Evvelce hoslandığım karakter
değisiklikleri yorucu, yıpratıcı olacak. Ne olsa yaslandım... Ona daha genç, dahi dinç, daha macerasever bir dost lâzım!
İnzivaya çekilmek, Dupin gibi medenî dünyaya sırtımı çevirip renksiz ve susuz bir âlemde yasamak arzusunu bu sabahki ka-fer kuvvetli hissetmemistim. Çölü Nilgün'ün yerine koyup sevebilir, bambaska bir keyfe varabilirim. İçimden öyle geliyor ki, ilk »asıta ile Dakar'a, oradan
Bi'r-i Kalanga'ya gideyim; basçavusun odasına girip askerce selâm vereyim ve:
— Burada kalmak için geldim.
Diyeyim; Nil'in, ayağını basmayacağı bu ufacık, tam mânasıyle aban vahada aylarca basımı dinleyeyim. İçki ve iki gündür sü-röı heyecan tesiriyle kafam olmadık, olmayacak fikirlerle yüklü,
ğıma uzandım. Uyandığım zaman oda, batan günesin kızıllığı 'öndeydi; kimse aramamıs, telefon
da çalınmamıstı ki, on iki saat,

644
arasız, ölü gibi yatıp kalmısım. Hemen zili çaldım; garsona soru
rum:
—¦ Beni arayan olmadı mı?
— Hayır efendim. Sabaha karsı geldiğinizi bildiğimiz için ^-de rahatsız etmedik.
Nilgün'ün kapı önünde yaptığı hırçınlığın fena tesiri bir bed binlik mahiyetinde hâlâ devam ediyor. Kendimden de, ondan d memnun değilim; giyinmiyorum. Gömlekle oturup çay içtim. pa_
ramı tüketmeden Mısır'a dönmeliyim. Hafızasını kaybetmis teyze kızıyle Nilgün Sultan mesgul
olsun. Benim öteden beri bir ise sarılısım nispetinde, hedefe yarı varmısken, hızımın geçtiği malûm Ebedî derdim olan «kaçmak» yine dislerini yüreğime soktu. Tahta mobilyaları kemiren
bir kurt gibi su durgun havalı odada âdeta sesini ve içimi yediğini duyuyorum. Geçmis yıllarımızdan bahse-demediğim Nil ile aramızda sisli, bulanık bir bosluk meydana geldiğini anlamaktayım. Ne Dilbeste'nin, ne Tayfur'un lâfını edemediğimiz, basbasa bir konusmada tat
kalır mı? Hele Mapa'yı unutmus bir Nil, Nil'likten çıkar. Ayrıca maziyi hatırlamak yasağına da uymak mecburiyetindeyim.
Kösedeki tek valize bakıyorum. Bütün yolculuk yüküm ondan ibaret... Elime alınca hazırdım. Keski bu valizle çocukluğuma dönebilsem!
Böyle düsünmekle beraber kulağım telefon sesinde. Gerçi öğle üzeri ya Nil, yahut Dolly telefon
edecekti, ama hasta bıraktığım bir kadını aramak bana düserdi. Sorayım mı, acaba? Müsbet hiçbir
is yapamadığım bir günümdeyim; bezginlik devrim birkaç saat yahut haftalarca sürebilir. Yemek
saatinde otelin lokanta kısmına inmeği bile güç, lüzumsuz buluyorum. Tekrar yatağa girdim; uykuya kanmamıs olduğuma sasıyorum. Dalmak üzereyim... Dalmısım. Saat 21'e geliyordu ki
gözlerimi açtım. Evvelâ kederlenerek: — Nil aramadı beni!
Diye düsünüyorum; az sonra kan basıma çıktı; yataktan atladım; öfkeliyim; acele tras oluyorum,
giyiniyorum; ne yapacağın11 biliyor muyum? Hayır, ama ille bir sey yapmak mecburiyetinde"
645
•jjı. Yapacağım sey büyük ihtimalle bir münasebetsizlik olacak-Su var ki düsük tazyikli, miskin
halden kurtulduğuma memnuum;
kararsızım ama bir karar alacağıma ve bunu tatbik edeceğe güveniyorum. Otelin holüne gelip giden müsterileri tetkik
cjn oturmus meraklı bir adam bulunmus olsaydı benim iki gündür giriS çıkıslarım esnasında yüzümün ve tavırlarımın aldığı birbirine zıt ifadelere sasar kalırdı. Saati saatine uymayan insanların en tipik numunesi idim.
Empire gazinosuna giderek Kora yahut bir baska bar artistiyle oturmak, Nil'i kıskandırmak bayağı tabiyelerden biri olurdu; iyisi mi orada görünmemekti; sayet beni bulmak arzusuna kapılırsa gittiğim yeri araması, meraka düsmesi lâzımdı. Fakat büsbütün de akla gelmez bir yere
gitmemeliydim. Hattâ Nil'e bir ipucu vermek icabediyordu. Bu sebepledir ki kapıcıya Empire ve

otel gazinosundan baska eğlenceli nereye gidebileceğimi sordum.
— «Konsita» ikinci sınıf bir yerdir ama turistler çok beğenirler; İspanyol dansları seyreder, İspanyol havaları dinlersiniz. Lâkin yemeklerini tavsiye edemem. Etleri merinos yünü ve kuzu
kokar. Balıklardan ayrılmayınız.
— Peki, balık ve meyve yerim.
«Konsita»'ya etrafı duvarlarla çevrilmis bir avludan giriliyor. İçerde üstü kiremitle örtülü ikinci
katı sundurmalı ve dısardan merdivenle çıkılan bir bina var. Emsalini Meksika ve havalisinde geçtiği söylenen filmlerde görmüssünüzdür. Zil sesleri ve «oley!» naraları avluya aksediyor. Boğa dövüsçüsü kıyafetinde bir garson salonda beni üç basamak merdivenle çıkılan bir mahfele
soktu ve güç halle bir masa bulup oturttu. Fransızca ve İngilizce bilmiyor; Almanca konusuyoruz.
Acıkmısım, derhal balık ve sarap ısmarladım. O kadar gürültü içindeyiz ki bağırmadan meram
anlatılamıyor.
Yan masadakiler hep erkek... Asağıdakiler arasında da kadın Müsteri yok gibi. Lâkin ortada dansedenler, birbirinden hos altı ^enÇ kız. Kendilerini o kadar oyuna vermisler, kendi oyunlarının "•tinerine dalmıslar ki, etrafa baktıkları, göz attıkları bile yok. Dans

filvaki hareketli, ihtiraslı ama kızlar bunu içten duymuyorlar; tat lidini yapıyorlar. Daha pek körpe, görgüsüz, köylü mahlûklar! S kılıyorum. Kalkmayı düsünüyorum. Arkamda bir ses:
— Size kendimi tanıtayım: Ben Sinyor Crespo'nun soförüyüm
— Crespo?
— Evet, armatör Crespo'nun. Evvelâ Empire'e gittim; buia madım; otel kapıcısı burada olduğunuzu söyledi; geldim. Sizi dısa. rıda bekliyorlar.
— İçeri giremez miydi, Mösyö Crespo?
— Bekleyen Miss Nelly'dir.
— Yalnız basma mı?
— Evet efendim.
— Söyleyiniz: Arzu ederse içeriye gelsin. Ben yerimden memnunum. Baska bir yere gitmeyeceğim.
Niçin böyle dedim? Bilmiyorum. Dedikten sonra soförü geri çağırmak yahut kendim kapıya kosmak istemedim değil. Lâkin bu arzulara da dayandım. Dansözleri tekrar seyre dalmısım gibi
bir vaziyet alarak iskemlemde oturuyorum; heyecanımı gizliyorum. Göz ucuyla olsun kapı tarafına bakmıyorum.
Dakikalar geçti, gelen yok. Bir müddet daha sabrettim; hesabımı gördüm. Dısardayım... Crespo'nun otomobili gitmis. Bir taksiye bindim; otele döndüm; gazino taraf ma doğru yürüyorum; kapıcı önledi; esrarlı bir tavırla usulca dedi ki:
¦— Emir buyurduklarınızı yaptık. Otelin usulüne uygun değilse de Fransızların söyledikleri gibi
«une fois, n'est pas coutume...»
Yüzüne anlamayarak bakıyorum. Beni asansörün önüne sürüklüyor; kapısını manalı bir tebessümle —mücevher kutusunun kapağını açarak metresine sürpriz yapacak yaslı zendost edâsıyle yana itti. Birinci kat... İkincisi... Durduk. Odamın bulunduğu koridorda, nihayet odamdayım. Elektriği yaktım. Ortaya bir masa hazırlanmıs. Buz kabına konmus sampanya sisesiyle, buzlu meyveleriyim çiçek demetleriyle iki kisilik bir masa. Vantilatörün rüzgârı üzerlerinden geçtikçe çiçekler fırtınaya tutulmusçasma çırpınıp sarsı

jjyorlar. «Konçita» meyhanesinin, tenceresinde dibi tutmus kapuska kokulu, sigara dumanlarıyle
yüklü, ayrıca Katolik köy kilisesi favasını hatırlatan muhitinden uzaklasıp kendimi böyle temiz,
gü-jer yüzlü, iç açıcı bir yerde bulduğuma memnunum ve bu lâtif sahnenin Nil tarafından tertip
edildiğine eminim; İspanyol meyhanesinde kafa tutusumu da beğeniyorum.
Simdi nerede bulunuyorsa —asağı gazinoda mı, yoksa Empire (je yahut pansiyonda mı?—
Kapıcı Nil'e haber yollayacak; kosarak gelecek; bes dakika bas basa oturacağız, konusacağız;
belki de bahsis sayesinde personeli elde ettiğinden geceyi birlikte geçireceğiz. Ona mahsus
buluslardan! Hafızasını kaybetmesinin bazan acı, ba-zan tatlı oyunbazlıklarına mâni olmadığına
iki gündür sahidim.
Aynanın önünde durdum; çehrem azıcık yorgun... Vakit varken bir havluyu lavabonun sıcak su
akan musluğuna tuttum; ılık yüzüme kapattım. Sonra vaporizatörle kolonya buharından geçirdim,
kuruladım. Saçlarımı tarıyorum, tırnaklarımı fırça ile yıkıyorum.
Vazodaki katmerli «ful» çiçeklerini, ebrulu sümbülleri birkaç-defa kokladım; hem de Nil'in
saçları imisçesine içime çekerek, ha-vasıyle ciğerlerimi sisirerek! O gelice artık bunlar beni
tatmin etmez.
Düsündüm ki sevgilimle henüz ciddî sekilde konusmak fırsatını bulamamıstım. Hattâ kendimin
de istikbale dair bir fikrim yok. Zaten dinleteceğim de çok süpheli. Suurunu buluncaya kadar,
savas sona erinceye kadar vaziyeti zorlamadan idare en iyiydi... Bir gün beni, birdenbire, ismimle
çağıracak ve ben o güne varmadan önce kocasıyle çocuğu hakkında malûmat edinmis olacağım
için bos bulunmayacağım; münasip cevaplar verebileceğim.
Kapıyı usulcacık açıp koridora baktım; kat garsonu kostu ve:
— Gelmedi daha, dedi, haberliyim; bekliyorum; servis merdiveninden çıkacak.
Koltuklardan birine oturdum ama üzüntülüyüm. Sabaha kadar bekletebilir ve gelmez de! Bir
süpheye daha kapıldım: Maksadı beni °tel odasına hapsedip geceyi heyecanla geçirtmektir;
deminki red

cevabımın mukabelesi olarak bunu tertip etti. Odama masa hazır latılmasını, bir kadını kabul
edeceğimi kapıcıya telefonla söylet bol bahsis vadiyle... Gülünç bir manzara, ayrıca!
Yerimden fırladım; gidiyorum. Kora'yı bulmalıyım.
Kapının arkasında bir pıtırtı isittim; topuz döndü; Nü, mahzun bir yüzle içeriye girdi ve ilk
sandalyeye hemen oturdu. Üzerinde yas kıyafetini hatırlatan simsiyah bir elbise... Eğer
çoraplarının rengi de siyah olsaydı, basına örttüğü, çenesinin altından düğümlediği siyah dantel
İspanyol salı ile mezarlık dönüsü bitkin bir taze duldan farkı kalmayacaktı.
Yanma sokulmak, alıp kösedeki rahat koltuğa oturtmak için yürüdüm. «Uzak dur, yaklasma»
manâsına elinin ters tarafını bana doğru uzattı. «Peki, o halde neye geldin? Su hazırlık ne?»
diyemiyorum ki... Çıkıp gidiverir. Ayakta bekliyorum. Dertli siyah güvercin aynı vaziyette
duruyor, kımıldamıyor; gözleri halıya çevrilmis, gamlı düsünüyor.

Nilgün, hafızasını kaybettikten sonra muhakkak ki daha kararsız, eski tâbirle mütelevvin mizaçlı,
büsbütün idare olunmaz bir hal almıs.
— Basörtüsü fazla gelmiyor mu?
Diye fısıldarcasına sordum. İsitmedi güya! Tekrar bir yaklasma tecrübesi yapmak istedim. Yine
eliyle aynı isaı'eti verdikten baska kapı tarafına da baktı... Kaçmak tehdidi! Acaba birdenbire kucaklasam, yan tarafta, bir perde ile bölünmüs yatak kısmına gö-türsem, çırpınmalarına aldırmadan ağzını ağzımla kapatsam, hattâ yetmezse hırpalasam mı?
Cesaret edemiyorum. Lâkin biliyorum ki itaatle bekleyisimden memnun kalmaz. Bir vak'a' istiyor; ancak bir vak'a ile kendine döner; tabiîlesir. Eskiden öyle olmuyor muydu? Cinsî bir melaldir bu! Tam ve mutlak bir açılıstan önceki tutukluk... Birikmis arzuların yükü ve tıkanıklığı!
Bir defa sarsıldı, tıpası attı mı büsbütün değisir; gayet sen, konuskan, muhteriscesine sokulgan bir
hüviye alır. Zaten o haller yalnız Nil'e mahsus da değildir; aynı mizaçtaki kadınların müsterek
arazıdır... Kaç tanesinde rastlamıstım.

Hüner, buhranı ustaca idarede. Otelde olusumuz, hele gizli bu-. suamız gürültülü bir hal çaresine
imkân vermiyor. Ağlayan err-jjglc, erkeklerin hosuna gitmez, küçüklük sayılsa da böyle vaziyetlerde ise yarar. Kadın ise sevmediği yahut soğuduğu erkeğin ağdasından iğrenir; fakat
âsıkınm bir köseye çekilip kendisi için sessiz sedasız gözyası dökmesinden gurur duyar. O nev'i
ağlama acizlik ve miskinlik değildir; kadın kudretinin erkek iradesine zaferidir; ağlayan yine ilâh
kalmakta devam eder.
Ben de bunu yaptım; pencere kenarma dayandım, yüzümü elimle örttüm, ağlıyorum. Hakikaten
ağlıyor muyum? Evet... Bazı aktörlerin rol icabı, heyecana kapılarak sahnede gerçek gözyası döktükleri gibi gözlerim sırsıklam! Belki de esastan ağlama arzusu duyduğumdan ağlamak hilesini bu arzunun tesiriyle seçtim. Ne olsa, önü sonu göz yasıydı. Neticeyi beklemeği de unutmuyorum) ama...
Epeyce süren bekleyisten sonra —oda sessizliğini ve hareketsizliğini muhafaza ediyordu— Nil tarafına parmaklarımın arasından bir göz attım. Vaziyetini değistirmemis! Âdeta Grevin müzesindeki balmumu heykellerden biri... Giyotin'e gitmeden önce zindanda ölüm saatini bekleyen vekarlı hüzniyle bir Marie - Antoinette! Siyah elbisenin içinde ne kadar ince! Yüzü nasıl da beyaz! Yıllardır manastır veya hapishanede kalmıs bir din yahut siyaset kurbanı! Fransız
ihtilâline dair tarihçi Lenotre'un yazdığı kitaplarda resmini gördüğüm Prenses de Lamballe sanki
Nü! Bîçâre kadmı parçalamıslar ve her parçasını mızrakların ucuna takıp sokak sokak gezdirmislerdi.
Benim Prensesim de öyle bir istikbali sezmis, simdiden mazlum çehresiyle bir kenarda donmus
kalmıs gibiydi.
Yapacak bir sey bulamıyorum. Kapıyı açıp dısarıyı. göstere-rek gitmesini mi isaret edeyim? Son

deneme olarak yumusak davranmağa karar verdim; mendilimle gözlerimi, yüzümü sildim; masa
üzerinde duran sampanya sisesinin mantarını oynatarak ve ses ^karmasın diye yavas yavas, hava
aldırarak açtım. İki kadehe de "irer miktar koydum. Kendiminkini içiyordum, Nil:
bOU
— Durunuz, dedi, bir dakika... Durdum.
— ...Bugün EylüPün kaçıncı günü?
— Zannedersem 9'u.
¦— 9 Eylül olduğuna emin misiniz?
— Evet.
— 1936 senesi eylülünün 9'u ile alâkalı bir hâtıranız yok mu^
— Beni bırak, Nil! Sen söyle! 1936 senesinin bir gününü mü hatırlıyorusun? Hatırlıyorsan hastalığın geçiyor. Hepsini, her seyi hatırlamağa baslayacaksın, öyle ise!
— Ben hatırlamıyorum. Okuduğum bir tarihten bahsedilmesini, sizin bildiğiniz ve unutamadığınızı sandığım bir tarihten... Mademki bu 9 Eylül 1936 size bir sey hatırlatmıyor, demek ki benim nisanlım bir baskasıdır. Hafızamı kaybetmis olmamdan istifade için kendinizi onun yerine koymak istiyorsunuz. Zira hakikî nisanlımın 9 Eylül gününü unutması imkânsızdır.
1936 Eylülünde ben nerede idim? Derhal buldum: Seylan'da idim; Cava'ya hareket ediyordum.
Birdenbire aklım basıma geldi; Nil'in yanına kostum, yere diz çöktüm; dizlerine ellerimi koyarak
diyorum ki:
— Bu, bizim nisanlandığımız gündür; seninle 1936 Eylülünün 9'unda nisanlanmıstık. Paımağındaki yüzüğün içinde o tarih yazılıdır; benim parmağımdakinde de aynı tarih var; senin
isminin ilk harfleri de orada: A. N. O... Benimkileri de senin halkanda bulacaksın: Ö. S. G...
Elini yakaladım, parmağından yüzüğü çıkardım:
— Bak, dedim, oku: Ö. S. G. ... Değil mi? Bunu bir baskasının bilmesine imkân var mı? Kartımdaki isimlerin! bas harfleri de bunlar! İste benim parmağımdaki: A. N. O. ... Görüyor musun?
Belinden kavradım, kaldırdım; ısığın altındayız. Diyorum ki.
— Nil! Ben bu halkayı esirler kampında zindancıların elimden almamaları için, uzattığım sakalımın arasında sakladım. Bütün o mes'ut yıllardan, hiç kimseninkine benzemeyen askımızdan
fc>Ul\IU
651
kalan tek maddî hâtıra budur. Fakat yüzüğünü senin muhafaza etmis olabilmen daha mühim...
Hafızanı, her seyini kaybettiğin halde sU kıymetli halka parmağında nasıl kalmıs?
Nilgün'ün vücudunda, beline dolanan kolumu daha fazla sıka-bileceğimi anlatan bir sokulganlık
hissettim: Kendime doğru çektim-
—- Evet, diyorum, nasıl oldu da nisan halkamızı muhafaza edebildin? Sana Dublin'de rastlayan
Dolly, üzerinde ne mücevher, ne vesika, hiçbir sey bulunmadığını söylemisti.
— Sonradan saçlarımın arasında, saçlarıma bağlanmıs, gizlenmis olarak buldum. Demek ki ben

de onu çalacakların elinden kurtarmak için saklamısım. Ama nerede? Nasıl bir vak'a esnasında?
Hatırlayamıyorum.
Gözlerinin içine bakarak sordum:
— Simdi o nisanlının benden baska kimse olamayacağına inandın mı?
— Evet!
— «Evet!» demen yetmez. Unuttuğun yıllarda «evet sevgilim» derdin...
— Evet, sevgilim!
Ağzına uzandım; basını çekti ve:
— Daha alısamadım... Tekrar alısacağım, elbette... Acele etmeyelim, değil mi? Odana gelisimi o
mânaya almamalısın.
Dedi. Mes'ut görünmeğe çalısan gözlerle yüzüme bakıyor; büsbütün yadırgamıyor ama kâfi yakınlık da duymuyor. Duyacağına eminim. Sal basından kaydı; çekip öbür bölmedeki yatağın
üstüne fırlattım. Sonra, dolu kadehlerden birini kendisine uzattım, birini ben aldım; dedim ki:
— 9 Eylül 1936 serefine... Gelecek sene yine beraber, rahatsızlığın geçmis olarak bugünü tes'it
edeceğiz!
Kadehlerimiz birbirine dokunmustu ki dısardan tok ahenkli, ciddiyeti içinde nes'eli bir ses — sözümün bitmesini bekliyormus ve beni teyit ediyormusçasma— odaya akislerini yolladı: Meydan-
652
daki kilisenin saati 12'yi vuruyordu. Nil'i birdenbire göğsümde buldum; kollarını boynumda... Lâkin ağzını mütemadiyen esirgi. yor, bir taraftan da söyle söylüyordu:
¦— Affet beni! Affet sevgilim!
Omuzlarından tuttum; soruyorum:
— Niçin af diliyorsun? Neyi affedeyim?
— Güzel maziyi unuttuğumu, seni unutmus olmamı... Bir de
— Ey, bir de?
Cevap vermiyor; hafifçe sarsıyorum; nihayet diyor ki:
— Hayatımın unuttuğum yıllarında sana karsı sadık kalıp kalmadığımı iyice bilmediğim için eğer bir günahım olduysa onun affını...
— Süphen mi var? Bir seyler mi hatırlıyorsun, yoksa?
— Rüyalarımdan süpheleniyorum. Rüyamda kendimi çok defa, yarı çıplak halde, sarı benizli, çekik gözlü, Çinliye veya Japo-na benzeyen gemici kıyafetli haydutlar arasında çekistirilirken görüyorum.
— Kâbus denilir, öyle rüyalara!
Dedim ama sasaladım. Basından geçen felâketin bu sekilde bir sey olması mümkündü; belki de
daha korkunç, sefil günler yasamıstı. Hafızasını kaybetmesi onların neticesiydi ve bir bakıma mükâfatı idi! Zira Nil kadar titiz, askında iradeli, fettan tavırlarına rağmen sevgilisine sadık kalan
bir kadın için gördüğü rüyalara benzeyen murdar bir hayat safhasını hatırlamak öldürücü olurdu.
Sefkat dolu bir heyecanla Nilgün'ü, oturduğu sandalyeden hafifçe kaldırarak munis bir hareketle
dizlerimin üzerine oturttum; bir çocuğa yapıldığı gibi. Saçlarını oksuyorum; çenesini de...
— Acıyorsun, bana! Sen de rüyalarımdan korktun, galiba...

— Kafiyen böyle bir sey düsünmedim. Siyah elbisenin içinde o kadar ince, hafif, küçük, körpe
görünüyorsun ki seni kucağımda sevmek arzusu duydum. Hem biraz da istikbalimizden bahsetmeliyiz...
— Daha önce ben sana, kendimi tekrar bulduğum tarihten itibaren geçen hayatımı anlatmalıyım.
Sen de, biliyorum hepsini söyjSFİLGUN'UN
SONU
653
lerneyeceksin, bana dair, ikimize dair ne kadarını anlatacaksan, onları söylemelisin. Düsün: Ancak senin söyleyeceklerinle ben az çok bir maziye sahip olacağım; sana da ısınacağım.
— Haklısın Nil. Söyle öyle ise!
— Bu vaziyette mi? Dizlerinde mi?
— Evet. Hem de arasıra içkiyi ve meyveleri de sen bana vereceksin. Zira kollarımı belinden çözmeğe hiç niyetim yok! Zira senden ayrılalı bugün tanı üç buçuk sene oldu! Zira ayrılıs tarihimiz tuhaf bir tesadüfle 1939 senesinin yine bir 9'uncu gününe rastlamıstı! O tarihten beri,
kollarımı beline dolanmıs bulmak için çekmediğim çile, katlanmadığım eziyet kalmadı! Zira bu
benim muradıma erdiğim gündür!
Elinin birini bırakıp ötekini öpüyorum. Parmaklarını, tırnaklarının ucunu, avucunun içini, bileklerinin iç taraflarını öpüyorum. Mavi damarlarının çizgilerini takip ederek ellerinde öpmediğim yer bırakmıyorum. Bitmek tükenmek bilmeyen bu temaslardan kurtulmak için Nil,
Atlas yaylasında henüz kemâle ermis son turfanda kayısılardan yemek ve bana da yedirmek istedi. Buz gibi meyveleri ortalarından maharetle ayıran ellerine hayran hayran bakıyorum; gözümün önünden kaybolabilirler, uçları beser yerinden kırmızı baslı birer beyaz alevlermisçesine sönüverirler, yahut açık pencereden geceye karısıp alçala yüksele göğün bosluğunda gözdeii nihan olurlar diye korkuyorum. Tekrar perçelerimde tutmak, kayısı karısmıs
kokularını tekrar içime çekmek istiyorum.
Nil bu gece hem bildiğim, hem bilmediğim bir kadındı. Çehresinde tanımadığım, hafızama naksolup kalmamıs tek hat yoktu. Fakat kendisine öyle sıkıntıya dalmıs, mahzun, kimsesiz, yetim
diyeceğim bir hal vermisti ki, baktıkça yüreğim parçalanıyordu. Ay-nca onu hiç bir zaman böyle,
yabancı ve ürkek» bir kedi gibi dizlerimden kaçmağa hazır vaziyette endiseli görmemistim. Yaralı keklik gözleriyle gizlenecek bir fundalık ararcasına etrafa bakmıyordu. Ha kaçtı, ka kaçacak... Geldiğine pisman sanki! Neden? Belki de
654
NİLGÜKT
kapris ve fettanlık; belki de ciddî bir ruh haleti! Hüküm veril mez ki...
— Hani, dedim, bir sey anlatacaktın, anlatmak lâzım olduğunu söylemistin?
— Utanıyorum. Hem oda pek aydınlık... Sunları söndürelim-içeri taraftaki abajurlu yatak lâmbası yeter.
Dediklerini yaptım; bir müddet sustu. İç çekisler ve etrafa gayri memnun, mahzun bakıslar...
— Onu da söndürsek olmaz mı? Karanlıkta duramaz mısın?
— Dururum.
Zifiri karanlıktayız; dısarıda karartma olduğundan içeriye hiç ısık sızmıyor. Güçlükle yerime

döndüm; ellerimle Nil'i arıyorum; soruyorum:
— Neredesin?
Sesi azıcık uzaktan geliyor!
— Buradayım.
— Saklambaç mı oynuyoruz, Nil?
— Buradayım dedim ya...
Gözlerim karanlığa alıstı ama siyah elbisesiyle onu seçemiyorum; sesin geldiği tarafa, yatak odasına yürüdüm. Durdum: Orada karanlığın ortasında hafif, silik bir beyazlık belirmis... Bir bir
değirmi ısıltı az sonra bir sekil aldı; yüzünün nuru parıldıyor. Ona doğru kostum. Nil beni karanlıkta bekliyor!
Demin ürkek, mahzun, iradesiz, bezgin haliyle kendisine açındıran Nelly, sarap ve kayısı kokan
ağzını dudaklarıma yaklastırarak; bulustuğumuzdan beri ilk defa ismimi söylüyor ve ilk defa eski
günlerimizdeki âhengiyle tekrarlıyor:
— Sevgilim! Sevgilim!
Neden sonra farkına vardım, sevinçle hay kırıyorum;
— Türkçe konustun Nil! Nil! Türkçe söylüyorsun! Türkçe bana «(sevgilim» dedin!
İngilizce cevap verdi; sert, hasin sesiyle:
— Bir seyler söyledim ama anlayarak değil... Hafızamda bir
655
çaktığını ben de fark ettim. Sus! Konusma! Lâkırdı gürültüne
tahammül yok, simdi! Yak su lâmbayı!
.— ... Bir de gözlerimi açtım ki sisler içindeyim; ağaçsız, yap-raksız bir parkın tahta sırası üstünde oturuyorum. Ben mi etrafı sjS kaplamıs görüyorum, yoksa hakikaten sis basmıs bir sehirde fliyim? Önce anlayamadım. Fakat sis kokusunu duyunca süphem kalmadı. Hele caddede
dumanlar arasından hayaletler gibi gelip
geçen
insanlara bakınca kendi kendime sordum: «Londra'da ne arıyorum?
İsim ne?» Dublin'de bulunduğumu sonradan Dolly söyledi.
Nilgün hikâyesine böyle basladı. Deminki yerde, bir tek lâmbanın aydınlattığı otel odasındayız.
Salını bulamadığından sırtına benim gabardin pardesümü atmıs, bası koltuğa dayalı, sigara içerek
anlatıyor. Saat bir buçuk... Bir sey sormadan dinlemeğe karar vermistim.
¦— Kafamın içindeki bosluktan ürktüm. Orası da tıpkı park gibi yapraklarını dökmüs ağaçlarıyle
bos ve sisli. Korkunç bir eksiklik duyuyorum, kendimde! Nedir, anlamıyorum. Bir ameliyattan
sonra iki elini ve ayaklarını yerinde bulamayan bir adamın duyduğu eksiklik de böyle olmalı. Benimki daha müthisti, belki. Görünüste vücudum tamam... Lâkin bir sey eksik ki vücudumun
tamam olmasından dolayı hissetmekliğim lâzım gelen memnunlukla telâfisi imkânsız. Epeyce sonra farkına vardım: Hafızam yok; hiç bir sey hatırlamıyorum; ismimi bile! Kimim ben? Nasıl
bir mahlûkum? Çehrem hakkında da malûmatsızım. Yaslı mıyım? Genç mi? Çirkin veya güzel mi? Gözlerimin rengi nedir? Ellerime bakıyorum: Narin, sevimli, taze! Elbiseme göz gezdirdim:

Lâcivert Wr tayyör. Basımı yokladım. Bir bere var. Peki ama güzellik, genç-'ik, el, elbise, lâcivert tayyör... Hepsini gayet iyi biliyorum, iyi iliyorum. Bilmediğim: Kendim...
Bunları dinlerken kapıldığım heyecan ve ıstırap yüzümde bezmisti ki Nil:
— Görüyorum, dedi, çok müteessir oluyorsun. Tafsilâta giris-
656
meden vak'alara
geçeyim. Artık üzülmeni istemiyorum. Tekra seviyorum seni! Öyle seviyorum ki muhakkak bu
muhabbetin kökü bence meçhul olan mazimdedir. Kollarının arasında hafızama yeni den kavusacağımı ümit etmistim; buraya o ümitle gelmistim; su masayı ve sahneyi de aynı ümitle
hazırlamıstım. Beklediğim oj madı. Fakat ziyanı yok; sevdiğim adam sensin... Zerre kadar süp_
hem kalmadı. Kalbim zevk içinde. Hafızamı bulamadım ama artık sevdiğimi, sevildiğimi yeniden
duyuyorum; askımı buldum. Zira onunda eksikliğini çekiyordum; bu da öteki kadar ıstıraplıydı.
Ağlamamağa çalısıyorum; dağılmıs saçlarını parmaklarımla tararcasma oksayarak dedim ki:
— Yorma kendini! Hikâyeni Dolly de anlatabilir; anlatırken ne kızcağız senin kadar zahmet çeker, ne de ben bu derece üzülürüm.
— ...Ve iste tam o sırada idi, yüzümü merak etmistim, kalkıp yanı basımdaki göle eğilerek aklımca sisli suda yüzümü görecektim. Kalktım, sarsak sarsak yürüyordum. Yarı yolda takatsizlik
duydum, yere oturdum. Oturmağa da kuvvetim yetmedi; nemli toprağa boylu boyunca uzandım.
Kendime geldiğim zaman tekrar kanapenin üzerinde, Dolly'nin kolları arasında idim. «Neniz var?
Hasta mısınız?» diye soruyordu. O zaman anladım ki yalnız hasta değildim; açtım da... Aç imisim meğerse!
Nil sustu; gülümsüyor. Kanapeden doğruldu; .ayakta bütün hareketleri ve zevkiyle ağır ağır gerindi. Pardesü omuzlarından kaydığı için bu gerinme tabiîliği içinde fevkalâde hostu. Sonra,
eliyle doldurduğu kadehi bir hamlede içti; söyle dedi:
— Ne mükemmel uyduruyorum, değil mi? Sen de ne güzel yutuyorsun, sevgilim! Bunların hepsi
masal. Masal uydurmaktan Nil'in bıktı, usandı, artık!
— Hepsi doğru, hepsi de hakikat! Rica ederim, araya bir takım oyunlar katma. Eski huyundur:
Doğru ile yalan arasında insanı bocalatmaktan zevk duyarsın.
— Yalan diyorum sana!
uiN öuiNU
657
— Yalan veya gerçek... Dinlemek istiyorum.
—- Devam edeyim ama pesin haber vereyim: Bir gün yalan olduğunu öğrenince bana kızma.
— Kızsam da geçer. Vaktiyle de aynı seyleri yapardın, nefes aldırtmazdm bana.
— Peki, özetliyeyim: Dolly ismimi sordu; bilmediğimi söyle-(jjm. Hüviyet kâğıdımı istedi; bulamadık. Üzerimde ne para çıktı, ne vesika... El çantam bile yoktu. Yalnız evine gidip de yıkanırken saçlarımın arasında sert bir sey elime değdi; yerinden kopmuyor-du- Dolly'i çağırdım;
güçlükle çözüp çıkardı: Zarif bir yüzüktü. O «platin» dedi, «tasları da sahici gökyakut!» Ben

evirdim, çevirdim; içine bir tarih ve üç harf yazılmıstı. Dolly dedi ki: «Bu, iki yüzük! Birincisi, bir nisan halkasını örtüyor, gizliyor. Hikâyesi heyecanlı olmalı. Hiç hatırlamıyor musun?»
«Hiç!»
diye cevap verdim. Eğlendiriyor mu masalım seni?
— Pek çok. Devam et. Meselâ, nasıl Nelly oldun? Hüviyet varakasını nasıl elde ettin? Bunları söyle.
—- Güç onları uydurmak... Ama deneyeceğim.
— Ciddî ol Nil!
— Hikâye burada, biraz polis romanlarına, âdi filmlere benzeyecek. Beğenmeyeceğim için güzel
yerinde keseyim diyorum. Hem o kısma yapmak istemediğim, utandığım bir sey karısıyor: Sahte
isim takınmak...
İçimden söylendim: «Bu da senin eski huylarmdandır, yavrum!»
— ... Ne çare ki baska kurtulus yolu bulamadık. Dolly'nin Avusturya'dan sığınmıs savas kaçağı
bir dostu vardı; onun vasıta-sıyle mülteci düsman tab'asma sahte vesikalar satan bir sebeke ile
temasa geçtik. Zaten Kari da —yani Dolly'nin dostu— bu sepkenin uydurduğu bir Kanada pasaportu ile yasıyordu. Ben de Amerikalılasmıs aslen Macar bir kızcağız olup çıktım. Dansöz ismi °larak da Nelly'i seçtim. Ha, unuttum söylemeyi: Dolly artistti; «ansı ilerlettim; kabare acentaları bizi angaje ettiler. İrlanda'yı flastık; İngiltere'ye geçtik; bombardımanlar asabıma dokunuyor-

du, sakin bir yere kaçmak istiyordum O sırada yaslı bir lord be • pek sevdi; artık dansözlük etmemek sar tiyle... Sözünü kesti.
— Ey! Neden sustun?
— İnanmayacaksın diye korktum da... Zira hiçbir seyin kar sılığı olmayarak bu adam bankada
bana bir hesap açtı. Sen ne il geçinirsin? Pek paralıya benzemiyorsun. Lâkin çok cömert ve kibarsın.
— Kumarbazım.
— Baska?
— Allahın ıslâh kabul etmez bir kuluyum; her seyim. Birbirimize lâyıkız.
Nil seviçle boynuma atıldı, usulca dedi ki:
— Lâmbayı söndürmeğe lüzum yok. Artık alıstım sana! Etraf ısıldıyordu ki, ben de hikâyemi bitirmistim. Zira Nil'e
mazisini bu gece anlattım. Tabiî hep Selina rolünde göstererek! Fakat beraberce geçen hayatımızın her faslını bütün talâkatimle ve sırasıyle canlandırdım. Kolombo ve Kandi sahnelerini pek az değistirmis, Mapa Sarayını ahbabım bir Cava prensinin misafiri olduğumuz
malikânesi olarak tasvir etmistim. Aynalı oda efsanesine Nil hayran kaldı.
— Daha körpe, daha güzeldim o zaman, değil mi? Diye ikide bir soruyordu.
— Hayır, diyorum, azıcık hamdın; acemiliklerin hostu. Fakat zannederim hâlâ aynı acemiliklerin
devam ediyor. Ebedî taze ve ebedî genç kız kalmağa mahkûmsun sen!
Nihayet onu yatağıma yatırdım; kendim de kanapeye uzandım.
— Uyu, dedim, rahatça uyuduğunu bilmekten duyacağını zevki
tarif edemem.

Karyoladan sesi geldi:
— Bir sey sorabilir miyim?
— Sor.
659
Mademki Polonyalıyım ben, sana niçin Türkçe ((sevgilim»
Bereket yüzümü ve saskınlığımı göremedi; bir esnemeden sonra cevap verdim:
— Zira o kelimeleri ve daha bir çoğunu sana öğretmistim. Hosuma bitmek için Türkçe söylerdin!
İtiraz etmedi. Az sonra mutazam nefes alıslarını isittim; uyumustu. Sunu kaydedeyim ki Nil, ilk
günlerimzdeki gibi kendisini benden muhafaza etmesini bilmisti. Biraz ileri varmak istediğim zaman:
— Olmaz, bu olmaz!
Diyor, darıltmadan kurtulmanın, oyalamanın yolunu buluyordu. Hattâ eskisinden daha utangaç
olmustu; aydınlıkta öpülmesine bile güç katlanmıstı. Hakikaten ebedî bir genç kız, bu Nilgün!
Tahminim hilâfına uyumamıs ki yine sordu:
— Birbirimizden niçin ayrılmıstık?
— Sersemliğim, münasebetsizliğim, deliliğim yüzünden! Kabahatli benim.
— Yüzüstü mü bırakıp gitmistin? '
— Evet... Lâkin zengindin, mevkî sahibi idin, seni himaye edecekler vardı.
— Zenginliğim nereden geliyordu?
— Oteli satmıstın. Uyu artık!
— Uyuyacağım ama sunu söylemeden gözüme uyku girmeyecek: Sen benim kadar iyi uy duramıyorsun; sasalıyorsun, arada bosluklar bırakıyorsun. Fazla zahmet çekiyorsun. Dinle: Kazablan-ka'da birisiyle bulusacağım. Bugün bir mektup aldım. Geçen hafta burada yapılan bir
kermeste çıkarılan fotoğrafımı orada bir gazete basmıs. Bana mektubunda diyor ki: «Sizi evvelce
baska bir isimle 'anıdığım bir kadına o kadar benzettim ki, gözlerime inanamadım. Vaziyetim Tanca'ya gelmeme mâni. Sizi Kazablanka'da görmek
ski mümkün olabilse...» Koltuktan fırladım, yatağa kostum:
660
— Kimmis bu adam? Adını yazıyor mu?
— Yazıyor, tabiî...
— Hangi milletten?
¦— İsmine bakılırsa İtalyan.
— İtalyan mı? Söyle, nedir bü isim?
— Ne kadar telâs ediyorsun, sevgilim! Dur hatırlayayım hele Güzel bir isim... Ahenkli, sevimli...
Çok hos...
— Çabuk ol! Hemen söyle!
— Hah, buldum: Salvatore. Ne o? Galiba tanıyorsun bu adamı?
Nilgün'ü bir elimle saçlarından yakaladım; öbür elim inmeğe hazır bir samar vaziyetinde yüzüne
uzandı. Ürkmüs, gözlerini kapıyor ve yatağın içine kaçmağa çalısıyor. Bırakmadım.
— Yalan bu! Hafızanı kaybettiğin de yalan! Sen Kont Salvato-re'nin de, benim de, kendinin de
kim olduklarımızı biliyorsun! Üç gündür alay ediyorsun! İntikam alıyorsun! Aklımın ermediği bir

tek nokta varsa niçin tahtını, tacını, kocanı, oğlunu bırakarak buralarda uydurma bir isimle yasamandır. Ne arıyorsun Tanca'da Dolly ne oluyor? Belki de cibilliyetinin iktizasını yapıyorsun.
Zaten neydin? Teyze kızının unvanını çalarak maceraya atılmıs bir sahtekâr, bir serseri değil miydin? Hersey beklenir senden! Casusluk da, fahiselik de, sevicilik de!
Bunları Türkçe söylüyorum. Zira hafızasını kaybetmediğine o kadar eminim ki yalanına kanmıs
görünerek İngilizce konusmayı gülünç buluyorum. Nilgün keten çarsafın altına sokulmak için çırpmıyor. Nihayet saçları pençemden kurtuldu; karyolanın ortasında bembeyaz çarsafla örtülü,
kımıldamayan bir vücut var. En tümsek yerine elim olanca sertliğiyle iki defa indi. Temasından
anladım ki zararsız tarafını seçmisim; iki kere daha vurdum.
Ne çığlık kopardı, ne de hareket etti; aynı vaziyette duruyor-Geri döndüm; koltuğa nefes nefese
oturdum; bir taraftan da söyleniyorum;
— Arlanmaz mahlûk! Sırfıntı! Sirret!
SONU
661
kelimeleri hiç esirgemiyorum; galiba daha kabalarını da kullan-^jjn; kalmadı artık... Susmağa
mecbur oldum. Çok geçmedi, yüre-sjm sızlamağa basladı; uzan zaman hasret kalmısım gibi yüzünü görmek, sesini isitmek, kucağımda bulmak, öpüp oksamak ihtiyacı oyuyorum. Duyuyor
değil, bu ihtiyaçla yanıyorum. Aramızda iki metrelik mesafe sanki asılmaz bir çöl, deniz, sıra dağlar! Uzaklığından ürkmekteyim. Yataktaki örtülü cisim dertop olmus seklini, hareketsizliğini
muhafaza ediyor. Ağzımda yufka yürekliliğimin titrettiği süphe götürmeyen bir:
— Nil!
Çıktı; tekrarlıyorum. Cevap yok. Yatağın önündeyim, dürtüyorum:
— Nil! Nil!
Çarsafı usulca araladım. Basını silteye dayadığı ve saçları asağıya doğru döküldüğü için yüzünü
göremiyorum. Örtüyü biraz daha çektim. Kombinezoniyle yattığından omuzları ve sırtı meydana
çıktı. Sabahın serin, taze ısığı bu mat, pürüzsüz, diri çıplaklığı yalayarak üzerinde pınar suyu gibi
akıp gidiyor; akar su pırıltısı yapıyor. Demin samarlar indiren ellerim bu sefer gerginlikle yumusaklığın birlestiği teni üstünde incitmekten korkarak dolasıyor.
— Affet Nil! Çok fena sözler çıktı ağzımdan...
Vaziyeti bozmadan —siltenin boğuklastırdığı bir sesle— İngilizce sordu:
— Eskiden de döver miydin beni?
— Bıı defa oldu idi; Seylan'daki köskte hani, «Ben bir casusum!..» demistin... Hatırladın mı...
Sadakor pijama vardı arkanda...
— Sözlerinden hiç bir gey anlamıyorum. Niçin bildiğim lisanla konusmuyorsun? Bu lisanı anlamadığımı, biliyorsam da unuttuğumu söylemistim saha
Vücudunu tutup çevirdim; simdi yüzünü görüyorum; gözlerinin içine bakıyorum. Yalan yok bu

gözlerde; Nilgün ne Seylan'ı, ne ötesini hatırlıyor; Kont Salvatore'yi de bilmiyor; Türkçesini de
Muhakkak unutmus.
— Uyuyayım mı artık? Tek lâkırdı etmeden uyuyacağım. Ko-
662
nustukça öfkeleniyorsun. Uyumak istiyorum. Titriyorum da... q üstümü!
Dediğini yaptım ve bu defa perdeleri de indirdim. Fakat sö zünde durmadı; yine sesi duyuldu:
— Kimdi o Salvatore?
— Baslamayalım, Nil!
Kanapemde arkamı yatağa çevirdim. Nihayet uyuya kalnıislz Ben uyandığım zaman o gitmisti.
Fakat yazı masasının üzerinde duran mektupluk kâğıtların birine kocaman harflerle sunları yazmıstı:
In praesenti! Vive et me ama! Not: Küçük Larousse'a müracaat.
Kendi ana lisanını unutan hafızasız bir kadının lâtince iki tâbiri aklında tutmasına sasıyorum. Nereden de buluyor bunları! Neler icadediyor!
Hemen garsonu çağırdım:
— Miss gideli çok oldu mu?
— Tam öğleyin gitti... Bir saat önce.
— Bana Fransızca «Küçük Larousse» lügati lâzım. Birini gönderiniz, kitapçıdan satın alıp getirsin. Haydi durmayınız, acelidir!
Gözünü açar açmaz —kahvaltı, gazete, tren tarifesi vesaire yerine— lügat isteyen müsterisine
garson hayretler içinde kaldı. Bir müsteri ki geceyi dansöz Nelly ile geçirmisti. Sehirde hiç bir erkeğe yüz vermeyen, tek vak'ası isitilmemis güzel dansöz Nelly odadan çıkar çıkmaz, öyle bir
gecenin sonunda Larousse'a sarılacak bir adamın aklından süpheye düsmekte adamcağız haklıydı.
Banyoda iken kitabı getirdiler. Pembe renkli sayfalara göz gezdiriyorum. Birincisinin kuru mânası: «Hali hazırda, yasadığımız zamanda...» Yan tarafta izahatı var: «Hali hazırda çekilen
elemlere karsı bazılarına geçmis yılların hâtırası, bazılarına da istikbalin ümitleri teselli hizmetini
görür.» Öbürüne baktım: «Yasayınız ve beni çok seviniz...»
Seni çok, mümkünse daha çok sevmek için yasayacağını, NıÜÇÜNCÜ
KISIM
Las - Palmas'a günes batarken girdik. Sehir, sırtını batıya çevirmis vaziyette olduğundan losluğa
gömülmüstü; fakat üzerinde yol aldığımız deniz ile karsımızdaki gök parçası için, için yanıyormusçasma
renkli, ısıklı idi. Bildiğim ve sevdiğim bir koku duyuyorum: Hık meyve ve baharat kokusu, gördüklerim de hos: Bir Pasifik adası manzarası! Tekrar bir tropik bölgede miyim? Hayır, eski zaman adamlarının güzelliğine, feyiz ve bereketine hayran kalarak «Talihli Adalar»
ismini verdikleri Kanarya adalarına ayak basacağım. Avrupa'ya en yakın cennet burasıdır ve Las-
Palmas bu cennetin bir kapısır.
Sizlerden Tanca'da ayrılmıstım. Tarihini de unutmadım, unutamazdım: Eylül'ün 9'u idi; bugün

kasımın 5'i Kanarya adalarında ne arıyorum? İki aydır nerelerde idim? Nil'den niçin ayrıldım? Hepsini sırasıyle, bıraktığım noktadan anlatacağım:
Oteldeki odamda uyandığım vakit Nil'in, kâğıda lâtince iki cümle yazdıktan sonra gittiğini, bıraktığı bosluğu her defa olduğu gibi derinine duydum. Gözlerim yine her seferki gibi evvelâ yatağa çevrildi; basının dayandığı yastığı muhabbetle seyrediyorum; ok-Samak, kucaklamak istiyorum. O tarafa doğru yürürken ayağıma Wr sey dolanıyor: Dün gece büründüğü İspanyol
basörtüsü... Fransızların «mantiy» dedikleri, asıl ismi «mantilla» olan bu ipek dantel for nev'i zarif yemenidir; uçları çene altından bağlanır. Eğilip al-dıiö; yüzüme sürüyorum; kokluyorum.
Yazık ki Nil'den pek hafif bjr koku kalabilmis.
Garson görüp de geri vermeğe kalkısmasın diye çantamı açıp
664
ütülü mendillerimin arasına devsirerek koydum. Onsekiz yasına da yapacağım baska bir sey olamazdı; otuz sene sonra da aynı se ¦ yapmaktayım. Sınıf ve seviye farkı gözetmeden tam bir
fikir muhakeme esitliği temin ettiği için ask müsterek duygularım^ en fazla esit olanıdır; insanlar
yasın, akim, mevkiin tesiri altmd kalmadan birbirlerine benzedikleri zaman hakikî âsıktırlar.
Nilgün ile Salvatore'nin karsılasmalarına mâni olamayacağını, düsünerek İtalyan Kontu ile önce
benim görüsmekliğim icabedi-yor. Bu genci hatırlamıs olmalısınız: Conte Verdi vapurunda idiassubaylar
arasında Habesistan'a sevkediliyordu. Onu ilk defa «ekonornika» denilen ucuz
mevkiin los koridorlarında Nil jie öpüsürlerken görmüstüm. Genç kızı ayıpladığım zaman bana:
«Ne yapayım, demisti, bir Prenses tarafından öpülmek savasta uğur getirirmis. Çocukcağızı kıramazdım!» Sonraları Salvatore'yi ikide bir konusurduk. Nil, delikanlı için kâh zengin bir kontun oğlu olduğunu söyler, kâh lâkırdısını değistirir, assubayı bir fotoğrafçı çırağından yukarıya çıkarmazdı. Hakikat su ki esasta kim ve neci idi? Bilmiyordum. Yakında esir düsmüs
bir subay sıfatıyle karsımda bulacağım.
Salvatore, hangi meslekten bir adam olursa olsun evvelâ gençtir ye Nil'e âsıktır; saniyen Nil'i Türk Prensesi Nilgün ünvanıyle tanımaktadır. 1936 yılında ancak yirmi bir yasında idi; simdi en
fazla yirmi sekizinde... Benden yirmi iki yas küçük. Sırtında üniforması da var.
Ayrıca gerçekten Kont idiyse zaten vaktiyle birbirlerinden hoslandıkları için karsılıklı sempatinin yeniden, belki de daha kuvvetli baslaması mümkündür. Açıkçası kıskançlık duymaktayım; bir de Nil'i, mazisini öğrenmek tehlikesinden korumaklığım lâzım gelmektedir.
Bir kaygum da su: Yanımdaki para uzun masraflı seyahate müsait değil. Kazablanka bir Bombay, Kolombo, Kalküta olsaydı perva etmezdim. Hattâ Güney Afrika'da da eski dostlarımdan çoğunu bulabilirdim. Siyah kıtanın kuzey kısmına simdiye kadar y°"
665
junı düsmediği için tanıdığım yok. Öğle yemeğini otel odasında yerden bütün bunlar zihnimi mesgul ediyor.
Diğer taraftan Mapa Melikesi Nilgün'ü âvâre hayatında bırakmanın da azabını çekiyorum. Endonezya ile muhabereye girisip Melik Ahmed ile veliahtı oğlum Ömer'in vaziyetleri hakkında
bilgi edinmek savas sona erinceye kadar imkânsız... Savas ise sürüp gidiyor. Fakat müttefik

kuvvetleri İtalya'yı istilâya basladılar. Kat garsonu demin bana Amerikalıların Napoli civarında
Salerno'ya asker çıkardıklarını haber verdi. Taranto da isgal edilmek üzere imis-
Fakat gözlerimin dikilip kaldığı Endonezya, hâlâ Japon boyunduruğunda. Amerikan kuvvetleri Salamon adaları civarında harekâta girmis bulunuyorlarsa da Cava'ya henüz çok uzaktadırlar. Bu
gidisle Hollanda Hindistanı'nm kurtulması için yıllar lâzım.
— Ah, diyorum, 1936 senesinde Conte Verdi yerine az evvel veya sonra Süveys'ten bir baska
vapura binmis olsaydım, Nil'e rastlamayacaktım ve yedi senedir süren hüner ve en ince sadist
zev-kiyle tertiplenmis bu Çin iskencesinde, Nilgün'ün askına göğüs germek mecburiyetinde kalmayacaktım. Zet'ler, Zülma'lar, Nora ve Selina'larla basit maceralar pesinde oyalanıp duracaktım!
Gördüğüm ve ürktüğüm baska bir mesele su: Nil'de hafıza kaybından ileri gelen yeni hastalığının
bir karakter değisikliği yapmaması, onu hiç değilse azıcık daha ele avuca sığar hale getirmemesi.
Ne sözüne güvenebiliyordum, ne de hislerine... Tıpkı eskisi gibi daimî bir heyecan içindeyim. Meselâ geceyi odamda geçirmesine ve sahneyi kendisi hazırlamasına rağmen geldiği gibi gitmisti- Bir daha gelecek miydi? Hakikaten Kazablanka'ya gidecek miydi? Bilinemez. Tac Mahal otelinden nasıl kaçtıysa İzabella pansiyonunu da bana haber vermeden bırakabilirdi. Koydunsa bul! Nice zaman geçer, Pretoria'da bir elmas madencisiyle evlendiğini öğrenirdim. İsin
yoksa Boerler ülkesine kos!
Yasıma olduğu kadar keseme de uymayan böyle maceralardan yakamı sıyırmak, daha az yorucu
bir hayat tarzına kavusmak ihtiyacındayım. Fakat Nilgün'ü hafıza hastası halinde, hele Nelly ola-

rak bir savas ve isgal sahasında tek basına nasıl bırakabilirini? o hiç bir zaman bana, bugünkünden daha muhtaç bir vaziyette kal mamıstı.
— Alıp istanbul'a götürmeliyim... Tayfur ile Dilbeste'nin yanma! Belki Mapa'da olduğu gibi tekrar sakinlesir; yeniden huzura erisir. Halbuki simdi sürdüğü ömür yıpratıcı ve Salvatore nev'in-den karsılasmalarla tehlikelidir.
Tabakları kaldırmak için odaya giren garsona sordum:
— Miss Nelly kaç ay önce Tanca'ya gelmisti?
— Altı aydan fazla oldu galiba. Evvelâ bizim otele inmisti. Daha doğrusu hemsiresiyle beraber
inmislerdi; Miss Dolly'nin bir de küçük oğlu vardı. Daha sonra Miss Nelly seyahate çıktı.
— Nereye gitti?
— Bilemedik. Döndüğü zaman pansiyona tasındılar.
— Bir seyler duymussunuzdur, elbette...
— Bazı lâflar kulağımıza geldi. Güya Rif Emirlerinden Hasan Sarrac'la bir İspanya seyahatine çıkmıs. Hasan tahsilini Fransa'da yapmıs yeni fikirli bir gençtir; yerli kıyafetinde gezer ama hep
yabancılarla düser kalkar; çok zengindir. Mevlâ-i Hasan Fas sul-tanlarıyle de akrabadır. Rivayete
göre Sultan, yeğeninin Miss Nelly ile evlenmesine mâni olmus.

-— Demek evleneceklermis?
—• Evet efendim, öyle imis... Bu otelde tanısmıslardı. Genç Prens, haftalarca Tanca'dan ayrılmadı.
— Simdi?
Cüzdanımdan çıkardığım banknotu uzattım.
— ... Simdi armatör Crespo ile Portekiz'e gideceğini söylüyorlar. Sunu da efendimize arzedeyim
ki Misis, bizim otelde kaldığı müddetçe kimseye karsı size gösterdiği...
Garson kelimeyi bulamıyor; cümlesini tamamlayamıyor, kekeliyor. Dedim ki:
— Yâni birinin odasında geceyi geçirmedi... Değil mi?
¦— Gündüz bile girmedi efendim. Pek dürüst ahlâklıdır...
667
ja cömerttir. Gran - düses gibi bahsis dağıtır; eline geçeni sarfe-der-
— Çok zengin mi ki bu kadar sarf etsin?
— İngiltere'den yaslı bir Lord yolluyormus, yahut Amerikalı kir milyoner...
— Nesi imis bu lord veya mirasyedi?
— Orasını bilmiyoruz.
— Adam Tanca'ya neden gelmiyor? Neden Miss Nelly'nin buralarda yalnız, havasınca yasamasına razı oluyor?
— Zatıâliniz o hususları kendisinden öğrenirsiniz.
Ne karısık isler bunlar? Garson çıkınca beni bir düsünce daha aldı; Nil'in hafızasını kaybettikten
sonraki hayatı da evvelki kadar yüklü, hareketli, karısık ve bir bakıma da muvaffakiyetli! Zengin
bir ihtiyara çatmıs; bir Arap Prensiyle az daha evleniyormus; simdi de milyoner bir armatörle
seyahate çıkıyormus. Odada birine hitabediyorum, sanki... Yüksek sesle diyorum ki:
— Ey, hani Kazablanka'ya gidiyordu? Salvatore resmini görmüs te ona mektup yazmıstı?
İnsanın basında akıl bırakır mı bu kadın?
İzabella pansiyonuna bakıyorum: Nil'in yatak odasındaki açık iki pencereyi örten tülleri ikindi üzeri çıkan sıcak rüzgârla hafif hafif kımıldanıyorlar. Yumusak, ılık bir meltemle dolup kabaran,
sallanan yaz perdeleri! Kösk ve yalı pencerelerinin perdeleri! Gur-Y betteki adama hassas zamanlarda perdelerle pencereler bile memleketini düsündürür. Boğaziçi bir pencereler ve perdeler sergisi-1M dir. Çocukluğumda bir yalı penceresi önünde duran adamı kendi V". -1 yağlıboya tablosunu kocaman bir çerçeveye geçirerek duvar yerine \ ' | sokak yüzüne asmıs bir
adama benzetirdim. Hele pencere önündeki) eğer akça pakça bir kadın, ve yan perdeler süslü
püslü, yahut pencerenin etrafı çiçekli ise bana o manzara eski latarnalarm üstüne / konmus hosur
kadın resimlerini hatırlatır; zilli tef sesini arattırırdı.
668
Perdelerin dilinden kim anlamaz? Yazın «Gölgeme giriniz, uza_ mmz, dinleniniz!» diye bizi çağırırlar; kısın «Sıcağa geliniz, oturu-. nuz, ısınınız!» diyen süslü birer davetname olurlar. Perdeler ko-î"V nusur; pencereler görür. Fakat her pencerenin görüsü bir değil. v Mir. Bazı pencereler zekâsızdır; gelip geçenlere fersiz koyun gö2. leriyle bakarlar; bazıları ise güzel gözler
gibi bizi kendilerine çekerler. Öylelerinden ayrıldıktan sonra —tıpkı insan gözleri imisçesi-ne—

bir müddet tesiri altında kalır, kendi kendimize hikâyeler kurar, hayâle dalarız.
Hattâ fikrimce göz bir çehrede ne ise, nasıl bir rol oynarsa, pencere de bir evin cephesinde o kadar değerlidir. Mimarlar yapının gözlerine en güzel sekli vermeli, biz de perdelerimizi mânalastır-mayı bilmeliyiz. Perdelerin de bir terbiyesi vardır. Onlar ne arsız, ne yılıskan ve yırtık
gülmelidirler; ne de somurtmalıdırlar. Sadece dıs âleme iç âlemin tatlı ve rahat siirini söylemelidirler.
İzabella pansiyonunun pencereleri ile perdeleri ikisi arası. Pencereleri sır vermiyorlar; perdeleri
ise gevezelik ve dedikoduculuk etmiyorlar; ciddî bir pansiyona yakısan ölçüde vakarlı, biraz da
esrarlı. Nil orada mı acaba? Sevdalı yıllarımızdan bir sey hatırlamamakla beraber bana gösterdiği
alâka ve gözlerinde okuduğum muhabbet, hafıza kaybıyla eski sempatilerin silinmediğini, yine
eskiden beğenilen tiplere sokulganlık duyulduğunu anlatıyor. Kısacası bu ruh hastalığı mizaçta
bir değisiklik yapmıyor. Meselâ dansözlük hayatının icabı yüzlerce kisi ile tanıstığı ve hareketlerinde tam bir serbestliğe sahip olduğu halde kendisini yabancıdan muhafaza etmesini
biliyor. Aynı irade ile bütün gece tıpkı Seylan'daki gibi arzularına set çekti; benim ihtirasımı da
söndürmeden oyalamağa muvaffak oldu. Ancak kendisinin istediği zamanı beklemeğe mecburum.
Perdeler ağır ağır kabararak bir içeriye, bir dısarıya doğru sisip, sonra hareketsiz duruyorlar. İyi
günlerimizde onun anlatmağa sevkeden anlayıslı gözlerinden sevk gelir, bilgili konusur, duyduklarımı tasvir kabiliyeti gösterirdim. Simdi yanımda bulunsaydı.
ziçi pencerelerinden bahsederdim. Nil olmayınca hevesim aza-r. Beyrut'daki Nilgün Sultan'la aynı heyecanı duyamamıstım. Pencerelerle perdeleri, her yerdekinden fazla, doya doya seyre
imkân verdiği için Boğaziçi'ni severdim, severim. Vapur veya sandalla geçerken gözlerim yalnız
tabiatın güzelliğine dalmazdı; yalıların pencerelerinde görülecek seylerle de mesgul olurdu. Yarı
göçmüs bir yalının patiskadan çatal perdeli pencereleri arkasında görünen erkek ve kadın basları
bana bildiğim üç devrin birbirine benzemeyen tarihini okurdu. Bu pencereler, perdeler ve çehreler, bir kütüphane rafına dizilmis kitaplar, vesikalardır; sayfalarını çevirdikçe zihnimin bos
bir kap gibi dolduğunu hissederim; hattâ par-maklarım da tozlandı sanırım. Pencereler «feeri»'si,
İstanbul'un en güzel numaralarından, oyun ve hünerlerinden biridir. Günes hiçbir diyarda buradakinden daha parlak törenle karsılanmaz ve uğur- , lanmaz.
Her devrin perdelerini gözden geçirirseniz görürsünüz ki, onlar insan kıyafeti ile atbası bir giderler; insanların elbise modasına uyarlar. Meselâ evimizde kalan büyükbaba yadigârı perdeler
kat kat ağır kadifelerden, kaim tüller ve yünlü saçaklarla süslü idi. Kadınlar da öyle giyinirlermis:

Diba feracelere girerler, iç çamasırı olarak ta katmer katmer dantellere, etekliklere bürünürlerdi.
Kadın elbiseleri incelestikçe perdeler de zarlarını kabuklarını, elyafını hafifletti, attı, yalın kat oldu.
Fakat bence pencerelerin asıl keyfi ısıklar yanınca baslar; perdeler ancak o zaman büsbütün dile
gelirler. Geceleyin büyük bir sehrin pencerelerini seyretmek ve oda içeriden aydınlandı mı bunların ısıktan gevezeliklerini dinlemek ne hostur! Sehirlinin ömrü pencere ve perde seyretmekle geçer. Hele eski zaman âsıkı için Pencere, perde ve kafes ümitlerinin kıblesi ve hayal
sukutlarının ağ-lamatası gibi bir seydi. Gençliğin ilk! haylazlığı komsu pencerelerini gözetlemekle baslamaz mı?
Anlasılan o alıskanlıkladır ki, gözlerimi İzabella pansiyonunun camlarından ayıramıyorum. Tras
olurken, giyinirken, Mısır'daki gü-
-T-T-T-T-T-T-T-T--T-T-T-1
zel sultana mektubumu yazarken ikide bir kalkıp Nil'in pencerelerine bakıyorum; çocuklastığıma
sasmıyorum.
Nilgün Sultan'a teyze kızını Tanca'da bulduğumu, savas ortasında tehlikeden uzak bu beynelmilel sehirde Neyzar Hanımın istirahat ettiğini ve basından geçen korkunç vak'aları unutmağa çalıstığını, sinirlerinin henüz yatısmadığını, ilk fırsatta kendisini Kahire yolu ile istanbul'a götüreceğimi bildirdim. Mektubumu bitirdikten sonra düsündüm ki bu sefer Nil'i benim
aramaklığım lâzım. Telefona üç kere elim uzandığı halde tekrar niçin geri çektiğimi izah edemiyorum. Nihayet numarayı istedim. Kalın sesli bir kadın Miss Nlly'nin biraz önce sokağa çıktığını söylüyor. Dolly'yi sordum; orada imis, geldi. Kendimi tanıttım.
— Sizi bulmağa gitti, dedi, otele uğrayacaktı. Göreceksiniz, simdi... Nes'esi pek üzerinde.
Giyinirken türküler söylüyordu; hem de benim bugüne kadar kendisinden isitmediğim türküler...
— Meselâ hangisi? Hatırınızda kaldı mı?
— Bir tanesini ben de bilirim; film sarkısı...
— Lütfen bir kaç mısraını tekrarlar mısınız? Dolly İngiliz Fransızcasıyle su parçayı okudu :
Ce n'est qu'un reve;
Un joli reve...
Un jour je me reveillerai.
— Çok tesekkür ederim. Mes'udum!
O sarkıyı söylemesine bir hafıza uyanısı mânasını veriyordum. Acele asağıya iniyorum. Girince
beni kapıda kendisini bekler vaziyette bulunursa hoslanır. Son derece nes'eli, sevimli, uysal olmağa çalısacağım; münakasa çıkarmayacağım; yalan ve oyunları da yüzüne vurmayacağım.
Onunla Mapa'daki sakin günlerimizden birini geçirmek, sade güzelliğinin keyfini sürmek istiyorum. Sanıyorum ki Nil de —maziyi bilsin bilmesin— aynı ihtiyacı duymaktadır. Fırtınaları
birbir atlattık; ikimizin de aradığı bir dinlenme-

jjr. Zaten eskiden ve hırçınlıklarımızı huzur devreleri takip ederdi-
Ben hole inmistim; Nilgün zarif bir ikindi elbisesiyle kapıdan

içeri girdi; gülümsedi; kosup elini öptüm ve sormadan dısarıyı isa-,,et ederek:
— Çıkalım, dedim, seninle yanyana sokakta yürümenin be-nim için bir saadet olduğunu tahmin
edemezsin, belki. Fakat bütün ayrılık yıllarımızda bir muradım da buydu; yanyana yürümenin
kıymetini iyi bilirim. Birbirini sevenlerin yanyana yürümeleri basit bir yürüyüs olmaktan çıkar;
musikisi içinden isitilen bir baleye benzer; kendimden geçerim.
Susuyor ama yüz hatları gayet rahat... Ne iyi dinlenmis de! Sanki dün gece erkenden yatağına
girerek, hiç arızasız, mısıl mısıl sabaha kadar uyumus. Tatlı rüyaların buluttan yastıkları üzerinde
serin, hafif, limon çiçeği kokulu, iç açıcı renklerde bir uyku olmalıydı bu! Güzellik
enstitülerinden hiç birinin temin edemeyeceği tazeliği, ruh istirahatinden gelen taraveti veren bir
uyku! Halbuki Nil didismekle sabahlamıstı. Öyle olmasına rağmen Conte Verdi'-deki kadar
gençti; çehresinde ne geçen yedi senenin, ne de hafızasını kaybettiren son vak'aların izi vardı.
Gözlerine baktım; kenarlarında belli belirsiz de olsa bir burusma baslangıcı, ufak bir alâmet
arıyorum... Yok! Suuru üzerinde; hafıza kaybı derecesinde tesir yapan hâdiseler nasıl oluyor da
vücutta arıza bırakmıyor? Bakıslarında zerre kadar dalgınlık, fersizlik, ıstıraplardan arta kalan
dumanlı hal göremiyorum. Söyle düsünüyorum:
— Fena günler yasadığına inanmak için bin sahit lâzım. Meydanı dolastık.
— Nil, dedim, sehri sen daha iyi tanıyorsun. Beni bir yere götür.
— Götürüyorum zaten... Araba durağına gidiyoruz simdi... At-h> tenteli arabaya bineceğiz.
Sonra deniz kenarına ineceğiz; denizi seyredeceğiz. Sen ada sever misin?
— Kıtalardan ziyade adaları severim. Meselâ Seylan, meselâ Cava...
D i Z
— Ben daha küçük adalardan bahsediyorum.
— Onları yüz kat fazla severim. Meselâ Mapa...
— Mapa? Nerede bu ada?
— Efsane bir adadır o! Çoktandır yok oldu; batmıstı; lâkin yine çıkacak. Hayalimin icat ettiği bir
ada deyip geçelim. Bir de Melikesi vardı; ismi Nilgün'dü.
Sözümü kesti:
— Kumsalda seninle bir baska adayı konusacağız ama bu bir hayâl ada değil. Hakikat olmakla
beraber hayâl kadar güzel bir ada. Palmiyelerle, muz bahçeleriyle, seker kamısı tarlalarıyle kaktüs
çitleriyle, yapraksız ve acaip öforbia ağaçlarıyle, sümbül kokulu, bembeyaz kar çiçekleri yetisen
yüksek dağlarıyle, volkan-larıyle, baharat kokularıyle bir Pasifik adası diyebiliriz ona!
— Neler söylüyorsun, Nil? Nereleri hatırlıyorsun?
— Hatırlamıyorum; isittiklerimi naklediyorum. Bu adada küçük bir Kotaj da vardır, bir saray
yavrusu...
— Sen benim Mapa'mı tesvir ediyorsun!
— Benimkinin adı baska. Hele azıcık sabret. Asıl deniz kenarında konusacağız.

Arabada gözlerim Nil'in dizlerine ilisiyor; «Bunlar Nil'in dizleri mi?» diye inanamıyormusçasma
kendi kendime soruyorum. Ellerine bakıyorum; aynı süphe. Göğsünü, yüzünü, saçlarını, kirpikleriyle
kaslarını, vücudunun bütün azasını ayrı ayrı seyrediyorum; sevinç delisiyim; içimden söyleniyorum:
— Kavustum mu hepsine? Hepsini simdi elimle tutabilir, elimle temasını, hararetini, elektriğini
duyabilir miyim? Dokununca bosluğa rastlamayacak mıyım? Silinip gitmeyecekler mi? Santa Maria kampındaki gibi bir hülya ve hasret âleminde değil miyim?
Anlıyorum ki sevgilime karsı dört gündür, çileli bir ayrılığın ve o hafıza kaybı hâdisesinin tesiriyle yakınlık hissedememistim; bir yadırgama olmus. Ancak simdi, su dakikada askımın yeniden, eski kuvvetiyle coskun heyecanına kapılmıs haldeyim; tırnağının ucuna bile hayranım;
bu ucu dislerimin arasında yarı ısırarak tut-
673
nk arzusuna kadar bütün vücudu ayrı ayrı arzularla içimi ya-yor- Lâkin verdiği ihtiras sadece cismanîliğinden ileri gelmiyor, muvazi olarak gönlüm tadına doyulmaz bir rikkatle, fe-hisleriyle,
kahramanlıklar göstermek ihtiyacıyle de dolu. imisçesine de seviyorum. Ayrıca zekâsını da beğeniyo-um; faziletli buluyorum; kimseye benzetemiyorum. Hülâsa muhabbet her tarafımdan
yakalamıs, benliğimi tekrar sarmıs. Öyle-ine meftunum ki böyle zamanlarımda daima olduğu gibi
kafam -ja beraberce ölmek fikrinin gittikçe belirdiğini sezmekteyim.
Bir daha kaybetmek korkusundan ziyade yanımda mevcut olduğu vakit lüzumu kadar, verimliliği
kadar istifade edememekten muzdaribim. Ne yapabilirim, bu kadını? Bildiğimiz bütün seyler kifayetsiz görünüyor. İnsan benimki gibi sevince, sevgisini tatmin edecek çarelerden mahrum bir
âciz mahlûk olduğuna acıyor. Cis-mânî güzelliğini yiyemiyorum; manevî güzelliğini yüreğimin
içine sokamıyorum. Öpmek kadar dövmek de yetmiyor. Öldürmekten ve ölmekten baska ne yapılabilir? İnsanlara bu kadar heyecanla, devcesine sevmek kudretini veren .tabiat, onları kâfi
vasıtalarla teçhiz edememis. Bize askın verdiği enerji elimizdeki maddî ve manevî imkânların yüz misline yetebilir. Kabımıza sığamamamız bundan Heri geliyor. Cinayetlerin ve intiharların
sebebi de bu kudret ve imkân arasındaki dengesizliktir.
— Yüzüme bir baska türlü bakıyorsun! Diyen Nil'e su kısa cevabı verdim:
— Seni öldürmek istiyorum.
— Belki bu da olur, bir gün... Acele etme sevgilim. Fazla te-'âsçısm! Hele su ada meselesini konusalım, onu halledelim... Kahrını sonra verirsin.
— Ada meselesi nedir? İste, karsımızda deniz! İste kumsalız! Söyle artık!
— Hangi deniz, bu?
— Atlantik Okyanusu olduğunu biliyorsun.
— Sol tarafa doğru bak. Epeyce asağıya, güneye doğru. Bir
F.: 43
674
sey göremeyeceksin tabiî... Aklınla göreceksin. Oralarda bir var mıdır?

— Bir değil, birçok adalar vardır, daha doğrusu bir taking
— Tamam: Kanarya Adaları. Gittin mi sen hiç oralara?
— Hayır; methini isittim. Sevmediğim Kanarya kusları h adalarda serçe gibi serbestçe yasarlarmıs.
— Öyledir ama bu adalara bu isim o kuslardan dolayı veril memistir. Kuslar adanın ismini almıslardır. Kanarya, aslında bi kus adı değildir; büyük boyda bir cins köpeğe kanarya denilirdi
Adaların da, kusların da isim babası köpeklerdir.
— Neler biliyorsun? Lâtinceyi de ilerletmissin?
— Polonyalı Selina'nın edebiyatçı, sair olduğunu söyleyen sendin! Daha birçok seyler bilirim. Milâttan 40 sene evvel Moritanya Kralı Juba, bu adaları Romalılara...
— Rica ederim, Nil... Tarih dersini bırak, maksada gel!
— Peki, geldim: Bu adalarda benimle basbasa bir müddet yasamak ister misin? İstersin, elbette.
Tam iki ay sonra, günü gününe yâni kasımın 9'uncu günü Santa - Krüz'de bulunursan Nil'inin
seni beklediğini görürsün.
— Beraber gitmeyecek miyiz?
Kasları büküldü; belli ki sualimden hoslanmadı, yahut beraber gidemeyeceğimizden kendisi de
memnun değil.
— Hayır, dedi, yarın birbirimizden ayrılacağız ve söylediğim tarihte Santa - Krüz'de tekrar beraber olacağız.
— Niçin ayrılıyoruz?
— Bulusabilmemiz için!
— Ağlıyorsun, Nil!
— Baska ne yapabilirim?
Kumsala sokulmus iki iri kayanın arasındayız; günes batmak üzere. Balıkçı kayıkları, çırpıntılı,
çıplak denize açılıyor. Kıyıda bizden baska kimse yok. Ufuktaki beyaz bulutlar yavas yavas sarar
ıyor. Nöbet sekerini andıran hem donuk, hem ısıltılı bir saıı-lı'k... Dilinizi sürseniz sanki yakıcı bir tatlılık duyacaksınız. Nil'n
SONU
675
gözyasları da bu lezzette olacak. Belinden kavradım. Kuma oturdum, onu da dizlerimin üzerine
aldım.
Ne öpüyorum, ne de oksuyorum; bir sey sormuyorum da... fasımızın üstünde martılar, sessizce
uçuyorlar; bir yem imisiz gibi ayrılmayarak alçala yüksele havada daireler çiziyorlar. Neden sonra dedim ki:
— Benden pek çok sey saklıyorsun. Hastalıktan sonraki hayatın da göründüğü kadar basit değil.
Seni söyletmeğe çalısmayacağım; ne emredersen onu yapacağım. İki ay sonra günü gününe Santa
- Krüz'de bulusuruz. Hangi adrese müracaat edeyim?
— Büyük otelden Miss Dolly'yi sorarsın. Seni «Somers Köskü1'ne getirirler.
— Bu kösk kimindir?
— Sahibini bilmen lâzım mı?

— Öğrenirsem daha iyi olur.
— Peki, onu da söyliyeyim; kösk kocammdır.
Dizlerimin üstünde oturan Nil'i kumluğa doğru kaydırarak ayağa kalktım. Bir sey yapmak, bir
sey söylemek lâzım; bilemiyorum, bulamıyorum; uzaklara bakıyorum. O heyecansız sesiyle diyor
ki:
— Böyle olacağı malûmdu, ısrar etmemeliydin, güzelim. Hem benim kocalı olmağa hakkım yok
mu? Çıkan fırsatlardan, mazimi unutmusum diye kendimi niçin mahrum edeyim? Bilâkis yeni bir
hayat yapmağa mecburdum.
Döndüm. Bıraktığım yerde rahat rahat oturuyor ve bir eliyle kumları karıstırarak gayet sakin
vaziyette, ehemmiyetsiz bir isten bahsedercesine konusuyor.
— Evvelce evli, çoluk çocuk sahibi olabilirdin; hastalığının geçmesini beklemeliydin.
— Düsünmedim değil. Fakat savasta böyle hâdiseler fevkalâdelik sayılmıyor.
— Ya kocan varsa, çıka gelirse?
(I — O zaman bir hal çaresi bulunur. Zaten ben esasta seni se-

viyormusum. Yeniden sevmeğe de basladım. Koca ikinci plânda kalmıyor mu? Eğer evli idiysem
sadık kalmamısım ki bir baskasını seçmisim. Eski kocamı tanıyor muydun? Var mıydı öyle biri">
— Nil, isi pek hafiften alıyorsun. Çocuk konusmaz bu sekilde'
— Doğru... Ben de farkındayım.
— Kim o, evlendiğin adam?
— Sen benim kim olduğumu söylersen, ben de sana bütün vak'ayı eksiksiz anlatırım. Hem
gidelim, artık... Karanlık basıyor etraf pek tenha. Elimden çek!..
Yaklastım, elimi uzattım.
— Kucağına al. Kumlar iskarpinlerimin içine doluyor. Toprak yola kadar tasıyamaz mısın?
Bir angarya yapıyormusçasına mânâsız bir vaziyet takınarak Nil'i kucakladım; basımı yan tarafa
çevirmis, somurtkan halde götürüyorum.
— Düseceğim, sıkı tutsana sevgilim!
İsitmemezlikten geliyorum; yürüyorum. O kollarını boynumu doluyor:
— Kocalıyım diye küstün mü bana? Seni bilmiyordum ki... Bilseydim evlenmezdim. Haydi, sarıl
da barısalım. Otelin önünde ayrılacağız. Sarılmadığma pisman olursun sonra! Yalnız basına
kalınca kaçırdığın fırsattan dolayı çok üzülürsün. Kumsalın yarısını geçtik; soseye çıkınca
müsaade etmem... Bilesin.
Aldırmıyorum; cevap vermeden yükümü güya isteksizce tasımakta devam ediyorum. Halbuki
kucağımdaki kadın, dünyada kucaklanmağa değer, kucaklanması için en sulhçu insana cihangir
olmak ihtirası veren bir fatihler payıdır. Fakat inat veya izzeti nefis de cihangirlik kadar budalaca,
aynı zamanda o derece tatlı! İnadımı feda edemiyorum; yürüyorum; Nil'in dediğini, hattâ içinden
duyarak istediğini yapmıyorum. O Nil ki sadece elini avucumda görmek, bulmak için daha dört

gün evvel bir damdan ötekine pervasızca atlayabilirdim; kahramanlık romanlarından ve filmlerinden öğrendiğimiz her çesit fedakârlığa seve seve katlanırdım. Katlanır değil, kosar, uçardım.
İLGUN'UN SONU
677
Çehresi aksam losluğunda bir istiridye kabuğunun iç tarafı gi-t,j hem mat, hem cilâlı, hiç bir fağfurda görmediğim bir sırla par-jjyor. Sır kelimesinin ifade edemediği bir renk ve bir ısık bu...
Zira oiıunkinde ne fağfurlar soğukluğu, ne çiçeklerin soğukkanlılığı var. Ilıklığını dokunmadan
duyuyorum. Ilıklık? Ilık? Bu sözler Nil'in tenindeki sıcaklığı anlatabilir mi? O, gülsuyu çıkardıkları imbiğin damlalığından havaya karısan buğununki gibi serinlik içinde kokulu, kavrayıcı bir hararettir; tesirini uzaktan hissedersiniz; temasa lüzum yoktur. Zaten sıcak kanlı
dediğimiz nedir? Soğukta ılık, sıcakta serin buğusunun muhitine girince haz duyduğumuz esrarengiz bir hararet nesreden insan değil midir?
— Dinle, diyor, üçe kadar sayıyorum. Ötesini sen düsün. Bir! Durmuyorum, sarılmıyorum.
— İki!
Bir tereddüt geçirdim ama, yürümekteyim.
— Üç!
Nil kurtulmak için çırpındı. Hem çırpınıyor, hem de demin boynuma tutunan elleriyle basımı itiyor. Bırakmıyorum; iyice sıkıyorum; acıtacak, belki de çürütecek siddetle vücudunu zaptetmeğe çalısıyorum. Tırnakları evvelâ gırtlağıma battı; sonra bunların yüzüme doğru uzandıklarını gördüm. Basımı geride tuttuğum ve kollarını var kuvvetimle sıkıstırdığım için yetisemiyor.
İkimiz de ses çıkarmadan boğusmağa devam etmekteyiz. Sonunda beraberce kuma yuvarlandık.
Lâkin çevik hareket ettim; Nil yan yatmıs, kollarım ve bacaklarımla kıskıvrak bağlanmıs halde
altımda. Artık çırpmamıyor, mağlûbiyetini kabul etmis vaziyet-r te duruyor. Birden bire fırlaması
ihtimalini düsünerek büsbütün bırakmıyorum; hafif bir tazyikle baskıda tutuyorum. Nefes nefeseyiz.
Soluyarak diyorum ki:
— Ne güzel boğabilirim simdi seni! Don Joze'nin sevgilisi Kar-men'i zevkle öldürmesi gibi...
Nil güçlükle, soluk soluğa cevap verdi:
— O boğmamıstı, hançerlemisti... Hem kumlukta değil, arenanın önünde...
678
— Hayır. Ben operasından bahsetmiyorum. Asıl hikâyede öl dürme vak'ası kırda geçer. Sen bunu okumamıssın.
— Okudum. Fakat kırda da bıçak kullanılır. Eserdeki incelik Karmen'in ölümü tevekkülle kabul
etmesindedir. Operasında o mühim nokta yok.
— Doğru söylüyorsun. Zaten hangi büyük eser tiyatro veya filme sığabilir?
Kollarımı gevsettim. Dedim ki:
— Artık kalkabilirsin... Gidebilirsin de... Ben yayan dönerini.
— Pek rahatım böyle, sevgilim! Biraz daha konusalım... Aynı vaziyette!
— Nil, sen eskisinden de çılgın olmussun!
— Buna çılgınlık mı denir? Çok sevildiğimi anladığım için sımarıyorum; hiç bir kadının benim

kadar, böyle istediği sekilde sevilmediğini bildiğimden sımarıklıklar ediyorum. Ya «üç» dediğim
zaman emrimi dinleyerek kucaklasaydın beni! Askımızın bütün hususiyeti, sihri, bizi heyecana
getirecek kısmı mahvolurdu. Ben, pirinç unu ile sütü tencereye koyup aheste ateste yavas yavas
karıstırarak yaptıkları yumusak aska, ask mahallebisini sevmiyorum. İstediğim ask, örs ile çekiç
arasında dövülen sert, birbirine zıd iki madenin kıvılcımlar saçarak kenetlenmesi gibi mücadeleli,
yorucu, eziyetli olmalıdır. Sen bunun siirini, zevkini anlayan erkeksin! Sen benim erkeğimsin!
Benim erkeğim sensin!
Bir lâhza susup yüzüme bakan Nil sordu:
— Ne o, yoruldun mu, sevgilim? Yordum mu seni? Uzaktan biri sesleniyor. Baktık: Hava iyice
kararmıs; seslenen
arabacıdır. Tepede ayağa kalkmıs, bosluğun beyazlığı önünde beliren sekli Çin'de seyrettiğim gölge oyunlarını hatırlatıyor. Bornuzu, yassı kavuğu ile, kabarık etekleriyle çırpınıp isaretler verisine gü-lümsedik; «Geliyoruz» diye haykırdık ve birbirimizden çözülerek ayağa kalktık. Öylesine lâtif hırpalanmıstık ki, ne dudaklarımızın, ne kollarımızın artık birlesmesine lüzum hissetmiyorduk. Deminki hırçınlığımız bir visale benzemisti; soseye çıktık, ama hâlâ sendeleyerek yürüyoruz.
sonu
679
Arabayı sehrin ilk meyhanesi önünde durdurdum. Bir kadeh . jçiye muhtaçtım, ayaklarım titriyordu; yorulduğumu, yaslandığı-^j Nil'e anlatmaktan çekmiyorum... Fakat gözünden kaçmadığına gjninirn. Dükkândan yanına döndüğüm zaman dedi ki:
— Az sonra ayrılacağız. Dinle beni: 8 Kasım'da Las - Palmas'-^ bulunacaksın; geceyi orada geçirirsin; ertesi günü motor seni ganta - Krüz'e getirir. Armatör Crespo'ya bu gece talimat vereceğim. O, yolculuğunu, pasaport vizeni, lüzumlu ne varsa hepsini temin edecek. «Kadından
para almam» diyeceğini biliyorum. Ben bjr kadın değilim; kadınınım; zenginim de... Yarın otele
yollayacağım çeki geri çevirmeyeceğini vâdet. Bir söz daha vermeni istiyorum: Kumar oynamayacaksın. Fakat Kora gibi güzel bir İspanyol kızma masraf etmekte serbestsin.
— Para kabul edemem.
— Fakat, yavrum nen var, nen yok hepsini beni bulmak için harcamadın mı? Anlattıklarına göre
benim yüzümden Hindistan'daki isini gücünü bırakmadın mı? Vaktiyle ben senden hiç yardım görmedim miydi?
— Bu bahsi kapatalım. Yolculuk hakkında Crespo ile görüsürüm; fakat kumar oynamağa mecburum. Madem ki izin veriyorsun, Kora ile, yahut Kazablanka'da baska Kora'larla arasıra yemek yerim.
— Eskiden de yapardın bunları, değil mi?
— Evet. Senden uzak kaldığım zaman, daima...
— Ben bilir miydim?
— Bilirdin. Zira arkama adamlar koymustun; adım adım takip ettirirdin.
— Yine koyarım öyleyse... Yine adım adım takip ettiririm. Bullarda o isleri yapacaklar çok. Ha,

Kazablanka'ya gidince Salva-tore'yi ara. Beraberce beni konusursunuz. Zaten oradan geçecek-|ın;
adaların en emniyetli yolu savasta en kısasıdır. Güneyde bir sPanyol müstemlekesi olan İfni'den
motöre bineceksin. Sahilden
en
adasındaki Teyde dağını göreceksin; 3711 metre yüksek680
liktedir. Seninle onun tepelerinde bembeyaz, baygın kokulu ai dağları çiçekleri toplayacağız. Asağıya inice muz yiyeceğiz, s^ kamısı suyu içeceğiz; kısın denize gireceğiz. İyi mi?
— Peki, öyle bir yeri bırakıp da buralarda niçin oturuyorsun'
— Kanarya adalarına ben daha gitmedim ki... Gitmek, yer lesmek iznini General Franco hükümetinden güçbelâ yeni kopa. rabildik. Crespo'nun sayesinde...
— Bu adam sana âsık...
— Evet. Dolly'yi ileri sürüyorum ama kabul ettiremiyorum Fazlası elimden gelmez. Sen yokken
mevcudiyetini bilmezken de sana sadık kaldığımı zannediyorum demistim ya...
— Ama evlenmissin!
— O sayılmaz. Vaktiyle de belki evli olduğumu söylemistin. Sayıldı mıydı?
— Nil! Benimle bu gece Riviera'da yemek yiyemez misin?
— Düsünürüz; saat daha yediye gelmedi; otelde telefonumu bekle.
— Yine odamda bulussak?..
— Hayır, bu olmaz. Dövüyorsun insanı! Deminki hırpalaman kâfi! Dayaktan beterdi, çok hostu
ama kollarım hâlâ sızlıyor. La Rochefoucauld'nun dediği gibi insanlar yaslandıkça ya daha deli,
ya daha akıllı olurlar. Sen birinci kısımdansın.
— îkimiz de aynı kategoriye dahiliz.
Ondan tatlı sekilde ayrılmak istediğimden —zira yemekte bulusmak vadi belirsizdi, güvenemezdim— birkaç güzel söz arıyordum. İçimi çekerek:
— Nil! Yavrum!
Diye baslamak istedim. Eliyle ağzımı kapattı; dedi ki:
— Lüzumsuz bunlar! Ayrıldıktan sonra hatırda kalan, maksatla hazırlanmıs süslü sözler değildir;
farkında olmayarak yaptığımız bazı hareketler, bir bakıs, yahut yüzdeki mânadır. Onun tesiri uzun sürer. Dört sene evvel beni bırakıp gittiğin vakit benden sende kalan ne idi? Sözlerim mi?
— Hayır. Yüzünde Meryem'in sakin güzelliği vardı... Zihni"1'
SOMU
68Î
de bu yer etmisti; daima bunu düsündüm; üç sene bu güzelliğine ibadet ettim.
— Bak, gördün mü? Hazırlanmamıs sözler daha tesirli oluyor; içim sızladı. Tam veda dakikasına
yakısan bir söz! Ayrılalım artık... paha iyisini söyleyemezsin!
Pansiyonun önüne gelmistik. Arabadan atladım, inmesine yar-jım ettim. Soruyorum:
— Telefonunu bekleyeyim mi?
— Bekleme, sevgilim: «Yasayınız ve beni çok seviniz.» Merdivenleri çıkıyor. İki ay sürecek hasrete yetsin diye arkasından dikkat kesilip bakıyorum; vücudunun seklini hafızama resmetmek
için görme hassamın bütün kudretiyle, gözlerimin nurunu son zerresine kadar tüketircesine

bakmaktayım. Meydanın bu saatte henüz kıvamını bulamamıs, kızılımtırak elektrik ısıkları iyice
görmeme yetmiyor. Sadece bir siluet... Lâkin hatları bundan daha mükemmel, tek kusur islenmemis bir siluete rastlamak çok güçtür. Keske merdiven basamakları her adımda tekrar eski
yerine inse ve Nil mütemadiyen çıkar vaziyette uzun müddet karsımda kalsa! Genis merdivenlerden çıkan güzel giyinmis endamlı bir kadını seyredis medenî dünyanın erkeklere bir
ihsanıdır.
Öylesi çıkarken kendisine daha lâyık, dünya dısında bir baska âleme yükseliyor gibi olur. İnerken lütfen aramızda birkaç dakika kalmak için tenezzül gösteren bir imparatoriçe tesiri yapar.
Merdivenleri kadınlar için icat ettiğimize inanırım. Asansörle inip çıkan kadınlar, hasmetinden kaybederler; kutulara tıkılmıs tuhaf bebeklere dönerler. Kapı açılınca fırlayacaklarını ve saatlerdeki guguk kusları gibi komik bir ses çıkaracaklarını sanırım.
Eskilerin merdivene verdikleri ehemmiyet ne kadar yerinde imis. Sarayların ve konakların kıymeti merdivenlerin azametiyle ölçülürdü; binalarda en çok yer tutan ve fazla itina ile yapılan
merdivendi. Sahane merdiven hasretini o kadar derinine duyarım ki, genis merdivenleri eski zaman saraylarını gösteren filmlere bilhassa giderim. Süphesiz bir devrin uzun, kabarık etekli
mağrur kadınları bu merdivenlere daha çok yakısırlar. Lâkin Nil güzelli-

ğinde ve kıyafetinde modern kadın, saltanatlı bir merdiveni tezat teskil etmek suretiyle süsler.
Onun inceliği, zarifliği, canlılığı, sUjj_ luğu merdivende birkaç misli artar; hırçın ayaklarıyle basıp ezerek merdivenin gururunu kırar; koca devin küçücük mahlûku basamaklı göğsüne basar
hissetmekten çapkıncasma bir zevk duyduğunu sanırım. Her basamak modern kadına «Biraz daha
yavas yürü acele ediyorsun! Ayaklarının altında kalmak keyfini kâfi derecede süremiyorum. Ninelerin daha lütufkâr idiler!» der, sanki...
Nil içeriye girmeden önce cadde tarafına döndü; o da benim yaya kaldırımındaki siluetime birkaç saniye dikkatle, belki de aynı duygu ile bakıyor. Elini salladı; mukabele ettim. Sesleniyor:
— Kasım'ın dokuzuncu gününe!
Basıyle «evet! evet!» diyor; açılan kapı, üzerine örtülüyor.
— Affedersiniz, yüzbasım. Tanca'da Miss Nelly'e geçen hafta bir mektup yazan zat siz misiniz?
Mösyö Salvatore ile mi müserref oluyorum?
— Evet efendim. Yüzbası Salvatore da Cavalli benim. İsmimi verdim ve hemen ilâve ettim:
— Siz beni tanımazsınız; fakat bir tarihte aynı vapurda seyahat etmistik, 1936'da, Conte Verdi
vapurunda. Bir Türk Prensesi de aynı vapurda idi.
Genç adam heyecanla bağırdı: ^
— Prenses Nilgün!
— Ondan bahsediyorum. Filvaki aldanmakta haklısınız; zira Miss Nelly ile ikisi birbirlerine sayanı hayret derecede benziyorlar. Ben de aldandım; Prenses Nilgün'ü orada, Tanca'da bulacağımı hiç beklemediğim halde görünce kendisine doğru kostum. Lâkin...
— Baskası mı imis?

— Maalesef baskası imis.
Salvatore kederle basını eğdi. Konusmamız Kazablanka'nın büyük caddesi, Gar Bulvarında, Fransız usulü masaları trotuvar-
'UN SONU
683
ıara yerlestirilmis bir kahvede, Cafe de la Paix'de geçiriyor. İki gündür buradayım; İtalyan asilzadesini nihayet ele geçirdim. Sahra pırında bir Fransız müfrezesine esir düsmüs; fakat Mussolini ve fasizm aleyhtarı diplomat Kont Sforza ile akrabalığı olduğundan ^rnei'ikalılar Afrika'ya çıkar çıkmaz delikanlıyı sivil giyinmek sariyle bölge dahilinde bırakmıslar. Kazablanka'da müttefik kuvvetlin İtalya'da yeni bir hükümet kurmaları bekleniyor. Bu malûmatı
kendisinden değil, Fransızlardan öğrenmistim; devam ettiği kahveyi de yine onlar söylemisler,
kibarlığını methetmisler; ilâve etmislerdi:
— Fakat biraz melânkoliktir. Cemiyet hayatını sevmiyor; kabuğuna çekilmis bir genç...
İste, kabuğuna çekilmis bu genç, bir müddet dalgın durduktan sonra ürkek halde sordu:
— Acaba simdi neredediır? Biliyor musunuz?.
Saat aksamın altısı; aperetif zamanı, Salvatore'nin önünde İ-talyanlarm müstemleke içkisi olan
Fernet Branca sisesi ve sifonlu soda duruyor. Ben de ondan istedim. Sifalı otlardan yapılmıs, babamın «acı mahbub» ismiyle Mısırçarsısmdan alıp kaynatarak içtiği ilâcı andıran fernet'i zaten
severim. Fransızların Amer Picon'u bunun yanında tatlıdır; fakat ikisi de sıcak ve sıtmalı memleketlerin içkisidir. Evvelâ, acılığı âdeta ağzınızı acıtır; sonra mideye girince —buzlusunu bile içseniz— ates gibi yaktığını duyarsınız; arkasından serinliği baslar. Kanınızın soğuduğunu,
damarlarınızda bir kurander dolastığını, kalbinize poyraz rüzgârı getiren bir pencere açıldığını sanırsınız.
Salvatore'nin sualine gamlı bir tavır alarak cevap verdim:
— Bilmiyorum. 1939'dan, yani savas baslayalı beri habersizim. Hiç beklemediğim, hatır ve hayalimden geçmeyecek bir sey
söylüyor:
— Ben de, diyor, o tarihten beri mektuplarından mahrum kal-"hm. Sonuncusunu 20 Ağustos 1939 tarihli, Mapa damgalıydı. Biliyorsunuz, tabiî... Prenses bir hükümdarla evlenmisti; kraliçe
olmustu.
684
İçtiğim Fernet'in serinliği birdenbire kesildi, kuranderini du madıktan baska az evvel poyraz rüzgârı alan kalbim simdi bir r akıntısı altında! Nasıl ates basmasınki Nil, üç sene, bana sezdirme
den İtalyan Kontu ile muhabere etmis. Hem beraberce Mapa'da bu lunduğumuz sırada bile... Sihirli aynadan odama girdiği gecelerde bile... Hâmile iken bile! Her yerden mektup yazmıs; Bombay'dan Seylan'dan, Avrupa'dan, Kalküta'dan, nereye gittiyse hepsinden! İ-çimden söyleniyorum:
— Asifte! Aç gözlü! Birini yerken birine nisan koyuyormus arlanmaz!
Salvatore sordu:
— Ne dediniz, efendim?
— Ben mi? Hiç... sey... ha... diyordum ki: Muhabere ettiğinizden haberdardım; zira ekseriya beraberdik, Mapa'ya da birlikte gitmistik. Nilgün uzaktan akrabam olur.
— Bahsim geçer miydi?

— Arasıra. Görüyorum ki bir prenses tarafından öpülmek size beklediğiniz uğuru getirmis; iki savası da salimen atlatmıssınız.
Kont kızardı; gülümsedi; kekeledi:
— Size söylemisti, demek...
¦— Sırdası idim; hâdiseyi vapur koridorunda gözlerimle de görmüstüm. Su var ki Nilgün hakikî
prenses değildi.
— Biliyorum, bir mektubunda macerasını yazmıstı. Lâkin o i-sim ve o unvanı tasıyan bir teyze
kızı mevcutmus. Prenses olsun olmasın, Habesistan'da da, Libya ve Sahra'da da onu hâtırasını bir
azizeninki gibi muhafaza ettim. Benim koruyucu meleğim o idi; ö-lümden koruyacağına emindim. Savaslara pervasızca, kerametine i-nanarak atıldım.
Eski muharip bunları söylerken tamamiyle dinlemiyor değildim amai Nilgün'ün üç sene kadar süren mektuplasmasını, mektupla sevismesini bizimkine bir ihanet saydığımdan kabıma sığam1"
yordum. Asıl öfkeyi beni kâh «prensesim» kâh «hanedanla münasebetim yok» diye sasırtmağa
çalısırken bir yabancıya, hem de e

aZısiyle sahtekârlığını itiraftan çekinmemesi, İtalyan delikanlısına karsı daha samimî davranması
tahrik ediyor. Onu ciddiye alkıstı; beni oyunlar ve alaylarla kendisine eğlence yapmıstır.
Bir an böyle düsündüm; lâkin az sonra muhakememin sekli değisti- Salvatore ile ruhunun bir
cephesine ait ihtiyacı tatmin et-jfljs, plâtonik kalmağa mahkûm bir ask macerasına hayalinde
sürüklenmenin zevkiyle oyalanmıstı.
Halbuki bana kendisini kocalı olmasına rağmen saklamıs ve nihayet teslim etmisti. Nefes almağa, etrafımı görmeğe basladım. Bir sey daha düsündüm, sevincimden yüzbasıya sarılacağım,
neredeyse; Nil, İtalyan âsığının bir günlük mesafede bulunduğunu öğrendiği halde ona kosmadı,
yüz vermedi. Beni Somers kösküne çağırıyor. Yüksek dağ tepelerinde beyaz kar çiçekleri toplayacağız; eteklerinde kısın denize gireceğiz; üçüncü defa bir adada, yeni bir Cennette basbasa
yasayacağız.
— Bu gece serbest misiniz?
Diye soran Konta müspet cevap verdim. Birlikte yememizi teklif etti; gelip beni saat sekizde otelden alacak. Eğer bazı binaları moresk tarzda yapılmamıs olsa Paris'in büyük bulvarlarından
birinde bulunduğum zehabı veren caddede dalgın dalgın yürüyorum. Deminki sevincim birdenbire hüzne çevrildi. Zira Nil, hafızasını kaybettiğinden Salvatore'yi hatırlayamazdı; onunla
mektuplasmalarını da unutmustu. Sayet unutmasaydı çok hazzettiğini benim de bildiğim yüzbasıyı muhakkak arayacak, yanma çağıracak yahut kendisi Kazablanka'ya gelecekti. Belki de
Kanarya adalarına İtal-yanı davet edecekti.
Bir müddet geçince yine fikrimi değistiriyorum:

— Nil beni ihtirasla sevdi; asıl âsığı benim ve benim ne mal °lduğumu, basit bir asktan çabuk
bıkacağımı anladığından oyun-bazlıklariyle, bir kaçıp bir yaklasmalariyle heyecanımın azalmasım
önledi. Nitekim Mapa'da gebeliğini müteakip hayatımız durgun-la§ınca basımı alıp gittim. Bu
defa da maziyi hatırladığından de-&ıI> fakat zekicesine sezisinden nasıl idare edilmem lâzım geldiği-

ni anlayiverdi; eski fettanlıklarına basladı. Bulusmamızı iki ay so raya bırakması da bir taktik
olabilir. Olabilir ki, hâlâ Magrib'd dir; Tatuvan veya Fas sehrindedir. Kazablanka civarında gizlen
mediği ve beni takip etmediği ne malûm? Hattâ simdi karsıma cık mayacağmı kim temin edebilir?
Nil'e rastlamam ihtimali varmısçasına etrafıma dikkatle bakmaktayım. Su lâtif sonbahar
aksamında büyük sehrin caddeleri hıncahınç dolu. Kalabalığın fazlası asker ama Fransız memuru
ve subaylarının kadınları, kızları manzaranın ağırlığını gideriyor. Her milletin kadını sokakta
onlar kadar konuskan, neseli, süsleyici Ve hayatından memnun görünmez; en fena sartlar içinde
bile Fransız kadını hem kendisini, hem de baskalarını oyalamağı bilir. Dönüp dolastıkları gamlı
yerleri, güvercinlerin gezindikleri yarı metruk bina avluları, havuz ve sadırvan basları gibi munis,
hareketli, zarif hayatiyletleriyle canlandırırlar. Güzeli azdır; sevimsizine tesadüf ise epeyce güçtür.
Gözlerimi ara sıra incecik, kemikli bacaklar ve büyükçe, lâkin hossohbet diyeceğim çorapsız
ayaklar çekiyor. Beyaz iskarpinlerin çoğu, ökçelerinden yeniktir. Sekillerini kaybetmistir; fena
boyanmıstır. Belki de lostracı parasını tasarruf için evde, eski bir dis fırçasiyle, üstünkörü badana
edilmis fukara evlerinin duvarlarına benzetilmistir; yer yer kireç artıkları ve fırça çizgileri
duruyor. Ciltleri de temiz hissini vermiyor; lekeler de görüyorum. Ama bir seyler söylüyor bu
ayaklar. Aptal yürümüyorlar. Piyano nev'inden bir musiki âletinin dislerine basıp da nağme
çıkaracaklar, sen bir hava çalacaklarmıscasına artistçe hareket ediyorlar. Arkalarından gidiyorum.
Erkek ayaklarını takip etmeğe hevesli değilim.
Bir taraftan da Nil'in okadar havaî, kararsız, hercaî mesrep görünmesine rağmen Salvatore'ye
yıllarca mektup yazmağı ihmal etmemesine sasıyorum. Hos, daha önce de Sadi ile bir muhabere
devresi geçirdiğini Seylan'da odamın kapısından içeriye attığı kocaman mektup paketiyle ispat
etmisti. Ne acayip kadın! Bana bu tek satır mektup yazmamıstı. Niçin? Öyle sanıyorum ki
ruhundaki romanesk ask ihtiyacını Salvatore ve Sadi gibi hassas, oldukça kul-

türlü, edebiyat meraklısı, az çok hayalperest gençlerle mektupla-sarak giderme yolunu bulmustu.
Hasarılığı, cür'etkârlığı içinde he-men her maceracı insanda rastlanan içlilik onda da mevcuttu.

Bana içli tesirini yapmak istememisti; bundan hazzetmeyeceğimi düsünerek baskalariyle avunmustu.
— Onun tek sevdiği ve seveceği adam ben'im!
Hükmüne vardığım için adım atıslarım bile değisti. Bir kadın tarafından sevildiğini anlamak insana güven verir; paranın yerini tutar diyeceğim geliyor. Cüzdanım yarı bos... Lâkin ağırlığınca
altınla tartılmağa giden bir Ağa Han tavrıyle yürüyorum; karnım olmadığından sisiremediğimin
eksikliğini duyuyorum. Para ile kaim, kaba, karınlı vücut birlesince servetin komik tarafı tecessüm eder. Ufak tefek yapılı zenginleri ise servetin dramını oynayacak sanırsınız.
Salvatore'nin bir hak âsıkı olduğunu, Nil'i mecnun gibi sevdiğini, yıllardır en çetin iklimli savas
meydanlarında savasırken hayalini gözlerinden silemediğini anlamıs bulunuyorum. Malihul-yalı
bir adam diye tanınması, cemiyetten uzak yasaması hep o sebepten... Benden daha âsık, belki.
Mapalı eski veliaht genç Gaffar kadar âsık. Nil'in bu suretle üçüncü âsıkını da öğrendim.
Gaffar ne oldu? Santa Maria kampında mı, hâlâ? Yoksa kurtuldu mu? Öldürülmediyse yarın Japonlar Endonezya'yı bırakıp giderlerken elinden çekecekleri var! Hele Nil'e fenalık yaptığına
inandığı, mahut Japon subayını yakaladığı takdirde disleriyle parçalayacağına eminim. En hafifi
Malaya hançeri sırtına saplanacaktır; hançeri Gaffar atacaktır.
Yemekte Salvatore'yi yavasça deseceğim, askını itiraf ettireceğim. Istırabının hikâyesini dinlemek zevkini tatacağım. Beni herhalde, iyi, lâkin tenha bir lokantaya götürecektir.
Nitekim otel holünde bulusunca dedi ki:
— Eğer gürültülü, cazlı bir yerde yemeği tercih etmezseniz sizi «Laetizia» lokantasına götürmek
isterim. Sahibi Korsikalıdır; güya Napoleon'un anası tarafından akrabası imis.

— Lokantasına koyduğu isim de bunu gösteriyor. Laetizia imparatorun anası değil miydi?
— Evet. Mesele isimden ziyade yemeklerinin hususiyetinde ve yerin rahatlığında.
— Burasını öğrenmekten memnun olurum. Sehirde kalacağım müddet zarfında belki yemeklerimi «Laetizia»'da yerim.
— Epeyce kalacak mısınız?
— Kasıma kadar... Sonra niyetim Santa - Krüz'e gitmektir Dostlarımdan biri davet etti.
— Santa - Krüz mü dediniz? Kanarya adalarının merkezi?
— Evet.
— Sasılacak sey!
— Niçin? Dünyanın öbür ucu değil... Pek yakınımızda bir yer!
— Hayır, ona sasmadım; elden aldığım bir mektuptan dolayı... Sözünü kestim, derhal kan basıma çıkmıs, yüreğime bir sızı
yapısmıstı. Acele soruyorum:
— Kanarya adalarıyle mi alâkalı bu mektup?
— Öyle. İsmini gizleyen biri —beni çok seven, iyiliğimi görmüs, candan bir ahbabım imis— Kazablanka'dan kaçıp Las - Pal-mas'a sığınmamı tavsiye ediyor. Sayet razı olursam, her türlü
tedbiri alacak, firarımı kolaylastıracak, harp sonuna kadar adada rahat yasamamı temin edecek
imis. Size bunu söyleyemezdim; Türk ve Prensesin akrabası olduğunuza göre bir mahzur

tasavvur etmiyorum.
Salvatore'yi adaya Nil'den baska kim çağıracak? Lokantadayız, sinirden titrediğimi belli etmemeğe çalısıyorum. Bereket yüzbası dalgın.
— Çok oldu mu bu mektubu alalı?
— Geçen cuma günü pansiyona bırakmıslar. Mektubu yazan dostum cevabını gelecek cumaya
Laetizia lokantasından öğle yemeği saatinde telefonla sorduracağını ilâve ediyor. Esrarengiz bir
is değil mi?
— Gitmeyi düsünüyor musunuz?
— Sayet yeni kurulacak İtalya hükümeti Almanya'ya savas
JMJ.J-"-
Oö»
ılâo ederse buradan ayrılısım artık firar sayılamayacağından gittiğim takdirde verdiğim sözden
dönmüs olmayacağım. Red için bir sebep kalmıyor.
— Mektubu ciddî mi telâkki ediyorsunuz?
— Benimle kim saka yahut alay etmeyi düsünür? Düsmanım da -oktur.
Konusmamız otelin holünde baslamıstı; arabada devam etti; lokanta kapısından içeriye giriyorduk. Yazdan daha sıcak, rutubetli, dumanlı bir sonbahar gecesi. «Laetizia»'nm küçük bahçesinde hava yine boğucu ise de etraf yesil... Kaskatlı bir havuz kenarına yerlestik. Yukarıdan
fujerleri yalayarak damla damla yalağa dökülen su damlaları cam kırıntıları imisçesine gözleri
oyalıyor ama serinliği duyulmuyor. Hani eskiden çesme biçimi bir takım masa saatleri vardı; isledikleri vakit musluğundan büküle kıvrıla parlak bir su aktığı hissini verirlerdi. İste kaskatın
suyu da onlarınki gibi sanki billurdan... Damlalarını boncuk gibi toplayabilirsiniz; cam sesi çıkarırlarsa sasmayacaksınız. Hattâ yesillikleri bile taklit sanabilirsiniz, uydurma bir musamba
dekor ortasında gibiyiz.
— Bugün çarsamba, dedim, ayın 13'ü...
— Evet, daha vaktim var. Aksam üzeri görüstüğümüz sırada tesekkürlerimi telâsla arzedememistim.
— Ne tesekkürü?
— Anlasılan Miss Nelly mektubumu size göstermis. Kayıtsız • kalmamıssınız. Buraya gelince beni aramak lûtfunda bulunmussunuz. Tesekkür borçlu değil miyim? Ne yapıyor o kadın Tanca'da?
— Delismen bir İngiliz kızı... Ne yaptığını, ne yapacağını kendisi de bilmiyor. Kapristen, fantaziden, münasebetsizlikten ibaret Çok güzel bir deli! Londra bombardımanlarından korkup
Rife sığınmıs. Kestane fiseği gibi oradan oraya kosuo duruyor; etrafı birbirine katıyor.
— Görmek isterdim.
— Nilgün'e benzediği için mi?
Kont Salvatore saklamadı; hüzünle basını eğdi. Yavasça, papaz edasıyle sordum:
F.: 44
rTTTTTt
— Hâlâ unutamadınız, demek?
— Unutmadıktan baska, unutamadığıma memnunum. Unuttu ğum gün bedbaht olurum. Af buyurunuz, akrabanızdan böyle bah setmek doğru değilse de...

— Temiz, yüksek hisli, neticesiz kalmıs bir gönül macerasının itirafı, hele vak'aların fecî, bir sekil aldığı su sırada pek tabiî sayı lir. Zaten bu itirafa sizi ben tahrik etmis oldum, istemeyerek...
Korsikalının sarap mahzeni gerçekten zengin. Masamızın önünde dikilerek yüzbasıyle savas ve
politika hakkında İtalyanca konusuyor; az buçuk anlıyorum. Demin «B.B.C.»'nin bildirdiğine göre İtalya Krallığı Almanya'ya savas ilân etmis. Ayın basında Ba-doglio kabinesinin kurulduğunu zaten biliyordum ve bu neticeyi bekliyordum. O halde Salvatore serbesttir; adalara
gidebilir.
İkisi konusadursun, ben Nil'in oyununu düsünüyorum. Yüzbasıyle görüsmemi tavsiye ettiği zaman plânını hazırlamıstı ve benim daveti onun ağzından öğrenmemi istemisti. Filvaki Santa -
Krüz ile Las - Palmas ayrı ayrı adalarda birer sehir ise de birbirlerine uzak değil. Aynı takımada
ya! Neden böyle yapıyordu? Sırf eziyet etmek için! Bir de canımı sıkan su: Salvatore'yi daha evvel yanma çağırması ihtimali. Haniya adada basbasa bir âlem yasayacaktık? Geçmisteki münasebetini hatırlamadığı yarı meçhul bir sahısla bu derece candan alâkadar olmasını izah edemiyorum. Ka-zablanka'da emirlerini yerine getirenler kimler? Çıldıracağım.
— Nil yüz türlü çareye basvurup benden, bırakıp kaçmamın ' intikamını alıyor. Engizisyon rahibi Torkemada bile daha ince ve azaplı bir iskence sekli icadedemezdi. Hafıza kayıbı da belki
icatlarından biri! Adaya gittiğim takdirde cezalar birbirini kovalayacak. Geriye dönmek en iyisi..
Korsikalıyı basından savan yüzbasıya dedim ki:
— Las - Palmas davetine icabet etmenize mâni kalmadı.
— Beraber gidemez miyiz?
— Ben kararsız bir adamımdır; söz veremem, belki doğruca memleketime döneceğim.
— İtalya simdi ayak basılacak halde değil. Sivil harbin sahidi olmak, Amerikalıların hizmetine girmek istemiyorum. Sıkıldınızsa biraz da «Chanteclair» barına uğrayalım; güzel numaralar seyredersiniz. Bir sürü Anglo Sakson kırması kız getirmisler; ciyak ciyak bağırıyorlar ve durmamacasına tepiniyorlar.
— Siz galiba öyle eğlencelerden hazzetmiyorsunuz? Saraplar tesirini göstermisti ki Salvatore birden costu:
— Etmiyorum. Biliyorsunuz, tabiî. Biz Prenses Nilgün'le İtalya'da San Remo'da tanısmıstık. İlk
defa bir pastacı salonunda gördüm, onu... Kestane sekerlemesi alıyordu. Kasaya hesabı vermek
için yaklastı; uzattığı 50 franklık Fransız parasını almak istemediler. Öyle mahzun oldu ki, kasadara kabul etmesini uzaktan gizlice isaret ettim. Ben isaretimi sezdirmediğimi sanıyordum.
Çıkmak üzere yanımdan geçerken gülümsedi ve Fransızca «Tesekkür ederim» dedi, «kestanelerimi yerken sizi hatırlayacağım.»
— Sonra?
Kontun hikâyesini sinirlendirici bir lezzetle dinlemekteyim.
— Sonra, gençlik benimki ya, henüz yirmi yasında idim, kendisini ustalıkla takibe basladım; farkında olmadığına emindim. Kornis üzerinde bir kanapeye oturdu; sekerlemelerini yaldızlı kâğıtlarından acele acele soyup çocuksu bir istahla birbiri ardına yiyordu. Bir palmiyenin arkasına gizlenmistim. Birdenbire döndü ve «Gel buraya!» mânasına bana elini salladı. Kostum.

Dedi ki: «Yetis-meseydiniz size kalmayacaktı!» Meğer takip ettiğimi de, saklandığım yeri de biliyormus.
— Öyledir o... Bakmadan görür. Sonra?
— Ertesi günü arabamla Nis'e götürdüm. Fakat bir birimize tamamiyle arkadasçasma muamele
ediyorduk. Giderken hiç bilmediğini söylediği halde dönüste otomobili kendisi kullandı.
— İtalyanca konusmağa da basladı mı?
— Evet. Halbuki pasta salonunda bir kelime söylememisti; bilmiyor sanmıstım.
— Dedim ya! Öyledir o... Bildiklerini saklamaktan hoslanır. Sonra?
Ö9Z
— Bir gece dansingine gittik. Hep sokakta randevu verdiğin_ den nerede oturduğunu bilmiyordum; kimin nesi, hangi milletten olduğunu da...
— Tuhaf bir sey uydurmustur.
— «İzmirli bir Rum mültecinin kızıyım, babam büyük tüccardı, simdi kurtarabildiği para ile geçiniyor» dedi. Güya annesi de Gürcü Prensesi imis.
— Daima bir asalet katar, kanına!
— Derken Habesistan'a sevkiyat basladı. Ben de gönderiri-yordum; o, ailesiyle Mısır'a gidiyordu. Artık bir daha birbirimizi göremiyeceğimizi sanıyordum, mahzundum, fakat Amorfiya...
— Amorfiya da kim?
— Prenses Nilgün kendisini bu isimle tanıtmıstı.
— Asıl ismi Neyzar'dır.
— ... Bana dedi ki: «Ummadığın yerde karsına çıkacağım. Hareket edeceğin tarihi, vapurun adını, nerelere uğrayacağını önceden bildirirsen bulusuruz!» Kahire'ye post restant muntazaman
mektup yolluyordum. Nihayet sevk gününü, vapurun ismini, uğrayacağı limanları yazdım; ümitsizdim. Port - Sa^d'e gelmistik; bir de baktım ki Amorfiya, yanında bir kadınla Conte Verdi'nin eko-nomika salonunda! Sevincimden ölecektim.
— O zaman mı Türk Prensesi olduğunu söyledi?
— Kendisi söylemedi; Madam Dübeste ifsa etti.
— Ömrü böyle sürprizler yapmakla geçer. Hayatta ise muhakkak sizi bir gün yine bulacaktır.
— Hayatta ise mi? Endiseniz neye dayanıyor?
— Suna!
Diye basladım ve Kalküta'da aldığım istilâ ve mezalim haberinden tutturarak «Don Kisot» vapuru ile kaçak seyahatimizi, torpillendiğimizi, Santa Maria kampındaki esaretimi, kurtulup Beyrut'a gelisimi, hakikî Prensesle karsılastığımı, Tanca'ya gidisimi, Nilgün yerine dansöz Nelly'e rastladığımı, hepsini tafsilâtıyle anlattım. Bir noktayı açığa vurmamıstım: Askımızı! Lâkin hikâye111 bitince Kont Salvatore elimi tuttu, sıktı, hazin bir sesle mırıldandı:
jjİLGÜN'ÜN SONU
693
— Demek onu bu derece seviyorsunuz?
— Evet, dedim, çılgıncasına... Sizin gibi! Sizin kadar! Erkeklik gururuna söz getirmemek için ikimiz de dislerimizi
sıkıyoruz. Eğer ağlamak behemehal gözyası dökmekse Salvatore ağlamıyordu.
Cuma günü Öğle yemeği saatinde Laetizia'nın iç salonuna beraberce girdik. Zaten çarsambadan
beri biribirimizden hiç ayrılmıyoruz.
Su var ki Prenses Nilgün bahsini kapamıs gibiyiz. Ama yân-yana gelince günlerimiz hep Nil ile

dolu; İçimizden konusuyoruz; konusmanın en_ rahatı, en duygulusu bu! Kafaları aynı ihtirasla,
aynı fikir üzerine isleyenler bir arada bulunmaktan zevk alırlar; ^sü£_konu|urlari dertlesirler ve
sözlüsünden daha iyi anlasırlar; yardımcı kuvvet gibi yekdiğerini desteklerler.
Sâlvatore'yi seviyorum. Bana Conte Verdi vapurunda kaba görünen yüzü, II. Napoleon'un, yani
Due de Reichtad'ın bir portresi kadar zarif, mahzun, dertli görünmektedir.
Tam bir aristokrat çehresi... Nil eğer simdi onu bu haliyle kendisi uğrunda süzülmüs, malihülyalanmıs, romantik âsık edası almıs uçuk güzelliğiyle görse muhakkak sevecektir. Hele
çektiklerini dinler, öğrenirse...
Zira Kont de Cavalli iki savasta da marazı denilecek bir askla Prenses Nilgün'ün hayalinden bir
an ayrılmamıstır. Bunu uzun uzadıya anlatmadı; bazı sözlerinden ben sezdim. Habes yaylalarında
olduğu kadar Libya çöllerinde hep Nil'i düsündü. Susuzluk çekerken, kum fırtınalarına uğrarken,
esarete düserken, hülâsa ölümün en fena sekilleriyle pençelesirken kendisinde yasama kudreti
buldu ise, kultuldu ise, sebebi Amorfiya'sına kavusmak azmi, iradesi idi. Askın insanları yedi canlı yaptığı da olur; askınızdan ala -yağınız sihirli kuvvet çok defa ölümleri yenmeğe yeter!
Kanarya Adası seyahatinden vazgeçmis görünüyorum ve ustalıklı telmihlerle ona da meçhule atılmamasını, memleketine dön-
'i

mesi nasihatleri veriyorum. Büyük bir servetin mirasçısı idi; anas ve hemsirelerini rejim değisiklikleri hengâmında yüzüstü bırakamazdı. Sunu da söylemistim:
— Nilgün beni ararsa da bulamaz; zira sarih bir adresim yok Halbuki sizin yeriniz, yurdunuz malûm. Anglo Sakson bloku^a gir. mis olduğu için artık İtalya'ya her taraftan mektup ve yolcu
gelecektir. Gidince Prensesten bir haber almanız pek mümkündür.
Salvatore'yi bu son mütalâam iknaa yetti; Las - Palmas yolculuğunu kabul etmemeyi kararlastırdı. Onun içindir ki, simdi telefonla kendisini arayacak adama red cevabı verecek.
Çevirdiğim küçük manevradan memnunum; Nil'in oyununu önleyeceğim.
Saat tam bire gelmisti, garson Yüzbasıyı telefona çağırdıklarını bildirdi. Ben masada kaldım; yürek çarpıntıları içindeyim; neticeyi merak ediyorum. Yalnız neticeyi mi, Kazablanka'da kimlerin Nil'in emrinde çalıstığını anlayamamak da ayrı bir merak ve üzüntü sebebi... Güya Kremfresli ananas kompostosu yiyorum; ne tadını, ne kokusunu duyuyorum. Gözlerimi tabağıma
eğmis bir vaziyetteyim ama, telefon bölmesini âdeta bakmadan görüyorum.
Salvatore kaslarını çatmıs, düsünceli halde dönüyor. Sandalyesine oturdu, sormuyorum. Kısa bir
müddet sonra dedi ki:
— İspanyol Fransızcalı bir adamla konustum. Beni yarım saat sonra buraya gelip alacak, umumî
yerlerde görünmek istemeyen bir sahısla tanıstıracakmıs.
— Ne yapmak için?
— O sahısla görüstükten sonra kararımı değistirirmisim. Mesele daha esrarlı bir mahiyete girdi,

değil mi?
Basımla tasdik ettim; ağzımı açamadım. Zira o, görünmekten çekinen «sahıs»'m Nilgün olması
imkân dahilinde! Salvatore'nin pesine takılıp gidemem; takip etmek de çirkin düser. Öfkeden gözlerim yanıyor; ellerime, avuçlarıma, parmaklarıma dikkatle bakı-yorum: Nil elime geçse bunlar muhakkak saçlarına dolanacak, ya" pısacak, kolay bırakmayacak... Vücudunu yerlerde
sürümek için ne güzel bir ilmik, bir ipek halka o saçlar! Bir defa Zet'e koca bır

sal°n ile üç odalık apartmanda aynı halkadan yakalayıp dört tur vaptırmıstı bu eller! Cilâlı parkeler üzerinde, Zet'in ipek dantel tuvaletli vücudu sayanı hayret bir hızla, kolaylıkla ne hos
kayıyordu... Sür'atten sersemlemisti âdeta! Bıkıp da bıraktığım zaman sür'-atin keyfinden bayılmıstı galiba! Kalkmasına yardım .etmedikten baska, ayaklarından sarılmıs; bir defa da böyle
sürümüstüm. Kızıl saçları, sürüklendiği istikametin aksi tarafına, arkaya bir mesale alevi gibi uzuyor, ucu alevinki gibi inceliyor, yerde basını takip eden alevden bir lâle kosuyordu. Vak'a Kalküta'da bir suare dönüsü kemancıya, bana göstermeden attığını zannettiğim göğsündeki siyah
gül yüzünden çıkmıstı ve dâvayı baslangıçta kemancı kazanmıstı.
Zet beni bıraktı ve iki ay o Polonyalı ile yasadı. Bir öğle üzeri kapı çalındı. Baktım; elinde yiyecek paketleriyle, iki ay evvel olduğu gibi Zet evin nevalesini düzmüs, geri dönüyor. Gayet
tabiîye aldım; sadece dedim ki: «Biraz geciktin!» Mutfağa beraberce girdik; ben İtalyan usulü
fırında bir «ravioli» yaptım; o Alman tarzı istiridye çorbası pisirdi. İki gün apartmandan çıkmadık.
Bugün de ravioli yemistim.
Nil'i saçlarından sürüklemek arzusunda belki de raviolinin hatırlattığı vaka'nm tesiri var. Görünüse nazaran Salvatore'yi benden evvel adaya götürecek... Çok isterse kaçırır bile!
Yapmadığı is mi?
Yaptırmayacağım.
Saat bir buçukta lokantanın bir garsonu yüzbasıya dısarda kendisini beklediklerini haber verdi.
Aksama tekrar burada bulusmak üzere ayrıldık. Lâkin arkadasım daha birinci kapıdan ancak çıkmıstı, hemen fırladım, pencerelerden birine kosup jaluziyi aralayarak arasından baktım. Ordu
hizmetinde bir jeep idi, araba... Numarası aklımda tutulamayacak kadar uzun!
Salvatore'yi kiminle konusturacaklar? Demin ilk düsündüğüm gibi Nil ile mi? Azıcık yatıstığım için simdi bu ihtimali pek de ka-

bul edemiyorum. Hattâ beklemediğim bir nikbinlik duyuyorum-Kanarya adalarına tanımadığım
bir kimse tarafından çağrılrnistır. benimki ile alâkası bir tesadüften ibarettir. Bizler kendi basıTOız_ dan geçen tesadüfleri unuturuz da baskalarına ait vak'alarda, hikâye ve romanlarda
olanları mübalâğalı buluruz. Halbuki hayatımızda çok defa talih veya talihsizlikler tesadüflerin

eseridir. «Kader takdir, mukadderat, tecelliyat» nev'inden güç sözlere kısaca «tesadüf» desek de
olur.
Bosubosuna üzülmem mukadder imis ki Salvatore'ye de o güzel adalardan bir davet gelmis; ben
bunu Nil'in bir marifeti, iskence plânı suretinde tefsir ederek kendi kendimi azaba sokuyorum.
Bir tesadüfün azizliğine uğramıs olabilirim. Hele aksamı beklevelim, vaziyeti aydınlatır; ona göre
tedbir alırım.
Sigaramı sahte bir rind adam tavriyle tüttürerek öğle uykusuna varmak üzere bulunan ağaç gölgesi altından otelime doğru aheste bir yürüyüsle gidiyorum; gölgelerinden istifade ettiğim ağaçları içimden çekistiriyorum; diyorum ki:
— Sehirde geometrik sekillere uygun sıra sıra, yerli yermde, budayarak, biçimlere sokarak sahsiyetlerini kaybettirdiğiniz ağaçlar, âdeta katı gömlek, katı yaka ve frak giymis monden insanlara benzemistir. Cinsdaslarıyle alâkalarını kesmisler, kendi aralarında kurdukları yapmacık
bir aristokrasi hayatının icabı tas yürekli, dik kafalı, usaksız ve hizmetçisiz, berbersiz ve manikürsüz
yasayamaz birer sımarık tahta adam olmuslardır. «Su isteriz!» derdemez hortumlar bosanır; «Gıdamız eksik!» demelerine kalmaz, gübreler yetistirilir, «Saçlarımız uzadı!» sikâyetine karsı
makaslar hemen sıkırdamağa baslar. Fazla bakımlı, biçime sokulmus, nizama tabî ağaçlar bana
kralların saltanatını süsleyen hassa bölüğü askerlerini hatırlatır: Hem mağrurdurlar, hem can sıkıntısından patlarlar. Bıraksanız her biri havalanıp arz üzerinde ne kadar hos - yerler bulurlar ve
oralara tutunup keyiflerince ne serbest gelisir, ne derece rahat nefes alırlar!
Zaten düz yol, düz cadde sevmem. Hendese ve intizam, dağınıklıktan fazla göz yorar; ruhları
sathîlestirir; bıktırıcıdır. Nitekim
SONU
697
m bıkanlar olmustur. Simdi bize alay mevzuu teskil eden Pierre ^oti ve emsali, yani doğudaki
darmadağımklığa gönül kaptıranlar 0 bıkkınlığı edebiyata sokan sanatkârlardır; yarını görmüsler,
in-sanlılın geometriden yüz çevireceğini vaktinden önce sezmislerdir. 2üpPe değillerdi; züppe
oJanlar kübik mimarî ve sehircilikten haz-ze(jenlerdir.
Kavisli sokaklar, dönemeçli caddeler, kimi önde, kimi arkada kurulmus bahçeli evler süphesiz ki
dosdoğru açılmıs, alabildiğine uzanan bulvarlardan ziyade oyalayıcı, konuskan, mahremiyetli,
sevimlidir. Düz, gözü çabuk yorar, biteviyeliği bir bastan bakınca öteki basa kadar görüs, ne varsa önünüze serildiği, çıkıntı ve köse gibi güzel bir süsten mahrum kaldığı için evvelâ ferahlık
sanılırsa da çok geçmeden kasvet bastırır. Dosdoğruluk, düzlük ve basitlik muhakkak ki bir güzellik ve iç açıcılık değildir.
Çaprasık, çarpık çurpuk yollar ve sanki ayağı sürçen noel babanın oyuncak sepetinden

dökülmüs, etrafa gelisi güzel serpilmis evler? Hikâyemin baslangıcında bahsi geçen mahallede,
ilk sevgilim Sükûre'nin mahallesinde cumbaya tüneyerek bakmasına doya-madığım yer, yolun bir
dönemecinde, kıvrıldığı için ötekini göremediğim bir sokak basıydı; esrarlı bir köseydi, o. Bu köse, hele geceleyin harap bir evin kaplamasına tutturulmus petrol lâmbası altında tipi savururken, sağnaklar inerken, ay gökte yürüdükçe gölgesi ve ısığı büyüyüp küçülürken birdenbire görünüveren in--' sanları ve arabalarıyle en hoslandığım eğlencemdi.
Kırk yıl sonra bir istanbul çocuğu, Atlantik sahilinin mükellef bulvarında iste o dönemeci muhabbetle düsünüyor. Ama devrin salon kadını olan Sükûre Ankara'sının sinema dekorunu andıran düz bulvarlarından memnundur, muhakkak! Sonradan görmeler yenilik namına yapılan
basitliklerin çarçabuk hayranı olurlar, müdafii kesilirler; aksini iddia edenlere geri kafalı, menfi
ruhlu damgasını vururlar.
Eğri büğrü sokak muhabbetimi ve intizamlı ağaçlara nefretimi Nü'e anlatsaydım hoslanırdı; Sükûre ise inatçılığımdan söylediğime hükmederdi. Nil ile sohbet —sonu kavga ve hicran da olsa— ha--

yatımın sayılı zevkidir. Bir_kadınj__erkeğe konusma arzusu, hey canı, coskunluğu yerdiği nisgett£ kadındır.
Sunu söylemeyi unuttum: Armatör Crespo güya yolculuk ev rakımı henüz tamamlamamıstır. Öyle seziyorum ki müsaadeyi an cak kasımın basında verecek... Daha önce adada bulunmamı
galiba Nil istemiyor. Armatörün son aldığım mektubundan çıkardığa mâna bu. İkisi de bir cihetten yanılıyorlar: Ben kaçak da giderim Hint Okyanusunu geçen bir adama Afrika sahilinden
100 kilometrelik bir deniz mesafesini asmak isten bile değildir. Yakalanıncaya kadar Nil'in vaziyetini tahkik, hattâ kendisiyle karsılasmak imkâ-nıda meydana çıkar.
— Salvatore gitmeğe karar verirse bir dakika durmam! Diye söylendim ve otele bu kararla girdim. Niyetim biraz uyku
kestirdikten sonra ihtiyaten gizli seyahat hazırlığına baslamak. Ka-zablanka mevkî kumandanı
General Andre'yi Suriye çölünden tanırım; Hasiçe'de evvelâ bir hafta misafiri olmustum; beraber
toy avlamıs, Kevkeb yanardağının sönmüs kraterine çıkmıstık. Bana yardım da etmisti; bir bar
açmıstım; Halep'ten iki servöz do getirtmis, bir miktar para kazanmıstım. Sonunda kızlardan Bercuhi ismindeki körpesine milis kıtasından Nastûrî bir teğmen âsık oldu. Yüz bulamayınca bir
gece basına sarap sisesi attı. Duramadım, —zira kız baskasına tutkundu— herifi bir temiz patakladım. O zaman henüz yarbay rütbesinde bulunan simdiki General Andre beni hudut dısına
kaçırdı; hem Nastûrîlerin, hem de askerî mahkemenin elinden kurtardı. İstemeyen kadına musallat olan erkeği hayvandan asağı sayardı; «İki cins arasındaki münasebetin gönü! rızasına
dayanması lâzım geldiğini hayvanlardan öğrenmeliyiz derdi; ayrılırken kucaklasmıstık. Bu defa
bulusunca yine kucaklastık. Hemen sordu:
— Bar açmak ister misin?

— Sizi müskül vaziyete sokmaktan korktuğum için cesaret edemiyorum.
Dedim; gülüstük. Fakat eminim, hangi hususta olursa olsun yardımını esirgemeyecektir.
Generali bir daha ziyaret edeceğim:
OGÜN'ÜN SONU
699
flil'in su son oyunbazlığını bosa çıkartacağım. Hafıza kaybı felâketinden zerre kadar ders almamıs. Hattâ bunu nezle, öksürük gjbi pek tabiî telâkki eden hali bile insanın sinirlerini bozmağa
kâfü
Bir aleyhinde, bir lehinde, daima bocalayarak verdiğim hükümlerden bezdim ama benim yerimde kim olsa baska türlü yapamayacağına emin olduğumdan bu kararsızlığımı mazur görüyorum- Âsık yılan gibidir; hedefine cismen ve fikren ancak kavisler, helezonlar çizerek yerde sürüne sürüne ulasabilir. Atmaca gibi çullanan âsık değil, sehvetperesttir; onu da iyi bilirim.
Salvatore ile ilk günkü konusmalarımın neticesinde öğrendim ki Nil, genç yasta İtalyana âdeta
mektup seklinde hatıra defterini yollamıs; ayda en asağı iki defa yazdığı mektuplarında hayatının
hülâsalarını vermis. İçinde benden «ebedî» nisanlım diye bahsediyor. Cava maceramızı üstü kapalı, kâh tuhaf, kâh hüzünlü sekillerde anlatıyormus. Cava'ya gittiğimi, habersiz kaldığını, o
zaman Melik Ahmed ile evlenmeğe mecbur olduğunu da gizlememis. Yüzbasıya sormustum:
— Mektupları ne yaptınız?
— Hepsini sakladım. Tam 37 tanedir. Son savasa giderken de yanımda götürdüm. Fırsat buldukça okuyordum. Esir olduğum zaman boynuma asılı su geçirmez muhafazada idi; Fransızca
yazıldığı için kolayca tetkik ettiler ve Fransız inceliği... Geri verdiler.
Nil, bunları okusa mazisinin en meraklı ve mühim bir kısmını tekrar hafızasını bulmusçasma öğrenir. Hem okur, hem de Salvatore'yi dinlerse bilinmeyen nokta pek az kalır. Zira yüzbası, benim anlattıklarımı da ilâve ederseniz, sevgilisini artık iyice tanımaktadır. Hakikî Nilgün Sultan
hakkında da malûmat sahibi olmustur.
Çöl rüzgârı estiğinden terden bunaldım; ayrıca çarpıntı yüzünden hiç uyuyamadım. Yüreğim eroini çokça kaçırmısım gibi sert sert, hızlı hızlı, çatlarcasma atıyor. Dusun altına üç kere girdim;
fayda etmedi. Ancak bavulumda tasıdığım komprimeleri aldıktan sonra azıcık rahatlık duydum.
700
— Yarı sakat bir adam haline geldiğimin, Nil ile artık uğra§a mayacağımm farkında değilim! Diyorum; mücadele azmimin kesildiğini sezerek büsbütün yeise kapılıyorum. Aksamı böyle, vücut ve gönül azabiyle güç ettim. Ye mek saatine kadar nasıl vakit geçireceğimi bilemiyorum.
Para bakımından da vaziyetimin iyi olmadığını söylemistim. Delki de asıl endise buradan geliyor.
Mamaafih tamamiyle ümidimi kesmiyorum. Maceracı tesadüften çok sey bekler; zaten beklemeyen, bu nikbinliği duymayan maceraya atılamaz.
Sezarlardan baslayarak kâsif seyyahlardan tutunuz, külhan-beylerine kadar macera seven herkes
talihine, yani tesadüfe güvenen, hülyalarının tesadüfler sayesinde hakikat olacağına inanan

insanlardır. Nil de bunlardan bir türlüsü idi; fevkalâde bir izdivaç yapacağına inanmıstı. Vapurda
Prens Ahmed'e rastlaması bir rüyayı gerçeklestirdi. Su var ki, maceracı olan, tesadüf kendisini
gös-terinceye kadar eziyete katlanmasını bilir. Nil vapurda ekonomika kısmında seyahati göze
almıstı. Simdi öğreniyorum: Lüks kamaraya geçmesi için ısrar eden ve bilet ücretini ödeyen Kont
Salva-tore imis. Vadimi tutmayıp Cava'dan para yollamaymca, galiba yine Salvatore imdadına
yetismis.
Aperetifimi Fransız subaylarının uğradığı Serkl'de tek basıma içiyorum; caddeyi seyrediyorum...
General Andre'nin yaveri yanımdan geçiyor, selâm verdi; kâfi görmedi; masamın önünde durdu.
Anlasılan amiriyle senli benliye yakın ahbaplığımız bu nezaketli muamelenin sebebidir.
Oturmasını rica ettim. Fransız müstemlekeciliğinin saheseri olan sehri övüyorum; Maresal Lyautey'yi anıyoruz. Bir aralık dedim ki:
— Burada iyi bir ahbabıma rastgeldim, asîl bir İtalyan Yüzbasısı...
— Di Cavalli mi?
— Tâ kendisi... Yedi sene evvel tanımıstım. Artık memleketine kavusacak.
— Demin Generali ziyaret etti. Yarın gidiyor... Ama Amerikalıların da müsaadesiyle baska bir tarafa. Ruhen hasta olduğun-

jan istirahat için iki ay Kanarya Adalarında kalacak. Orada ruh lataları için pek mükemmel bir
sanatoryum bulunduğunu söylüyordu.
— İspanya izin verdi mi?
— Evet. Zira di Cavalli ailesinin İspanyol kolu Franco rejimime çok hizmette bulunmustu; vizesi
konsoloshaneye Madrid'ten tel-gizle verilmis. Malûm ya, Sforza'nm da akrabasıdır; Salvatore'yi
Amerika himaye ediyor.
Yavere burulduğumu sezdirmedim; baska bir lâf açtım. Fakat ayrılırken bana yarın için Generalden behemehal bir randevu almasını ve saatini otele bildirmesini rica ettim. Eğer pek ufak
bir ihtimalle Salvatore'yi İspanya'daki aile çağırmıyorsa, davet Nil'-den gelmistir ve tahminime
göre mazisini bildiğini benden öğrendiği delikanlıya hafızasını kaybetmemis görünerek bildiklerini bülbül gibi söyletecektir. Salvatore ismi geçince fazla alâka göstermememin neticesi
bu...
Hayal kuvveti islemeyenlerden ne artist, ne de maceraperest olmaları beklenebilir. Maceracı da
ilham alır; fikrini bunun altın suyuna batırarak ve hayaliyle yuğurarak eser verir. Yazık ki vücuda
getirdiği sanat eseri kalem, fırça, çekiç, nota ile tespit edilmediğinden ve mücessem sekillere giremediğinden, insanlar âlemi için çok defa meçhul kalır. Sayet her maceracı, ressam veya yazar- da olabilseydi dünya ne harikulade eserler kazanırdı! Bir Jack Lon-don'un kitaplarını okuyunca bu hakikati kabul edersiniz. Zaten günün edebiyatı oda, salon ve sehir içi hayatı

olmaktan çıkarak maceracıların ve en asağı dünya üzerinde mekik dokuyan gezginlerin eline geçiyor; yani bir nevi psikopatların, yahut ehven tâbirle nörasteni illetine tutulmusların eline! \
Demin otelde London'un bir hikâyesini okumustum: Ben Afrika toprağı üstünde buram buram terlerken yazar, Kuzey Kutbuma yakın bir bölgeyi ve eksi 60 derecede yavas yavas donmağa taslayan bir maceracının elleri buz kesildiği cihetle ates yakama-azabını tasvir ediyordu. Adam kırmızı sakallıydı; ayağı kayıp düserse bu sakal cam gibi kırılıp parçalanacaktı!
Keske benim de çok soğuk memleketlerde birkaç maceram ol. saydı... Simdi Kanarya adalarından ziyade Kanada ve Greenland'-m cazibesi altındayım. Ocağı alev alev yanan mahfuz bir odada beyaz ayı postlarıyle örtülü bir divana uzanmıs, dısardaki kar fır. tınasını dinleyerek düsünmek istiyorum. Yerde kızılderili ile bilin. meyen bir Avrupalıdan doğmus çekik gözlü, fakat sarısın bir kadın oturuyor; muhabbetle kucakladığı deri ceketimin sökuklerini dikiyor. Yarın ava çıkacağım. Sanıyorum ki öyle bir yerde fikrim isleyecek; Nil problemini kolayca çözeceğim. Dünyayı lüzumu kadar gezemediğime müteessirim.
Lokantaya geç gittiğim halde masamızı bos buldum. Salvatore gelmemisti. Gelmedi; telefonla konustuk. Özür diledi ve derhal hareket etmek mecburiyetinde kaldığını söyleyerek tafsilâtını mektupla ilk fırsatta yazacağını vâdetti. Nereye gideceğini aceleden unutmus rolü yaptı, ben de sormayı izzeti nefsime yediremedim. İsin içine kadın karıstığı, bu dürüst adamın hile yoluna sapmasından, kaçamaklı konusmasından belli. Bizim gibi derbeder, gezginci hayatın zorla insan sarrafı yaptığı maceracılar, karsısmdakilerin para yahut kadın tesiri altında kaldıklarını, kokusunu duyarcasma uzaktan seziverirler. Salvatore'yi büyülenmis, manyatizma edilmis gibi çeken kuvvet kadındır ve bu kadın süphesiz ki Nil'dir!
Yemekten kalkar kalkmaz —lokanta sahibinin tavsiyesiyle evvelki gece gittiğim, fakat sadece oynayanları seyrettiğim— kumarhaneye kostum. Çoktandır elime kâğıt almamıstım; bakara masasına geçtim. Herkesin aperetif olarak içtiği jantian'a cin, votka karıstırıp kadeh kadeh atıstırarak oynuyorum. Sansım da benim kadar kararsız. İki saattir ne kâr, ne zarar, bocalamaktayım. Nihayet talih yüz gösterdi; daima duble ederek bir bir arkasına yedi pas yaptım.
Banko, bana geçti. Kalktığım zaman Kanarya adalarına değil, yol olsa Mapa'ya gidecek ve dünya turuna çıkacak kadar param vardı.
Simdi asıl hüner, buraya ve benzeri yerlere ayağımı basmadan bir an evvel Santa - Krüz'e ulasmak! Nil beni randevu tarihinden önce, kendi vasıtama ve kendi azmime güvenerek adaya gelmis, malûmatımı tamamlamıs bir halde görmelidir. Onu Salva-tore ile kol kola aksam gezintisinde yakalamak azabının simdiden zevkini tadıyorum, âsıklar bazan ihanete uğramaktan

bile keyfe j^nzer acayip bir seyler duyarlar. Askın, acılığı içinde tatlı olmayan tek tarafı yok ki!
Çok kisi bilmez: İspanyolların Atlantik sahilindeki 190 bin ki-joinetrekare genisliğinde sahra müstemlekeleri Rio de Ora'dan, yani «Altın Kıyı»'dan evvel Fas arazisi dahilinde bir müstemlekeleri, daha doğrusu bölgesi 19 bin kilometrekareden ibaret bir iskelesi vardır; ismi
İfni'dir ve buradan Las Palmas'a 350 mil kadar uzaktadır; halbuki «Altın Kıyı»'daki Tafraut limanından hareket etseniz mesafe üçte bire iner.
Fakat beni kaçak olarak götürecek sebeke —yarı korsan, yarı balıkçı, eski esir tacirlerinin torunlarından tesekkül eden bir çete i idi bu!— İfni'yi muvafık buldu.
Vize edilmemis bir pasaportla savasın en civcivli zamanında bir diktatörlük arazisine girmek göze kolay alınacak islerden değildir. Bereket, vatandası olduğum Türkiye tarafsızdır; İspanya ile
karsılıklı iyi münasebetleri hiç bozulmamıstır. Yakalandığım takdirde —yakalanmaklığıma imkân yok gibidir— pek fena muameleye maruz kalmayacağımı tahmin ediyorum. General Franco'nun, hemen hemen kendi idare tarzını andıran bir devlet rejimine muhakkak sempatisi
olacak. Bu yakınlık duygusu o devlet tebaası hakkında da müsamahalı davranmağa yol açar.
Sunu söyliyeyim ki bakarada kazandığım parayı, yahut serveti ertesi gece tamamiyle kaybetmistim. Bir hafta içinde kayıplar ve kazanmalarla sansım biteviye değisti. Hareket edeceğim gecelin sabahına doğru seyahatten vazgeçmek mecburiyetinde kaldığımı anladım; zira
cüzdanımdaki elli dolar beni ancak İfni'ye götürebilir, otomobille kara yolculuğuna ancak yetisirdi. Kazablan'-*a'dan soseyi takiben Mazagan ve oradan Magador üzeri Agadir'e gideceğim,
sonra da Tiznit'e... Ötesi kısadır, lâkin kervan yoludur.
Epeyce düsünmüs, nihayet elli doları da, fecre yakın sürmüstüm. Dört defa 8 ve 9 ile bahtım açılmıs, hava ağarırke yan cebim dolarlarla kabarmıstı.
Tiznit'e —burası Fas arazisi dahilinde, yani Fransız idaresinde son kasabadır— ekimin ll'inci pazartesi günü mehtaplı bir gecede vardık. Hikâyemi dinleyenler eğer 1943 yılı takvimine göz
gezdirmek zahmetine katlanırlarsa o gecenin mehtaplı olduğunu görürler. Bir romanda yazar canı
istediği ve lüzum gördüğü zaman göğe parlak bir ay kondurabilir. Fakat benimki gibi gerçekten
yasanmıs bir maceraya bu fantaziler sığamaz. Hâtıramda iz bırakmıs ki mehtaptan bahsediyorum.
Evet, Tiznit denizden epeyce içeride, Anti Atlas silsilesinin en yüksek dağı, Cebel-i Tarudant eteklerinde bir kasabadır. Çöle dayanmıs ulu dağların mehtabında o dağları —simdi geçtiğim yerlerde de modası Amerikalılarla beraber almıs yürümüs olan— naylon gibi mat bir seffaflıkla
hafiflesip ağırlığını gideren bir tesir vardır; sanırsınız ki koca kütleyi parmağınızla kolayca kaldırmak, bir tekme atarak öteye fırlatmak mümkündür. Tekmenin darbesi ile kalka kona bir
müddet, balon gibi sürüklenecek, belki de sönecek!
İste otomobilde mehtap vurmus dağların yumurta akından yapılmıs ve kâğıtlara yapıstırılmıs «beze» dedikleri parmak basınca çöken dise dokununca tas atılmıs cam gibi dağılan kurabiyeler
kofluğunu duyduğum, böyle düsündüğüm için o gece ay ısığında yol aldığımızı unutmamıstım.

Hattâ epeyce hatırlıyorum. Ay yusyuvarlak da değildi; ancak on iki günlük kadar, azıcık yontuk
idi; üzerindeki kraterler etrafında lâv akıntılarının muntazam çizgileri eski Mısırlıların bas tuvaletlerini andırıyordu. Sanki teleskopla bakıyordum, o derece belirgin, mücessem ve ışığı göz
alan bir aydı, bu! Öyle olmakla beraber yine de gökte birçok yıldızın iğreti, ariyet ışığını hiçe sayarak alay edercesine parıldadığını, bana:
— Baskasının kesesinden beylik taslıyor!
Der gibi göz kırptığını görüyorum. Dümdüz sose önümüzde tır
jjHAiUJN'U.N SONU
705
cetveli gibi uzanıyordu. Biz mi gidiyoruz, yoksa yol mu asağıya aktığından arabamızı tasıyı götürüyor... Belli olmuyordu. Süveys Kanalı'ndan geçen bir vapurda gibiyim. Bu vapur Conte yerdi! Alt kamaraların birinden «Püfpüf Sultan» esarpıyle yelpa-zelenir. Ensesini yakmasın diye
gür saçlarını bir kordelâ ile basımın üstüne toplamıstır; yelpazenin rüzgârıyle bu sarı kordelâ,
çiçeğe konmadan önce muvazenesini bulmağa çalısan bir kelebeğin kanatları gibi telâslı telâslı
çırpınıyor.
Randevu tarihinden evvel -beni karsısında bulacak olan Nil'in saskınlığını ve takınacağı tavrı düsündükçe içim içime sığmıyor, giliyorum ki kendisi için, kıskandığımdan dolayı göze aldığım
bu yeni maceramdan gurur duyacak. Salvatore'den mazisini öğrendi ise eksik taraflarını tamamlamakta da mahzur kalmayacağından Hint Okynusu seferini, esir kampında çektiklerimi de
anlatacağım.
Tiznit'e girerken yanımdaki haydut diyor ki:
— İmkân bulursak sizi doğruca buradan adalara götürmeğe çalısacağız. Zira İfni'de zorluk çekmemizden, yakayı ele vermemizden korkuyoruz. Simdi ineceğim han pek rahat bir yer değilse
de yine birkaç gün beklememize elverislidir.
— Unutma ki çok kısa zamanda Santa - Krüz'e varmak mecburiyetindeyim.
— En geç pazartesiye orada olacaksınız. Taahhüdümüz sizi adanın bir tarafına çıkarmak... Ötesine karısmayız.
Tahta kepenkleri sımsıkı kapalı, beyaz badanalı, damı oluk biçimi yerli kiremitlerle örtülü ve sundurmak bir bina önünde durduk; duvarla çevrilmis avlunun tahta kapısına kocaman bir tokfflak
asılıydı. Hem bunu çaldık, hem de soför kornasını uzun uzun Öttürdü. Neden sonra ayak sesleri duyuldu; sebekeden olduğunu 'ahmin ettiğim iri yarı, entarili, bası mendille sarılı bir melez kanadı araladı. Beraber geldiğim adamla iptidaî bir lisandan konus-'ular. İçeriye girdik; üst
kata dıs taraftan, açıkta bir merdivenle akılıyordu. Hancı:
— Rozalba! Rozalba!
F.: 45
706
Diye içeriye sesleniyor. Bir odanın kapısı açıldı, elinde samdan göğüs bağır meydanda genç bir
kadın göründü. Az daha bağıracaktım:
— Sükûre!

Bu kadın onun yirmi, yirmi bir yaslarındaki modeli idi. Kıyafetine aldırmayarak giyimli imisçesine tabiî vaziyette hancı ile lâkırdıya daldı; göz ucu ile de beni süzüyordu. Arap ve İspanyol kırması s:cak bir güzellik... Fransızca da biliyor:
— Lütfen geliniz; bu tarafa, su odaya...
Dedi. Oldukça genis bir odadayız; kenarda dört tahta sütununa cibinlik geçirilmis yine tahtadan
bir karyola var. Köser e bir masa; üstünde porselen küvet ve su kabı; perdeler renkli basmadan...
Kepenkleri açtı. Pencerelerde cam bulunmadığını anladım. İçeriye ufka yaklasan ayın köpüklenmise benzeyen ısığı doldu, serin, kırağılı bir ısık... Enjeksiyon yapmadan evvel, deriye
sıkılan Klordetil nasıl azıcık köpüklenip sonra kırağı yemis gibi olursa, öyle, hos bir nur kadının
saçlarına, yüzüne, göğsüne vurdu. Vurmadı, birikip kaldı. Tiznit'de aydan ve ısığından niçin fazla
bahsettiğimi sonra anlayacaksınız. Tasvir hünerimi göstermek, hikâyeme süs katmak için çabaladığımı sanmayınız. Rozalba'ya dedim ki:
•— Odanız çok sevimli...
— Çok da temizdir. Oturunuz, simdi çarsaf, havlu getireceğim. Bir sey içmek ister misiniz? Gül
surubu, meselâ?.. Yahut meyve yerseniz üzüm var, dağ üzümü...
— Üzümü tercih ederim. Sarabınız yok mu?
— Olmaz olur mu? Size yerli bir sarap tattıracağım, muhakkak beğeneceksiniz.
— Süphesiz nefistir. Fakat tek basıma içerken zevkini duya-mam ki...
— Öyleyse sundurmaya çıkınız da mehtaba karsı üç kisi birlikte içeriz. Kocam Tobi! Onun kafası dumanlı zaten... Çabucak sızar. Jandarma çavusunun uydurma düğünü vardı, bugün...
Durma-macasına zıkkımlandı. Yorgun değil misiniz? Uykunuz yok mu?
SONU
707
— Yorgundum, uyuyacaktım, ama sizi görünce... Rozalba sözümü tamamladı:
— ... Ne yorgunluk kaldı, ne de uyku! Değil mi?
Cevap yerine çenesini oksadım. Bu kadar oynak bir kadına su jgsız köy nasıl kâfi geliyor, anlamıyorum ve iri yarı haydut kocamdan çekinmemesine sasıyorum. Galiba danısıklı dövüsüklü
bir jj; bir geçim yolu bu asiftelik! Ziyanı yok... Bende Tiznit hâtırası kalacak. Tiznit?
Nil basıma neler getiriyor?
Hayır. O hayatıma karısmamıs da olsa bunlar olacaktı; hem (je tadı, heyecanı eksilmis halde!
Nil'in hayali ve muhabbeti küçücük vak'alarima ayrı bir çesni katıyor. Ne yapıyorsam, düsünmediğimi sandığım zamanlarda bile onun aydmlığındayım; âdeta beraberce yapıyoruz. Parmaklarım Rozalba'nın çenesini kıstırırken, bunu Nil emretmis gibi geliyor, banaî-Nil'siz kaldığım yok. Lokantalarda yemek ve sarap seçerken de —tuhaf görünür size— onun fikrini aldığıma kaniim. Yanımda bulunsun, bulunmasın... Manzaraları beraber seyrediyoruz, aynı zevki
veya hüznü duyuyoruz. Âsık hiçbir an yanlız yasayamaz; iki ruhlu olmus, iki kisi hesabına düsünen ve heyecana gelen çift hisli bir insandır.
Daha garibi —büsbütün sasıracaksınız!— baska bir kadından hoslandığım vakit hislerime Nil'inki de karısıyor; onu düsünmek ve her kadında kendisinden azıcık da olsa bir sey bulmak

zevkimi bir misli artırıyor. Rozalba'nın kâfi derecede Sükûreliği, fizik tarafından ilk, öteki oynaklık itibariyle son sevgilimi andırması -hanın acaip dekoru, haydut kılıklı iki adam, mehtap
vesaireyi de katınız— beni âdeta büyüledi. Birdenbire Casanova oluverdim. °nun hâtıratmdaki
bir han sahnesindeyim; XVII. asrın bozuk ah-^klı muhitlerinde dolasıyorum, sanki! Ancak Nil'in
askı o büyük serseriye tam benzemekten beni kurtarıyor. Bereket, benzemedi-frn asıl meziyetli
cihetim bana kendiliğinden yaklasmayan kadıncı, hele kızları bastan çıkartmağa tenezzül etmeyisimdir.
İtalyan serserisini, yasadığı asrın örf ve âdetlerini belirtmek
708
bakımından kıymetli bulmuyor değilim. Benimki de Casanova'da daha genis bir coğrafya mefhumu üzerinde asrımın ahlâk ve telâk kilerini, hafif mesreb taraflarını aydınlatmağa yara>
acaktı. O, niha yet Avrupa'nın dar arazisi üzerinde dönüp dolasabilmisti; bes kıta da fütuhat yapamamıstı. Tiznit'e gidememisti; ne de Mapa'ya! Malezyalı kanından Hediye'Ieri, Endonezya
dilberi Atiye'leri, Kore ve Cermen ırklarının saheser mahlûku olan afyonkes Nora'yı, benzerlerini
tanıyamaz, kıtalararası bir serseri, bir çapkın olamazdı.
Zindan ise ben de girdim; gizli islerse, ben de yaptım. Düsündükçe Casanova ile benzerliğime
inanıyorum; inandıkça Rozalba'yı düsünüyorum. Hanın sundurmasına çıktığım zaman sarap testileri ve yemis dolu tabaklar dizilmis masa hazırdı; Tobi de bekliyordu Az sonra karısı da geldi; kalaylı bakır kadehleri kızarmağa yüz tutmus ay karsısında toka ettik.
Önce üçümüz, haydut yatmağa çekildikten sonra ikimiz neler konustuk? Biz bas basa kalınca sohbet canlanmıstı; zira Rozalba sarap içip üzüm yemeğe devam ede ede «Notre dame de Laurette» kız mektebinden baslayarak Tiznit'e gelinceye kadar_ geçirdiği maceralı hayatını anlatmağa koyulmustu. Dinler gibi değil, mühim bir yazarın romanından alınmıs bir film seyredercesine bu derbeder, sefil ve sefih ömrün en sayanı dikkat sahneleri gözümün önünde
canlandı, kafamda mıhlanıp kaldı. Sekiz seneye ne kadar vak'a sıkıstırmağa muvaffak olmus!
Batı - Kuzey Afrikası'nm bütün meyhane, batakhane ve umumhanelerinden geçmis, hapishaneye
de katil suçundan girmis! Fakat cürüm ispat edilemediğinden mahkemeden beraat kararı almıs.
— Herifi durup dururken, birdenbire aklıma estiği için öldürdüm; bir öldürme deliliğine kapılıvermistim.
— Neyle vurdun?
— Vurmadım. Rabat'ta bir evde beraber yasıyorduk. O gün j fena kalkmıstım, çöl rüzgârı da siddetli idi; sarnıçtan su çekerken I içine itiverdim, arkasından da demir kapağı kapadım. Sesi hiç
isitilmedi. Konyak içerek yarım saat bekledim; sonra kapağı teKjjİLGÜN'ÜN
SONU
709
rar açtım, baktım; görünürlerde bir sey yoktu. Çıkıp öteberi alma-*a çarsıya gittim.
— Nasıl bir adamdı?

— Pek de fena sayılmazdı. Yalnız İspanya'da kızıllarla beraber savasmıstı. Üç tane rahibenin kanına girdiğini iftiharla anlatırdı. Ben de rahibeleri sevmem; yani bu cinayetlerin cezasını vermek için boğmadım. Fakat belki de Allanın gazabı elimi harekete getirdi.
Horozlar ötüyor.
— Artık yatalım. Ben seninle beraber gelen Mugahed'in yanına gideceğim.
— Tobi kızmaz mı?
— Keyfime kimse karısamaz.
Rozalba, masayı olduğu halde, darmadağınık bıraktı; sırtında beyaz geceliği, esneye esneye merdivenden asağı kata indiğini sundurmadan seyrettim. Sonra odama çekildim; kapıyı sürmeledim; bu derece müthis mahlûklar arasında bulunmanın fikir ürpertici tesiri altında garip
bir hazla uykuya daldım.
Rozalba simdiye kadar tanıdığım asağılasmıs kadınların belli baslılarından biri olarak kendisini
bana daima hatırlatacak. El sürülmeyecek kadar korkunç ve iğrenç güzelliğini unutamayacağım.
Muhitindeki haydut tiplerinden olmadığıma azıcık hayıflan-mıstım. Etrafa meydan okuyarak uğrunda ne mükemmel dövüsülür, vurusulurdu!
Ertesi günü ufak, bakımsız köyü gezmeğe bile lüzum görmeden handa kaldım; eğlendim de! Mugahed ile Tobi avluda isaretli bir direğe bıçak atıyorlardı. İdman yapıyorlar sandım; kumar
oynuyorlarmıs. Yürek farzettikleri daire içine bıçağını saplayan, saplayamayandan 50 sent kazanıyordu.
— Ben de oyuna katılabilir miyim?
Diye sordum; gülüstüler. Halbuki Mapa'da, ikinci veliaht Gaffar'dan bos zamanlarımda bıçak atma dersleri almıstım, de İspanyollardan usta, Malezya usulü bıçak atıstı bu! Henadiren sasırtacak kadar ilerletmistim de...

Haydutlar Katalan tâbir edilen bıçaklardan birini uzattılar-önceleri, o nevi bıçakların kabzasına
ve ağırlığına alısmamıs oj duğumdan bes dolar kaybettim; beceriksizliğime de gülümsetiyor_ dum, herifleri! Rozalba uzaktan bakıyordu; fakat anlıyordum jy kazanmamı istiyordu. On birinci
atısta bıçak tam hedefin ortasına saplandı. Artık hiç sasmıyordu. Elime geçen yedi doları sarap
ge_ tirip beraber içmemiz için kadına verdim.
— Ben, dedim, Malezya sampiyonuyum; devam etmiyelim, kazanma ihtimaliniz yoktur.
— İyi silâh kullanır mısınız?
— Kaplan avına çok gittim. Dağ keçisi de vurdum. Kuslara i-lismem.
Çete reisi olacak adamdım! Haydutların tavrı değisti. Rozalba testisini bitirmeden dansa kalkmıstı. Gitarı Tobi, kemençeyi Mu-gahed çalıyordu. Derken avluya jandarma çavusu ile dün
evlendiği karısı ve fesli nahiye müdürü de girdiler. Yemekler hazırlandı. Bıçak atmadaki hünerimi onlara da gösterdim. Dedim ki:
— Jiu - jitsu da bilirim ama kendimi yormak istemiyorum.
— Nasıl sey o?
Diyen çavusun aygın baygın bakıslı körpe esine iki haydudu isaret ederek cevap verdim:
— Su efendiler üzerime bıçaklarıyle hücum etsinler. Ne olduğunu görürsünüz.
Deneme yapıldı: İkisi de bir tarafa yuvarlandılar, bıçaklar ellerinden fırladı. Baha — zahir muhitimdekilerin ve muhitin tesiri — bir kabadayılık arız olmustu; İstanbul çocuğunun etrafı

hayrete düsürmekten zevk alan çevik ruhunu coskun haliyle kendimde buluyorum. Birbirlerine
fısıldayarak soruyorlar:
— Hangi milletten? Evrakımı tetkik eden müdür:
— Türk, diyor. Müslüman Türk!
Rozalba hayran... Madam Leduc ise imkân bulsa bu gece ikin" ci zifafa benimle girecek. Nil'in
bütün bunları seyredemediğine üpJİLGÜN'ÜN
SONU
711
2İilüy°rum. Ne yaparsam sevgilimi düsündüğümü demin söylemistim, ya! Eski çevikliğimi bulduğuma, yasıma rağmen atletik kaldığıma da memnunum; millî gururum da tatmin edilmis
haldeyim, jlülâsa nes'e içinde yüzüyorum.
İkindi üstü dağıldık ama aksama tekrar toplanacağız. Yatmağa gidiyorum, Mugahed yanıma yaklastı. Müslüman olduğumu öğrendiği için arada din kaynasması var. Anlasılır Mısır Arapçasıyle dedi ki:
— Ey kardesim! Bana güven... Seni en kısa zamanda Adalara yetistireceğim.
— Uzatacak mıydınız?
— Hancı biraz kazansın diye Tiznit'de bes, on gün alakoyma-ğı düsünmüstük.
— Fena ederdiniz; zira General Andre bir an evvel orada bulunmamı istiyor. Geciktiğimi öğrenirse sizleri mes'ul tutar.
Bunu her ihtimale karsı söylemistim.
Gece daha eğlenceli geçti. Bas kösede oturuyordum; sağımda gelin hanım, solumda Rozalba! Bir
gramafon son moda caz havalarını hımhımcasına çalıyor. Danstaki maharetime de parmak ısırdılar.
Her lisandan konustum; sasıyorlar, seher vakti yatağıma girerken ben de kendime sasıyorum: Nasıl olur da böyle bir meclisten, bu ruh ve bu hüviyetteki insanlara karısıp öz muhitim imis-çesine zevk almaktan, pespaye iki kadının ortasında gurur duymaktan nefsimi menedemiyorum, ayak takımından oluyorum diye! Kaç çesit benliğim var? Benliğime ecdadımdan ne karmakarısık kusurlar, bayağılıklar karısmıs! Zaman zaman bunlardan biri içimde
canlanıyor; öbürlerini iterek, bastırarak üstüne çıkıyor; büsbütün baska bir adama dönüyorum.
Empire gazinosundaki sahıs mıydım, simdi ben?
Düsündüm ki o gazinolardakilerin de kıyafet, tavır ve zahirî kibarlıkları altında içerilerine sinmis, müsait fırsat bekleyen muhtelif adilikler vardır. Bir Crespo, su haydutlardan birinin kamuf-'e edilmisidir. Güzel bir ağaç sanacağınız itinalı yesilliği, arkadan
712
sırta hançer atacek eskiya ruhlu bir serseri örtüyor. Nil'de bile arası-ra Rozalba soysuzluğunun
ahlâk tepmeleri olmuyor mu? Ne yapalım?
Kan mirası bir dereceye kadar tasfiye kabul ediyor; bunu ta-mamiyle mikropsuz hale getirecek
bir sterilizasyon usulü henüz bulunamadı. Yasayanları ölmüslerin sevk ve idare ettiklerini ileri
süren fikir adamları muharrirler hepimizin anladığı bir hakikati ortaya koymuslardır.
İste simdi ben bu hakikati, birdenbire uyanan benliklerimin biriyle pek iyi görüyorum: Kimbilir

hangi nesildeki n ırkı, ne milleti malûm olmayan haydut yahut derebeyi dedemin sahsiyetine girdim. Bölgesini tâyin edemediğim ininde veya hisarında bir vurgun dönüsü en iptidaî sekilde
eğlenmekteyim. Eskiya ile bıçak atıyorum, idman oyunları yapıyorum, kadın oynatıyorum, testi
testi sarap içiyor, keyif ediyorum. Ortaçağ hisarlarından birini hatırlatan tas han, dünyanın dört
bucağından devsirme katil seciyeli insanlar, hele su iki melez fahise, bu iğrençlik ve bayağılık
zevki belki de ecdadımdan bir korsanın hediyesidir. Belki de uzak batrn-lardaki korsan dedem
aynı yerlerde yasamıs, denizine ve karasına dehset salmıstı. Muhitine girdiğim için, damarlarımda tasıdığım, kurtulamadığım yarı ölü kan tekrar ısındı, yılan gibi uyanıyor, basını beynime dayıyor, zehirini akıtıyor.
Tahlil benim isim değil! Muhakkak olan bir nokta varsa o da Tiznit'i ve muhitini yadırgamadıktan baska siddetle benimsemem-dir. Murdarlık içinde bir domuz kadar memnun,
aradığına kavusmus haldeyim. Eğer böyle olmasaydı odama giren Rozalba'yı ma^ bulmus Mağribî gibi bağrıma basmazdım.
Pazar sabahı yanıma gelip:
— Yarın aksam hareket edebiliriz.
Diyen Mugahed'e verdiğim cevabı isitince nasıl menfur bir değisikliğe uğradığımı iyice anlayacaksınız. Çarsafı basıma çektim, bir müddet homurdandıktan sonra dedim ki:
— Yola çıkacak halde değilim; yorgunum. Hele bir kaç dursun! Zamanını ben tâyin ederim.
SONU
713
Adam itiraza kalkıstı; basma bir yastık attım. Ancak ikindi üstü uyanmıstım. Zira Rabat'da oyuncakçı dükkânından satın alınmıs çocuk isi teneke bir makine ile dün gece cumhur cemaat
rulet oynamıstık. Mızıkçılık eden soförü bir direktle yere sermis, kafadarlarına bokstaki hünerimi
de ispat etmistim!
Ayn-el aruda, «Gelin Pınarı» dağ eteğinde, «organiye» denilen ve dünyada yalnız Atlas dağlarının batısında yetisen bir koru içindedir. Bu fidanlar dikenlidir; küçücük meyvalar verirler;
mey-valarmdan çıkardıkları yağ magribîlerce çok makbuldür.
Bir kır eğlencesi esnasında nahiye müdürünün izahatını dinler görünerek durgun, ayna kadar cilâlı pınara bakıyorum; gülümsüyorum. Suda -beni seyreden babamdır. Kırçıl, frengâne kesilmis
sakalı ile tıpkı babam! Zira on yedi gündür tras etmekten vazgeçtiğim sakalım epeyce uzamıs,
babamın fazla büyümesine meydan vermediği zarif sakalına dönmüs. Babam ki bütün ömrünü
istanbul'da geçirmis, İzmit'e bile gitmemisti. Evden kapıya —yâni memur olduğu devlet dairesine— kapıdan eve, tek kadınla, anamla upuslu, ihtirassız bir hayat sürmüstü. Kumar oynamazdı; içkiye de düskün değildi. Yalnız bir defacık beslemeye satasmak istemis, i-dare edememis, çıngar kopmustu. Vak'adan sonra büsbütün kabuğuna çekildiğini ve arka arkaya bir
senede altı hatim indirdiğini unutmadım.

Onun öz oğlu iste Atlas eteklerinde, Atlantik Okyanusuna bakan bir organiye korusunda, yanına
aldığı kendisi gibi «hasarat-ı lâyüflehun» ile — bu babamın kullandığı tâbirlerdendi — keyif çatıyor. Sadece Rozalba'yı sırtımda tasıdığımı ve küçük adı Stella o-lan yosma gelinle bir kadehten sarap içtiğimi görse hatimle de iktifa etmez, en korktuğu seyahati bile göze alır, hacca
giderdi.
Peki, Nil'i düsünmüyor muyum? Sisli bir hâtıra! Cava'da ve ikinci ayrılısımda Hindistan'da da aynı sey olmustu. Halbuki ona ne kadar yakın bir yerde idim... Su denizin az ilerisinde, güneye
dğ Kanarya takımadaları, 7 tanesi —bunlar İspanyol müstem-

lekesi değildir, ana İspanya'nın iki vilâyetidir — serilmis yatıyor Yubi Burnundan hesaplarsanız,
istanbul'dan sadece Bandırma ka dar! Gitmek kararını bir türlü veremiyorum. Mugahed evvelsi
gün ikaz etti:
— Mevsim fırtınaları baslarsa deniz çok sert olur. Hem bana «Gecikirsem General Andre meraka düser» demistin, kardesim!
— Rozalba'yı mı kıskanıyorsun, yoksa?
— Senin uğrunda kahbeyi haklayıveririm. Zaten günün birinde delik desik edecekler, onu!
Hatırını aldım, sırtını oksadım, birbirimizi kucakladık:
— Her hareketimde bir sebep vardır, benim... Aklın ermez.
Dedim; bir seyler kuruntu etti, inandı. Parayı su gibi harcamaktaydım; fakat ihtiyatlı davrandım:
Sebeke ile sözlestiğimiz miktarını saklıyorum. Gece eğlenceleri fasılasız devam etmektedir. Çavus bir cinayet tahkikatı için uzak bir köye gitmisti; iki gün ortadan kayboldu ve bu müddet
zarfında Stella handan ayrılmadı. Rozalba herkesi kendine benzer görmek istediğinden kadınla
düsüp kalkmama göz yummakla kalmayarak daha da nes'elendi. Bir gece Stella'ya sordum:
— Nerelisin, sen?
—¦ Babam memleketinden kaçıp Angola'ya sığınmıs bir Boer İdi; anam Antillidir. Loaıido'da doğdum. Geçen sene üç herif beni çalıstığım bardan kaçırdılar, bir gemiye soktular; 20 gün denizlerde dolastık. Nihayet sızdıkları bir gün küçük kayığı usulca çözdüm; çala kürek gemiden
uzaklastım. Sezdiler ama rüzgâr tutmadı; arkamdan silâh attılar, isabet ettiremeyecekleri mesafede idim; kıyıya çıkabilmistim. Tiznit'e vardım. Paul beni himaye etti; sevdi, güya evlendik
ama resmî bir muamele yok...
— Sen kimseyi öldürmedin mi?
— Hacet kalmadı.
Rozalba'ya göre vak'a baska türlüdür: Stella için üç serseri birbirleriyle silâh silâha girmisler. Kız
sağ kalan üçüncüsünün kafasını, uyuduğu sırada geminin baltasiyle bir indiriste bedeninden ayırmıs, sonra dediği gibi kayığa binerek karaya çıkmıs.

Ne mahlûklar!
Lâkin vaktim gayet hos geçiyor. İki kadınla mutfağa giriyorum, memleketimin yemeklerini

yapıyorum. Keskeğe hepsi bayıldı; dağda sırığa geçirerek kuzu da çevirdim; bir nevi elifli, hareli,
seffaf, azman, sarımtırak beyazlıkta dut yapraklarını andıran iç yağlarına sararak ciğerleri ve böbrekleriyle hazırladığım nefis kokoreç de sarap mezesi oldu; parmaklarını da beraber yiyeceklerdi. Babacığım rafadan yumurta yapamazdı. Testi kebabını da pek beğendiler. Ama bu,
sizlerin lokantalarda o isimle tanıdığınız uydurması değildir. Sinirleri alınmıs kusbası etler baharatlanıp bir sırlı testiye doldurulur; ağız tarafı kaba kâğıtla örtülüp sicimle bağlanır ve tam
orta yerine iğne ile üç delik açılır; bir çukura indirilir. Çukurdaki odun kömürü yavas yavas testiden uzaklastırılarak kebap bes saatte hazır olur. Sonra bir leğen getirir, testiyi bas asağı çevirir, içindekini boca edersiniz. Bunu merhum dayımdan daha çocuk denilecek yasta öğrenmistim; Beykoz'da Karakulak suyunun basında!
Korkulu rüyalar ve kâbuslarla geçirdiğim bir gecenin sabahı idi; ancak iki saat daldıktan sonra
uyandığım zaman, odaya ve sonra kepenkleri-açınca hanın avlusuna, kasabaya yabancı gözlerle
baktığımı anladım. Bahçede, ucuna iri bir tas bağlı uzun sırıkla kuyudan su çekmekte olan Rozalba'yı sanki ilk defa görüyordum, bütün bayağılığı ve iğrençliğiyle! İltifatlı gülümsemesine
aldırmadım, basımı çevirdim.
Duvara asılmıs sedef çerçeveli aynada sakallı yüzümle karsılasınca sasırdım^ kızdım, kendime
küfür ettim. Bunu derhal atmak, tertemiz yıkanmak, yeni çamasırlar giymek, adam kılığına girmek ihtiyacı içindeyim. Hem de durmadan, en kısa zamanda! Kirli tırnaklı ellerimi nereye saklayacağımı bilemiyorum. City of Haddington vapurundaki kamaramı özledim. Banyodan çıkıp
la-vanta çiçeği kolonyasına batmıs halde koltuğa oturunca tiril tiril

titreyen keten örtüsüyle ve gümüs takımlarıyla önüme getirilen kahvaltı tepsisini arıyorum. Tobi'ye seslendim.
— Bana sıcak su lâzım... İki kova dolusu... Yıkanacağım!
Kazablanka ve Rabat'da Amerikan malı iyi cins iki bavul ve birçok çamasır takımı, gömlekler, naylon kravatlar, iki beyaz smokin, üç kat keten elbise, flanel pantalonlar satın almıstım; henüz
kullanmamıstım. Bunları yatağıma serip uzun uzadıya seyretmek, temaslarını duymak istiyorum
ama çarsafların kirliliğine bakarak vazgeçiyorum.
Bir saat sonra hanın sundurmasmda, oraya hiç yakısmayan çok kibar, ciddî bir yabancı oturuyordu. Bu, ben'im! Tobi, Rozal-ba, Mugahed ve birer birer sökün eden, çavus Leduc, karısı
Stella, nahiye müdürü Gaddur ile sizli bizli, bambaska tavırlarla, yüksekten konusuyorum. Cümlelerim kısa, keskin ve ekseriya «evet», «hayır» dan ibaret. Haftalardan beri açılmadan bekleyen Fransızca yerli gazetelere dalmısım!
Gün böyle geçti; han eski sükûnetini tekrar bulmustu. Sundurmadan ayrılmadım ve bir vapurda
imisçesine asağı yukarı, sigara içerek yürüyüp durdum. Değismeme sasan etrafımdakiler artık
laubali, konuskan olmak cesaretini bulamıyorlardı. Tuhafı su ki mühim bir sey düsünmüyorum;

düsünemiyorum... Kafam durmus. Beynim kavanoza konmus, bumburusuk bir düsük cenin kadar
hayatiyetsiz! Basımı sallasam eczalı su içinde bulunuyormus gibi lok lok ses çıkaracak.
Bilmiyorum: Ruh hekimlerinin bizleri, hastalarını bu derece iyi anlamalarına, duyduklarımızı tespite imkânları var mıdır? Geçirdiğim değisiklikleri nasıl izah ederler? Düsününüz ki hareketleri çok defa zırdelilere yakısan ben, ellisine yaklastığım halde henüz bir akıl hastalıkları
mütehassısının önüne oturmamısım. Ne diz kapaklarıma çekiçle vurdular, ne de kollarımı yaklastırarak parmaklarımı boslukta birlestirip birlestiremediğimi tetkik ettiler. Reflekslerimde
bozukluk yok, fakat akıl muvazenesine sahip bir adam denir mi, bana? Denilmemekle beraber
muhakkak ki tam deli sayılmam; sadece deliyi andıran â'raz ile bir nörasteniğim; sözde deliİLGUN'UJSİ
SOJNU
7 17
2ira aslı olsaydım yasadığım hayat icabı meskenim çoktan bir tımarhane idi.
Demek ki bir sansım da beni korumus. Savasa ilk girdikleri gün kalbinin üzerine bir kursun yiyip
sehit düsenler olduğu gibi, ilk çapkınlıkta sifa bulmaz bir hastalığa kapılıp yıllarca çektikten sonra inmeli veya mecnun halde vefat edenler de vardır. Ben, İkinci Cihan Savasını ve sayısız
eskiya takiplerini tek yara almadan atlatan bir dövüsgenim!
Neyse, hikâyeme geliyorum:
Nihayet aksam oldu; karanlık çöktü. Yine sundurmadayım; viskimi içiyorum; bu içki, masamı
kibaflastırdı. Mugahed karsımda, bornozuna bürünmüs, ses çıkarmadan, kımıldamadan tam bir
itaat ve tevekkülle oturuyor. Basımı kaldırdım; göğü seyrediyorum. Birdenbire ayağa kalktım,
boğuk boğuk haykırdım:
— Bak! Bak Mugahed! Orada ay var! Ay!
— Evet, seydî! 1362 senesi Zilka'desine çoktanı girdik. Ay günlerdir gökte!
— Kaçıncı gecesindeyim?
— 13'üncü cuma aksamı...
— Ekim'in kaçı?
— 31'indeyiz, sanıyorum.
— Buraya geleli ne kadar olmus?
— Tam 1 ay 2 gün. O gün Eylül'ün 29'u idi, salıya rastlamıstı.
— Durma! Kalk! Kımıldansana! Adaya gideceğiz! Mümkünse hemen simdi... Olmazsa yarın! En
geçi yarın... Anlıyor musun? Eğer yarın hareket edebilirsek size ayrıca elli dolar vereceğim. Sana
da bir tane saat... Bileğimdeki su kronometreyi!
— Fakat, Seydî...
— Fakatı makatı yok! Bir motor, bir sandal, vâsıta bulunuz, ben kendi basıma giderim... Yapayalnız! Fırla! Hâlâ uyuyorsun!
— İki gün olsun sabır lâzım...
718
Masaya bir yumruk, indirdim; Mugahed'e doğru, gözlerim dönmüs, korkunç bir tavırla

yürüyordum, diyorum ki:
— Hepinizi astırırım! Sizi gidi Alman casusları! Silâh kaçakçıları! Haydutlar! Evvelâ su Tobi'nin kafasını kendi elimle kıracağım! O habis mâni oldu gitmeme!
— Ben efendime kaç defa söylemistim... General Andre kızacak demistim.
— Söylemedin! İsitmedim! Yalan!
İskemleyi yakaladım; kaldırdım, indireceğim. Mugahed tehlikeyi sezdi, çevik bir hareketle evvelâ yana kaçtı; darbe bosa gidince kollarımdan sımsıkı tutmağa kalkıstı. Lâkin böğrüne yediği
bir jiu - jitsu darbesiyle iki büklüm yere kıvrıldı. Eğildim, koltuklarının altından tutarak kendi iskemleme oturttum:
— Affet Mugahed, dostum! Ben bir mecnunum! Bilsen basıma gelenleri... Bir kadının pençesine
düstüm ki ne akıl bıraktı, ne iman!
Azıcık doğrulmaya baslayan Arap mırıldandı:
— Anlamıstık, zaten biz...
¦— Anlamıs mıydınız? Nasıl, neyimden?
— Rozalba ile Stella uykunda acaip bir kadın ismi sayıkladığını isitmisler. Sonra...
— Ey, sonra?
— Bir de erkek adı... İspanyol veya İtalyan ismi.
— Salvatore mi?
¦— Evet. Bu adamı temizlemeğe mi gidiyorsun? Adada mı?
Cevap vermedim. Salvatore gözümün önünde belirir gibi oldu. Bir aydır onu düsünmediğimi sanıyordum; meğerse uykularım kendisiyle dolu, yüklü, kâbuslu imis. Niçin arkasından Las - Palmas'a
kosmadığımın sebebini arıyorum. Nil'e kavustuğu yerin tâ karsısında ayak takımı ile bir ay neden hasır nesir olup kaldım? Aynı ruh hâdisesinin iki defa daha basıma geldiğini hatırlayarak
fasılalı nöbetler geçirdiğimi, ihtirasımın arasıra sekil değistirip aynı sey üzerinde hararetini kaybettiğini, sevgilime bile uzak dur-
719
j^ak ihtiyacına düstüğümü anlıyorum. Her defasında; yine ona dönmek sartıyle ve artmıs bir
hızla!
Kısacası benimki, ikinci aksesi birincisinden kuvvetli gelen gjıterminat - mutakatti bir ask sıtması... Sayet tıp edebiyatına öylesi geçmediyse nâdir bir keyfiyet olarak ilâve etsinler. Zira
hayal mahsulü eserlerdeki gibi zekâ oyunu yer bulmus değildir; vakıadır...
Mugahed'e bir parmak viski, bir sigara verdim; diyorum ki:
— Ayın dokuzuncu günü Santa - Krüz'de mutlaka bulunmalıyım. Bu, son mühlettir.
— Yetisiriz, seydî... Daha on bir gün var.
— Ama bir gece Las - Palmas'da kalacağımı hesapla.
— İcabederse doğruca Santa'ya götürürüz. Sığınacağınız yer hazır mı?
— Evet: «Somers Köskü» denilen bir bina... Karsımdaki gözlerini hayretle açtı; soruyor, tekrarlatmak istiyor:
— Ne? «Somers Köskü» mü? «Somers Köskü» mü dedin?
— Niçin sastın? Evvelâ sen onu söyle!
— Orası, benim bildiğim bir tımarhanedir! Bağırdım:
— Hay gidi sirret hay! Allh belâsını versin, mel'unun! Sonra Mugahed'e döndüm, dereboyu beraberce yürümemizi

teklif ettim. Fas'ın, daha doğrusu Atlas'ların en sulak kısmı güney batısıdır. Ulu dağlar, bu tarafa
küçük ırmaklarla bütün suyunu döker; doğuya doğru cimrilik etmistir. Bahçeler, bostanlar arasından rutubetli bir sıcak içinde ağır ağır, konusmadan yanyana yürüyoruz. Bir defa daha sordum:
— Demek «Somers Köskü» bir tımarhane?
— Dört ay evvel önünden geçtiğimi zaman kapısında tabelâsı bile vardı. Ama hususî yeidir; meshur bir İspanyol hekimi zengin hastalar için açmıstı. İlk sahibini de tanırdım: Yaslı bir İngiliz,
Lord Somers... Asıl deli kendisiydi; hizmetçileri karsısında çıplajj hizmet ettirdiğini isitmeyen kalmamıstı. Dedesi mi, büyük dedesi mi, ecdadından biri İngiltere'nin Madrid elçisi iken o araziyi
satm almıs, oğulları imar etmisler, denize bakan fevkalâde güzel bir bahçe içinde kocaman bir
binadır. Somers ailesi Birinci Dünya Savasından sonra adaya uğramaz oldu. Delismen Lord da
görünmedi; köskü hekime kiraladılar.
Beni bir düsüncedir aldı. Salvatore'nin yavere bahsettiği sanatoryum orası olacak.
On gün evvel nasılsa Tanca'ya iki mektup yollamıstım. Birini armatöre; evrakım hazırsa Tiznit'e
göndermesini yazmıstım; öbürü Portekizli dükkâncıya: Dostum Playfair'den bir haber çıkarsa adresimi bildirmesini tenbih ediyordum. Ses seda yok. Görünüse nazaran Nil'in bir oyununa geldim. Yanımda kalan para ile Mısır'a dönmeliyim. Santa - Krüz'deki sifa yurduna gitmekliğim
pek lüzumsuz değilse de bunu daha iyi tanıdığım, tanıdıklarımın bulunduğu bir memlekette de
yapmağı tercih ederim.
— Kanarya adalarına gitmekten vazgeçtim, Mugahed! Yarın Rabat'a dönüyorum; Kahire yolunu
tutacağım.
Dere kenarında baharı andıran bir yesillik coskunluğu var. Ben kırda bahardan hazzetmem; sehir
ve kasaba içindeki ilkbaharlardan hoslanırım. Buradakiler ekseriyetle yemis ağaçlarıdır. Fikrimce
yemis ağaçlarının çiçekleri verimsiz süs ağaçlarıyle fidanla-rmkinden çok daha zarif, sevimli ve
kibardır. Evler arasında sehrin içine sokulabilen bahar dümdüz, yemyesil, tamamiyle açıktaki kır
baharından daha «insana mahsus bir bahar»'dır. Ötekini hayvanlar âleminin baharı sayarım.
Bahar mevsimini basıbos hayvanların dolastığı tenha, uzak, bombos, evsiz ve insansız kırlarda
seyrederken az çok hepimizin kendimize lüzumlu bir seyi yapamamak, önümüze serilen feyizden
tam mânasıyle kâm alamamak eksikliğini duymamız, belki ot yiyememekten, ot, çiçek, yaprak,
filiz kadar körpe, güzel, bol, taskın nimetlere sadece artistik hislerle seyirci kalmamızdandır.
,ltuj.n uin ovjin u
721
Keçi taze filiz ve yaprak vermis, tomurcuklarla donanmıs bo-,jur, bizim gibi yalnız göz ve gönül

zevkiyle «ne lâtif!» demez; «su gevrek, usareli, terutaze yesilliğe yetisip koparsam, yesem, sonra
tatlı tatlı gevis getirsem!» hülyasıyle ipini koparmak çarelerini veya bağsız ise dizlerini dayayıp
filizle dala yetismek imkânlarını düsünür. Gözden fazla damak ve mide zevki teskil etmesi bakımından bahar, bizden çok ot yiyici hayvanların senliğidir.
Yolumuzun üzerinde kırmızımtırak güz yapraklarına uzanan bir keçiye bakarak bunları da düsünüyorum. Arada Nil'i, insafsızca oyunbazlığını, Somers Köskü'nü hayallerime veda etmek
zamanının geldiğini, yerimi, genç, hülyalı rakibim İtalyan'a bırakmaktan baska yapacak bir sey
olmadığını da düsünmekteyim. Hem kâfiydi bu macera! Nilgün'ün hikâyesi tabiatiyle benim kendisinden ayrılmamla sona erecekti; öbürleri gibi! Zülma'lar, Zet'ler vesairelerle, üç karımla ve
iki çocuğumla da böyle olmamıs mıydı? Hayatta ismi kadar hüviyeti de Almanlasmıs gelinlik bir
kızım, yarın «Yirmi Ada» tahtına oturacak nurtopu gibi bir oğlum var ama ikisinden de habersizim. Hele Ömer'e resmî kayıtlarda tamamen yabancıyım!
Bir ömür iste böyle heder oldu.
Hana döndük. Rozalba, bendeki değisikliğe aldırmaz görünmek için türkü söylüyor. Bir ara Tobi'ye seslendi:
— Centilmenin mektuplarını versene!
Yüreğim hopladı. Bunlar iki tane idi; arkalarında gönderenlerin isimleri ve adresleri yazılı idi. Biri Crespo'dan, öteki Mendes'-ten. Evvelâ armatörünkini açtım; içinden bir zarf daha çıktı. Mendes
adresine, fakat bena hitaben, Santa - Krüz damgalı! İmzaya bakıyorum: Dolly. İri harflerle dört satırlık yazıyı bir anda okudum:
«Nelly Kasım'm 9'uncu günü burada bulunacağını size tekrar hatırlatmamı yazmaktadır. Henüz
seyahatten dönmemistir. İkimiz de bekliyoruz. Selâmlar.»
Öteki kâğıtlar Kanarya adalarına girmekte serbest olduğuma dair fotoğraflı bir lesepase. Mendes,
dostum Tonny'nin Hindistan'a gittiğini, yakında oradaki adresini bildireceğini yazmaktadır.
F.: 46
722
Allak bullak oldum; kımıldanamıyorum. Mugahed sordu:
— İyi haber aldınız, insaallah?
Cevap veremiyorum. İyi mi fena mı? Tayin edemedim ijj Müphem tavırlarla basımı sallıyorum.
İstersem Nelly'yi on gün sonr yine karsımda bulacağım! Hem de adaya kaçak gitmeyeceğim; si^
diden gidebilirim. Las - Palmas'da, yâni Kanaryaların en modern monden sehrinde konforlu bir
otele yerleserek Santa - Krüz randevusunu rahatça beklemek, su Tiznit'inkinden ve pisliğinden
kendimi bir an evvel kurtarmak mümkün. Bornoslu dostuma dedin, ki-
— Çağırıyor! Bekliyor!
— Somers Köskü'nde mi?
— Evet. Tımarhane, hapishane, neresi olursa olsun çağırdığı yere gitmeliyim. O kimdir, biliyor

musun? Bir Prenses, hakikî bir Kraliçe, Arap Emîresi Zennuba, Saba Melikesi Belkıs gibi tarihe
geçecek, hikâyeleri nesilden nesile söylenecek bir tabiat nâdiresi, bir ilahe. . *
— Kaç yasındadır?
— Daha otuzuna girmedi. Bilmediği lisan yoktur, elinden gelmeyen marifet de! Danseder, kumar oynar, yüzer, otomobil kullanır, içer, silâh çeker, ata biner, adam kaçırır. Öyle yalanlar
uydurur, öyle oyunlar yapar, öyle kararsız, aynı zamanda öyle inatçı iradeli bir kadındır ki! Ya
güzelliği? Gözleri renk değistirir, elâ iken gökyakut olur... Yâni su parmağımda gördüğün halkadaki tasların rengini alır. Ama, zavallı! Son yıllarda hafızasını kaybetti. Beni, nisanlısını bile
tanımıyor; kocasını, oğlumuzu da unutmus!
Mugahed'in bu acaip, birbirini tutmaz sözlerimi aklımdan süphelenen bir bakısla dinlediğini farkedince durdum ve:
— İnanmıyor musun? Uydurduğumu mu sanıyorsun? İsin1 yok da sana martaval mı atacağım?
Diye çıkıstım. Mugahed ince uzun, sırım gibi, kavruk yüzlü. fakat mavi gözlü bir adamdı; galiba
Berberi idi. Sabrını tüketmis olduğumu sezdim; susması manalıydı. Dedim ki:
— Senin kafanda bir sey var, söylemek istemiyorsun!
SONU
723
— Söyleyeceğim; hem bu sefer kızar, yine üstüme yürürsen ellerimi bağlayıp durmayacağım.
— Dinliyorum.
— Bu kadının yanma gitme! Memleketine dön! Sen büyülenmissin! Büsbütün çıldıracaksın!
Mugahed fazla bir sey söylemedi, yürüdü. Mehtap vurmus avluda bornoslu seklinin gölgesini çiğneyerek kapıya doğru uzaklastığını görüyorum. Az sonra kayboldu.
Sundurmada, bez sezlonga uzandım; yeniden çiçek açmıs kırmızı elifli iri hanımelleri buraya kadar uzandığından büsbütün kesilmis rüzgârın ağırlastırdığı havayı bir ıtriyatçı mağazasmdaki
kadar kokuya boğuyor. Etrafımı camla örtülü, sanıyorum: Limonlukta gibiyim. Beni su dakikada
alâkadar etmesi lâzım gelen meseleleri bir yana bırakmıs, tamamiyle ayrı,, uzak hariçten seyler
düsünüyorum. İnsan kararsızlığa düstü mü, böyle olur, farkına varmadan kafasının içindeki çekmeceleri açıp çoktandır el sürülmemis hâtıralarını karıstırmağa baslar.
O hatıralar, aslında tamamiyle değersizdir; lâkin yıllarca evvele ait bazı sözlerin ve tiplerin dimağımızda naksolup kalması, ikide bir zihnimizden geçmesi tuhafıma gider. Tutulacak daha
kıymetli sözler ve sahıslar mı yoktur? Meselâ simdi çocukluğumdan tanıdığım simalardan Hoca
Hafız Efendi'yi ve bir sözünü düsünmekteyim. Selâmlıkta idim; asıl ismi anılmadan iki kutlu unvanı birbir arkasına sayılarak çağırılan bu zat gayet manasız bir fıkrayı mühim bir hikmet tasıyormusçasma anlatmıstı: Fıkra kırk yıldır aklımdan çıkmadı:
Bilmem hangi pasa kırda dolasırken bir kiremitçi sergisinin önünde durmus; dükkâncıya demis
ki: «Kiremitçi! Kiremitten kerem et!» Öteki cevap vermis: «Kiremitten kerem olmaz, kerem et ^e

geri git!» Peki ben, o kadar sene sonra ne zaman kiremit lâfı §eçse, kiremit görsem, hattâ su
hanın üstünü örten kiremitlere bakınca bu saçma sapan lâfı ve söyleyen biçare adamcağızı hatırlamadığıma sinirleniyorum. Hatırlamakla kalsam iyi! Ayrıca her

defasında «acaba aslı öyle miydi? Hoca Hafız Efendi eksik mi söylemisti veya ben mi tamamını
zaptedememistim?» gibi tereddütlere de düser; üzülürdüm. Muhakkak ki lüzumsuz seyler hatırlıyoruz-insanlarda bir hatırlama israfı var.
«Geçmisi unutma» Nil'deki ve benzeri hastalardaki gibi toptan olmasa da bazı sözleri, vak'a ve
sahısları kendi irademizle hatırlamamak imkânına sahip bulunsaydık çektiğimiz azaplar — vicdan
azabı da dahil— ne kadar azalacaktı! Su dakikadaki haleti ruhi-yemle evvelâ Nil'i unutmak isterdim, yahut onun huzuruna çıkmadan önce Tiznit'de sürdüğüm çirkin hayatı ve Rozalba ile
Stella mahlûklarının cinayet islercesine rol oynadıkları manzaraları gözümden silmeğe can atardım. Ömrümce o sahneler beni ürpertecek ve kendimden iğrendirecek. Kısacası Nil'in yüzüne
bakmaktan utanacağım. Ezelî sifa «aldanmak» mıdır, yoksa «unutmak» mı? Gece durgunluğunun
ağırlastırdığı, masum tazeliğini kaybettirip geçkin-lestirdiği hanımellerinin kokusu da bana iki melez pudr.ayı, dola-yısıyle kepazeliklerimizi hatırlatıyor.
Geceyi sundurmada, sezlonga uzanmıs halde geçirdim. Uyandığım vakit gün ağarmıstı. İçine henüz batmamıs olan ve karsımda duran ayın ısığı da karısıyordu; hohlanmıs veya hamama asılmıs aynaları hatırlatan bir sabah... Manzara bir türlü berraklasmı-yor; insana üzerinden elini
geçirip buğusunu gidermek arzusu veriyor; parmağınızı gezdirseniz altından cilâlı satıh çıkacak
sanki... Gökyüzüne imzamı atacağım geliyor.
Çocukluğumda kıs sabahı camlara yaptığım gibi!
— Sabah-ül hayır!
Karsımda Mugahed duruyor. Selâmına mukabele ettikten sonra yanıma çağırdım:
— Gel, dostum; otur söyle! Kımıldanmıyor; diyor ki:
— Araba hazır, İfni'den yarın, nihayet pazartesi günü yan

ayjn 3'ünde adaya bir vapur kalkacakmıs. Fırtınalar baslamak üzere. Bunu kaçırırsak haftalarca
beklemeğe mecbur oluruz.
— Sen de mi benimle geliyorsun?
— Evet. Tek basına bırakılacak halde değilsin. Zaten gidecektim de...
— Hayır, gitmeyecektin... Sırf yanımda bulunmak, muhafaza etmek için geliyorsun. Çok hazzettin benden!
Basıyle tasdik etti.
— Ben de sana çok ısındım.
Kalkıp elini hararetle sıkıyorum; memnun bir tebessüm cehresinde piyano tusları gibi hepsini aynı kalınlıkta, bir boyda sandığınız iri dislerini meydana çıkardı. Bu adam «vur!» desem vuracaktı, «öl!» desem ölecek. Bir sefe bağlanmadan kuvvetli olduğunu hissedemeyen

insanlardandı; «bas» ne kadar muvazenesiz, delice isler yaparsa gözünde kıymeti artıyordu. Sayet
memleketime dönmek kararı alsaydım Mugahed beni han kapısından uğurlamağa bile lâyık görmeyecekti.
Günes henüz dağ hizasını bulmustu; arabamız hareket etti. Stel-la'ya selâm bıraktım; çöl rüzgârı
estiği için dostunu kuyuda boğan Rozalba, son dakikada bavullarımı hazırlamağa yardım etmisti.
Bir ara diz çötü; ayaktaydım; dizlerime yüzünü, gözünü sürdü; sonra basını dayayıp bir müddet
durdu. Saçlarını oksadım. Veda sahnemiz bu kadarcıkla kaldı.
...Ve iste —üçüncü faslın bas tarafında okuduğunuz gibi— Ka-sım'm 5'inde, günes batarken Las
- Palmas'a girdik. Ilık meyve ve baharat kokusu duyuyorum. Sehir tamamiyle bir Pasifik ve sıcak
iklim mamuresini hatırlatıyor; sadece hindistancevizi ağaçları yok. iki gece burada kalacağım ve
tam, randevu günü, ayın 9'unda Santa - Krüz adasına ayak basacağım.
Sivil emirberim Mugahed, Rif'de yerlesmislerden ve İspanyol basındandır; aslen gemici imis; adalara gider gelirmis; barınakları ve sığmakları da çoktur. Ona İfni'de iki kat elbise aldım; esasta
Berberilerin eli is görmeğe yatkın olduğundan bıyıklarını da
tras ettikten sonra göze fazla batmayan bir seyahat hizmetkârı ke_ sildi. Filvaki azıcık hasin bakıslı, sert hareketli bir hizmetçi ise <je seyyah uğrağı yerlerde böylelerini tasıyan tiplere, müstemlekeei-lere ve dünya turu meraklılarına daima rastlanır. Onu zengin efendisinin acayipliğine bağıslarlar.
Kapılarını ardına kadar açtığım otel odası balkonundan bir İspanyol sehrinin kendine hâs, nes'e
verici sesi içeriye doluyor. Gitara, türkü dans sesi mi bu? Hayır... İspanyolcanın ahengi! Kendimi
Filipinlerde, daha ziyade Manilla'nın bir mahallesinde sanıyordum. Oranın çiçekli evlerinde ne hos bir kaç ay yasamıstım; sokaklardan bu ses gelirdi. Asıl İspanya'yı tanımamakla beraber bir
tarihte, yine bir kadın meselesinden dolayı iki hafta kaldığım Va-lansiya'yı iyice bilirim. Tertemiz
temizlik meraklısı bir sehirdi. İspanyolların temizlik kaidelerine riayetsizliği geçmis devirlerden
arta kalmıs, mânasını kaybetmis bilgilerden... Modern İspanyalı benim Valansiya'da gördüklerime nazaran temizlik hususunda pek titiz olmus. En iyi yıkanan ve ütülenen çamasırlarla yatak takımlarının zevkini orada sürmüstüm. Sabunları karanfil ve kadın saçları Halep kokuyordu; sesler bile kokuluydu diyeceğim geliyor.
İki geceyi upuslu, otelin istirahat salonunda, tek eğlence yerine uğramadan geçirdim. Cuma günü
erkenden Las - Palmas'ı bıraktık. İkindi üzeri 3715 rakımlı Teyde sahikası bulutlardan sıyrıldı ve
aksama doğru Santa - Krüz göründü; Tenerif adasına vardık.
Nil'i ne halde bulacağım? Kafam islemiyor; yalnız kalbimin islediğini duyuyorum; sağır bir çarpıntı... İçim öylesine ezgin ki arasıra gözlerimi kapamağa mecbur oluyorum. Mugahed'e dedim ki:
— «Büyük Otel»'e gideceğiz.

Taze karanlık içinde elektrikleri yanmıs, henüz kifayetsiz ısık-larıyle gözleri mahmur bir deniz
sehri ne güzel seydir! Gümrük ve pasaport muamelesi belki de lesepasenin tesiriyle çabuk bitti.
Karsılayan yok. İki küçük atın çektiği hasır araba bizi, tatlı yürüyüsle otelin önüne getirdi.
Hademeler kosuyor. Mugahed'e emir verdim:
SONU
727
— Söyle bunlara acele etmesinler! Evvelâ bir sey öğrenmem lâzımİçeriye
girdim. Klâsik ciddî tebessümü ve dik nezaketi ile karama çıkan resepsiyon memuruna dedim ki:
— Miss Dolly'nin beklediği adam benim! Memur tazimle eğildi:
— İki defadır Somers Köskünden telefonla soruyorlar efendim. Kraliçenin sahıslarına mahsus landoları bir saattir ekselansınızı bekliyor. Lütfen buyurunuz!
Memur kolumdan yakalamamıs olsaydı yere düsecektim. Kalbim birkaç saniye muhakkak durmustu.
DÖRDÜNCÜ KISIM
Kraliçenin landosu, demir parmaklıklarla çevrilmis bir parkın yine demir parmaklıklı genis kapısı önüne yaklasırken bu sapının üçüzlü kanadı derhal açıldı; yağız beygirler yarım kavis çizerek —yürüyüslerini bozmadan— içeriye saptılar.
Araba fenerleri, atların tombul, gergin kalçalarında kızılım-tırak mum ısıklarını titrettikçe yağlı,
oynak, kavranması güç bir cilalanma oluyor. Sanki kalçalara mütemadiyen toz yaldız dökülmekte, fazlası kayıp akmaktadır; bir peri masalındaki gibi geçtiğimiz yerlere altın izler bırakarak yol alıyoruz. Billur köske giden bir sehzadeyim, galiba!
Az sonra ağaçların seyreklestiği bir meydanlıkta, pencerelerinden ısık tasan kösk de göründü. Ön
tarafı boylu boyunca bir veranda... İçini dolduran acaip yapraklı fidanlarla sarmasıkların birbirlerini tutmayan koyulu açıklı yesillikleri günesli sanacağınız su sıcak gecenin bağrında bir
gölgelik tesiri yapıyor.
Araba durdu.
Dıs merdiven basında sırmalı elbiseleriyle dikilip bekleyen iki usak kımıldamadılar bile...
Landonun kapısını, arabacının yanında oturan ispir yerinden hemen atlayıp açmıstı. Kendimi bu
körükleri indirilmis açık landoda yarım asır önceki bir Fransız Cunı-hurreisine benzetiyorum. Carnot'yu bir anarsist Lyon sehrinde öyle bir arabada bıçaklamıstı. Çocukken kütüphanemizde
kimin tarafından bize getirildiğini bilmediğim gündelik «Le Petit Parisien» gazetesinin haftalık resimli ilâvelerinde seyrinden bıktığım cinayet resmini unutmamıstım. Cumhurr.eisinin kolalı katı gömleğinden sızan kanlar içinde —kapak resimleri o zaman bile renkli idi— ya" nmdaki adamın kucağına yığıldığı hâlâ gözümün önünde...
SONU
729
Köske doğru yürüdüm.
Burası Mugahed'in dediği gibi hastahaneye hiç benzemiyordu; saray yavrusu idi. Divanhanede
bas hademe tarafından tazimle karsılandım ama konusma yok; eğilerek orta merdiveni isaret etti;
çıkmağa basladım. Mugahed'den, bir oda verilmesini tenbih ede-rek otelden ayrılmıstım;

demistim ki:
— Belki seni de köskte barındırırız. Hele ben bir göreyim, fikir edineyim.
Berberî'nin dudaklarında mânasını kavrayamadığım bir gülümseme belirdi. Zaten İfni'den beri
esrarlı bir hal aldığına dikkat etmemis değildim. Bu adam sandığım kadar düsük seviyeli, ayak
takımından olmasa gerek. İspanyolcası mükemmel. Görgü usullerine yatkınlığını da otellerde,
hele vapurda ispat etti.
Demin sehirden ayrıldıktan sonra seker kamısı ve kaktüs çit-leriyle zarifçesine çevrilmis, portakal ve muz bahçeleri arası dolambaçlı hos bir soseyi takip etmistik. Teneffüs ettiğim havayı
tanımıstım, yanılmazdım: Mısır iklimi. Fakat öyle bir Mısır ki, isteyince dağlara doğru yükseldiniz, deniz sathından 400 metreye ve fazlasına eristiniz mi Avrupa'ya has bağlık bahçelik
arazisiyle kendinizi Fransa veya İtalya'da sanırsınız. Daha ötesi serin, tepeler ise soğuk iklim.
Bunları tekrarlayan Mugahed, adada kahve fidanı yetistiğini de söylemisti. Mapa Melikesi Avrupa'nın yanı basında, kaybettiği ((Yirmi Ada» kadar, hattâ daha mübarek bir yer seçmis. İkinci kattayıhı.
Genç, ince endamlı, uzunca siyah etek ve göğsü kapalı beyaz bluzlu elbisesiyle gayet ağırbaslı
giyinmis, gayet ciddî tavırlı bir kadın sahanlıkta bekliyor. Vekarla selâmladım. Birden tanıyamamıstım; bu Dolly idi. Öyle bir Dolly ki Tanca'daki gibi laubali olmak, bir seyler sormak,
hattâ el uzatmak imkânı vermeyen fazla tesrifat düskünü bir Dolly. Sadece :
— Safa geldiniz, dedi, Kraliçe dairesinde istirahat ediyorlar. Fakat sizi derhal kabul için bana emir verdi. Lütfen arkamdan gelini/.

— Peki ama...
— Konusmağa mezun değilim mylord!
— Bu, bir komedi... Komiklik... Çıldırmıssınız, hepiniz... O zaten çılgındı; sizi de kendisine benzetmis!
İsyanım karsılıksız kaldı. Yürüyoruz; koridora saptık; binanın arka cephesindeyiz. İçimden söyleniyorum:
— Maskaralık! Zirzopluk! Hele yanına gireyim, biz bize kalalım, yapacağımı bilirim!
Bildiğim filân yok. Doğrusunu isterseniz saskınım;, saskından da beter haldeyim; rüya gördüğüme hükmedeceğim geliyor. Belki de simdi uyanıvereceğim. Rüyalar ekseriya tam sırrın
çözüleceği, sevgiliyle bulusulacağı noktada biter.
Uyanmak üzereyim, bir de bakacağım ki hanın sundurmasında uyuya kalmısım; dizlerimde Rozalba'nın bası... Karsımda Çinli sarılığında, içindeki gölgeleri düsük Çinli bıyıklarını andıran müraice süzgün bir ay! Hattâ Beyrut'dan itibaren anlattıklarımın hepsi rüya! Tropik sıtmasının bir
nöbeti esnasında hayallere kapılmısım: Nil'den henüz bir haber çıkmamıs; ne Coni'ye rastlamısım, ne Afrika'ya gelmisim; Astura'da yatıyorum; hakikî Nilgün Sultan'ı düsünüyorum,
hararetim 40... Sayıklıyorum!
Lâkin önümde pıtırdı bile etmeden, süzülürcesine yürüyen kadın, dansöz olarak tanıdığım,

Dolly, kapılardan birine vuruyor, ses-gelmesini bekliyor; açıp da giremiyor. İçerde sahiden bir
Kraliçe varmıs gibi vaziyeti sato ve saray merasimine uygun. Resmiyet bana da sirayet etti; toparlandım; ceketimin bir düğmesini ilikliyorum.
İçeriden verilen emri isitmis olmalı ki İrlandalı kız, hafifçe ba§| eğerek yol verdi. Kendimi Louis
XVI. stilinde dösenmis bir salonda buldum. O devre mahsus genis, rahat bir «berjer» gözüme
ilisti; sırtı kapıya, yüzü açık pencereye karsı yerlestirilmisti. Görünürde kimse yok ama bu uzun
arkalıklı lâtif koltuktan süphelendim ve seslendim:
— Nil!
uiN öuiNU

731
Sesi berjer tarafından duyuldu; hem de eski sesi, Türkçesi:
— Ne iyi ettin de geldin, sevgilim! Gözüm yollarda kaldı. Yak-jas yanıma! Kalkamıyorum, kımıldanamıyorum ki karsılayan, boynuna atılayım. Geçirdiğim kazayı haber almamıssındır herhalde?
— Ne kazası? İsitmedim... Söyle ne oldu? Nen var?
Ellerine sarıldım, öpüyorum, sorularımı tekrarlıyorum; koltuğun yanına diz çökmüs, cevabını bekliyorum. Ne tatlı gülümsüyor... Ne kadar içten memnunum!
— Atlattım, diyor, sana kavusmam alnıma yazılmıs. Bindiğim uçak parçalandı. Ötekiler öldü...
Ben kurtuldum ama...
— Ey?..
— Kımıldanamıyorum, sevgilim... Belim alçıda!
— Yürüyemiyor musun?
— Yürümemeli imisim. Pek icabederse bastona dayanmak sar-tıyle birkaç adım atabiliyorum. Üzülme! «Zamanla geçer» diyorlar. Bırakalım bunu... Hafızamı bulusuma sevinelim. O kaza olmasaydı hafızam da geri dönmeyecekti. Biliyorum, bana pek çok sorular soracaksın... Hepsinin
cevabını vereceğim. Fakat sırasıyle ve benim canım istedikçe!..
— Bir tanesinin cevabını derhal vermeni rica edeceğim. Ömer nerede? Haber aldın mı?
— Kırk yedi gün evvel dört yasını bitirip besine bastı. Adası bir amcası olduğunu biliyor. Amcasına benzediğini de!
— Tesekkür ederim.
— Vazifem efendim. Tesekkür daha ziyade bana ait. Fakat tekrar edeyim, arka arkaya sorular
sormağa hazırlanma. Yorulmamı doktorlar menetti; elbette uzun uzadıya konusacağız. Seni görmeyeli ne içiyorsun? Galiba saraba dadandın... Küpte dinlendirilmis hancı sarabına... Testiden
içmek lezzetli mi oluyor? Burada da bulunur, onlar... Getirteyim mi?
Elinin altındaki düğmeye bastı. Aynı zamanda diyor ki :
732
NİL,gi)n
— Sasacak ne var? Arkana adam koyacağımı Tanca'da söylemistim.
— Bu adam Mugahed!
— Asıl adı Andino'dur.
— Yaman hafiye imis.

¦— Öyledir; gizli serviste çalıstığı için de isin acemisi değildir Fakat Andino'ya kızmamaksın; son raporlarında beni ne kadar sevdiğini yaza yaza bitiremiyordu; sana da hayran.
Mahcup mahcup önüme bakıyorum. Kapıya vurulduğundan a-yağa kalktım; içeriye Dolly girdi.
Nil:
— Miss Perkinson, dedi, misafirimiz aperitifini burada içecek; yemeği de sonra yine burada yiyeceğiz, lütfen asağıya talimat veriniz.
Tanca'daki hemsiresi, Somers sarayında kâhya kadın vazifesini görüyor. Çıkınca sordum:
— Dolly ile arandaki resmiyet tuhafıma gitti. Su kaza meselesi olmasa kendimi bir operette sanacağım.
— Kaçamaklı yoldan da gitsen ustalıkla benden cevap alacağını bekleme.
— Ağrı, sızı duyuyor musun, yavrum? Aklım hep onda...
— Canımı sıkacak bir sey yapmazlarsa duymuyorum... •— Kaza nerede oldu?
— Cehennemin dibinde!
Mapa Melikesi bu sözü öfke ile değil, sımarıkça bir gülümseme ile söylediğinden yaklasarak saçlarını oksadım; elim çenesine gitti; yüzünü kendime doğru kaldırdım; gözlerine bakıyorum.
Memnun, bırakıyor. Öbür elimin sahadetparmağı sol kasının üzerinde dolasıyor. Bu parmağı ağzıma götürüyorum; taze oğul balına sürmüsüm gibi sanki tat ve koku var, orada!
— Kaslarını unutamıyorum. Yarabbi! Ne hareketli, ne manalı seyler... Senden ayrı birer sevimli
mahlûk imislercesine onları özlüyorum. Senden ayrı, aynı zamanda yine senden, yine sen, bunlar...
jJlLtiUJN'UM SUJNU
Y33
Diyorum; hoslanarak dinliyor. Bir usağın getirip kapı önünde tuttuğu tepsiyi demin divanhanede
gördüğüm bas hademe önümü-ze getirdi, masaya koydu; çekildiler.
— Bana da viski ver; bu aksam içeceğim.
— Dokunmasın? Belki doktorlar müsaade etmiyorlardır.
— Az koyma! Kandi'deki köskte Tayfur nisan halkalarımızı saat kaçta taktı idi? Hatırında mı?
— Kolombo'dan dönmüstü; galiba dokuz sularında, bu saatlerde...
— Dokuzu yirmi geçiyordu... Daha on dakikamız var.
Tanca'daki Miss Nelly tamamiyle hafızasızdı; buradaki Nil hafızadan, hâtıradan ibaret... Ama oradaki kadın kumlukta benimle alt alta boğusuyordu, sapasağlamdı... Buradaki, koltuğundan
kımıl-damamağa mahkûm bir sakat. Sakat kalan Nil'imi, hafıza kayıbı esnasındaki kadar stoik,
dertlere, felâketlere, acılara karsı rind gördüğüme sasmıyorum; beğeniyorum.
— Sakat bir kadınla bulunmaktan zevk almayacak mısın, yoksa? Neydi «Empire» deki valsimiz?
Belki de bunu hiç tekrarlamayacağız. Deniz kenarındaki yenismemiz, dövüsmemiz de güzeldi...
O da yapılmayacak. Beni dövemeyeceksin de artık!
— Nil! Yavrum!
— Kadehini uzat!
Öğrenmek istediğim — istemek de ne söz! — öğrenmeğe mecbur olduğum kaç mesele var? Demindenberi hem konusuyorum, hem de zihnimde bunları sıralıyorum. Evvelâ Melik Ahmed'in
nerede bulunduğunu bilmeliyim. Sonra Somers köskünün sahibi kimdir? Anlamalıyım; zira

ondan bahsederken «kocam!» demisti. Hafızasını kaybettiren vak'alar hakkında da malûmatsızım.
İki aydan beri nerelerde gezdi, uçak kazasına nerede uğradı? Haberim yok. Bir tanesi de su: Salvatore ile karsılastı mı?, Yarım saattir sahidi olduğum servet ve ihtisamın kaynağı da bence
meçhul. Tek öğrendiğim sey oğlumuz Ömer'in bes yasma bastığından ibaret. Fakat köskte mi?
Uzak bir yerde mi? Söylemiyor, sordurmuyor ki!... Hastalığını da kapalı geçiyor.

Azap ve iskence baska bir sekil alarak devam ediyor.
Maamafih memnunum; «mes'udum!» dahi diyebilirim. Zira bana kargı muhabbeti eksilmemis;
artmıs. Hırçınlığı da hafiflemis ruhunu sakinlesmis buluyorum. Kazaya rağmen müsterih bir yüz
Belki de ölümü o kadar yakından gördüğü, kurtulup tekrar hayata kavustuğu için bir uslanma
devrine girmis.
Yerde, dizinin dibinde oturuyorum. Sormuyorum ama düsünmemi önleyemiyorum; dalgın halde
susuyorum. Ya, ömrü müdde-tince sakat kalırsa? İyilesme ümidi kesilirse Nil bu felâkete simdiki
metanetiyle katlanabilir mi? Ahbaplarımdan Mısırlı Madam Nesîbi gözümün önüne geldi: Grek -
Katolik, fevkalâde sevimli, dal gibi incecik, çok zarif ve zekâlı bir kadındı; otomobil kazasında
belkemiği iltihaplandı; tedavisi imkansızlastı. Vak'adan üç sene sonra onu, lâstik tekerlekli bir
koltukta gördüm: Fransız sinema aktörü rahmetli Pauley kadar sismanlamıs, sevimliliğini muhafaza etmekle beraber o aktörün bir disisi olmustu. Eskisinden nes'eT liydi; lâkin benim kederim aylarca sürdü. Vâdettiğim ikinci ziyareti bir türlü yapamadım; konağının önünden iki
defa geri döndüm ve artık gidemedim.
Nil'i de öyle bir akıbet mi bekliyor? Tanca'da hafıza kaybı, burada sakat kalma ihtimali ile endiseden kurtulmak nasip olmadı, olmuyor. Hayatından haber alamadığım için de senelerce üzüntüsünü çekmistim. Netice itibariyle kısa süren bazı sahneler müstesna bu ask bir çileden
baska bir sey değildi.
Nil dedi ki:
— O kadar düsünme, yorma kafanı! Düsünmekle, yormakla i-sin içinden çıkamazsın. Zihnindeki
sifreyi ancak ben halledebilirim, benim anlatacaklarım çözecek.
— Doğru söyleyeceğine emin değilim; hiçbir zaman doğru konusmadın, Nil! Baskalarına olduğun gibi göründün; benimle daima oynadm; hâlâ oynuyorsun. Su anda aklımdan geçeni söyleyeyim mi? Ne hafızanı kaybettiğine, ne de tekrar bulduğuna inanıyorum. Eğer kaybettiğin
Kakikatse bile simdi bulduğundan süpheîiyim.
Birisinden, belki iyice tanıdığım bir adamdan öğrendiklerinle hafızana kavusmus görünmeğe çalısıyorsun. Türkçeni zaten u-nutmamıssm, Tanca'da kasten unutma taklidi yaptın.

— Belki uçak kazasına, suracıkta yerimden kımıldayamadığıma da inanmıyorsun?
— İnsallah inandığım gibidir.
— Keske sevgilim, bütün inandıkların hakikat olsa!
— Yalnız bir seye inanıyorum: Ezâ etmek için beni aradığına...
— Ve sevdiğime!
•— Evet... Sevmedin, sevmiyorsun diyemiyorum. Ama öyle a-cayip bir muhabbet ki...
— Seninki de baska türlü mü? Rozalba, Stella...
— Sus, kendimden iğreniyorum.
— Benim hayatımda bunlar yok.
— Salvatore var, mektupların var. Sadi'yi ve mektup paketini unutmadım. Haydi. Ahmed'i mazur görelim; simdiki lorda ne buyuracaksın?
— Hangi lord?
— Somers köskünün sahibi!
Nil, tıpkı demin benim yaptığım gibi eliyle çenemden tuttu, yüzümü kendine doğru çevirdi; nes'eli bir sefkatle seyrediyor ve yavasçacık diyor ki;
— Budala! Kendisini çok zeki sanan benim sevgili budalam! Huyumu bildiği halde, sızlanıp durduğu halde her sözüme inanmaktan vazgeçmeyen safdil haydudum! Tiznit'te ne sevimli bir
haydut olmussun! Andino'nun çektiği fotoğraflara bayıldım. Hele pınar basında bir pasaklı kızın
uzattığı testiden sarap içisin var, sinema sahnesi! Bana Humphery Bogart'ı hatırlattı: Londra'da
İda Lupino ile bir filmini seyretmistim, dağlarda geçen bir gangster macerası. Senin yanındaki
ufak tefek, eteği düsük, kedi gözlü kız da Lupino-yu andırıyordu. Bıçak atıslarına, boks yumruklarınla, jui - jitsu oyunlarında kanlı katil arkadaslarını matetmissin. Raporları okurken el
çırptım; «Bravo!» diye alkısladım.
tâö
— Orada hep seni aradım... Yanımda bulunduğunu istedim Seni bir an unutamadım. Unuttuğumu sandığım zaman bile ak lımdan çıkmadığını hissediyordum. Ask jaçlığa _çok_ benziyor: Hic bir mesguliyet içten duyulan ezikliği unutturamıyor; sevda çekmek fasılasız bir iç
ezikliği... Midemizin değil, beynimizin acıkır, ezginlik çekmesi!
Sözlerimi dinlerken Nil'in göz bebeklerinde saadet iki gökya-kut damlası seklini almıs ne hos ısıldıyor! Bunlar içlerine milyonlarca ünite saadet kristali teksif edilmis birer nur komprirrosi! Sevinç ve mahzunluk göz bebeklerine ancak bu kadar nur dökebilir Tanca'da böyle yapamamıstı;
demek ki hafıza kaybı tâm hislilikle beni anlamasına mâni olmustu. Simdi yüzü bakısları apaydınlık-ısığı yüzüme, gözlerime vuruyor. Eskiden de öyle idi, konustuğum zaman sönmüs bir
küre gibi günesinden ısıklanır, parladığımı, etrafıma ısık saldığımı kendim de farkederdim.
— Nil, dedim, hafızanı kaybedip tekrar bulduğuna inanıyorum. O kadar değismis, Kandi ve Mapa'daki sahsiyetine dönmüssün ki...
— Halbuki o bir oyundu. Dostum Playfair senin Mısır'dan hareket ettiğini yazınca bu plânı hazırladım. Muhabere vasıtamız Mendes'di... Hani mektup getirdiğin Portekizli dükkâncı!
— Demek o da kumpanyaya dahildi?
•— Tabiî! Adamcağız hakkımdaki süphe verici sözlerini neden kapatıvermisti? Sabahleyin bana
rastlaman için meydanda randevu vermisti. Nitekim az sonra karsılasmadık mı?

-— Coni'yi nerede buldun?
—¦ İngiliz ve Hollanda hükümetlerinin müsterek nezaketi icabı Coni bizi Avustralya'dan Amerika yoluyla Tanca'ya getiren mu-hafızımızdı. Kraliçe ünvanıyle seyahatim mahzurlu görüldüğünden Miss Nelly ve eski dansöz hüviyetini seçtim.
— Mesele oldukça basitmis.
— Öyle idi sevgilim. Ben muğlak sekle soktum; bir hafıza kaybı hikâyesi ekledim. Beraber olduğumuz zaman; Türkçe konusu-vermemek için çektiğim çileyi tarif edemem. Bütün irademi
kulrTTTTTTtM
ve yalnız bir defa -—aklına geldi mi?— unutarak sana otel fasında Türkçe «Sevgilim! Sevgilim!» dedim. Rolümü mükemmel yapmadım mı? Fikir «Unutulan yıllar» filminin ilhamı değildi. Ak-jjma nereden geldiğini bir gün öğreneceksin. İsin içinde Dolly'nin parmağı var...
— Bu zahmetlere neden katlandın?
— Neden mi? Yeni doğmus çocuğunu anasıyle beraber yatta bırakıp kaçan, pranga mahkûmu
olmayı haketmis bir serseriyi cezalandırmak için!
— Fakat Nil, ben Santa - Maria kampında o cezayı fazlasıyle çektim.
— Çektiğini öğrendiğimden dolayı da iste mükâfatını veriyorum.
Böyle diyen Nilgün elini bana doğru uzattı; parmaklarını oynatarak:
— Bak,dedi, su halkayı görüyorsun ya... Artık üstünde platin tellerden örülmüs kafes yok.
— Anlamıyorum, Nil, anlıyorum ama inanamıyorum... Serbest misin, sen?
— Evet, serbestim, Tiznit haydudu!
— Ahmed?
— Japonlarla çarpısırken 1942 subatının 28'inci günü Cava'da sehit düstü.
— Lord?
— Yalandı o is!
— Peki ama bu servet?
— Mapa Hükümdarı Ömer'e ve Ana Kraliçesine kalan miras! Maamafih refahımızı sana borçluyuz.
— Neden? Hiç anlamadım.
— Senin tavsiyeni, nasihatini dinlediğimden dolayı! Hatırlıyor musun, bilmem: Kalküta'da çay
masasında hepimiz otururken dünya vaziyetinin fena gittiğini söylemistin; aynen demistin ki:
"Politikacı değilim; fakat dikkatinizi mühim bir noktaya celbedef\:
47
I
cek kadar kulağı delik bir adamım. Ufukta ikinci bir dünya savası beliriyor. Endonezya Japon tehdidi altındadır: İstilâya maruzdur Size ihtiyatlı davranmanızı ve öyle bir felâkete uğranıldığı
takdirde epey muhacirlik hayatı çekeceğinizi düsünerek simdiden tedbir almanızı tavsiye ederim.» Zavallı Ahmed ile ben sözlerine kıymet verdik; Avrupa ve Amerika bankalarına nakit
ve mücevher olarak bir hayli mevduat yatırdık. Oğlum zengindir, sevgilin ve nisanlın da...
— Ben meteliksizim.
— Hayır, yanılıyorsun. Sen de paralı sayılırsın, sahsına ait ufacık bir servetin var.
— Sahsıma ait mi?
— Evet; Mapa'da islettiğin araziyi, bıraktığın baharat, kopra, tütün, çay, pan stokunu sattık, bedelini senin namına İsviçre Federal Bankasına, ada istilâya uğramadan önce yatırdık.

Playfair'in Mısır'da, Mendes'in de Tanca'da verdiği paraları derhal ödeyebilirsin. Sayet Rabat'ta
kumardan kazanmamıs olsaydın Andino yahut senin Mugahed'in bir yolunu bulacak, cüzdanını
bos bırakmayacaktı. Tanca'da sana bir çek yollayacaktım, istemedin. Hesabından kesecektim,
sevgilim! Rozalba ile Stella döküntülerinin de sevgilisi sevgilim!
Nil basımı kendine çekti, yüzünü yüzüme dayadı. Masa üstündeki bronz saat, tatlılığı içi bayıltıcı
sesiyle dokuzu çalıyor. Kapı açıldı ama giren yok. Nil seslendi:
— Sen misin yavrum? Gelsene!
Cevap çıkmıyor. Dikkatle, heyecanla bakıyorum, bekliyorum. Nihayet bir çocuk göründü: Boğa
döğüsçüsü elbisesi giydirilmis, belinde kırmızı kusağı, siyah kadife sırmalı cepkeni, gergin beyaz
çorapları ve kısa, siyah pantolonu ile «torero» filizi bir erkek çocuk... Gözlerini bana dikmis,
çekingen, aynı zamanda merak içinde yürüyor, yaklasıyor. Nil gülümsüyor, diyor ki:
— İste Ömer! Mapa Hükümdarı Hasmetlû İkinci Gıyasüddin Hazretleri!
Bir masal, bir efsane bu! Fakat Nil bu!
Hepsi beklenir.
Hersey yolunda. Hayır, büyük bir derdim var; sevinç içinde m parçalanıyor; zira bu Nil koltuğundan kımıldamayan sakat j,if kadın olmustur. Nitekim öpüp kucakladığım Ömer'i az sonra dadısı uyutmağa götürünce odaya gümüs tepsilerle yine gümüsten Çaplarla getirilen yemeklerle orta masa donandığı zaman usaklar dısarı çıktılar. Nil azıcık mahzun bir sesle:
— Bana sen yardım edeceksin, dedi, berjeri masaya yaklastır. Hizmetçilere sakatlığımı teshir etmek istemiyorum. Hastabakıcıyı çağırmak da keyfimizi bozacak. Zaten aksamları soğuk yemekler yiyorum ama nefîs seylerdir. İyilessem Kandi'deki gibi beraber mutfağa gireriz. Ne yapardım ben orada? Unuttun mu yoksa?
— Mükemmel krep yapardın; ben karides kotleti; Dübeste de cerkeztavuğu... ,
Nil'in gözleri doldu; ağlamamağa çalısıyor. Damlalar halinde dökülmeden sadece kirpiklere takılı kalan gözyasları —hele o kirpikler sevgiliminkiler gibi kendiliğinden tersine kıvrılmıs uçları altın renginde, kök tarafları saat zenbereklerinin lâcivert çelik parlaklığında olursa— seyrine doyulmaz bir manzaradır. Hiçbir su, taktir edilmisi bile o kadar berrak değildir. Güzel gözlerin ısığı ile parlayan gözyaslarmdaki duru seffaflığı günes ziyası, çamlar ve salkım söğütler
arasından süzülse de bir pınar suyuna ve yosunlarda birikmis damlalara veremez.
Nil'in göz pınarlarında kabaran yaslara gökyakut bebeklerinden öyle tatlı bir aydınlık vuruyor ki,
bu yasları menekse kokuyor sanıyorum, menekse surubu imisçesine içeceğim geliyor. Kadın gözkri
aslında ıslak bir parlaklıkta da olsa arasıra yine yaslarla pıkendi
suyu ile kaynaklar gibi yıkanmalıdır. Dilbeste'yi özledin mi?
n
¦il
__ Keski kederim özlemekten ibaret kalsaydı...
— Ne oldu? Öldü mü?
— Hem de pek fecî bir sekilde... Otomobili Kireçburnundan denize yuvarlanmıs, boğulmus. Bu
haberi Londra'da bir sefaret kâtibinden aldım.
— Tayfur?

— O zengin olmus... Fakat isleri için gittiği Almanya'dan savas yüzünden dönememis. Ne olduğu meçhul. Arattırıyorum. Naziler tevkif edip bir kampa atmıslar, deniliyor.
İçim sızladı; bu acı ile baska bir dostumu hatırladım; soruyorum :
— Gaffar'a dair bir sey öğrendiniz mi? Santa - Maria kampında beraberdik; hep senden bahsederdik. Âsıktı, sana... Benim kadar, benden fazla âsıktı; tapıyordu Kraliçesine... Çıldırtmıstın çocuğu! Ne güzel bir delikanlı olmustu.
Nil yavasça su cevabı verdi:
— Sevismistik de biraz.
— «Biraz» ne demek?
— «Epeyce» mânasına...
— Hani bana tamamiyle sadık kaldığını söyleyip duruyordun?
— Gaf o çocuktu, ciddîye alınmaz; saymıyorum onu...
— «Gafo» muhabbet adı mı?
— İyi anlıyorsun; insan birini «Gaffar!» diye sevip oksaya-maz. «Gafo» hem dile kolay geliyordu, hem de oğlancağıza yakısıyordu. Düsünsene: Beni bırakıp kaçtıktan sonra tam 3 sene
3 buçuk ay yalnız kaldım. 1939 Ekiminden istilâ tarihine, 1942 Subatına kadar. Bizimki «pastoral» bir sevisme oldu; «sportif» de diyebiliriz. Ömrümüz yarıs atları sırtında, dağ keçisi
avında, adalardan adalara kayık gezintilerinde geçiyordu. Yüzgeçlik, silâhsorluk, bıçak ve ok atma idmanları, neler yapmadık beraber!
— Ama benden de bahsedermissin.
— Gafo'nun dizine yatar, seni düsünür, ağlardım sevgilim!
— Saraya dönünce de Salvatore'ye destan yazardın, değil mı-
— Yoruyorsun beni... Fikrim yorulunca belkemiğini sızlamağa
SONU
74i
baslıyor- Sarapları beğendin min? Kokmus küplerden sırfıntı kakların testilere doldurdukları talas sirkesine benzemiyordur herhalde... Nasıl içtin onları? O kirli asiftelere nasıl sarılabildin?
— Hep senin yüzünden... Salvatore'yi kıskandığım için çılgına dönmüstüm; suurumu kaybettim,
ikinci bir sahsiyete girdim. Tabiî biliyorsun; belki de konustun; o buraya, Las - Palmas'a gelmisti... Daha doğrusu davet eden sendin.
— Haberim yoktu; lâkin dün gece Andino'nun son raporunu okurken öğrendim, sastım. Çağıracağım, elbette.
—- Salvatore bir kapıdan girer, ben ötekinden çıkarım.
— Rozalba'yı çağırırım, üzülme! Stella'yı mı tercih edersin, yoksa? İkisi fazla olur; İspanyol usaklarım birbirlerine girerler, kan çıkar. Sonra General Franco'nun millî öfkesi basına vurur, bizi
hudut harici ederler!
— Nesenin yerinde olduğuna memnunum, Nil!
—¦ Kazadanberi hiçbir seye üzülmemek yolunu tuttum. Baska kararlar da aldım, seni pek yakından alâkadar eden kararlar. Ama söyleyemem; kendini beğenmis bir adamsın, büsbütün
sımarır, ka-barırsm. Zaten hastalığım büsbütün geçmedikçe, eski halime dönmedikçe bunlar olamaz. Bir an evvel iyilesmeme dua et. Simdi anlat bakalım, beni bulmak için Singapur'a nasıl
geldin? Playfair'-in elinden kurtulup gizlice bir kaçakçı vapuru ile kaçmıssın; ölümü göze

almıssın, Nil uğrunda! Hem anlat, hem de arasıra sarap, mandalina, armut filan ver. Sakat bir
kadın olduğumu unutuyorsun, biriciğim!
Sizin bildiklerinizi Nü'e muhakkak daha canlı, daha hararetli ve heyecanlı bir sekilde hikâye) ettim. Sıra Beyrut'a ve Nilgün Sul-tan'a gelince bir duraklama hâsıl oldu.
— Ey, dedi, niçin kestin? Yalan faslına mı girdin? İsin içine yine bir kadın mı karısıyor?
— Evet... Fakat bu kadın mukaddestir. Zihninden en ufak bir Süphe geçirmene tahammül edemem. Bana sen pek çok sey kazanırdın... Bir de kız kardes! O senin de zaten kardesindir.

Nil'in sarardığını gördüm; basını berjerin arkalığına dayadı-sönük bir sesle sordu:
— Nilgün mü?
Susmamla tasdik ettim. Daha) hafiflemis sesiyle söylendi:
— Dargın olmalıdır, bana... Hakkı da var... Pek mi öfkeli, acaba?
— Hayır, diye hararetle konusmağa basladım, hayır, bilâkis seni eskisi gibi seviyor, özlemis, merakta; arayıp bulmam için yardım etti. Zaten Tanca'dan kendisine yazdım, sağ sağlim olduğunu müjdeledim. Melek o kadın... Mısır'a yanma çağırıyor. Savastan sonra gitmelisin, yahut
kendisini buraya davet edersin. Maceramızı da biliyor. Kavusmamızı candan istiyordu. Dedim ya,
bir melek, bir azize, bir...
Rengi yerine gelen Nil sözümü kesti:
— Ara ver de azıcık nefes al... Tıkanacaksın. Daha iyisi dur, ben söyliyeyim: Onu görünce akim
basından gitti. Kenki kendine dedin ki: «Güzel kadın, benimkine de çok benziyor; aynı endam,
aynı ses, bütün hali Nil'i hatırlatıyor. O olmazsa bu olsun! Sunu da elde edeyim, oyalanırım, belki
ötekini unuturum da... Zaten öldü mü, kaldı mı, süpheli. Hem bu, hakikî Sultan... Taklidi değil...
Nil kadar zekâsı, albenisi yok ama sâhâneliği var. Gözleri gökyakut-lasmıyor ama morsusam lâcivertliğinde... »
Sandalyemden kalktım, pencere önündeyim, yüzümü gizlemek için! Zira bütün bunlar aklımdan
geçmisti ve beni pek iyi tanıyan Nil, ilk düsüncelerimi zekâsı sayesinde hemen hemen harfi harfine kesfetmisti.
— ... Fakat, dedi, sonradan anladın ki o is yürümez. Yine sahtesinin pesine düstün. Öyle olmadı
mı, efendiciğim? Eteğine bile yetisemeyince azizelik mertebesi mi verdin, teyze kızıma? Fakat
lâyıktır. Bari mes'ut mu?
— Refahta... Çocuklarıyle mesgul.
— Kösktekilerden beni hatırlayanlar var mı? Meselâ Cema-lifer dadı...
^İLGÜN'ÜN SONU

— İsmin anıldıkça ağlıyor; bahçıvan Serkis hep senden bahsediyor, Mebruk Ağa da. İsmin onlarca «Kahkaha Sultan» imis. ((Gitti, senliğimizi de götürdü» • diyorlardı. Düstüğün ağacı da
göstermislerdi, topuğunu incitmissin...

— Erik koparmağa çıkmıstım, galiba. Simdi koltuğumdan kımıldanamıyorum; bu yasımda sakat
oldum.
Hemen yanma kostum; tekrar yere oturarak dizlerini oksamağa basladım:
— Bana bu kazanın tafsilâtını vermedin; doktorların kafi fikirlerini de söylemiyorsun; niçin? Ne
diyor, hekimler?
— Geldiğinin ilk gecesi fazla üzülmeni istemedim. Mademki anlamakta ısrar ediyorsun, sana üç
profesörün imzaladığı son raporu okuyayım. Yatak odamdaki bahünün üst çekmecesindedir. Su
kapıdan gir içeriye... Bir buduvar geçeceksin, oda yanmdakidir.
— Okumağa lüzum yok. Zaten anlayamam; sen hülâsa edi-ver.
— Kısacası su: En asağı bir sene alçı, korse ve tam hareketsizlik. Üst tarafını simdilik
kestiremiyorlar; natura galip gelebilir-mis.
— Fakat Nil, söylediklerin çok mühim. Ne kadar hafiften alıyorsun.
— Yasıyorum ya... Ama dans edemeyecekmisim, ata bineme-yecek, kosup yürüyemiyecek
misim. Bunları yapanları seyredeceğim ya! Tek üzüntüm senin bu hale gelen Nil'inden soğuman
ihtimalidir.
Tekrar ayağa kalktım. Demin Nilgün Sultan'dan bahsederken kapıldığım heyecanın birkaç
mislini duyarak durmadan söylüyorum; sarapların da tesiriyle natıka, cerbeze kesildim. Yeminler,
ahitler, sadakat vâitleri, askımın daha ziyade artacağı, bağlılığımın kenetleneceği gibi lâkırdılar,
tahliller ve misaller... Boyuna konusuyorum, kendimi tutamıyorum; ne diyorsam hepsinde
samimiyim. 0, gülümseyerek, zevk alarak, biraz da alaycı bakıslarla tatlı tatlı dinliyor.
Dinlediğini gördükçe nutkuma devam ediyorum. Boğazım
744
kurudukça sarap kadehine saldırıyor, doldurup Nil'e de uzatıyo_ rum. Nihayet söz kâfi gelmedi:
— Nil, dedim, seni kollarımın arasına alıp incitmeden balkona götüreyim. Ay çıktı; bu, benim
Tiznit'te yol göstericim olan aydır. Onu bir aksam, neden sonra karsımda görünce haydutlasmıs
benliğim silindi; yeniden kendim oldum ve senin askının tatlı sızısını yeniden yüreğimde
duydum. Bu ayın ısığı altında duracağım, seni kollarımın üstünde ona doğru uzatacağım; «iste,
diyeceğim, Nü budur; bak, ne güzel kız!» evet, kadın değil, sen hâlâ, terûtaze, filiz gibi, çiçek
gibi bir kızsın, Nil!
Gündüz, ayık kafa ile bu kadar çocukça lâkırdılar edemezdim. Mapa ana kraliçesi de zaten
dinlemez, sözlerimi yarıda keserdi. Simdi onun da bası dumanlı... Hazzediyor. İçki ve gece?
Neler yaptırmaz insana ve ne çirkinlikleri güzel göstermez.
— Kucağına alma, sevgilim; yardım et de kalkayım, koluna dayanarak yürüyeyim. Bu kadarcığına müsaade ediyorlar.
Dik durmağa, belini kımıldatmamağa çalısarak Nil'i kollarından tutarak ayağa kaldırdım, soruyorum:
— Kendi kendine durabiliyor musun? ¦.— Evet. Yürüt beni...
İçim parçalanıyor ama belli etmiyorum; bası omuzumda, ağır ağır balkona doğru yürüyor. Kapıya tutundu.

— Çıkmayayım oraya... Basım dönebilir. Bu ay mıydı, yol göstericin? Pek komik bir yol gösterici! Ay değil, ayın kırıntısı... Bir tarafa çarpıp yarısından fazlası kopup düsmüs bir tabak
parçası imis gibi çöp tenekesine atacağım geliyor. Ne diye saklıyor, gösteriyor gök onu bize? Nil'i, velevki kapıya dayanmıs olsun ayakta bulmaktan, endamına kavusmaktan memnunum. Nasıl da kucaklamak ihtiyacındayım! Lâkin sarsmaktan korkuyorum, sadece ellerini öpüyorum;
diyorum ki:
— Yordum seni... Ben heyecandan sabaha kadar uyuyacağı»1 sanmıyorum. Fakat sen yatmalısın, dinlenmelisin. Önümüzde aylar, yıllar var; artık ayrılma yok. Bu sefer ben söylüyorum; tekrar edijsfİLGÜN'ÜN
SONU
745
yorum: Artık ayrılma yok! O kadar yok ki' ölüm bile onu yapamaz; ayrılmadan ölürüz ve artık
ikimiz de yasamadığımız için bu, dünya yüzü için bir ayrılık sayılmaz. Ama ruhlarımız bulusurmus veya bulusmazmıs... Bilmem. Bildiğim sudur: Hayat devam ettikçe beraberiz.
— Maalesef ayrılmamız lâzım...
— Ne gibi?
— Kısa bir ayrılık: Uyumak için odalarımıza çekileceğiz. Dairelerimiz arasında ne gizli merdiven, ne de sihirli ayna var. Zaten lüzumsuz da... O merdiveni inemem, o aynanın arkasından çıkamam ki!
— Zamanla bunlar da olacak. Olmasa da olur.
— Belki! Zile basıver. Kızlar sana odanı göstersinler. Evvelâ öp beni!
Gökte beğenmediği çarpık, yontuk, ayrıca çentik çüntük ay, o halinden beklenilmeyen coskun
bir ısıkla balkonu çikolata kâğıdı gibi âdeta dokunsanız hısırdayacağını sanacağınız katı bir yaldız tabakasıyle kılıflamıstı. Nü'in yüzü parkta sivriliğine uzanmıs bir okaliptüs ağacının gölgesine rastladığından bu kaba, eczalı, çocuk sevindirici nurla boyanmamıstı. Güzel teninin ayna arkalarına sürülen gümüs renginde sırı andıran bir yaldızla boyandığını istemezdim. Ağaç
gölgesi altmda bir müddet kaldık.
Somers Köskü bir sırtta bulunduğundan deniz kenarındaki dağlık sehirler gibi limana ve sehre
yüksekten bakıyor. Beyrut'un Lübnan'dan görünüsünü hatırlıyorum. Hos Napoli ve Triyeste de
öyledir, yamaçlardan aynı manzara görünür. Bizim Çamlıca'dan istanbul'a bakısı da azıcık andırmaktadır. Nü:
— Sinir hastaları için bir tedavi ve dinlenme yeriydi burası... Satın aldım. Sana anlatacaklarım
daha pek çok.
— Rifli genç Emirle gezintilerin, köylerinde misafir kalısların falan gibi mi?
— Onlar da var.
— Armatör Crespo ile hazırladığın Portekiz seyahati, meselâ...
746
NİLGÜjNf
— Bu baska bir meseledir; Somers Köskü'nün satın alınması ile alâkalıdır. Pavlo bizim servistendir, yardım ediyordu.
— «Bizim servis» de ne oluyor? Yine ajanlık damarın mı tuttu, Nü?

— Endonezya'dan o sayede kurtuldum. Yalan sanmakta ısrar edisine sasıyorum. Playfair isi bilir
ama söylemez. Conte Verdi vapurunda emekli İngiliz Binbasısı diye tanıstığın, sonra iyiliğini gördüğün MacCellan'dır beni servise sokan! Vapurda ilk faaliyetimi kontrol etmekte idi. Andino
ise Fas havalisinde maiyetimde çalısıyordu.
— Lâf!
— ... Ama kaza üzerine fiilî hizmetten çekildim.
— Uydur uydur, söyle! Nil omuz silkti; dedi ki:
¦— Haydi, çağır hizmetçileri... Odama beni onlar götürürler. Bakıyorum, inanılması lâzım gelen
seyleri yalan sanıp, yalanlara bayıla bayıla kanmak huyundan vazgeçemiyorsun. Kendini çok zekî
sananlar böyle oluyor. Senin kafatasının içinde zekâ daha ağır basıyor ama bazan da miktarı az
olan belâhet, zeytinyağı gibi üst tabakaya çıkıyor.
Zile dokundum; içeriye beyaz önlüklü, malûm kıyafette körpe bir kız girdi. Nil İspanyolca dedi
ki:
— Misafirimize dairesini gösteriniz. Miss Perkinson'a da söyleyiniz, gelsin.
Alelusul hürmetle eğildim; Kraliçe elini uzattı, resmiyetle öptüm; hizmetçinin açtığı kapıdan koridora çıktım.
Kızın beni soktuğu üç odalı daire Mapa'dan beri gördüklerimin en güzeli ve kibarca dösenmisiydi. Yazık ki sizlere —belki hoslanmazsınız ve doldurma bulursunuz korkusu ile— Somers Köskü'nün tefris tarzındaki zerafetini anlatmıyorum. Simdi bulunduğum dairenin bir istirahat odası vardı ki, bu konusma ve yazılarımızda tasvir etmeden yapamadığımız tabiat manzaralarıyle insan güzellik"

leri kadar dinlemeğe değerdi. Filvaki modern üslûpta dösenmisti; lâkin fikrimce teneke kadar
bayağı bir kaplama vasıtası olan kontrplaktan eser yoktu. Koltuklara, kanepelere hep kumas geçirilmis... Sıcak memleketlere uygun, teması serin, rengi serinletici, abaniyi andıran bir kumas.
Zemini örten halı, düz renkte ve tüysüz... Perdeler hem hafiflik tesiri yapıyor, hem de günesi tatlı
surette gölgelendirecek bir kesafette. Hele divan? Divan namına islenen cinayetleri bildiğim için
hayranlıkla ona bakakaldım. İstira-hati temine yarasın diye icadedilmis olan divan, çoğu evde
istira-hati selbetmek için ne mümkünse yapılmıs bir ezâ vasıtasıdır.
Dairemde soyunmadan, dosdoğru divana uzandım. Hizmetçi kız, Kraliçenin misafirini hos bir reveransla selâmlayıp gitti. Gitmeden önce termos siseleri dizili bir dolabın kapağını açmıs, demisti ki:
«— Aguss minarales, bevidas, conteniendo todo lo ne cesaris, todo es frio. Buenas noches!»
İspanyolcanm bu kadarını anlarım; Tiznit'de biraz daha ilerletmistim. Sirin Kanaryalı söyle bir
sey söylemisti:
— Dolapta soğutulmus madensuyu, içki, ne lazımsa vardır. Geceniz hayırlı olsun!
Ilık bir su döküdükten sonra —yine tahta veya maden kısımları görünmeyen, tamamiyle ipekli

kumas kaplı— karyolama yaklastım. Karsısına tıpkı Mapas Sarayındaki gibi bir ayna tesadüf ediyor. Süphelendim; Nil'den daima süphelenmelidir. Hattâ aklıma su geldi: Uçak kazası ve neticesi de hafıza kaybı kadar asılsızdır; beni üzmek, için uydurulmustur. Gidip te raporu getirmediğime, okumadığıma pisman oldum. Belki de öyle bir kâğıt yoktu; mevcut da olsa sahtesini yaptıramaz mıydı? Zihni hep bu oyunlarla, icatlarla mesgul. Kimbilir sakat kadın rolü
ne zamana kadar sürecek?
Demin balkonda, kapıya dayanmıs dururken gölgeli yüzü ve ay ısığının parlattığı som gümüsten
narin vücudu ile öyle güzeldi ki! Bambaska güzeldi; Nilgün Sultan'dan tabiatiyle çok daha çesitli
güzeldi'; bir Nilgün Sultan'dı ki, içinde ve dısında hem kendisi,

hem de Rozalba'lar, Stella'lar, Kora, Dolly, Atiye ve Hediye, öteki beynelmilel kadınlar, hepsinden bir sey vardı. Ama onların hiçbirinde Nil'in zerresini bulamamıstım; bulur gibi olurken
küçük bir falsolarıyle Nil'imden uzaklasıveriyorlardı. Bu falso ekseriya sevimsiz bir hareket veya
zekâsız bir sözdü. Mapa Kraliçesi tek saniye sevimsiz olamıyor ve ağzından zekâsız tek kelime
çıkmıyor.
~~^-" Eğer uçak kazası da uydurma ise koltuğundan doğrulamayan sakat kadın rolünü de, üzerinde fazla ısrar etmeden pek mükemmel, artistçe basarmıstı. Piyeslerini kendi yazıp kendisi
oynayan büyük bir san'atkârdı, Nil! İslerini de pek iyi çeviriyordu. Su köskü bulusu da öbür bulusları gibi isabetliydi.
Ayna merakımı tahrike devam ediyor.
Doğrusunu isterseniz bir ümit beslemiyor da değilim. Lâkin Nil'in aynı sahneleri tekrar edecek
kadar kifayetsiz düsünceli olmadığını bildiğimden ümidim sönüktür. Mamaafih aynayı muayene
ediyorum: Sağa ittim, sola ittim; asağıya, yukarıya sürdüm; arkası bos mudur diye parmaklarımla
üzerine vurdum. Sayet İspanyol kızı bir taraftan gözetliyorsa beni evhamlı, manyak bir adam
sanacaktır.
Hayır, ayna sabittir. Nil de hastadır; yoksa tekrar kendi evinde bulustuğumuz bu ilk gecemizin
birlikte tâ fecre kadar devam etmemesine razı olmazdı. Mahzun mahzun yatağa girdim.
Âdettendir: İri, yumusak yastıkları kanapenin üstüne fırlatacağım; zira ömrüm otellerde, vapurlarda, pansiyonlarda geçmekle beraber çocukluğumun yastıklarını ararım. İncecik, yassı,
yayvan, esit iki pamuk yastık. Bunların tıkız, ensiz, yün dolu olanları makbul değildi; fukara yastıkları idi onlar... Yahut köy evi yastıkları. Böylele-rinde, hattâ balya kadar katı ve sıkı olan
asiret çadırı yastıklarında da yatmağa mecbur olmustum. Çinlilerin tahta yastıklarını da bilirim.
Cava'nm sedir yastıklarını da!
Karyoladaki birinci dört köse yastığımı fırlattım; sıra ikincisine geldi; kaldırmıstım ki altından

bir kâğıt çıktı, üstünde bir yazı var, Nil'in yazısı:
«Aynayı muhakkak muayene etmissindir. Henüz etmedin-se yorulma. Günes daima ayni yerden
doğmaz. Güzel uykular,
sevgilim.»
Kraliçe Nilgün
Gülümsüyorum; bristolu dudaklarıma götürüyorum; kokluyo-rum ve kendi kendime söyleniyorum:
— Çocuk! Çocukluklarını bırakmıyor! Aklını nelerle de yoruyor! Ama her yaptığı tatlı...
İçimde bir sevinç ezginliği var; sebebi Nü'e kavusmaktan baska bir sey. Onun hastalığından duyduğum hüzüne rağmen çok tatlı, berrak bir ısık damlası kırağı gibi gönlümde titriyor. Birden
kesfettim: Nes'em Ömer'i nihayet görebilmemden ileri geliyor. Gürbüz, asil tavırlı, yesil gözleri
hülyalı, dudaklarında Frenklerin «septik» dedikleri süphe ve tereddüt alâmeti olan hos bir kıvrılıs,
ne güzel çocuk!
— Oğlum mal, mülk, tac sahibi! Savastan sonra Mapa'ya gidecek, tunç bedenli tab'asınm tapınacakları küçük hükümdar züm-rütlü tahtına geçip oturacak.
Elimde tuttuğum kâğıdı tekrar okuyorum, etrafıma bakıyorum ve:
— Hepsi, diyorum, Nil'in zekâsı, iradesiyle oldu... Su tuhaflıkları da yazan Nil'in!
Sabahleyin zile basınca içeriye —sonradan ismini Öğrendiğim— Mariella girdi; arzu edersem veranda'da kahvaltı edebileceğimi, manzaranın fevkalâde güzel olduğunu söyledi. Çoktan yıkanmıs, giyinmis, hazırdım. Elbisem bir keten pantolonla kolsuz gömlekten ibaret... Sırtıma,
etikete riayet için ince bir ceket ilâve ettim.
Oturduğum yerden ağaçlar arası deniz görünüyor. İstahla yedim; sigaramı yaktım, parkı dolasıyorum. Kandi'deki kösk küçüktü, sabahları Nil pencerenin maun cilâlı storlarmı kaldırır, beni selâmlardı yahut bahçede türkü söyleyerek çiçek toplardı; o zaman
ben kendisine isaret ederdim; kızdırmak için de «günaydın» derdim. Somers iki katlı bir kâsane... Usak ve hizmetçi dolu. Aynı samimî hayata yer yok.
— Essalâmünaleyküm, seydina!
Karsımda Mugahed yahut Andino... Yalancı bir somurtkanlıkla selâmını aldım. Arapça dedi ki:
— Efendime sapkasız dolasmamasını tavsiye ederim. Panamanızı kosup getireyim. Arzu buyurursanız refakatinizde bulunayım, size parkı gezdireyim. Melike Hazretleri afiyettedirler insallah? Vazifemi sadakatle yaptığımdan dolayı memnun olduklarını sanıyorum.
— İkimiz de çok memnunuz, Sinyor Andino. Esmer yüzünde iri beyaz disleri pırıldıyor.
— Madem ki lüzumludur, sapkamı giyeyim de beraber dolasalım.
— Bana eskisi gibi Mugahed diyebilirsiniz. Yine eskiden olduğu gibi «sen» diye hitapi ederseniz
iltifat sayarım. Yürekten bağlandım zatıâlinize...
— Tesekkür ederim, ben de öyle... Tiznit'de çektiğin fotoğraflarda çok muvaffak olduğunu kraliçe söyledi. Birer kopyası varsa alıp saklayayım.
— Biz vesika muhafaza etmeğe mezun değilizdir, efendim. Melike'ye negatiflerini takdim etmistim.
Panamamı basıma geçirdim; yürüyoruz. Yolumuz köskün arka cephesine düstü; gözlerim Kraliçenin pencerelerinde: Pancurlarm hepsi kapalı. Mugahed bir seyler anlatıyor :
— Vali ile ordunun ikinci kumandanı Santa - Krüz'de otururlar. Asıl askerî merkez ve kumandanın bulunduğu sehir Las Palmas'tır. Adalarda bes bin kisilik bir kuvvet var.

Pek dinlemiyorum. Sordum:
— Burada kanaryalar serbest yasarlarmıs. Nerede, hangi tarafta, acaba?
— Pınar baslarındaki korularda... Tabiî bütün adayı gezeceksiniz; elbette Kraliçe de gezecektir.
İçimden: «Yakaladım NiPin son yalanını!» dedim; sasmıs gö-rünmeyerek tasdik ettim.
— Beraber gezeceğiz. Belki de atlara binerek dolasırız.
— Böylesi daha hos olur...
Nil'in bir kaza neticesi sakat kaldığını en emniyetli adamı Andino nasıl bilmez? Bu kaza ve sakatlık uydurma! Lâkin ilâve ediyor:
— Hakikaten hos olur. Demek ki Kraliçemiz ata binecek hale geldi. Bana büyük bir müjde verdiniz.
— Henüz binemezse de yakındır, diye düzelttim, sıhhati sür'-atle iyiye doğru gidiyor.
Somers Parkını Boğaziçi korularına benzeten ağaçları değildir, zira buradaki manzara Afrika iklimini hatırlatmaktadır.
Andino yapraksız ve acaip öborbiya ve ejder ağacı denilen bir baska çesidini gösterdi. Palmiyelerin, hurmaların, kaktüslerin, envai yetistirilmis. Hele sarmasıklar! Bunlar yalnız yükseklere tırmanmıyor, yerleri de çim; çayır gibi örtmüs biçimlere sokularak bazısına pertav
eden arslan, bazısına kaya tepesinde kanatlarını açmıs, uçmağa hazırlanan kaltal sekilleri verilmis. Bir göle de rastladık; üstü nilüferle yarı kapanmıs, aralarında kiremit renginde ördekler
yüzüyor. Somers malikânesinde kıs mevsimi, Büyük Sahra'dan esen gündoğusu sayesinde termometre 21-22 dereceye tutunarak lâtif bir sonbahar gibi geçer.
Böyle bir parka sahip olan insanın o parkta keyfince gezip dolasamaması, kosup eğlenememesi
acınacak hal! Hele o insan Mapa Melikesi gibi dinamik, her mânasıyle de epükürien ise, zevkini
bilirse, hareket ve tad alma kabiliyeti baskalarıyle ölçülemeyecek kadar yüksekse çok elim bir
talihsizliktir, bu!
Ama düsündüm ki Santa - Krüz'e geldiğim aksam bana Nil'in artık hayatta olmadığı haberini verebilirlerdi. Eğer Tanca'da bir nebze bulusmasaydık, aldığım habere —yıllardır ölümü ihtimaline alıstığım için— belki dayanırdım. Fakat kendisini, hafızasını kaybetmis zannetmekliğime rağmen o kadar sıhhatte, genç bir kızdan farkedilmeyecek derecede körpe kalmıs, âdeta mes'ut gördükten,
ilerisine varmamakla beraber yenisip sevistikten, birbirimize daima bağlı yasayacağımızı ve yakında tekrar güzel günlere kavusacağımızı anladıktan sonra o felâket haberi beni çöktürür, hayatta bezdirirdi.
Eğer Santa - Maria kampında ölmemeğe çalıstımsa bu, Nil'in akıbeti hakkında henüz ümitli olusumdan ileri gediyordu. Beyrut-da yine ayni ümitle hastalığa göğüs gerebilmistim. Tiznit'deki
münasebetsizliklerimde sevgilimi hayatta bilmenin ve italyan delikanlısını kıskanmamın tesiri vardı. Nilüferli gölün kenarında, koltuk biçimi almıs kuru bir ağaç gövdesine oturmus, yapraklardan daha yesil, çini kadar parlak suya bakarak mırıldandım:
— Yasasın da ne olursa olsun! Arkamda duran Mugahed dedi ki:
— Bu tarafa doğru biri geliyor, bir usak... Elinde bir tepsi var; galiba size bir mektup takdim edecek.
Evet getirdiği bir mektuptu; telâsımı belli etmeden zarfı aldım, açtım:
— Aksam çayına kadar serbestsin, iki gözüm. Talimat verildi: Herkes ve at, araba, otomobil,

motor ne varsa her sey emrine tâbi. Ben gündüzlerden hâzetmemeğe basladım. Park ve hava o
kadar lâtif ki, beraberce gezip dolasamadığımız için perdeleri indirdim. Bereket Ömer yanımda.
Oğlumla hep senden konusuyoruz. Eline doğduğunu söyledim, ismini (doktor amca) koydu. «Seni yine yürütecek mi?» diye sordu. «Evet», dedim, «yürütecek, kosturacak, dans ettirecek!»
Az daha unutacaktım: Çayda çok iyi tanıdığın müsterek bir dostumuz bir misafir bulunacak. Ana
oğul doktor amcanın ellerinden öpüyoruz.»
Usağa cevabı olmadığını isaretle anlattım; kendimi zor tutuyorum. Uzaklasınca Mugahed'e dedim ki:
— Tiznit'de daha rahattım. Senin Kraliçen —aynen rapor edebilirsin!— bana durmamacasma çile çektiriyor. O İtalyanı çaya, buraya çağırmıs, Sarih olarak yazmıyor ama, Santa - Krüz'de tanıdığım sahıs baska kim olabilir? Gel benimle! Sehre ineceğim, Sal-vatore'nin adada bulunup
bulunmadığını tahkik edeceğim.

— Sayet adada ise ne yapacaksınız?
— Yapacaklarımı ben de bilmem; öğrenmedin mi? Kararımı jjjı- anda veririm.
— Kont di Cavalli'yi burada farzedelim; kararınız ne olacak?
— Burada olduğunu biliyorsun, sen!
— Öyle bir sey söylemedim.
— Ben anlarım. Mükemmel!
Kraliçenin hâlâ elimde duran mektubuna bakıyorum, ilk hırsımı ondan alacağım. Cebimden çakmağı çıkardım. Yere atmadan, ucundan tutarak yakıyorum. Önümdeki durgun, yesil su ve
yesil nilüfer yaprakları üzerine kısa süren bir gurup zamanı kızıllığı aksetti; söndü. Kâğıt en iyi
cins bristolden olduğu için yazıları hâlâ seçilir halde simsiyah kavrulmus, lâkin dağılmamıstı; göle bıraktım; hafifçecik yüzüyor.
Bir ördek kostu, gagaladı, sonra tiksinmisçesine parçalayıp arkasından telâsla gelenlere döndü,
«nafile zahmet etmeyiniz, yutulur sey değil, dönelim!» diyen bir tavırla kafileyi geri çevirdi'.
Yürüyorum, hem de köskün dıs kapısına doğru! Mugahed pesimde.
— Sen zahmet etme; zaten hacet de kalmadı.
— Yayan mı gideceksiniz?
— Yokus asağı kolaydır. Çantalarımı lütfen otele yollasmlar.
Galiba hayatimi!' en mühim deliliğini yapıyorum. Arkamda neler bıraktığımı bilmiyor değilim: Oğlumu, sevgilimi, servetimi... Nil'in nihayet sabrını tüketeceğimi de anlamaktayım. Simdiden
pismanım ama Mugahed'den utanıyorum. Yürümeğe devam ediyorum. Bir kere o sözü söylemis
bulundum, dönemem. Hem bu kadının kaprislerini de artık kafi olarak kırmak lâzım. Büsbütün
azıtmıs. Öyle düsünmekle beraber içimden diyorum ki:
— Muhakkak aratacaktır. Seviyor beni... Adadan gitmeme müsaade etmez.
Mugahed kederli bir yüzle:

— Su patikadan giderseniz kestirmedir; hem de daha gölgS-liktir. Fakat af buyurunuz ama iyi bir
sey yapmıyorsunuz. Kraliçenin hasta olduğunu hesaba katmanız lâzımdı.
Cevap vermedim; demir parmaklıklı büyük kapının önündeyim. Hademe orta bölmeyi açmak üzere kostu. Durgun kusluk vaktinin ısıklı, fakat yumusak sessizliği içinde demir kapı, yivleri üzerinden dönerken acaip bir feryat çıkardı, bir kus feryadı; martı çığlığı. Bu, biraz da çocuk sesini andırıyordu; andırmıyordu, belki... Lâkin nedense sesin hatırlattığı Ömer'dir! Bana öyle
geldi ki arkamdan Ömer bağırıyor; gittiğimi istemediği için çığlık kopardı.
Demir kapıların, yazın günesli ve rüzgârsız ikindi saatlerinde herkes istirahate çekilmisken bende
kalmıs gençlik hâtıraları vardır. Büyükada'da oturduğumuz bir yaz mevsimi komsu bahçelerden
muhtelif âhenklerde, kimi hazin, kimi nes'eli kapı gıcırtılarını dinleyerek imtihanlara çalıstığım
sene idi. Behire'nin kapı sesi duyuldu mu onun istanbul'a inmek üzere vapur iskelesine gitmesi
ihtimaliyle yerimden fırlar, deniz kumu dökülmüs bahçe yolunda siyah çarsaflı, ufacık pelerinli
ve beyaz güderi eldivenli zarif siluetini seyre can atardım.
Ekseriya bahçıvan, usak, bakkal çırağı ile karsılasırdım. Ama bunlar da benim için birer kıymet
ifade ederdi: Behire'nin evinde bulunan veya evine gidebilen adamlardı. Bir yaz böyle geçti; tabiîdir ki imtihanda muvaffak olamadım; lâkin bizim edebiyatın bir zamanki sermayesini teskil
eden çamlar altı sevismelerinde iki sınıf birden atladım; hülyalı kızla çapkın mektepli zaten yüklü
olan Bü-yükada tarihine yeni bir aile skandali daha ekleyeceklerdi; mesele örtbas edildi.
Bazan piyano, bazan bahçe kapılarının gıcırtısı duyulan o durgun yaz saatleri! Ah, o yılın yazı!
Behire'yi günün birinde, on sene sonra idi, hiç ummadığım bir memlekette Kabil'de gördüm. Bir
Türk misyonunda çalısan kocasının yanma gelmisti... —Bu ayrı bir hikâyedir— Bizimkine dönelim:
Patikayı tutturdum ve büküle kıvrıla uzayan dolambaçlı yolun beni on dakika sonra deniz hizasına ve sehrin varosuna indirdıtflLGUN'UN
SONU

ğini görünce duraladım. Nü bana ihtar etmisti: «Bir daha kaçar, kaybolursan bu sonuncusu olur!»
demisti; muhakkak öyle olacaktı. Kendi elimle yerimi Salvatore'ye bırakarak yine kaçmıstım. İste
artık hikâyemin de, hayatımın da sonu geldi.
Bir pranga kaçağı gibi meskûn yerlerden uzak, dağlarda ve kayalıklar arasında yasamak arzusu
duyuyorum, bir kaçak veya meczup! İnsanlardan ürktüğüm yahut tiksindiğim için değil; kendimi
cemiyete lâyık bulamadığımdan... Hiç bir zaman nefsimi bu derece insanlık dısı, taslanmağa, linç

edilmeğe müstahak iğrençlikte görmemistim. Neydi bendeki bu âni feveranlar ve tam saadete
ermisken, akla, mantığa, vicdana sığmaz hareketler?
Etrafıma bakıyorum: Cennetteyim... Cennette bir iblisim! Hayır, acınacak, ağlanacak, elinden
tutulup kurtarılacak, tedavi edilip cemiyete kazandırılacak bir bedbahtım!
Terkedilmis yıkık bir iskelenin palamar tasma oturdum; avuçlarımın içine aldığım basımı, baskasının, o bedbahtın bası imisçe-sine merhametle oğuyorum:
— Seni kurtarmalı, diyorum, fakat yok etmekle de kurtarmak mümkündür; Nil'i kurtarmak için
yok olmam lâzımdır. Hazır, yanında hazzettiği iyi bir adam, bir âsıkı da var. Çabuk teselli bulur.
Evlenirler de yarın, öbür gün! Yıllarca nasıl da mektuplasmıslar, ne intizamla, sadakatle, sasmadan, tertemiz!
Nil'e böyle bir koca uygundur; ayrıca Kraliçe unvanını kaybetse de bir Kontes olur. Kontes di Cavalli... Her halde düttürü bir sekilde «Bayan!» diye çağrılıp anılmakla kıyas kabil değil..!
Simdi ismimden de nefret ediyorum.
Bu sefer öfkemin çarçabuk yatıstığını, derhal pismanlık basladığını anlamaktayım. Bir, iki kere
yerimden kalktım; fakat ayaklarım sehre gidemedi; benimle âdeta konusuyorlar, diyorlar ki: "Haydi! Gerisin geri! Biz seni yokus yukarı da olsa kus gibi uçura-cağız. Dairendeki divan ne rahattı! Dön oraya, uzan, beraberce dinlenelim!»
Arkama bakıyorum: Gelen giden yok, ama Mugahed muhak-

kak bir kosu Melîke'ye haber saldıktan sonra pesime düsmüstür-bir tarafa gizlenmis, gözetlemektedir. Yahut otele varmıstır bile. Beni sorusturuyor, arıyordur. Hiç yoktan çıkardığım
hadisenin NiP-de bıraktığı tesiri de merak ediyorum.
Birdenbire ümide kapıldım: Madem ki Salvatore'yi o derece kıskandım, demek ki kendisine çılgınca âsıkım. Kadın böylesine kızmaz; tersine memnun olur. Otele gidince ikinci bir mektubunu alacağım: «Çayı basbasa içeceğiz. Toi et Moi... Ömer'le balkonda yolunu gözlüyoruz
uslanmaz kaçağım!»
Sehre girdim, bir arabaya atladım; otel holündeyim. Vurulmusa döndüm: Çantalarım holde duruyordu, getirmislerdi. Bu artık pasaportlarımın verildiğine alâmetti. Ah, nerede Mugahed?
Göğsüne kapanıp utanmadan hıçkıra hıçkıra ağlayacağım. Keske Kraliçesi emretseydi de patikadan inerken sırtıma bir bıçak fırlatsaydı... Ne güzel ölürdüm! Azman bir kaktüsün yanında,
hurrria gölgesinde, memleketlerarasi serseriye yakısan iklim yabancılığı dekoru içinde, cezamı
bularak...
— Las - Palmas'a vasıta var mıdır, bu saatlerde? Diye bürodan sordum.
— Yarın sabaha kadar yoktur. Fakat Somers'in vekilharcı Kraliçeye mahsus motorun arzu buyurduğunuz takdirde emrinizde olduğunu söyledi.
— O halde hemen hareket edeceğim.
— Simdi köske bildiririz, efendim.
Evet! Bu, bir türlü neticelenmeyen maceramın artık hiç süphesiz sonudur. Nil'in ne kadar azimli,
iradeli olduğunu ve ihtarının çevrilmez bir idam hükmü mahiyetini tasıdığını biliyorum. İlk

defadır ki, yeniden barısma kapısının üzerime kapandığını hissettim. Aramıza giren zindan surlarını bir İf kalesi korkunçluğu ile görüyor gibiyim.
İnadımı kırmalıyım, dönmeliyim, ayaklarına kapanmalıyım-Yapamıyorum; bir koltuğa oturup motorun gelmesini bekliyorum. Dünyada bu derece münasebetsiz hareket edecek tek adam düsüÖUJNU
757
jiülemez. Eğer maceramı bir baskasından dinleseydim, o adamı pataklamadan bırakmazdım; pataklamadıkça öfkemi alamazdım; içim rahat etmezdi. Dayak, o serserinin müstahak olduğu
ceza değildi; baslangıcıydı. İhtilâl mahkemesi veya kanun fevkinde bir adalet jıeyeti tasavvur
ediniz ki hâkim, iskence ve ölüm hükmü vermeden önce sabrı tasıyor, kürsüden atlayıp suçluyu
bir temiz dövüyor.
Kendimin Kara Ali'si olamadığıma kızıyorum; karsımda «Cellât!» diye seslenecek bir Murad IV.
arıyorum. Otelin tesrifat memuru tazimle eğilerek motorun bes dakika sonra rıhtıma yanasacağını
haber veriyor. Sordum:
— Köske telefon edebilir miyim?
— Hayhay, efendim... Buyurunuz. Zatıâlinize santralı bulayım. Kiminle görüseceksiniz?
— Mümkünse bizzat Kraliçe ile. «Dün geceki misafir tarafından» dersiniz.
Memur arıyor, buldu; birine söylüyor... Konusma İspanyolca. Acaba telefonla konusmağa da yanasmayacak mı? Kâtip ahizeyi yerine koydu, bana döndü:
— Majeste istirahate çekilmis ve kimse tarafından rahatsız edilmemesi emrini vermis. Özür diliyorlar... Kendileriyle ancak beste konusulabilirmis.
Demin sapsarı idim, galiba... Simdi kan basıma çıkmıs bir halde olduğumu gözümün yanmasından, kulaklarımın uğuldamasından anlıyorum.
— Bana bir oda ayırtınız. Las - Palmas'a gitmeyeceğim; bir hafta burada kalacağım. Motörü savunuz. Kim sorarsa, telefon ederse otelde olmadığımı söylesinler.
İlk isim dusun altına, sonra yatağa girmek oldu. Neye karar verdim de kaldım? Sizler kadar ben
de' bilmiyorum. Bütün hareketlerim fevrî. Fakat farkına varmadan suurum herhalde birseyler düsünüyor, hazırlıyor. İnsan bazı defa yaptığı hareketi de, ağzından Çıkan sözü de düsünmeden
oluvermis, söylenivermis zanneder. Halbuki bunlar âdeta refleksler gibi habersizce birer müdafaa, mu-
758
hafaza vazifesini görürler. Akim islediğini duymadığımız çok defa vâkidir. Hele hislerimize mahkûm olduğumuz sırada...
Azıcık sükûnet bulduktan sonra adayı terketmedi£:me sevindim. Birçok projeler kuruyorum: Bir
tanesi çay saatinde hiçbir sey olmamısçasına köske gitmek! Öbürü geceleyin eğlence yerlerinde
vur patlasın, çal oynasın vakit geçirerek harekâtımı muhakkak takip ettirecek olan Nil'i kıskandırmak! Uzun bir mektup yazarak af dilemek de var. Saat beste tekrar telefon etmek, cevap
verirse barısıvermek de mümkündür.
Kalktım, yazı masasının basına geçtim. Yazıyorum... Yazdıklarıma göz gezdirmeden bir, iki, üç

sayfayı harıl harıl doldurdum. Okuyunca pek bayağı cümlelerden ibaret bir ask mektubu ile karsılastım; nefsimi de imkân olsa o kâğıtlar gibi yırtıp parçalayarak aynı yere atacağım. Kötü bir
karalamadan farkım ne? Bir seye benzemekliğim için usta bir kalem kırk yerimden tashih etmeli.
Hayır, bastan sonuna kadar çizmeli, yeniden yazmalıdır!
Baktım ki mektup epeyce vaktimi almıs; saat dört buçuk. Sal-vatore hazırlanmıstır, valinin konağında yürek çarpmtılarıyle dolasıyor. O, Türk Prensesi Nilgün'e tam 7 sene sonra kavusacak
ve tabiîdir ki bir daha ayrılmayacak. Kraliçesinin umulmadık kadar kısa bir zamanda arızayı atlatması ve Türk Konsolosu bulunan en yakın bir sehirde nikâh merasimine eskisi gibi sapasağlam gitmesi de! mümkündür. Dimdik vakarla yürüdüğünü görüyorum, âdeta...
— Hayır, diyorum, bu nikâh bir vapurda olacaktır. Evrak sonradan tekemmül ettirilir. Nil isi gürültüsüzce yapacak; alıstığı, sevdiği denizlerde!
Telefonu açtım, otelde Kont di Cavalli isminde bir İtalya'nın bulunup bulunmadığını kapıcıdan soruyorum. Cevap menfî... Fakat sehirde iki iyi otel daha var; oralardan da aranılmasını tembih
ettim. Az sonra telefon çaldı:
— O isimde biri bu otellerde de yoktur, efendim.
Dediler. Peki ama çaya benim de tanıdığım kim gelebilir? Kafamı zorluyorum, Nil'le tanıstığımız bütün sahısları sıralıyorum. City of Haddington süvarisinden Batavia doğumevi hekimine kalUrUİN
U1N DUHU
,jar, hepsi... Hiçbirinde karar kılamıyorum, Bir taraftan da biliyo-rUm ki Mugahed ve adamlarının tarassutu altında bulunmaktayım; jfraliçeye raporlar, haberler uçuruluyor dur: «Saat
5; henüz odasından çıkmadı» diyorlardır; belki de içersini de gözetliyorlar, mektup yazdığımı,
yırtıp attığımı, dertli dertli dolasıp durduğumu kay-dediyorlardır.
Evet, saat 5... Mevsim icabı hava karardı bile. Öğleyin yemek yemeği unuttuğum için çay ısmarladım. Tepsiyi getiren garsona ,-hafiyelerin hafiyesi olduğunu düsünerek— neseli gülmeğe
gayret ediyorum, ıslıkla bir seyler çalıyorum; sekiz, on kelimelik İs-panyolcamla kafa göz yararak adanın eğlence yerleri hakkında malûmat alıyorum.
Gerçekten biraz ferahlamıs haldeyim; zira artık bir karar sahibiyim; kararımı neredeyse kendimden de gizliyeceğim; sizden de saklayacağım. Bütün is, saatin dokuzunu bulmak ve hafiyelerime izimi kaybettirmek! Daha önce kendimi yormamak da lâzım. Fas'da alıp çantama
attığım polis romanlarından birini okumağa basladım; bıraktım. Pek bayağı bir sey... Elime bir
kitapçıda «Gil Bias» geçmisti; ona daldım. İçinde haydutlar, serseriler, hilekârlar, hekim taslakları, sövalye bozuntuları ve deli dolu âsıklar kaynasan bu eser beni oyalıyor, aralarında kendimi de yasar görüyorum; ben de bu tiplerden biriyim. Bilhassa bir İspanyol memleketinde
bulunduğum için Gil Blas'ı daha ziyade benimsiyorum.
Haritalarda açık sarı, iç açıcı bir renge boyanması âdet olan İspanya ve müstemlekeleri mektep
sıralarından beri hayallerimi oksardı. Simdi bu devletin en güzel arazi parçalarından biri üzerinde

saadete erismistim. Kafamın çatlaklığı yüzünden bir anda o-rasını zindana, cehenneme, gayya
kuyusuna çevirdim; boğuluyorum, yanıyorum, karanlıktayım.
Acaba, diyorum, Nil'i sakat vaziyette bulmak mı beni teessürümden çıldırttı? Yahut sakat bir kadına tahammül edemeyecek kadar egoist miyim? Bunun için mi nefsime, nefisperestliğime kapılarak kendim de asıl sebebini bilmeden köskten kaçtım? Eğer
YOU
NILGÜN
öyle ise insanların en asağısıyım; taze ana kraliçeyi de, oğlumu da serrime lanet, bırakıp gitmekliğim hayırlı bir is olacaktır.
Sekizde alt kata indim ve tek basıma bir kösede yemeğLai yedim. Salonda alâka çekici müsteri
yok; bulunsa da gözüm kimseyi görmüyor. Yemekten kalkınca sigaramı yakarak otelin bahçesine
çıktım. Dolasıp dönecek bir tavır takınmıs ve garsona kahvemi biraz hava aldıktan sonra holde
içeceğimi yüksek sesle söylemeği ihmal etmemistim.
Ağaçların arasına daldım. Aksam üzeri pencereden kesfimi yapmıstım; bahçenin arka duvarı alçaktı ve ötesinde dar, tenha bir sokak vardı. Kolaylıkla atladım; gölgeli taraftan sür'atle yürüyerek baska bir sokağa, ikincisine, üçüncüsüne saptım. Neredeyim? Bilmiyorum. Nihayet
ısıklı bir caddeye çıkınca ilk rastladığım kira arabasına bindim. Somers Köskü'ne doğru sürmesini söyledim.
Geçtiğimiz yol, bizim Büyükada'daki bildiğiniz Nizam caddesini hatırlatıyor. Yokus basladı; tekrar düzlükteyiz. Köskün parkı görününce arabayı durdurdum ve arabacıya aklından geçiremeye-ceği bir para vererek savdım.
Artık maksadımı söyleyebilirim: Parka gizlice gireceğim; köske de gizlice sokulacağım; dün gece Nil'in yüzünü ay ısığından e-sirgeyen ağaca çıkarak oradan balkona geçeceğim ve... Galiba
hayatımın sonuncu deliliğini yapacağım.
Somers malikânesinin elbette gece bekçileri, korunma tertibatı) vardır. Belki de Kanarya Adalarına isimlerini veren cinsin artığı yarı vahsi köpekler bu vazifeyi görüyorlardır. Kösk epeyce u-zakta. Yanma varmak için evvelâ duvardan atlamak, sonra tropik bitkiler kaplamıs korkunç bir koruyu, asmak icabediyor.
Yarım saatten beri hava bozulmustur da... Sert bir sam yeli esiyor. Ağaçların hısıltısı bir an durdukça asağıdaki denizin, koca Atlantik'in homurtusu isitiliyor. Bes yerden denemeler yapıp
muvaffak olamadıktan sonra nihayet halatlasnıis bir sarmasık sayesinde duvarın üstüne çıktım.
Öte tarafı okadar derin ki atlamak
SONU

mümkün değil. Asıl korkum bir kaktüs sahasına düsmek. İncecik dikenlerinin uçları göze görünmemekle beraber tığ gibidir; ete battı mı parçalamadan çıkmaz. Ayrıca cildi yakar, iltihaplandırır. Göze girerse kör etmesi ihtimalini de düsünmeli!
Hiçbirini fazla düsünmeden atlayıverdim. Eğer bağırmadımsa sasarım. Bir kaktüsün tam üstüne
düsmüstüm; iri, gevrek dalları yüküm altında kırıldı; bunlar yarı pelte nebatlar olduğundan dal

gibi ses çıkarmadılar, sukutumu yumusattılar ama sıyrılan pantolon paçalarından dikenler kolayca
etime islediler; bacaklarımda yüzlerce iğnenin acısını duyuyorum ve bu iğneleri tasıyarak yürümeme devam ediyorum. Bereket ellerime dokunmamıslar.
Lâkin az sonra bu da oldu; bir sarmasığın yere uzunmıs koluna ayağım takılınca kapanmamak
için bir ağacı kavradım; alt dalları kesilmis bir palmiye imis; palmiye gövdeleri testere gibi disli,
ayrıca uçları sivri olduğundan ellerimi daladılar.
Böylece koruya daldım; elbette rahat bir yolu vardır ama bulamıyorum; köskün ısıklarına doğru
kör topal kendimi sürüklüyo-rum. Bir defasında da alnımı kuru bir dala çarptım; görmüyorum
ama kan aktığını duyuyorum; yüzüme sızıyor. Mendilimi bir çatkı sekline sokarak basıma, yaramın üzerine sardım. Bitkin, tükenmis haldeyim. Yine de yola devam ediyorum. Tesviye edilip pataklanarak açılmıs dar yolu bulunca hızlandım; köskün meydanlığına gelince de durdum.
Dün gece Nil'e oturduğumuz balkonlu odanın altısar kollu mükellef gümüs samdanları yanıyor
ki pencereler ısıklı.
Orada! Belki Salvatore karsısında, benim yerimde! Asağı kattaki dairenin yeni misafir için hazırlanmıs olması mümkün. Mari-ella daha genç birine hizmet edeceğinden memnundur. Geçkinles-tiğimi ikide bir hatırlamaklığım fena alâmetlerden... Demek ki değisikliği duyuyorum.
Bu, bir senet vâdesinin yaklastığı, cebinizde ödeyecek para bulunmadığı zamanlarda duyulan üzüntüyü andırıyor; evvelâ kendi nazarınızda itibarınız düsüyor.
Ağaçları siper ederek binanın yanma varabildim; beni balkona ulastıracak olan okaliptüsün altındayım. Fakat gövdesi budan-

mıg, kabuk kısmı da düz ve kaygan... Galatasaray Lisesinde — 0 devirde ismi sadece «Mektebi
Sultanî» idi— bizi jimnastikhanede düz direklere çıkmağa alıstırrmslardı, ben birinci gelirdirr Otuz bes sene sonra, hem de yaralar, bereler, sargılar içinde, aynı seyi yapıyorum. Mektepteki
direkler, yukardan iple bağlı idiler, salla-nırlardı; simdi de ağaç, rüzgârdan sarsılıyor. Nihayet
balkonun hizasını buldum; eğer yarım metrelik mesafeyi atlayabilirsem hedefime ulasmıs olacağım ve havanın sertliğinden dolayı örtülü duran kapı camından küçük salonun her tarafını
iyice seyredebileceğim. Fakat atlamağı gözüm tutmuyor; dala sarılı, kudretim gittikçe tükenerek
kımıldamadan bekliyorum.
Bu halde biraz dinlenmis olacağım ki cesarete geldim; okaliptüs dalları narin, lâkin esnek olduğundan kırılmadan önce beni ustaca hareket edersem karsı tarafa fırlatabilirler. Üç ince dalı
birlestirerek sıkıca yakaladım, bir ayağımı ileriye uzattım, ötekini a-ğaca hızlıca vurdum. Biri de
baktım ki parmaklıklara tutunmus vaziyette balkonun kenarmdayım!
İç tarafa hemen atladım ve ihtiyaten mermer zemin üzerine yüzükoyun uzandım;

kıpırdamıyorum. Göğsüm körük gibi kabarıp iniyor; soluk alırken çıkardığım ses o kadar sert ki
rüzgârın uğultusu olmasa salondan isitilecek sanıyorum. Kapı açık bırakılsaydı atladığım muhakkak sezilirdi.
Neden sonra diz çökmüs vaziyette basımı yaklastırdım. Nil'in pencereye karsı duran koltuğu bos.
Lâkin benimkinde bir erkek oturuyor; berjerin arkalığı basını ve yüzünü görmeme mâni ise de
beyaz ayakkabılarını ve beyaz pantolonunu mükemmelen seçiyorum. Galiba bir sey okuyor...
Evet, elini de gördüm, bir mektup tutuyor. Salvatore'den baska kim olabilir? Pantolon gayet iyi
ütülü, çoraplar gergin, iskarpinler tertemiz... Odur bü adam!
Ayaklar kımıldandı; kalkacak, yüzünü göreceğim diye ümitlendim. Tekrar mıhlanıp kaldılar.
Cama vurmamak, kapıya abanıp içeriye atılmamak için dislerimi sıkıyorum. Sabırsızlığım son haddine gelmisti, koltuktaki adam, birdenbire ayağa kalktı. Onu arkasından görüyordum; sasırdım: Zira basını kaplayan saçları
SONU
763
bembeyazdı; boyu da Salvatore'ninkinden uzun, vücudu ince, sırtı azıcık kamburumsu idi... Daha
doğrusu bu misafir yaslıydı.
İleriye birkaç adım attı; çok oturmaktan yorulmus gibi elleriyle belini tuttu, gerindi. Sonra balkon tarafına döndü, benim tarafıma. Haykırmaktan kendimi alamadım:
— Tayfur!
Evet, karsımdaki adam, saçları ağarmıs olan Tayfur! Lâkin sapasağlam kalmıs, yine karınsız, zarif endamlı, rahat yüzlü Tayfur!
Cama vurmağa basladım. Hayretle baktı; tabiîdir ki beni seçe-miyordu; ancak elimi ve parmaklarımın hareketini görebilirdi. Yaklasıyor, tâ önümde! Vurmağa devam ediyorum; espanyoleti çevirdi; içeriye atladım. Hem boynuna sarılıyorum, hem de:
— Korkma! Korkma Tayfur, benim! Ben! Senin serseri Ömer-in!
Diyorum. Elbisemin parça parça, basımın sargılı, sargı bezinin kanlı olduğunu unutmustum. Yanaklarını öpüyorum, inliyorum:
— Tayfur! Tayfur!
— Sen misin, diyor, sen, ha! Nasıl gelebildin; nasıl kaçtın? Vuruldun mu? Kaçarken mi vurdular?
Evvelâ anlamadım, sonra halindeki acayiplik dikkatimi çekti; sordum:
— Nereden kaçarken? Niçin vursunlar?
— Niçini var mı? Hapishaneden kaçarken vurulmussundur.
— Hangi hapishane? Neler diyorsun? Bunadm mı Tayfur? Durdu, düsündü, soğukkanlılığını takındı; dedi ki:
— Anlasalım! Sen mahpus değil miydin? Casusluk suçundan yakalanıp Rabat'da müebbet hapse
mahkûm olmadın mı?
— Hayır! Bunu kim çıkardı? Nil mi uydurdu yoksa? Tayfur susuyor. Bu, bir itiraftır.
— Yalancı olduğunu bilmiyor musun, onun? Değismedi ki... Kıtır atmakta devam ediyor. Bırakalım, Nil'i... Sen kendinden bahset. Demek Almanya'dan çıkabildin?
764
— Almanya'ya gitmedim ki çıkayım, istanbul'dan Mısır'a, oradan buraya geldim. Daha doğrusu

beni Melike getirtti.
— Ah Tayfur, ah! Yaranı tazelemek istemiyorum &.na emin ol, hâlâ yüreğim sızlıyor. Ne kadar
severdim kendisini...
— Kimi?
— Dübeste Hanımı.
— Artık sevmiyor musun?
— Nur içinde yatsın, hürmetim, muhabbetim bakidir elbette...
—• Neler diyorsun, sen? Dübeste uçağa binemediği için buraya ancak yollar açılınca gelebilecek. Hamdolsun hayattadır; romatizmadan arasıra sikâyet ediyorsa da Boğaziçi bu... Yapar. Öldü diye mi yaymıslar?
— Mısır'da biri söylemisti; güya otomobili denize yuvarlanmıs. Çok sükür, bu da yalan çıktı. Nil'in ismini vermedim.
— Ha, diye ilâve ettim, zengin olmussun, sen... Müteahhitlik ediyormussun. Çok sevindim. Otomobillerin, yalıların, apartmanların varmıs.
Tayfur gülüyor:
— Hisar içindeki kulübeyi satmadığıma dua et. Dalyan isletiyorum, tuttuğumuz balığı tekrar denize döküyoruz. Bize verilecek mantarları kadın iskarpinlerinde kullanıyorlar. Kıyafetime bakma, Melike sayesinde!
— E, artık bu kadarı rezalet! Hepsini uyduran senin o kraliçen değil mi? Hani, dilim varmıyor ama su, uğradığı dert biraz da bu yalanların cezasıdır diyeceğim geliyor. Görünce acımadın mı?
İçin sızlamadı mı?
— Acınacak bir tarafını bulamadım. Keyfi yerinde, sıhhati mükemmel. Para bol... '
Sözünü kestim, manalı sordum:
— Yürüyor mu, Nil?
— Çıldırdın mı sen? Kundaktan yeni çıkmıs bir çocuktan bahsediyorsun, sanki... İçeriye, dairesine giyinmeğe gitti. Sehre inecesLLıliUJN'UJN
bUJNU
765
ğiz, canı dansetmek istiyormus, «Hem, dedi, otelde tanıdığın biri de var, onu da alırız. Bir sürpriz olur.»
— Ya! Dansa gidiyordunuz, demek? Dansedecekti? Oteldeki adama sürpriz hazırladınız.
— Evet. Sasacak bir sey yok bunda... Kızılacak tarafını da göremiyorum.
— Sasacak, kızacak sey yok, belki... Ama yapılacak bir sey
var!
Dün gece hususî dairesini, profesörlerin sakatlığı hakkında verdikleri raporu getirmem için tarif
ettiğini hatırladım; kosarak o tarafa gidiyorum. Birinci kapıyı usulcacık açtım: Bir buduvar... İkinci odayı da sessizce geçtim; geçtikçe kapıları ardımdan sürme-liyorum. Üçüncüsü zaten kapalı değildi. Nü ayakta, aynaya bakarak tuvaletini gururla seyrediyor. Yanında Dolly...
Beni evvelâ Dolly gördü; bir çığlık kopardı. Haklıydı; tanınacak halde değildim; alnımı saran kanlı çatkı, liyrhe liyme elbisem, darmadağınık saçlarım ve yuvalarından uğramıs gözlerimle bir
hayduttan bile korkunçtum. Nil basını çevirdi; tanıdı; benzi uçtu. Ürktü mü? Zannetmem; meraktan, endiseden, sevgilisini bu hale getirmis olmaktan dehsete kapıldı. İrlandalı kıza hitabediyorum:
— Siz dısarıya çıkınız; lütfen... Hanımının yüzüne bakıyor. Tekrarladım:
— Çıkınız!
Nü, basıyle ona çıkmasını isaret etti. Konusamayacak kadar heyecanlı.

Dolly ürkek ürkek yüı-üyüp dairesinin koridora açıldığını tahmin ettiğim esas kapısından birdenbire dısarıya fırladı. Sürmeyi vurdum, döndüm. Baktım ki Nü, Nilciğim aynanın önündeki
kumas kaplı, arkalıksız, kabarık, yumusacık «puf»'a oturmus, yarı baygın...
Boğukluğu benim kulağıma da ürkütücü gelen bir sesle sordum:

— Ne yapayım, sana? Nasıl bir ceza istersin? Toparlanmağa, bir zekâ oyunu vasıtasıyle vaziyetin ciddîliğini
gidermeğe tesebbüs etti:
¦ — Neredeyse «Kırk katır mı istersin, kırk satır mı?» diye soracaksın, sevgilim...
— Bu sefer soytarılıkla elimden kurtulamayacaksın kızım! Tanca'da hafıza kaybı oyunu... Burada sakatlık taklidi... Dübeste ölmüs... Ben casusluktan müebbed hapse mahkûm edilmisim...
Harp zengini Tayfur Almanya'da yok olmus... Bir Lordla evlenmissin... Yeter! Seni yalana tövbe
ettirecek bir cezaya çarptırmalıyım. Dünyanın selâmeti, hepimizin rahatı için... Def-i belâ için...
•— Âmin!
Alaya devam ediyor. Etrafıma göz gezdirdim; bir sey arıyorum... Kraliçeyi iyice pataklamağa yarayacak bir sey! Yok.
— Bulamadın mı, diye sordu, su dolabı aç; orada Amazon elbiselerimin yanında bir kamçı asılıdır. Seninle adada at gezintileri yaparken kullanacaktım.
Cevap vermiyorum; hâlâ bakmıyorum. Nihayet bir geridonun üzerinde duran kitabın arasına sokulmus kâğıt bıçağı gözüme ilisti. Usulcacık çektim; elimde parlıyor. İki tarafı da kâfi derecede
keskin, ucu lüzumsuzca, kunduracı bizi kadar sivri bir bıçak! Operet kraliçesi, oyunun bir drama
çevrileceğini anladı. O da etrafına bakıyor, bir müdafaa vasıtası arıyor.
— Korktun mu nihayet, dedim, korkabilirmissin, .meğerse... Fakat nefsin için korkma! Zira cezayı senin üzerinde değil, kendi üzerimde tatbik edeceğim; bıçak benim göğsüme saplanacak!
Vebal sende... Vicdan azabı da senin!
Kolumu uzattım, bıçak tam bağrımın hizasında; Nil'in yere doğru eğildiğini gördüm ama aldırmadım; gözlerimi kapadım; hurma gövdesinin testereli kabuklarıyle yaralı olan elim tam hareket ediyordu, ayaklarımın altında zemin, birdenbire kaydı; ne olduğunu farkedemeden sırtüstü yuvarlandım ama kalkacak haldeyim, fırladım. Fırlamamla beraber basıma bir sey indi;
aynı saniyede

gözlerime kokulu bir toz doldu ve bu defa bacağıma yediğim bir çelme ile tekrar yere yuvarlandım. Bıçağın elimden düstüğünü anlıyorum. Artık kıpırdanacak mecalim yok. Ayrıca üzerime ağır bir sey yüklendi... Bir kanape olmalı. Nil diyor ki:
— Gangster filimlerinden öğrenmistim, sevgilim! Yerdeki ipek halıyı çekiverdim; pudralığı yüzüne atmak benim icadım!
Kapıyı vuruyorlar.
— Uslu dur artık! Dolly gelsin de odaya biraz çeki düzen versin. Ben de bittim, zira...
Az sonra üzerimden kanapenin yükü kalktı; iki kadın kollarımdan tutarak beni ayağa kaldırdılar.

Pudra dolu gözlerim hâlâ görmüyor. Nil İngilizce Dolly'ye dedi ki:
¦— İyisi banyo dairesine götürmek. Adamcağızın yaralanmamıs tarafı kalmamıs. Doktor çağırmalıyız.
Konusmuyorum; gözlerim görse ellerinden kurtulup banyoya kendim gideceğim. Beni götürdüler; evvelâ basımı ılık suyun altına uzattılar; sonra yüzümü de örtecek sekilde bir havluya
sardılar. Mağlûp bir boksöre benzediğimi anlıyorum; kımıldamadan duruyorum.
Dizlerimin üzerine Nil'in bası dayandı; Kraliçem orada ağlıyor.
Galiba Dolly de ayakta ağlamaktadır.
Bereli ayaklarım sevgilimin saçları arasında ne kadar rahat!
Az sonra Kraliçenin yesil somaki banyosunda idim. O, küçük salona Tayfur'un yanma gitti. Oteldeki çantalarımı getirdikleri için çamasır ve elbise değistirdim. Dolly pansumanımı yaptı; asağıya indim.
Odamdayım, yatağımda...
Karyolanın bası ucundaki sandalyede Tayfur oturuyor. Ayak tarafında Mugahed bacaklarımı yakan ve bir yere süründükçe acıyan kaktüs dikenlerini cımbızla ayıklıyor. Onun kendine göre bir
usulü var; eti zedelemeden çıkarmasını biliyor. Basım sarılı ama bu sefer gazlı bezler ve bandlarla... Ellerim de öyle. İçtiğim limon-
Yöö
1NİL.GUN
lu et suyu ve bir kadeh brandi sayesinde mecalsizlik duymuyorum; iyiym, nes'eliyim âdeta! Bir
sigara istedim. Tayfur susuyor
— Bir seyler söylesene, dedim, seslerimize kaç senedir 1 isretiz.
— Sana uzaktan hasret çekmek daha rahat! Ellisine geldin sayılır; ağaç tepelerinde dolasacak,
balkonlara atlayacak yas mıdır bu? Uslan artık! Daha iyisi serserilikten vazgeç... Bir yerde, bir
kadınla karar kıl.
— Öyle yapacağım.
— Var mı biri? Tasarladığın kadın deli fiseğin biri ise yine felah bulmazsın.
— Deli fisek de söz mü? Zırdeli.
— İsmi ne?.. Ne milletten?
—' îsmi Nelly... Aslen Macar ama herkes İngiliz sanıyor.
— O da Prenses, Kontes, falan mı?
— Hayır. Orta halli bir aileden... Eskiden dansözmüs.
— Sen adam olamazsın! Gülüyorum. Tayfur kızdı:
— Gülme öyle, dedi, sinirleniyorum. Güleceğine köske balkondan girmenin sebebini söyle.
Yanımızdaki adam Türkçe bilmiyor.
¦— Ne malûm? Kraliçenin hizmetinde bulunanlardan daima süphelenirim.
— Ben de hizmetinde idim.
Mugahed ellerini uğusturarak Arapça dedi ki:
— Bu is bitti, efendim. Simdi bir kocakarı ilâcı süreceğim; gülsuyu ile asilbent... Ne yanma kalır, ne kasıntı. Kabahat zaten bende...
— Ne gibi?
— Sizi takip ediyordum; duvardan atladınız; koruda düstüğünüz zaman arkanızda idim. Ağaca
çıktığınız sırada da taflanların arasına gizlenmistim. Balkondan içeriye girdiğinizi görünce ben de

balkona geçtim; tıpkı sizin yaptığınız gibi... Fakat misafir efendi ile birbirinize sarılıp öpüstüğünüzü seyrettikten sonra asağıya
uin SUNU

769
indim. Malûm ya, bir vak'a çıkarmanızdan korkuyordum; sırf size hürmet ve muhabbetimden
bunu önleyecektim. Hamdolsun ki Kont di Cavalli'yi beklerken karsınıza kırk yıllık dostunuz çıktı. Sunu da bu vesileyle arzedeyim: Kont, Santa - Krüz'e ayak basmamıstır; Las - Palmas'da on
gün oyalanıp, Kraliçenin tesriflerinden iki hafta önce İtalya'ya dönmüs.
— Demek onu davet eden Kraliçe değildi.
— Davetin Las - Palmas'daki ordu kumandanlığından geldiğini öğrendim; Kontla akraba imisler.
Bu soyun İspanyol koluna «Cavallivalar» deniliyor... Hanedan bir aile.
— Sağol Mugahed! Artık acı duymuyorum. Boyuna tekrarlıyorum:
— «Sellim dayyatek!»
Bu, «ellerin dert görmesin» mânâsına bir tesekkür ve duadır. Kapıya vuruldu; gelen Miss Perkinson... Bir sey söylemeden, çocuklara yatma zamanının yaklastığını basıyle anlatan bir müreb-biye edasıyle duruyor. Mugahed iyi geceler dileyerek çekildi. Tayfur'a diyorum ki:
— Artık sen de yat; yol yorgunusun; beni de tatlı bir uyku bastırdı.
— Yanında kalsam, su sedire uzansam olmaz mı? Yalnız bırakmak istemiyorum.
— Merak etme, iyiyim. Hem bir rahatsızlık duyarsam haber yollar, çağırtırım.
Tayfur çıktıktan sonra Dolly dedi ki:
— Ne halde bulunduğunuzu görüp bildirmek için Kraliçe beni bilhassa gönderdi; yüzünüzün güldüğünü, iyi olduğunuzu öğre- -nince sevinecektir. Kendileri de çok müteessir.
— Saadet içindeyim; öyle söylersiniz. Size de mütesekkirim. Hakikaten mes'ut idim. Zira demin
yukarıda Nil dizlerime ba-
Sını dayayıp bir müddet ağlamıs, gözyasları kesilince ufak bir çocuk gibi hıçkırıklarla karısık, iç
çeke çeke demisti ki:
F.: 49
77U
«— Artık yalan faslı kapandı, sevgilim! Yalana veda ediyo. rum. Bundan sonra bütün ömrümce
sana üç yalan söyleyeceğim... Üç tanecik! Hepsi o kadar!»
Havlu sarılı basıma', ağrılara ve sersemliğime rağmen o hos sözlere gülümsemekten kendimi alamamıstım; sormustum:
¦— «— Niçin üç tane?»
«— Belki iki, belki bir, belki de hiç söylemeyeceğim. Ama sen razı ol, bu hakkı tanı bana! Hakkımı idareli kullanacağıma söz veriyorum.»
«— Peki Nil... Kabul!»
Miss Perkinson, yatağımın yanındakini bırakarak öbür lâmbaları söndürüp gitmisti. Uzun bir hastalık geçirmis de nekahet devrine girmisim gibi zevkli bir halsizlikle gözlerimi kapadım. Atlatılmıs vak'alar büyük hastalıklara-benzer: Değersiz meselelerle zihin yormanın lüzumsuzluğunu anlarsınız; hatâlarınızı iyice görür, tekrarlamamak kararları) alırsınız; asıl mühimi hâdisesiz yasamanın kıymetini takdir edersiniz. Somers Köskü'nde hırçınlığı yatısmıs,
sefkatli ve insaflı olmus bir sevgili ile geçireceğim sakin hayatı düsünerek gelecek günlerin

huzurunu simdiden içime inmis buluyorum; bir siir okuyormusum gibi düsünüyorum. Böyle düsünüsler, ruhun sifaya kavustuğuna isarettir.
Dalmak üzere idim. Nil'in ahengi makinelesmis sesiyle birdenbire irkildim:
— Hayırlı geceler, sevgilim! Güzel seyler düsüne düsüne uyu! Ben de öyle yapacağım; kendimi
Ada'da yasayacağımız ikinci Ma-pa'nın hayaline kapıp koyuvereceğim. Sasırttı mı sesim seni?
Cevap verebilirsin... Azıcık yan tarafa doğru eğil!
Yatağın yanındaki küçük dolabın üstüne, dolaptan bir parça imisçesine bakılınca göze çarpmayacak bir «diafon» yerlestirilmis. Nil bu âlet vasıtasıyle demin konustuklarımızı isitmisti;
yine âlet sayesinde birbirimizle daima konusabilecektik.
— Nil, dedim, mes'udum.
— Ben de! Zırdeli Macar dansözü Nelly'de karar kılıp bir yerde bir kadınla oturacağına çok sevindim. Sahiden öyle mi yapacaksın-
U1N ÖUİNU
771
— Güzel deli kabul ederse, evet!
— Söz mü?
— Söz!
— Nil'in sana feda olsun!
Ses kesildi ama ruhumun içinde âhenkleserek tınlaması sürüp gidiyor. Bohemya kristali bir kâseye fiske vurulmus gibi rengârenk diyebileceğim bir nağme seridi gözlerimin önünden geçerek uzaklasmaktadır; yalnız kulaklarımla dinlemiyorum; o sesi' gözlerimle de görüyorum:
Pembecik bir ağızdan çıktığı için aynı renkte ve sedef dislerin parıltısmdadır.
Dağılmı_____s bir gülün
yaprakları gibi havada uçusarak gidiyor. Kokusu bile var.
Kokuyu tanıdım: Yukarı odada gözlerime, burun deliklerime, ağzıma dolan pudra kokusu!
Geceyi bunun içinde, en tatlı bir zehirlenme halinde geçirdim.
Üç gün süren fırtına müddetince, çoğu zaman dairemde Gil Blas'ı okuyarak, yahut Tayfur ve Andino ile tavla oynayarak isti-rahatte geçirdim. Yanıma arasıra Ömer'i de getiriyorlar. Türkçeyi
hos bir İngiliz sivesiyle konusuyor. Simdiden tüfek, bıçak, askerlik meraklısı... Oyuncakları, kurulunca toplarından ates saçarak yürüyen tanklar, dokundukça bir kâğıt seridi delerek patlayan
otomatik tabancalar, havada epeyce tutunan tayyareler, parasütler! İçine kibrit çöpü büyüklüğünde tahtalar konarak mermi yerine bunları atan bir mitralyözü de var. Beraber oynuyoruz.
Kraliçe ile yalnız aksam çayında ve yemeğinde bulusuyorum; gezintiler yapmak veya gazinoya
gitmek için hem fırtınanın dinmesini, hem de alnımdaki yaranın kapanmasını bekliyoruz.
Nihayet hava durgunlastı; basımdaki sargıyı da çıkardık. Sunu söyliyeyim ki, Nil bütün Kraliçelik vekarmı takındı; Tayfur ! ekseriya yanımızda bulunduğundan sohbetlerimiz, hattâ birbiri-' tttize bakıslarımız bile ölçülü... Bir saniye lâubalî olmuyoruz. Adayı ilk defa üçümüz, Kraliçenin landosunda gezdik. Haftası idi; Vali, u-ttıumî kâtip, yüksek memurlar ve esleri serefine köskte bir ziyafet
772
verildi. Mapa'daki hayatı Santa - Krüz'de tekrarlıyoruz. Rahmetli Sultan Ahmed ve uçağa binemeyen Dübeste de aramıza katılabil-seydiler eksiğimiz olmayacaktı.

Bir ikindi üstü idi. Nil yukarıdan diafonla dedi ki:
— Tayfur Bey sehre inmis; biz dağ tarafına gidelim; Ömer'i de yanıma alacağım. İster misin?
Yüreğim titredi; cevap verdim:
— Ne zamandır istiyordum; hazırım.
Yüreğimin titremesine sebep arabada ortamıza oğlumuzu alarak gezintiye çıkmak heyecanı! Ölmediğime, böyle bir güne eristiğime sasıyorum. Sevincimin içinde tuhaf bir mahzunluk da hissediyorum. Neden? Giyinirken düsündüm. Vaziyetim hiç de sağlam, sabit —daha açığını söyliyeyim— sevgilim ve çocuğumla alâkam mesru değil! Filvaki harp patlamadan önce karımdan resmen ayrılmıstım; nikâh feshedilmisti; evrak da elimde idi; bekârdım. Fakat Mapa
Kraliçesiyle bir çok sebepten dolayı evlenemezdim. Evvelâ yas farkı! Sonra da bir ana kraliçenin
baskasıyle, hele adsız sansız biriyle izdivacının onu pek mühim haklarından mahrum bırakacağı
meselesi!
Sulh olunca Melike Nilgün oğluna vasilik eden bir ana kraliçe salâhiyetiyle elbette tahtına dönecekti; dul bulunması da herhalde sarttı. Olsa olsa aynı aileden biriyle, meselâ Prens Gaffar
ile evlenebilirdi; yeni doğan çocuklar Mehirî hanedanını yürütürlerdi. Zaten, fedakârlığa katlansa
bile sevgilimi saltanatından mahrum etmeğe gönlüm razı olamazdı ki...
Bu düsüncelerle köskün divanhanesine çıktım; bekliyorum; dalgınım.
Usakların telâslı hareketi üzerine basımı merdivenlere doğru çevirince Nil'in, yanında Ömer'le
ağır ağır indiğini gördüm. İkisi de öyle güzeldiler ki hayranlığımdan nefesim tutuldu; galiba nefes
almayı unutmustum; vücudumun bütün âzası bir an vazifelerini yapamaz hale gelmisti; hepsi de
kuvvetlerini gözlerime ilâve etmis, göz kesilmistim. İçimden:

— İmkânı yok, diyorum, ben bu kadar taze, saltanatlı bir kadının kocası olamam ve su nurtopu
gibi çocuğun vaziyetini tehlikeye sokamam.
Landoya bindik. Ömer ortamızda. Parki geçip portakal ve muz bahçeleri arasındaki yola koyulunca Nil sordu:
— Neseni bozacak bir sey mi oldu? Üçümüzün yanyana bulunması pek can sıkıcı bir sey mi?
— Bilâkis! Fakat bilirsin ki sevincin çoğu kederi andırır. Secdeye kapanacak derecede memnunum. Ellerini ellerimin içine alıp öpemediğime, koklayıp yüzüme, gözüme süremediğime
üzülüyorum. Minnetle, sükranla doluyum; saadet yorgunuyum; saadetin de büyüğü insana durgunluk, mahmurluk veriyor.
— O da var. Lâkin bir seyler düsünüyorsun... Ben de aynı seyleri düsündüğümü sanıyorum; belli
etmeden!
Yarı dönüp gözlerimin içine bakarak birdenbire sordu:
— Ne olacak bizim sonumuz?
— Sonu olmayacak, Nil... Sonsuzdur, askımız... Böyle sürüp gidecek.
— Böyle gidemez. Zira ben artık bir daha günâh islememeğe yemin ettim. Hem de Ömer'in basına!
— Bu ne demek? Hangi günâhtan bahsediyorsun?

— Aynalı odada islediğim günâh yok muydu, hani? O cinsten olanını söylüyorum. Eğer yemin etmeseydim, Tanca'da yanında geçirdiğim gece öyle yavan mı kalırdı? Geldiğim gibi mi dönerdim? Bir haftadır Somers'de senden bucak bucak kaçar mıydım? Tayfur'u biraz da onları
önlemeğe yarasın diye çağırmadım mı?
Ömer'i gözlerimle isaret ettim: «O günâhın çocuğu...» mânasına.
— İyi ya, dedi, anası artık kusursuz bir kadın olmalı. Bunun içindir ki dairendeki ayna açılmayacak; tılsımlı değildir.
Arabamız Endonezya'yı, Seylan'ı hatırlatan ılık baharat kokusu sezilen bir düzlükte gidiyor. Yazın sıcağına tahammülü güç olacağını tahmin ettiğim bu ovada simdi rahat nefes almak müm774
NILGÜlsr
kündür. Az sonra yükseleceğiz ve dağ eteklerinde yetisen bağlar arasına gireceğiz. Daha ötelerde
üzümlerinden makbul Vidonia sarapları çıkarılan araziyi bulacağız. Vidonia, meshur Mader sarapları ayarında değilse de yine de enfestir. Zaten Kanarya adalarının en büyük ihraç malı sarap, muz ve balıktır. On, on iki bin balıkçısı ve yedi, sekiz bin parça deniz vasıtasıyle senede on
milyon ton kadar balık ticareti yapılır.
Tabiîdir ki bu malûmatı hep Andino verdi. Benim bir Arap haydudu sandığım Mugahed Katoliktir; Seville Piskoposluğunda papaz imis, ilahiyat tahsili yapmıs, okuma meraklısı bir münevver...
Nil'in pek mühim sözleri arasında, Andino'dan aldığım iktisadî coğrafya malûmatıyle mesgul olmadığımı tahmin edersiniz. Lâkin onları da bir lâhza hatırladım; zihin hepsine yetisiyor, susuyorum. Söylemek Kraliçeye düser. Devam etti:
— İste «sonumuz ne olacak?» diye sorusumun sebebi bu! Saklamağa lüzum yok; plâtonik ask
uzarsa senin mizacına uymaz. Ben de artık bir sürü, ne idüğü bellisiz kadınlarla münasebetine
göz yummamağa karar verdim. Hem kararım kat'îdir: Benim seçeceğim kadından baska kiminle
en ufak bir ihanette bulunursan bunu ö-lümle ödeyeceksin. Andino seni öyle bir sekilde temizler
ki dünya polisi bir araya gelse izini bulamaz. Selina gibi kaynar gidersin, iki gözüm!
— Selina'nm ölümünü bundan sonra söyleyeceğin üç yalandan biri sayayım mı?
— Hayır. O, eski bir yalanın tekrarıdır; hesap edilmez. Hem, rica ederim, ciddî ol, hayatımız mevzuubahis!
— Ölmemis bir kadını ölmüs göstermek yalanında ısrar, ciddî bir konusma mıdır?
— Ama seninki ciddî bir ölüm olacaktır; bunu iyi bil. Dolly güzel kız, değil mi? Ben de dahil, simdiye kadar tanıdığın kadınların en güzeli...
— Bahsimize gelelim.
775
— Bahsin içindeyim, ayrılmadım; zira seni Dolly ile evlendireceğim.
Yerimden hopladım. Nil sakin sakin etrafa bakarak ve heyecanıma aldırmayarak sözüne devam
ediyor:
— Hemen bugünlerde evlenmeniz lâzım. Savas birdenbire sona erebilir. Mapa'ya artık bekâr gidemezsin; hiçbir yerde kadınsız duramayacağını da bilirim.
¦— Nü! Neler söylüyorsun? Deli saçması, hepsi... —¦ Gayet makul sözler, bilâkis! Birbirimizden

ayrılmamak için baska çare bulamadım.
— Peki ama DolPyi kıskanmayacak mısın?
— Ben onu, sen de Gafo'yu kıskanmamağa çalısacağız. Zamanla alısırız.
— Gaffar ile mi evleneceksin? Tahmin etmistim.
— Evet, sevgilim. Bu, hem politik bir izdivaç olacak, hem de santimental!
— Dönelim, artık... Bir kelime daha dinlemek istemem. Yoksa arabadan iner, giderim.
— Sözüm bitmisti, zaten... Sıra fiiliyata geliyor.
Öfkemi yenmek için Ömer ile konusuyorum; ona kaplan avı hikâyeleri anlatıyorum. Elleriyle dizimi dürterek:
—- Kaplanın kuyruğu var mı, doktor amca? Sahi, gözlerinden ates mi çıkar?
Gibi suallerine cevap yetistiriyorum. Nil lâkırdımıza karısmadan zevkle dinliyor. Bir ara dedi ki:
— Su halin devamını istemez misin? Daima oğlunun yanında bulunmağı? Ben neye karar verdimse en pratiği odur.
İsitmemezlikten geliyorum; güya çocukla mesgulüm. Fakat gayet münasebetsiz ve tatbiki imkânsız görünen deminki projeyi kafam yavas .yavas sindiriyor. DolPyi de düsünmekteyim.
Tanca'-da ziyaretime geldiği aksam esmer güzelliğine meftun olmustum. Nil'in bayıldığı yahut
bayılma taklitlerinden birini daha yaptığı sabah, İzabella pansiyonunda yatak kıyafetiyle de gözümün önüne geldi. Simdi saray kâhya kadını olarak temkinli, iradeli tavırla-

riyle daha az cazibeli değildi. Hattâ elde edilmesi çok güç bir kadın tesiri yaptığından cazibesi
artmıstı.
Lâkin kimdi ve kraliçe ile nerede tanısmıslar, böyle bağdasmıslardı? Henüz zerre kadar malûmatım yoktu. Meraka düsmüstüm ama sıcağı sıcağına sormaktan çekmiyorum. Köske tam
yemek vaktinde döndük. Tayfur sehirden gelmisti; Dolly ile verandada konusuyordu. Yirmi dört
kisilik masada dördümüz yemek yiyoruz. İngiliz aristokrasisinde olduğu gibi birbirimize uzak durmuyoruz; masanın bir kösesindeyiz. Kraliçenin sağında ben, solunda Tayfur ve onun yanında
Miss Perkinson...
İrlanda dilberini, Nil'e sezdirmeden, fırsat buldukça süzüyorum. Beğeniyorum, âdeta benimsemis
gibiyim. Süphesiz ki Kraliçeden daha klâsik bir güzellikte ve esmer olduğundan sevimli, sıcakkanlı da... Lâkin arabada söyleneni yapamayacağım. Nil'i, Sultan Ahmed'in karısı olarak, bir
emri vâki ile karsılastığım için kabul edebilmistim, kabahat bende idi. Gaffar'a tahammül kudretim haricindedir. Zira ona karsı Nil'in muhabbeti var; ayrıca Gaf o amcasına benzemiyor;
gayet yakısıklı, sağlam bir delikanlı... İlâh kadar güzel, hattâ!
Kraliçe bir kehribar tesbihin iri tanelerini andıran erik lezzetinde üzümlerden yiyerek ve daha ziyade Tayfur'a söylüyormus gibi yaparak dedi ki:
— Prens Gaffar Londra'ya varmıs. Hollanda Kraliçesi Hazretleriyle görüstükten sonra imkânını
bulur bulmaz Somers'e gelecek. Bilmiyordunuz, galiba: Onu Japonlar, kendilerine çekmek i-çin
serbest bırakmıslardı; tehlikelerin envaına göğüs gererek Mel-burn'a kaçmağa muvaffak oldu.

İngilizler Avustralya'dan Londra'ya götürdüler.
Tayfur bu haberden memnun... Ben somurtuyorum. Nil konusmasına devam ediyor :
— Sulh olunca tabiî hepimiz Mapa'ya döneceğiz. Prens Gaffar, Basvezir sıfatiyle hükümet islerini idare eder. Oğlum Ömer, ora kanunları mucibince ancak on dört yasma basınca rüstünü
ispat etmis sayılarak bilfiil hükümdar olacak. Daha dokuz senesi var.

— Prense güvenilir. Gayet mert bir delikanlıdır; size de hürmeti derindir.
Tayfur böyle dedi ve benim yüzüme bakarak sordu:
— Değil mi? Sen de aynı fikirdesin, elbette...
— Beni politika ve devlet idaresi meselelerine karıstırmayınız, rica ederim. Anlamam.
— İkinci Dünya Savasına doğru gittiğimizi en evvel sen sezmistin. Hattâ ihtiyatlı hareket edilmesini, bir muhacirlik devresi geçirileceğini de söyleyen yine sendin!
— Öyle ise bir kehanette daha bulunacağım, hosa gitmeyecek ama saklamayacağım: Harp bitince ne Hollanda hâkimiyeti kalacak, ne de Endonezya'nın ufak Sultanlıkları!
Nil kaslarını çattı; Tayfur afalladı. Zihinlerinden geçen suali cevaplandırdım:
— Ne mi olacak? Yerli bir Cumhuriyet kurulacak. Epeyce kanlı vak'alardan sonra! Yalnız Cava'da mı? Hemen hemen her tarafta, Hindistan'da bile... Zaten savasın tam mânasıyle bitip
dünyanın sulha kavusacağı da süphelidir. Amerika ipin ucunu seytana verdi.
— Som ağızlılık ediyorsun.
— Hayır, doğru düsünüyor, galiba...
Nil'in bu sözü üzerine yüzüne baktım. Zekâsı, bütün dediklerimi bir anda kavramıstı; Cava ile
etrafında epeyce zamandır girisilen gizli çatısmalar hakkında da malûmatı olduğundan istikbalin
manzarası gözü önünde belirivermisti. Büyük bir ihtimalle Mapa'ya dönemeyeceğini, Ömer'in tahta geçemeyeceğini, hattâ servetlerinin su elinde bulunanlardan ibaret kalacağını da anlamıs
olacak ki gözlerinin düsünce ile dolduğunu, koyu bir renk bağladığını gördüm. Lâkin az sonra kendisini topladı, fikrine ne gelmisti, bilemem ama gülümsüyor:
— Belki, dedi, böylesi daha iyi, olur.
Gözlerinin fosfor renkli nurunu gözlerimin içine aksettirerek söylendi:

— Maria Montez'in «Cobra Woman» filmindeki gibi ben de geldiğim yere dönerim...
Nerdeyse parmağı ile beni gösterecekti; ilâve etti:
— Evet, geldiğim güzel memleketime dönerim, sevdiğim adamla... Biricik sevgilimin kolunda!
Haydi, çocuklar, hep birlikte sehre inelim, gazinoya... Miss Perkinson! Sizi de götüreceğiz.
Ben, bakısının ve sözünün gönül ısıtan tadiyle sarhos, biraz da mağrur sigaramı yakarken elbise
değistirmek için merdivene doğru yürüyen Kraliçe yanıma yaklastı; dedi ki:
— Görmedim sanma: Dolly'ye pek alıcı gözüyle bakıyordun; kızın âdeta çıplaklığını seyrediyordun. Ne kepaze seysin sen, sevgilim! Bana utanma geldi.
— Nil!
— Sus, kadın arsızı! Dolly'den dolayı da sakın ümitlenme; üç yalanımdan birincisiydi, bu!
— Gaffar'ın gelisi? O da yalan mıydı? —- İkincisi!
— Bir tane kaldı, artık...

— Onu da demincek söyledim: Memleketime seninle gideceğimi, sana döneceğimi... Senin biricik sevgilim olduğunu! Asıl büyük yalan o idi, yalanın sunturlusu!
— Yalan defteri kapandı ya...
— Evet ama karsılasacağın müthis bir hakikat, bir sürprizim var ki yalanlarımdan ziyade tesirli
olacak yavrum! Tayfur ağabeyin ne sebeple çağrıldığını yakında öğreneceksin. Senin selâmetin
namına göreceği son bir vazife var.
Az sonra bulusuruz mânasına tatlısu frengi züppeliği ile Fransızca:
— A toute a l'heure, mon cher! Dedi, yürümesine vekarla devam etti.
Lâcivert yol halısıyle örtülü basamaklardan çıkıyor. Nasıl mevzun bir endam ve nasıl bir ihtisamlı bir çıkıs bu! Ayrılmalarımı, kaçıslarımı, böyle manzaralarıyle kendimi mahrum bırak-

ıtıalarımı düsünerek kafamı yumruklayacağım geliyor. Gözlerimi merdiven sahnesinden ayıramayarak içimden:
— Bir daha mı, diyorum, bir daha mı? Kovsa gitmeyeceğim; her seye razı olacağım... İhanetlerine bile! Hattâ Gaffarla, Salva-tore ile, kiminle olursa olsun, evlenmesine bile! İlk sevdiği, kendini verdiği erkek olduğumu da unutacağım: Nü'in beni çıkardığı tahtımdan arzumla
feragat edeceğim. Her emrine, kaprisine, yalanlarına, hakaret ve cefalarına mutî bir kölesi, kuluyum artık!
Serserisini eski askıyle sevmekte devam ettiğine de emin değilim. Günâh islememek için yemini,
daima uzak kalıslar, buselerini esirgemeler, cinsî zevkine hitap edemediğimi gösteriyor. Sadece,
oğlunun babasıyım. Acaip öfkelerim, vak'alar çıkarıp sahneler yapısım onu eğlendiriyor da... Benden hoslandığı muhakkak ama o kadar! Ne yapsa katlanacağıma, basımı alıp gitsem de yine
döneceğime zerre kadar süphesi yok. Ben Nil'in eziyet çektirme zevkini, ruhunun «sadist» tarafını tatmin etmekteyim.
Kavga gecemizin ertesi günü «Artık kaçamazsın, bırakmayacağım!» diye tekrarlayınca sormustum:
— Ya Las - Palmas'a vapur bulup hemen gitseydim?
— Vapur olmadığını biliyordum.
— Peki ama gitmem için motoru gönderen sendin.
— Biraz açılınca içinde beni bulacaktın, sakat kadın Nil'i!
— Köske gelmeseydim?
— Biz otele gidiyorduk. Tayfur söylemisti ya...
— Gizlice kaçabilirdim.
— Andino arkanda idi; nitekim köske kadar arkandan ayrılmadı; daima arkanda bulunacak.
— Bu adamın sana bağlılığı nereden geliyor? Onun ve meçhul kadın Dolly'nin?
— Bana tutkun olmalarından...
— Utanmıyor musun, Nil?
— Ama Tayfur, Dilbeste, daha birçoğu aynı vaziyette bulunmuyor mu? Antura köskünde Cemalifer dadı hâlâ gözyası dökmüyor mu? Bahçıvan Serkis içini çekmiyor mu? Mebruk Ağa hep-

sinden fazla âsıktı. Eminim, ölmemesi askından, bir ask mucizesi.. Beni tekrar görmeden ölmeyecek! Bir mecnunum da zavallı Abdül-gafur idi; «Kendini atese at!» desem bir saniye tereddüt etmezdi Herkesin askı seninki gibi zorbalıktan ibaret değildir. Tatlılanarak ilâve etmisti:
— Ama benim hoslandığım böylesi... Ne yapayım, sevgilim? Dinamik asktan hazzediyorum; hattâ azıcık haydutçasından!
Merdiven sahanlığında kaybolunca sigaramı fırlattım; ((Tayfur! Tayfur!» diye bağırarak odasının bulunduğu tarafa kosuyorum. Karsılastık:
— Ne var? Ne oluyorsun? Yangın mı çıktı? Sen çılgınlığını arttırmıssın.
— Dur, dinle beni: Mfclîk Ahmed ölmedi, yasıyor. Londra'da Hollanda Kraliçesiyle görüsüp buraya gelecek olan adam, Ahmed!
— Sultan mı söyledi?
— Hayır; ben kesfettim. Ölen Gaffar'dır; Nil bize bir sürpriz yapacak.
— Çok memnun olurum ama aklım kesmiyor. Kahve falına mı baktın? Azıtıyorsun artık... Sofrada dünyayı batırdın, simdi de bir ölüyü diriltip hükümdarlarla konusturuyor, seyahatlere
gönderiyorsun.
— Bir sorum var: Kraliçenin halinde bana karsı bir değisiklik sezdin mi?
— Senin politikadan anlamadığın gibi ben de gönül meselelerini bilmem, karısmak da istemem.
Rica ederim, bu bahisleri açıp da dert tazeleme. Zaten vaziyetinizden Ötedenberi memnun olmadığımı söylemistim. Nilgünj Sultanın affedemediğim tek tarafı o zaten!
Asık suratla dönüp odasına girdi.
Ahmed'in ölmediği fikri zihnime birdenbire gelmisti. Kraliçenin «Müthis bir hakikat, bir sürprizim var ki yalanlarımdan ziyade tesirli olacak!» demesinden süphelenmistim. Bu, olsa olsa
ko-
781
casının ölmeyip geri dönmesidir; muhakkak dönüyor. Fakat ben baska bir sey yapacağım; bir sey
ki bütün hakikatleri önüme serecek. Yapacağım isin teferruatını henüz tespit etmedim ama esasını
kararlastırdım. Asıl sürpriz benden geliyor. Hele Ahmed'in yasadığını, Somers'e döneceğini Nil,
kendine mahsus yapma heye-cansızlıkla, basit bir hâdise imisçesine söylemeden benim bildiğimi
öğrenince belki zahiren sasırmıs görünmeyecek ama içinden eriyecek. Çok oldu artık, soğuk sakalar!.. Hem de birbiri arkasına, soluk aldırmadan zincirleme gidiyor. Gizli plân, esrarlı konusma istemiyorum.
«La Primavera» yâni «İlkbahar» isimli kibar bir dansinge girip de oturduğumuz zaman Nilgün
nes'elendi; az sonra Tayfur'la dansa kalktı. Ben Dolly ile kaldım, ama Kraliçenin farkettirmeden
bizi göz hapsinde tuttuğunu anlıyorum. Anladığım için de esmer güzeliyle canlı, sevkli bir konusma tutturmus, baska tarafa bakamayacak kadar mesgul, memnun görünüyorum. Galiba bu sefer de kıskançlık faslı basladı. Nil isteksiz dansına çabucak son verip yerine dönünce
dedi ki:
¦— Siz de kalksanıza... Dolly benim kadar iyi dansözdür; sen de ustasın. İkinizi seyretmek bir

zevk olur, hepimize!
Sözünü iki etmedim, İrlandalı kızı önüme katıp oynayanlara karıstım. Dinçliğini muhafaza etmis
kır saçlı, yakısıklı bir erkekle dansa kalkmıs boylu poslu, çok güzel ve taze bir kadının seyirciler
üzerindeki tesiri yasları uygun çiftinkinden daha düsündürücüdür. Hele o kadın, kavalyesinden
memnun görünüyorsa! Dolly, ağırbaslı bir haz içinde gayet hünerli ve zarif dansediyordu. «La
Primavera» bu gece biri esmer, öteki kumral iki güzelin, çatısı altında birlesmesinden sasırmıs,
aptallasmıs gibi! Dikkat ettim, camarerolar, yâni garsonlar arasında bir tarafa ilisip bizim
oyunumuzu hayran hayran takip edenler var. Bir ara Dolly'ye sordum:
— Kraliçenin yalanlarına nasıl da âlet oluyorsunuz? Haniya Tanca'da hafızasını kaybetmis bir
kadındır demistiniz; beni inandırmıstınız. Bu ne itaat?
YÜZ
— Hafızasını kaybeden o değildi. Fakat hafızasını kaybetmis olan baska bir kadından ilham
almıstı. Sahıslar değisti, sadece...
— Anlamadım...
— Hafıza kaybına uğrayan kadın benim ve bir aksam üstü Dublen'de kendimi mazimden
habersiz bulunca Himayesine alan da Kraliçedir. Hayatımı ona borçluyum. Artık söylemekte bir
mahzur olmadığından gizlemek abes.
¦— Hastalığınız devam ediyor mu?
— 1942 senesinden ötesine dair hiç bir sey hatırlamıyorum. Fakat hayatımdan memnunum. Onu
canım kadar severim; ne emrederse düsünmeden yaparım; «Kendini kayalardan asağı atı-ver»
dese bir dakika tereddüte düsmem.
— Faraza benimle evlenmenizi söylese?
Dolly gülüyor, diyor ki:
— Bu da hemen hemen kayalıktan denize yuvarlanıs kadar tehlikeli bir is ama öbürüne
memnuniyetle tercih ederim. Su var ki, benim kız mı, evli mi, dul mu olduğum bile malûm değil.
— Bir «beauty» olduğunuzda kimsenin süphesi yok.
Tekrar masa basındayız. Nil alaylı gülümsemelerle beni ara-sıra süzüyor; lâkin eskilerin
«zehrhand» dedikleri acı bir gülüstür bunlar! Tayfur ile Dolly'nin konusmalarından istifade
ederek —Tayfur kulaktan dolma İngilizce bilir— acayip bakısla Kraliçe bana soruyor:
— Razı oldu mu, kız? Bahsi açmadan duramadın, değil mi?
— Sakaya getirip söyledim; lâtife ediyordum.
¦— İkinizin de ağzı kulaklarınıza varıyordu; senin nerdeyse salyaların akacaktı. Yaslının
çapkınlığını uzaktan seyretmek bile çirkin... Estetik tek tarafı yok. Dolly hafızasını kaybedenin
kendisi olduğunu söylemistir, elbette? Londra'dan ayrılıp Tanca'ya gidisimin sebebi de onun
sarsılmıs ruhunu bombardımanlardan esirgemekti. Ömer de bizimle Pansiyon İzabella'da idi ama
oyunumu bozacağı için sana yüzünü göstermemistim. Dolly'yi severim. Bana candan bağlıdır.
uviiu
VÖ3

— Pek de dürüst ahlâklı bir kız..
— Dün gece Andino'nun odasında idi.
— Yalan! Hani yalan bitti idi?
— Tanca'da bizim armatör Crespo'ya iltifat ederdi.
— Uydur, uydur söyle.
— Bütün çapkın erkekler gibi sen de kadın ahlâkı bahsinde en çok aldanan bir adamsın. Fransızlar bu çesit mahlûklara Mad-mazel «Sent Nitus» derler, «el değmemis azize» sanılan erkek düskünü kızlara, kadınlara... Göründükleri gibi olmayanlara... Saman altından su yürütenlere... İki yüzlülere... Evliyalık taslayan müraî-lere... Hülâsa Dolly'lere!
—• Onu kıskandın, Nil!
— Budala budala konusacağına kalk da dansedelim. Dans esnasında usul usul diyor ki:
— Evet, birdenbire kıskandım; kıskanıyorum. Hangisini kıskanmadım sanıyorsun? Hepsini! İzzeti nefsime yediremediğim için simdiye kadar kıskançlığımı belli etmemeğe çalıstım, kayıtsızlık rolü yaptım; daima içim yanıyordu. Selina'yı casus olduğu için değil, kıskandığımdan
denize attırmak hülyasına kapıldım ve attırmısım gibi hayal oyunu ile ferahladım. Andino'nun gönderdiği resimlere bakarken o iki melez fahiseyi de ölesiye kıskanmıstım. Tanca'da gazino kapısından girdiğim dakika yıllardır hasretiyle çırpındığım erkeği, erkeğimi Kora ile bir masada
oturur görünce az daha bayılacaktım. Üç senedir kıskançlıktan ruhum yorulduk Dur! Sen söyleme! Söyleyeceğin sözü biliyorum: «Beni seviyorsun Nil!» diye tekrarlayacaksın, evet, seviyorum! Ne yas farkı, ne de ahlâkın... Hiç birine aldırmıyorum; tek arzum seni yalnız kendimin olarak görmektir.
Heyecanla, göğsü ine kalka nefes alıyor. Gönülden gelen bir sesle ilâve etti:
— Kendimin olarak, kocam olarak görmek istiyorum. Cevap verecek halde miyim? Dilim tutuldu; ayaklarım birbirine dolasıyor, yanımızdan geçenlere çarptım. Nil'i dans yerinden Itii
IN 11-, IjrUJ»
çekip götürüyorum. Fakat masamıza doğru değil, bahçe tarafına.. Ancak orada, salkımsöğüdü
andıran bir biber ağacı altındaki yarı gizli kanapeye oturunca dedim ki:
— Bir daha söyle Nil! Demin söylediklerini tekrarla!
— Seni kendimin olarak, kocam olarak görmek istiyorum, sevgilim! Fakat sandığın gibi buna mâni olan ne Kraliçeliğimdir, ne de Ömerimizin veliahtlığı...
¦— Daha mühim bir sebep mi var?
— Var! Hem de çok mühim.
— Anladım Nil... Zaten anlamıstım... Köskte bir saat evvel Tayfur'a da söylemistim: Kocan hayattadır; Londra'dan gelecek olan da odur... Gaffar değil!
Nil vücuduma dolandı. Biber ağacının dalları bizi büsbütün örtmüyorsa da seyrek örgüleriyle bir
tül gibi belirsizlestiriyor. Soruyorum:
— Doğru kesfetmemis miyim? Ahmed yasıyor.
Azıcık gevsemis olan kollar yeniden gerildiler. Kraliçem sözlerimi sarsılmalarıyle tasdik ediyor.
— Bana yol göründü, Nil...
Dedim. Tekrar kolların cenderesi içindeyim. Öylece bir müddet kaldık; fakat ortadan kaybolusumuzun dikkati çekeceğini düsünerek kalktık, salona giriyoruz. Yemekten sonra, köskün
merdiven ayağında Nil: «Karsılasacağın müthis bir hakikat, bir sürpriz var ki yalanlarımdan tesirli olacak!» dediği zaman muhakkak Melik Ahmed'in dönüsünü kastetmisti.

«La Primavera»'dan çıktık; hepimiz susuyoruz. Köske varınca dördümüz de birbirimizden neg'esiz ayrıldık. Dairemde yalnızlığımı, bedbahtlığımı daha derinine duyuyorum.
— Yazık, diyorum, su oda Nü'in huzuru ile bir dakika bile senlenmedi. Kandi'deki küçük köskteki odalara dilediği zaman girer, çıkardı; Mapa sarayında gizli merdiven vardı; ormandaki
pavyona da gelir giderdi. Somers satosundan hatırasız ayrılacağım; hattâ çok fena hâtıralarla...

Bir dus yaptım; lâkin tekrar giyindim. .
Diafondan da ses çıkmayınca —cihaz, yukardan açılmazsa benim konusmama imkân olmayan
bir sekilde tertiplenmisti— etrafı kolluyorum: Koridorda kimse yoktu. Yol halıları ayakkabılarımın sesini duyurmayacağına emin, servis merdivenine yürüdüm. İki kat arasında
basamakların sayısı ondokuz... Kendimi üst katın sahanlığında buldum. On metre kadar sol tarafa
yürüsem Kraliçenin dairesi önünde olacağım. Aksi gibi yan kapılardan biri açıldı; Dolly göründü.
Elimi ağzıma götürerek sus isareti yaptım. O da isaretle cevap verdi:
— Olmaz, göz yumamam. Asağıya ininiz! Tekrar isaretle anlatıyorum:
— Kraliçenin dairesine değil, senin odana geliyordum, konusacaklarım var.
Durdu; ben ona doğru yürüdüm ve birdenbire belinden kavrayıp demin çıktığı kapıdan içeriye
yumusakça sürükledim. Hâlâ sürüklüyorum... Tâ kösedeki divanın üstüne kadar! Tabiîdir ki bu
hünerli hareket esnasında kapıyı tekrar örtmeğe zaman bulmustum. Kabahat Nil'de; İrlandalı
kızın erkeğe karsı mukavemetsiz olduğunu söyleyen kendisiydi.
Bundan sonrası bir pandominadır. Bütün konusmamız el, yüz isaretleriyle! Dolly, yatağın yanı
basındaki dolabı gösterdi:
— İçinde diafon saklı, Kraliçe isitir.
— Telini kopartırım.
— Farkına varır; odaya gelir.
— Diafonsuz yer yok mu bu köskte?
— Var ama beni ararsa ne yaparız?
— Asağı kata, odama inelim. Uyuduğumu sanacağından diafo-nu kessem de farkına varmaz.
— O ne seytandır! Her seyi sezer.
Doğru söylüyordu; nitekim Dolly'nin dün gece nereye gittiğini de sezmisti.

Kucakladım; uzaklastı. Dedim ki... Hayır yine isaretle anlattım ki:
— Nil sesimizi isitebilir ama odanın içini göremez. Gözetleme tertibatı da koydurmadı ya?
— Hayır, koydurmadı. Lâkin gidiniz; Kraliçe sizi çok, pek çok seviyor, ona ihanet edemem. Bir
baskasıyle belki olur; sizinle katiyen!
— Hakkın var. Sen biraz dur... Evvelâ ben çıkayım. Yarın konusuruz; parkta...

— Peki... Çabuk olunuz.
Kapıya yaklasınca tekrar isaret ettim:
— Bekle! Ben asağıya inmedikçe buradan ayrılma! Sezerse
kıyamet koparır.
Koridorun on metrelik mesafesini bir lâhzada geçtim ve Kraliçenin kapısını açıp derhal içeriye girdim. Nil, sırtında geceliği, masasının önünde bir takım evrak karıstırıyor... Arkasını bana çevirmis vaziyette idi; basını döndürmeden sordu:
— Ne istiyorsun Dolly? Sana artık yatmanı söylemistim. Fakat geldiğine iyi ettin! Bugün İngiliz
Viskonsülünün yolladığı kâğıtları bir türlü bulamadım. Halbuki nikâh için elzem bunlar! Kasaya
mı koydumdu, yoksa? Dilini mi yuttun? Söylesene!
Döndü; karsısında beni görünce hiç sasmadı; Dolly ile konusur -casma sözüne Türkçe devam
etti:
— Evet, o kâğıtları bulamıyorum. Gel yanıma, sen de! Sarı bir zarftı, üstü antetli... İçinde mühim
evrak vardı; muhakkak kasadadır.
— Hangi nikâh için elzem, o kâğıtlar? Kim evleniyor? Sorabilir miyim, Nü?
— Neden soramayacakmıssm? Sormak asıl senin hakkın! En fazla seni alâkadar ediyor.
— Evlenecek olan kim diyorum sana! Uzatma, hemen söyle! İki elimle çır. ık omuzlarına basıyorum, basıyorum; galiba parmaklarımla da i jparıyorum.
İLGÜN'ÜN SONU
787
— Hoyratlık etme, canımı acıtıyorsun!
— Sorduklarıma cevap ver! Çıldırtıyorsun adamı...
Nil, âni bir hareketle basımı kollarının arasına aldı; göğsüne çekti; kâfi bulmadı; dizlerinin arasına sıkıstırdı. Ah, ne güzel bir bunalıs, bir nefes alamama, bir boğulma bu! Kulağıma eğilmis,
diyor ki:
— Evlenecek olan kim mi? Sen, sevgilim! Kiminle mi? Benimle sevgilim! Benimle, Nil'le, cariyenle, Mapa'daki odalığınla! Oğlunun anasıyle! Ana Kraliçe Nilgün'ünle! Öp karını, sarıl bana! Daha kuvvetli sarıl! Daha! Daha! Kemiklerimin kırıldığını duymak istiyorum... Kollarının
arasında kırılıp parçalanmağa ihtiyacım var; anlıyor musun?
Yüzümü kendine doğru çevirdi; gözlerimin içine baktı:
— Süphe dolu gözlerin! Hâlâ yalan söylüyorum sanıyorsun, değil! Değil!
Pek sevdiği, öpüp kucakladığı bebeğini birdenbire atıp kalkan, baska tarafa kosan bir çocuk gibi
basımı itti; fırladı. Duvara gömülü gizli kasayı açıyor; içinden çıkardığı zarfı sallıyor:
— İste evrak!
Bir cüzdan gösteriyor:
— İste Türk pasaportum! Bir zarfı daha isaret ediyor:
— Memleketime dönüs müsaadesi! Yetmedi mi? Oku bu kâğıdı: Tanca Kadısının izinnamesi! Zira, dinî nikâh da yapacağız. Okusana! Bak, ne diyor: Fatma Neyzar ile Ömer Selim'in nikâhında ser'i mahzur olmayıp akitlerinin icrasına icazet verdiğini yazıyor. Nikâhı artık Tayfur
kıyabilir. Gördün mü büyük sürprizimi? Tayfur'un yapacağı vazifeyi «Artık yalan faslı kapandı,
fiiliyata geçiyoruz» demedim mi idi? «Ayna açılmayacak; günâh islemeyeceğiz; yeminliyim!»

dememis miydim?
— Ama yine de üçten fazla yalan söylemis oluyorsun. Londra'dan gelecek adam yok... Sen demin «var!» demistin?

— Var ama bilâkis senin görmek istediğin biri, bir yabancı... O, büsbütün yalan sayılmaz.
Yaralı bereli geldiğim gecedekinden bambaska, vekarlı bir hasinlikle:
— Nil, dedim, ver o kâğıtların hepsini bana!
Sarsıldığını farkettim. Korku ve hâlyâl sükûtu gözlerini buğu gibi sardı; kekeliyerek soruyor:
— Yırtacak mısın? Yapacak mısın, bunu da?
— Ver, rica ederim.
— Ömer!
— Ver diyorum!
— Oğlumuzu düsün!
— Veriniz!
— Bu, hayatımın sonu olur; Nilgün'ün sonu, son saati...
— Verir misiniz?
— Al, öyleyse!
Sarı zarf, cüzdan, mektup, izinname, hepsi bir fırlatılısta havada dönerek basımın üzerinden yere
dağıldı.
Gayet soğukkanlılıkla birer birer topladım, Nil'in kasanın önünde donmus, kıpırdanmadan gözleriyle hareketlerimi takip ediyor; sadece gözleri yasıyor. Ben evraki yırtılmağa hazır bir deste
haline getirince güçlükle söylendi:
— Fena ediyorsun... Neticesi çok fena olacak... Deste elimde, koridor tarafına yürüyorum.
— Gitme! Götürme onları!
Diye inledi. O zaman döndüm, yanına gittim; yatağın üzerindeki rop dö sambrı omuzlarına attıktan sonra elinden tutarak kapıya doğru çekiyorum. İradesiz, ruhu uyumus halde benimle
beraber geliyor. Böylece merdivenleri indik. Alt kattayız. Tayfur'un kapısında. Yumruklarımı vurarak bağırıyorum:
— Aç! Aç, sunu! Çabuk ol!
Esikte beyaz entarisi ve beyaz takkesiyle Tayfur göründü; fakat gözü Kraliçeye ilisince kıyafetinden utanarak geriye çekildi.

Kaçma, dedim, gel! Sana aklını basından alacak bir haber getirdik: Hemen, simdi, suracıkta, gece yarısı bizi evlendireceksin! Bize ancak böyle, kimseninkine benzemeyen bir evlenme yarasır... Bizim gibi serserilere, kaçıklara!
Tayfur geri kaçmakta devam ederken söyleniyor:
— Deli! Delirmissin sen! Zaten çılgındın... Tımarhanelik olmussun!
Nil'in demindenberi avucumun içinde cansız duran eli kımıldadı, parmaklarımı sıkıyor; belki de
gülümsemeğe basladı; yüzünü görmüyorum ama hissediyorum.
— Dur, acele hüküm verme! İste evrak, iste Tanca Kadısının icazetnamesi!
Arkadasım azıcık kendine gelmis olacaktı ki Kraliçesine sordu:
— Siz buna ne diyorsunuz? Nil'in sesini isitiyorum:
— Madem ki istiyor, hatırını kırmayalım. Büsbütün çıldırmasından korkarım. Evrak tamamdır;
hiç bir eksiği yok. Hem bu izdivacı hazırlayan benim.

İkimizin de tatlı tatlı, birbirimize bakarak gülümsememizi gören Tayfur, Cava kumasından pırıl
pırıl ipek hırkasını çarçabuk giydi. İçerdeyiz.
— Her gece, diyor, yatmadan evvel abdest alıp Kur'an okumak âdetimdir de...
— Hangi sûrede idin?
— Akıl mı kaldı basımda? Kendi adımı unutmadığıma sasıyorum.
— Ver su tülbendi... Nil basını örtsün de nikâhımızı kıy... Sonra hep beraber Kur'an'mı dinleriz.
— Abdest aldınız mıydı?
— Banyodan henüz çıktık; niyet etmemistik ama temiziz.
— Öyle ise...

Tayfur kendisine çeki düzen verdi; öksürdü, zihninde bir seyler aradı, bulamadı:
— Madem mâni-i ser-î yok, rizay-ı tarafeyn var; kabul ettiğinizi söylediniz, Allanın emri, Peygamberin kavli ile sizleri birbirinize tenkih ve tezvic ediyorum. Bu andan itibaren karı kocasınız.
Gözlerinden yaslar geliyor. Biz, sükran ve muhabbetle ellerini öpüyoruz. Kur'an sesi yükselince
Tayfur'un gelir gelmez satın aldığı talimli kanaryalar, tellerine m? /i boncuklar asılmıs süslü kafeslerinde ötüsmeğe, dem çekme" . basladılar.
Dua bittikten sonra karımı diz çöktüğü yerden bir hamlede kaldırarak kucağıma aldım; dısarıya
fırladım. Gece kandili hafifliğinde ısıklandırılmıs tenha, sıcak koridorlardan geçirerek götürüyorum. Merdiveni çıktık; odamıza girdik. Onu yatağına bıraktım, soluk soluğa kulağına dedim ki:
— Yalan gibi günâh faslı da kapandı.
— Kapandı, sevgilim.
— «Sevgili kocam!» diyeceksin, artık bana.
— Utanıyorum... Alısmamısım... Alısacağım tabiî... Asıl simdi bir günâh isliyormusum gibi heyecanlar geçiriyorum.
Nil hakikaten utanıyordu; yüzüme bakmamak için de basını yastıklara sokuyordu. Daima çocuk,
daima genç kız, daima yeni ve herkesten baska idi; vücudu da kaskatı kesilmisti. Yastıkların altından sesi geliyor:
— Dokunma! Bitik haldeyim... Öğüreceğim. Uzaklas yanımdan! Erkek kokusuna tahammül edemiyorum.
— Fakat Nil...
Fırlayıp oturdu. İnanılmayacak sey. Kuru kuru öğürüyor ve:
— Su kolonya sisesini ver. Yaklasmadan uzat..!
Diyor. Avucuna doldurup kokluyor; ensesine, sakaklarına, boynuna sürüyor; yine de rahatsızlığı
devam ediyor. Uzaktan seyretmekteyim.

— Yavrucuğum, dedim, bu emosyon neticesi bir sey... Konyak içer misin?
Olmaz. Demin Kur'an dinledim; arkasından harama el
suremem.
Gülümsememek kabil mi? Bir seye daha gülüyorum: Tayfur simdi bizi ser-i serife uygun sartlarla zifaf halinde tasavvur eder; memnundur. Kraliçesi, Mapa Sarayında en büyük,

muhakkak ki ilk ve tek günâhını islerken ne utanç duymustu, ne de bulantı... Simdi ıstırap içinde!
— Soğuk bir ter bastı, dedi, fenayım, fena oluyorum.
— Gideyim, istersen...
— Evet, sevgilim... İyisi bu. Dolly'yi uyandırırım, o benimle mesgul olur. Gücenmedin ya? Ne zaman istersen yanıma gelebilirsin artık.
— Bir kerecik olsun, öpmeden mi gideceğim?
— Ama sevgilim, bulantım azıcık yatısmısken vaz geçelim; yarma bırakalım. Yarma ve sonra bütün Ömrümüz boyunca her güne...
Zifafım da böylece nikâhımız kadar acaip oldu; odama döndüm. Mamaafih, kederli değilim; dudaklarımda tebessümle soyundum, yattım. İçimden diyorum ki:
— Nil değil mi? Dağ baslarında tek basımıza kalsak akla gelmedik binbir is icadeder. Öğürtü sahnesinde enfesti; hele eski dostundan ve yeni kocasından utanması saheserdi; seksapelin tâ
kendisiydi. Azman bir balık, olup onu, olduğu gibi ahmakçasma yutmak arzusu verdi, bana! Utanmalar ve öğürtüler bir hafta sürdü.
Lâkin sadece yatak odasında basbasa kalınca ve evli olduğumuzu iyice hissedince. Baska zamanlar ve baska yerlerde gayet iyiyiz, nes'eliyiz, nisanlılar gibi hos bir bekleyis halinde mes'uduz. At ve araba gezintileri, parkta ve lâk kenarında sohbetler, deniz
I
safaları, hepsi mükemmel. En zevk veren değisiklik Ömer'i daha iyi benimsemis olmamdır; nikâh, Nil'den ziyade bana oğlumu bağladı. Emir alan dadısı odasına girmeme veya odama çağırmama, beraber dolasıp oynamamızı uzaktan mütebessim bir yüz takınarak itirazsız seyirci
kalıyor. Çocuğuma dedim ki:
— Ben bundan sonra «Doktor Amca» değilim; «Doktor»'u bırak. Sadece amcanım.
— Babam olsana! Baba diyeyim, sana! Sen annemin de babası değil misin? Benim de oluver.
— Annenin babası olduğumu kim söyledi?
— Ben anladım. Geçen gün arabada ona «Kızım! Yavrum!» demiyor muydun sen?
— Simdilik amcan kalayım... Hele bir düsünelim.
— Tayfur Beye mi soracaksın? O mu izin verir? Bağrıma bastırdım ve Allaha yalvardım:
— Yarabbi! Oğlum benden daha iyi huylu, daha ciddî olsun! Nikâhımızın tam haftasıyb; Nil, yanımızda gezintimize katılan Tayfur'a dedi ki:
— Medenî nikâh isinin de halli lâzım. Fakat bunu da mümkün mertebe sessizce yapalım. Meselâ
bir vapurda...
— Gemi süvarilerinin selâhiyeti vardır, değil mi? Bana döndü:
— Keske kumandan Landbroke'u bulsaydık da nikâh memurumuz o olsaydı...
— Ben dert ortağım, felâket arkadasım, sırdasım maceramızı en iyi bilen baska bir kaptanı tercih
ederdim... Kaptan Fernandez'i.
— Seninle Hint Okyanusunu geçen Korsan mı? Korsanlık damarın mı kabardı yine?
— Fernandez benim Tayfur'dan sonra tek candan dostumdu. Esaret dönüsü Kandi'deki köskü
kendisiyle ziyaret etmistim; «Don Kisot» torpillendiği zaman hayatımı o kurtarmıstı. Görmediği
halde sana meftundu; gayet hisli bir adam olduğundan hasretini bir-
793
likte çekmistik. Romantik ruhunun «Türk Prensesi» ve «Mapa Melikesi» ünvanlanyle gökyakut

bakıslı gözlerden zevk aldığını duyardım. Bu masal Kraliçesiyle karsılasmasını ne kadar isterdim!
— Aramadın mı? "
— Mendes'ten sormustum. Armatör Crespo'nun tanıması lâzım geldiğini söylemisti. Sonra Tanca'dan ayrıldım.
— Andino da acaba bilmiyor mu? Öyle sabıkalı sahısları tanır. Ayrıca ikisi de İspanyol ve Sevilli...
— Köske gidince anlarım.
Dedim ama tıpkı sinema komiği Hardi'nin bir sözdeki mânayı neden sonra kavraması gibi aklım
basıma geç geldi:
— Nil, dedim, Fernando'nun nereli, hangi sehirli olduğunu sen nereden biliyorsun? Benim bile
haberim yoktu.
Gülüyor:
— Yakaladın sanma! Mahsus söyledim, ağzımdan kaçırmadım.
— Yani?
— Yani Mendes ile Crespo onu aradığını bana anlatmıslardı ve...
— Ve...
— Buldurdum, güzelim! Medenî nikâhımızı o yapacak. Vapurda olmasını da bu sebepten istemistim. Artık yalanlardan, sürprizlerden de vazgeçtim! Fernando ay sonu müddetini dolduruyor. Haftasına Somers'e gelecek.
— Mahkûm mu olmustu?
— Temyiz mahkemesi reisi olamazdı ya... Lâkin hafif atlatmıs, istediğini yapamamıs: Köpeğini
çiğneyen soförü benzine bula-yarak az daha yakıyormus; bereket çakmağı islememis de yetisip
elinden almıslar.
— Tam bize göre bir «Medenî nikâh» memuru. Çok sevindim.
— Beğenecek mi acaba beni? Sempatik bir adama benziyor.
— Bütün serseriler, maceracılar gibi sevimlidir.
794
NİLGÜN'ÜN SONU
795
Nil'in dediği gibi oldu. Bu tarihi hiç unutamayacağım: 1943 senesi kânunuevvelinin, yeni ismi
ile «Aralık» ayının birinci günüydü, bir pazar günü; «El Gato» yâni «Kedi» isimli, Atlantikte isleyen, sirin bir vapurda muvakkat süvari Fernando mutad merasimle medenî nikâhımızı akdetti;
her sey •tamam olmustu. Las Palmas önünde demir attık. Ziyafet nes'e içinde gece yarısına kadar
sürdü. Dostlarımız —Tayfur, Fernando, Andino ve Dolly— bizi yalnız bırakarak çekilmislerdi. Hava durgun, ılık, hilâl seklindeki ay tam gurup zamanı batı ufkunda görünmüs, süzülüp erimisti.
Çam yesili gökyüzünü yıldızlar noel ağacının sıngılları gibi süslemis, pırıldıyorlar.
— Nil, dedim, hepsi tamam... Eksiğimiz kalmadı.
— Kaldı. Simdi onu da bitireceğiz.
— Kalan nedir?
— Seni karaya götürecek olan motorun gelmesi...
— Geceyi Las - Palmas'da mı geçireceğiz? ¦— Ben değil, sen geçireceksin, güzelim...

¦— Ne demek?
— Su demek: Ayrılıyoruz artık! Vapurdan kaçmağa alısıksın -dır. Lâkin bu defa sevgilini ve çocuğunu kaprisine uyarak sen arzunla bırakıp gitmeyeceksin; onlar seni yollayacaklar.
Nil'in sesi tokdu; sendelidim; ayağa kalktım. İhtar etti:
— Haydut tavrı takınmadan dinleyiniz; sertlik istemem. En küçük bir kabalık ederseniz haddinizi bildirecek tertibat alınmıstır. Evvelâ su yüzüğü parmağımdan çıkarayım.
— Nil! Unutuyorsun ki evliyiz.
— Gülmeğe bile lüzum görmüyorum. Zavallı Tayfur Bey'in gece yarısı yatak odasında, korsan
Fernando'nun bir kabotaj vapurunda kıydıkları nikâhlara bugün çocukları inandıramayız. Siz o
kadar safçasma kandmız ki hiç bir kıymeti olmayan evraka dikkatlice bakmak lüzumunu duymadınız. Saflık mı? Hayır, nefsinize kof bir itimat! Eğer muhabbetim devam etseydi kendimi
esirgemeğe
muvaffak olabilir miydim? Yatağıma yaklastığınız vakit öğürtü gelir miydi? Rozalba'dan, Stella'dan sonra öğürmekten baska ne hissedebilirdim?
— Bütün bunları niçin yaptın? Mehîre yatından kaçmamın cezası, intikamı mı?
—¦ Hayır... Kendini beğenmisin birine ders vermek için... Hem de bir eğlence olsun diye... Param çok, isim yok... Vakit nasıl geçer?
— Yılan!
Baska söz bulamadım Zaten söz ne ifade eder? Fiiliyat lâzım, ; silâh lâzım, öldürmek ve ölmek
lâzım. Ben bunları düsünürken Nil i dedi ki:
—• Ha, unutmayayım efendim... Ölümüne pek sevindiğiniz, mirasına konacağınızı sandığınız Melik Hazretleri hamdolsun hayattadır. Satın aldığı Somers Köskü'ne yakında selâmetle geliyor.
— Sirret!
— İslediği günâhı bir daha hiç kimse ile tekrarlamamağa ahdetmis olan sevgili Sultanına kavusacak. Sehzadesine de!
— Ömer benim oğlumdur.
— Orası doğru ve iste doğru olduğundandır ki babasını yanından uzaklastırıyorum. Fena dersler
almasın diye... Kanındaki yetisir. Hem Mehirî hanedanına yeni, mesru sehzadeler yetistireceğim.
Elimi demin, usulca arka cebime uzatmıstım; artık"" rövolver avucumda! Hareketimi sezen Nil,
omuzlarını silkti ve sükûnetle:
— Zahmet etmeyiniz, dedi, kursunlar alınmıstır. Andino tedbirli bir adamdır.
Tabancaya sarılan elim, onu bırakarak kalbimin üzerine gitti. Öleceğimi ilk defa bu kadar vuzuhla yakından, kat'i olarak anlamıstım. Fakat Nil'i öylesine seviyormusum ki son nefesimi vermeden önce —yaptığı fenalığı unutarak— güzel yüzünü hafızama naksederek ölmek istiyorum: Muhabbetle bakıyorum:

— Sevgilim, diyebildim, sultanım, biricik Nilgün'üm! Ölüyorum galiba... Fakat ziyanı yok... Bana kendini saklamıstın... Bu saadet bin ömre bedeldi... Zaten o gecenin sabahı ölmeliydim...
Ölmek de istemistim...
Dedim mi? Yoksa sadece aklımdan mı geçirdim? Bilemiyorum. Ötesini hiç bilmiyorum.

Karanlığa gömülmedim; etrafımı tatlı, kar gibi yumusak dökülen bir nur tipisi kapladı. Meğerse
ölüm böyle olurmus, yahut âsıklar böyle ölürlermis... Nur içinde!
Su satırları kendim yazdığıma göre El Gato vapurunda ölmediğimi izaha lüzum yok. Ölmedim
ve gözlerimi açıp da etrafıma bakındığım zaman karsımda Nil'i bulunca ölmediğime sevindim;
gülümsedim bile... Zira bu Nil, perisan halde idi; dizlerime kapanmıs, hıçkıra hıçkıra ağlıyor, birseyler söylüyor fakat hıçkırıklar arasında söyledikleri anlasılmıyordu.
Anlasılmamakla beraber anlamıstım: Belli ki pisman. Belli ki demin onun bir oyununa daha gelmisim dediklerini ciddîye almak gafletinde bulunmusum. Odadakiler birbirimize söyleyeceklerimiz olduğunu sezerek bizi basbasa bıraktılar.
— Nü, dedim, o sözler yalandı, değil mi?
Hıçkırıklarını kesemiyor içini çeke çeke cevap vermeğe çalısıyor:
— Yalandı... Hepsi... Hepsi!
— Evliyiz, kocam seviyorsun, değil mi?
— Evet... Evliyiz... Seviyorum...
— Haniya üçten fazla yalan söylememeğe ahdetmistin! Arka arkaya on yalan sıraladın, beni bitirdin.
— Cabası idi, onlar...
— Caba nedir? Nenin cabası?
— Yedi sene süren yalanların sonunu bir caba ile bitirmek is-

tedim; fazla kuvvetli geldi. Hesaplayamadım. Az daha öldürüyordum seni...
— Ölseydim ne yapardın?
— Cebindeki tabancayı alır, kendimi hemen vururdum.
— Tabancanın kursunlarını Andino çıkarmamıs mıydı?
— Çıkarmamıstı; oracıkta uyduruverdim; bereket inandın. Artık yalan yok, cabası da, sürpriz de,
öğürtü de... Hiç biri! Zaten bu son oyunu senin nikâh kâğıtlarını yırtacak gibi yaptığın gece çektirdiğin azaba karsılık olarak hazırlamıstım.
Nilgün birdenbire değisti; kaslarının uçları bükülerek kısa bir düsünce hali geçirdikten sonra dedi
ki:
— Sevgilim ben seni pek güçlükle kazandım. Anladığım mânadaki askla elde edilmesi imkânsız
bir erkektin. Nelere katlanmadım! Güzelliğim yetmezdi; ancak zekâmın kuvvetiyle daima merakını çekerek, bir muamma görünmeğe çalısarak yıllarca uğrastım. Zamanın kadını, erkeği
fethetmek için bin bir marifet göstermeğe mecburdur; cinsî cazibe, hele cazibesiz güzellik kâfi
gelmiyor. Bir canbaz kızı gibi hem tel üstünde taklak atmak, çemberlerden geçmek, bosluklarda
uçmak, hem de bu hünerleri estetik sekillerde yapmak lâzım. Hareket ve heyecanın arkasını kestiğimiz zaman çarçabuk hiç oluveririz. Eğer ben olduğumdan daha zekî, esrarlı, kâh kaypak,
kâh yapıskan, bazı defa kaçan, bazısında arkadan kovalayan ve her zaman süphe uyandıran bir
hüviyette görün-meseydim, öyle bir taktik kullanmasaydım, yedi yıldır pesimde kosar miydin?

Denizler,* çöller asar, "bir tehlikeden öbürüne can atar miydin? Hepsini bilerek, düsünürek, hazırlayarak yaptım... Zira...
— Zira?
— ...Tek erkek sevmeğe ve bu erkeği benimki kadar kuvvetle kendime âsık etmeğe ahdetmistim.
Bak, iste muvaffak oldum; ask hassasından mahrum bir... Bir...
— «Bir kadın avcısı» diyeceksin galiba?
— Hayır... Daha sert bir tâbir bulacağım: Bir kadın haydu-

dunu saçlarıma esir ettim; kul köle yaptım. Ama ben daha önce Heliopolis otelindeki baloda gördüğümden beri senin esirindim, sevgilim! Azat kabul etmez esirin! Kucaklasana... Ne duruyorsun? Benden baska birini mi düsünüyorsun yoksa?
— Evet, Nil... Senden baska birini düsünüyorum. Fakat o düsündüğüm gibi sensin, hem de ben,
hem de baskası... Bizim devamımız: Nilgün'ün oğlu!
— Niçin bir de Nilgün'ün kızı olmasın?
Maceramızın sizleri alâkadar eden kısmı okuduğunuz su satırlarla bitiyor. Ötesi karımla benim
aramda kalması lâzımgelen bir aile, mahrem bir karı koca hayatıdır. Yazılmasına artık ne din, ne
de cemiyet terbiyesi izin verir.
Sene 1950...
1943 yılında, yâni El Gato vapurundaki sahneden beri ilk defadır birbirimizden hiç ayrılmadan
yasamaktayız. Neredeyiz, simdi? Mapa'da mı? Somers Köskünde, yahut Seylan Adasında mı?
Hayır! Memleketimizde, hattâ istanbul'dayız. Fakat siz bizi göremiyorsunuz. Zira buranın sosyete
hayatına karısmıyoruz; ne gazinolarına, ne kulüplerine, ne balolarına, ne de plajlarına gidiyoruz.
Eğer bazı defa bir konserde veya bir kır kahvesinde aksaçlı bir adamla çok güzel bir genç kadına
rastlayıp beğeniyorsanız, yas farkına rağmen birbirlerine nasıl da tutkun olduklarını anlayarak
sasıyor, meraka düsüyorsanız, o çift biziz.
Maceralarını okuduğunuz ve hoslandığınız delismen âsıklar onlardır. Bin güçlükle nihayet kavustukları rahatlarını bozmamak lâzım...
SON
SÜMBÜL BASIMEV STANBUL ------ 1975